

Základní škola waldorfská
Praha 5 – Jinonice, Butovická 228/9

WALDORFSKÁ ŠKOLA

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM PRO ZÁKLADNÍ VZDĚLÁVÁNÍ

Motto: „V úctě přijmout, v lásce vychovat, ve svobodě propustit.“

IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE

Název ŠVP: WALDORFSKÁ ŠKOLA, Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání

Název školy:

Základní škola waldorfská, Praha 5 – Jinonice, Butovická 228/9

Adresa:

Butovická 228/9, 158 00 Praha 5 – Jinonice

Pavilon:

Mezi Rolemi 647/2, 158 00 Praha 5 – Jinonice

Ředitel školy: Ing. Pavel Seleši

Zpracovali: Mgr. Daniela Petrová a kolektiv učitelů ZŠW

Právní forma:

příspěvková organizace

Identifikační číslo:

65 990 722

IZO:

102 161 879

RED-IZO:

600038289

Kontakty:

Tel. číslo: 234 712 800

E-mail: posta@waldorfjinonice.cz

Web: www.waldorfjinonice.cz

Datová schránka:

nyvp9t2

Zřizovatel:

Městská část Praha 5

Adresa:

Náměstí 14. října 4, 150 22 Praha 5

Identifikační číslo: 00 063 631

Kontakty: MČ Praha 5, Odbor školství, kultury a sportu, Praha 5, Mgr. Jana Zacharová:

Tel. 257 000 460

e-mail: jana.zacharova@praha5.cz

Dokument platí od: 1. 9. 2007

.....
ředitel školy – Ing. Pavel Seleši

1. CHARAKTERISTIKA ŠKOLY	4
1.2. UMÍSTĚNÍ ŠKOLY	4
1.3. ÚPLNOST A VELIKOST ŠKOLY	5
1.4. VYBAVENÍ ŠKOLY	5
1.5. CHARAKTERISTIKA PEDAGOGICKÉHO SBORU	6
1.6. CHARAKTERISTIKA ŽÁKŮ	7
1.7. DLOUHODOBÉ PROJEKTY, MEZINÁRODNÍ SPOLUPRÁCE	7
1.7.1. Projekty žákovské – celoškolní	8
1.7.2. Projekty jednotlivých tříd	8
1.7.2.1. Slavnosti	8
1.7.2.2. Další pravidelné projekty jednotlivých tříd	9
1.7.2.3. Patronace	10
1.7.3. Projekty pro pedagogy	10
1.8. SPOLUPRÁCE S RODIČI A JINÝMI SUBJEKTY	11
2. CHARAKTERISTIKA ŠKOLNÍHO VZDĚLÁVACÍHO PROGRAMU	12
2.1. ZAMĚŘENÍ ŠKOLY	12
2.2. VÝCHOVNÉ A VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE	13
2.3. ZABEZPEČENÍ VÝUKY ŽÁKŮ SE SPECIÁLNÍMI VZDĚLÁVACÍMI POTŘEBAMI	16
2.4. ZABEZPEČENÍ VÝUKY ŽÁKŮ MIMOŘÁDNĚ NADANÝCH	18
2.5. ZAČLENĚNÍ PRŮŘEZOVÝCH TÉMAT	19
2.5.1. Charakteristika průřezových témat v rámci ŠVP	20
2.5.2. Integrace průřezových témat a jejich okruhů do jednotlivých ročníků dle předmětů	23
2.5.3. Vysvětlivky ke zkratkám průřezových témat a vyučovacích předmětů	29
3. HODNOCENÍ ŽÁKŮ	28
3.1. CÍL HODNOCENÍ	28
3.2. PODKLADY PRO HODNOCENÍ	28
3.3. OBSAH HODNOCENÍ	29
3.4. FORMA HODNOCENÍ	29
3.4.1. Formativní slovní hodnocení (průběžné)	29
3.4.2. Sumativní hodnocení	29
3.5. AUTONOMNÍ HODNOCENÍ – SEBEHODNOCENÍ	30
3.6. PŘEVÁDĚNÍ SLOVNÍHO HODNOCENÍ DO KLASIFIKACE	30

3.7. HODNOCENÍ CHOVÁNÍ	31
3.7.1. Pochvaly	31
3.7.2. Kázeňská opatření	31
3.8. ZÁSADY HODNOCENÍ ŽÁKA NA VYSVĚDČENÍ	32
3.9. KOMISIONÁLNÍ ZKOUŠKY	33
3.10. PRŮBĚH A ZPŮSOB HODNOCENÍ VZDĚLÁVÁNÍ PODLE INDIVIDUÁLNÍHO VZDĚLÁVACÍHO PLÁNU	33
4. AUTOEVALUACE A JEJÍ EVALUAČNÍ ČINNOSTI	35
4.1. OBLASTI AUTOEVALUACE	35
4.2. CÍLE A KRITÉRIA AUTOEVALUACE	35
4.3. NÁSTROJE AUTOEVALUACE	35
5. UČEBNÍ PLÁN	38
5.1. TÝDENNÍ HODINOVÉ DOTACE PRO 1. STUPEŇ	38
5.2. TÝDENNÍ HODINOVÉ DOTACE PRO 2. STUPEŇ	40
5.3. POZNÁMKY K UČEBNÍMU PLÁNU	42
6. UČEBNÍ OSNOVY A VZDĚLÁVACÍ OBSAHY PŘEDMĚTŮ	43
6.2. ČESKÝ JAZYK A LITERATURA	44
6.2.1. Charakteristika předmětu	44
6.2.2. Vzdělávací strategie a rozvíjení kompetencí	48
6.2.3. Český jazyk a literatura - vzdělávací obsah předmětu	50
6.3. ANGLICKÝ A NĚMECKÝ JAZYK	75
6.3.1. Charakteristika předmětu	75
6.3.2. Vzdělávací strategie a rozvíjení kompetencí	78
6.3.3. Anglický a německý jazyk - vzdělávací obsah předmětu	80
6.3.3.1. Anglický jazyk	80
6.3.3.2. Německý jazyk	88
6.4. MATEMATIKA	96
6.4.1. Charakteristika předmětu	96
6.4.2.1. Vzdělávací strategie a rozvíjení kompetencí na 1. stupni	98
6.4.2.2. Vzdělávací strategie a rozvíjení kompetencí na 2. stupni	101
6.4.3. Matematika a její aplikace - vzdělávací obsah předmětu	103
6.5. INFORMAČNÍ A KOMUNIKAČNÍ TECHNOLOGIE	118
6.5.1. Charakteristika předmětu	118
6.5.2. Vzdělávací strategie a rozvíjení kompetencí	120

6.5.3. Informační a komunikační technologie vzdělávací obsah předmětu	122
6.6. ČLOVĚK A SVĚT	125
6.6.1. Charakteristika předmětu	125
6.6.2. Vzdělávací strategie a rozvíjení kompetencí.....	126
6.6.3. Člověk a svět - vzdělávací obsah předmětu	128
6.7. DĚJEPIS	141
6.7.1. Charakteristika předmětu	141
6.7.2. Vzdělávací strategie a rozvíjení kompetencí.....	144
6.7.3. Dějepis - vzdělávací obsah předmětu.....	146
6.8. BIOLOGIE	158
6.8.1. Charakteristika předmětu	158
6.8.2. Vzdělávací strategie a rozvíjení kompetencí.....	159
6.8.3. Biologie - vzdělávací obsah předmětu	161
6.9. FYZIKA	169
6.9.1. Charakteristika předmětu	169
6.9.2. Vzdělávací strategie a rozvíjení kompetencí.....	170
6.9.3. Fyzika - vzdělávací obsah předmětu	172
6.10. CHEMIE.....	178
6.10.1. Charakteristika vyučovacího předmětu	178
6.10.2. Vzdělávací strategie a rozvíjení kompetencí.....	179
6.10.3. Chemie - vzdělávací obsah předmětu	181
6.11. ZEMĚPIS	189
6.11.1. Charakteristika předmětu	189
6.11.2. Vzdělávací strategie a rozvíjení kompetencí.....	190
6.11.3. Zeměpis - vzdělávací obsah předmětu	191
6.12. HUDEBNÍ VÝCHOVA	198
6.12.1. Charakteristika předmětu	198
6.12.2. Vzdělávací strategie a rozvíjení kompetencí.....	199
6.12.3. Hudební výchova - vzdělávací obsah předmětu.....	200
6.13. VÝTVARNÁ VÝCHOVA	209
6.13.1. Charakteristika předmětu	209
6.13.2. Vzdělávací strategie a rozvíjení kompetencí.....	210
6.14.3. Výtvarná výchova - vzdělávací obsah předmětu	212
6.14. TĚLESNÁ VÝCHOVA	225
6.14.1. Charakteristika předmětu	225
6.14.2. Vzdělávací strategie a rozvíjení kompetencí.....	226
6.14.3. Tělesná výchova - vzdělávací obsah předmětu.....	228

6.15. TVOŘIVÁ DRAMATIKA – DRAMATICKÁ VÝCHOVA.....	233
6.15.1. Charakteristika předmětu	233
6.15.2. Vzdělávací strategie a rozvíjení kompetencí.....	234
6.15.3. Tvořivá dramatika – Dramatická výchova - vzdělávací obsah předmětu.....	236
6.16. EURYTMIE	239
6.16.1. Charakteristika předmětu	239
6.16.2. Vzdělávací strategie a rozvíjení kompetencí.....	242
6.16.3. Eurytmie - vzdělávací obsah předmětu.....	244
6.17. KRESLENÍ FOREM	252
6.17.1. Charakteristika předmětu	252
6.17.2. Vzdělávací strategie a rozvíjení kompetencí.....	255
6.17.3. Kreslení forem - vzdělávací obsah předmětu	257
6.18. ČLOVĚK A SVĚT PRÁCE – PRACOVNÍ VYUČOVÁNÍ	260
6.18.1. Charakteristika vzdělávací oblasti	260
6.18.2. Vzdělávací strategie a rozvíjení kompetencí.....	262
6.18.3. Člověk a svět práce - Pracovní vyučování - vzdělávací obsah předmětu.....	265
6.19. ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM WALDORFSKÉ ŠKOLNÍ DRUŽINY A ŠKOLNÍHO KLUBU ..	275
1. Charakteristika zařízení.....	275
2. Konkrétní cíle vzdělávání.....	275
3. Klíčové kompetence	275
4. Délka a časový plán vzdělávání.....	276
5. Formy vzdělávání	276
6. Materiální podmínky.....	277
7. Personální podmínky.....	277
8. Bezpečnost	277
9. Podmínky pro činnost žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků mimořádně nadaných	278
10. Obsah vzdělávání	278
Školní klub	279

PŘÍLOHA Č.I - ZMĚNOVÝ LIST.....	280
---------------------------------	-----

1.CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Základní škola waldorfská – Praha 5 – Jinonice

Na ZŠW jsou žáci vyučováni podle vzdělávacího programu – Waldorfská škola, který plně respektuje a rozpracovává myšlenky waldorfské výuky.

1.1. Historie základní školy waldorfské

Základní škola waldorfská v Jinonicích vznikla jako první část projektu waldorfské školy z iniciativy rodičů organizovaných ve Spolku pro založení waldorfské školy v Praze v budově postavené patronem a majitelem Jinonic a Butovic, knížetem ze Schwarzenbergu, v roce 1836. V právním prostředí České republiky lze však zatím celistvou waldorfskou školu realizovat jako spojení školy základní a školy střední.

Waldorfská škola přivítala své první prvňáčky ve školním roce 1992/1993 a pak se každý rok, jak žáci postupovali do dalšího ročníku, rozrůstala o novou třídu. Po devíti letech se škola stala úplnou devítiletou základní školou s jednou třídou v každém ročníku. Již od dovršení prvního 9. ročníku pokračoval projekt waldorfské školy druhou částí a to iniciativou o vznik středoškolského stupně, který by vedl až k maturitě, tak by škola dosáhla celistvosti. Tato iniciativa byla částečně úspěšná a vyústila ve vznik Waldorfského lycea na Praze 4. Tím mají někteří žáci naší školy možnost v Praze už nyní pokračovat na podobném typu školy (podobně jako v některých dalších městech).

Jelikož bychom chtěli našim žákům nabídnout celistvé waldorfské vzdělávání v jedné lokalitě, nadále pokračujeme v iniciativě o založení středoškolského stupně.

1.2. Umístění školy

Škola se nachází mezi zástavbou starších rodinných domů v blízkosti přírodní rezervace Prokopské údolí. Toto místo poskytuje žákům možnost environmentální výchovy v praxi v místních ekologických lokalitách.

Dopravní obslužnost je velmi dobrá. Asi osm minut bezpečné chůze od školy je umístěna zastávka metra B Jinonice. Jiným spojením je autobusová linka 149, jež vede od zastávky metra B Nové Butovice přes Jinonice (kde má 2 zastávky v blízkosti školy) a končí na zastávce metra A Dejvická. Mimopražským dětem vyhovuje blízkost vlakové stanice Smíchovské nádraží (dvě zastávky metrem z Jinonic), kde staví vlaky z mnoha směrů. Určitým omezením pro volný pohyb dětí v okolí školy je zde velmi frekventovaná ulice Radlická, kterou žáci při cestě do školy překonávají podchodem nebo přechodem pro chodce se světelnou signalizací, kde bývají hlídky městské policie (které s dětmi mají pravidelné besedy i praktické procházky po okolí v rámci dopravní výchovy). Hustota obyvatelstva v oblasti školy je nerovnoměrná. Ve vzdálenějším okolí se nachází několik sídlišť patřících do Jihozápadního města, druhým směrem od zástavby rodinných domů, v níž škola leží, se nachází méně obydlená průmyslová oblast Smíchova (Waltrovka).

1.3. Úplnost a velikost školy

Základní škola waldorfská v Jinonicích je úplná s 9 postupnými ročníky. Každý ročník je zastoupen jednou třídou. Škola má dnes kapacitu 270 žáků, průměrná naplněnost tříd je 24 žáků.

Kmenové třídy 1. stupně se (1. - 5. třída) nachází v hlavní školní budově v ulici Butovická, kmenové třídy druhého stupně (6. – 9. třída) sídlí v tzv. pavilonu, zhruba 300 metrů směrem na východ od hlavní školy. Školní družina je v samostatném objektu (tzv. domečku) sousedícím přes dvůr s hlavní budovou. Školní klub sídlí v tzv. pavilonu.

1.4. Vybavení školy

Prostorové a hygienické

V hlavní budově školy je umístěno:

- pět kmenových tříd 1. stupně
- školní jídelna s výdejnou obědů,
- odborné učebny – PC, sál pro eurytmii, atelier pro výtvarnou výchovu, místnost pro práci výchovného poradce s žáky s individuálním vzdělávacím programem,
- sborovna a učitelská knihovna.
- kancelář vedení a hospodářky školy.
- v samostatném objektu (domečku) sousedícím přes dvůr s hlavní budovou – školní družina.

K budově patří prakticky zařízená zahrada, kterou využívají o přestávkách žáci k pobytu venku, oddělení družiny pak v odpoledních hodinách.

V odděleném pavilonu (A, B a C) sídlí 2. stupeň ZŠW.

- čtyři kmenové třídy
- sborovna
- hřiště se zahradou sousedícími s pavilonem.
- odborné učebny – divadelní a pohybová učebna, jazyková učebna a řemeslné a rukodělné dílny.

V letních měsících je výuka některých řemesel uskutečňována venku pod přístřeškem nebo uvnitř pavilonu sezónním zřízením hrnčířské dílny.

Škola nedisponuje vlastní tělocvičnou. V oblasti tělovýchovných aktivit spolupracujeme s místní tělovýchovnou jednotou Sokol Jinonice, kdy v rámci hodin tělesné výchovy a měsíčních slavností využíváme její sokolovnu vzdálenou cca 500 metrů od školy v obci.

Všechny školní budovy mají šatny, které díky své omezené prostorové dispozici slouží pouze pro limitovaný počet žáků. Provizorní šatny většiny tříd se v hlavní budově nacházejí na chodbách školy. Každá budova disponuje sociálním zařízením pro chlapce i dívky. Chybí bohužel prostorové dispozice a podmínky pro kabiny. Těmto účelům slouží nevyhovující prostory učitelské sborovny a sousedního skladu bez elektrifikace a vytápění.

Materiální

Škola je vybavena pomůckami pro výuku odborných předmětů, literaturou potřebnou k výuce. Žákům je k dispozici multimediální učebna vybavená počítači s připojením na internet a dalšími mediálními prostředky.

Všichni vyučující mají k dispozici PC, zapojené do školní sítě, standardem je volný přístup do intranetu školy, internet, přístup do matriky školy a dalších školních aplikací, tiskárny, kopírky a LCD projektory.

Třídy školy mají dřevěná okna, dveře, podlahy a lavice dle současných norem. Jsou vkusně zařízeny dřevěným nábytkem s esteticky vyzdobeným prostorem přírodninami, kde se nachází mnoho místa pro žákovské práce. Každá třída má svoji charakteristickou barvu stěn a její vzhled se mění i v průběhu školního roku dle probíraných učebních témat, nálad ročních období či nastávajících svátečních dob.

Technické

Pro výuku informačních a komunikačních technologií je určena učebna výpočetní techniky, která disponuje osmi stálými a třemi pohyblivými místy.

Počítače jsou propojeny do počítačové sítě, přes kterou mají žáci i učitelé přístup na internet.

Škola disponuje technicky vybavenou keramickou a řezbářskou dílnou a místností pro ruční práce.

Další řemeslné práce jsou prováděny v těchto prostorách a zároveň venku.

1.5. Charakteristika pedagogického sboru

Pedagogický sbor tvoří ředitel školy, jeho zástupce, 9 třídních učitelů, učitelé cizích jazyků, odborných a uměleckých předmětů, vychovatelky. V případě potřeby škola využívá asistenty pedagoga.

Kvalifikovanost k výuce úzce souvisí s pojetím waldorfské pedagogiky, postavené na hlavní úloze třídního učitele po celou dobu výuky žáka na základní škole a silných mezipředmětových vazeb. Je žádoucí, aby pedagogové měli jednak odborné pedagogické vzdělání a zároveň byli absolventy tříletého waldorfského semináře.

ZWŠ Jinonice nabízí svým pedagogům v doplňování, zvyšování a prohlubování kvalifikace plnohodnotné podmínky a podporu. Prioritou školy je též intenzivní další vzdělávání pedagogických pracovníků. Učitelé se pravidelně zúčastňují mnoha kursů a seminářů dalšího vzdělávání – tuzemských i zahraničních. Škola sama svým pedagogům nabízí prohlubující tematické kursy a semináře vedené odborníky v oblasti pedagogiky, waldorfské pedagogiky, psychologie a uměleckých oborů.

Výrazným specifickým pedagogického sboru ZWŠ je intenzivní spolupráce v rámci tzv. pedagogických kolegií a odborných grémií, která se schází 1x týdně ke společné intenzivní práci na pedagogických, filosofických, uměleckých, organizačních a ryze odborných a procesuálních otázkách výchovy a vzdělávání a organizace waldorfské školy. V rámci jednotlivých ročníků existují tzv. třídní kolegia sdružující pedagogy působící v daném ročníku. Třídní kolegia pracují na pedagogických, metodicko-didaktických a výchovně vzdělávacích otázkách jednotlivých tříd. Tento systém umožňuje efektivní realizaci mezipředmětových

vazeb, průřezových témat v rámci výchovně vzdělávacího procesu v ročníku. Kromě toho poskytuje všem zúčastněným pedagogům hlubší náhled na osobnost žáka a jeho vývoj z různých úhlů pohledu a tím nabízí možnost vědomějšího a konkrétnějšího pedagogického působení.

Pedagogický sbor též intenzivně pracuje v oblasti posilování a pozitivního tvoření vzájemných vztahů společnou uměleckou prací (nácvi divadelních představení, společné umělecké a naučné semináře atp.).

Podstatným prvkem dalšího vzdělávání pedagogů ZŠW jsou vzájemné hospitace v rámci kmenových tříd, oborů i v rámci celé školy. Učitelé mají též možnost pravidelně hospitovat v ostatních waldorfských školách v České republice i ve školách v zahraničí. Hospitace slouží k okamžité i dlouhodobé inspiraci, prohlubování znalostí i metodicko-didaktických metod a dovedností a reflexi vlastní pedagogické činnosti.

1.6. Charakteristika žáků

Díky jedinečnosti zaměření školy na waldorfskou pedagogiku do základní školy waldorfské v Jinonicích dochází nejen žáci ze spádové oblasti Prahy 5, ale dojíždějí sem i děti a mladí lidé z celé Prahy a blízkého okolí. S důvěrou se na nás obracejí často i rodiče dětí, kteří mají zkušenosti v zahraničních školách nebo jsou sami cizími státními příslušníky. Tyto děti se nám daří dobře integrovat a pozitivně začlenit do žákovských kolektivů. Z naší zkušenosti můžeme říci, že pro společenství třídy bývá začlenění takovýchto dětí pozitivním obohacením (mj. jako přirozená prevence xenofobie). Do třídního kolektivu jsou přirozeně zařazeni také žáci se specifickými vzdělávacími potřebami, a to vždy v počtu odpovídajícímu průměrnému zastoupení takových dětí v populaci. Všichni integrovaní žáci mají vypracovaný individuální vzdělávací plán výuky dle platných předpisů. Na jejich vypracování učitelé spolupracují s odbornými poradenskými zařízeními.

Žáci waldorfské školy Jinonice jsou vzděláváni a vychováni podle zásad waldorfské pedagogiky, která ve svém vzdělávacím programu vychází z poznání vývojových zákonitostí dítěte a zároveň pohlíží na každého žáka jako na jedinečnou a neopakovatelnou osobnost. Naším úkolem je rozpoznat zjevné i skryté možnosti, dispozice a schopnosti žáka a dopomoci mu k jejich všestrannému rozvoji a širokospektrální aktivní orientaci v dnešním globálním světě.

Škola nabízí žákům vzdělání nejen v oblasti myšlení, ale též v oblasti citového prožitku a vůle. Velký důraz je kladen na rozvoj pozitivních sociálních vztahů, morálně etických hodnot, rozvoj střízlivého sebehodnocení a sebevědomí, zájmu a aktivního vztahu ke světu.

Žákům škola rovněž poskytuje možnost účasti v mnohých kroužcích (výuka hry na nástroje, divadelní, výtvarný kroužek atd.)

1.7. Dlouhodobé projekty, mezinárodní spolupráce

Celoškolní a stálé projekty jednotlivých tříd i jednorázové specifické projekty pořádané ZŠW v Jinonicích mohutně pomáhají ve výchovně vzdělávací procesy žáků. V projektech jsou rozvíjeny mezipředmětové vazby, sociální vztahy v rámci tříd i napříč jednotlivými ročníky. Žáci v nich získávají přímou životní zkušenost v nejrůznějších oblastech, které rozvíjejí kompetence žáků, jejich schopnosti a dovednosti. Do projektů jsou prožitkovým způsobem začleněna průřezová témata našeho ŠVP.

V mnohých z níže uvedených projektů mají aktivní účast rodiče žáků.

1.7.1. Projekty žákovské – celoškolní

Téma projektů volí vyučující podle věkových skupin, podle náplně učiva, nebo reagují na aktuální dění ve společnosti. Některé projekty jsou třídní, jiné ročníkové či celoškolní. O zapojení třídy do školního projektu se rozhodují žáci se svým třídním učitelem.

Michaelská slavnost - slavnost při příležitosti svátku sv. Michaela.

Vánoční jarmark – probíhá zpravidla první adventní sobotu formou dílniček a drobného prodeje. Je možné si zde vyrobit dárečky a ozdoby s vánoční tematikou, či zakoupit již hotové výrobky žáků školy a jejich rodičů. Výtěžek je věnován na charitativní účely, na nákup výukových pomůcek, výlety pro děti atd. Během jarmarku probíhají také vystoupení žáků školy – ať již speciálně připravená divadelní představení či ukázky z vlastní výuky. V rámci tohoto projektu probíhá také projekt „Alternativní měny (tzv. Prokopy)“, tato měna je platná po dobu trvání jarmarku.

Masopust - jde většinou o společnou slavnost pro všechny třídy i širokou veřejnost, vycházející z českých tradic. Vyrábějí se masky, papírové květiny a pečou koblihy. Slavnost doprovází živá hudba, všichni vyjdou v průvodu, zpívají a tančí.

Velikonoční jarmark – je jarní a velikonoční obdobou jarmarku vánočního. Také na něj si připravují rodiče a děti dílničky, učitelé s dětmi zase vystoupení. V rámci tohoto projektu probíhá také projekt „Alternativní měny (tzv. Prokopy)“, tato měna je platná po dobu trvání jarmarku.

Celoškolní slavnostní akademie za účasti všech tříd, kdy si připravují divadelní, hudební, eurytmická vystoupení. Akademie bývá v některém z pražských divadel za účasti dětí, učitelů, rodičů a široké veřejnosti.

Měsíční slavnosti- slavnostní setkání všech tříd, která se konají každý měsíc, v rámci této slavnosti jednotlivé třídy předvádějí, co se právě ve třídě vyučuje.

Dále nechybí v programu školy pravidelné zotavovací pobyty v přírodě, školy v přírodě, výlety, exkurse, ekologické aktivity, výjezdy do zahraničí a další akce v souladu se školním vzdělávacím programem. Vyšší ročníky mohou absolvovat lyžařský kurs či výpravu na sněžnicích. Žáci 4. tříd se pravidelně zúčastňují plaveckého kursu.

1.7.2. Projekty jednotlivých tříd

1.7.2.1. Slavnosti

Michaelská slavnost – jde o pomyslný boj s drakem – o prokázání odvahy. Tuto slavnost si kromě celoškolní slavnosti (viz výše) pravidelně organizují nižší ročníky v rámci třídy

Martinská slavnost - slavnost při příležitosti svátku sv. Martina. Ústředním tématem je soucit, nesobeckost a štědrost. Slavnost organizují rodiče s dětmi a učiteli samostatně ve třídách 1. stupně

Adventní spirála - slavnost na začátku adventu symbolizující cestu ke světlu. Většinou je organizována pro 1., 2 a 3. třídu

Vánoční hra: jednotlivé třídy připravují dramaticky či eurytmicky zpracovanou divadelní hru s vánoční tematikou pro rodiče, spolužáky z jiných tříd, často ve spolupráci s rodiči.

Vynášení smrtky – žáci nižších tříd vyrábějí smrtku (Morenu), kterou se pak jejím spálením loučí se zimou a vítají jaro podle dávné kulturní národní tradice

Jánská slavnost – svatojánský oheň doprovázený tematickými aktivitami pro žáky jednotlivých tříd 1. stupně

1.7.2.2. Další pravidelné projekty jednotlivých tříd

Další projekty jednotlivých tříd probíhající v průběhu roku reagují na aktuální situaci a dění ve třídách. Tyto projekty navazují na učební plán, jsou úzce propojeny s výukou a jejich realizace je uskutečňována a integrována napříč předměty.

1. třída – nácvik divadelní hry na téma pohádek

2. třída: - nácvik divadelní hry na téma legend či bajek

- pletení maňásků v podobě zvířátek

3. třída – projekt stavby domku

- sázení obilí, následná sklizeň a pečení chleba

4. třída – nácvik divadelní hry na téma severské mytologie

5. třída – příprava na olympijské hry organizované pro všechny 5. ročníky waldorfských škol v Čechách, aktivní účast na těchto olympijských hrách

6. třída – rytířské hry a slavnosti

- patronace nad 1. třídou

7. třída – patronace nad 2. třídou

8. třída – nácvik celovečerního divadelního představení včetně technického a materiálního zajištění celé akce

- účast na divadelním festivalu Duhové divadlo pravidelně pořádaném v Písku

- ročníkové práce – žáci celý rok pracují na zvoleném tématu (praktického či naučného zaměření), které následně zpracují písemně a prezentují na veřejnosti

- patronace na 3. třídou

- práce s odborníkem protidrogové prevence

9. třída

- řemeslný týden – žáci se intenzivně celý týden věnují nejružnějším řemeslům (keramika, kovotepectví, řezba, kovářství atp.) pod vedením zkušených mistrů

- patronace nad 4. třídou

- práce s odborníkem protidrogové prevence

- organizace společenského plesu včetně organizačního, technického a materiálního zajištění celé akce

1.7.2.3. Patronace

V rámci rozvíjení pozitivních sociálních vazeb a vztahů je na naší škole ustanovena tzv. patronace. Žáci 2. stupně jsou tzv. patrony žáků 1. stupně. První školní den v každém prvním ročníku je přidělen každému žákovi 1. třídy ideálně jeden žák třídy šesté, který vyvíjí o nového mladšího spolužáka živý zájem a nabízí pomoc nejprve se školní adaptací, později pak v nejrůznějších oblastech. Tento vztah přetrvává až do ukončení školní docházky. V rámci patronských tříd jsou navazovány celotřídní vztahy, rozvíjeny kontakty a dílčí projekty vzájemné spolupráce. Tento systém posiluje nejen vzájemné vztahy a vazby, ale slouží též jako účinný prostředek prevence sociálně patologických jevů.

Při dosažení celistvého waldorfského vzdělání od 1. až do 12. resp. 13. třídy idea a realizace patronace pokračuje dále. V tomto případě žáci 10. třídy mají v patronství třídu 5, žáci 11. třídy třídu 6. atd. V tomto pojetí pak hraje patronace významnou roli obzvláště pro žáky, kteří procházejí náročnou vývojovou fází puberty a mohou u svých starších spolužáků nalézt oporu, radu i pozitivní inspiraci.

1.7.3. Projekty pro pedagogy

- ve škole probíhají pravidelně 2x do měsíce semináře waldorfské pedagogiky, jež slouží ke vzdělávání budoucích waldorfských pedagogů
- ZŠW v Jinonicích je oficiálním sídlem Asociace waldorfských škol v České republice, v jejímž rámci se pořádají každoročně rozličné akce (např. Interní setkání waldorfských učitelů z celé České republiky), kursy a semináře dalšího vzdělávání
- škola je součástí mezinárodní sítě waldorfských škol, každý rok proto hostí jednotlivce i skupiny waldorfských škol ze zahraničí
- naši pedagogové, rodiče i žáci mají možnost navštívit školy v zahraničí a podílet se na vzájemné spolupráci v nejrůznějších projektech
- ze zahraničí k nám přijíždějí zkušení lektori waldorfské pedagogiky, aby obohatili zkušenostmi pedagogické dovednosti našeho učitelského sboru
- naši školu navštěvuje řada hospitantů – studenti z českých i zahraničních pedagogických fakult, lektori pedagogických fakult i potenciální či stávající rodiče žáků

1.8. Spolupráce s rodiči a jinými subjekty

Spolupráce s rodiči

Škola usiluje o co nejužší spolupráci s rodiči. Mnozí rodiče jsou členy občanského sdružení, které působí pod názvem „*Spolek pro založení waldorfské školy v Praze*“ (dále jen Spolek). Spolek úzce spolupracuje se školou, organizačně se podílí na řadě akcí, podporuje školní projekty a v případě potřeby ji zastupuje na veřejnosti. Do rady Spolku jsou voleni dva zástupci z každé třídy. Rada Spolku se pravidelně schází jednou měsíčně se zástupci pedagogického sboru. Úzká spolupráce školy s rodiči je dále realizována prostřednictvím pravidelných třídních schůzek, které se konají 1x měsíčně. Zde jsou probírána aktuální témata, která se vztahují k dění ve třídě i ve škole. Rodiče jsou seznamováni s metodicko-didaktickými postupy výuky, principy waldorfské pedagogiky, specifika vývojových fází dítěte, učitelé zodpovídají dotazy rodičů a společně s rodiči připravují dílčí projekty. Třídní učitelé nabízejí rodičům ve všech ročnících i pravidelné konzultace, které mají individuální ráz. V 8. a 9. třídě probíhají tyto konzultace cíleně i za přítomnosti žáka. Škola též pořádá každý rok několik dnů otevřených dveří, tematické přednášky odborníků, semináře pro rodiče budoucích prvňáčků a nabízí všem také akce jiných waldorfských škol (např. letní vzdělávací semináře ve waldorfské škole v Pardubicích apod.). O dění ve škole jsou rodiče informováni prostřednictvím webových stránek škol.

Spolupráce s odborníky

Škola má svého výchovného poradce i speciálního pedagoga, kteří těsně spolupracují s pedagogicko-psychologickými poradnami a speciálními pedagogickými centry. Nabízí své služby neomezeně všem rodičům žáků.

Ve škole též působí v případě potřeby školní psycholog.

Pravidelně školu navštěvuje specialista v oboru prevence patologických jevů, aby intenzivně pracoval se žáky 8. a 9. tříd.

Školu navštěvují čeští i zahraniční lektori v rámci projektů dalšího vzdělávání.

2x do roka školu navštěvuje mentor školy, hospituje v jednotlivých třídách, pracuje na zvolených aktuálních tématech s pedagogickým kolegiem.

Spolupráce s dalšími subjekty

- spolupráce s pedagogickými poradnami a speciálními pedagogickými centry
- úzká spolupráce v rámci Asociace waldorfských škol
- spolupráce s Radou školy
- spolupráce s dalšími waldorfskými školami v Čechách i v zahraničí (vzájemné hospitace, výměnné pobyty žáků, společné akce a projekty atp.)

2. CHARAKTERISTIKA ŠKOLNÍHO VZDĚLÁVACÍHO PROGRAMU

2.1. Zaměření školy

Vzdělávání pedagogů školy vychází z principů waldorfské pedagogiky, myšlenek filosofa a pedagoga Rudolfa Steinera. Je založena na zákonitosti vývojových fází dítěte a mladého člověka, proměn a rozvoje jeho vztahu ke světu.

Waldorfská pedagogika pracuje na základě poznání vývojových potřeb dítěte na úrovni tělesné, duševní i duchovní.

Na těchto základech stojí její učební plán, metodika, didaktika i pojetí dítěte, žáka. Vzdělávací program, metody a obsahy výuky jsou sestaveny dle postupně se rozvíjejících schopností a potřeb dítěte. Cílem výuky a výchovy dítěte je jeho všestranný rozvoj nejen v teoretických, ale i praktických a uměleckých oborech.

V rámci svého vzdělávacího programu se snaží waldorfská škola posilovat u žáků nejen **stránku kognitivní, ale i oblast citovou a volní**, a to tak, aby se všechny tyto složky lidské bytosti mohly rozvíjet v rovnováze. Již od prvního ročníku základní školy jsou žáci vedeni k vnímání světa i člověka v jeho smysluplnosti.

Jedním z hlavních cílů waldorfské pedagogiky je vést, vychovávat a vzdělávat žáka tak, aby v každém specifickém životním období dostával takovou „potravu“, která bude plně rozvíjet a posilovat jeho tělo, duši i ducha. Pedagogové jsou si vědomi jedinečnosti a osobitosti každé lidské bytosti a jejich cílem je též vést žáka k vědomí této jedinečnosti ostatních v rámci společenství.

Jednou z důležitých pomůcek k dosažení těchto cílů je **slovní a autonomní hodnocení žáka**, kde není kladen důraz na soutěživost s ostatními, ale rozvíjení vědomí toho, co žák umí, jak pracuje a co a jak může zlepšit ve vztahu ke svým schopnostem a možnostem. Další důležitou oblastí, na kterou školní vzdělávací program klade velký důraz, je **práce na pozitivním rozvíjení vzájemných sociálních vztahů, úcty a respektu ke spolužákům, pedagogům i rodičům**.

Schopnosti, nadání i podmínky ke vzdělávání každého dítěte jsou odlišné. Aby vzdělávací program splňoval všechna hlediska, nalezneme v něm vedle „tradičních“ předmětů předměty specifické – eurytmie, pletení, tkaní, polní práce, řadu projektů, které žákům umožňují poznat a proniknout do nejrůznějších oblastí života, získat v něm aktivní orientaci a praktické dovednosti. Široká rozmanitost nabídky umožňuje každému dítěti najít pro sebe v učebním programu něco, v čem bude mít šanci vyniknout – stírají se tak rozdíly mezi méně a více nadanými nebo zručnými. Výkony žáků jsou motivovány prožitkovým charakterem výuky, který vzbuzuje živý zájem o probíranou látku.

Vzdělávací program nenadřazuje žádný předmět či skupinu předmětů nad druhé, všechny předměty jsou určeny pro všechny žáky základního vzdělávání.

Cílem a smyslem je poskytnout žákům široký základ - každý z předmětů rozvíjí dílčí aspekty široké palety lidských kvalit. V programu je zohledňováno co možná největší prolínání jednotlivých témat. Naprostou samozřejmostí vzdělávacího programu waldorfské školy jsou hluboké a **intenzivní mezipředmětové vazby a integrace průřezových témat**, které jsou i součástí požadavků RVP. Svět je tak dětem a mladým lidem představován ve vzájemných vztazích.

Důležitým prvkem učebního plánu je, že všechny poznatky, všechen obsah výuky je vždy uváděn do vztahu k člověku. Lze jej tedy považovat za antropocentrický.

Dalším důležitým aspektem učebního plánu je tzv. spirálovitý neboli cyklický proces vyučování. Spočívá v tom, že se určitá témata v různých ročnících opakují vždy na jiné rovině, v jiném pojetí. To, co je předkládáno v prvních ročnících školy žákům v uměleckých obrazech a prostřednictvím paměti a rytmického

opakování, to se později ve starším školním věku opět vyzdvihuje do vědomí a uchopuje myšlenkovými pochody, teprve pak se žák zabývá odhalováním smyslu, objevováním zákonitostí a pravidel a plným pochopením jevu či tématu.

Žijeme v době velmi bouřlivého rozvoje naší civilizace. Nenalou měrou k němu přispívá i závratné tempo vývoje informačních technologií. Na jedné straně je velmi snadné vyhledat téměř jakoukoliv požadovanou informaci a na straně druhé se vývoj mění takovým tempem, že získaný poznatek stárne a je nutné jej neustále aktualizovat. Tradiční přístup ke vzdělání – vybavit jednou provždy žáka veškerým teoretickým poznáním o světě a společnosti, v níž žije, se tedy v dnešní době ukazuje jako překonaný. Do popředí vstupují lidské vlastnosti – zodpovědnost, kreativita, zájem o svět, spolehlivost. A to jsou oblasti, na které se waldorfská pedagogika zaměřuje

K co nejefektivnějšímu naplnění cílů školy slouží též specifická organizační forma vyučování i vnitřní organizace učebních jednotek.

Základ denního vyučovacího procesu tvoří tzv. **hlavní vyučování**, které je obsahově naplněno probíhající epochou. **Epochy** jsou tvořeny jednotlivými předměty, např. matematikou, českým jazykem, dějepisem, fyzikou atd. Epochy probíhají zpravidla ve 4 týdenních blocích každý den po dobu 1 hodiny 50 minut. Tím je proces výuky zkoncentrován a žák se tak může plně ponořit do tematiky jednoho předmětu.

Hlavní vyučování tvoří blok, který je rozdělen do třech částí. Část tzv. rytmická, část výuková a část vypravovací. Po hlavním vyučování následují předměty umělecké, jazykové a procvičovací v klasické 45 minutové podobě.

Dalším významným specifikem waldorfských škol, jehož cílem je vést žáky co nejefektivněji k osvojení si klíčových kompetencí vzdělávacího programu, je **role třídního učitele**.

Jeden třídní učitel vede třídu zpravidla od 1. do 8., resp. 9. ročníku. Výhodou tohoto systému je široký prostor pro vybudování vzájemné důvěry a vztahů. Učitel má tak možnost žáka intenzivně poznávat, zná i jeho rodinné prostředí, neboť má během školní docházky možnost návštěvy rodin jednotlivých žáků i konzultací. Pedagog tak slouží žákům i rodičům jako poradce v otázkách výchovy i vzdělávání (tato skutečnost hraje významnou roli i v prevenci sociálně-patologických jevů). Protože třídní učitel rovněž vyučuje všechny epochy na 1. stupni a některé epochy, má možnost navazovat tematicky na to, co již se svými žáky probíral v nižších ročnících či jiných předmětech, konstruktivně navázal na otázky a problémy, které byly řešeny již dříve.

Učitel, který své žáky dobře zná, může lépe napomoci rozvinout všechny vloh y svých žáků do té míry, aby byli v dospělosti schopni vlastní orientace, samostatného, odpovědného a sociálně pozitivně zaměřeného jednání a myšlení.

Třídnictví v 1. – 9. ročníku tedy poskytuje pevný a široký základ pro celý výchovně vzdělávací proces i pro budování dobrých vzájemných vztahů, které pak v době individuálních či skupinových krizí poskytují pevnou platformu pro řešení jakékoli problematiky.

Základem školy je **společenství žáků, učitelů a rodičů**, a proto je kladen velký důraz na aktivní udržování a rozvíjení vzájemného kontaktu a spolupráce s rodinami žáků. V tomto ohledu klade waldorfská škola mnohem větší nároky jak na učitele, tak i na rodiče žáků.

Základním cílem waldorfské pedagogiky je napomáhat žákům k tomu, aby se s vědomím jedinečnosti vlastní individuality mohli v dospělosti zdravě a svobodně postavit do světa. Úlohou pedagoga je pak rozpoznat možnosti, vloh y a nadání každého jednotlivého žáka a pomáhat mu v poznávání světa a sebe sama tak, aby se mohl stát samostatným, morálně vyspělým a zodpovědným vůči sobě i světu.

2.2. Výchovné a vzdělávací strategie

Společné postupy, které vedou k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí žáků. Jsou uplatňovány všemi pedagogy při výuce i mimo ni.

Klíčové kompetence mají žákům pomáhat při získávání základu všeobecného vzdělávání. Úroveň klíčových kompetencí získaných na základní škole není konečná, ale tvoří základ pro další celoživotní učení a orientaci v každodenním praktickém životě.

STRATEGIE SMĚŘUJÍCÍ KE KOMPETENCI K UČENÍ

- učíme žáky plánovat, organizovat a vyhodnocovat jejich činnost
- učíme žáky čtení s porozuměním, práci s textem, vyhledávání informací
- intenzivním využíváním mezipředmětových vazeb docílujeme komplexnějšího pohledu žáka na souhrn všech poznatků
- žáky vedeme k sebehodnocení a úctě k práci druhých.
- zadáváme žákům samostatné práce vyžadující aplikaci teoretických poznatků
- vedeme žáky k prezentaci výsledků jejich práce
- vedeme žáky k vhodnému rozvržení vlastní práce
- zařazujeme do výuky prožitkové a problémové vyučování a experimenty, jejichž prostřednictvím žák zažije propojení učení s tvůrčími činnostmi a praktickým životem
- umožňujeme žákům ve vhodných tematických okruzích uplatňovat vlastní nápady a náměty
- vedeme žáky k pozorování, experimentování a vyvozování závěrů
- podporujeme samostatnost a tvořivost žáků
- učíme žáky pracovat s chybou
- využíváme pozitivní motivace k navození radosti z učení
- prohlubováním dříve probrané látky z nižších ročníků umožňujeme žákům pochopit význam učení
- rytmičtým uspořádáním vyučování napomáháme žákům k uchopení procesu učení jako přirozené součásti života
- učíme žáky využívat různé způsoby, metody a strategie pro efektivní učení

STRATEGIE SMĚŘUJÍCÍ KE KOMPETENCI K ŘEŠENÍ PROBLÉMU

- výběrem vyprávěcí látky v jednotlivých ročnících a výukových předmětech předkládáme žákům vzory vhodných řešení problémů
- zařazujeme do výuky prožitkové a problémové vyučování
- žáky vedeme k aktivnímu podílu na všech fázích činnosti, na plánování, přípravě, realizaci i hodnocení
- učíme žáky odhadnout vlastní možnost a činit uvážlivá rozhodnutí
- necháváme žáky prožít v mezích možností přirozené důsledky jejich konání
- nabízíme žákům k řešení úkoly, které vyžadují propojení znalostí z více vyučovacích předmětů i využití praktických dovedností z různých oblastí lidské činnosti
- učíme žáky pracovat s chybou

- netrestáme žáky za chyby, ale učíme je pozitivnímu řešení
- vedeme žáky k rozlišení problémových situací a učíme je vhodně na ně reagovat a účastnit se jejich řešení
- umožňujeme žákům volit originální způsoby řešení problémů
- při výuce i mimo vyučování vytváříme pro žáky příležitosti k vzájemné spolupráci a týmovému řešení úkolů

STRATEGIE SMĚŘUJÍCÍ KE KOMPETENCI KOMUNIKATIVNÍ

- vedeme žáky ke vhodné komunikaci se spolužáky, s učiteli a ostatními dospělými ve škole i mimo školu
- podporujeme zdravé sociální vztahy prostřednictvím společných aktivit žáků v rámci jedné třídy, více tříd i celé školy (viz kapitola 1.7.2.3.)
 - netolerujeme agresivní, hrubé a nezdvořilé projevy chování žáků, zaměstnanců školy i rodičů
 - vedeme žáky ke kultivovanému ústnímu a písemnému projevu
 - učíme žáky obhajovat a argumentovat vhodnou formou svůj vlastní názor a zároveň poslouchat názor jiných (např. v řízené diskusi)
 - necháváme žáky rozvíjet komunikační dovednosti při skupinové práci
 - rozvíjíme komunikační kompetence ve všech předmětech
 - umožňujeme žákům prezentovat vlastní prožitky a názory na aktuální události

STRATEGIE SMĚŘUJÍCÍ KE KOMPETENCI SOCIÁLNÍ A PERSONÁLNÍ

- zařazujeme do vyučování skupinovou práci žáků, při které se žáci řízeně učí sociálním dovednostem
- do třídních kolektivů integrujeme žáky s různým typem znevýhodnění (viz kapitola 2.3.), učíme tak žáky k přijetí individuálních rozdílů (národnostních, kulturních), a tím předcházíme projevům netolerance, rasismu, xenofobie a nacionalismu
- vedeme žáky k nesobeckému, obětavému a ohleduplnému chování
- vedeme žáky k úctě při jednání s druhými lidmi
- pěstujeme přátelské vztahy a pomoc ve třídách i mezi třídami
- v reálných situacích dáváme žákům prožít uspokojení z pozitivních mezilidských vztahů
- podporujeme vytváření pozitivních představ žáků o sobě samých a tím posilujeme jejich sebedůvěru a samostatný rozvoj
- učíme základům kooperace a týmové práce
- žáky vedeme k respektování společně dohodnutých pravidel chování, na jejichž formulaci se sami podílejí
- vedeme žáky k odvaze rozpoznat a odmítnout násilí a nepřijatelné projevy chování

STRATEGIE SMĚŘUJÍCÍ KE KOMPETENCI OBČANSKÉ

- realizujeme environmentální výchovu - žáky vedeme k třídění odpadů, učíme žáky respektu k životnímu prostředí, k podpoře a ochraně trvale udržitelného rozvoje společnosti
- učíme žáky chápat základní principy, na nichž spočívají zákony a společenské normy, tím že dbáme na dodržování pravidel chování ve škole stanovených ve vnitřních směrnících školy
- vedeme žáky k úctě k vnitřním hodnotám druhých lidí
- probouzíme v žácích hluboký zájem o dění ve společnosti i v okolním světě
- učíme žáky odvaze postavit se proti fyzickému i psychickému násilí, odmítnout útlak a hrubé zacházení
- respektujeme osobnost žáka, budujeme přátelskou a otevřenou atmosféru ve třídě i ve škole a tím posilujeme sebejistotu žáků v reálných životních situacích (krizových, život ohrožujících apod.)
- utvářením veškeré výuky vedeme žáky k úctě k tradicím, kulturním a historickým odkazům u nás i ve světě

STRATEGIE SMĚŘUJÍCÍ KE KOMPETENCI PRACOVNÍ

- dbáme na bezpečné používání, materiálů, nástrojů, pomůcek využívaných ve výuce a vybavení dílen
- trváme na dodržování pravidel bezpečnosti při práci
- zvyšováním náročnosti pracovních činností rozvíjíme u žáků schopnost adaptace na změněné nebo nové pracovní podmínky
- učíme žáky plánovat, organizovat a vyhodnocovat jejich pracovní činnost
- při výuce vytváříme podnětné a tvořivé prostředí
- snažíme se o dosažení maximální flexibility žáků v různých oblastech tak, aby v budoucnu mohli činit svobodná rozhodnutí ve výběru povolání
- při všech činnostech jsou žáci vedeni k dokončování své práce s důrazem na kvalitu jejího provedení a respektování práce druhých

2.3. Zabezpečení výuky žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

Školní prostředí spolu s pedagogikou, která plnohodnotně rozvíjí celou osobnost dítěte, vytváří optimální podmínky pro začlenění žáků se speciálními vzdělávacími potřebami i žáků mimořádně nadaných. Nestresujícím prostředím, rozvíjením myšlení, citu a vůle dítěte, postupnou harmonizací osobnosti dítěte a praktičností výuky může učitel dítěti velmi pomoci a to tak, že žák může i ve svém problematickém předmětu zažít úspěch. Tím jsou vytvářeny přirozeným způsobem podmínky pro preventivní práci.

Vstřícné klima školy, sounáležitost učitelů a rodičů, komplexnost a provázanost problémů umožňuje učitelům zachytit a reagovat včas na signály, které dítě vysílá do svého okolí, a tak identifikovat potřebu speciální péče některých žáků.

Včasnou intervencí a individuálním přístupem mohou pedagogové výrazně ovlivnit průběh a vývoj řady případů, kdy hrozí značné riziko při jejich pozdní nebo nesprávné identifikaci, v součinnosti s ostatními pedagogy, odborníky a spoluprací s rodiči.

Škola má svého výchovného poradce i speciálního pedagoga, kteří úzce spolupracují s pedagogicko-psychologickými poradnami a speciálními pedagogickými centry.

Na úzké spolupráci s poradenskými zařízeními je založena i péče o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami..

V případě potřeby a po dohodě s rodiči jsou žáci na základě odborného vyšetření zařazováni do reedukační péče vedené vyškolenými pedagogy.

Žáci se speciálními vzdělávacími potřebami jsou ve škole přirozeně integrováni. Všichni tito žáci jsou vzděláváni formou individuální integrace. Jejich vzdělávání se řídí vyhláškou č. 27/2016 Sb. v platném znění.

Dle míry jejich poruch příslušné poradenské zařízení pro takové žáky navrhuje částečnou či plnou integraci. Podkladem pro integrace žáků mohou být specifické poruchy učení, stejně tak jako zdravotní postižení. Integrovaní žáci mají vypracovaný individuální plán výuky. Na jeho tvorbě spolupracuje poradenské zařízení, rodiče dítěte a škola.

Je žádoucí, aby při výuce individuálně integrovaných dětí pracovali ve třídách při vyučování asistenti pedagogů, v úzké spolupráci s třídním učitelem.

Velký důraz je kladen na kvalitní sociální začlenění těchto žáků do společenství třídy. Přítomnost takových žáků ve společenství třídy i školy podněcuje ostatní žáky ke kultivaci sociálního cítění i chování, učí je toleranci i možnostem toho, jak aktivně a plnohodnotně pomoci a nabízí jim ve výchově i vzdělávání reálný obraz rozmanitosti života ve společnosti, vzbuzuje zájem o druhého člověka.

Dodatek týkající se uvedení ŠVP do souladu s novými právními předpisy, které mění znění RVP ZV platného od 1.9. 2016:

V případě podpůrného opatření (spočívajícího v úpravě očekávaných výstupů) pro žáky s LMP od třetího stupně podpory, bude pro tvorbu individuálního vzdělávacího plánu (dále jen IVP) využívána minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů. Minimální doporučená úroveň, která je stanovena v RVP ZV pro 3., 5. a 9. ročník, bude na základě Doporučení školského poradenského zařízení rozpracována pro konkrétní ročník v IVP žáka s přiznaným podpůrným opatřením. Postup tvorby, realizace a vyhodnocování IVP je stejný jako v případě IVP ostatních žáků. IVP může být během roku upravován podle potřeb žáka. Při tvorbě IVP bude využíváno metodické podpory školního poradenského pracoviště a metodická podpora na Metodickém portálu RVP.CZ.

Plán pedagogické podpory (PLPP) i IVP sestavuje třídní učitel nebo učitel konkrétního vyučovacího předmětu za pomoci výchovného poradce. PLPP a IVP má písemnou podobu. Před jeho zpracováním budou probíhat rozhovory s jednotlivými vyučujícími, s cílem stanovení např. metod práce s žákem, způsobů kontroly osvojení znalostí a dovedností. Výchovný poradce stanoví termín přípravy PLPP a IVP, organizuje společné schůzky s rodiči, pedagogy, vedením školy i žákem samotným.

Na vypracování a vyhodnocování PLPP i IVP se podílí školní speciální pedagog. PLPP a IVP jsou stvrzeny podpisem třídního učitele, učitelů odborných předmětů, speciálního pedagoga a zákonného zástupce.

Na základě doporučení ŠPZ budou v IVP upraveny očekávané výstupy daných předmětů v rámci podpůrných opatření třetího stupně pouze u žáků s lehkým mentálním postižením dle RVP ZV platného od 1. 9. 2016.

Upravené očekávané výstupy pro žáky s přiznanými podpůrnými opatřeními vzdělávané podle RVP ZV musí být na vyšší úrovni, než jsou očekávané výstupy stanovené v RVP ZŠ.

Dodatek týkající se zabezpečení výuky žáků s SVP využívajících speciálně pedagogickou péči Intervence jako další péče o žáka, tzv. „nápravy“ (od 1. 9. 2017):

Předmět speciálně pedagogické péče je doporučován jako forma další péče o žáka ve škole, jedná se o druh intervence, která má přispět ke zlepšení aktuálních obtíží žáka (dříve označované jako „nápravy“), zaměřené například na rozvoj grafomotorických dovedností žáka, na podporu při reedukaci specifických poruch učení. Předmět je směřován k rozvoji percepčně-motorických funkcí, rozvoji jazykových kompetencí a komunikačních dovedností, k rozvoji prostorové orientace a orientaci v čase, pozornosti, paměti atd. (zajišťuje speciální pedagog). V těchto případech nemá předmět speciálně pedagogické péče povahu povinné vyučovací hodiny ve smyslu § 26 odst. 2 školského zákona a nezapočítává se do maximálního týdenního počtu povinných vyučovacích hodin stanoveného pro jednotlivé ročníky příslušným rámcovým vzdělávacím programem.

Toto podpůrné opatření nabízíme žákům s SVP na doporučení PPP nebo SPC.

Výukou PSPP (intervence jako další péče o žáka, tzv. „nápravy“) ředitel školy pověřuje speciálního pedagoga, který získal kvalifikaci podle § 18 zákona č. 563/2004 Sb.

Škola nabízí službu asistenta pedagoga pro žáky s OMJ. Žáci mají možnost využít pedagogické intervence výuky českého jazyka a podpory přípravy na vyučování. V rámci multikulturní výchovy probíhá ve výuce podpora začlenění žáka do kolektivu třídy, podpora tolerance a prevence patologických jevů. Nabízíme individuální spolupráci se zákonnými zástupci žáků s OMJ i spolupráci se školním psychologem.

2.4. Zabezpečení výuky žáků mimořádně nadaných

Díky vnitřně diferencované výuce, která v případě potřeby probíhá již od prvních ročníků základní waldorfské školy, mají mimořádně nadaní žáci možnost plně rozvíjet své nadání. Žák je motivován k intenzivní práci na bázi náročnějších, individuálně stanovených úkolů v oblastech svého mimořádného nadání.

Akcent je rovněž kladen na sociální aspekt žákova rozvoje v rámci celku třídy. Waldorfská pedagogika klade ve svém metodicko-didaktickém pojetí velký důraz nejen na rozvoj individuality jednotlivce, ale i na jeho harmonické začlenění do společenství jako celku, v tomto případě se jedná o společenství třídy. Mimořádně nadaní žáci v některých případech trpí v oblasti sociální, a proto učitel volí často metodu skupinové práce, kde mimořádně nadaný žák může např. v roli vedoucího skupiny nebo projektu prokázat své schopnosti a zároveň se učit komunikaci a spolupráci se spolužáky. Tím tento žák posiluje své dovednosti vědomostní i sociální.

Kromě toho jsou mimořádně nadaní žáci podporováni v poskytování pomoci pomalejším spolužákům.

Dalším stupněm rozvoje žákova mimořádného nadání je domácí práce, kterou je možné pěstovat po dohodě s rodiči žáka.

Z psychologických výzkumů i ze zkušenosti pedagogické praxe je známo, že žáci, kteří mají mimořádné nadání v některé oblasti, často trápí v oblasti jiné.

Waldorfská pedagogika je plně orientována na všeobecný rozvoj schopností i dovedností jednotlivce, neupřednostňuje pouze jeden aspekt, žáci mají možnost se plně rozvíjet ve všech oblastech, které škola nabízí, tedy nejen oblast intelektuální, ale i oblast citu a vůle, nejen v oblasti znalostí a vědomostí, ale i v oblasti umělecké, manuální i pohybové.

Žákům mimořádně nadaným vycházíme vstříc ve formách výuky cizích jazyků. Na druhém stupni, a v oprávněných případech již dříve, dělíme třídy na skupiny podle jazykových schopností žáků a jednotlivé skupiny vzděláváme odlišnými metodami, které více vyhovují jejich schopnostem a dovednostem. Dále připravujeme metodiku a organizaci (rozvrh, personální obsazení) výuky jazyků tak, aby diferenciací podle jazykových schopností a dovedností mohla jít ještě dál. Chtěli bychom vytvářet skupiny napříč ročníky 2. stupně.

V 8. ročníku jsou žáci mimořádně nadaní v určité oblasti podporováni (motivováni) ve výběru tématu ročníkové práce na odpovídající úrovni a ke zpracování v odpovídající kvalitě.

Vzdělávání nadaných žáků se řídí, stejně jako je tomu u žáků se speciálními potřebami, vyhláškou č. 27/2016 Sb. v platném znění.

Dodatek týkající se uvedení ŠVP do souladu s novými právními předpisy, které mění znění RVP ZV platného od 1.9. 2016:

Individuální vzdělávací plán mimořádně nadaného žáka sestavuje třídní učitel ve spolupráci s učiteli vyučovacích předmětů, ve kterých se projevuje mimořádné nadání žáka, s výchovným poradcem a školským poradenským zařízením. IVP mimořádně nadaného žáka má písemnou podobu a při jeho sestavování spolupracuje třídní učitel s rodiči mimořádně nadaného žáka. Při sestavování IVP vycházíme z obsahu IVP stanoveného v § 28 vyhlášky č. 27/2016 Sb. Práce na sestavení IVP jsou zahájeny okamžitě po obdržení doporučení školského poradenského zařízení. IVP je sestaven nejpozději do jednoho měsíce od obdržení doporučení školského poradenského zařízení. Součástí IVP je termín vyhodnocení naplňování IVP a může též obsahovat i termín průběžného hodnocení IVP, je-li to účelné. IVP může být zpracován i pro kratší období než je školní rok. IVP může být doplňován a upravován v průběhu školního roku. Výchovný poradce zajistí písemný informovaný souhlas zákonného zástupce žáka, bez kterého nemůže být IVP prováděn. Výchovný poradce po podpisu IVP zákonným zástupcem žáka a získání písemného informovaného souhlasu zákonného zástupce žáka předá informace o zahájení poskytování podpůrných opatření podle IVP zástupci ředitele školy, který je zaznamená do školní matriky.

Plán pedagogické podpory (PLPP) i IVP sestavuje třídní učitel nebo učitel konkrétního vyučovacího předmětu za pomoci výchovného poradce. PLPP a IVP má písemnou podobu. Před jeho zpracováním budou probíhat rozhovory s jednotlivými vyučujícími, s cílem stanovení např. metod práce s žákem, způsobů kontroly osvojení znalostí a dovedností. Výchovný poradce stanoví termín přípravy PLPP a IVP, organizuje společné schůzky s rodiči, pedagogy, vedením školy i žákem samotným.

Na sestavování PLPP a IVP se podílí školní speciální pedagog. PLPP a IVP je stvrzen podpisy třídního učitele, odborných učitelů, školního speciálního pedagoga a zákonného zástupce.

2.5. Začlenění průřezových témat

2.5.1. Charakteristika průřezových témat v rámci ŠVP

Průřezová témata reprezentují ve vzdělávacím programu okruhy aktuálních problémů současného světa. Tematické okruhy průřezových témat procházejí napříč vzdělávacími oblastmi a umožňují propojení vzdělávacích obsahů předmětů, do kterých jsou plně integrovány (viz. Kapitola 2.5.2.- Integrace průřezových témat a jejich okruhů do jednotlivých ročníků dle předmětů a jejich konkrétní uplatnění v učebním plánu). Tím přispívají ke komplexnosti vzdělávání žáků a pozitivně ovlivňují proces utváření a rozvíjení klíčových kompetencí žáků. Žáci dostávají možnost utvářet si integrovaný pohled na danou problematiku a uplatňovat širší spektrum dovedností.

Osobnostní a sociální výchova (osobnostní, sociální a morální rozvoj)

Osobnostní a sociální výchova je nedílnou součástí waldorfské pedagogiky jako celku. Již od prvních tříd je v rámci waldorfského školního vzdělávacího programu pečováno v rámci všech předmětů o pěstování osobnostního, sociálního i morálního rozvoje v nejširším slova smyslu.

Sociální rozvoj žáka je prohlubován a rozvíjen na několika stupních – od jednotlivce a jeho vztahu k blízkým spolužákům po jednotlivce ve vztahu k celému světu a jeho dění. V rámci školního vzdělávacího programu pečujeme o rozvoj sociálních kvalit žáků, tříd i celku školy (viz učební plán, projekty jednotlivých tříd i celoškolní projekty, akce ve spolupráci s rodiči i dalšími školami). V rámci vyučovacích předmětů jsou žáci konfrontováni s potřebou kooperace s ostatními, důraz je kladen na rozvoj kompetitivních schopností ve vztahu nikoli k ostatním, ale k sobě sama. Podstatnou součástí je i rozvoj schopnosti komunikace, kultivovaného projevu jak po stránce obsahu, tak po stránce hlasové i mimicko-gestikulační, schopnost aktivního naslouchání, řešení problémů atd. V rámci jednotlivých předmětů se žáci prostřednictvím setkávání se s příběhy nejrůznějších osobností našich i světových dějin a dalších příkladů mají možnost seznámit s nejrůznějšími sociálními situacemi a jejich řešením, stejně tak jako v rámci reálné praxe školy.

Podobně je tomu s osobnostní výchovou. Pedagogové co nejdůsledněji dbají na to, aby každého žáka mohli poznat v jeho jedinečnosti, jeho založení, schopnosti, možnosti i nedostatky a to jak v rámci školního vzdělávání, tak v rámci oblasti jeho zájmů a v neposlední řadě i v rámci jeho rodinných souvislostí a vaze. Tuto roli v nejširším slova smyslu zastávají třídní učitelé (viz kapitola 1.8., 2.1.), významný podíl zde hrají roli samozřejmě i učitelé odborní (viz. kapitola 3.2., 3.5. Hodnocení žáka). Díky důkladné diagnostice jsou pak učitelé schopni působit na žáka na základě co nejdůkladnějšího poznání jeho osobnosti a pomáhat mu rozvíjet se zdravě na duševní i tělesné rovině.

Rovněž slovní hodnocení, které je ve škole výhradně užíváno, je vhodným a účinným prostředkem k osobnostní výchově žáka. Žák díky slovnímu hodnocení, které vede k autonomnímu hodnocení, postupně nahlíží na své možnosti i schopnosti a samostatně je schopen je následně rozvíjet a uplatňovat.

Osobnostní výchova je součástí všech předmětů. Umělecky pojaté vyučování a důraz na kreativitu a samostatnost, psychohygienu a seberegulaci jak v praktických životních situacích v rámci výuky i školy, tak setkáváním se s příklady příběhů osobností i lidských společenství v rámci přírodovědných, humanitních i uměleckých předmětů, přináší žákům širokou zkušenost, která vede k sebepoznání.

Rovněž o morální rozvoj žáků je pečováno velmi důsledně. V rámci vyprávěcí látky, která prostupuje všemi ročníky, jsou v průběhu celého základního vzdělávání vyprávěny příběhy, ve kterých má žák možnost se setkat s obrazy jedinců, kteří ve svém životě museli překonávat nejrůznější překážky, a tak dozrávali k morálnímu obrazu člověka jako takovému.

V rámci celého výchovně vzdělávacího procesu jsou žáci vedeni k posilování vůle, ke korektnímu jednání a chování.

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech a multikulturní výchova

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech a multikulturní výchova jsou součástí mnoha předmětů s důrazem na utváření osobnosti člověka, který chápe globální problémy a trendy, různá hlediska a úhly pohledu, toleruje lidi z různých kultur, s jiným vyznáním a jiným světovým názorem a váží si jich.

Na 1. stupni se žáci seznamují s různorodým prostředím a multikulturními rozdíly mezi národy i jednotlivci prostřednictvím dramatické výchovy, která bezprostředně navazuje na vyprávěcí látku jednotlivých tříd. Ve 2. ročníku učitel žákům vypráví o životě světců z celé Evropy, jejich zvláštnostech i sociálně kulturním prostředí, ve 3. třídě si žáci vypráví příběhy Starého zákona, ve 4. ročníku pak severskou Eddu a vyprávění o Vikinzích, na ně pak v 5. ročníku navazuje v rámci předmětu Člověk a svět dějepisný výklad a prožitek starověkých kulturních epoch Indie, Babylónie, Egypta a starověkého Řecka. V rámci této vyučovací látky mohou žáci prožít multikulturní rozdíly člověka pocházejícího z různých kulturních, historických i společenských okolností. Díky širokým mezipředmětovým vazbám a zpracování výše zmíněných témat v uměleckých předmětech i v epochách mají žáci v rámci přirozeného prožitkově naučného procesu možnost prožít jak vazby a multikulturní diferenci odlišných národů a jednotlivců tak poznávání jednotlivých zemí, jejich vzájemných souvislostí či rozdílů.

Ve vyšších ročnících je toto téma nadále integrováno a intenzivně rozvíjeno jak ve vyprávěcí látce, tak v odborné tematice, která úzce prolíná s humanistickými i přírodovědnými předměty - dějepisu, zeměpisu, biologie, chemie, fyziky - i předměty uměleckými – hudební výchova, výtvarná výchova, dějiny umění, dramatická výchova atd. V rámci těchto předmětů a projektů s nimi spojených se žáci učí rozlišovat minulé i současné kultury a společnosti, život člověka v jeho specifickém prostředí, učí se rozumět odlišnostem nejrůznějších kultur na základě chápání jednotlivce, jeho sociokulturního okolí i dějinných souvislostí a tvořit si na základě sledovaných specifických fenoménů vlastní úsudek a názor na danou tematiku, aktivně a tvůrčím způsobem přistupovat k problematice multikulturních rozdílů a myšlení v globálních souvislostech.

Další oblastí, která integruje multikulturní výchovu a výchovu k myšlení v evropských a globálních souvislostech jsou cizí jazyky, od prvních ročníků se žáci učí díky vnímání a aktivnímu užívání cizího jazyka seznámit se s kulturou tohoto jazyka nejprve na úrovni prožitku a citu. Ve vyšších ročnících se žáci seznamují s konkrétními sociokulturními a geografickými realitami anglofonních a německy mluvících zemí, jejich odlišností – a to např. i prostřednictvím odlišnosti gramatických struktur. Některé ročníky jsou v rámci projektů již od nejnižších tříd v aktivním spojení s partnerskými třídami v zahraničí, na 2. stupni pak mohou probíhat výměnné pobyty, kde žáci zažijí rozdílnost kultur, různorodost v myšlení a životě těchto zemí.

Multikulturní výchova probíhá též přímo v sociálním procesu školy a jednotlivých tříd. Jednak školu navštěvují žáci rodičů z cizích zemí, jiné barvy pleti, jednak je v rámci tříd zastoupeno široké spektrum sociokulturních vrstev společnosti, i žáci integrovaní. Žáci se tak učí poznávat a rozlišovat různorodost zvyků, chování, podoby, schopností i možností na bázi přímého sociálního kontaktu a tuto různorodost tolerovat.

Enviromentální výchova

Z hlediska waldorfské pedagogiky je environmentální výchova považována za nezbytnou součást výuky je aktivně uplatňována v různých činnostech, které vedou žáka k uvědomění si sounáležitosti s přírodou, jejími ději a procesy a k vědomí zodpovědnosti za vlastní postoj a vztah ke světu kolem nás i směru jeho vývoje.

Kromě dílčích prvků předmětu Člověk a svět, který probíhá již od prvního ročníku waldorfské školy, se žáci seznamují s přírodou a jejími procesy jak prostřednictvím vyprávění obrazných příběhů o přírodě a jejích procesech, tak i sledováním vnějších přírodních dějů v koloběhu roku v rámci slavností, dále pak je environmentální výchova kultivována prostřednictvím příběhů zvířat i lidí, kteří měli ve světě bájném či reálném mimořádný vztah k přírodě, jejím dějům i živým tvorům.

Z konkrétních praktických projektů v přírodě je to např. epocha polních prací (3.třída), v níž škola spolupracuje se statky ekologického hospodářství. Žáci se učí pozorovat koloběh procesu růstu od zasetí zrna, přes péči o pole a jeho okolí, po sklizeň, mlácení obilí, zpracování mouky a pečení chleba. Poznávají praktickou zemědělskou činnost. Epochu polních prací následuje epocha stavby domku a epocha řemesel, která se opět úzce dotýká vztahu k okolnímu prostředí. Ve vyšších ročnících environmentální výchova přirozeně prostupuje předměty oblasti přírodovědných i humanitních předmětů a naplňuje též rámec předmětů Člověk a svět práce a pěstinství a je tématem nejrůznějších projektů (např. zakládání ekologického lesa a péče o něj v průběhu celé školní

docházky atp.). Vrcholem naplnění environmentální výchovy je kromě vědomí širších souvislostí této tematiky v rámci výše zmíněných předmětů a projektů též praktická dovednost při zakládání ekologické zahrady a práce v ní a zemědělského praktika v 9. ročníku.

Výchova demokratického občana

Téma výchovy demokratického občana prostupuje především předměty 2. stupně, které svou tematikou vytváří příznivou půdu pro jeho hlubší zpracování (dějepis, český jazyk, zeměpis, biologie a další doprovodné předměty, kde se toto téma přirozeně objevuje). V rámci těchto předmětů se mohou žáci seznámit s dějinnými, geografickými a obsahovými souvislostmi vzniku demokratického systému i systémů odlišných, naučí se v tématu orientovat a zaujmout k dané tematice osobní svobodný postoj.

Kromě pokrytí tématu ve výše zmíněných předmětech mohou žáci naší školy již v průběhu celé školní docházky zažít jeho praktické využití v rámci organizace školy. Díky nadstandardní spolupráci s rodiči ve škole aktivně působí tzv. „*Spolek pro založení waldorfské školy v Praze*“ (viz kapitola 1.8. Spolupráce s rodiči). Spolek úzce spolupracuje se školou, organizačně se podílí na řadě akcí, podporuje její projekty. Žáci jsou učiteli podporováni v aktivní účasti na přípravách těchto akcí a mohou také bezprostředně zažít aktivní účast svých rodičů na přípravě dlouhodobých projektů, jako jsou např. každoroční vánoční a velikonoční jarmarky, slavnostní akademie školy, slavnosti a jiné projekty. Tyto projekty jsou organizačně značně náročné a žáci se učí v procesu přípravy, organizace a spouštění.

Dalším velkým příkladem pro žáky je působení tzv. kruhů v rámci výše zmíněného Spolku. Tyto „kruhy“ vznikají v rámci organizace školy na základě aktuální potřeby (např. Kruh pro podporu cizích jazyků, Kruh PR – prezentace školy na veřejnosti apod.). Úkolem těchto pracovních skupin je pomoci aktivně škole v dané oblasti. Tyto kruhy vznikají ze svobodného rozhodnutí rodičů, samy si stanovují své pole působnosti, mezi jejich členy panuje rovnost, solidarita a sociální rovnoprávnost. Pracují na bázi rozdělení mandátů daného úkolu mezi jednotlivce a vědomí zodpovědnosti jednotlivce za zdárný úspěch či neúspěch aktivity celé skupiny.

Systém „kruhů“ je pak možno ve třídách 2. stupně (a v určité míře i na stupni 1.) využít v rámci školních projektů jako je např. v 5. třídě organizace olympijských her, v 8. třídě organizace a provedení divadelního představení (od oslovení divadel, po zajištění kostýmů, choreografie, produkce až k vystoupení) nebo plesu 9. třídy. V těchto projektech mají žáci možnost výše zmíněný systém organizace vyzkoušet v praxi a tak se „na vlastní kůži“ seznámit s možnými úskalími, pozitivy i negativy.

V oblasti „Výchova demokratického občana“ slouží žákům naší waldorfské školy dále stálý příklad systému vedení a organizace školy, který se přímo odráží do systému vedení jednotlivých tříd. Vedení školy se skládá z pozice ředitele, jeho zástupce, kolegia pedagogů a odborných grémíí, která se zabývají specifickou pedagogicko-personálně-organizační tematikou. Kolegium pedagogů (viz kapitola 1.5.) se schází 1x týdně ke společné konferenci, proces rozhodování k daným tématům a problémům probíhá na základech principů rovnosti a demokracie. Intenzita setkávání a práce pedagogického kolegia umožňuje povědomí všech pedagogů o celku školy a dění v jednotlivých třídách. Tento systém prostupuje veškerý život školy. Jednoznačný nadstandard v této oblasti tvoří tzv. třídní kolegia, která spočívají v intenzivní spolupráci pedagogů vyučujících v jednotlivých třídách, a předmětové skupiny.

Všechny tyto aspekty žáci zažívají v každodenním životě školy a posilují jejich kompetence v rámci tohoto průřezového tématu.

Mediální výchova

Mediální výchova je díky svému čistě analytickému pojetí ve školním vzdělávacím programu waldorfské školy integrována téměř výhradně až na druhém stupni ZŠ. Přesto ji některé předměty začleňují již od 4. třídy. (např. český jazyk a matematika).

Mediální výchova prolíná mnoha různými okruhy učebního plánu - humanitními, přírodovědnými i umělecky zaměřenými předměty. V každé oblasti je pak tematika rozebírána z úhlu pohledu konkrétního zaměření (např. ve výtvarné výchově je zdůrazněn vliv obrazu na psychiku člověka, v dějepisu pak vliv médií na vývoj dějinných událostí 20. století až po současnost, v rámci dramatické výchovy tvorba mediální reklamy pro zvýšení náboru potenciálních diváků, v předmětu Informační a komunikační technologie pak analýza a tvorba mediálního sdělení v prostředí internetu, v českém jazyce mediální prostředí tisku a dalších mediálních prostředků atd).

Ve výuce se vždy učitel snaží vycházet z aktuální situace ve světě kolem nás, z konkrétních zážitků a otázek žáků a bezprostředních událostí. Společným pozorováním a zkoumáním mediálních jevů pak žáci spolu s učitelem docházejí k všeobecným zákonitostem, které tuto oblast určují a k jejich dopadu na jednotlivce i společnost. V posledních ročnících ZŠW je pak kladen důraz i na analýzu přímého působení médií na vývoj událostí ve společnosti, na což by pak měla plynule navázat výuka ve vyšších středoškolských ročnících.

2.5.2. Integrace průřezových témat a jejich okruhů do jednotlivých ročníků dle předmětů

	1. stupeň					2. stupeň			
	1.ročník	2.ročník	3.ročník	4.ročník	5.ročník	6.ročník	7.ročník	8.ročník	9.ročník
OSV1	čj,cj,m,fo,vv, dra,eu,,pv	čj,cj,čs,m,fo, vv,hv,tv,dra, eu,pv	čj,cj,m,čs,f o,hv,tv,vv, eu,dra,pv	čj, cj,m,čs,fo,hv ,vv,pv,tv,eu, dra	čj,cj,m,info,čs, fo,hv,pv,tv,vv, eu,dra	čj,cj,m,z,f,d, bi,fo,hv,vv,tv ,dra,eu,fo,pv	čj,cj,m,z,f,ch,d ,bi,fo,hv,vv,tv, dra,eu,fo,pv	čj,cj,m,z,f,ch,d ,bi,fo,hv,vv,tv, dra,eu,fo,pv	čj,cj,m,info,z,f, ch,d,bi,fo,hv,v v,tv,dra,eu,fo, pv

OSV2	čj,cj,fo,vv,dr a,eu,pv	čj,cj,fo,vv,dr a,eu,pv	čj,cj,fo,hv,, vv,eu,dra, pv	cj,m,čs,fo,hv ,vv,pv,tv,eu, dra	čj,m,info,čs,fo ,hv,pv,tv,eu,dr a	cj,f,bi,fo,hv,v v,tv,dra,eu,f o,pv	čj,cj,z,f,ch,bi,f o,hv,vv,tv,dra, eu,fo,pv	čj,cj,m,z,f,ch,b i,fo,hv,vv,tv,dr a,eu,fo,pv	čj,cj,m,info,z,f, ch,bi,fo,hv,vv, tv,dra,eu,fo,pv
OSV3	čj,cj,čs,fo,,dr a,eu,,pv	čj,cj,čs,fo, dra,eu,pv	čj,m,fo,hv, ,eu,dra,pv	cj,m,fo,hv,vv ,pv,tv,eu,dra	cj,m,info,fo,hv ,pv,tv,eu,dra	cj,m,f,bi,fo,h v,vv,tv,dra,e u,fo,pv	cj,f,ch,bi,fo,hv ,vv,tv,dra,eu,f o,pv	cj,m,z,f,ch,bi,f o,hv,vv,tv,dra, eu,fo,pv	cj,m,info,z,f,c h,bi,fo,hv,vv,t v,dra,eu,fo,pv
OSV4	čj,cj,čs,vv,dr a,eu,pv	čj,cj,vv,dra,e u,pv	cj,vv,eu,dr a,pv	cj,hv,vv,pv,t v,eu,dra	cj,info,čs,hv,p v,tv,eu,dra	cj,m,f,bi,fo,h v,vv,tv,dra,e u,fo,pv	cj,f,bi,fo,hv,vv, tv,dra,eu,fo,pv	cj,m,f,ch,bi,fo, hv,vv,tv,dra,e u,fo,pv	cj,m,info,f,ch, bi,fo,hv,vv,tv, dra,eu,fo,pv
OSV5	čj,cj,m,fo,hv, vv,tv,dra,eu, pv	čj,cj,m,fo,vv, hv, tv, dra,eu,pv	čj,cj,fo,hv,t v,vv,eu,dr a,pv	cj,m,fo,hv,vv ,pv,tv,eu,dra	čj,info,fo,hv,p v,tv,eu,dra	cj,m,f,ch,fo, hv,vv,tv,dra, eu,fo,pv	cj,m,f,ch,fo,hv ,vv,tv,dra,eu,f o,pv	čj,cj,m,f,ch,bi,f o,hv,vv,tv,dra, eu,fo,pv	info,bi,ch, vv,d,dra,eu,fo, pv
OSV6	čj,cj,čs,fo,vv ,dra,eu,pv	čj,cj,fo,vv,dr a,eu,pv	čj,cj,fo,vv, eu,dra,pv	čj, cj,fo,hv,vv,p	čj,cj,info,čs,fo, hv,pv,tv,vv,eu	cj,d,fo,hv,vv, tv,dra,eu,fo,	cj,d,fo,hv,vv,tv ,dra,eu,fo,pv	čj,cj,ch,d,bi,fo, hv,vv,tv,dra,e	čj,cj,info,,ch,d, bi,fo,hv,vv,tv,

				v, tv, eu, dra	, dra	pv		u, fo, pv	dra, eu, fo, pv
OSV7	čj, cj, vv, dra, eu, pv	čj, cj, čs, vv, dra, eu, pv	čj, cj, vv, eu, dra, pv	čj, cj, m, hv, vv, pv, tv, eu, dra	čj, cj, info, čs, hv, pv, tv, vv, eu, dra	čj, cj, d, fo, hv, vv, tv, dra, eu, fo, pv	čj, cj, d, fo, hv, vv, tv, dra, eu, fo, pv	čj, cj, ch, bi, fo, hv, vv, tv, dra, eu, fo, pv	čj, cj, info, ch, bi, fo, hv, vv, tv, dra, eu, fo, pv
OSV8	čj, cj, m, fo, v, tv, hv, dra, eu, pv	čj, cj, m, fo, vvt, hv, dra, eu, pv	čj, cj, m, čs, fo, hv, tv, vv, eu, dra, pv	čj, cj, m, fo, hv, vv, pv, tv, eu, dra	čj, cj, info, čs, fo, hv, pv, tv, vv, eu, dra	čj, cj, m, f, ch, fo, hv, vv, tv, dra, eu, fo, pv	čj, cj, m, f, ch, fo, hv, vv, tv, dra, eu, fo, pv	čj, cj, m, f, ch, d, bi, fo, hv, vv, tv, dra, eu, fo, pv	čj, cj, m, info, f, ch, d, bi, fo, hv, vv, tv, dra, eu, fo, pv
OSV9	čj, cj, m, fo, vv, tv, dra, eu, pv	čj, cj, m, fo, hv, tv, dra, eu, pv	čj, m, fo, hv, tv, eu, dra, pv	čj, m, fo, hv, vv, pv, tv, eu, dra	čj, info, fo, hv, pv, tv, vv, eu, dra	čj, f, bi, fo, hv, vv, tv, dra, eu, fo, pv	čj, m, f, ch, bi, fo, hv, vv, tv, dra, eu, fo, pv	čj, cj, m, z, f, ch, d, bi, fo, hv, vv, tv, dra, eu, fo, pv	čj, cj, m, info, z, f, ch, d, bi, fo, hv, vv, tv, dra, eu, fo, pv

OSV10	čj,m,fo,,dra, eu,pv	čj,m,čs,fo,dr a,eu,p,v	čj,m,fo,eu, dra,pv	cj,m,fo,,vv,p v,tv,eu,dra	cj,čs,fo,hv,pv,t v,vv,eu,dra	čj,cj,m,z,f,ch ,bi,fo,hv,vv,t v,dra,eu,fo,p v	čj,cj,m,z,f,ch,b i,fo,hv,vv,tv,dr a,eu,fo,pv	čj,cj,m,z,f,ch,b i,fo,hv,vv,tv,dr a,eu,fo,pv	čj,cj,m,info,z,f, ch,bi,fo,hv,vv, tv,dra,eu,fo,pv
OSV11	čj,m,fo,dra,e u,pv	čj,fo, hv, vv,dra,eu,pv	čj,eu,dra,p v	čj, cj,fo,vv,pv,tv ,eu,dra	čj,cj,fo,hv,pv,t v,vv,eu,dra	čj,cj,z,f,ch,d, bi,fo,hv,vv,tv ,dra,eu,fo,pv	čj,cj,,z,f,ch,d,b i,fo,hv,vv,tv,dr a,eu,fo,pv	čj,cj,m,z,f,ch,d ,bi,fo,hv,vv,tv, dra,eu,fo,pv	čj,cj,m,info,z,f, ch,d,bi,fo,hv,v v,tv,dra,eu,fo, pv
DEM1						d	d	D	z,d
DEM2						d,z,pv,dra	cj,d,z,pv,dra	cj,d,z,pv,dra	cj,d,z,pv,dra
DEM3						d,bi	d,z,bi	d,z	cj,d,z
DEM4					čj,čs,eu	m,d,z,bi,	cj,d,z,bi	cj,d,z	cj,d,z
GLO1	cj,dra	cj,dra	cj,cs,m,pv, hvvv,dra	cj,cs,vv,pv, eu,dra	čj,cj,čs,info,hv ,vv,pv,eu,dra	čj,cj,m,f,d,z, bi,fo,hv,vv,e u,dra	čj,cj,z,bi,d,fo,h v,vv,dra	čj,cj,m,z,d,bi,f o,f,hv,vv,dra	čj,cj,m,info,d, bi,z,ch,hv,vv,d ra
GLO2	cj,dra	cj,dra	cj,cs,m,pv,	cj,cs,vv,pv,	čj,cj,čs,info,hv	čj,cj,m,f,d,z,	čj,cj,z,bi,d,fo,h	čj,cj,m,z,d,bi,f	čj,cj,m,info,d,

			vv, dra	hv, eu, dra	, vv, pv, eu, dra	bi, fo, hv, vv, eu, dra	v, vv, dra	o, f, hv, vv, dra	bi, z, f, hv, vv, dra
GLO3	cj, dra	cj, dra	cj, cs, m, pv, vv, dra	cj, cs, vv, pv, hveu, dra	čj, cj, čs, info, hv, vv, pv, eu, dra	Čj, cj, m, f, d, z, bi, fo, hv, vv, eu, dra	čj, cj, z, bi, d, fo, hv, vv, dra	čj, cj, m, z, d, bi, fo, hv, vv, dra	čj, cj, m, info, d, bi, z, f, hv, vv, dra
MUL1	dra	dra	čs, Fo, hv, pv, dra	čj, cj, fo, pv, vv, dra	čj, cj, čs, info, hv, pv, eu, vv, dra	cj, m, z, fo, bi, d, hv, vv, eu, dra	čj, cj, z, fo, d, bi, hv, vv, dra	čj, cj, m, fo, z, d, bi, hv, vv, dra	čj, cj, m, fo, z, d, bi, hv, vv, dra
MUL2	dra	čj, dra	čj, čs, fo, pv, dra	čj, cj, fo, pv, vv, dra	cj, info, hv, pv, vv, dra	cj, m, z, fo, bi, hv, vv, dra	čj, cj, z, fo, bi, hv, vv, dra	čj, cj, fo, z, d, bi, hv, vv, dra	čj, cj, info, fo, z, d, bi, hv, vv, dra
MUL3	dra	čj, dra	čj, čs, Fo, pv, dra	fo, pv, vv, dra	cj, hv, pv, vv, dra	cj, z, fo, d, bi, hv, vv, dra	cj, z, fo, d, bi, hv, vv, dra	cj, fo, z, d, bi, hv, vv, dra	cj, fo, z, d, bi, hv, vv, dra
MUL4	dra	dra	čs, Fo, pv, dra	čj, pv, vv, dra	čj, cj, info, hv, pv, vv, dra	cj, z, fo, d, bi, hv, vv, dra	čj, cj, z, fo, d, bi, hv, vv, dra	čj, cj, fo, zd, bi, hv, vv, dra	čj, cj, info, fo, z, d, bi, hv, vv, dra
MUL5	dra	dra	čs, dra	m, dra	cj, vv, dra	cj, m, z, fo, d, bi, hv, vv, dra	cj, z, fo, d, bi, hv, vv, dra	čj, cj, m, fo, z, d, bi, hv, vv, dra	čj, cj, i, fo, z, d, bi, hv, vv, dra
ENV1	tv, pv	čs, pv	pv	čs, dra, pv	cj, čs, dra, pv	bi, f, z, pv	cj, z, bi, f, ch, vv, pv	cj, z, vv, pv	cj, z, vv, pv
ENV2	vv, pv	vv, pv	čs, vv, pv	čs, dra, pv	čs, dra, pv	cj, bi, z, fpv	z, bi, f, ch, vv, pv	cj, z, ch, vv, pv	cj, z, ch, f, vv, pv
ENV3	pv	pv	čs, m, pv	dra, pv	čs, m, info, dra, pv	cj, bi, z, f, d, tv, pv	cj, z, bi, f, d, ch, vv, pv, tv	cj, m, ch, f, d, z, vv, pv, tv	cj, m, info, z, ch, f, dvv, pv, tv
ENV4	vv, pv	m, vv, pv	čs, m, vv, pv	čs, m, tv, dra, pv	cj, čs, tv, dra, pv	cj, bi, z, f, d, tv, pv	cj, z, bi, f, d, ch, vv, pv, tv	cj, m, f, d, z, vv, pv, tv	cj, m, z, d, vv, pv, tv
MED1				čj, m	čj, m, info	čj, cj, d, dra	čj, cj, d, dra	čj, cj, bi, d, dra	čj, cj, info, dra, bi, d, ch
MED2				čj, m	čj, m, info	čj, vv, dra	cj, vv, dra	čj, cj, bi, d, vv, dra	čj, cj, info, dra, bi, d, f, vv
MED3					m	vv, dra	cj, vv, dra	čj, cj, vv, dra	čj, cj, info, vv, dra

MED4						vv,pv,dra	cj,vv,pv,dra	čj,cj,vv,pv,dra	čj,cj,info,f,dra, vv,pv
MED5						cj,vv,pv,dra	cj,vv,pv,dra	čj,cj,bi,d,vv,pv, dra	čj,cj,info,bi,d,f, vv,dra
MED6					m	vv,dra	cj,vv,dra	čj,cj,vv,dra	čj,cj, info,pv,dra
MED7					m,čs, info	pv,vv,dra	cj,vv,pv,dra	čj,cj,vv,dra	čj,cj, info,vv,pv

2.5.3. Vysvětlivky ke zkratkám průřezových témat a vyučovacích předmětů

Poznámka: Pro jednodušší orientaci byla pro jednotlivá průřezová témata a jejich tematické okruhy zvolena následující označení:

Osobnostní a sociální výchova - Osobnostní rozvoj

- OSV1 – Rozvoj schopností poznávání
- OSV2 – Sebepoznání a sebepojetí
- OSV3 – Seberegulace a sebeorganizace
- OSV4 – Psychohygiena
- OSV5 – Kreativita

Osobnostní a sociální výchova - Sociální rozvoj

- OSV6 – Poznávání lidí
- OSV7 – Mezilidské vztahy
- OSV8 – Komunikace
- OSV9 – Kooperace a kompetice

Osobnostní a sociální výchova - Morální rozvoj

- OSV10 – Řešení problémů a rozhodovací dovednosti
- OSV11 – Hodnoty, postoje, praktická etika

Výchova demokratického občana

- DEM1 – Občanská společnost a škola
- DEM2 – Občan, občanská společnost a stát
- DEM3 - Formy participace občanů v politickém životě
- DEM4 - Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

- GLO1 - Evropa a svět nás zajímá
- GLO2 - Objevujeme Evropu a svět
- GLO3 - Jsme Evropané

Multikulturní výchova

- MUL1 - Kulturní difference
- MUL2 - Lidské vztahy
- MUL3 - Etnický původ
- MUL4 - Multikulturalita
- MUL5 - Princip sociálního smíru a solidarity

Environmentální výchova

ENV1 - Ekosystémy

ENV2 - Základní podmínky života

ENV3 - Lidské aktivity a problémy životního prostředí

ENV4 - Vztah člověka k prostředí

Mediální výchova

MED1 - Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení

MED2 - Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality

MED3 - Stavba mediálních sdělení

MED4 - Vnímání autora mediálních sdělení

MED5 - Fungování a vliv médií ve společnosti

MED6 - Tvorba mediálního sdělení

MED7 – Práce v realizačním týmu

Seznam zkratk předmětů:

čj	český jazyk
cj	cizí jazyk
nj	německý jazyk
aj	anglický jazyk
m	matematika
info	informační a komunikační technologie
čs	člověk a svět
hv	hudební výchova
vv	výtvarná výchova
tv	tělesná výchova
eu	eurytmie
fo	kreslení forem
pv/díl	člověk a svět práce – pracovní vyučování
d	dějepis
f	fyzika
ch	chemie
bi	biologie
dra	tvůrčí dramatika – dramatická výchova
z	zeměpis

3. HODNOCENÍ ŽÁKŮ

Pravidla pro hodnocení výsledků vzdělávání žáků

(dle zákona č. 561/2004 Sb., § 51 školského zákona a vyhlášky č. 48/2005 Sb., § 15)

Žák je hodnocen ve všech ročnících a všech předmětech školního vzdělávacího programu slovně. Širší slovní hodnocení je uplatňováno taktéž na vysvědčení, které se vydává žákovi v každém pololetí.

3.1. Cíl hodnocení

Slovní hodnocení má možnost vystihnout individualitu žáka v jeho jedinečnosti. Tento postoj přispívá jak k budování žákovy jistoty i vědomí vlastní hodnoty, tak k navozování dobrých sociálních vztahů v rámci třídy. Žák se prostřednictvím takového hodnocení učí vidět a vnímat, že každý člověk má v různých oblastech jiné schopnosti, přednosti (i slabiny), které se v rámci celku mohou vzájemně doplňovat. Učí se vidět, že každý člověk má svoji vlastní individuální hodnotu.

Měřítkem hodnocení je vždy sám konkrétní žák a jeho dosažený pokrok vzhledem k předchozí úrovni. A to jak ve vztahu k jeho individuálním možnostem a schopnostem, tak i ve vztahu k předem definovaným kritériím.

Žák je veden k tomu, aby si uvědomil, co a proč se učí, aby získal o školní práci přirozený zájem, aby v sobě probudil vnitřní potřebu poznávání a aby si uvědomil smysluplnost školní práce.

Cílem hodnocení je popsat individuální úspěchy a neúspěchy žáka ve srovnání k jeho dřívějším výsledkům. Nehodnotí se jen konečný výsledek, ale také proces vedoucí k jeho dosažení. Žák je veden ke schopnosti autonomního hodnocení své práce (sebehodnocení).

3.2. Podklady pro hodnocení

Hodnocení žáka musí vycházet z poznání dítěte, založeného na:

1. Pozorování dítěte

- sledování specifických projevů a znaků individuality žáka
- sledování sociálního chování a vztahů, stavu a vývoje sociálních schopností a dovedností
- sledování obecné úrovně práce, tj. přístup žáka k práci, osobní nasazení...
- vývoj schopností a znalostí v jednotlivých předmětech v rámci vytyčených kritérií

2. Týmové pozorování dítěte

- podklady a pozorování učitelů jednotlivých předmětů v rámci ročníku, společné konzultace
- týmové sledování konkrétního žáka v rámci pedagogické konference

3. Podklady pro hodnocení na základě žakovských prací

- epochové sešity
- sešity odborných předmětů
- domácí úkoly
- samostatné práce

- umělecký doprovodný materiál
- testy
- referáty
- projekty

4. Diagnostické hodnocení a záznamy o dítěti

3.3. Obsah hodnocení

1. Individuální charakteristika
2. Obecná úroveň žákovy práce
3. Sociální chování a vztahy
4. Naukové, výchovné a umělecké předměty

Pro dosažení vysoké míry výpovědní hodnoty hodnocení obsahuje:

- kritéria hodnocení (co je sledováno)
- míru naplnění kritérií
- popis kontextu (souvislosti, které mohly ovlivňovat žákův výkon)
-
- prognóza a perspektiva – výhled do budoucna a iniciace další činnosti
- pozitivní (motivační) formulace
- rozbor příčin neúspěchů a cesta k nápravě

3.4. Forma hodnocení

3.4.1. Formativní slovní hodnocení (průběžné)

Hodnocení pro žáky

Žáci jsou hodnoceni na základě podkladů (viz kapitola 3.2. Podklady pro hodnocení) ústní a písemnou formou. V hodnocení se učitel snaží pozitivně zhodnotit dosažený výsledek, poukázat na nedostatky a naznačit prognózu (tj. cestu ke zdokonalení). Zohledňuje i přístup žáka k danému učivu, míru porozumění tématu, vlastní aktivitu žáka při hodinách atd. Důležitá je i práce s chybou, která je považována za běžnou součást učení.

Písemné formativní hodnocení zapisuje učitel formou poznámek dle vlastní volby do sešitů, žákovských knížek, testů či jiných písemných prací.

Ústní formativní hodnocení je vyjádřeno běžnou poznámkou během práce, po dokončení žákovy práce, pracovní etapy, činnosti, úkolu atd.

Formativní hodnocení provádí učitel směrem k žákovi, ale jsou navozovány situace, kdy hodnotí také žák práci jiného žáka či žák sám sebe.

Hodnocení pro zákonné zástupce

Zákonní zástupci jsou informováni o hodnocení svých dětí, kromě výše zmíněných písemných záznamů, v rámci třídních schůzek či individuálních konzultačních hodin.

3.4.2. Sumativní hodnocení

Vysvědčení

V pololetí a na konci školního roku dostávají žáci vysvědčení ve formě slovního hodnocení. Na prvním stupni základní školy má vysvědčení zpravidla ráz individuálně-diagnostický a je určeno zákonným zástupcům. Na druhém stupni převažuje kritériální hodnocení a obrací se přímo na žáka.

Konzultace

V průběhu jednotlivých ročníků probíhají minimálně 1x ročně pravidelné konzultace, kde třídní učitel ve spolupráci s učiteli odborných předmětů zákonným zástupcům žáka (na 1. stupni) nebo žákovi a jeho zákonným zástupcům (na 2. stupni) předloží komplexní hodnocení za uplynulé období školního roku včetně jeho rozboru, zpravidla ústně. Ve vyšších ročnících je pak žák v rámci těchto konzultací veden k autonomnímu hodnocení pomocí otevřených otázek a toto hodnocení je pedagogem korigováno.

Součástí obou forem sumativního hodnocení je obecná charakteristika a posouzení míry dosažení klíčových kompetencí a osvojení učiva v jednotlivých předmětech.

Obecná charakteristika

Obecná charakteristika může zachycovat pokroky i výkyvy ve vývoji žáka, vystihuje zájmy a specifická nadání žáka. Podává co nejucelenější charakteristiku dítěte a nabízí prognózu budoucí cesty - tj. na čem by měl žák dále ve výše zmíněných oblastech pracovat.

Tato část vysvědčení je zpracována zpravidla třídním učitelem.

Hodnocení klíčových kompetencí a osvojení učiva v jednotlivých předmětech

Hodnocení jednotlivých předmětů obsahuje zhodnocení toho, jak žák splnil definovaná kritéria hodnocení v daném předmětu a jakou měrou splňuje klíčové kompetence, vždy s ohledem na jeho individuální možnosti a schopnosti. Žák je hodnocen individuálně, bez srovnávání s jinými žáky. Vyzdvíženy jsou osobní úspěchy i neúspěchy vzhledem k jeho předešlým výsledkům. Je zde zmíněno zvláštní úsilí a rozvoj, poukázáno na slabiny a jejich možné příčiny. Hodnocení obsahuje doporučení, co a jak napravovat, rozvíjet, udržovat, rady, pobídky a podněty pro další práci. (viz kapitola 3.3.)

3.5. Autonomní hodnocení – sebehodnocení

Žáci jsou postupně vedeni k autonomnímu hodnocení. Na 1. stupni převažuje spíše hodnocení učitele, přesto však se učitel snaží navozovat situace rozvíjející schopnost sebehodnocení. Na 2. stupni je proces vedoucí k autonomnímu hodnocení žáků plně integrován v rámci všech předmětů. Žáci se učí na základě daných kritérií sledovat vlastní práci, její kvalitu a intenzitu, a na základě tohoto pozorování si vytvořit úsudek o vlastních možnostech a schopnostech v jednotlivých předmětech. Tento proces probíhá pod vedením pedagoga a cílem je dosažení schopnosti žáka postupně převzít vlastní iniciativu a provádět autonomní hodnocení.

3.6. Převádění slovního hodnocení do klasifikace

Škola převede slovní hodnocení do klasifikace v případě přestupu žáka na školu, která hodnotí odlišným způsobem, a to na žádost této školy nebo zákonného zástupce žáka. Při přestupu žáka na základní školu waldorfskou ze školy, která hodnotí odlišným způsobem, je požadováno převedení klasifikace žáka na slovní hodnocení.

Škola převede slovní hodnocení žáka do klasifikace za účelem přijímacího řízení ke střednímu vzdělání. Tato klasifikace je uložena ve školní dokumentaci žáka (katalogové listy).

3.7. Hodnocení chování

Chování žáka se hodnotí

- a) pochvalami
- b) postihy (výchovními opatřeními)

3.7.1. Pochvaly

a) Pochvala třídního učitele

Třídní učitel může na základě vlastního rozhodnutí nebo na základě podnětu ostatních vyučujících se souhlasem pedagogické konference udělit žákovi pochvalu nebo jiné ocenění za výrazný projev školní iniciativy nebo za déletrvající úspěšnou školní práci

b) Pochvala konference učitelů a ředitele školy

Konference učitelů může po projednání v pedagogickém grémiu udělit pochvalu nebo jiné ocenění za mimořádný projev lidskosti, občanské nebo školní iniciativy, záslužný nebo statečný čin

3.7.2. Kázeňská opatření

Konference učitelů považuje dále uvedená kázeňská opatření u žáků za krajní výchovné řešení, které má však vždy sloužit k tomu, aby si žák plně uvědomil, kde překročil hranice, které ve společenství školy existují.

Škola očekává od žáka, že uvědoměle dodržuje pravidla chování a ustanovení školního řádu.

Při udělování výchovných opatření jsou přestupky žáka posuzovány individuálně, je brán ohled na dosavadní chování žáka, na mimořádné okolnosti. Pokud bylo žákovi již uděleno konkrétní výchovné opatření, pak se při dalším přestupku toto výchovné opatření započítává. Konkrétní výchovná opatření mají platnost vždy na jedno pololetí.

Při porušení povinností stanovených školním řádem lze podle závažnosti tohoto porušení žákovi uložit:

- napomenutí třídního učitele
- důtku třídního učitele
- důtku ředitele školy
- snížené hodnocení chování o jeden stupeň
- snížené hodnocení chování o dva stupně

Napomenutí třídního učitele

Uděluje třídní učitel za vážnější porušení školního řádu žákem, zejména pak za:

- soustavné nedbalé plnění školních povinností
- neodůvodněné pozdní příchody do školy

Vhodnou formu napomenutí volí třídní učitel. O udělení napomenutí informuje třídní učitel písemně zákonné zástupce žáka.

Důtka třídního učitele

Důtku třídního učitele učitel uděluje za hrubé porušení školního řádu žákem, zejména pak za:

- neomluvenou nepřítomnost v jedné vyučovací jednotce (hlavní vyučování je považováno za dvě vyučovací jednotky).

-hrubé či nebezpečné chování vůči jiným osobám (spolužákům či dospělým) v prostorách školy i mimo ni

Třídní učitel neprodleně oznámí návrh na udělení třídní důtky třídního učitele pedagogickému grémiu k projednání.

Po projednání důtky pedagogickým grémiem je udělení třídní důtky oznámeno řediteli školy a zapsána do žákovské knížky. Zápis musí obsahovat datum udělení, jasné zdůvodnění a podpis třídního učitele. Zákonný zástupce žáka stvrdí svým podpisem, že byl s touto skutečností seznámen. Originál třídní důtky se zakládá k dokumentaci žáka, je součástí katalogového listu žáka.

Ředitelská důtka

Ředitelskou důtku uděluje po návrhu třídního učitele ředitel školy po projednání pedagogickou konferencí školy, a to zejména za:

- opakované nebo stupňované porušení školního řádu žákem, kterému již byla v tomtéž školním roce udělena třídní důtka;
- za jednání, které je výjimečné svou nebezpečností nebo závažností přestupku, je možné ředitelskou důtku navrhnout i bez předchozího udělení třídní důtky.

Ředitelská důtka je zaslána zákonnému zástupci žáka písemně, musí obsahovat jasné zdůvodnění a musí být podepsána ředitelem školy.

Originál ředitelské důtky se zakládá do dokumentace žáka.

Snížené hodnocení chování

Snížené hodnocení chování navrhuje třídní učitel a projednává pedagogické grémium za přítomnosti ředitele školy, a to zejména za opakované nebo dále stupňované porušování školního řádu žákem, kterému již byla v tomtéž školním roce udělena ředitelská důtka.

Ke **snížení hodnocení chování o jeden stupeň** může dojít v případě, že: - žák se dopustí závažného přestupku proti pravidlům slušného chování nebo školního řádu;

- žák se opakovaně dopouští méně závažných přestupků, které narušují výchovně vzdělávací činnost školy;
- žák ohrožuje bezpečnost a zdraví své nebo jiných osob;
- žák se přes udělení důtky ředitele školy i nadále dopouští dalších přestupků.

Ke **snížení hodnocení chování o dva stupně** může dojít v případě, že:

- žák se dopouští takových závažných přestupků proti školnímu řádu nebo provinění, jimiž je vážně ohrožena výchova nebo bezpečnost a zdraví jiných osob;
- žák narušuje hrubým způsobem výchovně vzdělávací činnost školy;
- žák se i přes udělení sníženého hodnocení chování o jeden stupeň nadále dopouští dalších přestupků.

Za jednání, které je výjimečné svou nebezpečností apod., je možné navrhnout snížené hodnocení chování i bez předchozího udělení třídní či ředitelské důtky.

Snížené hodnocení chování se zasílá písemnou formou zákonným zástupcům žáka, musí obsahovat jasné zdůvodnění a musí být podepsáno ředitelem školy.

Originál sníženého hodnocení chování se přikládá k vysvědčení žáka za příslušné pololetí, kopie se zakládá k dokumentaci žáka.

Zápis o sníženém hodnocení chování musí být zaznamenán na vysvědčení žáka za příslušné pololetí.

3.8. Zásady hodnocení žáka na vysvědčení

Při hodnocení chování žáka na vysvědčení se užívají tyto stupně:

- velmi dobré
- uspokojivé
- neuspokojivé

s příslušným komentářem ve slovním hodnocení.

Na vysvědčení se užívají tyto stupně celkového hodnocení:

- prospěl(a) s vyznamenáním
- prospěl(a)
- neprospěl(a)

Celkové hodnocení „Prospěl(a) s vyznamenáním“ obdrží žák, který v daném pololetí splnil všechna požadovaná kritéria slovního hodnocení na výborné úrovni, prokazoval výjimečnou aktivitu, ve většině předmětů dosáhl výborných výsledků v oblasti znalostí i dovedností.

Celkové hodnocení „prospěl(a)“ obdrží žák, který v daném pololetí splnil požadovaná kritéria slovního hodnocení.

Celkové hodnocení „neprospěl(a)“ obdrží žák, kterému v daném pololetí byla alespoň z jednoho povinného předmětu (s výjimkou předmětů výchovného zaměření) vyučujícím předepsána opravná zkouška a žák ji nevykonal úspěšně.

3.9. Komisionální zkoušky

Komisionální zkoušky se řídí příslušnými ustanoveními vyhlášky č. 48/2005 Sb. o základním vzdělávání, resp. vyhlášky č. 13/2005 Sb.

Třídní učitel prokazatelně, podrobně a s dostatečným předstihem seznámí žáka, který má vykonat komisionální zkoušku, i jeho zákonné zástupce s termínem jejího konání, průběhem, pravidly a hodnocením.

O komisionální přezkoušení může požádat zákonný zástupce žáka ředitele školy, má-li pochybnosti o správnosti hodnocení. Žádost musí podat do tří pracovních dnů ode dne, kdy se o hodnocení prokazatelně dozvěděl.

Komisionální přezkoušení se koná nejpozději do 31. srpna toho školního roku, kdy bylo hodnocení provedeno.

Ze závažných důvodů může ředitel školy povolit na písemnou žádost zákonných zástupců opakování ročníku.

Výsledek komisionální zkoušky se vyjadřuje slovním hodnocením podle §15 odst. 2 vyhlášky

č. 48/2005.

3.10. Průběh a způsob hodnocení vzdělávání podle individuálního vzdělávacího plánu

a) Ředitel školy může s písemným doporučením školského poradenského zařízení povolit vzdělávání podle individuálního vzdělávacího plánu žákovi se speciálními vzdělávacími potřebami nebo žákovi s mimořádným nadáním na žádost zákonných zástupců.

b) Způsob hodnocení žáka vychází ze znalosti příznaků jeho specifík a uplatňuje se ve všech vyučovacích předmětech, ve kterých se tato specifika projevují.

c) Při způsobu hodnocení žáků učitelé zdůrazňují motivační složku hodnocení, hodnotí jevy, které žák zvládl včetně pozitivní prognózy do budoucnosti.

d) Žáci jsou hodnoceni slovně. Způsob hodnocení projedná třídní učitel s výchovným poradcem a ostatními vyučujícími.

- e) Žák s indikací částečného osvobození nebo při úlevách doporučených lékařem se hodnotí v tělesné výchově s přihlédnutím k druhu a stupni postižení i k jeho celkovému zdravotnímu stavu.
- f) V případě plnění školní docházky v zahraničí se postupuje podle §38 školského zákona a s ním souvisejících vyhlášek MŠMT.

3.11. Opravné zkoušky

- a) Žáci devátých ročníků a žáci, kteří na daném stupni dosud neopakovali ročník a kteří na konci II. pololetí neprospěli nejvýše ze dvou předmětů s výjimkou předmětů výchovného zaměření, konají opravné zkoušky.
- b) Žák koná opravné zkoušky nejpozději v posledním týdnu hlavních prázdnin, tj. do 31. 8. příslušného kalendářního roku v termínu stanoveném ředitelem školy. Žák může v jednom dni skládat pouze jednu opravnou zkoušku. Opravné zkoušky jsou komisionální. Komisi jmenuje ředitel školy. Ze závažných důvodů může ředitel školy stanovit náhradní termín opravné zkoušky nejpozději do 15. září následujícího školního roku. Do té doby je žák zařazen do nejbližšího nejvyššího ročníku, popřípadě znovu do devátého ročníku.
- c) Třídní učitel prokazatelně, podrobně a s dostatečným předstihem seznámí žáka, který má vykonat opravnou zkoušku, i jeho zákonné zástupce s termínem jejího konání, jejím průběhem, pravidly a hodnocením.
- d) Nedostaví-li se žák k opravným zkouškám ve stanoveném termínu bez odůvodněné omluvy nebo nevykoná-li zkoušku úspěšně, neprospěl.

3.12. Postup do vyššího ročníku a další ustanovení

- a) Do vyššího ročníku postoupí žák, který na konci druhého pololetí prospěl ze všech povinných předmětů stanovených školním vzdělávacím programem s výjimkou předmětů výchovného zaměření a předmětů, z nichž byl uvolněn. Do vyššího ročníku postoupí i žák prvního stupně, který již v rámci I. stupně opakoval ročník, a žák II. stupně, který již v rámci II. stupně opakoval ročník, a to bez ohledu na prospěch tohoto žáka.
- b) Nelze-li žáka hodnotit na konci prvního pololetí, určí ředitel pro jeho hodnocení náhradní termín, a to tak, aby hodnocení bylo provedeno nejpozději do dvou měsíců po skončení I. pololetí. Není-li možné hodnotit ani v náhradním termínu, žák se za I. pololetí nehodnotí.
- c) Nelze-li žáka hodnotit za II. pololetí, určí ředitel náhradí termín tak, aby hodnocení bylo provedeno nejpozději do konce září následujícího školního roku. Do doby hodnocení navštěvuje žák nejbližší vyšší ročník, popřípadě znovu devátý ročník.
- d) Ze závažných zdravotních důvodů může ředitel školy povolit na písemnou žádost zákonných zástupců opakování devátého ročníku, i když žák na daném stupni školy již jednou ročník opakoval.
- e) Žákovi, který splnil povinnou školní docházku a na konci II. pololetí neprospěl nebo nemohl být hodnocen, může ředitel školy na písemnou žádost zákonných zástupců povolit opakování ročníku po posouzení důvodů a dosavadních studijních výsledků.

3.13. Ukončení základního vzdělávání

Ukončení základního vzdělávání se řídí § 54 a 55 zákona č. 561/2004 Sb.

4. AUTOEVALUACE A JEJÍ EVALUAČNÍ ČINNOSTI

Autoevaluace – vnitřní hodnocení školy napomáhá ke zkvalitnění a zefektivnění vzdělávání a výchovy ve škole.

Autoevaluaci provádíme dle nové struktury vyplývající z vyhlášky č. 225/2009 vždy na konci tříletého období /3 školní roky/, do 30.9. následujícího školního roku.

Autoevaluační zpráva je vždy předložena pedagogické konferenci ke schválení.

4.1. Oblasti autoevaluace

- a) výuka a vyučovací klima
- b) individuální vzdělávací potřeby a hodnocení žáků
- c) výsledky vzdělávání
- d) školní klima, spolupráce s rodinami žáků a místní komunitou
- e) práce učitelů a vedení školy
- f) soulad realizovaného školního vzdělávacího programu s daným školním vzdělávacím programem
- g) materiální, technické, ekonomické, hygienické a další podmínky ke vzdělávání

4.2. Cíle a kritéria autoevaluace

Cílem autoevaluace školy je poznání a zhodnocení aktuálního stavu školy vzhledem k vymezeným oblastem evaluace. To umožní získat podklady pro plánování a realizaci dalšího rozvoje školy.

Při definování kritérií – indikátorů kvality školy se vychází z jednotlivých dílčích cílů. Ty škola na podkladě předešlých výstupů autoevaluace stanovuje na

4.3. Nástroje autoevaluace

Nástroje autoevaluace jsou vymezeny pro jednotlivé oblasti.

a) výuka a vyučovací klima

- hospitace vedení školy (příležitostně)
- hospitační činnost mentora školy (2x ročně)
- vzájemné hospitace pedagogů kolegia WŠ (min. 1x ročně)
- rozhovory o třídách a výuce na konferenci kolegia (průběžně)
- reflexe výchovného a vzdělávacího procesu (zhodnocení úspěšných i neúspěšných kroků) v jednotlivých třídách (1x ročně na závěr školního roku)

b) individuální vzdělávací potřeby a hodnocení žáků

- rozhovory o dětech na konferenci kolegia (průběžně)

- rozhovor o hodnocení žáků v rámci jednotlivých tříd učiteli kolegia (min. 2x ročně)
- posouzení žáků se specifickými poruchami vyučování (min. 1x ročně)
- hospitační činnost mentora školy (2x ročně)

c) výsledky vzdělávání a hodnocení žáků

- evaluační rozhovory učitelů (min 2x ročně)
- hodnocení žáků 9. tříd (min 1x za rok)
- reflexe výchovně vzdělávacího procesu v 9. ročníku (min. 1 x za rok)
- evaluace užívání a efektivity kritérií hodnocení na 2. stupni ZŠW (průběžně)
- evaluace převodu slovního hodnocení na známky pro potřeby přestupu na SŠ a SOU (min 1x ročně)
- statistika absolventů - sledování úspěšnosti žáků při přechodu na SŠ a SOU (min. 1x za dané období)

d) školní klima, spolupráce s rodinami žáků

- reflexe rodičů vůči vymezeným otázkám týkající se školy –(průběžně)
- dotazníky pro rodiče (min. 1 za dané období)
- rozhovory na třídních schůzkách (1x měsíčně)
- konzultace s rodiči (min 1x ročně)
- evaluace spolupráce se Spolkem rodičů (průběžně)
- rozhovory s mentorem školy (2x ročně)
- školní parlament žáků školy (1x za dané období)

e) práce učitelů a vedení školy

- rozhovory v rámci konference kolegia (průběžně)
- evaluační rozhovory s vedením školy (průběžně, min. 1x za rok)
- porady vedení a zástupců kolegia
- Rada Asociace waldorfských škol - pravidelná účast dvou zástupců školy (4x ročně)
- zpráva mentora školy (2x ročně v rámci konference kolegia)
- team building (průběžně)
- evaluace dalšího vzdělávání pedagogů (min. 1x ročně)
- autoevaluace výchovně vzdělávacího procesu za uplynulý školní rok v jednotlivých třídách (1x ročně v rámci konference kolegia)

f) soulad realizovaného školního vzdělávacího programu s daným školním vzdělávacím programem

- rozbor kolegia (průběžně)
- hospitace (průběžně)

- rozhovory s pedagogy (průběžně)
- rozbor tematických plánů (min 1x za rok)

g) materiální, technické, ekonomické, hygienické a další podmínky ke vzdělávání

- shromažďování podnětů z řad rodičů -Spolek– (průběžně)
- shromažďování podnětů z řad pedagogů (min 1x ročně v rámci konference kolegia i individuálně)

5. UČEBNÍ PLÁN

5.1. Týdenní hodinové dotace pro 1. stupeň

(vysvětlivky k této tabulce jsou na konci této kapitoly)

Vzdělávací oblasti a obory /Předměty		Čj	Aj ¹⁶	Nj ¹⁶	M	Info	Člověk a svět	Hv	Vv	Tv	Eurytmie	Kreslení forem	Pv dílny	RVP ZV Celkem
jazyk a jazyková komunikace	český jazyk a lit.	26,8	1 ₁	1 ₂			1 ₃				1 ₄	2,2 ₅		33
	cizí jazyk		9											9
matematika a její aplikace							20							
informační a komunikační technologie								1						
člověk a jeho svět					1 ₈	1 ₉			10					
umění a kultura				1 ₁₉	0 ₁₇	1 ₁₁	1 ₁₂			3	5			1 ₁₈
člověk a zdraví												5	5	
člověk a svět práce														
disponibilní dotace					2	7	0,4	0,2	1					0,4
Dotace v předmětu celkem		27,8	27,8	27,8	13	10	21,4	1,2	12	3	5	5	6	3,6

z toho v ročníku	Čj	Aj	Nj	M	Info	Čl.a svět	Hv	Vv	Tv	Eu	Fo	Pv	Celkem
1	4,8	2	2	4,8			0	1	1	1	2,4	2	20
2	6	2	2	4,8			0	1	1	1	1,2	2	22
3	6,8	3	2	3,6		3,6	1	1	1	1		2	25
4	6,8	3	2	3,6		3,6	1	1	1	1		2	25
5	3,4	3	2	3,6	1,2	4,8	1	1	1	2		2	26
	27,8	13	10	21,4	1,2	12	3	5	5	6	3,6	10	118

ročník	1	Čj	Aj	Nj	M	Info	Čl.a svět	Hv	Vv	Tv	Eu	Fo	Pv	<i>Celkem</i>
	epocha (hodin)	4,8			4,8							2,4		12
	cvičení		2	2				0	1	1	1		2	9

ročník	2	Čj	Aj	Nj	M	Info	Čl.a svět	Hv	Vv	Tv	Eu	Fo	Pv	<i>Celkem</i>
	epocha (hodin)	6			4,8							1,2		12
	cvičení		2	2				0	1	1	1		2	9

ročník	3	Čj	Aj	Nj	M	Info	Čl.a svět	Hv	Vv	Tv	Eu	Fo	Pv	<i>Celkem</i>
	epocha (hodin)	4,8			3,6		3,6							12
	cvičení	2	3	2				1	1	1	1		2	13

ročník	4	Čj	Aj	Nj	M	Info	Čl.a svět	Hv	Vv	Tv	Eu	Fo	Pv	<i>Celkem</i>
	epocha (hodin)	4,8			3,6		3,6							12
	cvičení	2	3	2				1	1	1	1		2	13

ročník	5	Čj	Aj	Nj	M	Info	Čl.a svět	Hv	Vv	Tv	Eu	Fo	Pv	<i>Celkem</i>
	epocha (hodin)	2,4			3,6	1,2	4,8							12
	cvičení	1	3	2	1			1	1	1	2		2	13

5.2. Týdenní hodinové dotace pro 2. stupeň

(vysvětlivky k této tabulce jsou na konci této kapitoly)

Vzdělávací oblasti a obory / Předměty		Čj	Aj	Nj	M	Info	D	F	Ch	Bi	Z	Hv	Vv	Tv	Eu	Dra	Pv	RVP ZV celkem
jazyk a jazyková komunikace	český jazyk a lit.	15																15
	cizí jazyk		12	6														18
matematika a její aplikace							15											
informační a komunikační technologie								1										
člověk a společnost		1,4 ₁₄	1,4 ₁₄	1,4 ₁₄					9,6									
člověk a příroda							0,6 ₁₅			4,8	3,6	6	4,8					
umění a kultura														5	5			
člověk a zdraví																6,0	4	
člověk a svět práce																		
disponibilní dotace																		
		1,2		3								0	3		4	1	5,8	18
Dotace v předmětu celkem		17,6	17,6	17,6	12	9	15,6	1	9,6	4,8	3,6	6	4,8	5	8	6	2	1

z toho v ročníku	Čj	Aj	Nj	M	Info	D	F	Ch	Bi	Z	Hv	Vv	Tv	Eu	Dra	Pv	<i>Celkem</i>
6	4,4	3	3	3,4		2,4	1,2		2,4	1,2	1	2	1,5	2	0	2	29,5
7	4,4	3	2	3,4		2,4	1,2	1,2	1,2	1,2	2	2	1,5	2	0	2	29,5
8	4,4	3	2	4,4		2,4	1,2	1,2	1,2	1,2	1	2	1	2	1	3,5	31,5
9	4,4	3	2	4,4	1	2,4	1,2	1,2	1,2	1,2	1	2	2	2	0	2,5	31,5
	17,6	12	9	15,6	1	9,6	4,8	3,6	6,0	4,8	5	8	6	8	1	10	122

ročník	6	Čj	Aj	Nj	M	Info	D	F	Ch	Bi	Z	Hv	Vv	Tv	Eu	Dra	Pv	<i>Celkem</i>
epocha (hodin)	2,4			2,4		2,4	1,2		2,4	1,2								12
cvičení	2	3	3	1								1	2	1,5	2		2	17,5

ročník	7	Čj	Aj	Nj	M	Info	D	F	Ch	Bi	Z	Hv	Vv	Tv	Eu	Dra	Pv	<i>Celkem</i>
epocha (hodin)	2,4			2,4		2,4	1,2	1,2	1,2	1,2								12
cvičení	2	3	2	1								2	2	1,5	2		2	17,5

ročník	8	Čj	Aj	Nj	M	Info	D	F	Ch	Bi	Z	Hv	Vv	Tv	Eu	Dra	Pv	<i>Celkem</i>
epocha (hodin)	2,4			2,4		2,4	1,2	1,2	1,2	1,2								12
cvičení	2	3	2	2								1	2	1	2	1	3,5	19,5

ročník	9	Čj	Aj	Nj	M	Info	D	F	Ch	Bi	Z	Hv	Vv	Tv	Eu	Dra	Pv	<i>Celkem</i>
epocha (hodin)	2,4			2,4		2,4	1,2	1,2	1,2	1,2								12
cvičení	2	3	2	3	1							1	2	2	2		2,5	19,5

Poznámka:

- ¹ Do předmětu aj integrovány výstupy čj
- ² Do předmětu nj integrovány výstupy čj
- ³ Do předmětu čs integrovány výstupy čj
- ⁴ Do předmětu eu integrovány výstupy čj
- ⁵ Do předmětu fo integrovány výstupy čj
- ⁸ Do předmětu aj integrovány výstupy z oblasti člověk a jeho svět
- ⁹ Do předmětu nj integrovány výstupy z oblasti člověk a jeho svět
- ¹¹ Do předmětu nj integrovány výstupy z oblasti umění a kultura
- ¹² Do předmětu m integrovány výstupy z oblasti umění a kultura
- ¹⁴ Do předmětu čj integrovány výstupy z oblasti člověk a společnost
- ¹⁵ Do předmětu integrovány výstupy z oblasti člověk a příroda
- ¹⁶ Do předmětu pv integrovány výstupy z oblasti člověk a příroda
- ¹⁷ Do předmětu Aj integrovány výstupy z oblasti umění a kultura - zrušeno
- ¹⁸ Do předmětu Fo integrovány výstupy z oblasti umění a kultura
- ¹⁹ Do předmětu Čj integrovány výstupy z oblasti umění a kultura
- ²⁰ Možnost zařadit 1 hodinu předmětu Eu v 8. ročníku do předmětu Dra v rámci disponibilních hodin

5.3. Poznámky k učebnímu plánu

Hlavní vyučování je realizováno v rozsahu **12 hodin týdně** v každodenním dopoledním bloku 110 minut (epocha). Tedy průměrná týdenní hodinová dotace jedné epochy v kontextu celého školního roku je 1,2 vyučovací hodiny.

V hlavním vyučování jsou realizovány **epochové předměty**:

Epochové předměty I. stupeň – Český jazyk a literatura, Matematika, Člověk a svět, Kreslení forem

Epochové předměty II. stupeň – Český jazyk a literatura, Dějepis, Fyzika, Chemie, Matematika, Biologie, Zeměpis

Ostatní předměty jsou realizovány v jednotlivých vyučovacích jednotkách po celý školní rok (zpravidla 45 minut / jednotka):

Ostatní předměty I. stupeň – Anglický jazyk, Německý jazyk, Hudební výchova, Pracovní vyučování, Výtvarná výchova, Tělesná výchova, Eurytmie

Ostatní předměty II. stupeň - Anglický jazyk, Německý jazyk, Informační a komunikační technologie, Hudební výchova, Pěstelské práce, Pracovní vyučování a dílny, Výtvarná výchova, Tělesná výchova a Eurytmie

Cvičné hodiny jsou realizovány v jednotlivých vyučovacích jednotkách po celý školní rok (zpravidla 45 minut / jednotka) a podporují tyto předměty: I. stupeň – Český jazyk a literatura, Matematika

II. stupeň - Český jazyk a literatura a Matematika

Pořadí epoch je určeno pro každý školní rok před jeho zahájením a je detailně popsáno v tématických plánech výuky. V případě, že je podle tohoto konkrétní epochový předmět vyučován jen v jednom pololetí, je z tohoto důvodu hodnocen jen v tomto pololetí, kdy není hodnocen, není ani uváděn na vysvědčení.

6. UČEBNÍ OSNOVY A VZDĚLÁVACÍ OBSAHY PŘEDMĚTŮ

6.1. VYPRÁVĚCÍ LÁTKA – specifické průřezové téma

Výchovně vzdělávací proces na waldorfské škole je charakterizován mimo jiné i vyprávěcími obsahy, které vždy po celý rok žáky v daných ročnících v rámci epoch provázejí. Tato vyprávěcí část respektuje období, ve kterém se žáci právě nacházejí a měla by jim být zdrojem poznání lidské kultury, a také pokladnicí, kde hledají odpovědi na otázky, které ve svém životě právě řeší. Žáci se prostřednictvím příběhů vyprávěných učitelem a později i četby využívají do dějů a do osudů postav pohádkových, mytických, smyšlených i historických, čímž získávají formou obrazů živé povědomí o hodnotách, morálních zásadách a kulturně-historickém vývoji lidské společnosti, které se jim stává nástrojem rozvíjení vlastní osobnosti a poznávání sebe sama i druhých.

Vyprávěcí látka navíc není v literatuře již jen prostředkem k poznávání kultury vlastní, ale stává se prvním mostem k ostatním kulturám světa do té doby, než si člověk osvojí další cizí jazyk. Žáci si při práci s národní a světovou literaturou mohou uvědomit souvislosti ale i rozdíly mezi kulturou ostatních národů a kulturou vlastní.

Základním cílem výchovy je pozvednout člověka nad jeho podstatu danou přírodou, aby byl později schopen sebevýchovy.

Mezi sedmým a čtrnáctým rokem věku dítěte uvádíme do harmonického spojení myšlení, cítění a vůli, a tak v nitru člověka podporujeme morální a mravní lidský charakter.

Tomuto cíli slouží vyprávěcí látka, která se liší dle vývojových potřeb dítěte a tematicky provází každý ročník.

V první třídě vypráví učitel žákům pohádky.

Žáky druhé třídy provází vyprávění legend o svatých a vyprávění bajek.

Třetí třída je protkávána vyprávěními Geneze a Starého zákona.

Čtvrtá třída je věnována severským mytologiím.

Pátá třída je naplněna vyprávěními z indických, perských, egyptských a řeckých mytologií a přechází se postupně k výkladu dějinných událostí a souvislostí..

Šestá třída přináší vyprávění ze starověkého Říma a přechází k výkladu dějin období římské kultury s přesahem do středověku.

Sedmá třída přináší cestopisy a životopisy objevitelů nových světadílů.

Osmá třída se seznamuje s osudovými okamžiky v životopisech slavných lidí i literárních postav.

V deváté třídě žáci prochází životopisy géníů lidstva a snaží se naplnit svou touhu po uskutečňování ideálů.

6.2. ČESKÝ JAZYK A LITERATURA

6.2.1. Charakteristika předmětu

Mateřský (český) jazyk je naším základním nástrojem a výchozím bodem pro poznávání světa, porozumění sobě samému a pro mezilidskou komunikaci. Otevírá nám svět národní kultury s její osobitou mentalitou. Patřičná péče o něj je proto jedním z cílů vzdělání, neboť jazyk je důležitým prostředkem pro proniknutí a zvládnutí nejen všech vyučovacích předmětů, nýbrž mnoha oblastí života. Jazyková výchova respektující specifika vývoje (vývojové fáze) dítěte a mladého člověka je významným nástrojem, který žáka vede k sebepoznání a sebevyjádření, pomáhá mu zdokonalovat a rozvíjet jeho osobnost. Kultivací mluveného i psaného projevu se rozvíjí myšlení, cítění i vůle žáka. Jedním z nejvyšších cílů waldorfské pedagogiky v oblasti péče o jazyk je vytváření živoucího vztahu mezi člověkem a slovem. Ten nespočívá pouze v porozumění významu slov, ale ve skutečném prožitku jazyka samotného a jeho proniknutí na všech úrovních.

Dvěma hlavními pilíři výuky jsou – na jedné straně básnické slovo a umělecké texty (prožitek zvukové stránky jazyka, tj. barvy a kvality hlásek a jeho rytmických a melodických elementů), na druhé straně tvarosloví, gramatika a stavba jazyka (zvládnutí stránky významové a uchopení struktury jazyka). Žáci se v co největší míře ve výše zmíněných oblastech zdokonalují, čímž je rozšiřováno vědomí jejich vzájemnosti. Žáci pak mají možnost najít své (osobní) „místo“ pro žití s jazykem a řečí.

Jazyk úzce souvisí s pohybem, a to nejen s pohyby řečových orgánů, ale i s pohybovou aktivitou celého těla. Od raného věku je jazyk pro dítě nejdříve hrou se zvuky řeči, hrou plnou pohybu, hrou vnímání, napodobování. Dítě jinak pociťuje znění samohlásek (jako odraz svých vnitřních stavů), jinak znění souhlásek (jako odraz vnějších zvuků). Hravé zacházení s hláskami, tóny a rytmy řeči pak zůstává člověku trvale, zjemňuje se a zvnitřňuje se. Vytváří potom základ pro živé vnímání jazyka a tvůrčí přístup k řeči, z něhož vyvěrá například lidová slovesnost, poezie i próza. Ze základů tohoto poznání vyvěrají metodicko-didaktické postupy výuky práce s řečí. Vedle toho však v průběhu výchovně vzdělávacího procesu základního vzdělávání přibývá studia gramatiky, tvarosloví a celkové uchopení struktury českého jazyka.

Obsah vzdělávacího oboru (předmětu) Český jazyk a literatura lze v návaznosti na RVP pro přehlednost rozčlenit na
- komunikační a slohovou výchovu,

- jazykovou výchovu a
- literární výchovu.

Ve výuce se však vzdělávací obsah jednotlivých složek vzájemně prolíná.

Komunikační a slohová výchova

Komunikace je pro učitele základní lidskou dovedností, kterou je však třeba se učit a kultivovat. Je kladen důraz především na formu mluveného a psaného projevu. Žáci se učí pozorně naslouchat a výstižně a zřetelně formulovat. Po té, co zvládnou písmo a dále na něm pracují, se učí číst s porozuměním, vyhledávat a zpracovávat patřičné informace, aby pak sami mohli ve vyšších ročnících srozumitelně formulovat svou analýzu, shrnutí, hodnocení a postoje. Žáci jsou vedeni nejen k formální a stylistické správnosti, ale především k tvůrčí práci s jazykem a k obsahové bohatosti a autenticitě.

Každý žák si vytváří pod vedením učitele vlastní učební text ve formě tzv. epochového sešitu. Záznamy v něm jsou přehledem probraného učiva, a proto je formě i obsahu epochových sešitů ve všech ročnících věnována velká pozornost. Nahrazují totiž svým způsobem učebnice, které se na waldorfské škole používají spíše jen jako jeden z možných zdrojů informací, a to zpravidla až ve vyšších ročnících. Při tvorbě sešitů se žáci učí pracovat s estetickou úpravou textu a postupem času si též procvičují schopnost vhodného využití nejrůznějších slohových útvarů. Na začátku stojí důsledné vedení učitele, které výsledně směřuje k samostatnému zpracování učiva ze strany žáků. **Jazyková výchova**

Žáci postupně objevují vnitřní i formální zákonitosti českého jazyka, osvojují si je a učí se je vhodně aplikovat. Studují gramatické struktury, pravopisná pravidla a osvojují si spisovnou podobu češtiny v porovnání s hovorovým jazykem, nářečím a s cizími jazyky. Tím se nejen učí kultivovaně vyjadřovat, nýbrž rozvíjejí své logické myšlení, schopnost porovnávání, třídění, rozlišování a zobecňování jevů. Český jazyk se tak stává nejen nástrojem pro získávání informací, ale i předmětem poznávání.

Literární výchova

Výuka literatury zdaleka nespočívá jen v poslouchání a čtení. Důležitá je praktická práce s nejrůznějšími literárními žánry (ne tedy jen jejich identifikace, nýbrž přímý prožitek), ať už se jedná o recitaci poezie, dramatizaci literárních textů či diskuse nad přečtenými díly. Zde se dá literární výchova těžko oddělit od slohové, protože jsou žáci také vedeni k vlastní tvorbě. Škola vytváří podmínky pro samostatnou tvořivou činnost žáků. Vydávají se například třídní a školní noviny s vlastními příspěvky a literárními pokusy, hraje se divadlo, připravují recitační programy, divadelní představení apod. Je rozvíjena verbální i neverbální komunikace, spolupráce ve skupině, je kultivován mluvený, psaný i pohybový projev, žáci vstupují do rozličných reálných i modelových životních situací, učí se vystupovat před diváky a reflektovat své zážitky. Skrze vlastní činnost žáci spějí k poznatkům a prožitkům, které mohou pozitivně ovlivnit rozvoj jejich postojů a životních hodnot a obohatit jejich duchovní život. Jazykové a literární vzdělávání ve škole se tak stává skutečnou dílnou humanity / lidskosti.

Obsahové vymezení vyučovacího předmětu: Na 1.stupni

je ve výuce českého jazyka a literatury důraz kladen především na:

- výuku čtení zvolenou metodou;
- výuku psaní zvoleným typem písma;
- osvojení základních pravopisných jevů;
- vhodné užívání jazykových prostředků;
- výstižné formulování a sdělování vlastních myšlenek;
- základy práce s literárním textem;
- rozvíjení čtenářských dovedností a návyků zaměřených k tomu, aby žák ve výuce na druhém stupni dokázal samostatně pracovat s přiměřeně náročnými odbornými, uměleckými a publicistickými texty;
- kreativní psaní
- kultivaci a uchopování řeči prostřednictvím řečových cvičení.

Výstupy z předmětu český jazyk a literatura jsou na I. stupni integrovány v předmětech anglický a německý jazyk, člověk a jeho svět, kreslení forem a eurytmie.

V cizích jazycích se jedná především o rozvoj čtenářských dovedností, rozlišování a správného užívání gramatických jevů, rozvoj slovní zásoby, recitaci a kultivaci schopnosti mluveného i písemného projevu.

V kreslení forem se jedná především o přípravu a základy pro správnou techniku psaní.

V eurytmii se jedná především o prožtkovou práci s poezií a prózou, ovládání základních gramatických jevů a struktur.

V oblasti člověk a jeho svět se jedná především o metodicko didaktické pojetí zpracování slohových útvarů a jejich slovní prezentace (aktivní procvičování naučených gramatických jevů), rozvoj čtenářských dovedností.

Obsahové vymezení vyučovacího předmětu: Na 2. stupni

je ve výuce českého jazyka a literatury důraz kladen především na:

- poznání jazykového systému jako opory pro mluvení a psaní ve spisovném jazyce;
- osvojení pravopisných jevů;
- vhodné užívání jazykových prostředků;
- výstižné formulování a sdělování vlastních myšlenek;
- získávání informací z různých zdrojů;
- základy práce s literárním textem;
- rozvoj čtenářských dovedností a samostatná práce s přiměřeně náročnými odbornými, uměleckými a publicistickými texty;
- tvořivé (kreativní) psaní (vlastní texty, básně aj.)
- kultivaci a uchopení řeči (prostřednictvím řečových cvičení)

Na druhém stupni jsou do předmětu český jazyk a literatura integrovány výstupy z oblasti člověk a společnost.

A to především seznámením se s počátky české literatury, obdobím národního obrození, s dobovými dokumenty od dob středověku po současnost a s dalšími dějinnými souvislostmi ve vztahu k vývoji českého jazyka a výchovy k občanství.

Organizační vymezení vyučovacího předmětu

Český jazyk je vyučován z větší části v nedělených třídách. V případě, že se část výuky odehrává v rámci školního tematického projektu, jsou žáci rozděleni podle předem stanoveného klíče. Vyučování předmětu probíhá v kmenové učebně třídy. Žáci navštíví alespoň jedno

divadelní představení či jinou kulturní akci spojenou s probíraným obsahem literární výchovy ročně. Během školního roku je zařazována řada třídních projektů. Žáci si osvojené dovednosti a znalosti vyzkouší v činnostech organizovaných pro školu a komunitu rodičů a obce.

6.2.2. Vzdělávací strategie a rozvíjení kompetencí

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence k učení

Učitel:

- prostřednictvím vyhledávání podstatných informací z různých typů textů vede žáky k porozumění jejich významu a smyslu;
- motivuje žáky, aby si vedli portfolio četby, tím sledovali pokrok ve svém čtenářství a rozvíjeli svůj pozitivní vztah k literatuře;
- využívá práci s chybou v různých jazykových projevech k tomu, aby si žáci lépe uvědomili, na co se mají při učení zaměřit;
- umožňuje žákům realizovat vlastní nápady při řešení samostatných prací;
- podněcuje zájem žáků o jazyk a jazykovou kulturu;
- vede žáky k sebehodnocení;
- individuálním přístupem k žákům maximalizuje jejich šanci prožít úspěch;

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence k řešení problémů

Učitel:

- rozvíjí u žáků pozorovací schopnosti a schopnost myšlení, díky nimž potom žáci mohou lépe a bez předsudků poznat člověka a okolí a následně vhodně řešit dané situace;
- postupným stupňováním náročnosti zadávaných prací rozvíjí myšlení žáků a schopnosti řešit nové situace;
- zadáváním vhodných úloh zaměřených na řešení jazykových problémů vede žáky k tomu, aby si zaznamenávali důvody řešení a postup jednotlivých kroků a své záznamy využili při argumentaci a obhajobě řešení;
- při výuce motivuje žáky v co největší míře problémovými úlohami z praktického života;
- cíleně zapojuje žáky do řešení školních projektů, a to ve všech fázích projektu (plánování, přípravy, propagace, realizace a vyhodnocení výsledků); žáky zapojuje tak, aby byly využity co nejvíce jejich individuální dovednosti a schopnosti.

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence komunikativní

Učitel:

- prostřednictvím práce a vhodných projektů umožňuje žákům, aby si uvědomili důležitost a význam řeči a naučili se jí využívat;
- pravidelným veřejným vystupováním před spolužáky a rodiči (měsíční slavnosti) vede žáky k získávání sebedůvěry při vystupování na veřejnosti.
- navozuje různé modelové komunikační situace (komunikace se spolužákem, učitelem, ostatními dospělými), a tím vytváří příležitosti pro to, aby žáci volili vzhledem k situaci vhodné verbální i neverbální prostředky;

- vytváří podnětné situace pro to, aby si žáci navzájem sdělovali své zážitky z četby, a tím podporuje zájem žáků o četbu;
- s využitím konkrétních příkladů vhodné a nevhodné komunikace v prostředí sociálních sítí kultivuje neformální projevy žáků.
- psaním a čtením korespondence a jiné administrativy (poptávka, žádost, obchodní dopis, formuláře) se žáci naučí komunikovat v rámci různých prostředí;
- začleňuje metody kooperativního učení a jejich prostřednictvím vede žáky ke spolupráci při vyučování.

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence sociální a personální

Učitel:

- využívá čtenářských zkušeností žáků pro utváření jejich hodnotového systému;
- prací na různých sociálních projektech umožní žákům citlivě a s pochopením přistupovat k lidem s odlišnostmi a problémy
- začleňuje metody kooperativního učení a jejich prostřednictvím vede žáky ke spolupráci při vyučování.
- rozvíjí u žáků pozorovací schopnosti a schopnost myšlení, díky nimž potom žáci mohou lépe a bez předsudků poznat člověka a okolí.
- vede žáky k citlivému naslouchání lidí a okolí, a tím rozvíjí jejich empatii.
- praktickou prací na různých projektech umožní žákům pochopit jedinečnost lidské práce a veškerého konání a zároveň svou zodpovědnost za toto konání
- prostřednictvím skupinové práce vede žáky k tomu, aby si rozdělili úlohy podle jazykových znalostí a dovedností jednotlivých členů skupiny;
- vyučovací hodiny organizuje tak, aby v případě, že zadanou jazykovou úlohu někteří žáci rychle vyřeší, nabídli svoji pomoc pomalejším spolužákům

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence občanské

Učitel:

- využívá osobní zkušenosti žáků a jejich zkušenosti z četby k přiblížení chování a jednání lidí rozdílných sociálních skupin a odlišných kultur;
- výběrem jazykově a obsahově hodnotných textů vede žáky k pochopení významu českého jazyka jako prvku národní identity;
- povzbuzováním a odpovídajícím hodnocením podporuje u žáků zájem o český jazyk a snahu zlepšovat své výsledky;
- doporučuje žákům postupy pro získání a zkoumání zajímavých prací ze školního prostředí a každodenního života, která využívají český jazyk.

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence pracovní

Učitel:

- vede žáky ke správnému úchopu a sezení při psaní
- vede žáky k přehlednému systému uchovávání a vedení sešitů
- zařazováním úkolů různé obtížnosti vede žáky k efektivnímu časovému rozvržení práce.
- uloží žákům svobodně si vybrat téma práce a po jejím odsouhlasení na něm do hloubky pracovat.

6.2.3. Český jazyk a literatura - vzdělávací obsah předmětu

1. třída

Očekávané výstupy RVP	Výstupy školy	Učivo	Přesahy a vazby Průřezová témata
<p>-porozumí písemným nebo mluveným pokynům přiměřené složitosti</p> <p>-respektuje základní komunikační pravidla v rozhovoru</p> <p>-volí vhodné verbální i nonverbální prostředky řeči v běžných školních i mimoškolních situacích</p>	<p>-porozumí mluveným pokynům přiměřené složitosti</p> <p>- ovládá základní techniky, pravidla dialogu</p> <p>-zdvořile požádá, poděkuje, sděluje slušnou formou svá přání a potřeby, odpovídá na dotazy,</p> <p>-se spolužáky mluví slušně, při vyučování se hlásí o slovo, v prostorech školy nekřičí, zdraví učitele i ostatní dospělé osoby, na začátku vyučování se s učitelem přivítá, na konci rozloučí, spolužáky oslovuje křestním jménem, učitele oslovuje titulem pane(í) učitel(i)ko) nebo příjmením</p> <p>-reaguje na ústní pokyn učitele</p> <p>vyřídí jednoduchý vzkaz</p>	<p>Zásady dorozumívání v novém prostředí</p> <p>Střídání při vyprávění a rozhovoru</p> <p>Pozorné naslouchání řeči druhého</p> <p>Jednání při střetu zájmů a ve sporu: žádost, prosba, upozornění, nabídka ke smíru</p> <p>Pozorné pozorování a poslech, soustředění</p> <p>Prosté dějové vyprávění, jeho poslech, reprodukce</p> <p>Neliterární líčení nebo vyprávění</p> <p>Kladení otázek, vyptávání, zdvořilá a věcná odpověď</p> <p>Zřetelnost řeči a ohled k posluchačům</p> <p>Řešení hádanek</p>	<p>OSV 1 - Rozvoj schopností poznávání</p> <p>OSV 2 – Sebepoznání a sebepojetí</p> <p>OSV 6 – Poznávání lidí</p> <p>OSV 7 – Mezilidské vztahy</p> <p>OSV8 – Komunikace</p> <p>OSV9 – Kooperace a kompetice</p> <p>OSV 10 – Řešení problémů a rozhodovací dovednosti</p> <p>OSV 11 – Hodnoty, postoje, praktická etika</p> <p>Cizí jazyky – komunikace</p> <p>-všechny předměty 1. třídy</p>
<p>-pečlivě vyslovuje, opravuje svou nesprávnou nebo nedbalou výslovnost</p> <p>-v krátkých mluvených projevech správně dýchá a volí vhodné tempo řeči</p> <p>-volí vhodné verbální i nonverbální prostředky řeči v běžných školních i mimoškolních situacích</p> <p>-na základě vlastních zážitků tvoří krátký mluvený projev, užívá v mluveném projevu správné gramatické tvary podstatných jmen, přídavných jmen a sloves, spojuje věty do jednodušších souvětí vhodnými spojkami a jinými</p>	<p>-napodobuje mluvu učitele</p> <p>-mluví srozumitelně, pečlivě vyslovuje, opravuje nedbalou nebo nesprávnou výslovnost</p> <p>-vyjadřuje pocity z vyprávěného textu</p>	<p>Rytmizace říkadel, veršů, doprovázených smysluplnými gesty</p> <p>Zkvalitnění výslovnosti nápodobou, přednes nápodobou</p> <p>Verše k obraznému ztvárnění hlásky</p> <p>Hlasitá recitace i poslech – zřetelná, čistá výslovnost, správné rytmické členění vět i delších celků, melodie odpovídající smyslu</p> <p>Vyprávění známých pohádek</p>	<p>OSV 1 - Rozvoj schopností poznávání</p> <p>OSV5 - Kreativita</p> <p>OSV2 – Sebepoznání a sebepojetí</p> <p>OSV3 – Seberegulace a sebeorganizace</p> <p>OSV8 – Komunikace</p>

<p>spojovacími výrazy</p> <p>-vyjadřuje své pocity z přečteného textu</p>		<p>Verše k ročním obdobím a ročním svátkům, jejich společná recitace</p> <p>Tvořivé činnosti s literárním textem: přednes, dramatizace</p> <p>Dramatizace pohádek</p> <p>Jazykolamy</p> <p>Vyprávění vlastních zážitků, přání za použití jednoduché a souřadné stavby vět</p> <p>Přednes průpovědí</p> <p>Jednoduché dramatizace pohádek</p> <p>Kultura mluveného projevu</p> <p>Souvislý mluvený projev</p> <p>Technika mluveného projevu: dýchání, výslovnost a nonverbální prostředky</p>	<p>OSV9 – Kooperace a kompetice</p> <p>OSV 11 – Hodnoty, postoje, praktická etika</p> <p>Cizí jazyky – recitace, vyprávění</p> <p>Dramatická výchova – dramatizace dějů, práce s řečí</p> <p>Hudební výchova – doprovodný zpěv</p> <p>Eurytmie -rytmika</p>
<p>-píše správné tvary písmen a číslic, správně spojuje písmena i slabiky; kontroluje vlastní písemný projev</p> <p>-píše věcně i formálně správně jednoduchá sdělení</p>	<p>-rozlišuje zvukovou a grafickou podobu slova;</p> <p>-píše správné tvary písmena a číslic – římských (do XII) a arabských (do 100),</p> <p>-opisuje jednoduchá krátká slova z tabule</p> <p>-orientuje se ve vztazích mezi slovem, větou a skutečností</p> <p>-rozlišuje slovo, slabiku, hlásku; význam slova (pozorování a slova opačného a blízkého významu)</p> <p>-rozezná délku slabik podle délky samohlásek, přízvukné slabiky</p> <p>-dokáže pozorovat větnou intonaci: oznámení, otázka, zvolání</p>	<p>Vyvození jednotlivých hlásek z tvarů předmětů, zvířat či bytostí podané v obraze</p> <p>Tvary písmen a číslic římských (do XII) a arabských (do 100),</p> <p>Opis a přepis slov a vět</p> <p>Řeč, věta, slovo, hláska</p>	<p>Matematika -</p> <p>Číslo a početní operace.</p> <p>Cizí jazyky – počítání</p> <p>Eurytmie – tvořivá práce s řečí, pohybové ztvárnění hlásek na bázi obrazů v nápodobě</p> <p>Kreslení forem</p> <p>Výtvarná výchova – estetické ztvárnění písma, kreslení</p> <p>OSV 1 - Rozvoj schopností poznávání</p> <p>OSV5 - Kreativita</p> <p>OSV2 – Sebezpoznání a sebezpojetí</p> <p>OSV3 – Seberegulace a sebeorganizace</p> <p>OSV4 – Psychohygiena</p> <p>OSV 6 – Poznávání lidí</p> <p>OSV8 – Komunikace</p> <p>OSV9 – Kooperace a kompetice</p> <p>OSV 11 – Hodnoty, postoje, praktická etika</p>
<p>-čte s porozuměním přiměřeně náročné texty potichu i nahlas</p> <p>-plynule čte s porozuměním texty přiměřeného rozsahu a náročnosti</p>	<p>-čte a rozlišuje dlouhé a krátké samohlásky;</p> <p>-pozná větu, píše na konci věty tečku</p> <p>-čte písmena celé abecedy a číslice – vyvozeno z obrazů. Čte jednoduchý</p>	<p>Čtení hlásek, slov a jednoduchého známého textu</p> <p>Čtení jako konfrontace známého textu</p> <p>Cvičení fonetického sluchu (dělení věty na slova, slov na slabiky, hlásky)</p> <p>Naslouchání: praktické a věcné</p>	<p>Hudební výchova – cvik v naslouchání při zpěvu i hře na nástroj</p>

	známý text		
<ul style="list-style-type: none"> -zvládá základní hygienické návyky spojené se psaním -uvolňuje si ruku, nacvičuje správné držení těla, držení psacího náčiní; -udržuje si pracovní a hygienické návyky 	<ul style="list-style-type: none"> -udržuje sešity v řádném stavu -usiluje o pěkný vzhled stránek sešitu 	<ul style="list-style-type: none"> Správné sezení Správný úchop psacích potřeb Psací potřeby udržuje v čistotě Hygiena psaní Čistota a krása sešitu 	<ul style="list-style-type: none"> OSV 1 - Rozvoj schopností poznávání OSV 2 – Sebepoznání a sebepojetí Pracovní vyučování – rozvoj jemné motoriky Výtvarná výchova – ilustrace sešitů, úprava Člověk a svět – prvouka

2.třída

Očekávané výstupy RVP	Výstupy školy	Učivo	Přesahy a vazby Průřezová témata
<ul style="list-style-type: none"> -porozumí písemným nebo mluveným pokynům přiměřené složitosti -respektuje základní komunikační pravidla v rozhovoru -volí vhodné verbální i nonverbální prostředky řeči v běžných školních i mimoškolních situacích 	<ul style="list-style-type: none"> -porozumí mluveným pokynům přiměřené složitosti -zdvořile požádá, poděkuje, sděluje slušnou formou svá přání a potřeby, odpovídá na dotazy, -se spolužáky mluví slušně, při vyučování se hlásí o slovo, v prostorech školy nekřičí, zdraví učitele i ostatní dospělé osoby, na začátku vyučování se s učitelem přivítá, na konci rozloučí, spolužáky oslovuje křestním jménem, učitele oslovuje titulem pane(i) učitel(i)ko) nebo příjmením -reaguje na ústní pokyn učitele -vyřizuje jednoduchý vzkaz -pozoruje vztahy, postoje a vlastnosti -rozpoznávání kladných i záporných lidských vlastností 	<ul style="list-style-type: none"> Zásady dorozumívání, Střídání při vyprávění a rozhovoru, Pozorné naslouchání řeči druhého, Jednání při střetu zájmů a ve sporu: žádost, prosba, upozornění, nabídka ke smíru Pozorné pozorování a poslech, soustředění Prosté dějové vyprávění, jeho poslech, reprodukce Neliterární líčení nebo vyprávění Kladení otázek, vyptávání, zdvořilá a věcná odpověď Zřetelnost řeči a ohled k posluchačům Řešení hádanek Vyřizuje jednoduchý vzkaz Hovory o tom, proč se věci dějí Účelově zaměřené kladení otázek Respekt k vyjádření druhých, pozorné naslouchání a pochopení žádosti, instrukce, mímění nebo řešení jednoduchého konfliktu Zdvořilé a účelné jednání na veřejnosti Spisovnější vyjadřování v projevech před třídou Sled událostí ve vyslechnutém příběhu Stručné převyprávění sdělení: nalezení hlavní dějové linie s vypuštěním podrobností, aby příběh mohl být převeden do obrázkové nebo pohybové podoby 	<ul style="list-style-type: none"> OSV2 – Sebepoznání a sebepojetí OSV3 – Seberegulace a sebeorganizace OSV4 – Psychohygiena OSV5 – Kreativita OSV6 – Poznávání lidí OSV7 – Mezilidské vztahy OSV8 – Komunikace OSV9 – Kooperace a kompetice OSV10 – Řešení problémů a rozhodovací dovednosti OSV11 – Hodnoty, postoje, praktická etika Cizí jazyky – komunikace Eurytmie – otázka a odpověď v pohybu -ostatní předměty 2. třídy

		Rozvoj souvislého vyjadřování	
<p>-pečlivě vyslovuje, opravuje svou nesprávnou nebo nedbalou výslovnost</p> <p>-v krátkých mluvených projevech správně dýchá a volí vhodné tempo řeči</p> <p>- na základě vlastních zážitků tvoří krátký mluvený projev</p> <p>-užívá v mluveném projevu správné gramatické tvary podstatných jmen, přídavných jmen a sloves</p> <p>-spojuje věty do jednodušších souvětí vhodnými spojkami a jinými spojovacími výrazy</p> <p>-čte a přednáší z paměti ve vhodném frázování a tempu literární texty přiměřené věku</p> <p>-vyjadřuje své pocity z přečteného textu</p> <p>-rozlišuje vyjadřování v próze a ve verších, odlišuje pohádku od ostatních vyprávění</p> <p>-pracuje tvořivě s literárním textem podle pokynů učitele a podle svých schopností</p>	<p>-napodobuje mluvu učitele</p> <p>-správně dýchá a volí vhodné tempo řeči v připravených i nepřipravených školních projevech; v krátkých promluvách v běžných školních a mimoškolních situacích užívá vhodně melodie a tempa řeči, pauz a důrazu;</p> <p>-svůj projev doprovází jednoduchými gesty a vhodnou mimikou;</p> <p>-moduluje melodii výpovědi podle svého záměru;</p> <p>-vyjadřuje pocity z vyprávěného textu</p>	<p>Rytmizace říkadel, veršů, doprovázených smysluplnými gesty</p> <p>Rozklad slov na slabiky a hlásky v pohybu</p> <p>Hlasitá recitace i poslech – zřetelná, čistá výslovnost, správné rytmické členění vět i delších celků, melodie odpovídající smyslu</p> <p>Řešení jednoduchých hádanek a rébusů</p> <p>Vyprávění známých bajek a legend</p> <p>Dramatizace bajek a legend</p> <p>Vyprávění vlastních zážitků, přání</p> <p>Recitace narozeninových básniček</p> <p>Společný i samostatný přednes básní doprovázející roční dobu a slavnosti</p> <p>Přednes průpovědí</p>	<p>OSV5 – Kreativita</p> <p>OSV11 – Hodnoty, postoje, praktická etika</p> <p>MUL2,3</p> <p>Cizí jazyky, recitace, vyprávění</p> <p>Dramatická výchova – dramatizace dějů</p> <p>Hudební výchova – doprovodný zpěv</p>
<p>-plynule čte s porozuměním texty přiměřeného rozsahu a náročnosti</p>	<p>-čte slova, jednoduchý známý text</p> <p>-čte nahlas i potichu známé i neznámé jednoduché texty;</p> <p>-jednoduše reprodukuje přečtené texty;</p>	<p>Analytický nebo globální způsob čtení</p> <p>Čtení krátkého textu</p> <p>Čtení z čítanek psaných rodiči</p> <p>Čtení vlastního textu</p> <p>Pochopení textu</p>	<p>OSV 1 - Rozvoj schopností poznávání</p> <p>OSV5 – Kreativita</p> <p>OSV2 – Sebepoznání a sebepečení</p> <p>OSV3 – Seberegulace a sebeorganizace</p>
<p>-píše správné tvary písmen a číslic, správně spojuje písmena i slabiky; kontroluje vlastní písemný projev</p> <p>-píše věcně i formálně správně jednoduchá sdělení</p> <p>-rozlišuje zvukovou a grafickou podobu slova, člení slova na hlásky, odlišuje dlouhé a krátké samohlásky</p>	<p>-píše správné tvary písma celé abecedy a číslic</p> <p>-opisuje z tabule</p> <p>-píše samostatně vlastní krátký text v jednoduchých větách</p> <p>-píše jednoduchých vlastních textů</p> <p>-rozděluje slova na konci řádků;</p> <p>-seřadí slova v abecedním pořádku podle jejich prvního písmena;</p>	<p>Psaní bez linek na listy velkých formátů</p> <p>Abeceda</p>	<p>Kreslení forem</p> <p>Výtvarná výchova – barevná kompozice, úprava</p> <p>Pracovní výchova – rozvoj jemné motoriky</p> <p>Cizí jazyky - abeceda</p>
<p>-rozlišuje v textu druhy vět podle postoje mluvčího a k jejich vytvoření volí vhodné jazykové i zvukové prostředky</p>	<p>-správně píše velká písmena na počátku vět a vlastních jmen osob a zvířat, pravopis zdůvodní</p> <p>-rozpozná oznámení, otázku, výtku, rozkaz, přání;</p>	<p>Velké písmeno na začátku věty</p> <p>Otázky, žádosti, příkazy, přání, oznámení a jejich interpunkce</p>	

-odůvodňuje a píše správně: i/y po tvrdých a měkkých souhláskách i po obojetných souhláskách ve vyjmenovaných slovech; dě, tě, ně, ú/ů, bě, pě, vě, mě - mimo morfologický šev; velká písmena na začátku věty a v typických případech vlastních jmen osob, zvířat a místních pojmenování	-podle komunikačního záměru mluvčího zaznamená správně interpunkci na konci věty; -přifadí správně slova stejného anebo podobného významu a slova významu opačného; -rozpozná a uvede více významů u známých slov; -rozliší slova do skupin podle jejich obecného významu (děj, věc, okolnost, vlastnost);	Samohlásky, souhlásky, dlouhá a krátká samohláska; Stavba slabiky a slova; věta – slovo – slabika - hláska Měkké, tvrdé a obojetné souhlásky, psaní i/y po měkkých a tvrdých souhláskách Vědomé rozlišování vět v mluveném i psaném textu Rozvoj jazykového citění – průprava k rozlišování slovních druhů Obohacování a rozšiřování slovní zásoby Rozlišování opačného a blízkého významu	
-zvládá základní hygienické návyky spojené se psaním	-udržuje si pracovní a hygienické návyky -udržuje sešity v řádném stavu -usiluje o pěkný vzhled stránek sešitu	Správné sezení Správný úchop psacích potřeb Udrží v pořádku sešity, penál Čistota a krása sešitu	OSV 1 - Rozvoj schopností poznávání OSV 2 – Sebepoznání a sebezpojení Pracovní výchova – rozvoj jemné motoriky Výtvarná výchova – ilustrace sešitů, úprava Člověk a svět - prvouka

3.třída

Očekávané výstupy RVP	Výstupy školy	Učivo	Přesahy a vazby Průřezová témata
-porozumí písemným nebo mluveným pokynům přiměřené složitosti -respektuje základní komunikační pravidla v rozhovoru -volí vhodné verbální i nonverbální prostředky řeči v běžných školních i mimoškolních situacích -respektuje základní komunikační pravidla v rozhovoru -volí vhodné verbální i nonverbální prostředky řeči v běžných školních i mimoškolních situacích	-cvičí se v mluveném projevu: dialog, verbální a nonverbální prostředky komunikace -naslouchá mluvenému projevu spolužáka a uvědomuje si jeho nonverbální prostředky; -odhalí výraznější chyby v mluveném projevu, upozorní na ně a pomůže s jejich opravováním; -reaguje na ústní pokyn učitele -cvičí se ve vyjadřovací pohotovosti	Zásady dorozumívání, Zdvořile požádá, poděkuje, sděluje slušnou formou svá přání a potřeby, odpovídá na dotazy, Střídání při vyprávění a rozhovoru, Pozorné naslouchání řeči druhého, Se spolužáky mluví slušně, při vyučování se hlásí o slovo, v prostorech školy nekřičí, zdraví učitele i ostatní dospělé osoby, na začátku vyučování se s učitelem přivítá, na konci rozloučí, spolužáky oslovuje křestním jménem, učitele oslovuje titulem pane(i) učitel(i)/-ko nebo příjmením Jednání při střetu zájmů a ve sporu: žádost, prosba, upozornění, nabídka ke smíru	OSV1 – Rozvoj schopností poznávání OSV6 – Poznávání lidí OSV7 – Mezilidské vztahy OSV8 – Komunikace Cizí jazyky – komunikace -ostatní předměty 3. třídy

		<p>Pozorné pozorování a poslech, soustředění</p> <p>Prosté dějové vyprávění, jeho poslech, reprodukce</p> <p>Neliterární líčení nebo vyprávění</p> <p>Kladení otázek, vyptávání, zdvořilá a věcná odpověď</p> <p>Zřetelnost řeči a ohled k posluchačům</p> <p>Řešení hádanek</p> <p>Porozumění písemně zadanému úkolu</p>	
- plynule čte s porozuměním texty přiměřeného rozsahu a náročnosti	<p>- čte s porozuměním, tvořivě pracuje s textem</p> <p>- soustředěně poslouchá text určený k další práci</p> <p>- klade a zodpovídá otázky k textu</p> <p>- reprodukuje obsah textu;</p> <p>- doplní text o chybějící část, dovypraví jej, vymyslí název</p>	<p>Čtení textu tiskacím i psacím písmem</p> <p>Čtení vlastních zápisů v epochových sešitech</p> <p>Hlasité čtení</p> <p>Čtení knih, časopisů</p> <p>Vyhledávání v textu</p> <p>Porozumění textu</p>	<p>OSV1 – Rozvoj schopností poznávání</p> <p>OSV10 – Řešení problémů a rozhodovací dovednosti</p> <p>OSV11 – Hodnoty, postoje, praktická etika</p> <p>OSV8 – Komunikace</p>
<p>- pečlivě vyslovuje, opravuje svou nesprávnou nebo nedbalou výslovnost</p> <p>- v krátkých mluvených projevech správně dýchá a volí vhodné tempo řeči</p> <p>- na základě vlastních zážitků tvoří krátký mluvený projev</p> <p>- seřadí ilustrace podle dějové posloupnosti a vypráví podle nich jednoduchý příběh</p> <p>- užívá v mluveném projevu správné gramatické tvary podstatných jmen, přídavných jmen a sloves</p> <p>- spojuje věty do jednodušších souvětí vhodnými spojkami a jinými spojovacími výrazy</p> <p>- čte a přednáší z paměti ve vhodném frázování a tempu literární texty přiměřené věku</p> <p>- vyjadřuje své pocity z přečteného textu</p> <p>- rozlišuje vyjadřování v próze a ve verších, odlišuje pohádku od ostatních vyprávění</p> <p>- pracuje tvořivě s literárním textem podle pokynů učitele a podle svých schopností</p>	<p>- napodobuje mluvu učitele</p> <p>- přesně naslouchá, aby si uchovalo obraz slova</p> <p>- přesně hovoří, aby slovo zaznělo až do poslední slabiky</p> <p>- vyjadřuje pocity z vyprávěného textu</p>	<p>Hlasitá recitace i poslech – zřetelná, čistá výslovnost, správné rytmické členění vět i delších celků, melodie odpovídající smyslu</p> <p>Recitace básní, krásných veršů, básní doprovázející epochy</p> <p>Recitace rytmických veršů doprovázených pohybem</p> <p>Vyprávění příběhů Starého zákona</p> <p>Dramatizace příběhů Starého zákona</p> <p>Vyprávění vlastních zážitků</p> <p>Vyprávění podle časové a dějové posloupnosti</p> <p>Přednes hebrejských veršů, básní o přírodě, a lidských řemeslech</p> <p>Samostatný přednes narozeninových básniček</p> <p>Recitace průpovědí</p> <p>Popis mimořádné postavy, situace</p> <p>Jazykolamy</p> <p>Vyjádření hodnotícího postoje, přání</p>	<p>OSV1 – Rozvoj schopností poznávání</p> <p>OSV5 – Kreativita</p> <p>OSV8 – Komunikace</p> <p>MUL2,3</p> <p>Cizí jazyky – recitace, vyprávění, dramatizace příběhů a básní, písní, základní pravidla komunikace</p> <p>Dramatická výchova – dramatizace dějů, práce s řečí</p> <p>Výtvarná výchova – příprava kulís a masek pro dramatické zpracování příběhů</p> <p>Pracovní výchova – příprava kostýmů</p> <p>Eurytmie – eurytmické zpracování veršů a příběhů</p>
<p>- píše správné tvary písmen a číslic, správně spojuje písmena i slabiky; kontroluje vlastní písemný projev</p> <p>- píše věcně i formálně správně jednoduchá sdělení</p>	<p>- kontroluje vlastní písemný projev</p> <p>- rozlišuje tiskací i psací formou písmena celé abecedy</p> <p>- píše správné tvary psacího písma celé</p>	<p>Technika psaní</p> <p>Kreslení forem – vázané formy</p> <p>Krasopis</p> <p>Samostatně píše krátké věty a jednoduchá sdělení</p>	<p>OSV5 – Kreativita</p> <p>OSV1 – Rozvoj schopností poznávání</p> <p>Kreslení forem</p> <p>Výtvarná výchova – estetické</p>

	<p>abecedy perem</p> <ul style="list-style-type: none"> - zaznamenává vývoj písma (práce s různými psacími potřebami) - opisuje z tabule text do epochového sešitu - vlastní krátký text - záznam vlastních zážitků nebo textu ve spojitosti s epochami - píše jednoduchý text podle diktátu - kontroluje a opravuje vlastní zápis 	<p>vlastních zážitků</p> <p>Píše krátké dopisy</p>	<p>pojetí písma, doplňkové kreslení obrázků</p>
<p>-porovnává významy slov, zvláště slova opačného významu a slova významem souřadná, nadřazená a podřazená, vyhledá v textu slova příbuzná –</p> <p>- porovnává a třídí slova podle zobecněného významu – děj, věc, okolnost, vlastnost</p> <p>- rozlišuje slovní druhy v základním tvaru</p> <p>- užívá v mluveném projevu správné gramatické tvary podstatných jmen, přídavných jmen a sloves</p>	<p>Spojuje krátké věty do souvětí a užívá k tomu vhodné spojovací výrazy;</p> <p>-rozumí a umí vyjádřit modalitu a významu věty</p> <p>- uspořádá věty v souvětí</p> <p>- obmění spojovací prostředky podle potřeby svého projevu nebo podle zadání učitele;</p> <p>- rozlišuje proměňování forem podstatných jmen (deklinace) a sloves (konjugace)</p> <p>- při čtení a opisování pozoruje slova s bě, pě, vě, mě, dě, tě, ně</p> <p>- píše správně ú/ů a slova se slabikami dě, tě, ně – di, ti, ni</p> <p>- píše správně znělé a neznělé souhlásky na konci a uvnitř slova</p> <p>-dle intonace, přízvuku a melodie rozlišuje tři druhy vět (oznamovací, tázací a rozkazovací)</p> <p>- odůvodňuje a správně píše i/y po obojetných souhláskách ve vyjmenovaných slovech;</p> <p>- správně píše vlastní jména vybraných států, ulic, zeměpisných názvů;</p>	<p>Slovní druhy – úvod - podstatná, přídavná jména, slovesa</p> <p>Slova stejně znějící s různými významy – synonyma, opozita</p> <p>Vyjmenovaná slova</p> <p>Velká písmena</p>	<p>OSV1 – Rozvoj schopností poznávání</p> <p>Cizí jazyky – významy slov</p>
<p>-zvládá základní hygienické návyky spojené se psaním</p>	<ul style="list-style-type: none"> - udržuje sešity v řádném stavu - usiluje o pěkný vzhled stránek sešitu - používá plnicí pero 	<p>Čistota a krása sešitu</p> <p>Správné sezení</p> <p>Správný úchop psacích potřeb</p>	<p>OSV 1 - Rozvoj schopností poznávání</p> <p>OSV 2 – Sebepoznání a sebepojetí</p> <p>Pracovní vyučování – rozvoj jemné motoriky</p> <p>Výtvarná výchova – ilustrace sešitů, úprava</p>

			Člověk a svět - prvouka
--	--	--	-------------------------

4.třída

Očekávané výstupy RVP	Výstupy školy	Učivo	Přesahy a vazby Průřezová témata
-vede správně dialog	-dodržuje pravidla komunikace v různých prostředích;	Komunikace v žákům známých prostředích	OSV6 – Poznávání lidí OSV7 – Mezilidské vztahy OSV8 – Komunikace Cizí jazyky - komunikace
-reprodukuje obsah přiměřeně složitě sdělení a zapamatuje si z něj podstatná fakta - volí náležitou intonaci, přízvuk, pauzy a tempo podle svého komunikačního záměru - sestaví osnovu vyprávění a na jejím základě vytváří krátký mluvený nebo písemný projev s dodržáním časové posloupnosti - volně reprodukuje text podle svých schopností, tvoří vlastní literární text na dané téma - rozlišuje slova spisovná a jejich nespisovné tvary - rozlišuje různé typy uměleckých a neuměleckých textů	-postihne významné rozdíly mezi spisovnou a nespisovnou výslovností; - rozhodne, zda je ukázka textu vhodná pro určitou situaci (s ohledem na spisovnost projevu); - dle komunikačního záměru vědomě moduluje a intonuje promluvu, užívá vhodně tempa a pauz řeči; - správně aplikuje pravopisné a gramatické jevy v jednoduchých písemných projevech; - dodržuje kompoziční a jiné požadavky spojené s vypravováním a popisem; - promluvu upraví podle změněného záměru;	Opakování epochového učiva Vyprávění vlastních zážitků Vyprávění germánské ságy o hrdinech a bozích Reprodukce prózy Recitace poezie (básně o přírodě, básně o moudrosti a důvtipu lidí, básně o krajíně spojené s dialektem dané oblasti) Recitace vlastní tvorby Vyprávění z vlastní četby doporučené četby Vyprávění z literatury vztahující se k učivu v epochách Recitace veršů v aliteraci Jazykolamy Mluvený projev ve spisovné podobě jazyka Přednes narozeninových veršů Přednes průpovědí Dramatizace příběhů severské mytologie	OSV1 – Rozvoj schopností poznávání OSV5 – Kreativita OSV6 – Poznávání lidí OSV8 – Komunikace OSV11 – Hodnoty, postoje, praktická etika GLO1-3 MUL1-4 Cizí jazyky – recitace, poslech vyprávění, základy reprodukce vyprávění Eurýtmie – aliterace Dramatická výchova – dramatizace dějů Výtvarná výchova – příprava kulis a masek Pracovní výchova – příprava kostýmů
-čte s porozuměním přiměřeně náročné texty potichu i nahlas	-čte s porozuměním, -umí pracovat tvůrčím způsobem s textem	Čtení a naslouchání s porozuměním a věcné čtení Četba prózy i poezie Četba knih dle vlastního výběru a zájmu Čtení z odborných časopisů a knih Práce s encyklopedií Čtení vlastních zápisů Tiché čtení Společné hlasité čtení literatury dle výběru učitele Zkvalitnění čtení – plynulost, barva hlasu, intonace,	OSV1 – Rozvoj schopností poznávání MED1 - Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení MED2 - Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality OSV8 – Komunikace MUL4 – Multikulturalita Cizí jazyky – základy čtení

		výrazové čtení	
<p>-rozdlišuje podstatné a okrajové informace v textu vhodném pro daný věk, podstatné informace zaznamenává</p> <p>- pracuje tvořivě s literárním textem podle pokynů učitele a podle svých schopností</p>	<p>-vyjadřuje své dojmy z četby a zaznamenává je</p> <p>- volně reprodukuje text podle svých schopností, tvoří vlastní literární text na dané téma</p> <p>- vypíše z textu požadované informace; -</p> <p>- vyhledá v textu informace, které jej zaujmou nebo o nichž se chce více dozvědět;</p> <p>-vytváří krátký mluvený nebo písemný projev s dodržováním časové posloupnosti</p> <p>-sestaví souvislé vypravování a popis (podle pravidel časové a příčinné souvislosti)</p>	<p>Čtenářský deník</p> <p>Tematické epochové práce</p> <p>Tematické slohové práce</p> <p>Zápisy v epochových sešitech</p> <p>Stavba textu do odstavců</p> <p>Vlastní literární tvorba v próze i poezii</p> <p>Velmi jednoduché osobní</p> <p>Zpracuje referát na samostatně zvolené téma</p> <p>Vystižení a zachycení děje a jeho změn</p>	<p>OSV6 – Poznávání lidí</p> <p>OSV7 – Mezilidské vztahy</p> <p>OSV8 – Komunikace</p> <p>Cizí jazyky – základy psaní</p> <p>Výtvarná výchova – ilustrace sešitů a vlastní literární tvorby</p>
<p>-porovnává významy slov, zvláště slova stejného nebo podobného významu a slova vícevýznamová</p> <p>rozlišuje slova spisovná a jejich nespisovné tvary</p> <p>-píše správně i/y ve slovech po obojetných souhláskách</p> <p>-určuje slovní druhy plnovýznamových slov a využívá je v gramaticky správných tvarech ve svém mluveném projevu</p>	<p>-píše správně i/y ve vyjmenovaných slovech a slovech s nimi příbuzných;</p> <p>ohebné slovní druhy užívá ve správném tvaru;</p> <p>-vhodně užívá koncovky spisovné a nespisovné s ohledem na komunikační situaci;</p>	<p>Znalost všech slovních druhů - slova ohebná a neohebná, slovní druhy</p> <p>Časování sloves - úvod</p> <p>Řazení příbuzných slov do řad, tvoření příbuzných slov</p> <p>Slovotvorné a tvaroslovné obměňování slov (bez definic pouze prostřednictvím jazykových her)</p> <p>Psaní znělých a neznělých souhlásek</p> <p>Prohlubování a procvičování znalostí i/y</p> <p>Výstavba věty, větné celky, pozorování souvětí a jeho členění</p> <p>Větné členy (úvod)</p> <p>Spisovné a nespisovné tvary</p> <p>Stavba textu: členění na odstavce, vyjadřovací prostředky, uspořádání knihy</p>	<p>OSV1 – Rozvoj schopností poznávání</p> <p>Cizí jazyky – základy gramatiky</p>

5.třída

Očekávané výstupy RVP	Výstupy školy	Učivo	Přesahy a vazby Průřezová témata
<p>-reprodukuje obsah přiměřeně složitého sdělení a zapamatuje si z něj podstatná fakta</p> <p>-volí náležitou intonaci, přízvuk, pauzy a tempo podle svého</p>	<p>-postihne významné rozdíly mezi spisovnou a nespisovnou výslovností;</p> <p>-rozhodne, zda je ukázka textu vhodná</p>	<p>Vyprávění příběhů a mýtů starověkých kultur</p> <p>Dramatizace příběhů starověkých kultur</p>	<p>OSV1 – Rozvoj schopností poznávání</p>

<p>komunikačního záměru</p> <ul style="list-style-type: none"> -sestaví osnovu vyprávění a na jejím základě vytváří krátký mluvený nebo písemný projev s dodržáním časové posloupnosti -vyjadřuje své dojmy z četby a zaznamenává je -volně reprodukuje text podle svých schopností, tvoří vlastní literární text na dané téma -rozlišuje různé typy uměleckých a neuměleckých textů 	<p>pro určitou situaci (s ohledem na spisovnost projevu);</p> <ul style="list-style-type: none"> -dle komunikačního záměru vědomě moduluje a intonuje promluvu, užívá vhodně tempa a pauz řeči; -promluvu upraví podle změněného záměru -vytváří krátký mluvený nebo písemný projev s dodržováním časové posloupnosti -postihne významné rozdíly mezi spisovnou a nespisovnou výslovností 	<p>Sborový přednes</p> <p>Recitace veršů v hexametru</p> <p>Recitace v řeckém jazyce</p> <p>Recitace krásné poezie</p> <p>Recitace vlastní tvorby</p> <p>Reprodukce prózy</p> <p>Přednes narozeninových veršů</p> <p>Přednes průpovědí</p> <p>Vyprávění z vlastní a doporučené četby</p> <p>Opakování epochového učiva</p>	<p>OSV5 – Kreativita</p> <p>OSV6 – Poznávání lidí</p> <p>OSV8 – Komunikace</p> <p>OSV11 – Hodnoty, postoje, praktická etika</p> <p>Cizí jazyky – recitace, vyprávění, dramatizace příběhů a básní, pravidla komunikace</p> <p>Dramatická výchova – dramatizace dějů, práce s řečí</p> <p>Výtvarná výchova – příprava kulis a masek</p> <p>Pracovní výchova – příprava kostýmů</p> <p>Člověk a svět – kulturní epochy lidstva</p> <p>Eurytmie – rytmy, pohybové zpracování poezie</p>
<p>-čte s porozuměním přiměřeně náročné texty potichu i nahlas</p>	<p>-čte s porozuměním,</p> <p>-umí pracovat textem tvůrčím způsobem</p>	<p>Čtení a naslouchání s porozuměním a věcné čtení</p> <p>Četba prózy i poezie</p> <p>Četba knih dle vlastního výběru a zájmu</p> <p>Čtení z odborných časopisů a knih</p> <p>Práce s encyklopedií</p> <p>Čtení vlastních zápisů</p> <p>Tiché čtení</p> <p>Hlasité čtení literatury dle výběru učitele</p> <p>Zkvalitnění čtení – plynulost, barva hlasu, intonace, výrazové čtení</p>	<p>OSV1 – Rozvoj schopností poznávání</p> <p>MED1 – Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení</p> <p>MED2 – Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality</p> <p>OSV8 – Komunikace</p> <p>MUL4 – Multikulturalita</p> <p>Cizí jazyky – kultivace čtenářských schopností a dovedností</p> <p>Dramatická výchova – práce s technikou řeči</p> <p>Hudební výchova – barva hlasu, intonace, melodie</p>
<ul style="list-style-type: none"> -vyjadřuje své dojmy z četby a zaznamenává je -rozlišuje podstatné a okrajové informace v textu vhodném pro daný věk, podstatné informace zaznamenává -pracuje tvořivě s literárním textem podle pokynů učitele a podle svých schopností -rozlišuje podstatné a okrajové informace v textu vhodném pro daný věk, podstatné informace zaznamenává -odlišuje ve čteném nebo slyšeném textu fakta od názorů a hodnocení, ověřuje fakta pomocí otázek nebo porovnáváním s dostupnými informačními zdroji -využívá základy studijního čtení – vyhledá klíčová slova, 	<ul style="list-style-type: none"> -vyjadřuje své dojmy z četby a zaznamenává je -volně reprodukuje text podle svých schopností, tvoří vlastní literární text na dané téma -vypíše z textu požadované informace; -vyhledá v textu informace, které jej zaujmou nebo o nichž se chce více dozvědět; -zpracuje referát na samostatně zvolené téma 	<p>Čtenářský deník</p> <p>Tematické epochové práce</p> <p>Tematické slohové práce</p> <p>Zápisy v epochových sešitech</p> <p>Vlastní literární tvorba v próze i poezii</p> <p>-Zpracování referátu</p> <p>Vystižení a zachycení děje a jeho změn</p> <p>Jednoduché osobní i obchodní dopisy (žádosti)</p>	<p>OSV1 – Rozvoj schopností poznávání</p> <p>OSV5 – Kreativita</p> <p>OSV6 – Poznávání lidí</p> <p>OSV7 – Mezilidské vztahy</p> <p>OSV8 – Komunikace</p> <p>MUL4 – Multikulturalita</p> <p>LO1 – Evropa a svět nás zajímá</p> <p>GLO2 – Objevujeme Evropu a svět</p> <p>GLO3 – Jsme Evropané</p> <p>MUL1 – Kulturní diference</p>

<p>formuluje hlavní myšlenky textu, vytvoří otázky a stručné poznámky, výpisky nebo výtah z přečteného textu;</p> <p>-samostatně připraví a s oporou o text přednese referát</p> <p>-volně reprodukuje text podle svých schopností, tvoří vlastní literární text na dané téma</p>	<p>-zaznamená si data a informace, s nimiž chce v budoucnosti dále pracovat</p> <p>-vytváří krátký mluvený nebo písemný projev s dodržováním časové posloupnosti</p> <p>-sestaví souvislé vypravování a popis (podle pravidel časové a příčinné souvislosti)</p>	<p>Vyprávění vlastních zážitků</p> <p>Vyprávění z vlastní a doporučené četby</p> <p>Popis známých osob, situací, věcí (bděle pozoruje)</p> <p>Pozorné vnímání, podrobnosti a hledání jejich významu v celku</p> <p>krátké obchodní dopisy na místa, která chce navštívit</p> <p>Výrazy posvátné, zakázané a citově zabarvené</p> <p>Organizace her a společenských akcí</p> <p>Poznámky a výpisky, dopis s věcným obsahem: z pořízených zápisů děti podávají ucelené informace ostatním.</p>	<p>OSV1 – Rozvoj schopností</p> <p>Cizí jazyky –stavba textu</p> <p>Matematika-slovní úlohy</p> <p>Výtvarná výchova – ilustrace k psanému textu</p> <p>Člověk a svět – referáty</p>
<p>-porovnává významy slov, zvláště slova opačného významu a slova významem souřadná, nadřazená a podřazená, vyhledá v textu slova příbuzná</p> <p>-užívá v mluveném projevu správné gramatické tvary podstatných jmen, přídavných jmen a sloves</p> <p>-rolišuje slovní druhy v základním tvaru</p> <p>-porovnává a třídí slova podle zobecněného významu – děj, věc, okolnost, vlastnost</p> <p>-odlišuje větu jednoduchou a souvětí, vhodně změní větu jednoduchou v souvětí</p> <p>sspojuje věty do jednodušších souvětí vhodnými spojkami a jinými spojovacími výrazy</p>	<p>-rozlišuje význam slov: slova nadřazená a podřazená, synonyma, antonyma, slova příbuzná, slova citově zabarvená a zdobněliny</p> <p>-rozpozná slovo významově nadřazené ve skupině slov;</p> <p>-ke skupině slov přiřadí slovo významově nadřazené;</p> <p>-v textu najde slova příbuzná, citově zabarvená a zdobněliny, vytvoří vlastní;</p> <p>-přiřadí správně slova stejného anebo podobného významu a slova významu opačného;</p> <p>-rozpozná a uvede více významů u známých slov;</p> <p>-odlišuje větu jednoduchou a souvětí</p>	<p>Pozorování významu slov: Slova souvztažná a protikladná, stejně znějící slova různého významu, nadřazená, podřazená a souřadná slova</p> <p>Podmětová a přísudková část věty, základ věty; určující člen větné dvojice, rozvíjení základní věty, shoda podmětu s přísudkem</p> <p>Náhrady vyjadřovacích prostředků ve větě,</p> <p>Mluvnické kategorie</p> <p>Skloňování podstatných jmen</p> <p>Shoda podmětu s přísudkem</p> <p>Spisovné tvary podstatných jmen</p> <p>Výjmenovaná slova a slova příbuzná</p> <p>Stupňování přídavných jmen</p> <p>Nauka o větné skladbě (syntax)</p> <p>Tvoření vět jednoduchých a souvětí</p> <p>Rod činný a trpný - úvod</p>	<p>OSV 1 - Rozvoj schopností poznávání</p> <p>OSV 10 – Řešení problémů a rozhodovací dovednosti</p> <p>MED1 – Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení</p> <p>Cizí jazyky – vyvozování gramatických pravidel</p> <p>Eurytmie – základy gramatiky v eurytmickém pojetí</p>

6.třída

Očekávané výstupy RVP	Výstupy školy	Učivo	Přesahy a vazby Průřezová témata
-dorozumívá se kultivovaně, výstižně, jazykovými prostředky vhodnými pro danou komunikační situaci	-v mluveném a psaném projevu zohledňuje prostředí a adresáty projevu;	Komunikace verbální a neverbální	,OSV1 – Rozvoj schopností poznávání

<p>-odlišuje spisovný a nespisovný projev a vhodně užívá spisovné jazykové prostředky vzhledem ke svému komunikačnímu záměru</p> <p>-rozlišuje subjektivní a objektivní sdělení a komunikační záměr partnera v hovoru</p> <p>-zapojuje se do diskuse, řídí ji a využívá zásad komunikace a pravidel dialogu</p> <p>-rozlišuje subjektivní a objektivní sdělení a komunikační záměr partnera v hovoru</p> <p>-spisovně vyslovuje česká a běžně užívaná cizí slova</p> <p>-rozlišuje spisovnou a nespisovnou výslovnost a vhodně ji užívá podle komunikační situace</p> <p>-volí náležitou intonaci, přízvuk, pauzy a tempo podle svého komunikačního záměru posuzuje úplnost či neúplnost jednoduchého sdělení</p>	<p>-v mluveném projevu dle komunikačního záměru užívá vhodně dynamiku (hlasitost), tempo, větný přízvuk a melodii, pauzy;</p>	<p>Zvuková stránka jazyka, výslovnost a přízvuk</p> <p>Přednes, recitace, vyprávění, krátké dramatizace na dané téma</p> <p>Projev mluvený a psaný (uplatnění zásad pro pořádek slov ve větě)</p> <p>Rétorická cvičení</p> <p>Formulace otázek na dané téma a aktivní vstup do rozhovoru, procvičování subjektivního popisu, vyprávění, referát</p> <p>Pravidla komunikace -</p> <p>vedení dialogu a diskuze (přímý, nepřímý)</p> <p>Rozlišení a vhodné užití formálního a neformálního stylu</p> <p>Rozlišení různých komunikačních prostředků</p> <p>Mluvená komunikace: nonverbální prostředky, dialog, spisovná výslovnost</p>	<p>OSV8 – Komunikace</p> <p>Cizí jazyky - komunikace, individuální a skupinová recitace, intonace, správný přízvuk</p> <p>Dramatická výchova – práce s řečí</p> <p>Fyzika – akustika</p> <p>Eurytmie – eurytmické zpracování poetických útvarů</p>
<p>-čte s porozuměním přiměřeně náročné texty potichu i nahlas</p> <p>-rozlišuje podstatné a okrajové informace v textu vhodném pro daný věk, podstatné informace zaznamenává</p> <p>-čte s porozuměním přiměřeně náročné texty potichu i nahlas</p> <p>-posuzuje úplnost či neúplnost jednoduchého sdělení</p> <p>-volně reprodukuje text podle svých schopností, tvoří vlastní literární text na dané téma</p> <p>-využívá základy studijního čtení – vyhledá klíčová slova, formuluje hlavní myšlenky</p>	<p>-čte s porozuměním, tvořivá práce s textem formulace</p> <p>-vyhledá v textu klíčová slova; podle klíčových slov napíše jednoduchý slohový útvar odpovídající věku;</p> <p>-vytvoří stručné poznámky, výpisky nebo výtah z textu;</p> <p>-zhodnotí, co nového se dozvěděl studiem textu;</p> <p>-přednese rozšířenou zprávu (referát)</p> <p>-spisovně vyslovuje česká a běžně užívaná cizí slova</p> <p>-učí se vyhledávat klíčová slova, formulovat hlavní myšlenky textu, tvořit otázky a stručné poznámky, výpisky nebo výtah z přečteného textu, samostatně připraví a s oporou o text</p>	<p>Kritické čtení předloženého text, čtení analytické, hodnotící, čtení s porozuměním</p> <p>Čtení a naslouchání s porozuměním a věcné čtení</p> <p>Četba prózy i poezie</p> <p>Četba knih dle vlastního výběru a zájmu</p> <p>Samostatná práce s textem</p> <p>Čtení z odborných časopisů a knih</p> <p>Práce s encyklopedií</p> <p>Čtení vlastních zápisů v epochových sešitech</p> <p>V textu rozlišuje podstatné sdělení, vnímá podrobnosti, rozumí celku</p> <p>Hlasité čtení literatury a poezie a bdělé naslouchání</p> <p>Zkvalitnění hlasitého výrazového čtení</p>	<p>OSV1 – Rozvoj schopností poznávání</p> <p>MED1 - Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení</p> <p>MED2 - Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality</p> <p>OSV8 – Komunikace</p> <p>GLO1-3</p> <p>Cizí jazyky – rozvoj čtenářských dovedností</p> <p>Dějepis, Zeměpis, Biologie – práce s jednoduchým odborným textem</p>
<p>-formuluje ústně i písemně dojmy ze své četby, návštěvy divadelního nebo filmového představení a názory na umělecké dílo</p> <p>-z textu vytvoří otázky a stručné poznámky, výpisky nebo výtah z přečteného textu;</p> <p>-samostatně připraví a s oporou o text přednese referát</p> <p>-posuzuje úplnost či neúplnost jednoduchého sdělení</p> <p>-rozlišuje podstatné a okrajové informace v textu vhodném pro daný věk, podstatné informace zaznamenává</p> <p>-vyjadřuje své dojmy z četby a zaznamenává je</p>	<p>-sdělí ústně nebo písemně své dojmy z kulturní akce, vybere momenty, které ho zaujaly, a stručně je okomentuje</p> <p>-vytvoří stručné poznámky, výpisky z textu</p> <p>-kontroluje své zápisy a opravuje chyby</p> <p>-zaznamená si data a informace, s nimiž chce v budoucnosti dále pracovat</p>	<p>Čtenářský deník, prezentace četby</p> <p>Diskuze z návštěvy výstavy, divadelního představení, filmového představení</p> <p>Tematické epochové práce</p> <p>Tematické slohové práce</p> <p>Zápisy v epochových sešitech</p> <p>Referáty (zpracování odborných textů)</p>	<p>MED1 – Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení</p> <p>OSV 1 - Rozvoj schopností poznávání</p> <p>OSV5 - Kreativita</p> <p>OSV 6 – Poznávání lidí</p> <p>OSV 7 – Mezilidské vztahy</p> <p>OSV8 – Komunikace</p> <p>OSV11 – Morální rozvoj – Hodnoty, postoje, praktická</p>

<p>-využívá poznatků o jazyce a stylu ke gramaticky i věcně správnému písemnému projevu a k tvořivé práci s textem nebo i k vlastnímu tvořivému psaní na základě svých dispozic a osobních zájmů</p> <p>-volně reprodukuje text podle svých schopností, tvoří vlastní literární text na dané téma</p> <p>-využívá poznatků o jazyce a stylu ke gramaticky i věcně správnému písemnému projevu a k tvořivé práci s textem nebo i k vlastnímu tvořivému psaní na základě svých dispozic a osobních zájmů</p> <p>-sestaví osnovu vyprávění a na jejím základě vytváří krátký mluvený nebo písemný projev s dodržáním časové posloupnosti</p>	<p>-vytvoří stručné poznámky, výpisky nebo výtah z textu</p> <p>-vyhledá odpovědi na své otázky v učebnici, v odborné literatuře nebo na internetu (encyklopedie, slovník); internet neužíváme</p> <p>-samostatně zpracuje referát</p> <p>-vytváří krátký mluvený nebo písemný projev s dodržováním časové posloupnosti</p> <p>-napíše gramaticky, kompozičně a věcně správně vybrané slohové útvary</p> <p>-dodržuje kompoziční a jiné požadavky spojené s vypravováním a popisem; sestaví osnovu vypravování, než začne psát souvislý text; tvoří nadpisy, člení text na odstavce</p> <p>-v souvislém textu zachovává časovou a příčinnou souvislost;</p> <p>-podle osnovy vypráví krátký příběh, -- užívá vhodný jazyk;</p>	<p>Vedení čtenářského deníku výpisky</p> <p>Tvořivé psaní (vlastní literární tvorba v próze i poezii) – popis, krátké vypravování, popis předmětu, zpráva a oznámení, Jednoduché osobní i obchodní dopisy (žádosti)</p> <p>Vystižení a zachycení děje a jeho změn</p> <p>Práce s textem (úvod) Stavba textu do odstavců Přehledné členění a zapisování textu, interpunkce</p>	<p>etika (postoje a hodnoty v chování lidí) GLO1-3</p> <p>Cizí jazyky - sestavení dopisu, popis</p>
<p>-uceleně reprodukuje přečtený text, jednoduše popisuje strukturu a jazyk literárního díla a vlastními slovy interpretuje smysl díla</p> <p>-rozpoznává základní rysy výrazného individuálního stylu autora</p> <p>-formuluje ústně i písemně dojmy ze své četby, návštěvy divadelního nebo filmového představení a názory na umělecké dílo</p> <p>-rozdílňuje literaturu hodnotnou a konzumní, svůj názor doloží argumenty</p>	<p>-seznámí se základy literární teorie</p> <p>-učí se uspořádat informace v textu s ohledem na jeho účel,</p> <p>-učí se tvořit koherentní text</p>	<p>Vyprávění – Řím, Shrnutí obsahu jednotlivých částí textu Osnova děje Předčítání (aspekt dramatickosti a napětí a dramatické zpracování dramatické básně, balady) Literatura dle vlastního výběru Důležitá dramatická díla se vztahem k dějepisu</p>	<p>Dějepis – dějiny Říma, středověk, dobové texty</p> <p>GLO1-3</p> <p>OSV1 – Rozvoj schopností poznávání OSV5 – Kreativita OSV6 – Poznávání lidí OSV7 – Mezilidské vztahy</p>
<p>-rozlišuje a příklady v textu dokládá nejdůležitější způsoby obohacování slovní zásoby a zásady tvoření českých slov,</p>	<p>-seznamuje se s pravopisem na základě znalosti stavby slova</p>	<p>Způsoby obohacování slovní zásoby -stavba slova a pravopis – kořen, předpona,přípona, základové slovo,</p>	<p>Cizí jazyky - gramatika</p>

<p>rozpoznává přenesená pojmenování, zvláště ve frazémehch</p> <p>-rozlišuje ve slově kořen, část příponovou, předponovou a koncovku</p> <p>-správně třídí slovní druhy, tvoří spisovné tvary slov a vědomě jich používá ve vhodné komunikační situaci</p> <p>-využívá znalostí o jazykové normě při tvorbě vhodných jazykových projevů podle komunikační situace</p> <p>-rozlišuje významové vztahy gramatických jednotek ve větě a v souvětí</p> <p>-v písemném projevu zvládá pravopis lexikální, slovtvorný, morfologický i syntaktický ve větě jednoduché i souvětí</p> <p>-rozlišuje spisovný jazyk, nářečí a obecnou češtinu a zdůvodní jejich užití</p> <p>-samostatně pracuje s Pravidly českého pravopisu, se Slovníkem spisovné češtiny a s dalšími slovníky a příručkami</p>	<p>-zaznamená stavbu slova, označí předponu, kořen, příponu a koncovku</p> <p>-skloňuje podstatná jména, příd. jména, časuje slovesa, rozliší zájmena</p> <p>-rozlišuje věty podle postoje mluvčího, vytváří na základě znalostí jednoduché slohové práce</p> <p>-rozlišuje větu jednoduchou a souvětí, Určuje základní větné členy</p> <p>-snaží se aplikovat nové pravopisné poznatky</p> <p>-rozlišuje přímou a nepřímou řeč v psaném textu i v mluveném projevu</p> <p>-chápe pravopis velkých písmen ve větě</p> <p>-rozlišuje spisovný a nespisovný jazyk</p> <p>-seznamuje se se zdroji a pracuje pod vedením učitele</p> <p>-dokáže vyhledat význam slova v příručkách</p>	<p>střídání hlásek a skupiny hlásek při odvozování, zdvojené souhlásky, skupiny bě-bje-,vě-vje-,pě,mě-mně, předpony s/se-,z/ze-,vz-/vze-, předložky s/se, z/ze</p> <p>Prohlubování pravopisu i/y po obojetných souhláskách uvnitř slova</p> <p>Podstatná jména – pomnožná, hromadná, látková; konkrétní, abstraktní</p> <p>Přídavná jména – stupňování, význam přídavných jmen pro výrazové bohatství jazyka</p> <p>Zájmena – druhy</p> <p>Slovní druhy – upevňuje dosavadní znalost a dále je rozšiřuje, mluvnické významy a tvary slov, stupňování přídavných jmen a příslovci</p> <p>Druhy vět podle postoje mluvčího : vypravování , popis, jednoduché tiskopisy, dopis, zpráva, oznámení, čtenářský deník, samostatné písemné práce – referát je mimo ČJ</p> <p>Věta jednoduchá a souvětí,</p> <p>Větné členy”</p> <p>Rozdíl v kvalitě polarity podmětu a přísudku naproti ostatním větným členům</p> <p>Význam přívlastku, předmětu a příslovečného určení pro jazykový projev</p> <p>Větné členy holé, rozvité a několikanásobné</p> <p>Přívlastek, příslovečné určení, (místa, času), předmět</p> <p>Pravopisná cvičení, epochové práce, referáty ;</p> <p>Přímá a nepřímá řeč</p> <p>Psaní velkých písmen</p> <p>Rozlišení jazyka spisovného a nespisovného</p> <p>Postavení češtiny mezi slovanskými jazyky</p> <p>Seznámení s Pravidly českého pravopisu a jinými jazykovými příručkami.</p> <p>Vedení vlastního slovníku neobvyklých slov</p>	
<p>-vyhledává informace v různých typech katalogů, v knihovně i v dalších informačních zdrojích</p>	<p>-vyhledává informace z literární teorie a historie v tištěných katalozích, encyklopediích a učebnici</p>	<p>Encyklopedie</p> <p>Knihovna</p> <p>Knihovní katalog</p>	<p>OSV 1 - Rozvoj schopností poznávání</p> <p>OSV 10 – Řešení problémů a rozhodovací dovednosti</p>

		<p>Informační centrum Muzea</p> <p>Samostatné zpracování referátů, epochových prací, využití různých informačních zdrojů</p>	<p>MED1 – Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení</p> <p>GLO1-3</p> <p>Rozšiřující učivo:</p> <p>- práce se zdroji</p> <p>ochrana duševního vlastnictví</p>
--	--	--	---

7.třída

Očekávané výstupy RVP	Výstupy školy	Učivo	Přesahy a vazby Průřezová témata
<p>-rozdlišuje subjektivní a objektivní sdělení a komunikační záměr partnera v hovoru</p> <p>-dorozumívá se kultivovaně, výstižně, jazykovými prostředky vhodnými pro danou komunikační situaci</p> <p>-odlišuje spisovný a nespisovný projev a vhodně užívá spisovné jazykové prostředky vzhledem ke svému komunikačnímu záměru</p> <p>-v mluveném projevu připraveném i improvizovaném vhodně užívá verbálních, nonverbálních prostředků řeči</p> <p>-zapojuje se do diskuse, řídí ji a využívá zásad komunikace a pravidel dialogu</p>	<p>-připraví mluvený a písemný projev</p> <p>-právně a přehledně rozvíjí myšlenku s ohledem na účel textu;</p> <p>-spisovně vyslovuje česká a běžně užívaná cizí slova</p>	<p>Formulace otázek na dané téma a aktivní vstup do rozhovoru, procvičování popisu, vyprávění, referátu</p> <p>Pravidla komunikace -</p> <p>Vedení dialogu a diskuze (přímý, nepřímý)</p> <p>Rozlišení a vhodné užití formálního a neformálního stylu</p> <p>Rozlišení různých komunikačních prostředků</p> <p>Komunikace verbální a neverbální</p> <p>Zvuková stránka jazyka, výslovnost a přízvuk.</p> <p>Přednes - dramatický přednes, přednes s obměnami, přednes na dané téma</p> <p>Práce na řeči - Rétorická cvičení</p> <p>Recitace</p> <p>Přednes, recitace, vyprávění, krátké dramatizace na dané téma</p> <p>Rétorická cvičení</p>	<p>OSV 1 - Rozvoj schopností poznávání</p> <p>OSV 2 – Sebepoznání a sebepojetí</p> <p>OSV 7 – Mezilidské vztahy</p> <p>OSV8 – Komunikace</p> <p>OSV 10 – Řešení problémů a rozhodovací dovednosti</p> <p>MUL 2 – Lidské vztahy</p> <p>Cizí jazyky –společná a individuální recitace, vpravění, dramatizace příběhů, pravidla komunikace, správná intonace, melodika a akcent</p> <p>Dramatická výchova – dramatizace dějů, řečová cvičení</p> <p>Výtvarná výchova – příprava kulís a masek</p> <p>Pracovní výchova – příprava kostýmů</p>
<p>-odlišuje ve čteném nebo slyšeném textu fakta od názorů a hodnocení, ověřuje fakta pomocí otázek nebo porovnáváním s dostupnými informačními zdroji</p> <p>-využívá základy studijního čtení – vyhledá klíčová slova, formuluje hlavní myšlenky textu, vytvoří otázky a stručné poznámky, výpisky nebo výtah z přečteného textu; samostatně</p>	<p>-čte kriticky mediální sdělení, rozumí grafickým záznamům dat;</p> <p>-s pomocí učitele identifikuje účel užitých grafických znázornění v textu, popíše možný záměr autora;</p> <p>-samostatně zpracuje referát, výklad a</p>	<p>Kritické čtení předloženého text, čtení analytické, hodnotící, čtení s porozuměním</p> <p>Čtení a naslouchání s porozuměním a věcné čtení</p> <p>Četba prózy i poezie</p> <p>Četba knih dle vlastního výběru a zájmu</p>	<p>OSV 1 Rozvoj schopností poznávání</p> <p>OSV 10 – Řešení problémů a rozhodovací dovednosti</p> <p>MED1 – Kritické čtení a</p>

<p>připraví a s oporou o text přednese referát</p> <p>-posuzuje úplnost či neúplnost jednoduchého sdělení</p> <p>Rozlišuje podstatné a okrajové informace v textu vhodném pro daný věk, podstatné informace zaznamenává</p> <p>-odlišuje ve čteném nebo slyšeném textu fakta od názorů a hodnocení, ověřuje fakta pomocí otázek nebo porovnáváním s dostupnými informačními zdroji</p>	<p>úvahu;</p> <p>-uspořádá úryvky tak, aby sestavený text dával smysl a aby byla dodržena textová návaznost;</p> <p>-vyhledá v textu klíčová slova; podle klíčových slov napíše jednoduchý slohový útvar odpovídající věku;</p> <p>-vytvoří stručné poznámky, výpisky nebo výtah z textu;</p> <p>-zhodnotí, co nového se dozvěděl studiem textu;</p> <p>-přednese rozšířenou zprávu (referát)</p> <p>-spisovně vyslovuje česká a běžně užívaná cizí slova</p>	<p>Čtenářský deník, prezentace četby</p> <p>Samostatná práce s textem</p> <p>Čtení z odborných časopisů a knih</p> <p>Čtení vlastních zápisů v epochových sešitech</p> <p>-hlasité čtení literatury a poezie a bdělé naslouchání</p> <p>Hlasité výrazové čtení</p>	<p>vnímání mediálních sdělení</p> <p>GLO1-3</p> <p>Dějepis,, Fyzika, Chemie, Biologie,Zeměpis- práce s odbornými texty (úvod)</p> <p>Cizí jazyky – rozvoj čtenářských dovedností</p>
<p>-uceleně reprodukuje přečtený text, jednoduše popisuje strukturu a jazyk literárního díla a vlastními slovy interpretuje smysl díla</p> <p>-rozpoznává základní rysy výrazného individuálního stylu autora</p> <p>-formuluje ústně i písemně dojmy ze své četby, návštěvy divadelního nebo filmového představení a názory na umělecké dílo</p> <p>-rozlišuje literaturu hodnotnou a konzumní, svůj názor doloží argumenty</p> <p>-porovnává různá ztvárnění téhož námětu v literárním, dramatickém i filmovém zpracování</p> <p>-vyjadřuje své dojmy z četby a zaznamenává je</p> <p>-tvoří vlastní literární text podle svých schopností a na základě osvojených znalostí základů literární teorie</p> <p>-volně reprodukuje text podle svých schopností, tvoří vlastní literární text na dané téma</p>	<p>-při čtení si klade otázky týkající se jeho vnímání textu;</p> <p>-vyhledá odpovědi na své otázky v učebnici, v odborné literatuře (encyklopedie, slovník);</p> <p>-formuluje dojmy z představení v divadle či kině či z adaptace literatury.</p> <p>-umí uspořádat informace v textu s ohledem na jeho účel, vytvořit koherentní text</p> <p>-využívá poznatků o jazyce a stylu ke gramaticky i věcně správnému písemnému projevu a k tvořivé práci s textem nebo i k vlastnímu tvořivému psaní na základě svých dispozic a osobních zájmů</p> <p>-zaznamená si data a informace, s nimiž chce v budoucnosti dále pracovat</p> <p>-vytvoří stručné poznámky, výpisky nebo výtah z textu</p> <p>-vytvoří krátký mluvený nebo písemný projev s dodržováním časové posloupnosti</p> <p>-kontroluje své zápisy a opravuje chyby</p>	<p>Regionální literatura</p> <p>literatura o středověku</p> <p>Zámořské objevy</p> <p>Životopisy</p> <p>Literatura o různých národech</p> <p>Literatura dle vlastního výběru</p> <p>Hodnocení, reflexe, diskuze</p> <p>Referát, diskuze z návštěvy výstavy, divadelního představení, filmového představení atd.</p> <p>Tematické epochové práce</p> <p>Tematické slohové práce</p> <p>Zápisy v epochových sešitech</p> <p>Referáty (zpracování odborných textů)</p> <p>Vedení čtenářského deníku</p> <p>Výtah, výpisky</p> <p>Tvořivé psaní (vlastní literární tvorba v próze i poezii) – popis,vyprávění, dopis soukromý, oficiální, charakteristika literární postavy, vypravování, popis, výtah, žádost, životopis, charakteristika literární postavy; Styl prostě sdělovací</p>	<p>OSV 2 – Sebezpoznaní a sebezpojetí</p> <p>OSV 6 – Poznávání lidí</p> <p>OSV 11 – Hodnoty, postoje, praktická etika</p> <p>MUL1 – Kulturní difference</p> <p>MUL 2 – Lidské vztahy</p> <p>MUL4 – Multikulturalita</p> <p>GLO1-3</p> <p>Zeměpis – zámořské objevy a osobnosti nimi spojené</p> <p>Dějepis,, Fyzika, Chemie, Zeměpis- práce s odbornými texty (úvod), příprava a předne referátů, životopisy, samostatný zápis poznámek</p> <p>Cizí jazyky – tvořivé psaní</p> <p>Výtvarná výchova – estetické zpracování sešitů</p>

<p>-rozlišuje a příklady v textu dokládá nejdůležitější způsoby obohacování slovní zásoby a zásady tvoření</p> <p>-správně třídí slovní druhy, tvoří spisovné tvary slov a českých slov, rozpoznává přenesená pojmenování, zvláště ve frazémách vědomě jich používá ve vhodné komunikační situaci</p> <p>-rozlišuje významové vztahy gramatických jednotek ve větě a v souvětí</p> <p>-v písemném projevu zvládá pravopis lexikální, slovoslovný, morfologický i syntaktický ve větě jednoduché i souvětí</p> <p>-rozlišuje spisovný jazyk, nářečí a obecnou češtinu a zdůvodní jejich užití</p>	<p>-upevňuje si pravopis na základě znalosti stavby slova</p> <p>-správně třídí ohledně slovní druhy a tvoří jejich spisovné tvary</p> <p>- dokáže používat neohebné slovní druhy</p> <p>-rozlišuje významové vztahy gramatických jednotek v jednoduché větě</p> <p>-aplikuje shodu PO+PŘ, seznamuje se psaním velkých písmen, snaží se aplikovat nové pravopisné poznatky</p> <p>-zvládá syntaktický pravopis</p> <p>-chápe pravopis čárky ve větě</p> <p>-uveče základní útvary národního jazyka, uvede a zdůvodní rozlišení národní jazyk – mateřský jazyk;</p>	<p>Stavba slova – skládání slov, odvozování slov, homonyma, synonyma</p> <p>Zájmena</p> <p>Číslovky</p> <p>Příslovce</p> <p>Předložky</p> <p>Citoslovce – jejich obohacující funkce v jazyce</p> <p>Spojky – třídí na souřadící a podřadící</p> <p>Slovesa - rod činný a trpný, podmiňovací způsob sloves</p> <p>Způsobová slovesa</p> <p>Shoda přísudku s podmětem;</p> <p>základy interpunkce;</p> <p>psaní velkých písmen;</p> <p>koncovky přídavných jmen</p> <p>Věta jednoduchá a souvětí, věty jednočlenné a dvojčlenné, větné členy-podmět, přísudek, přívlastek, příslovečná určení, předmět</p> <p>Druhy vět podle postoje mluvčího;</p> <p>Rozvíjí slovní projev nahrazováním větného členu větou vedlejší</p> <p>Syntaktický pravopis</p> <p>Zásady interpunkce</p> <p>Postavení češtiny mezi slovanskými jazyky</p>	<p>Cizí jazyky -gramatika</p>
<p>-vyhledává informace v různých typech katalogů, v knihovně i v dalších informačních zdrojích</p>	<p>-seznáme se s různými zdroji informací a práce s nimi</p>	<p>Encyklopedie</p> <p>Knihovna</p> <p>Knihovní katalog</p> <p>Informační centrum</p> <p>Muzea</p> <p>Samostatné zpracování referátů, epochových prací, využití různých informačních zdrojů</p>	<p>OSV 1 - Rozvoj schopností poznávání</p> <p>OSV 10 – Řešení problémů a rozhodovací dovednosti</p> <p>MED1 – Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení</p> <p>GLO1-3</p> <p>Rozšiřující učivo:</p> <p>-práce se zdroji</p> <p>ochrana duševního vlastnictví</p>

8.třída

Očekávané výstupy RVP	Výstupy školy	Učivo	Přesahy a vazby Průřezová témata
<p>-rozlišuje subjektivní a objektivní sdělení a komunikační záměr partnera v hovoru</p> <p>-dorozumívá se kultivovaně, výstižně, jazykovými prostředky vhodnými pro danou komunikační situaci</p> <p>-odlišuje spisovný a nespisovný projev a vhodně užívá spisovné jazykové prostředky vzhledem ke svému komunikačnímu záměru</p> <p>-v mluveném projevu připraveném i improvizovaném vhodně užívá verbální i nonverbální prostředky řeči</p> <p>-zapojuje se do diskuse, řídí ji a využívá zásad komunikace a pravidel dialogu</p>	<p>-připraví osnovu a kvalitně zpracuje písemný projev- dokáže kultivovaně přednést připravený projev</p> <p>-správně a přehledně rozvíjí myšlenku s ohledem na účel textu;</p> <p>-spisovně vyslovuje česká a běžně užívaná cizí slova</p> <p>-zdramatizuje, nastuduje a předvede divadelní hru</p>	<p>Formulace otázek na dané téma a aktivní vstup do rozhovoru, Pravidla komunikace – Komunikace verbální a neverbální</p> <p>Rozlišení a vhodné užití formálního a neformálního stylu</p> <p>Rozlišení různých komunikačních prostředků</p> <p>Rozlišení různých komunikačních situací, zvolení vhodných prostředků, přiměřené reakce na danou komunikační situaci</p> <p>Vedení dialogu a diskuze (přímý, nepřímý)</p> <p>Mluvený projev na dané téma - připravený, nepřipravený, spontánní, souvislý projev, technika projevu, příprava na projev, neverbální prostředky</p> <p>Přednes - dramatický přednes, přednes s obměnami, přednes na dané téma</p> <p>Práce na řeči - Rétorická cvičení</p> <p>Recitace</p> <p>Dramatizace na dané téma, nastudování a představení divadelní hry</p>	<p>OSV 1 - Rozvoj schopností poznávání</p> <p>OSV 2 – Sebepoznání a sebepojetí</p> <p>OSV 7 – Mezilidské vztahy</p> <p>OSV8 – Komunikace</p> <p>OSV 10 – Řešení problémů a rozhodovací dovednosti</p> <p>MUL 2 – Lidské vztahy</p> <p>OSV9 – Kooperace a kompetice</p> <p>OSV 2 – Sebepoznání a sebepojetí</p> <p>OSV5 – Kreativita</p> <p>Cizí jazyky – recitace, vpravění, dramatizace příběhů a bání, pravidla komunikace, důraz na správnou výslovnost, intonaci, artikulaci</p> <p>Dramatická výchova – zpracování a představení divadelní hry, řečová cvičení</p> <p>Výtvarná výchova – příprava kulis</p> <p>Pracovní výchova – příprava kostýmů</p> <p>Eurytmie – eurytmické zpracování poezie</p>
<p>-odlišuje ve čteném nebo slyšeném textu fakta od názorů a hodnocení, ověřuje fakta pomocí otázek nebo porovnáváním s dostupnými informačními zdroji</p> <p>-čte s porozuměním přiměřeně náročné texty potichu i nahlas</p>	<p>-čte kriticky mediální sdělení, rozumí grafickým záznamům dat;</p> <p>-s pomocí učitele identifikuje účel užitých grafických znázornění v textu, popíše možný záměr autora;</p>	<p>Kritické čtení předloženého textu, čtení analytické, hodnotící, čtení s porozuměním</p> <p>Čtení a naslouchání s porozuměním a věcné čtení</p> <p>Četba prózy i poezie</p> <p>Četba knih dle vlastního výběru a zájmu</p> <p>Čtenářský deník, prezentace četby</p> <p>Samostatná práce s textem</p> <p>Čtení z odborných časopisů a knih</p>	<p>OSV 1 Rozvoj schopností poznávání</p> <p>OSV 10 – Řešení problémů a rozhodovací dovednosti</p> <p>MED1 – Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení</p> <p>GLO1-3</p> <p>Dějepis, Fyzika, Chemie,</p>

		Čtení vlastních zápisů v epochových sešitech Hlasité čtení literatury a poezie a bdělé naslouchání Hlasité výrazové čtení	Biologie, Zeměpis- práce s odbornými texty (úvod) Cizí jazyky – rozvoj čtenářských dovedností
<p>-formuluje ústně i písemně dojmy ze své četby, návštěvy divadelního nebo filmového představení a názory na umělecké dílo</p> <p>-využívá základy studijního čtení – vyhledá klíčová slova, formuluje hlavní myšlenky textu, vytvoří otázky a stručné poznámky, výpisky nebo výtah z přečteného textu; samostatně připraví a s oporou o text přednese referát</p> <p>-posuzuje úplnost či neúplnost jednoduchého sdělení</p> <p>-rozlišuje podstatné a okrajové informace v textu vhodném pro daný věk, podstatné informace zaznamenává</p> <p>-odlišuje ve čteném nebo slyšeném textu fakta od názorů a hodnocení, ověřuje fakta pomocí otázek nebo porovnáváním s dostupnými informačními zdroji</p> <p>-vyjadřuje své dojmy z četby a zaznamenává je</p> <p>-volně reprodukuje text podle svých schopností, tvoří vlastní literární text na dané téma</p> <p>-porovnává různá ztvárnění téhož námětu v literárním, dramatickém i filmovém zpracování</p> <p>-využívá znalostí o jazykové normě při tvorbě vhodných jazykových projevů podle komunikační situace</p> <p>využívá poznatků o jazyce a stylu ke gramaticky i věcně správnému písemnému projevu a k tvořivé práci s textem nebo i k vlastnímu tvořivému psaní na základě svých dispozic a osobních zájmů</p> <p>-tvoří vlastní literární text podle svých schopností a na základě osvojených znalostí základů literární teorie</p>	<p>-sdělí ústně nebo písemně své dojmy z kulturní akce, vybere momenty, které ho zaujaly, a stručně je okomentuje</p> <p>-zaznamená si data a informace, s nimiž chce v budoucnosti dále pracovat</p> <p>vytvoří stručné poznámky, výpisky nebo výtah z textu</p> <p>-vyhledá odpovědi na své otázky v učebnici, v odborné literatuře nebo na internetu (encyklopedie, slovník);</p> <p>-vyhledá v textu klíčová slova; podle klíčových slov napíše jednoduchý slohový útvar odpovídající věku;</p> <p>-samostatně zpracuje a přednese referát, výklad a úvahu;</p> <p>-rozlišuje jednotlivé slohové útvary, vytváří samostatné práce na základě získaných znalostí</p> <p>-umí uspořádat informace v textu s ohledem na jeho účel, vytvořit koherentní text s dodržováním pravidel mezivětného navazování</p> <p>-využívá poznatků o jazyce a stylu ke gramaticky i věcně správnému písemnému projevu a k tvořivé práci s textem nebo i k vlastnímu tvořivému psaní na základě svých dispozic a osobních zájmů</p> <p>-uspořádá úryvky tak, aby sestavený text dával smysl a aby byla dodržena textová návaznost;</p>	<p>Recenze, hodnocení, reflexe, Čtenářský deník, prezentace četby Diskuze z návštěvy výstavy, divadelního představení, filmového představení</p> <p>Tematické epochové práce Tematické slohové práce Zápisy v epochových sešitech Referáty (zpracování odborných textů) Vedení čtenářského deníku Výtah, výpisky</p> <p>Tvořivé psaní (vlastní literární tvorba v próze i poezii) – Popis, vypravování, výtah, výpisky, charakteristika, líčení, úvaha, dopis; Krátké zprávy, referáty na aktuální témata z politiky, vědy, kultury, sportu, Prostý, publicistický styl, odborný styl Písemný projev</p> <p>Práce s textem: Převádění lyriky v epiku, prózu nebo drama, Vertikální a horizontální členění textu Dialektická funkce řeči (úvod) – práce na textech</p> <p>Třídní a školní noviny jako nástroj komunikace</p>	<p>MED1 -7 OSV 1 - Rozvoj schopností poznávání OSV5 - Kreativita OSV 6 – Poznávání lidí OSV 7 – Mezilidské vztahy OSV8 – Komunikace OSV11 – Morální rozvoj – Hodnoty, postoje, praktická etika (postoje a hodnoty v chování lidí) GLO1-3 Dějepis, Fyzika, Chemie, Zeměpis- práce s odbornými texty, referáty, samostatné zápisy Cizí jazyky – tvořivé psaní, projekty, dopisy, referáty</p>
-uceleně reprodukuje přečtený text, jednoduše popisuje	- seznámí se s životopisy významných	Národní obrození a rok 1848	D

<p>-rozdílí významové vztahy gramatických jednotek ve větě a v souvětí</p> <p>-v písemném projevu zvládá pravopis lexikální, slovotvorný, morfológický i syntaktický ve větě jednoduché i souvětí</p> <p>-správně užívá interpunkci ve větě jednoduché – aplikuje pravidla týkající se vsuvky, rozvíteho větného členu volně nebo těsně připojeného, přístavku, oslovení, citoslovce a samostatného větného členu;</p> <p>-správně užívá interpunkci v souvětí;</p> <p>-graficky zaznamená syntaktické vztahy ve větě a souvětí;</p> <p>-dodržuje pravidla pro vazbu syntaktických jednotek a slovosled;</p> <p>-určí doplněk;</p> <p>-rozdílí spisovný jazyk, nářečí a obecnou češtinu a zdůvodní jejich užití</p> <p>-vysvětlí pojmy obecná čeština, interdialekt a nářečí, zdůvodní, kdy je vhodné používat prostředků těchto útvarů národního jazyka;</p>	<p>-rozpozná SP a SS, určuje typy VV, seznámí se s poměry mezi větnými členy, VV a VH</p> <p>-rozdílí spisovný a nespisovný jazyk, užívá spis.češtinu v mluveném i psaném projevu</p>	<p>tvrdých; stupňování;</p> <p>Zájmeno – skloňování (ten/týž, jenž)</p> <p>Komplexní jazykové rozbory</p> <p>Věta jednoduchá (prohloubení):</p> <p>Věta jednočlenná, neúplná, samostatný větný člen, vsuvka</p> <p>Druhy přívlastku</p> <p>Druhy příslovečného určení</p> <p>Souvětí:</p> <p>souřadné a pořadné,</p> <p>typy vedlejších vět (významové rozdíly),</p> <p>poměr mezi větami a větnými členy,</p> <p>doplněk, vsuvka</p> <p>Rozlišení jazyka spisovného a nespisovného;</p> <p>Postavení češtiny mezi slovanskými jazyky</p> <p>Obecná jazykověda: obecná čeština, interdialekt, nářečí</p>	
<p>-vyhledává informace v různých typech katalogů, v knihovně i v dalších informačních zdrojích</p>	<p>-umí vyhledat zdroje informací a pracovat s nimi</p>	<p>Encyklopedie</p> <p>Knihovna</p> <p>Knihovní katalog</p> <p>Informační centrum</p> <p>Muzea</p> <p>Internet</p> <p>Samostatné zpracování referátů, epochových prací, využití různých informačních zdrojů</p>	<p>OSV 1 - Rozvoj schopností poznávání</p> <p>MED1 – Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení</p> <p>OSV 10 – Řešení problémů a rozhodovací dovednosti</p> <p>GLO1-3</p> <p>Rozšiřující učivo:</p> <p>-práce se zdroji</p> <p>ochrana duševního vlastnictví</p>

9.třída

Očekávané výstupy RVP	Výstupy školy	Učivo	Přesahy a vazby Průřezová témata
<p>-rozdílí subjektivní a objektivní sdělení a komunikační záměr partnera v hovoru</p> <p>-dorozumívá se kultivovaně, výstižně, jazykovými prostředky vhodnými pro danou komunikační situaci</p> <p>-odlišuje spisovný a nespisovný projev a vhodně užívá</p>	<p>-správně a přehledně rozvíjí myšlenku s ohledem na účel textu;</p> <p>-napíše gramaticky, kompozičně a věcně správně vybrané slohové útvary</p>	<p>Komunikace verbální a neverbální</p> <p>Funkční styly, slohové útvary podle záměru mluvčího</p> <p>Pravidla komunikace –</p> <p>Řeč- rozhovor - diskuse</p>	<p>OSV 1 - Rozvoj schopností poznávání</p> <p>OSV 2 – Sebepoznání a sebezpojetí</p>

<p>spisovné jazykové prostředky vzhledem ke svému komunikačnímu záměru</p> <ul style="list-style-type: none"> -v mluveném projevu připraveném i improvizovaném vhodně užívá verbální i nonverbální prostředky řeči -zapojuje se do diskuse, řídí ji a využívá zásad komunikace a pravidel dialogu -spisovně vyslovuje česká a běžně užívaná cizí slova 	<p>-je schopen kultivovaného mluveného projevu</p>	<p>Vedení dialogu a diskuze (přímý , nepřímý) Zvuková stránka jazyka, výslovnost a přízvuk Přednes - dle epoch Dramatický přednes Přednes s obměnami Práce na řeči - Řečová cvičení Recitace Krátké dramatizace na dané téma</p>	<p>OSV 7 – Mezilidské vztahy OSV8 – Komunikace OSV 10 – Řešení problémů a rozhodovací dovednosti MUL 2 – Lidské vztahy OSV9 – Kooperace a kompetice OSV 10 – Řešení problémů a rozhodovací dovednosti</p> <p>OSV 2 – Sebepoznání a sebepojetí OSV5 – Kreativita Cizí jazyky – recitace, vyprávění děje, dramatizace příběhů, pravidla komunikace, důraz na právnou výslovnost, přízvuk intonaci Dramatická výchova – dramatizace scének nebo divadelních her dle vlastní volby Výtvarná výchova – příprava kulís Pracovní výchova – příprava kostýmů a kulís</p>
<p>-odlišuje ve čteném nebo slyšeném textu fakta od názorů a hodnocení, ověřuje fakta pomocí otázek nebo porovnáváním s dostupnými informačními zdroji</p> <p>-využívá základy studijního čtení – vyhledá klíčová slova, formuluje hlavní myšlenky textu, vytvoří otázky a stručné poznámky, výpisky nebo výtah z přečteného textu; samostatně připraví a s oporou o text přednese referát</p>	<p>-čte kriticky mediální sdělení, rozumí grafickým záznamům dat;</p> <p>-s pomocí učitele identifikuje účel užitých grafických znázornění v textu, popíše možný záměr autora;</p> <p>-uveče a zhodnotí typické jazykové prostředky konkrétního díla, charakter postav a vztahy mezi nimi; popíše kompozici literárního díla;</p> <p>-zaznamená zásadní myšlenky v textu, které jej zaujaly, a stručně vysvětlí svůj výběr;</p>	<p>Kritické čtení předloženého textu, čtení analytické, hodnotící, čtení s porozuměním Četba prózy i poezie Četba knih dle vlastního výběru a zájmu Čtenářský deník, prezentace četby Samostatná práce s textem Čtení z odborných časopisů a knih Čtení vlastních zápisů v epochových sešitech -hlasité čtení literatury a poezie a bdělé naslouchání Hlasité výrazové čtení</p>	<p>OSV 1 Rozvoj schopností poznávání OSV 10 – Řešení problémů a rozhodovací dovednosti MED1 – Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení GLO1-3 Dějepis, Fyzika, Chemie, Biologie, Zeměpis, Informační a komunikační technologie- práce s odbornými texty Cizí jazyky – rozvoj čtenářských dovedností, důraz na správnou</p>

			výslovnost a přízvuk
<p>-formuluje ústně i písemně dojmy ze své četby, návštěvy divadelního nebo filmového představení a názory na umělecké dílo</p> <p>-využívá základy studijního čtení – vyhledá klíčová slova, formuluje hlavní myšlenky textu, vytvoří otázky a stručné poznámky, výpisky nebo výtah z přečteného textu; samostatně připraví a s oporou o text přednese referát</p> <p>-posuzuje úplnost či neúplnost jednoduchého sdělení</p> <p>-rozlišuje podstatné a okrajové informace v textu vhodném pro daný věk, podstatné informace zaznamenává</p> <p>-odlišuje ve čteném nebo slyšeném textu fakta od názorů a hodnocení, ověřuje fakta pomocí otázek nebo porovnáváním s dostupnými informačními zdroji</p> <p>-vyjadřuje své dojmy z četby a zaznamenává je</p> <p>-volně reprodukuje text podle svých schopností, tvoří vlastní literární text na dané téma</p> <p>-porovnává různá ztvárnění téhož námětu v literárním, dramatickém i filmovém zpracování</p> <p>-využívá znalostí o jazykové normě při tvorbě vhodných jazykových projevů podle komunikační situace</p> <p>-využívá poznatků o jazyce a stylu ke gramaticky i věcně správnému písemnému projevu a k tvořivé práci s textem nebo i k vlastnímu tvořivému psaní na základě svých dispozic a osobních zájmů</p>	<p>-sdělí ústně nebo písemně své dojmy z kulturní akce, vybere momenty, které ho zaujaly, a stručně je okomentuje</p> <p>-rozliší jasný případ kýče či braku od díla umělecky poctivého; vnímá s porozuměním fakt, že mezi těmito kategoriemi nemusí být vždy ostrá hranice;</p> <p>-diskutuje o hodnotě literárního díla a přínosu čtení pro člověka;</p> <p>-zaznamená si data a informace, s nimiž chce v budoucnosti dále pracovat</p> <p>vytvoří stručné poznámky, výpisky nebo výtah z textu</p> <p>-vyhledá odpovědi na své otázky v učebnici, v odborné literatuře nebo na internetu (encyklopedie, slovník);</p> <p>-vyhledá v textu klíčová slova; podle klíčových slov napíše jednoduchý slohový útvar odpovídající věku;</p> <p>-samostatně zpracuje a přednese referát, výklad a úvahu;</p> <p>-podle svých schopností, znalostí a zájmu vytvoří literární text.</p> <p>-napíše gramaticky, kompozičně a věcně správně vybrané slohové útvary</p> <p>-umí uspořádat informace v textu s ohledem na jeho účel, vytvořit koherentní text s dodržováním pravidel mezivětného navazování</p> <p>-využívá poznatků o jazyce a stylu ke gramaticky i věcně správnému písemnému projevu a k tvořivé práci s textem nebo i k vlastnímu tvořivému psaní na základě svých dispozic a osobních zájmů</p>	<p>Recenze, hodnocení , reflexe, Čtenářský deník, prezentace četby</p> <p>Diskuze z návštěvy výstavy, divadelního představení, filmového představení</p> <p>Tematické epochové práce</p> <p>Tematické slohové práce</p> <p>Zápisy v epochových sešitech</p> <p>Referáty (zpracování odborných textů)</p> <p>Vedení čtenářského deníku</p> <p>Výtah, výpisky</p> <p>Tvořivé psaní (vlastní literární tvorba v próze i poezii) –</p> <p>Popis, úvaha, disputační listy;</p> <p>Písemný projev</p> <p>Prostý, publicistický styl, odborný styl</p> <p>Práce s textem:</p> <p>Převádění lyriky v epiku, prózu nebo drama,</p> <p>Vertikální a horizontální členění textu</p> <p>Dialektická funkce řeči – práce na textech</p>	<p>MED1 -7</p> <p>OSV 1 - Rozvoj schopností poznávání</p> <p>OSV5 - Kreativita</p> <p>OSV 6 – Poznávání lidí</p> <p>OSV 7 – Mezilidské vztahy</p> <p>OSV8 – Komunikace</p> <p>OSV11 – Morální rozvoj – Hodnoty, postoje, praktická etika (postoje a hodnoty v chování lidí)</p> <p>GLO1-3</p> <p>Dějepis, Fyzika, Chemie, Biologie, Zeměpis- práce s odbornými texty, referáty, samostatné tvoření zápisu z výuky</p> <p>Cizí jazyky – tvořivé psaní, projekty, dopisy, referáty</p>

	<p>-vytváří krátký mluvený nebo písemný projev s dodržováním časové posloupnosti</p> <p>-napíše gramaticky, kompozičně a věcně správně vybrané slohové útvary</p> <p>-uspořádá úryvky tak, aby sestavený text dával smysl a aby byla dodržena textová návaznost;</p>		
<p>-uceleně reprodukuje přečtený text, jednoduše popisuje strukturu a jazyk literárního díla a vlastními slovy interpretuje smysl díla</p> <p>-rozpoznává základní rysy výrazného individuálního stylu autora</p> <p>-formuluje ústně i písemně dojmy ze své četby, návštěvy divadelního nebo filmového představení a názory na umělecké dílo</p> <p>-rozlišuje literaturu hodnotnou a konzumní, svůj názor doloží argumenty</p> <p>-porovnává různá ztvárnění téhož námětu v literárním, dramatickém i filmovém zpracování</p> <p>-rozlišuje základní literární druhy a žánry, porovná je i jejich funkci, uvede jejich výrazné představitele</p>	<p>-vytvoří záznam z přečtené literatury</p> <p>-zhodnotí přečtený text</p> <p>- orientuje se v základní literatuře 19. 20. Století</p> <p>- seznámí se s hlavními literárními směry</p> <p>- dokáže pojmenovat hlavní osobnosti naší i světové literární tvorby a charakterizovat hlavní rysy jejich osobnost i tvorby</p>	<p>Životopisy, Biografie – záznam, reprodukce</p> <p>Specifika autorova stylu, odraz doby, autorův život jako inspirace</p> <p>Literatura dle vlastní, doporučené i zadané četby, charakteristika díla, hodnocení</p> <p>Hodnocení, reflexe, literární kritika</p> <p>Čtenářský deník, prezentace četby</p> <p>Referát, diskuze z návštěvy výstavy, divadelního představení, filmového představení</p> <p>Aspekt umělecké literatury</p> <p>Vlastní a doporučená četba</p> <p>Rozhovory, diskuze o obecných názorech na hodnotnou a konzumní literaturu</p> <p>Literatura konce 19. stol. a literatura 20.století</p> <p>Hlavní literární směry</p> <p>Významné osobnosti naší a světové literatury</p>	<p>OSV 6 – Poznávání lidí</p> <p>OSV 11 – Hodnoty, postoje, praktická etika</p> <p>MUL1 – Kulturní difference</p> <p>MUL4 – Multikulturalita</p> <p>MUL5 – Princip sociálního smíru a solidarity</p> <p>GLO1-3</p> <p>Dějepis – dějinné události</p> <p>Cizí jazyky – reálie německy a anglicky mluvících zemí, četba vybraných textů</p> <p>Cizí jazyky, Zeměpis ,Dějepis, Fyzika, Chemie, Biologie, hudební výchova, Pracovní výchova- životopisy významných osobnost</p>
<p>-rozpoznává manipulativní komunikaci v masmédiích a zaujímá k ní kritický postoj</p> <p>-využívá základy studijního čtení – vyhledá klíčová slova, formuluje hlavní myšlenky textu, vytvoří otázky a stručné poznámky, výpisky nebo výtah z přečteného textu; samostatně připraví a s oporou o text přednese referát</p> <p>-uspořádá informace v textu s ohledem na jeho účel, vytvoří koherentní text s dodržováním pravidel mezivětného navazování</p> <p>-využívá poznatků o jazyce a stylu ke gramaticky i věcně</p>	<p>-zpracuje teze, z prostudované populární nebo odborné literatury vypracuje konspekt</p> <p>-užívá jazykové prostředky v souladu s jazykovou normou a vhodně vzhledem k situaci, adresátovi a komunikačnímu záměru;</p>	<p>Porovnání různých zdrojů informací a zaujímání postojů ke sdělenému obsahu.</p> <p>Tvořivé psaní na dané téma – komentář, reklama , samostatná, skupinová práce, prezentace před třídou, diskuze nad tématem, rozbor.</p> <p>Zpracování odborných textů</p> <p>Zvláštnosti jazyka současnosti</p> <p>Používání jazyka v médiích</p>	<p>MED1-7</p> <p>Matematika -čtení grafů.</p> <p>Fyzika, Chemie, Zeměpi, Dějepis, Pracovní výchova, Hudební výchova, Dějepis – zpracování odborných textů, tvořivé psaní na dané téma, specifika jazyka v daných oborech</p>

<p>správnému písemnému projevu a k tvořivé práci s textem nebo i k vlastnímu tvořivému psaní na základě svých dispozic a osobních zájmů</p> <p>-tvoří vlastní literární text podle svých schopností a na základě osvojených znalostí základů literární teorie</p>			
<p>-samostatně pracuje s Pravidly českého pravopisu, se Slovníkem spisovné češtiny a s dalšími slovníky a příručkami</p>	<p>-zařadí slovo do odpovídající funkční vrstvy jazyka s pomocí slovníku;</p> <p>-s pomocí slovníku a mluvnických příruček nalezne v textu jazykové prostředky, jejichž funkce se změnila;</p>	<p>Samostatná práce s Pravidly českého pravopisu a jinými jazykovými příručkami, internet</p> <p>Vedení vlastního slovníku literárních pojmů</p> <p>Práce se slovníkem literární historie a teorie</p>	<p>OSV 1 - Rozvoj schopností poznávání</p> <p>OSV 10 – Řešení problémů a rozhodovací dovednost</p>
<p>-správně třídí slovní druhy, tvoří spisovné tvary slov a vědomě jich používá ve vhodné komunikační situaci</p> <p>-rozlišuje významové vztahy gramatických jednotek ve větě a v souvětí</p>	<p>-v písemném projevu zvládá pravopis lexikální, slovtvorný, morfologický i syntaktický ve větě jednoduché i souvětí</p>	<p>Tvarosloví</p> <p>Průběžné opakování a prohlubování probraného učiva</p> <p>Tvaroslovné zvláštnosti</p> <p>Skloňování podstatných jmen přejatých, cizích vlastních jmen</p> <p>Přechodník přítomný a minulý</p> <p>Komplexní jazykové rozbor;</p> <p>Skladba</p> <p>Průběžné opakování a prohlubování probraného učiva</p> <p>Významový poměr mezi hlavními větami souřadně spojenými</p> <p>Významový poměr mezi souřadně spojenými vedlejšími větami</p> <p>Významový poměr mezi jednotlivými členy (ve větách členech několikanásobných)</p> <p>Synonymní skladební prostředky a úpravy textů</p>	<p>OSV 1 - Rozvoj schopností poznávání</p> <p>Cizí jazyky-gramatika</p>
<p>-vyhledává informace v různých typech katalogů, v knihovně i v dalších informačních zdrojích</p>	<p>-vyhledává informace ve spolehlivých zdrojích a databázích, nepřijímá informace bez ověření zdroje;</p>	<p>Encyklopedie</p> <p>Knihovna</p> <p>Knihovní katalog</p> <p>Informační centrum</p> <p>Muzea</p> <p>Internet</p> <p>Samostatné zpracování referátů, epochových prací, využití různých informačních zdrojů</p>	<p>OSV 1 - Rozvoj schopností poznávání</p> <p>OSV 10 – Řešení problémů a rozhodovací dovednost</p> <p>MED1 – Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení</p> <p>GLO1-3</p> <p>Rozšiřující učivo:</p> <p>-práce se zdroji</p> <p>ochrana duševního vlastnictví</p>

6.3. ANGLICKÝ A NĚMECKÝ JAZYK

6.3.1. Charakteristika předmětu

Ve waldorfských třídách se děti učí dva cizí jazyky od první třídy. Jazyk jako specificky lidský fenomén je ve waldorfské pedagogice chápán jako prostředek růstu a vývoje lidské bytosti. Jazykovou výchovou se prohlubuje vztah člověka a slova, člověka a jazyka. Vyučování cizích jazyků je mimo jiné prostředkem k setkání s novou kulturou. Jejich osvojení, nebo přinejmenším konfrontace s nimi, podněcuje vnitřní flexibilitu a otevřenost, které jsou nezbytné k tomu, aby se člověk ve svém životě naučil svět vnímat v širších souvislostech. Děje se tak především poznáváním a prožíváním jazyka samotného, jeho melodie a zvukové podoby, jiného pojmenování věcí světa člověka, než to činí mateřský jazyk.

Oblast zahrnuje vyučovací předměty:

- Anglický jazyk
- Německý jazyk

1. STUPEŇ

1. období (1. – 3. ročník)

Výuka v prvním období je založena na „úplném ponoření“ do cizího jazyka, vychází z přirozené schopnosti napodobovat, která je základním principem učení až do devíti let. Žáci se učí pouze ústně – poslechem, mluvením, zpěvem a hrou. Zpěvem písní a recitací básní a říkadel, doprovázených gesty a mimikou, se děti seznamují s mluvenou formou cizího jazyka, s jeho charakteristickými zvuky a melodiemi. Hlavními pilíři výuky je básnický formovaná řeč. Ponoření do jazyka napomáhají také hry a dramatizace příběhů. Učitel se snaží vést výuku pokud možno jen v cizím jazyce.

Přesné porozumění není v tomto období cílem práce. Důležitější je zprostředkovat dítěti intenzivní prožitek jazyka, jelikož nevědomě vstřebané obsahy budou vědomě vyzdvíženy v pozdějších letech. Slovní zásoba se v tomto věku většinou nepřekládá, děti si slova, fráze a větné celky postupně osvojují z kontextu výuky. Také gramatické struktury jsou zatím užívány a procvičovány výhradně v kontextu, žáci je užívají na základě nápodoby, bez vědomého učení.

Významným prvkem výuky je rytmus, ať už jde o rytmus prožívaný skrze jazyk nebo o rytmus vlastního vyučování. Rytmus v tomto věku výrazně podporuje paměť. Sborová recitace se střídá s recitací ve skupinách a spěje k samostatnému projevu jednotlivých žáků v krátkých dialogích, často inspirovaných básněmi nebo určitým tématem. Při rozhovorech se žáci seznamují se základními obraty společenského styku, učí se reagovat na otázky a pokyny.

Také vyprávění krátkých příběhů hraje, stejně jako v hlavním vyučování, už od 1. ročníku důležitou roli. Poslechem souvislého sdělení se děti učí sledovat proud cizí řeči a rozvíjí porozumění slyšenému textu. Obsah vyprávění často navazuje na témata v hlavním vyučování.

2. období (4. – 5. ročník)

Ústní práce se dále rozvíjí. Děti v tomto věku mají dobrou paměť a velký potenciál k učení. Jejich cit pro řeč jim navíc umožňuje vnímat krásu cizího jazyka. Texty k recitaci a písni proto nabývají na obsahu a na obtížnosti. Recitací a řečovými cvičeními pokračují žáci v osvojování čisté výslovnosti a správné větné melodie a také v rozšiřování idiomatické slovní zásoby. Učitel jednoduše a obrazně uvede obsah básně nebo písni, kterou se děti dále učí opakováním po učiteli.

Ve věku 9 – 10 let se u dětí vyvíjí nový, individuálnější přístup k jazyku. To, co se žáci naučili jako kompletně, musí být nyní individualizováno. Nejvýznamnějším prostředkem individuálního uchopení jazykového materiálu je nově zavedené psaní a čtení. Dříve, než žáci dostanou tištěné texty, učí se číst to, co sami napsali. Žáci nabývají schopnosti dívat se na cizí jazyk s odstupem, porovnávat ho s mateřským jazykem a s pomocí učitele objevovat jeho pravidla. Učitel je vede k tomu, aby objevená pravidla zkoušeli sami v praktické podobě formulovat, poté je společně zapisují do sešitu. Ve výuce cizího jazyka roste důraz na poznávání reálií anglicky a německy mluvících zemí a jejich porovnávání s přírodními i kulturními podmínkami v České republice.

Ve 4. ročníku je stěžejním tématem výuky přechod k psaní, seznamování se s grafickou podobou slov. Velká část hodin je věnována pečlivému zapisování známých textů do sešitů a následné práci s nimi (čtení, dramatizace, rozhovory, procvičování pravopisu slov, vyvozování pravidel), velká pozornost je věnována vedení sešitu.

Od **5. ročníku** začíná vědomé vyučování, rozšiřování a procvičování slovní zásoby. Žáci jsou podporováni v tvořivém přístupu k cizímu jazyku a v tvůrčím používání známých výrazů. Tomu napomáhá poslech a četba živých a výstižných popisů lidí, míst a situací a také odpovídající domácí úkoly. Prohlubuje se porozumění pro zákonitosti jazyka, pro gramatiku.

Do předmětů anglický a německý jazyk jsou na I. stupni integrovány výstupy předmětu český jazyk a literatura a oblast člověk a jeho svět. V německém jazyce jsou integrovány výstupy z oblasti umění a kultura.

Výstupy z předmětu český jazyk se týkají především rozvoje čtenářských dovedností, rozlišování a správného užívání gramatických jevů, rozvoje slovní zásoby, recitaci a kultivace schopnosti mluveného i písemného projevu.

Výstupy z oblasti člověk a jeho svět se týkají především zpracováním a prohlubováním dané tematiky v rámci cizího jazyka, kultivaci slovního projevu, rozšiřování slovní zásoby.

Výstupy z oblasti umění a kultura v německém jazyce se týkají především uměleckého zpracování probíraných tematických jevů, rozvojem výtvarně estetických dovedností souvisejících s probíranými tématy a hudebním pojetím jazyka jako takového.

2. STUPEŇ (6. – 9. ročník)

Ve výuce na druhém stupni je velmi důležitý pořádek, struktura, plánování. Žáci se učí systematické práci, přehledně si zapisují slovní zásobu a gramatiku, důraz je kladen na vysoký standard vedení sešitu. S rozšiřujícími se znalostmi gramatiky a slovní zásoby jsou žáci vedeni k samostatnějšímu ústnímu i písemnému vyjadřování v cizím jazyce, k formulování kratších textů (dopisy, jednoduché popisy, obsahy příběhů) a ústních projevů.

Přes nárůst množství učiva by neměly chybět také umělecké prvky (přednes básní, dramatizace, zpěv) a humor, aby výuka nadále zůstávala živá a různorodá.

Práce s autentickými texty se stává pravidelnou součástí výuky a pokračuje na celém druhém stupni podobně jako v předchozím období, stejně jako vědomé osvojování slovní zásoby. Žáci se učí pracovat s dvojjazyčným slovníkem, s nímž se v základech seznamují už v pátém ročníku, a provádět jednoduché překlady. Témata četby a rozhovorů úzce navazují na témata hlavního vyučování. Je možné učit v cizím jazyce některé z epoch, popř. celou epochu jiného předmětu. Na konkrétních příkladech zvyků, situací, míst, osobností a událostí se žáci dále seznamují se zeměpisem, kulturou a historií cizojazyčných zemí.

V **6. ročníku** se žáci vědomě seznamují s celkovou strukturou jazyka, získávají přehled o tom, co se již naučili a co si ještě musí osvojit, učí se systematické práci. Postupně se v základech seznamují s geografickými, kulturními i historickými reáliemi zemí, kde se cizím jazykem hovoří. Pro psaný jazyk tvoří základ dopisy, popisy, deníky, obsahy příběhů atp. Učitel musí počítat s velkými rozdíly v jazykových schopnostech žáků, proto by měly všechny úkoly zadávány tak, aby vyhovovaly jednotlivým úrovním pokročilosti žáků (vnitřní diferenciaci).

V **7. ročníku** je kladen důraz na pečlivost ve výslovnosti i ve vedení sešitů. Znalosti žáků jsou pravidelně ověřovány a systematicky upevňovány, aniž by se však vytratilo umělecké pojetí výuky, také humor by měl prostupovat celou výukou, včetně gramatických cvičení, testů a diktátů. V rámci výuky jazyků je dále prohlubován a upevňován rozvoj geografických, kulturních i historických reálií a to v přímé návaznosti na mezipředmětové vazby.

V **8. ročníku** mohou žáci podle svých zájmů a schopností začít pracovat i na individuálních projektech a referátech, většinou s pomocí a pod vedením učitele. Jednotliví žáci jsou podněcováni k navazování kontaktů s vrstevníky v zahraničí. Žáci také přebírají větší zodpovědnost za vedení sešitů a třídění učebních materiálů.

Hlavními tematickými okruhy **9. ročníku** jsou aktuální otázky současného života a společnosti s cílem rozvinout u žáků vědomí spoluúčasti na dění ve světě. Zároveň jsou opakována a procvičována dosud probraná témata, slovní zásoba a gramatika.

Forma realizace

V jednotlivých ročnících se cizí jazyk vyučuje s časovou dotací dle učebního plánu. Učitel může využít znalostí žáků i v jiných předmětech a dle potřeby je dále rozvíjet.

6.3.2. Vzdělávací strategie a rozvíjení kompetencí

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence k učení

- vedeme žáky k samostatnému a efektivnímu zacházení s pracovními materiály a k hledání vhodných vlastních učebních strategií
- vedeme žáky k svědomité tvořivé práci
- zakládáme učební návyky nutné pro osvojení si cizího jazyka a tímto procesem vedeme žáky k vlastnímu uchopení učebního procesu

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence k řešení problémů

- poskytujeme žákům příležitost konfrontace s anglicky mluvícím elementem a podněcuje je k překonávání vnitřních bariér vůči tomu, co je v něm neznámé a odlišné
- zakládáme zárodek budoucí tolerance vůči všemu, co je ve světě odlišné a učíme tak žáky k aktivnímu přístupu k hledání řešení problematiky evropské i globální

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence komunikativní

- intenzivně se pěstujeme nejen schopnost porozumět verbálním sdělením, ale i porozumění přímo ze situace, z kontextu či z gestikulace
- žáci se učí vyjadřovat co nejvýstižněji pomocí omezených prostředků, na jejichž rozvoji a zdokonalování ustavičně pracují
- žáci se učí v rámci skupinové práce pravidlům efektivní komunikace

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence sociální a personální

- vedeme žáky k tomu, aby uměli aktivně naslouchat, srozumitelně a kultivovaně komunikovat ve skupině
- v rámci skupinové práce učíme žáky kooperačním dovednostem schopnosti si vzájemně pomáhat

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence občanské

- prostřednictvím poznávání cizích kultur a odlišností cizího jazyka rozšiřujeme u žáků nejen poznávání jiné kultury, ale vedeme je k chápání jiného druhu myšlení
- vychováváme žáky k „světoobčanství“

Strategie vedoucí k rozvoji pracovní kompetence

- vedeme žáky k pravidelnému a důslednému plnění svých povinností, dodržování stanovených podmínek a termínů pro uskutečnění projektů a úkolů

- vedeme žáky k zodpovědnosti za odvedenou práci

6.3.3. Anglický a německý jazyk - vzdělávací obsah předmětu

6.3.3.1. Anglický jazyk

1. třída

Očekávané výstupy RVP	Výstupy školy	Učivo	Přesahy a vazby Průřezová témata
<ul style="list-style-type: none"> - vyslovuje a čte foneticky správně v přiměřeném rozsahu slovní zásoby - rozumí jednoduchým pokynům a větám, adekvátně na ně reaguje 	<ul style="list-style-type: none"> -rozumí jednotlivým pokynům -pozdraví -napodobuje výslovnost učitele 	<p>Verše, říkadla, písně a pohybové hry</p> <p>Prstové hry, hry v kroužku</p> <p>Jednoduché pokyny a pozdravy</p> <p>Rytmické, praktické a hravé osvojování slovní zásoby:(čísla 1 – 20, části těla, barvy, základní zvířat</p> <p>Malé dramatické scénky</p>	<p>OSV1-9</p> <p>GLO 1-3</p> <p>Český jazyk – práce s řečí, recitace, vyprávění látka</p> <p>Matematika – čísla, násobkové řady, základní početní operace</p> <p>Tělesná výchova-gesta a pohyby doprovázející řeč, pohybové hry</p> <p>Výtvarná výchova – ilustrace sešitů, obrazné ztvárnění říkadel a veršů, tvorba obrázkových slovníčků</p> <p>Dramatická výchova – dramatizace veršů, říkadel, písní a pohádek</p> <p>Hudební výchova – melodie a rytmu jazyka, zpěv</p>

2. třída

Očekávané výstupy RVP	Výstupy školy	Učivo	Přesahy a vazby Průřezová témata
<ul style="list-style-type: none"> - vyslovuje a čte foneticky správně v přiměřeném rozsahu slovní zásoby - rozumí jednoduchým pokynům a větám, adekvátně na ně reaguje - pochopí obsah a smysl jednoduché, pomalé a pečlivě vyslovované konverzace dvou osob s dostatkem času pro porozumění 	<ul style="list-style-type: none"> -rozumí jednoduchým pokynům a reaguje na jednoduché otázky - pozdraví -napodobuje výslovnost učitele - rozvíjí slovní zásobu 	<p>Aktivity a témata z první třídy jsou dále rozvíjeny formou her a říkadel</p> <p>Nová témata: dny v týdnu, měsíce,roční období, čísla 1-100,, slovíčka z říše přírody, jídlo, oblečení...</p> <p>Hry, které používají opakování struktur a slovíček</p> <p>Naslouchání jednoduchým příběhům a malé dramatické scénky</p> <p>Základní otázky a odpovědi o sobě</p>	<p>OSV1-9 GLO 1-3</p> <p>Český jazyk – práce s řečí, recitace, vyprávění bajek a legend, abeceda</p> <p>Matematika – čísla, násobkové řady, základní početní operace</p> <p>Tělesná výchova- gesta a pohyby doprovázející řeč, pohybové hry</p> <p>Výtvarná výchova – ilustrace sešitů, obrazné ztvárnění říkadel a veršů, tvorba obrázkových slovníčků</p> <p>Dramatická výchova – dramatizace veršů, říkadel, písní a pohádek</p> <p>Hudební výchova – melodie a rytmu jazyka, zpěv</p>

3. třída

Očekávané výstupy RVP	Výstupy školy	Učivo	Přesahy a vazby Průřezová témata
<ul style="list-style-type: none"> - vyslovuje a čte foneticky správně v přiměřeném rozsahu slovní zásoby - rozumí jednoduchým pokynům a větám, adekvátně na ně reaguje - rozlišuje grafickou a mluvenou podobu slova - pochopí obsah a smysl jednoduché, pomalé a pečlivě vyslovované konverzace dvou osob s dostatkem času pro porozumění 	<ul style="list-style-type: none"> -rozlišuje správnou a nesprávnou výslovnost -začíná psát jednotlivá slova -rozumí základnímu obsahu jednoduchých příběhů a vyprávění -odpoví na jednoduché otázky -rozvíjí slovní zásobu 	<p>Aktivity a témata z prvních dvou tříd jsou dále rozvíjeny formou her a říkadel</p> <p>Nová témata: počasí, věci kolem nás, činnosti během dne, řemesla, abeceda, dům, míry a váhy</p> <p>Hry, které používají opakování struktur a slovíček</p> <p>Naslouchání jednoduchým příběhům a malé dramatické scénky</p> <p>Základní otázky a odpovědi</p>	<p>OSV1-9 GLO 1-3</p> <p>Český jazyk – práce s řečí, recitace, vyprávění látka abeceda, psaní</p> <p>Matematika – čísla, násobkové řady, základní početní operace, míry a váhy</p> <p>Tělesná výchova-gesta a pohyby doprovázející řeč, pohybové hry</p> <p>Výtvarná výchova – ilustrace sešitů, obrazné ztvárnění říkadel a veršů, tvorba obrázkových slovníčků</p> <p>Dramatická výchova – dramatizace veršů, říkadel, písní a pohádek</p> <p>Hudební výchova – melodie a rytmu jazyka, zpěv</p> <p>Člověk a svět – řemesla, stavba domku, čas</p>

4. třída

Očekávané výstupy RVP	Výstupy školy	Učivo	Přesahy a vazby Průřezová témata
<ul style="list-style-type: none"> - rozumí známým slovům a jednoduchým větám se vztahem k osvojovaným tématům - čte nahlas plynule a foneticky správně jednoduché texty obsahující známou slovní zásobu - vyhledá v jednoduchém textu potřebnou informaci a vytvoří odpověď na otázku - aktivně se zapojí do jednoduché konverzace, pozdraví a rozloučí se s dospělým i kamarádem, 	<ul style="list-style-type: none"> -rozlišuje grafickou a mluvenou podobu slova -začíná číst nahlas vlastnoručně napsaný text v sešitě a jednoduchý tištěný text se známou slovní zásobou -adekvátně reaguje na otázky -tvoří jednoduché věty -pracuje s jednoduchým textem -rozvíjí slovní zásobu 	<p>Psaní a čtení již známých veršů, básní a písní, které se děti naučily v prvních třech ročnících</p> <p>Procvičování abecedy, krátké diktáty, rozdíl mezi psanou a čtenou podobou slova</p> <p>Spelling</p> <p>Pozorování základních gramatických jevů:</p> <ul style="list-style-type: none"> -neurčitý člen a/an -množné číslo podstatných jmen -časování slovesa to be -přítomný čas průběhový -rozlišování slovních druhů, podstatná jména, přídavná jména, slovesa -základní předložky a tázací zájmena -osvojování slovní zásoby: zvířata, svět kolem nás, čas a hodiny 	<p>OSV 1-11</p> <p>GLO1-3</p> <p>MUL1,2</p> <p>Český jazyk – slovní druhy, vyvozování jednoduchých gramatických jevů, čtení, psaní</p> <p>Matematika – zlomky, určování času</p> <p>Člověk a svět -nauka o člověku a zvířatech</p> <p>Výtvarná výchova – umělecké zpracování sešitů</p> <p>Hudební výchova – kanonický zpěv, zvukomalba řeči, výslovnost a artikulace</p>

5. třída

Očekávané výstupy RVP	Výstupy školy	Učivo	Přesahy a vazby
<ul style="list-style-type: none"> - používá abecední slovník učebnice - rozumí známým slovům a jednoduchým větám se vztahem k osvojovaným tématům - rozumí obsahu a smyslu jednoduchých autentických materiálů (časopisy, obrazové a poslechové materiály) a využívá je při své práci - čte nahlas plynule a foneticky správně jednoduché texty obsahující známou slovní 	<ul style="list-style-type: none"> -čte nahlas a plynule jednoduchý text se známou slovní zásobou- rozumí krátkému jednoduchému neznámému textu -vede i vlastní slovník -utvoří jednoduchou otázku pomocí sloves to be a to have a odpoví na ně -ústně vyjádří obsah přiměřeně obtížného textu a jednoduché konverzace 	<p>Recitace, písně, básně, divadlo, vyprávění, Čtení jednoduchých textů s porozuměním</p> <p>Procvičování, rozšiřování a upevňování slovní zásoby z četby a dalších témat.; domov a rodina, můj pokoj/byt/dům/město/země, škola a vyučovací předměty</p> <p>Pravidelné krátké diktáty</p> <p>Gramatika:</p>	<p>OSV 1-11</p> <p>GLO 1-3</p> <p>MUL 1-5</p> <p>ENV 1,4</p> <p>Český jazyk – gramatické jevy – časy, gramatické kategorie, slovní druhy, rozvoj čtenářské gramotnosti a psaní, recitace,</p>

<p>zásobu</p> <ul style="list-style-type: none"> - vyhledá v jednoduchém textu potřebnou informaci a vytvoří odpověď na otázku - používá dvojjazyčný slovník - sestaví gramaticky a formálně správně jednoduché písemné sdělení, krátký text a odpověď na sdělení; vyplní své základní údaje do formulářů - reprodukuje ústně i písemně obsah přiměřeně obtížného textu a jednoduché konverzace - obměňuje krátké texty se zachováním smyslu textu - aktivně se zapojuje do jednoduché konverzace, pozdraví a rozloučí se s dospělým i kamarádem, poskytne požadovanou informaci 	<ul style="list-style-type: none"> - napíše gramaticky a formálně správně jednoduchý text na dané téma - rozvíjí slovní zásobu 	<p>Slovesa to be/to have, vazba there is/there are</p> <p>Přítomný čas prostý a průběhový (věty kladné, záporné a tázací)</p> <p>Rozkazovací způsob</p> <p>Tvoření pravidelného a nepravidelného množného čísla</p> <p>Předložky</p> <p>Tázací zájmena</p> <p>Minulý čas vybraných sloves</p>	<p>hexamet</p> <p>Člověk a svět – staré Řecko – poezie, fauna, flóra</p> <p>Hudební výchova – zpěv, kánony, zvukomalba řeči, písně</p> <p>Dramatická výchova – dramatizace, pantomima, vyjádření obsahu řeči</p>
---	--	---	--

6. třída

Očekávané výstupy RVP	Výstupy školy	Učivo	Přesahy a vazby Průřezová témata
<ul style="list-style-type: none"> - čte nahlas plynule a foneticky správně texty přiměřeného rozsahu - rozumí obsahu jednoduchých textů v učebnicích a obsahu autentických materiálů s využitím vizuální opory, v textech vyhledá známé výrazy, fráze a odpoví na otázky - rozumí jednoduché a zřetelně vyslovované promluvě a konverzaci - odvodí pravděpodobný význam nových slov z kontextu textu - používá dvojjazyčný slovník, vyhledá informaci nebo význam slova ve vhodném výkladovém slovníku - sestaví jednoduché (ústní i písemné) sdělení týkající se situací souvisejících s životem v rodině, 	<ul style="list-style-type: none"> - rozumí obsahu textů přiměřené úrovně a je schopen v nich vyhledat základní informace - odhadne význam nových neznámých slov a slovních spojení v kontextu - vede si vlastní slovník - čte nahlas plynule a foneticky správně texty přiměřeného rozsahu - vede jednoduchou konverzaci na dané téma - stručně popíše vzhled věcí, zvířete, člověka - napíše gramaticky a formálně správně 	<p>Recitace, písně, balady a dramatické básně</p> <p>Čtení souvisejících textů s porozuměním</p> <p>Hlasité čtení s foneticky správnou výslovností</p> <p>Procvičování, upevňování a rozšiřování slovní zásoby z četby vybraných témat např. rovnost ve městě, nakupování, sport a hry</p> <p>Krátké dialogy z každodenního života, např. život ve městě a na vesnici, prázdniny, nakupování, roční období, svátky, počasí, sport a hry</p> <p>Zeměpis a kultura anglicky mluvících zemí</p> <p>Gramatika:</p>	<p>OSV 1-11</p> <p>GLO1-3</p> <p>MUL 1-5</p> <p>ENV 1,2,4</p> <p>MED 1,5</p> <p>Český jazyk – gramatické jevy, lingvistická pozorování, práce se slovníkem, etymologie, výslovnost, dikce, intonace, četba, práce s textem s porozuměním, balady</p> <p>Člověk a svět – popis města, cesty</p>

škole a probíranými tematickými okruhy - vyžádá jednoduchou informaci	související srozumitelný text	Přehled a doplnění jednotlivých slovních druhů Stupňování přídavných jmen Počitatelná a nepočitatelná podstatná jména Osobní zájmena v předmětovém tvaru Přítomný čas prostý a průběhový (věta kladná, tázací a záporná) Minulý čas prostý, pravidelná a nepravidelná slovesa (věta kladná, tázací a záporná) Rozšíření nepravidelných sloves Budoucí čas	Zeměpis – typy krajín v souvislosti se stupňováním příd. jmen, reálie anglicky mluvících zemí Výtvarná výchova – grafická úprava projektů, ilustrace sešitů Dějepis – poezie a próza, období starého Říma a středověku Hudební výchova – zpěv, intonace, artikulace Eurýtmie – zpracování cizojazyčné básně
--	-------------------------------	--	--

7. třída

Očekávané výstupy RVP	Výstupy školy	Učivo	Přesahy a vazby Průřezová témata
<ul style="list-style-type: none"> - čte nahlas plynule a foneticky správně texty přiměřeného rozsahu- rozumí obsahu jednoduchých textů v učebnicích a obsahu autentických materiálů s využitím vizuální opory, v textech vyhledá známé výrazy, fráze a odpoví na otázky - rozumí jednoduché a zřetelně vyslovované promluvě a konverzaci - odvodí pravděpodobný význam nových slov z kontextu textu - používá dvojazyčný slovník, vyhledá informaci nebo význam slova ve vhodném výkladovém slovníku - sestaví jednoduché (ústní i písemné) sdělení týkající se situací souvisejících s životem v rodině, škole a probíranými tematickými okruhy - písemně, gramaticky správně tvoří a obměňuje jednoduché věty a krátké texty - vyžádá jednoduchou informaci 	<ul style="list-style-type: none"> -čte nahlas plynule a foneticky správně texty přiměřeného rozsahu a úrovně -čte s porozuměním přiměřený text a reprodukuje ústně jeho obsah -rozumí jednoduché konverzaci -používá dvojazyčný slovník a vede si vlastní slovník -vede jednoduchou konverzaci na dané téma -napíše formálně a gramaticky správně souvislý text přiměřeného rozsahu 	<p>Recitace, písně a dramatické báň</p> <p>Čtení souvislejších textů s porozuměním</p> <p>Procvičování, upevňování a rozšiřování slovní zásoby z četby a vybraných témat např. širší příbuzenské vztahy, místní a časové údaje, idiomy, formy vyššího vyjadřování</p> <p>Zeměpis a kultura anglicky mluvících zemí</p> <p>Gramatika:</p> <p>Procvičování již probraných gramatických jevů</p> <p>Člen určitý a neurčitý</p> <p>Modální slovesa (věta kladná, záporná a tázací)</p> <p>Rozšiřování učiva o počitatelných a nepočitatelných podstatných jménech</p> <p>Minulý čas prostý a průběhový u pravidelných a nepravidelných sloves(věty kladné, záporné a tázací)</p> <p>Doplnění nepravidelných sloves</p>	<p>OSV 1-11</p> <p>GLO1-3</p> <p>MUL1-5</p> <p>ENV1-4</p> <p>MED 1-7</p> <p>DEM 2-4</p> <p>Český jazyk- gramatické jevy, lingvistická pozorování, práce se slovníkem, etymologie, výslovnost, dikce, intonace, četba, práce s textem s porozuměním, psaní dopisů</p> <p>Zeměpis – reálie anglicky mluvících zemí, zámořské objevy a jejich osobnosti</p> <p>Výchova k občanství – krátké referáty na téma aktualit anglofonních zemí</p> <p>Dějepis – objevení Ameriky, osobnost Kryštofa Kolumba</p>

			Hudební výchova – zpěv, intonace, práce s řečí
--	--	--	--

8. třída

Očekávané výstupy RVP	Výstupy školy	Učivo	Přesahy a vazby Průřezová témata
<ul style="list-style-type: none"> - čte nahlas plynule a foneticky správně texty přiměřeného rozsahu - rozumí obsahu jednoduchých textů v učebnicích a obsahu autentických materiálů s využitím vizuální opory, v textech vyhledá známé výrazy, fráze a odpoví na otázky - rozumí jednoduché a zřetelně vyslovované promluvě a konverzaci - odvodí pravděpodobný význam nových slov z kontextu textu - používá dvojjazyčný slovník, vyhledá informaci nebo význam slova ve vhodném výkladovém slovníku - sestaví jednoduché (ústní i písemné) sdělení týkající se situací souvisejících s životem v rodině, škole a probíranými tematickými okruhy - písemně, gramaticky správně tvoří a obměňuje jednoduché věty a krátké texty - stručně reprodukuje obsah přiměřeně obtížného textu, promluvy i konverzace - vyžádá jednoduchou informaci - jednoduchým způsobem se domluví v běžných každodenních situacích 	<ul style="list-style-type: none"> -čte s porozuměním daný text a reprodukuje ústně i písemně jeho obsah, v textu nalezne odpovědi na otázky -při čtení nahlas užívá správné frázování, větný přízvuk, výšku a ílu hlasu, tempo řeči pro zajištění plynulosti čtení -rozumí delší přiměřeně obtížné konverzaci -aktivně pracuje se slovníkem -vede konverzaci na různá témata z běžného života -dokáže se zeptat na to, co potřebuje -napíše formálně a gramaticky správně delší text -rozlišuje jednotlivé styly psaní 	<p>Recitace, živá představení z běžného života</p> <p>Zeměpis, historie, kultura a literatura anglicky mluvících zemí</p> <p>Životopisy osobností anglofonního světa</p> <p>Pravidelné procvičování konverzace na různá témata: přátelství, charakteristika osoby, rodinné vztahy</p> <p>-vlastní životopis, životopis členů rodiny</p> <p>Gramatika:</p> <p>Procvičování již probraných gramatických jevů</p> <p>Člen určitý a neurčitý</p> <p>Stupňování příslovčí</p> <p>Budoucí čas – going to/will</p> <p>Předpřítomný čas</p> <p>Podmiňovací způsob sloves -</p> <p>Doplňování nepravidelných sloves</p> <p>Spojky</p>	<p>OSV 1-11</p> <p>GLO1-3</p> <p>MUL1-5</p> <p>ENV1-4</p> <p>MED 1-7</p> <p>DEM 2-4</p> <p>Český jazyk – sloh, tvorba referátů a jejich přednes, životopisy významných anglofonních autorů, zpracování biografii, recitace, korektní výslovnost, artikulace</p> <p>Dějepis, zeměpis – Amerika, indiánská kultura, realie</p> <p>Hudební výchova- anglické a americké písně</p> <p>Výchova k občanství – seznámení se se státními útvary anglofonních zemí (monarchie, parlament atp.)</p>

9. třída

Očekávané výstupy RVP	Výstupy školy	Učivo	Přesahy a vazby, průřezová témata
<ul style="list-style-type: none"> - čte nahlas plynule a foneticky správně texty přiměřeného rozsahu - rozumí obsahu jednoduchých textů v učebnicích a obsahu autentických materiálů s využitím vizuální opory, v textech vyhledá známé výrazy, fráze a odpoví na otázky - rozumí jednoduché a zřetelně vyslovované promluvě a konverzaci - odvodí pravděpodobný význam nových slov z kontextu textu - používá dvojazyčný slovník, vyhledá informaci nebo význam slova ve vhodném výkladovém slovníku - sestaví jednoduché (ústní i písemné) sdělení týkající se situací souvisejících s životem v rodině, škole a probíranými tematickými okruhy - písemně, gramaticky správně tvoří a obměňuje jednoduché věty a krátké texty - vyžádá jednoduchou informaci - jednoduchým způsobem se domluví v běžných každodenních situacích 	<ul style="list-style-type: none"> -ústně i písemně předá informace o každodenních tématech -sestaví přiměřeně dlouhý text na známá témata - samostatně mluví o sobě, svých blízkých a známých lidech -opisem vyjádří slovo nebo jednoduché sdělení -shrne obsah mluveného či čteného textu ústně i písemně -samostatně pracuje s různými typy slovníků -vede konverzaci na běžné téma, vyžádá i informaci, kterou potřebuje - zná základní realie anglofonních zemí 	<p>Recitace</p> <p>Zeměpis, historie, kultura a literatura anglicky mluvících zemí</p> <p>Životopisy osobností z anglofonního světa</p> <p>Cvičení k porozumění slyšenému, ústní a písemné zpracování částí textu</p> <p>Samostatně zpracované zprávy a pojednání.</p> <p>-opakování již probrané gramatiky k jejímu upevnění a jistému zvládnutí</p> <p>Trpný rod</p>	<p>OSV 1-11</p> <p>GLO1-3</p> <p>MUL1-5</p> <p>ENV1-4</p> <p>MED 1-7</p> <p>DEM 2-4</p> <p>Český jazyk – sloh, tvorba referátů a jejich přednes, životopisy významných anglofonních autorů, zpracování biografii, recitace, korektní výslovnost, artikulace, překlady</p> <p>Dějepis, Zeměpis – realie anglicky mluvících zemí</p> <p>Hudební výchova- anglické a americké písně</p> <p>Výchova k občanství – seznámení se se státními útvary anglofonních zemí</p>

6.3.3.2. Německý jazyk

1. třída

Očekávané výstupy RVP	Výstupy školy	Učivo	Přesahy a vazby Průřezová témata
<ul style="list-style-type: none"> - vyslovuje a čte foneticky správně v přiměřeném rozsahu slovní zásoby - rozumí jednoduchým pokynům a větám, adekvátně na ně reaguje 	<ul style="list-style-type: none"> -rozumí jednotlivým pokynům -pozdraví -napodobuje výslovnost učitele -dokáže výtvarně znázornit tematické okruhy 	<p>Verše, říkadla, písně a pohybové hry</p> <p>Prstové hry, hry v kroužku</p> <p>Jednoduché pokyny a pozdravy</p> <p>Rytmické, praktické a hravé osvojování slovní zásoby:(čísla 1 – 20, části těla, barvy, základní zvířat</p> <p>Malé dramatické scénky</p>	<p>OSV1-9</p> <p>GLO 1-3</p> <p>Český jazyk – práce s řečí, recitace, vyprávěcí látka</p> <p>Matematika – čísla, násobkové řady, základní početní operace</p> <p>Tělesná výchova-gesta a pohyby doprovázející řeč, pohybové hry</p> <p>Výtvarná výchova – ilustrace sešitů, obrazné ztvárnění říkadel a veršů, tvorba obrázkových slovníků</p> <p>Dramatická výchova – dramatizace veršů, říkadel, písní a pohádek</p> <p>Hudební výchova – melodie a rytmu jazyka, zpěv</p>

2. třída

Očekávané výstupy RVP	Výstupy školy	Učivo	Přesahy a vazby Průřezová témata
<ul style="list-style-type: none"> - vyslovuje a čte foneticky správně v přiměřeném rozsahu slovní zásoby - rozumí jednoduchým pokynům a větám, adekvátně na ně reaguje - pochopí obsah a smysl jednoduché, pomalé a pečlivě vyslovované 	<ul style="list-style-type: none"> -rozumí jednoduchým pokynům a reaguje na jednoduché otázky - pozdraví 	<p>Aktivity a témata z první třídy jsou dále rozvíjeny formou her a říkadel</p> <p>Nová témata: dny v týdnu, měsíce, roční období, čísla 1-100,, slovíčka z říše přírody, jídlo, oblečení...</p>	<p>OSV1-9</p> <p>GLO 1-3</p> <p>Český jazyk – práce s řečí, recitace,</p>

konverzace dvou osob s dostatkem času pro porozumění	<ul style="list-style-type: none"> -napodobuje výslovnost učitele -rozvíjí slovní zásobu -dokáže výtvarně a esteticky znázornit tematické okruhy 	<p>Hry, které používají opakování struktur a slovíček</p> <p>Naslouchání jednoduchým příběhům a malé dramatické scénky</p> <p>Základní otázky a odpovědi</p>	<p>vyprávění bajek a legend, abeceda</p> <p>Matematika – čísla, násobkové řady, základní početní operace</p> <p>Tělesná výchova-gesta a pohyby doprovázející řeč, pohybové hry</p> <p>Výtvarná výchova – ilustrace sešitů, obrazné ztvárnění říkadel a veršů, tvorba obrázkových slovníčků</p> <p>Dramatická výchova – dramatizace veršů, říkadel, písní a pohádek</p> <p>Hudební výchova – melodie a rytmu jazyka, zpěv</p>
--	---	--	--

3. třída

Očekávané výstupy RVP	Výstupy školy	Učivo	Přesahy a vazby Průřezová témata
<ul style="list-style-type: none"> - vyslovuje a čte foneticky správně v přiměřeném rozsahu slovní zásoby - rozumí jednoduchým pokynům a větám, adekvátně na ně reaguje - rozlišuje grafickou a mluvenou podobu slova - pochopí obsah a smysl jednoduché, pomalé a pečlivě vyslovované konverzace dvou osob s dostatkem času pro porozumění 	<ul style="list-style-type: none"> -rozlišuje správnou a nesprávnou výslovnost -začíná psát jednotlivá slova -rozumí základnímu obsahu jednoduchých příběhů a vyprávění -odpoví na jednoduché otázky -rozvíjí slovní zásobu -dokáže výtvarně a esteticky znázornit tematické okruhy 	<p>Aktivity a témata z prvních dvou tříd jsou dále rozvíjeny formou her a říkadel</p> <p>Nová témata: počasí, věci kolem nás, činnosti během dne, řemesla, abeceda, dům, míry a váhy</p> <p>Hry, které používají opakování struktur a slovíček</p> <p>Naslouchání jednoduchým příběhům a malé dramatické scénky</p> <p>Základní otázky a odpovědi</p>	<p>OSV1-9</p> <p>GLO 1-3</p> <p>Český jazyk – práce s řečí, recitace, vyprávění látky, abeceda, psaní</p> <p>Matematika – čísla, násobkové řady, základní početní operace, míry a váhy</p> <p>Tělesná výchova-gesta a pohyby doprovázející řeč,</p>

			<p>pohybové hry</p> <p>Výtvarná výchova – ilustrace sešitů, obrazné ztvárnění říkadel a veršů, tvorba obrázkových slovníčků</p> <p>Dramatická výchova – dramatizace veršů, říkadel, písní a pohádek</p> <p>Hudební výchova – melodie a rytmu jazyka, zpěv</p> <p>Člověk a svět –řemesla, stavba domku, čas</p>
--	--	--	--

4. třída

Očekávané výstupy RVP	Výstupy školy	Učivo	Přesahy a vazby Průřezová témata
<ul style="list-style-type: none"> - rozumí známým slovům a jednoduchým větám se vztahem k osvojovaným tématům - čte nahlas plynule a foneticky správně jednoduché texty obsahující známou slovní zásobu - vyhledá v jednoduchém textu potřebnou informaci a vytvoří odpověď na otázku - aktivně se zapojí do jednoduché konverzace, pozdraví a rozloučí se s dospělým i kamarádem, 	<ul style="list-style-type: none"> -rozlišuje grafickou a mluvenou podobu slova-začíná číst nahlas vlastnoručně napsaný text v sešitě a jednoduchý tištěný text se známou slovní zásobou -adekvátně reaguje na otázky -tvoří jednoduché věty -pracuje s jednoduchým textem -rozvíjí slovní zásobu - udržuje výtvarně esterickou podobu sešitu 	<p>Psaní a čtení již známých veršů, básní a písní, které se děti naučily v prvních třech ročnících</p> <p>Procvičování abecedy, krátké diktáty, rozdíl mezi psanou a čtenou podobou slova</p> <p>Pozorování základních gramatických jevů:</p> <ul style="list-style-type: none"> -určitý a neurčitý člen -množné číslo podstatných jmen -časování slovesa sein -přítomný čas -rozlišování slovních druhů, podstatná jména, přídavná jména, slovesa -základní předložky a tázací zájmena -osvojování slovní zásoby: zvířata, svět kolem nás, čas a hodiny 	<p>OSV 1-11</p> <p>GLO1-3</p> <p>MUL1,2</p> <p>Český jazyk – slovní druhy, vyvozování jednoduchých gramatických jevů, čtení, psaní, recitace – severská Edda,aliterace</p> <p>Matematika – zlomky, určování času</p> <p>Člověk a svět - nauka o člověku a zvířatech</p> <p>Výtvarná výchova – umělecké zpracování sešitů</p> <p>Hudební výchova – kanonický zpěv, zvukomalba řeči, výslovnost a artikulace</p>

5. třída

Očekávané výstupy RVP	Výstupy školy	Učivo	Přesahy a vazby Průřezová témata
<ul style="list-style-type: none"> - používá abecední slovník učebnice - rozumí známým slovům a jednoduchým větám se vztahem k osvojovaným tématům - rozumí obsahu a smyslu jednoduchých autentických materiálů (časopisy, obrazové a poslechové materiály) a využívá je při své práci - čte nahlas plynule a foneticky správně jednoduché texty obsahující známou slovní zásobu - vyhledá v jednoduchém textu potřebnou informaci a vytvoří odpověď na otázku - používá dvojjazyčný slovník - sestaví gramaticky a formálně správně jednoduché písemné sdělení, krátký text a odpověď na sdělení; vyplní své základní údaje do formulářů - reprodukuje ústně i písemně obsah přiměřeně obtížného textu a jednoduché konverzace - obměňuje krátké texty se zachováním smyslu textu - aktivně se zapojuje do jednoduché konverzace, pozdraví a rozloučí se s dospělým i kamarádem, poskytne požadovanou informaci 	<ul style="list-style-type: none"> -čte nahlas a plynule jednoduchý text se známou slovní zásobou- rozumí krátkému jednoduchému neznámému textu a vyhledá v něm požadovanou informaci -vede s i vlastní slovník -utvoří jednoduchou otázku pomocí sloves sein a haben a odpoví na ně -ústně vyjádří obsah přiměřeně obtížného textu a jednoduché konverzace -napíše gramaticky a formálně správně jednoduchý text na dané téma -rozvíjí slovní zásobu 	<p>Recitace, písně, básně, divadlo, vyprávění, Čtení jednoduchých textů s porozuměním Procvičování, rozšiřování a upevňování slovní zásoby z četby a dalších témat.: domov a rodina, můj pokoj/byt/dům/město/země, škola a vyučovací předměty Pravidelné krátké diktáty</p> <p>Gramatika: Slovesa sein/haben Množné číslo podstatných jmen Přítomný čas (věty kladné, záporné a tázací) Rozkazovací způsob Předložky Tázací zájmena Minulý čas vybraných nepravidelných sloves</p>	<p>OSV 1-11 GLO 1-3 MUL 1-5 ENV 1,4</p> <p>Český jazyk – gramatické jevy – časy, gramatické kategorie, slovní druhy, rozvoj čtenářské gramotnosti a psaní, recitace, hexamet</p> <p>Člověk a svět – staré Řecko – poezie, fauna, flóra</p> <p>Hudební výchova – zpěv, kánony, zvukomalba řeči, písně</p> <p>Dramatická výchova – dramatizace, pantomima, vyjádření obsahu řeči</p>

6. třída

Očekávané výstupy RVP	Výstupy školy	Učivo	Přesahy a vazby Průřezová témata
<ul style="list-style-type: none"> - čte nahlas plynule a foneticky správně texty přiměřeného rozsahu - rozumí obsahu jednoduchých textů v učebnicích a obsahu autentických materiálů 	<ul style="list-style-type: none"> -rozumí obsahu textů přiměřené úrovně a je schopen v nich vyhledat základní informace - odhadne význam nových neznámých 	<p>Recitace, písně, balady a dramatické básně Čtení souvislejších textů s porozuměním Hlasité čtení s foneticky správnou výslovností</p>	<p>OSV 1-11 GLO1-3 MUL 1-5</p>

<p>s využitím vizuální opory, v textech vyhledá známé výrazy, fráze a odpovídi na otázky</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozumí jednoduché a zřetelně vyslovované promluvě a konverzaci - odvodí pravděpodobný význam nových slov z kontextu textu - používá dvojazyčný slovník, vyhledá informaci nebo význam slova ve vhodném výkladovém slovníku - sestaví jednoduché (ústní i písemné) sdělení týkající se situací souvisejících s životem v rodině, škole a probíranými tematickými okruhy - vyžádá jednoduchou informaci 	<p>slov a slovních spojení v kontextu</p> <ul style="list-style-type: none"> -vede si vlastní slovník -čte nahlas plynule a foneticky právně texty přiměřeného rozsahu -vede jednoduchou konverzaci na dané téma - stručně popíše vzhled věcí, zvířete, člověka -napíše gramaticky a formálně právně související srozumitelný text 	<p>Procvičování, upevňování a rozšiřování slovní zásoby z četby vybraných témat např. rovnost ve městě, nakupování, sport a hry</p> <p>Krátké dialogy z každodenního života, např. život ve městě a na vesnici, prázdniny, nakupování, roční období, svátky, počasí, sport a hry</p> <p>Zeměpis a kultura německy mluvících zemí</p> <p>Gramatika:</p> <p>Přehled a doplnění jednotlivých slovních druhů</p> <p>Skloňování podstatných jmen</p> <p>Stupňování přídavných jmen</p> <p>Zájmena</p> <p>Přítomný čas, minulý čas(věta kladná, tázací a záporná)</p> <p>Rozšíření nepravidelných sloves</p>	<p>ENV 1,2,4</p> <p>MED 1,5</p> <p>Český jazyk – gramatické jevy, lingvistická pozorování, práce se slovníkem, etymologie, výslovnost, dikce, intonace, četba, práce s textem s porozuměním, balady – Goethe , Schiller</p> <p>Člověk a svět – popis města, cesty</p> <p>Zeměpis – realie Německa a Švýcarska</p> <p>Výtvarná výchova – grafická úprava projektů, ilustrace sešitů</p> <p>Dějepis – poezie a próza období starého Říma a středověku</p> <p>Biologie</p> <p>Hudební výchova – zpěv, intonace, artikulace</p> <p>Eurytmie – zpracování cizojazyčné básně</p>
--	---	--	--

7. třída

Očekávané výstupy RVP	Výstupy školy	Učivo	Přesahy a vazby Průřezová témata
-----------------------	---------------	-------	-------------------------------------

<ul style="list-style-type: none"> - čte nahlas plynule a foneticky správně texty přiměřeného rozsahu- rozumí obsahu jednoduchých textů v učebnicích a obsahu autentických materiálů s využitím vizuální opory, v textech vyhledá známé výrazy, fráze a odpoví na otázky - rozumí jednoduché a zřetelně vyslované promluvě a konverzaci - odvodí pravděpodobný význam nových slov z kontextu textu - používá dvojjazyčný slovník, vyhledá informaci nebo význam slova ve vhodném výkladovém slovníku - sestaví jednoduché (ústní i písemné) sdělení týkající se situací souvisejících s životem v rodině, škole a probíranými tematickými okruhy - písemně, gramaticky správně tvoří a obměňuje jednoduché věty a krátké texty - vyžádá jednoduchou informaci 	<ul style="list-style-type: none"> -čte nahlas plynule a foneticky správně texty přiměřeného rozsahu a úrovně -čte s porozuměním přiměřený text a reprodukuje ústně jeho obsah -rozumí jednoduché konverzaci -používá dvojjazyčný slovník a vede si vlastní slovník -vede jednoduchou konverzaci na dané téma -napíše formálně a gramaticky správně souvislý text přiměřeného rozsahu 	<p>Recitace, písně a dramatické báň</p> <p>Čtení souvislejších textů s porozuměním</p> <p>Procvičování, upevňování a rozšiřování slovní zásoby z četby a vybraných témat např. širší příbuzenské vztahy, místní a časové údaje, idiomy, formy vyššího vyjadřování</p> <p>Zeměpis a kultura německy mluvících zemí</p> <p>Gramatika:</p> <p>Procvičování již probraných gramatických jevů</p> <p>Skloňování podstatných přídavných jmen</p> <p>Modální slovesa (věta kladná, záporná a tázací)</p> <p>Budoucí čas (věty kladné, záporné a tázací)</p> <p>Doplnění nepravidelných sloves</p>	<p>OSV 1-11</p> <p>GLO1-3</p> <p>MUL1-5</p> <p>ENV1-4</p> <p>MED 1-7</p> <p>DEM 2-4</p> <p>Český jazyk- gramatické jevy, lingvistická pozorování, práce se slovníkem, etymologie, výslovnost, dikce, intonace, četba, práce s textem s porozuměním, psaní dopisů</p> <p>Zeměpis – realie německy mluvících zemí, prohloubení</p> <p>Výchova k občanství – krátké referáty na téma aktualit německy mluvících zemí</p> <p>Hudební výchova – zpěv, intonace, práce s řečí</p>
--	---	--	---

8. třída

Očekávané výstupy RVP	Výstupy školy	Učivo	Přesahy a vazby Průřezová témata
<ul style="list-style-type: none"> - čte nahlas plynule a foneticky správně texty přiměřeného rozsahu - rozumí obsahu jednoduchých textů v učebnicích a obsahu autentických materiálů s využitím vizuální opory, v textech vyhledá známé výrazy, fráze a 	<ul style="list-style-type: none"> -čte s porozuměním daný text a reprodukuje ústně i písemně obsah, v textu nalezne odpovědi na otázky -při čtení nahlas užívá správné frázování, větný přízvuk, výšku a sílu hlasu, tempo 	<p>Recitace, živá představení z běžného života</p> <p>Zeměpis, historie, kultura a literatura německy mluvících zemí</p> <p>Životopisy osobností německy mluvících zemí</p>	<p>OSV 1-11</p> <p>GLO1-3</p> <p>MUL1-5</p> <p>ENV1-4</p>

<p>odpovědi na otázky</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozumí jednoduché a zřetelně vyslovované promluvy a konverzaci - odvodí pravděpodobný význam nových slov z kontextu textu - používá dvojazyčný slovník, vyhledá informaci nebo význam slova ve vhodném výkladovém slovníku - sestaví jednoduché (ústní i písemné) sdělení týkající se situací souvisejících s životem v rodině, škole a probíranými tematickými okruhy - písemně, gramaticky správně tvoří a obměňuje jednoduché věty a krátké texty - stručně reprodukuje obsah přiměřeně obtížného textu, promluvy i konverzace - vyžádá jednoduchou informaci - jednoduchým způsobem se domluví v běžných každodenních situacích 	<p>řeči pro zajištění plynulosti čtení</p> <ul style="list-style-type: none"> -rozumí delší přiměřeně obtížné konverzaci -aktivně pracuje se slovníkem -vede konverzaci na různá témata z běžného života -dokáže se zeptat na to, co potřebuje -napíše formálně a gramaticky právně delší text -rozlišuje jednotlivé styly psaní 	<p>Pravidelné procvičování konverzace na různá témata: přátelství, charakteristika osoby, rodinné vztahy</p> <p>-vlastní životopis, životopis členů rodiny</p> <p>Gramatika:</p> <p>Procvičování již probraných gramatických jevů</p> <p>Minulý čas préteritum a perfektum u pravidelných a nepravidelných sloves (věty kladné, záporné, tázací)</p> <p>Činný a trpný rod slovesa</p>	<p>MED 1-7</p> <p>DEM 2-4</p> <p>Český jazyk – sloh, tvorba referátů a jejich přednes, životopisy významných německých a švýcarských autorů, zpracování biografii, recitace, korektní výslovnost, artikulace</p> <p>Dějepis, Zeměpis – realie německy mluvících zemí</p> <p>Hudební výchova- německé písně, skladby německých skladatelů</p> <p>Výchova k občanství – seznámení se se státními útvary Švýcarska a Německa</p>
---	--	---	---

9. třída

Očekávané výstupy RVP	Výstupy školy	Učivo	Přesahy a vazby Průřezová témata
<ul style="list-style-type: none"> - čte nahlas plynule a foneticky správně texty přiměřeného rozsahu - rozumí obsahu jednoduchých textů v učebnicích a obsahu autentických materiálů s využitím vizuální opory, v textech vyhledá známé výrazy, fráze a odpovědi na otázky - rozumí jednoduché a zřetelně vyslovované promluvy a konverzaci - odvodí pravděpodobný význam nových slov z kontextu textu - používá dvojazyčný slovník, vyhledá informaci nebo význam slova ve vhodném 	<ul style="list-style-type: none"> -ústně i písemně předá informace o každodenních tématech -sestaví přiměřeně dlouhý text na známá témata - samostatně mluví o sobě, svých blízkých a známých lidech -opisem vyjádří slovo nebo jednoduché sdělení -shrne obsah mluveného či čteného textu ústně i písemně -samostatně pracuje s různými typy 	<p>Recitace</p> <p>Zeměpis, historie, kultura a literatura německy mluvících zemí</p> <p>Životopisy osobností z německy mluvících zemí</p> <p>Cvičení k porozumění slyšenému, ústní a písemné zpracování částí textu</p> <p>Samostatně zpracované zprávy a pojednání.</p> <p>Gramatika:</p> <p>Opakování již probrané gramatiky k jejímu upevnění a jistému zvládnutí</p>	<p>OSV 1-11</p> <p>GLO1-3</p> <p>MUL1-5</p> <p>ENV1-4</p> <p>MED 1-7</p> <p>DEM 2-4</p> <p>Český jazyk – sloh, tvorba referátů a jejich přednes, životopisy významných autorů z německy mluvících zemí,</p>

<p>výkladovém slovníku</p> <ul style="list-style-type: none"> - sestaví jednoduché (ústní i písemné) sdělení týkající se situací souvisejících s životem v rodině, škole a probíranými tematickými okruhy - písemně, gramaticky správně tvoří a obměňuje jednoduché věty a krátké texty - vyžádá jednoduchou informaci - jednoduchým způsobem se domluví v běžných každodenních situacích 	<p>slovníků</p> <ul style="list-style-type: none"> -vede konverzaci na běžné téma, vyžádá i informaci, kterou potřebuje - zná základní realie anglofonních zemí 	<p>Podmiňovací způsob</p> <p>Pasiv</p>	<p>zpracování biografii, recitace, korektní výslovnost, artikulace, překlady</p> <p>Dějepis, Zeměpis – , realie německy mluvících zemí</p> <p>Hudební výchova- německé písně a skladby německých skladatelů</p> <p>Výchova k občanství – seznámení se se státními útvary anglofonních zemí</p>
---	---	--	--

6.4. Matematika

6.4.1.Charakteristika předmětu

Vyučování matematiky je rozčleněno do tří stupňů. Na prvním stupni, který zahrnuje prvních pět let školní docházky, je počítání vyvozováno z činností, které úzce souvisejí s životními funkcemi dítěte, a je pozvolna rozšiřováno směrem zevnitř navenek. Na druhém stupni, od 6. do 8. třídy, vystupuje plným právem nejvíce aspekt praktičnosti. Přejít ke třetímu stupni, od 9. třídy výše, je charakterizován nástupem racionalistického hlediska.

Utváření aritmetických a geometrických pojmů je při bližším pohledu zřetelně vázáno na vnímání a činnosti vlastního pohybového organismu (viz např. Piaget). Proto na prvním stupni není cílem výuky „generalizovat a abstrahovat“, nýbrž „konkretizovat a pozorovat“. Usilujeme o vtažení dítěte do matematizování vším jeho prožíváním, navazujeme na potřebu dítěte přezkoumávat svět a to, co člověk stvořil, to znamená hledat, co se skrývá za jednotlivými jevy.

Na druhém stupni jde především o praktické uplatnění počtů (obchodní výpočty, počítání úroků a procent, prvky účetnictví). Těmito nástroji lze rozhodujícím způsobem podpořit vývoj morální odpovědnosti žáků v obchodní oblasti. Díky vnitřní pohyblivosti vzniká **schopnost zapojit fantazii** při řešení matematických problémů. Matematické procvičování představuje znamenitý prostředek ke **školení vůle**.

Vyučující cíleně motivují žáky k řešení matematických problémů; vedou žáky k matematizaci reálných situací a k posuzování věrohodnosti výsledků; rozvíjejí u žáků schopnost správně se matematicky vyjadřovat; podporují u žáků důvěru v jejich schopnosti; vychovávají žáky k vytrvalosti, kritičnosti a týmové spolupráci; budují u žáků pozitivní vztah k matematice.

Vyučovací předmět Matematika vychází z obsahu vzdělávacího oboru Matematika a její aplikace.

Obsah předmětu je rozdělen na čtyři tematické okruhy na 1. stupni i na 2. stupni.

1. stupeň

Číslo a početní operace

V tomto tematickém okruhu je pro žáky důležité pochopit kvalitu čísla. Pod pojmem každé číslice by si měli uvědomit konkrétní pojem. Číslice není obrazem ve smyslu zavádění zápisu písmenek, ale obrazem číselné kvality. Obraz tedy souvisí s podstatou čísla, ne s vnější formou číslice. Vůdčím motivem je postup od celku k částem.

Utváření aritmetických a geometrických pojmů je spojeno s vnímáním a činností vlastního pohybu. Počítání je již zvnitřněným pohybem, při kterém také pohyb vnímáme. Proto je zpočátku veškeré počítání propojeno s pohybem rytmických cvičení (např. násobkové řady). Matematika má blízký vztah také ke kreslení forem, kde konkrétně cvičíme a pěstujeme to, co je pro matematizování tolik potřebné: uvědomovat si pohyb rukou.

Díky vnitřní pohyblivosti vzniká schopnost zapojit fantazii při řešení matematických problémů.

Prožitkem kvality čísel dítě zažívá důvěru a jistotu, že pojmy „**číslo - svět – člověk**“ patří k sobě.

Další jistotu může dítě při počítání prožít ve správném řešení určitého problému.

Důležité je neustálé procvičování a opakování probrané látky.

Závislosti, vztahy a práce s daty

Žáci se seznamují s určitými typy změn a závislostí známých jevů, uvědomují si je, seznamují se s jejich zápisy v běžném životě,, analyzují z tabulek, diagramů a grafů a v jednoduchých případech doplňují a sestavují jednoduché tabulky, diagramy a grafy.

Geometrie

Jednou z vůdčích myšlenek této oblasti je rozvoj a podpora názorné prostorové představivosti.

V počáteční geometrii, kreslené ještě od ruky, procvičujeme při odhadování proporcí a poměrů jistotu pohybu ruky, která je dobře připravená kreslením forem v prvních školních letech.

Základní schopnosti, znalosti a techniky stupňujeme přiměřeně věku (s částečným přesahem do jiných předmětů).

Žáci se musí s přibývajícím věkem učit vycítit geometrické závislosti, myšlenkově je uchopit a použít k praktickému řešení - rýsování.

Zacházení s rýsovacími pomůckami má žáky vést k jednoznačné a přesné konstrukci (znázornění).

Radost při rýsování má žákům pomáhat rozvíjet trpělivost, pečlivost a přesnost, stejně jako samostatnou a tvořivou činnost.

Geometrické útvary se učí znát při kreslení, vychází se od pravidelných forem, které nejsou pojednány jako zvláštní případy obecných forem, ale právě jako základní útvary, které nejjasněji hovoří řečí dané formy. Zde dochází k postupnému osvojování pojmů: šikmý, svislý, vodorovný, oblouk, nahoře, dole, uprostřed, oblé, hranaté; symetrie osová, středová, souměrnost, shodnost, podobnost, průniky, uzly, křivka, přímka, úsečka, bod, rovinné útvary, úhel, trojúhelník, čtverec, obdélník, kruh.

Nestandardní aplikační úlohy a problémy

U žáků rozvíjíme logické myšlení.

Výstupy z oblasti umění a kultura jsou na 1. stupni začleněny do matematiky, týkají především oblasti geometrie, jejího výtvarného, uměleckého a estetického pojetí (obzvláště ve 2. období) a umělecky estetického zpracování matematických jevů a operací (obzvláště v 1. období).

6.4.2.1. Vzdělávací strategie a rozvíjení kompetencí na 1. stupni

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence k učení

Učitel:

- prací s chybou jako pozitivním prvkem vede žáky k hlubšímu zamyšlení nad použitým postupem a správností výpočtu;
- zadává vhodné slovní úlohy a příklady z běžného života a tím motivuje žáky k využívání matematických poznatků a dovedností v praxi;
- pomocí modelování situací rozvíjí představivost žáků;
- prováděním náčrtů cíleně rozvíjí u žáků zručnost při grafickém vyjadřování;
- vede žáky k sebehodnocení.
- individuálním přístupem k žákům maximalizuje jejich šanci prožít úspěch.
- žákům umožňuje realizovat vlastní nápady při řešení úloh

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence k řešení problémů

Učitel:

- nácvikem řešení úloh s postupným stupňováním jejich náročnosti rozvíjí logické myšlení a úsudek žáků;
- kladením jednoduchých problémových otázek vede žáky k hledání různých způsobů řešení a k tomu, aby si uvědomili, které z nich jsou efektivní a které nikoliv;
- vytváří podnětné situace, které žáky vedou k tomu, aby o daném problému přemýšleli, řešili jej a svá řešení zaznamenali a dokázali je obhájit
- při výuce motivuje žáky v co největší míře problémovými úlohami z praktického života.
- žáky vede k aktivnímu podílu na všech fázích činnosti, na plánování, přípravě, realizaci i hodnocení.

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence komunikativní

Učitel:

- podporuje u žáků čtení slovních úloh s porozuměním, správnou matematizaci problémů a interpretaci výsledků;
- vede žáky k tomu, aby byli schopni prezentovat ostatním postupy řešení úloh a srozumitelně vysvětlili, proč daný postup zvolili.
- začleňuje metody kooperativního učení a jejich prostřednictvím vede žáky ke spolupráci při vyučování.

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence sociální a personální**Učitel:**

- prostřednictvím skupinové práce vede žáky k tomu, aby si rozdělili úlohy podle matematických znalostí a - dovedností jednotlivých členů skupiny; na praktických cvičeních a úkolech vyvozuje sociální kompetence.
- vede žáky k respektování společně dohodnutých pravidel chování, na jejichž formulaci se sami podílejí.
- organizuje vyučovací hodiny tak, aby v případě, že zadanou matematickou úlohu někteří žáci rychle vyřeší, nabídli svoji pomoc pomalejším spolužákům

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence občanské**Učitel:**

- povzbuzováním a odpovídajícím hodnocením podporuje u žáků zájem o matematiku a snahu zlepšovat své výsledky;
- doporučuje žákům postupy pro získání zajímavých dat ze školního prostředí a každodenního života, která jsou vhodná k matematizaci.

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence pracovní**Učitel:**

- vede žáky ke správnému a bezpečnému užívání, ukládání a udržování rýsovacích potřeb a jiných pomůcek;
- vhodnou volbou úkolů různé obtížnosti a jejich následným rozбором vede žáky k tomu, aby si efektivně plánovali plnění úkolů.

2. stupeň

Vzdělávací obsah zahrnuje čtyři tematické okruhy, které navazují na okruhy formulované pro 1. stupeň:

1. Číslo a proměnná

Žáci si osvojují aritmetické operace v jejich třech složkách: dovednost provádět operaci, algoritmické porozumění (proč je operace prováděna předloženým postupem) a významové porozumění (umět operaci propojit s reálnou situací).

Žáci porozumí pojmům přirozené číslo, celé a racionální číslo; důkladná znalost operací s těmito čísly umožní žákům pochopit základní pojmy algebry, které jsou nezbytné pro práci s výrazy a rovnicemi;

2. závislosti, vztahy a práce s daty –

Žáci porozumí základním pojmům statistiky a umí je aplikovat v úlohách z běžného života, využívají tabulky, diagramy a grafy jednoduchých závislostí;

3. **geometrie v rovině a v prostoru** –

V **geometrii** již estetická kvalita toho, co žáci nakreslí, nevyplývá z dynamiky, ale z řádu. Učitel s žáky hledá a formuluje geometrické zákony. K tomu je třeba zažít řeč geometrických důkazů jako řeč adekvátní tomuto předmětu. Při hledání individuální řečové a výrazové formy je pro žáky důležité, aby zažili takovou formu, která je osvobozená od emocionality a vztahuje se pouze na to, co je, a nikoli na to, co by být mělo.

Žáci se naučí základní orientaci v rovině a prostoru; dokážou popsat, změřit a sestavit daný geometrický útvar, spočítat obsahy, povrchy a objemy různých geometrických útvarů v rovině a prostoru;

4. **nestandardní aplikační úlohy a problémy** –

U žáků se rozvíjí logické myšlení, jejich argumentační dovednosti a dovednosti modelování v matematice. Pozorováním početních procesů a poznáváním všeobecně platných souvislostí se žáci učí vyslovit zákonité pojmové souvislosti, tím je umožněn přechod myšlení vázaného na představy k pojmovému myšlení.

Na II. stupni jsou do matematiky integrovány výstupy oblasti člověk a příroda.

6.4.2.2. Vzdělávací strategie a rozvíjení kompetencí na 2. stupni

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence k učení

Učitel:

- vede žáky k osvojování základních matematických pojmů a vztahů;
- umožňuje žákům díky vhodné organizaci výuky studovat jednoduché matematické texty, vyhledávat informace v tištěné i elektronické podobě, získávat soubory dat k dalšímu zpracování;
- rozvíjí představivost žáků, používá metodu řízeného experimentu pro budování pojmů v mysli žáků;
- prací s chybou jako pozitivním prvkem vede žáky k hlubšímu zamyšlení nad použitým postupem a správností výpočtu;
- zadává vhodné slovní úlohy a příklady z běžného života a tím motivuje žáky k využívání matematických poznatků a dovedností v praxi;
- vede žáky k pochopení využívání digitálních zdrojů a prostředků k vyhledávání informací, modelování, simulacím, výpočtům a znázorňování.

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence k řešení problémů

Učitel:

- vhodně formulovanými a přiměřeně obtížnými úkoly vede žáky k důkladné analýze, k plánu řešení, k volbě vhodného postupu při řešení problému, k odhadu a vyhodnocení reálnosti výsledku vzhledem k zadaným podmínkám;
- na základě pokusů nebo zkušeností žáků rozvíjí jejich logické myšlení, úsudek a tvoření hypotéz, které žáci ověřují nebo vyvracejí pomocí protipříkladů;
- vede žáky k osvojení induktivního a deduktivního přístupu při řešení problému.

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence komunikativní

Učitel:

- podporuje u žáků používání odborné terminologie a kultivaci jazyka matematiky;
- podporuje u žáků čtení slovních úloh s porozuměním, správnou matematizaci problémů a interpretaci výsledků;
- vede žáky k tomu, aby prezentovali ostatním postupy řešení úloh a srozumitelně vysvětlili, proč daný postup zvolili;

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence sociální a personální

Učitel:

- vytvářením vhodných příležitostí k aktivní diskusi vede žáky k obhajobě vlastního názoru, k jeho případné změně na základě zjištění nových informací;
- organizací a kontrolou skupinové práce vede žáky k tomu, aby si rozdělili úlohy podle dovedností jednotlivých členů skupiny.

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence občanské

Učitel:

- zařazuje občanské problémy do matematických úloh a tím žáky motivuje k uplatnění matematiky v různých oborech lidské činnosti a k zamyšlení nad věrohodností informací .

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence pracovní

Učitel:

- pestrým výběrem netradičních úloh rozvíjí u žáků schopnost využívat znalosti a dovednosti z různých oborů;
- zařazováním vhodných situací ve výuce vede žáky k efektivnímu používání pomůcek
- vhodnou volbou úkolů různé obtížnosti a jejich následným rozбором vede žáky k tomu, aby si efektivně naplánovali plnění úkolů.

6.4.3. Matematika a její aplikace - vzdělávací obsah předmětu

1.třída

Očekávané výstupy RVP	Výstupy školy	Učivo	Přesahy a vazby Průřezová témata
ČÍSLO A POČETNÍ OPERACE - používá přirozená čísla k modelování reálných situací, počítá předměty v daném souboru,- vytváří soubory s daným počtem prvků - řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje a modeluje osvojené početní operace	- provádí z paměti jednoduché početní operace s přirozenými čísly do 20 - čte, zapisuje přirozená čísla do 100 - spočítá prvky daného souboru; - vytvoří skupinu s daným počtem prvků; - rozhodne o vztahu více, méně, porovnává soubory prvků - doplní chybějící čísla v řadě; - porovnává čísla - dokáže výtvarně esteticky zpracovat početní operace	- sčítá a odčítá v oboru 1-20 a orientace v číselné řadě 1-100 - čtení a zapisuje čísla (římských, arabských) - porovnává čísla z hlediska množství nebo pořadí- komutativnost sčítání ($3 + 4 = 4 + 3$) - zavedení všech čtyř základních početních výkonů (sčítání, odčítání, násobení, dělení) v oboru do 20 a písemná forma těchto operací - výroková forma početních úkonů - pamětné počítání - řeší a tvoří slovní úlohy s využitím sčítání a odčítání bez přechodu přes desítku; - řeší a tvoří slovní úlohy vedoucí ke vztahu o x více (méně)*; - početní hádanky	OSV1- Rozvoj schopností poznávání OSV5 – Kreativita OSV9- Kooperace a kompetice OSV10 – Řešení problémů a rozhodovací dovednosti Člověk a svět – Prvouka – slovní úlohy Výtvarná výchova estetické zpracování tematiky
ZÁVISLOSTI,VZTAHY A PRÁCE S DATY - orientuje se v čase, provádí jednoduché převody jednotek času - popisuje jednoduché závislosti z praktického života - doplňuje posloupnosti čísel	- orientuje se v čase	-zavedení časových pojmů rok, měsíc, týden, den, hodina - pamětné zvládnutí násobkových řad do 7 prostřednictvím rytmických cvičení - propedeutika zlomku, vztah částí a celku	OSV11 – Hodnoty, postoje, praktická etika OSV8 – Komunikace Člověk a svět – praktické úlohy
GEOMETRIE - rozezná, pojmenuje, vymodeluje a popíše základní rovinné útvary a jednoduchá tělesa; nachází v realitě jejich reprezentaci	- rozezná, pojmenuje, vymodeluje a popíše trojúhelník, čtyřúhelník a kruh - orientuje se v prostoru	- základní geometrické útvary (menší, větší, stejný) - základní rovinné útvary, uvede příklady těchto útvarů ve svém okolí; - propedeutika symetrie osově a středové -orientace v prostoru: před, za, vpravo, vlevo, nahoře, dole	OSV1 – Rozvoj schopností poznávání OSV5 – Kreativita Eurytmie – formy v prostoru, rytmus Kreslení forem

2.třída

Očekávané výstupy RVP	Výstupy školy	Učivo	Přesahy a vazby Průřezová témata
ČÍSLO A POČETNÍ OPERACE - používá přirozená čísla k modelování reálných situací, počítá předměty v daném souboru, vytváří soubory s daným počtem prvků - čte, zapisuje a porovnává přirozená čísla do 1000, užívá a zapisuje vztah rovnosti a nerovnosti - užívá lineární uspořádání; zobrazí číslo na číselné ose - provádí z paměti jednoduché početní operace s přirozenými čísly - řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje a modeluje osvojené početní operace	- čte, zapisuje, porovnává a používá přirozená čísla v oboru do 100 k modelování situací běžného života; - užívá pojem rovnosti a nerovnosti, porovnává čísla s použitím pojmů větší a menší - využívá číselnou osu k porovnání čísel - orientuje se v zápisu desítkové soustavy - sčítá a odčítá z paměti dvojčíferné číslo s jednocíferným i dvojčíferným číslem s přechodem přes desítku; - násobí z paměti formou opakovaného - sčítá i pomocí násobilky - dělí v oboru malé násobilky - dokáže výtvarně a esteticky znázornit početní operace	- rozšíření početních výkonů (sčítání, odčítání, násobení a dělení) v oboru přirozených čísel do 100 - úlohy s více početními výkony najednou - rytmická cvičení a pamětní osvojování násobkových řad do 12 - rozezná lichá a sudá čísla, prvočísla - řeší a vytváří elementární slovní úlohy - procvičování pamětního počítání ("z hlavy") - orientace na číselná osa, zařadí správně číslo na osu - stovky, desítky a jednotky ve trojčíferném čísle - porovnávání čísel, odhady výsledků - komutativní násobení ($5 \times 4 = 4 \times 5$) - strategie řešení úloh z běžného života	OSV1 – Rozvoj schopností poznávání OSV5 – Kreativita OSV8 – Komunikace OSV9 – Kooperace a kompetice OSV10 – Řešení problémů a rozhodovací dovednosti ENV4 – Vztah člověka k prostředí Člověk a svět – Prvouka- slovní a praktické úlohy Výtvarná výchova estetické zpracování tematiky Eurytmie – rytmus kroku
ZÁVISLOSTI, VZTAHY A PRÁCE S DATY - orientuje se v čase, provádí jednoduché převody jednotek času	- používá časové pojmy	- jednoduché převody jednotek času (minuty, hodiny, den, měsíc, rok, včera, dnes, zítra)	Člověk a svět-orientace v čase
GEOMETRIE - rozezná, pojmenuje, vymodeluje a popíše základní rovinné útvary a jednoduchá tělesa; nachází v realitě jejich reprezentaci - rozezná a modeluje jednoduché souměrné útvary v rovině	- grafické znázornění násobkových řad s důrazem na estetičnost provedení - rozlišuje délku a šířku - rozlišuje osovou souměrnost	- osově souměrné formy - základní útvary v rovině - lomená čára, čtverec, obdélník, trojúhelník, kruh - troj- a vícetupé hvězdy jako obrazy násobkových řad - odvození délky a šířky na modelu čtvercové sítě	Člověk a svět práce – výroba pomůcek Kreslení forem Eurytmie – prostorové formy v pohybu

3.třída

Očekávané výstupy RVP	Výstupy školy	Učivo	Přesahy a vazby Průřezová témata
ČÍSLO A POČETNÍ OPERACE	-čte, zapisuje a porovnává přirozená	-rozšíření oboru přirozených čísel přes 1 000	OSV1 – Rozvoj

<ul style="list-style-type: none"> - používá přirozená čísla k modelování reálných situací, počítá předměty v daném souboru, vytváří soubory s daným počtem prvků - zapisuje a čte čísla v daném oboru <ul style="list-style-type: none"> - počítá po jednotkách, po desítkách a stovkách, porovnává čísla; - užívá lineární uspořádání; zobrazí číslo na číselné ose - provádí z paměti jednoduché početní operace s přirozenými čísly - řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje a modeluje osvojené početní operace - samostatně pracuje s univerzálními modely přirozených čísel; 	<p>čísla do 1 000, užívá a zapisuje vztah rovnosti a nerovnosti</p> <ul style="list-style-type: none"> - doplní chybějící čísla v řadě; - řeší slovní úlohy s porovnáváním čísel - počátky písemné násobení a dělení - využívá výhodného sdružování čísel při sčítání několika sčítanců bez závorek - dokáže výtvarně a esteticky znázornit početní operace 	<ul style="list-style-type: none"> - desítková soustava - sčítání a odčítání vícečíslicových čísel - odhady a kontrola výsledků - míry a váhy - početní cvičení s jejich aplikacemi - pokračování v pamětném osvojování násobkových řad (indiv. až do 20), - počítání "z hlavy" - písemné násobení dvojčíslicovým číslem - písemné dělení jednocíslicovým a dvojčíslicovým číslem 	<p>schopností poznávání OSV3- Seberegulace a sebeorganizace</p> <p>Člověk a svět-míry a váhy</p> <p>Výtvarná výchova - estetické zpracování tematiky</p> <p>Rozšiřující učivo: paměťové osvojení druhých mocnin jako číselné řady</p>
<p>ZÁVISLOSTI, VZTAHY A PRÁCE S DATY</p> <ul style="list-style-type: none"> - orientuje se v čase, provádí jednoduché převody jednotek času - popisuje jednoduché závislosti z praktického života - eviduje složitější statické i dynamické situace pomocí slov a tabulek 	<ul style="list-style-type: none"> - čte a nastavuje hodiny, minuty - orientuje se ve struktuře času - zaznamenává jednoduché situace související s časem pomocí tabulek a schémat; - doplní zadanou tabulku - orientuje se v jednoduchých schématech - řeší a vytváří jednoduché slovní úlohy s převodem jednotek objemu, váhy a času - teplota, teploměr, stupeň celsia 	<ul style="list-style-type: none"> - sleduje různé časové intervaly <p>používá vhodně časové jednotky a provádí jednoduché převody mezi nimi (rok – 52 týdnů, 365 dnů, přestupný rok; čtvrt, půl, tři čtvrtě hodiny, 1 hodina = 60 minut atd.)</p> <ul style="list-style-type: none"> - zkušenosti s časovými údaji při cestování - jednotky váhy, objemu a jednoduché převody mezi nimi - odlišnosti při vážení a měření (dříve a nyní, různé ve světě) - využívá teploměru k měření teploty různých médií, porovnává je, zanáší do tabulky, vytváří schéma 	<p>OSV1 – Rozvoj schopností poznávání OSV3- Seberegulace a sebeorganizace OSV8 – Komunikace OSV9 – Kooperace a kompetice OSV10 – Řešení problémů a rozhodovací dovednosti GLO1 – Evropa a svět nás zajímá GLO2 – Objevujeme Evropu a svět GLO3 – Jsme Evropané ENV3 – lidské aktivity a problémy životního prostředí ENV4 – Vztah člověka k prostředí</p> <p>Člověk a svět - Orientace v čase</p>

<p>GEOMETRIE</p> <ul style="list-style-type: none"> - porovnává velikost útvarů, měří a odhaduje délky - rozezná a modeluje souměrné rovinné i prostorové útvary 	<ul style="list-style-type: none"> - změří délku úsečky, používá jednotky délky - provádí odhad délky - rozezná a pojmenuje základní tělesa, uvede příklady těchto těles ve svém okolí - dodržuje estetičnost provedení 	<ul style="list-style-type: none"> - práce s pravítkem, různými typy metrů, pásmem – měření délky - jednotky délky a jejich převody (milimetr, centimetr, metr, kilometr) - kreslí a rozezná osově a středově souměrné obrazce - vymodeluje základní tělesa: kvádr, krychle, koule 	<p>Člověk a svět – měření</p> <p>Člověk a svět práce – využití měření v praxi</p> <p>Kreslení forem</p> <p>Eurytmie – prostorové formy v pohybu</p>
---	---	--	---

4.třída

Očekávané výstupy RVP	Výstupy školy	Učivo	Přesahy a vazby, Průřezová témata
<p>ČÍSLO A POČETNÍ OPERACE</p> <ul style="list-style-type: none"> - využívá při pamětném i písemném počítání komutativnost a asociativnost sčítání a násobení - provádí písemné početní operace v oboru přirozených čísel - zaokrouhluje přirozená čísla, provádí odhady a kontroluje výsledky početních operací v oboru přirozených čísel - řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje osvojené početní operace v celém oboru přirozených čísel 	<ul style="list-style-type: none"> - využívá asociativnost sčítání a násobení při řešení úloh s užítím závorek - písemně sčítá, odčítá, násobí a dělí v oboru do 1 000 000 - dokáže rozdělit celek na části ve tvaru zlomku - provádí početní operace se stejnojmennými zlomky - zaokrouhluje přirozená čísla na statisíce, desítky tisíce, sta a desítky - provádí odhady a kontroluje výsledky početních operací (sčítání a jeho kontrola záměnou sčítanců, odčítání a jeho kontrola sčítáním, dělení a jeho kontrola násobením) - řeší a tvoří slovní úlohy na sčítání, odčítání, násobení, dělení a slovní úlohy se dvěma početními operacemi - řeší a tvoří slovní úlohy vedoucí ke vztahu „o x více (méně)“ a „xkrát více (méně)“; 	<ul style="list-style-type: none"> - prohlubování písemného sčítání, odčítání, násobení a dělení vícečíslných čísel v oboru do 1 000 000 - písemné algoritmy sčítání, odčítání, násobení a dělení - zavedení zlomků-prožitek zlomku jako části celku (od celku k části od části k celku) - zlomek jako porovnávání (vztah k násobení) - zavedení desetinných zlomků - užití zlomků v praxi - sčítání, odčítání, násobení a dělení jednoduchých zlomků - převedení zlomků ve smíšená čísla a obráceně - početní úkony se smíšenými čísly- počítání "z hlavy" - slovní úlohy - matematizace reálných situací - zaokrouhlování a odhady výsledků v reálných situacích 	<p>OSV1 – Rozvoj schopností poznávání</p> <p>OSV3 – Seberegulace a sebeorganizace</p> <p>OSV5 - Mreativita</p> <p>OSV7 – mezilidské vztahy</p> <p>OSV8 - Komunikace</p> <p>OSV9 – Kooperace a kompetice</p> <p>OSV10 – Řešení problémů a rozhodovací dovednosti</p> <p>MUL5 – Princip sociálního smíru a solidarity</p> <p>ENV4 – Vztah člověka k prostředí</p> <p>Český jazyk– správný zápis slovních úloh, stylizace a reprodukce odpovědí, čtení s porozuměním, dějová posloupnost</p>

ZÁVISLOSTI, VZTAHY A PRÁCE S DATY - doplňuje tabulky, schémata, posloupnosti čísel	- provádí a zapisuje jednoduchá pozorování (např. měření teploty, časové intervaly apod.) - určí pomocí čtvercové sítě obsah čtverce, obdélníku, trojúhelníku a obsahy porovná - používá základní jednotky obsahu	- tabulky, jízdní řády - zásady sběru a třídění dat - strukturovaná tabulka - zavedení a používání jednotek obsahu (mm ² , cm ² , m ²)	MED1 – Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení MED2 – Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality
GEOMETRIE - znázorní základní rovinné útvary (čtverec, obdélník, trojúhelník a kružnici); užívá jednoduché konstrukce - znázorní rovnoběžky a kolmice - rozpozná a znázorní jednoduché osově souměrné útvary a určí osu souměrnosti útvaru překládáním papíru	- rozliší trojúhelníky (obecný, rovnostranný, rovnoarmenný) - rozlišuje rovinné útvary: mnohoúhelník (čtyřúhelník, pětiúhelník, šestiúhelník) - určí vrchol, stranu, úhlopříčku u mnohoúhelníku - dodržuje estetičnost provedení	- geometrie "od ruky" - základní útvary v rovině - lomená čára, přímka, polopřímka, úsečka, čtverec, kružnice, obdélník, trojúhelník, kruh, čtyřúhelník, mnohoúhelník – a jejich dynamické proměny - vzájemná poloha dvou přímek v rovině-náčrtu, zavedení pojmů - geometrie od ruky - plán místnosti	OSV5 - Kreativita Člověk a svět - náčrty, plány Výtvarná výchova – estetičnost provedení
NESTANDARDNÍ APLIKAČNÍ ÚLOHY A PROBLÉMY - využívá úsudek pro řešení jednoduchých slovních úloh a problémů.	- řeší jednoduché praktické slovní úlohy a problémy, jejichž řešení je do značné míry nezávislé na obvyklých postupech a algoritmech školské matematiky	- slovní úlohy - číselné a obrázkové řady - algebrogramy - magické čtverce - součtové pyramidy a hrozny, - násobkové obdélníky	OSV2 – Sebepoznání a sebepojetí OSV3 – Seberegulace a sebeorganizace OSV10 – Řešení problémů a rozhodovací dovednosti

5.třída

Očekávané výstupy RVP	Výstupy školy	Učivo	Přesahy a vazby Průřezová témata
ČÍSLO A POČETNÍ OPERACE - využívá při pamětném i písemném počítání komutativnost a asociativnost sčítání a násobení - provádí písemné početní operace v oboru přirozených čísel - zaokrouhluje přirozená čísla, provádí odhady a kontroluje výsledky početních operací v oboru přirozených čísel - řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje osvojené početní operace v celém oboru přirozených čísel	- provádí početní operace se zlomky - napíše přirozené číslo do 1000000 ve zkráceném i rozvinutém zápise - písemně dělí až dvojčiferným dělitelem - rozklad na prvočinitele - provádí odhady operací se zlomky a graficky je kontroluje - početní operace se zlomky - zavedení desetinných zlomků, jejich rozšiřování a krácení	- opakování čtyř početních výkonů s přirozenými čísly v oboru i více než 1 000 000 - spojení čtyř základních početních výkonů (smíšené příklady a příklady se závorkami) - počítání se zlomky (sčítání, odčítání, násobení, dělení, krácení a rozšiřování, počítání s desetinnými zlomky, znázorňování a porovnávání zlomků) - společný násobek, společný dělitel, největší společný dělitel (D), nejmenší společný násobek (n), soudělná a nesoudělná čísla - znaky dělitelnosti 2 - 11	Člověk a svět – kulturní epochy lidstva Český jazyk- správný zápis slovních úloh, stylizace a reprodukce odpovědí, čtení s porozuměním, dějová posloupnost – OSV1 . Rozvoj schopností poznávání OSV2 – Sebepoznání a sebepojetí

	<ul style="list-style-type: none"> - zavedení desetinných čísel - převody desetinných zlomků na desetinná čísla a opačně - ovládá a používá pravidla pro zaokrouhlování desetinných čísel - provádí odhady početních operací s desetinnými čísly s danou přesností - desítková a dvojková soustava 	<ul style="list-style-type: none"> - zavedení desetinných čísel a osvojování vztahu mezi desetinným číslem a zlomkem - jednoduché početní operace s desetinnými čísly - násobení a dělení čísla 10, 100, 1000 ... - stálá péče o počítání "z hlavy" 	
ZÁVISLOSTI, VZTAHY A PRÁCE S DATY <ul style="list-style-type: none"> - vyhledává, sbírá a třídí data - čte a sestavuje jednoduché tabulky a diagramy 	<ul style="list-style-type: none"> - znázornění vztahů pomocí grafů a tabulek - získání informací z tabulek a grafů 	<ul style="list-style-type: none"> - závislosti a jejich vlastnosti - měření a vážení (jednotky-délkové, obsahové, hmotnostní) - spojnicové a výsečové grafy - tabulky měření - jízdní řády 	Zeměpis – měření teplot, rychlosti větru, mapy, grafy základních statistických údajů OSV3 – Seberegulace a sebeorganizace
GEOMETRIE <ul style="list-style-type: none"> - narýsuje a znázorní základní rovinné útvary (čtverec, obdélník, trojúhelník a kružnici); užívá jednoduché konstrukce - sčítá a odčítá graficky úsečky; určí délku lomené čáry, obvod mnohoúhelníku sečtením délek jeho stran - sestrojí rovnoběžky a kolmice - určí obsah obrazce pomocí čtvercové sítě a užívá základní jednotky obsahu - rozpozná a znázorní ve čtvercové síti jednoduché osově souměrné útvary a určí osu souměrnosti útvaru překládáním papíru 	<ul style="list-style-type: none"> - rozlišuje základní geometrické útvary a pojmy-konstrukce: bod, přímka, rovnoběžka, kolmice; různoběžky, úsečka, střed, osa - rozlišuje rovinné útvary: kružnice, kruh, čtverec; rovnoběžník, obdélník, trojúhelník - rozlišuje prostorové útvary: krychle, kvádr, koule, kužel, jehlan, válec - základní vlastnosti - ovládá jednotky: délkové míry, obsahové míry - umí vypočítat: obvod, obsah - pomocí čtvercové sítě - velikost úhlů (ostrý, pravý, tupý, přímý) - seznámí se se stupni - odhadne velikosti úhlu - seznámí se propedeutikou geometrických důkazů - seznámí se s propedeutikou kuželoseček - dodržuje estetičnost provedení 	<ul style="list-style-type: none"> - geometrie od ruky - využití principu duality v rovinné geometrii - vztah přímky a kružnice - rovnoramenný a pravoúhlý trojúhelník - základ Pythagorovy věty (s využitím pythagorejského provázku a čtvercové sítě) - rýsování – rovnoběžky, kolmice, kružnice - dělení kruhu: pravidelné mnohoúhelníky a hvězdice - pravidelný 6- a 12-úhelník - pravidelný 8- a 16-úhelník (směrová růžice) - rýsování symetrických obrazců (symetrie osová i středová) - parabola vzniklá ze spojnic bodů na různoběžkách - jednoduché konstrukční úlohy - jednoduché geometrické fraktály - převody jednotek - měřítko map - zápis měřítek pomocí desetinných čísel 	Zeměpis – čtení a tvorba plánů a map Dějepis – kulturní epochy lidstva MED1 Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení (rozběr vizuálních mediálních sdělení) MED2 – Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality MED3 a MED6 – Stavba mediálních sdělení a tvorba mediálního sdělení (grafické zpracování) MED7 – Práce v realizačním týmu OSV1 – Rozvoj schopností poznávání OSV5 – Kreativita OSV10 – Řešení problémů a rozhodovací dovednosti Eurytmie – prostorové formy Výtvarná výchova - estetičnost provedení
NESTANDARDNÍ APLIKAČNÍ ÚLOHY A PROBLÉMY	<ul style="list-style-type: none"> - řeší a tvoří slovní úlohy z praktického života s využitím matematizace reálné 	<ul style="list-style-type: none"> - slovní úlohy s desetinnými čísly - první jednoduché úlohy na společnou práci s využitím 	ENV3 – Lidské aktivity a problémy životního

- řeší jednoduché praktické slovní úlohy a problémy, jejichž řešení je do značné míry nezávislé na obvyklých postupech a algoritmech školské matematiky	situace - logické a kombinační úlohy na třídění, rozlišování, dedukci, srovnávání, orientaci, předvídání, kombinaci, řazení prvků	trojčlenky - slovní úlohy na výpočet plochy - číselné a obrázkové řady - logické úlohy - magické čtverce, součtové pyramidy - tangram - rozvoj prostotové představivosti	prostředí ENV4 – Vztah člověka k prostředí OSV9 – Kooperace a kompetice OSV8 – Komunikace
---	--	--	--

6.třída

Očekávané výstupy RVP	Výstupy školy	Učivo	Přesahy a vazby Průřezová témata
ČÍSLO A PROMĚNNÁ - provádí početní operace v oboru racionálních čísel - zaokrouhluje a provádí odhady s danou přesností - modeluje a řeší situace s využitím dělitelnosti v oboru přirozených čísel - užívá různé způsoby kvantitativního vyjádření vztahu celek - část (přirozeným číslem, poměrem, zlomkem, desetinným číslem, procentem) - řeší modelování a výpočet situace vyjádřené poměrem; pracuje s měřítky map a plánů - řeší aplikační úlohy na procenta (i pro případ, že procentová část je větší než celek) - analyzuje a řeší jednoduché problémy, modeluje konkrétní situace, v nichž využívá matematický aparát v oboru celých a racionálních čísel	- čte, запише, porovná desetinná čísla a zobrazí je na číselné ose - z paměti a písemně provádí početní operace s desetinnými čísly - ovládá a používá pravidla pro zaokrouhlování desetinných čísel; - provádí odhady početních operací s desetinnými čísly s danou přesností - určí nejmenší společný násobek a největší společný dělitel dvou až tří přirozených čísel, používá algoritmus rozkladu čísla na součin prvočísel - převede desetinné číslo na zlomek a naopak - vytváří a řeší úlohy, modeluje a matematizuje reálné situace, ve kterých uplatňuje osvojené početní operace - posoudí reálnost výsledku řešené slovní úlohy a ověří ho zkouškou	- pořadí početních výkonů - dělitelnost, nejmenší společný násobek, největší společný dělitel, prvočísla - procvičování počítání s přirozenými čísly - procvičování počítání s kladnými desetinnými čísly a zlomky - - trojčlenka - přímá a nepřímá úměra - poměr - procenta - procento, základ, procentová část, počet procent - propedeutika algebry (zavádění písmen do výpočtů) - - zaokrouhlování desetinných čísel - písemné dělení s desetinným číslem v dělenci, v děliteli, v dělenci i děliteli - rozvíjení jistoty v zacházení s čísly	Zeměpis – poloha, měřítko mapy Dějepis - časová osa OSV1 – Rozvoj schopností poznávání OSV10 – Řešení problémů a rozhodovací dovednosti
ZÁVISLOSTI, VZTAHY A PRÁCE S DATY - určuje vztah přímé anebo nepřímé úměrnosti - dodržuje zásady hospodárnosti, popíše a objasní vlastní způsoby zacházení s penězi a se svým i svěřeným majetkem, vyhýbá se rizikům v hospodaření s penězi	- zvládá počty související s obchodem, koloběhem peněz a úroky - ve slovních úlohách zvolí správně přímou či nepřímou úměru pro výpočet - seznámí se základy pro získání finanční gramotnosti	- přímá a nepřímá úměrnost - majetek a vlastnictví - peníze, cena zboží, majetek hmotné i nehmotné povahy - finanční trhy, zisk a ztráta, jednoduché výpočty daní, šek, konto, kapitál, daň - bankovníctví, spoření a úvěry, úroky, bankovní poplatky	Dějepis - integrovaná část výchovy k občanství Finanční gramotnost Dějepis – historie vzniku obchodování,

<ul style="list-style-type: none"> - vysvětlí, jakou funkci plní banky a jaké služby občanům nabízejí - rozlišuje, ze kterých zdrojů pocházejí příjmy státu a do kterých oblastí stát směřuje své výdaje, uvede příklady dávek a příspěvků, které ze státního rozpočtu získávají občané - rozlišuje a porovnává úlohu výroby, obchodu a služeb, uvede příklady jejich součinnosti - na příkladu chování kupujících a prodávajících vyloží podstatu fungování trhu 		<ul style="list-style-type: none"> - ČNB a její funkce - finanční produkty - výroba, obchod, služby - principy tržního hospodářství - základy účetnictví 	<p>Český jazyk – obchodní dopisy, práva spotřebitele, reklamční řízení</p> <p>OSV11 – Hodnoty, postoje, praktická etika</p> <p>OSV9 – Kooperace a kompetice</p> <p>DEM4 – Principy demokracie</p> <p>MUL1 – Kulturní difference</p> <p>MUL2 – Lidské vztahy</p> <p>MUL5 – Princip sociálního smíru a solidarity</p> <p>GLO1 – Evropa a svět nás zajímá</p> <p>GLO2 – Objevujeme svět a Evropu</p> <p>GLO3 – Jsme Evropané</p>
<p>GEOMETRIE</p> <ul style="list-style-type: none"> - zdůvodňuje a využívá polohové a metrické vlastnosti základních rovinných útvarů při řešení úloh a jednoduchých praktických problémů; využívá potřebnou matematickou symboliku - charakterizuje a třídí základní rovinné útvary - určuje velikost úhlu měřením a výpočtem - odhaduje a vypočítá obsah a obvod základních rovinných útvarů - analyzuje a řeší aplikační geometrické úlohy s využitím osvojeného matematického aparátu - načrtne a sestrojí rovinné útvary - načrtne a sestrojí obraz rovinného útvaru ve středové a osové souměrnosti, určí osové a středově souměrný útvar 	<ul style="list-style-type: none"> - převádí jednotky délky a hmotnosti v oboru desetinných čísel - konstruuje úhly - používá jednotky velikosti úhlu a převody mezi nimi - sčítá a odčítá úhly graficky i početně - graficky i početně násobí a dělí úhel dvěma - ovládá geometrii trojúhelníku - ovládá geometrii čtyřúhelníku - sestrojí pravidelný šestiúhelník a osmiúhelník - sestrojí osu úhlu a úsečky - přiřadí k sobě vzor a obraz, rozezná samodružný bod a samodružný útvar, charakterizuje osové souměrné útvary - rozpozná útvary souměrné podle osy a středu, určí osu a střed souměrnosti, sestrojí obraz rovinného útvaru v osové 	<ul style="list-style-type: none"> - dělení úsečky na stejné díly - eukleidovské konstrukce úhlů - základní geometrické pojmy (vrchol, strana, základna, úhel, úhlopříčka, výška, těžnice, těžiště, vrcholový úhel, protější úhel, vedlejší úhel...) - výpočty velikosti úhlů + základní geometrické důkazy - geometrie trojúhelníku (rovnostranný, rovnoramenný; pravoúhlý, ostroúhlý, tupouhlý) - dynamika proměn jednotlivých typů trojúhelníků v jiné - - Thaletova kružnice - obvod, obsah pravoúhlého trojúhelníka - součet vnitřních úhlů - geometrie čtyřúhelníku: - čtverec, obdélník, kosodélník, lichoběžník, deltoid – názvosloví, vlastnosti 	<p>OSV1 – Rozvoj schopností poznávání</p> <p>OSV3 – Seberegulace a sebeorganizace</p> <p>OSV5 – Kreativita</p> <p>GLO1 – Evropa a svět nás zajímá (architektura a symetrie)</p> <p>Eurytmie – prostorové formy a jejich proměny</p>

	a středové souměrnosti	<ul style="list-style-type: none"> - konstrukční úlohy - obvod a obsah čtyřúhelníků 	
<p>NESTANDARTNÍ APLIKAČNÍ ÚLOHY A PROBLÉMY</p> <ul style="list-style-type: none"> - užívá logickou úvahu a kombinační úsudek při řešení úloh a problémů a nalézá různá řešení předkládaných nebo zkoumaných situací - řeší úlohy na prostorovou představivost, aplikuje a kombinuje poznatky a dovednosti z různých tematických a vzdělávacích oblastí 	<ul style="list-style-type: none"> - doplní číselnou a obrázkovou řadu - doplní početní tabulky, čtverce a jiné obrazce - vysvětlí způsob řešení úlohy 	<ul style="list-style-type: none"> - číselné a logické řady - číselné a obrázkové analogie - logické a netradiční geometrické úlohy 	OSV9 – Kooperace a kompetice

7.třída

Očekávané výstupy RVP	Výstupy školy	Učivo	Přesahy a vazby Průřezová témata
ČÍSLO A PROMĚNNÁ - provádí početní operace v oboru celých a racionálních čísel; užívá ve výpočtech druhou mocninu a odmocninu - zaokrouhluje a provádí odhady s danou přesností - modeluje a řeší situace s využitím dělitelnosti v oboru přirozených čísel - užívá různé způsoby kvantitativního vyjádření vztahu celek - část (přirozeným číslem, poměrem, zlomkem, desetinným číslem, procentem) - matematizuje jednoduché reálné situace s využitím proměnných - formuluje a řeší reálnou situaci pomocí rovnic - analyzuje a řeší jednoduché problémy, modeluje konkrétní situace, v nichž využívá matematický aparát v oboru celých a racionálních čísel	- upevní početní operace v oboru celých a racionálních čísel včetně zaokrouhlování a odhadu s danou přesností - vhodně užívá různých způsobů vyjádření vztahu celku a části - řeší lineární rovnice pomocí ekvivalentních úprav a provádí zkoušku správnosti řešení rovnice; - rozhodne, jestli má rovnice jedno řešení, nekonečně mnoho řešení, nebo nemá řešení; - sestaví rovnici ze zadaných údajů slovní úlohy - rozlišuje pojmy umocňování a odmocňování; - určuje zpaměti druhou mocninu čísel 1 – 20 a odmocninu těchto mocnin - počítání s mnohočleny - seznámí se s prvními binomickými větami - počítá se zápornými čísly a jejich zobrazení na číselné ose	- stálá péče o počítání z hlavy - počítání se závorkami - sčítání, odčítání, násobení a dělení v oboru přirozených a racionálních čísel - slovní úlohy - trojčlenka, procenta, úrokový a diskontní počet - absolutní hodnota čísla, číselná osa - čísla opačná - úvod do záporných čísel - sčítání, odčítání, násobení a dělení s celými zápornými čísly - závorky - algebra - lineární rovnice s jednou proměnnou v oboru racionálních čísel - rovnice - jednoduché slovní úlohy řešené lineárními rovnicemi o jedné neznámé - druhá mocnina a odmocnina	OSV1 – Rozvoj schopností poznávání OSV8 – Komunikace OSV10 – Řešení problémů a rozhodovací dovednosti Fyzika – úpravy vzorců
GEOMETRIE - zdůvodňuje a využívá polohové a metrické vlastnosti základních rovinných útvarů při řešení úloh a jednoduchých praktických problémů; využívá potřebnou matematickou symboliku - charakterizuje a třídí základní rovinné útvary - odhaduje a vypočítá obsah a obvod základních rovinných útvarů - využívá pojem množina všech bodů dané vlastnosti k charakteristice útvaru a k řešení polohových a nepolohových konstrukčních úloh - načrtne a sestojí rovinné útvary - užívá k argumentaci a při výpočtech věty o shodnosti trojúhelníků - načrtne a sestojí obraz rovinného útvaru ve středové a osové souměrnosti, určí osové a středové souměrný útvar	- ovládá geometrii trojúhelníku – konstrukce podle věty sss, sus, usu, Ssu - ovládá geometrické znázornění druhé mocniny a odmocniny - ovládá geometrický důkaz první binomické věty - definuje a sestojí kružnici a kruh, vysvětlí vztah mezi poloměrem a průměrem; - určí vzájemnou polohu kružnice a přímky, vzájemnou polohu dvou kružnic (body dotyku) a narysuje je; - pomocí množiny všech bodů dané vlastnosti charakterizuje osu úhlu, osu úsečky a sestojí je; - využívá Thaletovu kružnici při řešení	- kružnice opsaná a vepsaná trojúhelníku a čtyřúhelníku a jejich středy - přenášení úhlů, vrcholový úhel, vedlejší úhel, střídavý úhel. - přenášení, zvětšování a zmenšování geometrických obrazců, jejich shodnost - shodnost, rovnoběžné posouvání, otáčení - různé způsoby přenášení trojúhelníka - osová, středová symetrie - geometrie kruhu, Ludolfovo číslo - obvodový a středový úhel - tečna, sečna - Thaletova věta a její užití - vzájemné proměny kosodélníku, trojúhelníku, obdélníku apod. - Pythagorova věta	OSV1- Rozvoj schopností poznávání OSV5 - Kreativita OSV10 – Řešení problémů a rozhodovací dovednosti Eurytmie – prostorové formy a jejich proměny

	<p>úloh, sestrojí tečnu ke kružnici z bodu vně kružnice</p> <ul style="list-style-type: none"> - vypočítá obvod a obsah kruhu a délku kružnice pomocí vzorců - vysvětlí pojmy odvěsna a přepona v pravoúhlém trojúhelníku - používá Pythagorovu větu pro výpočet třetí strany pravoúhlého trojúhelníku - vypočítá délku hrany, tělesovou a stěnovou úhlopříčku krychle a kvádrů - řeší praktické úlohy s využitím Pythagorovy věty, situaci načrtne, odhadne výsledek a ověří jeho reálnost, využívá potřebnou matematickou symboliku 		
<p>NESTANDARTNÍ APLIKAČNÍ ÚLOHY A PROBLÉMY</p> <ul style="list-style-type: none"> - užívá logickou úvahu a kombinační úsudek při řešení úloh a problémů a nalézá různá řešení předkládaných nebo zkoumaných situací - řeší úlohy na prostorovou představivost, aplikuje a kombinuje poznatky a dovednosti z různých tematických a vzdělávacích oblastí 	<ul style="list-style-type: none"> - doplní číselnou řadu v oboru celých a racionálních čísel, doplní obrázkovou řadu; - doplní početní tabulky, čtverce či jiné obrazce - prezentuje způsob řešení úlohy 	<ul style="list-style-type: none"> - číselné a logické řady - číselné a obrázkové analogie - logické a netradiční geometrické úlohy 	<p>OSV10 – Řešení problémů a rozhodovací dovednosti</p>

8. a 9. třída

Očekávané výstupy RVP	Výstupy školy	Učivo	Přesahy a vazby, Průřezová témata
<p>ČÍSLO A PROMĚNNÁ</p> <ul style="list-style-type: none"> - provádí početní operace v oboru celých a racionálních čísel; užívá ve výpočtech druhou mocninu a odmocninu - zaokrouhluje a provádí odhady s danou přesností, účelně využívá kalkulačtor 	<ul style="list-style-type: none"> - dělí celek na části v daném poměru, změní číslo v daném poměru; upravuje poměr rozšiřováním a krácením - postupný a převrácený poměr, - aplikační úlohy s využitím poměru a trojčlenky 	<ul style="list-style-type: none"> - zlomky - poměr - druhá mocnina a odmocnina - lineární rovnice rovnice s jednou proměnnou (i ve zlomcích) - soustava lineárních rovnic o dvou proměnných 	<p>OSV1 – Rozvoj schopností poznávání OSV10 – Řešení problémů a rozhodovacích dovedností</p> <p>Fyzika – mechanika,</p>

<ul style="list-style-type: none"> - matematizuje jednoduché reálné situace s využitím proměnných; určí hodnotu výrazu, sčítá a násobí mnohočleny, provádí rozklad mnohočlenu na součin pomocí vzorců a vytýkáním - formuluje a řeší reálnou situaci pomocí rovnic a jejich soustav - analyzuje a řeší jednoduché problémy, - modeluje konkrétní situace, v nichž využívá matematický aparát v oboru celých a racionálních čísel 	<ul style="list-style-type: none"> - rozliší a použije správně přímou a nepřímou úměrnost v příkladech z reálného života - určuje druhou mocninu a odmocninu přirozených a desetinných čísel - užívá pravidla pro umocňování a odmocňování zlomku a součinu dvou čísel - určí hodnotu číselného výrazu s druhou mocninou a odmocninou - rozklad mnohočlenu na součin pomocí vytýkání - umocní dvojčleny a rozloží dvojčleny na součin pomocí vzorců $(a + b)^2$, $(a - b)^2$, $a^2 - b^2$ - určí, jestli má rovnice jedno řešení, nekonečně mnoho řešení, nebo nemá řešení - při řešení úloh označí neznámou a sestaví rovnici ze zadaných údajů slovní úlohy 	<ul style="list-style-type: none"> - slovní úlohy řešené rovnicí o jedné proměnné (úlohy o pohybu apod.) - - přímá a nepřímá úměra - sčítání, odčítání, násobení, dělení mnohočlenů, počítání se závorkami - mnohočleny ve zlomcích - umocňování dvojčlenů podle vzorců 	<p>úlohy o pohybu...</p>
<p>ZÁVISLOSTI, VZTAHY A PRÁCE S DATY</p> <p>- vyhledává, vyhodnocuje a zpracovává data</p>	<ul style="list-style-type: none"> - matematizace reálné situace s použitím proměnné posoudí reálnost výsledku řešené slovní úlohy a ověří ho zkouškou 	<ul style="list-style-type: none"> - příklady závislostí z praktického života a jejich vlastnosti, nákresy, schémata, diagramy, grafy, tabulky; četnost znaku, aritmetický průměr - slovní úlohy řešené lineární rovnicí 	<p>ENV3 – Lidské aktivity a problémy životního prostředí</p> <p>ENV4 – Vztah člověka k prostředí</p>
<p>GEOMETRIE</p> <p>- zdůvodňuje a využívá polohové a metrické vlastnosti základních rovinných útvarů při řešení úloh a jednoduchých praktických problémů; využívá potřebnou matematickou symboliku</p> <p>- charakterizuje a třídí základní rovinné útvary</p> <p>- využívá pojem množina všech bodů dané vlastnosti k charakteristice útvaru a k řešení</p>	<ul style="list-style-type: none"> - konstruuje trojúhelníky podle věty sss, sus, usu, Ssu - načrtne a popíše zákonitosti konstrukce trojúhelníku a její postup - rýsuje přesně, narýsuje všechna řešení dané úlohy ve zvolené polorovině - využívá znalosti vět o shodnosti trojúhelníků ke konstrukcím s výškami a těžnicemi - určí obvod a obsah rovinných útvarů - zná a popíše vlastnosti mnohostěnů a rotačních 	<ul style="list-style-type: none"> - geometrie trojúhelníku – konstrukční úlohy - obvod a obsah – trojúhelník, čtverec, obdélník, kosočtverec, kosodélník, lichoběžník, kruh - výšky a těžnice v trojúhelníku, určení těžiště - geometrie pětiúhelníka (konstrukce, vlastnosti) - zlatý řez - platónská a archimedovská tělesa (krychle, čtyřstěn, 	<p>Rozšiřující učivo:</p> <ul style="list-style-type: none"> - geometrická konstrukce kuželoseček (parabola, elipsa, hyperbola) Biologie – zlatý řez na lidské postavě VV – zlatý řez v architektuře

<p>polohových a nepolohových konstrukčních úloh</p> <ul style="list-style-type: none"> - načrtne a sestrojí rovinné útvary - užívá k argumentaci a při výpočtech věty o shodnosti a podobnosti trojúhelníků - určuje a charakterizuje základní prostorové útvary (tělesa), analyzuje jejich vlastnosti - odhaduje a vypočítá objem a povrch těles - načrtne a sestrojí síť základních těles - načrtne a sestrojí obraz jednoduchých těles v rovině - analyzuje a řeší aplikační geometrické úlohy s využitím osvojeného matematického aparátu 	<p>těles s důrazem na platonská tělesa</p> <ul style="list-style-type: none"> - načrtne půdorys a nárys mnohostěnů - konstruuje síť mnohostěnů a rotačních těles - konstruuje modely platonských těles - správně používá geometrickou terminologii - dokáže použít znalosti vlastností geometrických útvarů v konstrukčních úlohách - načrtne od ruky a sestrojí rovinné útvary a graficky znázorní jejich vlastnosti, dokáže popsat postup jejich konstrukce - načrtne mnohostěny (platonská tělesa) a rotační tělesa ve volném rovnoběžném promítání - načrtne průniky platonských těles - načrtne řezy mnohostěnů (platonskými tělesy) a rotačními tělesy 	<p>osmistěn, desetitěn, dvanáctistěn)</p> <ul style="list-style-type: none"> - rovina, průnik rovin, rovinné řezy tělesy - 	<p>VV – kresba perspektivy GLO1 – Evropa a svět nás zajímá MUL1 – Kulturní diference</p> <p>Eurytmie – složité proměny geometrických obrazců v prostoru</p>
<p>NESTANDARTNÍ APLIKAČNÍ ÚLOHY A PROBLÉMY</p> <ul style="list-style-type: none"> - užívá logickou úvahu a kombinační úsudek při řešení úloh a problémů a nalézá různá řešení předkládaných nebo zkoumaných situací - řeší úlohy na prostorovou představivost, aplikuje a kombinuje poznatky a dovednosti z různých tematických a vzdělávacích oblastí 	<ul style="list-style-type: none"> - řeší úlohy různým způsobem, zdůvodní optimální řešení - využívá při řešení netradičních geometrických úloh prostorovou představivost 	<ul style="list-style-type: none"> - číselné a logické řady - číselné a obrázkové analogie - logické a netradiční geometrické úlohy 	<p>OSV3 – Seberegulace a sebeorganizace OSV8 – Komunikace OSV9 – Kooperace a kompetice OSV10 – Řešení problémů a rozhodovací dovednosti</p>

Očekávané výstupy RVP	Výstupy školy	Učivo	Přesahy a vazby, Průřezová témata
<p>ČÍSLO A PROMĚNNÁ</p> <ul style="list-style-type: none"> - provádí početní operace v oboru celých a racionálních čísel; užívá ve výpočtech druhou mocninu a odmocninu - zaokrouhuje a provádí odhady s danou přesností, účelně využívá kalkulátor - analyzuje a řeší jednoduché problémy, modeluje konkrétní situace, v nichž využívá matematický aparát v oboru celých a racionálních čísel 	<ul style="list-style-type: none"> - spočítá mocniny s přirozeným mocnitelem - provede zápis čísla v desítkové soustavě pomocí mocnin deseti ve tvaru $a \cdot 10^n$, kde $a < 10$ - vysvětlí pojem proměnná, výraz s proměnnou, člen výrazu, jednočlen, mnohočlen, rovnost dvou výrazů - запиše slovní text pomocí výrazů s proměnnými (a naopak), vypočte hodnotu výrazu pro dané hodnoty proměnných - provádí početní operace (sčítání, odčítání, násobení, dělení) s mnohočleny - řeší soustavu lineárních rovnic o dvou proměnných metodou dosazovací a sčítací - objasní a používá základní pojmy finanční matematiky (jistina, úroková míra, úrok, 	<ul style="list-style-type: none"> - rozšíření a prohlubování učiva - upevňování poznatků - číselné obory přirozených čísel - největší a nejmenší společný dělitel, přímá a nepřímá úměrnost v praktickém použití - slovní úlohy řešené pomocí lineární rovnice nebo soustavou dvou rovnic o dvou proměnných (úlohy o pohybu, společné práce, směsích) - mocniny a odmocniny - procenta - úrokový počet - lomené algebraické výrazy a početní úkony s nimi - slovní úlohy 	<p>OSV1 – Rozvoj schopností poznávání OSV10 – Řešení problémů a rozhodovací dovednosti OSV11 – Hodnoty, postoje, praktická etika GLO1 – Evropa a svět nás zajímá ENV3 – Lidské aktivity a problémy životního prostředí ENV4 – Vztah člověka k prostředí MED1 – Kritické čtení a vnímání mediálních</p>

	<p>úrokovací doba, daň, inflace)</p> <ul style="list-style-type: none"> - vypočítá úrok z vkladu za jeden rok a daň z úroku - získá základní informace o půjčkách a úvěrech - řeší aplikační úlohy na procenta 	- užití kalkulačů - statistika	<p>sdělení MED2 – Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality Rozšiřující učivo:</p> <ul style="list-style-type: none"> - úvod do kombinatoriky (permutace, kombinace, variace)
<p>ZÁVISLOSTI, VZTAHY A PRÁCE S DATY</p> <ul style="list-style-type: none"> - vyhledává, vyhodnocuje a zpracovává data - porovnává soubory dat - vyjádří funkční vztah tabulkou, rovnicí, grafem - matematizuje jednoduché reálné situace s využitím funkčních vztahů 	<ul style="list-style-type: none"> - převádí jednotky s využitím zápisu čísla v desítkové soustavě pomocí mocnin deseti - graficky znázorní funkce - zakreslí vztahy pomocí grafů - získá informace z grafů - porovnává data pomocí grafů - odhalí funkční vztah v textu úlohy - využívá znalostí o funkcích k řešení praktických úloh 	<ul style="list-style-type: none"> - příklady závislostí z praktického života a jejich vlastností, nákresy, schémata, diagramy, grafy, tabulky; četnost znaku, aritmetický průměr - funkce - pravoúhlá soustava souřadnic, přímá úměrnost, nepřímá úměrnost, graf lineární funkce 	<p>GLO1 – Evropa a svět nás zajímají GLO2 – Objevujeme svět a Evropu GLO3 – Jsme Evropané</p>
<p>GEOMETRIE</p> <ul style="list-style-type: none"> - zdůvodňuje a využívá polohové a metrické vlastnosti základních rovinných útvarů při řešení úloh a jednoduchých praktických problémů; - využívá potřebnou matematickou symboliku - užívá k argumentaci a při výpočtech věty o shodnosti a podobnosti trojúhelníků - určuje a charakterizuje základní prostorové útvary (tělesa), analyzuje jejich vlastnosti - odhaduje a vypočítá objem a povrch těles - načrtne a sestrojí síť základních těles - načrtne a sestrojí obraz jednoduchých těles v rovině - analyzuje a řeší aplikační geometrické úlohy s využitím osvojeného matematického aparátu 	<ul style="list-style-type: none"> - popíše a pozná různé druhy trojúhelníků - sestrojí výšky, těžnice, kružnici opsanou a vepsanou, vypočítá obsah - rozlišuje shodné a podobné rovinné útvary - určí poměr podobnosti - řeší složitější a kombinované konstrukční úlohy - řeší výpočty a slovní úlohy s užitím Pythagorovy věty - využívá Pythagorovu větu při řešení metrických úloh v rovině a prostoru - rozliší jednotlivé druhy čtyřúhelníku a popíše jejich vlastnosti; vypočítá obvod a obsah - rozezná jednotlivé typy hranolů; určí jejich podstavy a plášť, vypočítá objem a povrch - vypočítá objem a povrch rotačního kuželu - sestrojí síť rotačního kužele a komolého kuželu - řeší aplikační úlohy na objem, povrch - aplikuje získané poznatky ve složitějších a kombinovaných úlohách - volí individuální postup řešení úloh 	<ul style="list-style-type: none"> - trojúhelníky – vlastnosti, shodnost, podobnost - užití Pythagorovy věty - základy trigonometrie pravoúhlého trojúhelníku - čtyřúhelníky - hranoly - kužely - volné rovnoběžné promítání - perspektivní promítání 	<p>Rozšiřující učivo:</p> <ul style="list-style-type: none"> - goniometrické fce: sin, cos, tg, užití goniometrických fci - počátky deskriptivní geometrie <p>Výtvarná výchova – perspektiva, fraktály</p> <p>OSV2 – Sebezpoznaní a sebepečení OSV3 – Seberegulace a sebeorganizace OSV4 - Psychohygiéna OSV5 – Kreativita</p>
<p>NESTANDARDNÍ APLIKAČNÍ ÚLOHY A PROBLÉMY</p>	<ul style="list-style-type: none"> - řeší úlohy pomocí logické úvahy - rozvíjí úsudek použitím různých postupů 	- číselné a logické řady	<p>OSV2 – Sebezpoznaní a sebepečení</p>

<ul style="list-style-type: none"> - užívá logickou úvahu a kombinační úsudek při řešení úloh a problémů a nalézá různá řešení předkládaných nebo zkoumaných situací - řeší úlohy na prostorovou představivost, aplikuje a kombinuje poznatky a dovednosti z různých tematických a vzdělávacích oblastí 	<p>řešení</p> <ul style="list-style-type: none"> - zkoumá předložené úlohy z různých hledisek - rozvíjí svou prostorovou představivost - kombinuje poznatky z různých oblastí 	<ul style="list-style-type: none"> - číselné a obrázkové analogie - logické a netradiční geometrické úlohy 	<p>OSV3 – Seberegulace a sebeorganizace OSV5 – Kreativita OSV8 – Komunikace OSV10 – Řešení problémů a rozhodovací dovednosti</p>
---	--	--	--

6.5 Informační a komunikační technologie

6.5.1. Charakteristika předmětu

Informatika na 1. stupni

Waldorfská pedagogika se opírá ve své praxi o zákonitosti vývoje dítěte. Přitom do značné míry platí, že vývojové stupně, kterými prošlo lidstvo jako celek, uskutečňuje každý člověk znovu individuálně od dětství do dospívání; v období puberty dosáhne tak mladý člověk úrovně vědomí dnešního lidstva.

Z tohoto hlediska je nasazení vzdělávacího oboru Informační a komunikační technologie na 1. stupni základní školy (tedy nejpozději v 5.třídě), jak to požaduje RVP ZV, přinejmenším pedagogicky sporné. Z hlediska ostatních blízkých vzdělávacích oblastí (matematika, fyzika) nedosáhne dítě v tomto věku potřebných základů pro smysluplnou pedagogickou práci v této oblasti. A naopak, v ostatních vzdělávacích oblastech klíkových pro tento věk, jsou základem pedagogické práce reálné zkušenosti dítěte se světem - tedy princip diametrálně odlišný od principů světa počítačů.

Takovéto, z hlediska vývoje dítěte předčasné (a navíc z hlediska pedagogického alibisticky účelové), zavedení vzdělávání v této oblasti má přímé důsledky v oslabení vlastních vývojových sil dítěte: jednostranný důraz na myšlení odtržené od skutečného citového prožitku a především naprosto oddělené od vůle nemůže přispívat k harmonickému rozvoji osobnosti člověka.

Pojetí a specifické cíle vzdělávacího oboru

Vzhledem k výše uvedeným skutečnostem je na 1.stupni zařazen vzdělávací obor Člověk svět jako epocha ve druhém pololetí 5.třídy. Tento vzdělávací obor má charakter a cíle prvouky v oblasti komunikace, informací a médií.

Komunikace je přitom učitelem pojímána *jako živý proces*, klíčový pro sociální život člověka, pro utváření mezilidských vztahů.

Informace jsou v tomto vzdělávacím oboru chápány *jako skelet* tohoto procesu (informace by tedy především měly mít jednak vzájemnou funkční souvislost a jednak funkční vztah k procesu komunikace).

Média jsou pak prakticky uchopena *jako pomocné technické prostředky* procesu komunikace a v něm obsaženého přenosu informací.

Jádrem epochy tohoto vzdělávacího oboru je příprava projektu - účasti celé třídy na řeckých olympijských hrách 5.tříd waldorfských škol, které jsou pravidelnou součástí jejich výuky. (Proto by také tato epocha měla těsně předcházet termínu konání této olympiády.) Olympijské hry se konají venku v přírodě, děti se učí v přírodě chovat, najít vztah k danému prostředí, opatrovat danou oblast a po skončení her ji uvést do předchozího stavu.

Do jednotlivých fází přípravy celého projektu je plně zapojeno i praktické využívání současných médií (telefon, fax, fotoaparát, noviny, kopírka, počítač atd.). V rámci epochy žáci formulují dopisy, objednávky, oznámení, vyprávění apod., a učí se tak (v návaznosti na vzdělávací oblast českého jazyka) prakticky rozlišovat mimo jiné také kvalitu informací v nich obsažených.

V návaznosti na dějinný přehled starověkých kultur může být v hlavních rysech přiblížen vývoj komunikačních prostředků (gesto, řeč, písmo).

Svou finanční částí (účetnictví) předjímá tento projekt prakticky zaměřené úlohy matematiky v 6.třídě.

V rámci praktických činností by děti měly poznat Morseovu abecedu, popřípadě také znakovou řeč určenou pro hluchoněmé lidi.

Informatika na 2. stupni

I když je předmětem výuky informační a komunikační technologie, středem zájmu je člověk, nikoli stroj. Z tohoto zásadního postoje vychází a je formována celá koncepce výuky. V dějinách této technologie je například velmi důležité poznávat osudy konkrétních osobností, vědců, kteří stáli u jejího zrodu a kteří se podíleli na jejím vývoji. Nejde jen o jména, ale o životní zkušenosti a pohnutky, které vedly k vynálezům a objevům.

Ještě závažnější je otázka: Jak působí tato technologie na jednotlivce a na celou lidskou společnost? Co se mění v mém myšlení, cítění a co se děje s mou vůlí, když jsem v životě obklopen televizí, počítačem a mobilem? Tyto otázky tematicky doprovází celou výuku a jsou samozřejmě předmětem diskuzí. Žáci (stejně jako jejich učitelé) žijí v mediálním světě. Jsou ovlivňováni médii, tedy i myšlenkami, které média zjevně i skrytě propagují. Pokud si neuvědomujeme, jaký na nás mají média vliv, nebudeme ani chápat současný svět.

Nauka o počítačích má být pro dospívajícího podnětem k samostatnému úsudku (u žákyň je vhodné klást důraz spíše na vnitřní obsah sdělení, u žáků akcentovat vnější formu sdělení). Má mu pomáhat, aby si vytvořil vlastní obraz, vlastní škálu hodnot, co se obsahu a poselství médií týče. V dospělosti pak bude schopen nezávisle se rozhodovat a prosadit se ve světě ovládaném médii.

Výuka na waldorfské škole usiluje o základní pochopení technologie počítačů; nezabývá se jen předáváním informací, simulací výukových programů nebo řešením úloh. Cílem výuky je předání všeobecných znalostí o počítači obdobně jako se žáci seznamují s funkcí motoru, aniž by se přitom museli stát automechaniky či strojními inženýry. Počítač má v průběhu výuky ztratit podstatné rysy své totální nepochopitelnosti.

Proto nestačí, aby žák uměl počítač pouze ovládat, měl by ho také prozkoumat. Tento cíl je však možno naplnit až na středoškolském stupni waldorfské školy, kde vzdělávací obor Nauka o počítačích pokračuje

- v 10. třídě tématem programování,
- v 11. třídě tématem digitální elektronika a
- ve 12. třídě tématem vztahu člověk a stroj.

V 9.třídě se žák seznamuje se světem počítačů. Přibližně počínaje 8.třídou (14 až 15 let) mají mladí lidé dostatečné školní základy matematiky a fyziky, aby mohli pochopit ty nejjednodušší elektrické spoje, na jejichž principu je počítač založen. Smysluplné je, jestliže vyjdeme z toho, na jakém základě (ač neuvěřitelně rychle) tyto stroje pracují. Tím zamezíme tomu, aby v nich žáci spatřovali klamnou, matoucí inteligenci.

Porozumění tomu, jak počítač funguje, a věcné uvážení sociálních důsledků jeho používání je podstatnější než jeho pouhé používání.

6.5.2. Vzdělávací strategie a rozvíjení kompetencí

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence k učení

- žáky vedeme k sebehodnocení
- žákům umožňujeme ve vhodných případech realizovat vlastní nápady při řešení zadávaných úloh.
- na základě pochopení počítačové technologie učíme žáky s touto technologií zacházet tak, aby byla užívána k pomoci při vyhledávání informací pro rozvoj dalšího vzdělávání v nejširším slova smyslu, nikoli nadužívána nebo zneužívána
- učíme žáky vyhledávat informace v tištěné i elektronické podobě, získávat soubory dat k dalšímu zpracování;
- rozvíjíme představivost žáků, používáme metodu řízeného experimentu pro budování pojmů v mysli žáků;
- práci s chybou jako pozitivním prvkem vedeme žáky k hlubšímu zamyšlení nad použitým postupem v rámci zadaných úkolů
- vedeme žáky k pochopení využívání digitálních zdrojů a prostředků k vyhledávání informací

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence k řešení problémů

- výuka je vedena tak, aby žáci hledali různá řešení problému, svoje řešení si dokázali obhájit
- při výuce motivujeme žáky v co největší míře problémovými úlohami z praktického života
- žáky vedeme k aktivnímu podílu na všech fázích činnosti, na plánování, přípravě, realizaci i hodnocení
- žáci jsou vedeni k tomu, aby dokázali na celkovou problematiku otázky užívání počítačové technologie pohlížet z různých úhlů pohledu, aby dokázali střízlivě zhodnotit její pozitiva i negativa ve vztahu na psychické i fyzické zdraví člověka
- vhodně formulovanými a přiměřeně obtížnými úkoly vedeme žáky k důkladné analýze, k plánu řešení, k volbě vhodného postupu při řešení problému, k odhadu a vyhodnocení reálnosti výsledku vzhledem k zadaným podmínkám;
- na základě pokusů nebo zkušeností žáků rozvíjíme jejich logické myšlení, úsudek a tvoření hypotéz, které žáci ověřují nebo vyvracejí pomocí protipříkladů;
- vedeme žáky k osvojení induktivního a deduktivního přístupu při řešení problému.

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence komunikativní

- výukou informační a komunikační technologie vedeme žáky k poznávání široké škály komunikačních technik, od nonverbálního přes verbální, k technikám, které jsou člověku zprostředkovány komunikačními a mediálními technologiemi
- žáky seznamujeme s pozitivy i negativy užívání komunikačních a mediálních technologií
- učíme žáky kultivovaně a věcně formulovat své poznatky, názory a závěry

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence sociální a personální

- žáky vedeme k respektování společně dohodnutých pravidel chování

- prostřednictvím skupinové práce vedeme žáky ke kultivaci pozitivních sociálních vazeb
- vytvářením vhodných příležitostí k aktivní diskusi vede žáky k obhajobě vlastního názoru, k jeho případné změně na základě zjištění nových informací;

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence občanské

- do matematických úloh zařazujeme občanské problémy a tím žáky motivujeme k uplatnění poznatků z oblasti informační a komunikační technologie v různých oborech lidské činnosti a k zamyšlení nad věrohodností informací

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence pracovní

- výuka je maximálně vedena tak, aby žáci byli schopni získaných poznatků využít v praxi
- žáci jsou vedeni k psychofyzické hygieně a bezpečnosti práce s výpočetní technikou

6.5.3. Informační a komunikační technologie vzdělávací obsah předmětu

1. stupeň (5. třída)

Od komunikace k informaci

Očekávané výstupy RVP	Výstupy školy	Učivo	Přesahy a vazby Průřezová témata
<ul style="list-style-type: none"> - při vyhledávání informací na internetu používá jednoduché a vhodné cesty - vyhledává informace na portálech, v knihovnách a databázích - komunikuje pomocí internetu či jiných běžných komunikačních zařízení 	<ul style="list-style-type: none"> - v praktických činnostech rozlišuje různé druhy komunikace (živá, zprostředkovaná, umělá) - začíná rozlišovat kvalitu informací obsažených v různých druzích komunikace - vnímá vliv rostoucího podílu informací v komunikaci na kvalitu jazyka 	<ul style="list-style-type: none"> - člověk a jeho nástroje komunikace (gesto, řeč, písmo) - rostoucí podíl informací v komunikaci (od starověkého Egypta) - komunikace s využitím technických prostředků: telegraf (Morseova abeceda), telefon, gramofon apod. - média v éře informací: noviny, rozhlas, televize, počítač - zvláštní druhy komunikace: znaková řeč (hluchoněmí lidé) 	<p>OSV1-9 GLO1-3 MUL2- Lidské vztahy MUL4-Multikulturalita ENV3- Lidské aktivity a problémy životního prostředí, ENV4 –Vztah člověka k prostředí MED1- Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení MED2- Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality</p> <p>Český jazyk- práce s vybranými novinovými články, otázky mezilidské komunikace, působení řeči na člověka Eurytmie – tvořivá práce s hláskami Dramatická výchova – práce s řečí Člověk a svět – kulturní epochy lidstva, starověké Řecko Dějepis – úvod do historie komunikačních prostředků</p>

Řecké olympijské hry 5.tříd

Očekávané výstupy RVP	Výstupy školy	Učivo	Přesahy a vazby Průřezová témata
<ul style="list-style-type: none"> - využívá základní standardní funkce počítače a jeho nejběžnější periferie - respektuje pravidla bezpečné práce s hardware i software a postupuje poučeně v případě jejich závady 	<ul style="list-style-type: none"> - volí a prakticky využívá současné komunikační prostředky k účelnému naplnění cílů tématu - v praktických cvičeních rozlišuje kvalitu informace: přehledná forma, úplnost obsahu, 	<ul style="list-style-type: none"> - sociální aspekty organizační přípravy: plánování a zodpovědnost; spolupráce; komunikace - přípravná fáze: základní a podrobné informace 	<p>OSV1-9 GLO1-3 MUL2-Lidské vztahy MUL4- Multikulturalita ENV3-Lidské aktivity a problémy životního</p>

<ul style="list-style-type: none"> - chrání data před poškozením, ztrátou a zneužitím - při vyhledávání informací na internetu používá jednoduché a vhodné cesty - vyhledává informace na portálech, v knihovnách a databázích - komunikuje pomocí internetu či jiných běžných komunikačních zařízení - pracuje s textem a obrázkem v textovém a grafickém editoru 	odstupňování důležitosti (priority) informací	<ul style="list-style-type: none"> - výběr informací ke zveřejnění: oznámení, propagace, publicita - zajištění účasti: doprava, ubytování, osobní potřeby - finanční zajištění : peníze, doklady a účetnictví - dokumentace, poster: fotografie, kresby, vyprávění 	<p>prostředí</p> <p>ENV4 –vztah člověka k prostředí</p> <p>MED1- Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení</p> <p>MED2- Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality</p> <p>MED7-Práce v realizačním týmu</p> <p>Český jazyk- písemná příprava plánu projektu</p> <p>Člověk a svět – dějiny a kultura starého Řecka</p> <p>Výtvarná výchova – výtvarné zpracování doplňků projektu</p> <p>Matematika – finanční rozvaha a základní finanční vyúčtování projektu</p> <p>Pracovní výchova – příprava kostýmů</p>
---	---	--	--

2. stupeň

Očekávané výstupy RVP	Výstupy školy	Učivo	Přesahy a vazby Průřezová témata
<p>Sociální aspekty komunikačních technologií</p> <p>- ověřuje věrohodnost informací a informačních zdrojů, posuzuje jejich závažnost a vzájemnou návaznost</p>	<p>- rozvíjí vlastní úsudek o živém procesu komunikace a jeho současné technologizované podobě</p>	<ul style="list-style-type: none"> - historické portréty osobností na cestě rozvoje komunikačních technologií (např. T.A. Edison) - fenomény současných médií: masová komunikace - kritické pozorování jejich sociálního působení - jazyk masové komunikace 	<p>OSV 1-11</p> <p>GLO1-3</p> <p>MUL2- Lidské vztahy</p> <p>MUL4 - Multikulturalita</p> <p>ENV3 – Lidské aktivity a problémy životního prostředí</p> <p>ENV4- Vztah člověka k prostředí</p> <p>MED1- Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení</p> <p>MED2- Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality</p> <p>MED7-Práce v realizačním týmu</p> <p>Český jazyk – kritické čtení, rozlišování věrohodnosti informací</p> <p>Dějepis – historie médií a životopisy osobností</p>

			oblasti komunikační technologie
Jak funguje počítač	- na konstrukci jednoduchého elektrického obvodu Žák získá představu o principech funkce počítače	- elektrické procesy jako základ činnosti počítače - od Morseovy abecedy k bitům - elementární elektrické obvody - co je proces programování	Fyzika – elektrické procesy, el. obvody Matematika – základní principy funkce výpočetní techniky Dějepis – historie výpočetní techniky
Informační a komunikační technologie – nástroj spolupráce a pomoci I - ověřuje věrohodnost informací a informačních zdrojů, posuzuje jejich závažnost a vzájemnou návaznost - ovládá práci s textovými a grafickými editory i tabulkovými editory a využívá vhodných aplikací - uplatňuje základní estetická a typografická pravidla pro práci s textem a obrazem I- pracuje s informacemi v souladu se zákony o duševním vlastnictví I- používá informace z různých informačních zdrojů a vyhodnocuje jednoduché vztahy mezi údaji - zpracuje a prezentuje na uživatelské úrovni informace v textové, grafické a multimediální formě - dává do souvislostí zdravotní a psychosociální rizika, spojená se zneužíváním návykových látek, a životní perspektivu mladého člověka; uplatňuje osvojené sociální dovednosti a modely chování při kontaktu se sociálně patologickými jevy ve škole i mimo ni; v případě potřeby vyhledá odbornou pomoc sobě nebo druhým	- na vhodně volených úlohách si uvědomuje cíle své práce a její uživatele (úlohy nemají být pouze samoučelná cvičení) - dokáže tvořivě využívat dané prostředky k realizaci vlastních představ - zná rizika práce s výpočetní technikou	- práce s textem (např. program Word): v roli redaktora - práce s čísly (např. program Excel): v roli programátora - práce s grafikou : v roli výtvarníka - práce s pohyblivým obrazem, s animací (např. program PowerPoint): v roli režiséra - elektronická pošta (např. program Outlook Express) - internet (např. program Internet Explorer): vyhledávače, přenos dat - seznámení s praktickými postupy digitalizace písma, obrazu, zvuku: skenování dokumentů, filmových materiálů, digitální fotoaparát - zdravotní a sociální rizika zneužívání návykových látek, patologického hráčství, práce s počítačem; návykové látky	OSV1-11 MED 1-7 Výtvarná výchova – grafika, kompozice, obraz, fotografie, animace Matematika – práce s čísly Český jazyk – digitalizace písma, skenování dokumentů, vyhledávání informací Člověk a zdraví – rizika práce s mediální technikou , patologické projevy , jejich důsledky a léčba

6.6. ČLOVĚK A SVĚT

6.6.1. Charakteristika předmětu

Tento předmět zahrnuje témata přírodovědných i sociálně-vědních oborů. Je tvořivě integrován do všech předmětů prvního stupně a umožňuje realizaci výuky projektovou metodou.

V prvních dvou školních letech je prožívání světa dětmi komplexní, nespecifické. Prvouka vede k diferencovanějšímu a bdělejšímu vnímání světa. Přitom je důležité, aby bylo posilováno spojení dítěte s přírodou, porozumění světu i sobě samému.

Od morálních a etických hodnot prožívaných prostřednictvím pohádek, bajek a legend přecházíme postupně k porozumění a uchopení světa, který dítě obklopuje a k péči o životní prostředí (hodnotám kulturním a ekologickým). Hlavním cílem je rozvoj myšlení, cítění a vůle. Rozvíjíme nejen dovednost pozorovat a pozorované zaznamenávat, informace třídit a porovnávat, ale také možnost a schopnost prožívat svět, do kterého dítě vstupuje a působit na něj.

Žáci se učí pozorovat a pojmenovávat věci, jevy a děje, jejich vzájemné vztahy a souvislosti; utváří se tak jejich prvotní ucelený obraz světa. Poznávají sebe i své nejbližší okolí, učí se vnímat lidi a vztahy mezi nimi (rozvoj osobnostních, sociálních i občanských kompetencí jako jsou tolerance, pomoc a solidarita, vzájemná úcta, snášenlivost).

Dále se zaměřujeme na přirozenou orientaci dětí v čase, kterou si přinášejí už z předškolního období. Pozorujeme změny v čase, ve vnímání dne a noci, v ročních obdobích, v měsících, týdnech a hodinách. Vedeme děti k poznávání proměn přírody v čase.

Při osvojování poznatků a dovedností se učí vyjadřovat své myšlenky, poznatky a dojmy, reagovat na myšlenky, názory a podněty jiných.

Podmínkou úspěšného vzdělávání v dané oblasti je vlastní prožitek žáků vycházející z konkrétních nebo modelových situací při osvojování potřebných dovedností, způsobů jednání a rozhodování. K tomu významně přispívá i osobní příklad učitelů. Propojení prvouky s reálným životem a s praktickou zkušeností žáků se stává velkou pomocí i ve zvládnutí nových životních situací i nové role školáka, pomáhá jim při nalézání jejich postavení mezi vrstevníky a při upevňování pracovních i režimových návyků.

V následujících letech zprostředkováváme stále intenzivnější kontakt se světem. Vedle příběhů, které jsou prosyceny životem a které se vztahují k nejpůvodnějším povoláním a řemeslům, hrají důležitou roli praktické činnosti, např. obdělávání pole, zpracování obilí, stavba domu atd.

Od 4. ročníku se pohled rozšiřuje z nejbližšího okolí dále do světa (orientace v prostoru a čase, město a region, nauka o člověku a zvířatech, nauka o rostlinách, naše vlast, střední Evropa) a také na časovost (starověké kultury, Řecko).

Žáci se učí chápat organizaci života v obci, ve společnosti. Učí se do tohoto každodenního života vstupovat s vlastní aktivitou a představami, hledat nové i zajímavé věci a bezpečně se v tomto světě pohybovat. Důraz je kladen na dopravní výchovu, praktické

poznávání místních a regionálních skutečností a na utváření přímých zkušeností žáků. V 5. ročníku se učivo rozšiřuje o znalosti České republiky a střední Evropy.

Jakýmsi předstupněm pro poznávání přírody jsou už příběhy a vyprávění o zvířatech a rostlinách v nejnižších ročnících. Všechno, s čím se dítě setkává, je vždy uváděno do vztahu k člověku. Člověk je vždy výchozím bodem, do kterého se vše vrací zpět. Dítě si v průběhu výuky vytváří citový vztah k přírodě, který v pozdější době vede k pochopení morální zodpovědnosti člověka za životní prostředí. Žáci v průběhu výuky získají nezbytné poznatky o stavbě živočišného, rostlinného a lidského těla. Naučí se poznávat nejznámější zástupce rostlin i živočichů a seznámí se se zásadami jejich třídění. Poznají důležitost zdravého životního stylu a nutnost morálního přístupu k životnímu prostředí. Své vědomosti, dovednosti a postoje budou schopni využít v praktickém životě. Žák se v prvních čtyřech letech seznamuje s krajinou a dějinami oblasti, ve které žije. Probudí se v něm první představy o historické vývoji. V 5. třídě přichází výuka historie starověkých kultur a Řecka a pohled dítěte se časově i prostorově rozšiřuje. Žák si má v průběhu výuky uvědomit a prožít, že lidská existence spočívá v neustálém vývoji. V centru pozornosti stojí život člověka, jeho postoj ke světu, způsob práce či vynálezy, které proměnily tvář země a život lidí.

V oblasti člověk a jeho svět jsou integrovány výstupy předmětu český jazyk a literatura, jedná se zde především o metodicko-didaktické pojetí zpracování slohových útvarů a jejich slovní prezentace (aktivní procvičování naučených gramatických jevů), rozvoj čtenářských dovedností a kultivaci mluveného projevu včetně recitace poetických útvarů.

Výstupy z oblasti člověk a svět jsou integrovány v cizích jazycích, týkají především zpracování a prohlubování dané tematiky v rámci cizího jazyka, kultivaci slovního projevu, rozšiřování slovní zásoby.

6.6.2. Vzdělávací strategie a rozvíjení kompetencí

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence k učení

Učitel podněcuje u žáka touhu objevovat. Podporuje hravost a tvořivost tím, že umožní žákovi v poznávacím procesu zapojit co nejvíce smyslů. Takto získané poznatky mají trvalejší charakter a umožňují skutečný prožitek okolního světa a orientaci v něm. Poznávací proces má fázi samostatného pozorování a experimentování, porovnávání a formulování závěrů. Pro všechny tyto fáze poskytuje učitel dostatečný prostor a čas. Část výuky probíhá venku - v přírodě, v okolí školy, ve městě, řemeslných dílnách, na poli, zahradě či statku. Rytmickým opakováním některých činností a postupů si žák vytváří návyky, které jeho další proces učení činí efektivnější. Učitel poskytuje žákovi příležitosti k samostatnému vyhledávání informací z různých zdrojů, k jejich třídění, zpracování a hledání souvislostí. Podporuje tak rozvoj kritického čtení a kritického myšlení.

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence k řešení problémů

Učitel vede žáky ke kritickému myšlení, k vyhledávání a porovnávání různých informací a situací, k používání různých praktických postupů tak, aby byl žák schopen vyvodit konkrétní závěry a navrhnout řešení problému přiměřeně k věku. Učitel využívá různé reálné situace i vyučovací a vyprávěcí látku k tomu,

aby si žák mohl ověřit, zda jeho řešení dané situace či problému je správné. Praktické činnosti zvyšují schopnost žáka samostatně překonávat potíže a vyvinout úsilí a vůli k dosažení pozitivního výsledku.

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence komunikativní

Žák dostává prostor pro samostatnou prezentaci svých zážitků, získaných poznatků, samostatné či skupinové práce. V prostředí důvěry se učí formulovat své názory, postoje a myšlenky, porovnávat je s názory učitelů a spolužáků, vést konstruktivní diskuzi, obhajovat své názory a argumentovat. Tím si osvojuje schopnost otevřené, kultivované a asertivní komunikace. Jedním ze základních prostředků rozvoje verbální i neverbální komunikace je dramatizace.

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence sociální a personální

Učitel navozuje a využívá vhodné situace, aby měl žák možnost poznat význam efektivní spolupráce a práce v příjemné atmosféře. K tomu slouží plnění úkolů ve skupinách, kde se učí žák zastávat různé role. Mnohé situace jsou vhodné i pro reflexi projevů chování a jednání. Žák je veden k sebereflexi, učí se řídit a ovládat své chování. Učitel u žáka podporuje dosažení sebedůvěry, sebejistoty, sebeúcty a vytváření pozitivní představy o sobě a o světě.

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence občanské

Žáci si mají možnost prakticky ověřit principy soužití na základě rovných práv a povinností. Prostřednictvím učební látky mohou srovnávat společenské normy v minulosti a dnes, u nás i v Evropě. Učitel využívá vhodné příležitosti k rozvinutí žákovy dovednosti pohotově reagovat a rozhodovat se v nenadálých krizových situacích, popř. poskytnout účinnou pomoc. Postupně také u žáků buduje schopnost vcítovat se do situací jiných lidí a být vnímavý ke svému okolí. Vyučovací látka v tomto období přímo vede k vytváření povědomí o kulturním dědictví, práci a tradicích předchozích generací.

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence pracovní

Žák se učí používat nástroje a vybavení v rámci stanovených pravidel a zásad bezpečnosti a brát ohled na okolí. Buduje si schopnost spolupráce se spolužáky a při práci využívat získané znalosti. Učí se hledat a ověřovat nové postupy a hodnotit jejich správnost a efektivitu. Úkolem je také dosáhnout toho, aby byl žák schopen a ochoten vynaložit dlouhodobé úsilí. Ve způsobu dosahování cílů je žákovi ponechána individuální svoboda za předpokladu, že neomezí svobodu někoho jiného. Žák se též učí schopnosti sebeomezení v zájmu dosažení společného cíle skupiny či třídy. Všechny pracovní činnosti jsou propojovány s přírodními rytmy.

6.6.3. Člověk a svět - vzdělávací obsah předmětu

1. ročník – téma: Prvouka

Předmět Člověk a svět je integrovaným předmětem, který se v 1. ročníku vyučuje v rámci epoch českého jazyka, matematiky a výuky probíhající v přírodě.

Dítě přijímá své okolí, tzn. lidi, zvířata, rostliny, kameny, hvězdy, slunce, měsíc i roční období, jako něco samozřejmého. V průběhu 1. ročníku by se dítě mělo naučit vnímat celek přírody diferencovaně, to znamená prožívat bděleji vzájemnou propojenost a sounáležitost jevů ve světě. Dítě by mělo být podníceno ke společnému pozorování přírody a k popisování nejruznějších zážitků a příběhů v nichž může zažít zvláštnost, velikost, ale i drobnost a nekonečnou jemnost, či mohutnost přírody.

Veškeré činnosti jsou propojovány s dobrodružstvím objevování v pohádkách: lidé, rostliny, zvířata, čarovné kameny, dobro – zlo, pomoc druhým, péče o ně, láska a jiné hodnoty (úcta, nesobectví, zdvořilost, trpělivost, ovládání se, odvaha, vytrvalost, soucit, porozumění apod.).

Očekávané výstupy RVP	Výstupy školy	Učivo	Přesahy a vazby Průřezová témata
<ul style="list-style-type: none"> - uplatňuje základní hygienické, režimové a jiné zdravotně preventivní návyky s využitím elementárních znalostí o lidském těle. Vhodným chováním projevuje vztah ke zdraví. - dodržuje zásady bezpečného chování tak, aby neohrožoval zdraví své, zdraví jiných. - reaguje adekvátně na pokyny dospělých při mimořádných událostech. - rozlišuje blízké příbuzenské vztahy v rodině, role rodinných příslušníků a vztahy mezi nimi. - uplatňuje elementární poznatky o rodině, o lidské společnosti, o soužití a zvycích. - pozoruje, popíše a porovná viditelné proměny v přírodě v jednotlivých ročních obdobích. - využívá časové údaje při řešení různých situací v denním životě. 	<ul style="list-style-type: none"> -zná a uplatňuje základní hygienické návyky, např. mytí ruku po použití WC, před svačinou a obědem -je seznámen se školním řádem -orientuje se ve školní budově a zná zaměstnance školy, ví, na koho se obrátit v případě náročné či nezvyklé situace -reaguje na pokyny dospělých -seznamuje se s křesťanskými svátky a prožívá je společně se spolužáky i rodiči, učí se sledovat změny v přírodě v koloběhu roku - učí se nesobectví, úctě, zdvořilosti, trpělivosti, ovládání se, vytrvalosti - získává cit ke všemu krásnému a živému v okolí, učí se pečovat o vše živé - orientuje se v nejbližším prostoru domova, školy - 	<p>Lidské tělo, péče o zdraví, zdravá výživa</p> <p>Jsem školák, soužití ve škole, okolí domova a školy</p> <p>Bezpečné chování v silničním provozu v roli chodce</p> <p>Domov, rodina, postavení jedince v rodině, vyprávění pohádek</p> <p>Přírodní říše, orientace v čase, časový řád, režim dne, roční období, rytmus v životním čase, naučné příběhy o životě</p> <p>Orientace ve známém prostředí</p>	<p>Tělesná výchova -vliv tělesných aktivit na lidské zdraví</p> <p>OSV6 – Poznávání lidí seznámení se se zaměstnanci školy</p> <p>OSV3- Seberegulace a sebeorganizace</p> <p>Český jazyk -vyprávění, popis zážitků</p>

2. ročník – téma: Prvouka

Předmět je opět tvořivě integrován do ostatních předmětů (v rámci epoch českého jazyka, matematiky a výuky probíhající v přírodě) a prohlubuje znalosti a dovednosti získané v 1. třídě.

Děti pronikají do lidských hodnot a ctností na základě vyprávění zajímavých příběhů lidí a zvířat. Bajky podněcují srovnávání řady lidských ctností i nectností se zvířaty. Vyprávění o svatých lidech vzbuzuje zájem a úctu k lidskému osudu. Legendy o zázračných místech probouzejí zájem o prozkoumání jejich současnosti i minulosti.

Prohlubuje se poznávání a prožívání vztahů k jiným lidem v rodině (v čase a prostoru, např. rodokmen, babička, dědeček, prababička, pradědeček apod., kde, kdy a jak žili). Vzniká úcta ke stáří a potřeba pomáhat mladším, vrstevníkům, všem ostatním lidem.

Probouzíme vnímání dítěte, děti pozorují a poznávají vše, co se v okolní přírodě mění. Změny rostlin, zvířat, řek, hor, luk, kamenů, jezer, hvězd, měsíce, slunce apod. Děti prožívají hluboký obdiv a úctu k proměnám v přírodě a utvářejí v sobě potřebu ji chránit a měnit sebe sama.

Očekávané výstupy RVP	Výstupy školy	Učivo	Přesahy a vazby Průřezová témata
<ul style="list-style-type: none"> – projevuje toleranci k přirozeným odlišnostem spolužáků, jejich přednostem i nedostatkům. - chová se obezřetně při setkání s neznámými jedinci, odmítne komunikaci, která je mu nepříjemná; v případě potřeby požádá o pomoc. - rozlišuje děj v minulosti, přítomnosti a budoucnosti. - uplatňuje základní pravidla účastníků silničního provozu. - pozoruje, popíše a porovná viditelné proměny v přírodě v jednotlivých ročních obdobích. 	<ul style="list-style-type: none"> - rozlišuje základní lidské vlastnosti, kladné i záporné - osvojuje si základní pravidla slušného chování - učí se rozlišit, vyhodnotit nebezpečné situace- umí se orientovat v čase pomocí změn v přírodě dle ročních období- zná dopravní značky v okolí školy umí pozorovat a charakterizovat změny v přírodě 	<p>Soužití a chování lidí, mezilidské vztahy, komunikace, pravidla slušného chování, bajky, legendy o zázračných místech a svatých</p> <p>Úcta ke stáří, potřeba pomáhat</p> <p>Osobní bezpečí a zdraví</p> <p>Orientace v čase</p> <p>Dopravní dny, návštěva dopravního hřiště</p> <p>Změny rostlin, zvířat, řek, hor, luk apod. v průběhu roku</p>	<p>OSV7 – Mezilidské vztahy</p> <p>Matematika – Míry a váhy</p> <p>OSV3- Seberegulace a sebe organizace</p> <p>OSV10 – Řešení problémů a rozhodovací dovednosti</p> <p>OSV1 – Rozvoj schopností poznávání</p> <p>Český jazyk - vyprávění, vyjadřování dějů v minulosti, přítomnosti a budoucnosti</p> <p>Člověk a zdraví -dopravní výchova</p> <p>ENV1 – Ekosystémy – třídění odpadu, úklid třídy</p>

3. ročník – témata: Stavitelství, Řemesla, Pěstitelství

Když je nyní dítěti devět let, prodělává rozhodující zlom ve svém vztahu ke světu: ze světa jako součásti lidské bytosti se stává svět okolní v běžném smyslu slova. Pociťovanou spojitost se světem chce nyní dítě uchopit a v pravém smyslu slova pochopit, jak jen to v tom věku dokáže. Z toho se může rozvinout pochopení pro přírodu, zvířata, člověka, práci i techniku. Výuka probíhá v epochách, důraz je kladen na praktické činnosti dětí v reálném prostředí.

Téma: Stavitelství

Pokud dítě v jedné epoše pozná teoreticky a prakticky všechno to, co patří ke stavbě domu, pak pochopí komplexní pracovní procesy, které se odvíjejí po delší dobu. Pokud to podmínky dovolí, je realizována skutečná stavba např. hřiště, domeček, pec apod. Děti se zabývají vším, co se týká stavění: cihly, malta, suroviny na přípravu, postup zpracování surovin ve výrobě. Děti prožijí smysl a hodnotu lidské práce. Je posilována vůle dětí pozitivně proměňovat své prostředí.

Očekávané výstupy RVP	Výstupy školy	Učivo	Přesahy a vazby Průřezová témata
<ul style="list-style-type: none"> - uplatňuje elementární poznatky o činnostech člověka a práci lidí. Na příkladech porovnává minulost a současnost. - srovnává a hodnotí na vybraných ukázkách způsob života a práce předků na našem území v minulosti a současnosti s využitím regionálních specifik. - zhodnotí některé konkrétní činnosti člověka v přírodě a rozlišuje aktivity, které mohou prostředí i zdraví člověka podporovat nebo poškozovat. 	<ul style="list-style-type: none"> - pochopí komplexní pracovní proces stavby domu - seznámí se s pracovním procesem stavby domu - seznámí se s různými podmínkami způsobu života a zemi (extrémní rozdíly – Eskymáci iglú, africké chýše, atp) - učí se třídit odpad 	<p>Člověk a „používání prvků“ při stavbě domu, činnost člověka dříve a dnes</p> <p>Proměny způsobu života, bydlení, životní podmínky</p> <p>Ohleduplné chování v přírodě, ochrana přírody</p>	<p>OSV1 – Rozvoj schopnosti poznávání</p> <p>OSV8 – Komunikace</p> <p>MUL1-5</p> <p>Člověk a svět práce – tvorba makety domku, praktická stavba</p> <p>Český jazyk – tematická recitace, popis pracovního potupu, vyprávění, popis stavby</p> <p>Matematika – Míry a váhy</p> <p>Výtvarná výchova – kresba a malba různých typů obydlí</p> <p>Kreslení forem – symetrie</p> <p>Cizí jazyky – tematická slovní zásoba, tematická poezie, recitace</p> <p>Eurytmie – pohybové uchopení tematiky, ped. cvičení</p> <p>ENV4 – Vztah člověka k prostředí – využívání různých druhů materiálu</p>

Téma: Řemesla

Prostřednictvím různých praktických činností se děti seznamují s minulostí a současností některých profesí. Uvědomují si rozdíly mezi řemesly dříve a nyní, např. mlynář, kovář, švec... Výběr řemesel může být zaměřen dle charakteru regionu. Skrze prožitky si uvědomují hodnotu lidské práce a učí se kladnému vztahu k ní.

Očekávané výstupy RVP	Výstupy školy	Učivo	Přesahy a vazby Průřezová témata
<ul style="list-style-type: none"> - uplatňuje elementární poznatky o činnostech člověka a práci lidí. Na příkladech porovnává minulost a současnost. - odvodí význam a potřebu různých povolání a pracovních činností. - srovnává a hodnotí na vybraných ukázkách způsob života a práce předků na našem území v minulosti a současnosti s využitím regionálních specifíků. 	<ul style="list-style-type: none"> - seznámí se se širokou škálou tradičních řemesel, s přírodními materiály (kůže, vlna len), tradičním způsobem zpracování těchto materiálů, s nástroji, které dříve běžně používaly a s výrobky - umí porovnat a rozlišit produkt řemeslný, vyrobený lidskou rukou a strojově - seznámí se s proměnami života např. jak se dříve bydlelo a jak se žilo 	<p>Prapůvodní lidská povolání, činnost člověka dříve a dnes</p> <p>Současnost a minulost v našem životě</p> <p>Proměny způsobu života, bydlení, životní podmínky</p>	<p>OSV1 – Rozvoj schopnosti poznávání</p> <p>Člověk a svět práce – pletení z vlny, předení, tkaní, (látky, kůže, sklo atd.) práce s dalšími materiály</p> <p>Český jazyk – vyprávění, popis pracovního postupu, čtení, psaní</p> <p>Cizí jazyky – rozšíření slovní zásoby, tematická recitace</p> <p>Výtvarná výchova – kresba hlavních prvků řemesel, modelování</p> <p>ENV2 – Základní podmínky života – využívání přírodních materiálů ve vývoji člověka</p>

Téma: Pěstitelství

Tato epocha umožňuje dětem poznat, prožít a realizovat proces pěstování rostlin – obilí. Epocha začíná přípravou půdy (orba, hnojení, setí). Žáci pozorují a srovnávají různé druhy obilí. Naučí se pozorovat jak obilí klíčí, roste, zraje. Děti obilí sklízí a pokud možno také mlátí. Nakonec se učí péct z mouky, kterou samy připravily mletím. Děti zažijí vděčnost a úctu k rostlinnému světu, poznají konkrétní výsledky svědomité péče o rostliny. Zvířata poznávají jako pomocníky (domácí zvířata – skot).

Očekávané výstupy RVP	Výstupy školy	Učivo	Přesahy a vazby Průřezová témata

<ul style="list-style-type: none"> - objevuje a zjišťuje propojenost prvků živé a neživé přírody, princip rovnováhy přírody a nachází souvislosti mezi konečným vzhledem přírody a činností člověka. - změří základní veličiny pomocí jednoduchých nástrojů a přístrojů. - srovnává a hodnotí na vybraných ukázkách způsob života a práce předků na našem území v minulosti a současnosti s využitím regionálních specifik. - uplatňuje základní dovednosti a návyky související s podporou zdraví a jeho preventivní ochranou. - rozřídí některé přírodniny podle nápadných určujících znaků, uvede příklady výskytu ve známé lokalitě. 	<ul style="list-style-type: none"> - prožije a realizuje proces pěstování rostlin - obilí - pozoruje v praxi, jak počasí ovlivňuje úrodu na poli -prožije a vyzkouší vyměřování pole (krokování) -umí vážit na různých vahách suroviny -sleduje rozdíl podmínek života na vesnici a ve městě -seznámí se s PP, umí ošetřit drobná zranění - rozřídí základní druhy obilovin 	<p>Člověk a země: rolník a jeho činnosti, rovnováha v přírodě, půda, obilniny</p> <p>Měření pole, vážení surovin</p> <p>Proměny způsobu života, bydlení, životní podmínky</p> <p>Péče o zdraví, ošetření drobných úrazů a poranění, první pomoc, předcházení úrazům, duševní hygiena</p> <p>Základní plodiny</p>	<p>OSV1 – Rozvoj schopnosti poznávání</p> <p>ENV1-Ekosystémy</p> <p>ENV3 –Lidské aktivity a problémy životního prostředí – rozdíl strojové a manuální práce</p> <p>Český jazyk –vyprávění, popi pracovního postupu, tematická recitace, paní, čtení</p> <p>Cizí jazyky – tematická lovní zásoba, recitace, zpěv</p> <p>Výtvarná výchova –ilustrace procesu růstu obilí, jeho druhy</p> <p>Matematika- Míry a váhy</p> <p>Nauka o člověku a zvířatech (4. a 5.ročník)</p> <p>Nauka o rostlinách (5.ročník)ENV1 - Ekosystémy</p> <p>Výchova ke zdraví -první pomoc, bezpečnost práce, zacházení s materiálem</p>
---	--	--	--

3. a 4. Ročník

Témata: Orientace v prostoru a čase, Město a region

Předmět je vyučován v epochách. Jestliže v prvních třech letech dominovala obecná hlediska (spojitost s přírodou – znalost pracovních procesů a souvislostí), obrací se nyní pohled do prostoru a času. Tím se ještě jednou vytváří nový zdroj, který se však nyní začleňuje do souřadnic prostoru a času.

Nejbližší okolí – město, vesnice – by nyní mělo dítě zažít v jeho zeměpisně-prostorovém a historicky-časovém vývoji až do aktuální současnosti. Odstup, jenž v tomto věku charakterizuje poměr dítěte ke světu, se tím může proměnit v pocit sociální a prostorové sounáležitosti.

Téma: Orientace v prostoru a čase

Očekávané výstupy RVP	Výstupy školy	Učivo	Přesahy a vazby Průřezová témata
-----------------------	---------------	-------	-------------------------------------

<ul style="list-style-type: none"> - pracuje s časovými údaji a využívá jich k pochopení vztahů mezi ději a jevy. - určí světové strany v přírodě, orientuje se podle nich a řídí se podle zásad bezpečného pohybu a pobytu v přírodě. - určí a vysvětlí polohu svého bydliště nebo pobytu vzhledem ke krajině. - rozlišuje mezi náčrtý, plány a základními typy map. - vysvětlí na základě elementár. poznatků o Zemi jako součásti vesmíru, souvislost s rozdělením času a střídáním ročních období. 	<ul style="list-style-type: none"> - zná historii kalendáře a orientuje se v něm, umí vyhledávat dny, měsíce, jména, významné dny, seznámí se s různými typy kalendářů - pozoruje běh slunce, západ, východ, seznámí se se slunečními hodinami - seznámí se s fázemi měsíce a zkouší je pozorovat - seznámí se s planetami lunační soustavy a umí je vyjmenovat - má představu o postavení planet vzhledem k Slunci 	<p>Orientace v čase, kalendář, generace, letopočet</p> <p>Orientace v okolní krajině, pozorování běhu Slunce</p> <p>Orientace v prostoru, vycházky do okolí</p> <p>Vysvětlivky, plán města, cesta do školy, bydliště</p> <p>Vesmír a Země</p> <p>Země jako vesmírné těleso, planety sluneční soustavy</p>	<p>OSV1- Rozvoj schopnosti poznávání</p> <p>Matematika -měření času, Míry a váhy</p> <p>Český jazyk – vyprávění, psaní, čtení, tematická recitace</p> <p>Cizí jazyky - určování času</p> <p>Výtvarná výchova – tematické ilustrace</p> <p>Zeměpis 6. ročník</p>
---	--	---	---

Téma: Město a region

Očekávané výstupy z RVP	Výstupy školy	Učivo	Přesahy a vazby Průřezová témata
<p>- rozliší přírodní a umělé prvky v okolní krajině a vyjádří různými způsoby její estetické výhody a rozmanitost.</p> <p>- vyznačí v jednoduchém plánu místo svého bydliště a školy a cestu na určené místo, rozliší možná nebezpečí v nejbližším okolí. - začlení svou obec (město) do příslušného kraje, pozoruje a popíše změny v nejbližším okolí, v obci (městě).</p> <p>- vyhledává typické regionální zvláštnosti přírody, osídlení, hospodářství a kultury, jednoduchým způsobem posoudí jejich význam z hlediska přírodního, historického. - pojmenuje některé rodáky, kulturní a historické památky, významné události regionu, interpretuje některé pověsti nebo báje spjaté s místem, v němž žije.</p> <p>- poukáže v nejbližším společenském a přírodním prostředí na změny a některé problémy a navrhne možnosti zlepšení životního prostředí obce (města).</p> <p>- využívá archivů, knihoven, sbírek muzeí a galerií jako informačních zdrojů pro pochopení minulosti, zdůvodní základní význam chráněných částí přírody, kulturních památek.</p>	<p>-seznámí se s okolní krajinou, podle historických pramenů se snaží zjistit změny – úbytek zeleně, velikost nové zástavby atd.</p> <p>-učí se zakreslit a kreslí plánek školy a jejího okolí z ptačí perspektivy</p> <p>-seznámí se se základní historií a přírodou Prahy 5</p> <p>-seznámí se se základními prvky historie a významnými památkami Prahy</p> <p>-zná významné památky Prahy</p> <p>-zná a umí vyprávět báje pražské pověsti a legendy</p> <p>- seznamuje se s problémy svého regionu, např. dopravní situace, čistota okolí školy, třídění odpadu atd, pokouší se hledat řešení pro zlepšení</p> <p>-navštíví knihovnu a umí se v ní orientovat</p> <p>-umí si vypůjčit knihu podle svého zájmu</p> <p>-dokáže písemně zpracovat referát na dané téma a kultivovaně jej přednést</p>	<p>Okolní krajina, vliv člověka na životní prostředí</p> <p>Obec, místní krajina, kresba jednoduché mapy</p> <p>Místní oblast – region</p> <p>Region (kraj), regionální památky</p> <p>Současnost a minulost, báje a pověsti</p> <p>Globální problémy přírodního prostředí</p> <p>Návštěva knihovny, muzea, regionální památky</p>	<p>OSV1 - Rozvoj schopnosti poznávání</p> <p>ENV 2 – základní podmínky života</p> <p>ENV4 - Vztah člověka k prostředí – vztah mezi městem a venkovem</p> <p>MUL1-5</p> <p>Řemesla, výtvarná výchova - vytvoření makety lidského sídla – města, obce</p> <p>Zeměpis - regiony ČR (5. ročník)</p> <p>Výtvarná výchova – kresba plánu okolí školy, budovy Prahy atp</p> <p>Český jazyk – vyprávění, popis cesty, psaní, čtení</p> <p>Cizí jazyky – tematická slovní zásoba, základní tematická frazeologie popisující cestu</p>

Téma: Nauka o člověku a zvířatech (4.-5. ročník)

Téma je vyučováno v epoše řazené do 4. nebo 5. ročníku.

Zvířecí říši se pokoušíme rozdělit tak, že v pozadí pozorujeme rozdělení fyzické formy člověka na organizaci hlavy, soustavu trupu a metabolicko-motorickou soustavu. Dítě může získat obraz říše zvířat jako člověka „ve specializovaných formách“ rozprostřeného po celé Zemi. Tím pocitově prožije něco z jedinečnosti člověka, který není tak jako zvířata předurčen, vázán instinkty a definován svým chováním, ale založen svou nespecializovaností a univerzalitou k svobodě. A právě na tomto prožitku, že člověk je extraktem a syntetickým shrnutím celé říše zvířat na

vyšším stupni, je založena výuka v tomto ročníku.

Očekávané výstupy RVP	Výstupy školy	Učivo	Přesahy a vazby Průřezová témata
<ul style="list-style-type: none"> - ošetří drobná poranění a zajistí lékařskou pomoc. - porovnává na základě pozorování základní projevy života konkrétních organismů, prakticky třídí organismy do známých skupin, využívá k tomu i jednotlivé klíče a atlasy. - využívá poznatků o lidském těle k vysvětlení jednotlivých orgánových soustav a podpoře vlastního zdravého způsobu života. 	<ul style="list-style-type: none"> - prohloubí své znalosti PP, umí ošetřit drobná poranění a učí se zvládat i složitější situace – zlomeniny, popáleniny, tržné rány - popíše vnější stavbu těla a způsob života některých zástupců hlavonožců, skotu, ptáků, šelem, kopytníků, zachytí je kresbou či malbou - rozlišuje lidskou tělesnou podobu na hlavu, trup, končetiny a popíše jejich funkci a vztah ke světu - uvede základní smysly člověka a všimá si jejich soustředění na lidské hlavě - dokáže gramaticky správně písemně vytvořit referát na dané téma a kultivovaně jej přednést 	<p>První pomoc, péče o zdraví</p> <p>Živočichové, znaky života, projevy chování, stavba těla vybraných živočichů, životní potřeby, průběh a způsob života, funkce</p> <p>Lidské tělo, péče o zdraví, zdravá výživa, základní stavba a funkce</p>	<p>ENV 1-4</p> <p>OSV1 – Rozvoj schopnosti poznávání</p> <p>OSV2 – Sebepoznání a sebepojetí</p> <p>Výtvarná výchova -malba a kresba zvířat, modelování zvířat</p> <p>Český jazyk – sepsání a přednesení tematického referátu</p> <p>Cizí jazyky – tematická slovní zásoba, krátká vyprávění o zvířatech, recitace</p> <p>Výchova ke zdraví – škodlivé vlivy prostředí a látek</p>

5. ročník

Témata: Naše vlast, Střední Evropa

Témata jsou vyučována v epochách.

Je třeba zdůraznit morální složku zeměpisného vyučování. Když dítě poznává, jak jsou rozloženy věci kolem něj v prostoru, získává také láskyplnější vztah k lidem kolem sebe, ke svým blízkým.

Vyučování by mělo mít takový charakter, aby žákovi zprostředkovalo zájem o svět a odvalu k životu. K tomu patří pozvolna se stupňující pochopení pro zemi jako přírodní prostor s určitými životními rytmy, do nichž je člověk zahrnut, které ale zároveň mění tím, že hospodáří a zakládá kulturu. Měla by se tímto založit odhodlanost pracovat zodpovědně i určité ekologické vědomí.

Žáci by si měli uvědomit postavení naší země ve Střední Evropě se všemi aspekty geografickými, přírodními a kulturně-historickými. Poznávají stavbu Země z geologického hlediska, složení zemské kůry (horniny, nerosty) vždy v návaznosti na konkrétní zeměpisnou oblast. S ČR se seznamují ve smyslu jejich přírodních, kulturních a hospodářských charakteristik, poznávají odlišnosti jiných zemí a kultur Evropy.

Žáci by se měli se světem seznámit tak, aby dokázali s těmito poznatky spojit také pocity. Pro líčení si vybíráme různé oblasti a kraje střední Evropy. Měl by být položen základ určitému topografickému vědění o střední Evropě, takže si žáci mohou vytvořit obraz o trojím charakteru její krajiny, vyjádřeném v rovinách, pahorkatinách a vysokých horách.

Téma: Naše vlast

Očekávané výstupy z RVP	Výstupy školy	Učivo	Přesahy a vazby Průřezová témata
<ul style="list-style-type: none"> - rozeznává současné a minulé a orientuje se v hlavních reáliích minulosti a současnosti naší vlasti s využitím regionálních specifik. - objasní historické důvody pro zařazení státních svátků a významných dnů. <p>n09 - rozlišuje hlavní orgány státní moci a některé jejich zástupce, symboly naše státu a jejich význam.</p> <ul style="list-style-type: none"> - vyhledává jednoduché údaje o přírodních podmínkách na mapách naší republiky. <p>n05 - určí světové strany podle mapy, orientuje se podle nich a zná polohu svého bydliště vzhledem ke státu.</p> <ul style="list-style-type: none"> - uplatňuje účelné způsoby chování v situacích ohrožujících zdraví a v modelových situacích stimulujících mimořádné události. 	<ul style="list-style-type: none"> - charakterizuje život a tradice Čech, Moravy a Slezska - vyjmenuje některé známé kulturní a historické památky - orientuje se na zeměpisné mapě Čech, zná významná města a najde je na mapě, zná významné české hory a řeky - seznámí se s různými druhy map - pozná světové strany a umí je určit - rozlišuje základní průmyslová odvětví, zemědělské oblasti - rozlišuje a určuje základní typy krajín ve spojení s podnebím a počasím - dokáže gramaticky správně písemně vytvořit referát na dané téma a kultivovaně jej přednést 	<p>Současnost a minulost v našem životě, cesta po proudu hlavních řek, vývoj krajiny, osídlení</p> <p>Historie řemesel – voraři, výroba tužek v ČR, skláři, obchod po vodě s ostatními částmi Evropy</p> <p>Česká republika</p> <p>Naše vlast, hlavní město, státní symboly</p> <p>Mapy obecně zeměpisné a tematické, významná města a oblasti, podnebí, počasí, typy krajín</p> <p>Světové strany, orientace na mapách</p> <p>Bezpečné chování v rizikovém prostředí</p>	<p>Český jazyk – lidové zvyky a tradice, referát, čtení, psaní</p> <p>Člověk a svět práce – modelování mapy ČR</p> <p>Výtvarná výchova- kreslení a malování map, erbů, budov</p> <p>Matematika – měřítka map, převody jednotek</p> <p>OSV 6 –Poznávání lidí</p> <p>OSV 1 – Rozvoj schopnosti poznávání</p> <p>OSV10 -Řešení problémů a rozhodovací dovednosti</p>

Téma: Střední Evropa

Očekávané výstupy RVP	Výstupy školy	Učivo	Přesahy a vazby Průřezová témata
<ul style="list-style-type: none"> - vyhledává jednoduché údaje o přírodních podmínkách na mapách střední Evropy. - zprostředkuje ostatním zkušenosti, zážitky a zajímavosti z vlastních cest a porovná způsob života a přírodu v naší vlasti i v jiných zemích. 	<ul style="list-style-type: none"> - rozlišuje klimatické poměry, typy krajín - rozlišuje polarity oblastí (sever - jih, východ – západ) 	<p>Mapy obecně zeměpisné a tematické, cesta po proudu hlavních řek (Labe, Dunaj, Odra, Rýn), důležitá města a přístavy, dopravní cesty (kanály, obchod přes moře)</p> <p>Evropa, svět</p>	<p>Zeměpis Střední Evropy (2. stupeň)</p> <p>OSV1 –Rozvoj schopnosti poznávání</p> <p>OSV8 – Komunikace</p> <p>GLO1 - Evropa a svět nás zajímá</p> <p>GLO2 – Objevujeme Evropu a svět</p>

Téma: Nauka o rostlinách

V první řadě je třeba navázat na pozorování zvířat ve vztahu k člověku, které jsme započali ve 4. ročníku. Hlavní váhu klademe na výuku botaniky. Je třeba nejprve mluvit o podmínkách růstu rostlin (půdní podmínky, vlhkost, teplo a světlo), abychom poznali přirozené životní stanoviště rostlin.

Jedním z cílů výuky tedy je, abychom dětem zprostředkovali spolupatříčnost Země a jejího okolí s rostlinou. Tak, jako je rostlina pociťována jako jeden celek se Zemí, mělo by se v tomto vztahu dítě cítit jako obyvatel Země. Pozorování směřuje do různých stupňů rostlinného života s jednotlivými vývojovými fázemi dítěte: od hub až ke kvetoucím rostlinám. Je přitom důležité vyhnout se vnějším analogiím. Je třeba v uměleckém smyslu představit z každé rostliny to nejcharakterističtější a vtáhnout děti do tohoto líčení a prožívání právě v raném stupni vývoje jejich vědomí.

Očekávané výstupy RVP	Výstupy školy	Učivo	Přesahy a vazby Průřezová témata
<ul style="list-style-type: none"> - zkoumá základní společenstva ve vybraných lokalitách regionu, zdůvodní podstatné vzájemné vazby mezi organismy a nachází mezi nimi shody a rozdíly, všímá si přizpůsobení organismů různým prostředím. - založí jednoduchý pokus, naplánuje a zdůvodní postup, vyhodnotí a vysvětlí výsledky pokusu. 	<ul style="list-style-type: none"> - odvodí na základě pozorování přírody nebo na příkladě závislosti rostlinného růstu na vodě, charakteru půdy a dalších podmínkách prostředí - vysvětlí odlišnost ve výživě zelených rostlin a hub - rozliší nejznámější jedlé a jedovaté houby - na základě pozorování popíše stavbu rostlinného těla - uvede příklady odlišných životních forem vyšších rostlin na základě pozorování přírody - objasní roli lišejníků jako indikátorů čistoty životního prostředí - dokáže gramaticky správně písemně vytvořit referát na dané téma a kultivovaně jej přednést 	<p>Životní podmínky, rovnováha v přírodě</p> <p>Vlastnosti látek, životní podmínky</p> <p>Vývojové fáze člověka (porovnání s evoluční řadou rostlin)</p> <p>Houby</p> <p>Rostliny (stavba těla)</p> <p>Poznávání zástupců běžných druhů (lišejníky, mechorosty, kapradorosty, plavuně, přesličky, rostlinná patra).</p>	<p>Biologie (2. stupeň)</p> <p>OSV 1 – Rozvoj schopnosti poznávání</p> <p>ENV 1- Ekosystémy</p> <p>ENV 2 – základní podmínky života</p> <p>Výtvarná výchova -malba rostlin akvarelem, kresba rostlin</p> <p>Cizí jazyky – tematická slovní zásoba, psaní, čtení</p> <p>Český jazyk, vyprávění, popis rostliny, zpracování referátu</p> <p>Kreslení forem – formy rostlin a okvětních lístků</p> <p>Matematika - geometrie</p>

Téma: Člověk a zdraví

Očekávané výstupy z RVP	Výstupy školy	Učivo	Přesahy a vazby Průřezová témata
<ul style="list-style-type: none"> - rozlišuje jednotlivé etapy lidského života a orientuje se ve vývoji dítěte před a po jeho narození. 	<ul style="list-style-type: none"> -upevňuje si základy slušného chování v běžných životních situacích 	<p>Rodičovství, základy společenského chování</p> <p>Kluci a holky – jsme stejní i jiní</p>	<p>OSV7 -Mezilidské vztahy</p> <p>OSV4 -Psychohygiena</p>

<ul style="list-style-type: none"> - uplatňuje ohleduplné chování k druhému pohlaví a orientuje se v bezpečných způsobech sexuálního chování mezi chlapci a děvčaty v daném věku. - účelně plánuje svůj čas pro učení, práci, zábavu a odpočinek podle vlastních potřeb s ohledem na oprávněné nároky jiných osob. - předvede v modelových situacích osvojené jednoduché způsoby odmítání návykových látek 	<ul style="list-style-type: none"> - seznamuje se s vývojem dítěte po narození, s péčí o dítě doma a ve společnosti - uvědomuje si, že člověk bez láskyplného zacházení a bez lidské společnosti se nestane člověkem 	Režim dne, osobní a duševní hygiena, životospráva Využití volného času, ostražitost v jednání s neznámými lidmi Odvaha říci ne, když se mi něco nelíbí	OSV8 – Komunikace Nauka o člověku a zvířatech
---	--	--	--

Poznámka: Očekávané výstupy tématu *Člověk a zdraví* uvedené v poslední tabulce se mohou realizovat průběžně ve všech předmětech. Je potřeba na nich pracovat neustále, není proto vhodné je zařadit jen jako téma jedné hodiny.

Témata: Starověké kultury, Řecko

Témata jsou vyučována v epochách.

Nejprve se dítě „ubytuje“ v krajině a dějinách svého blízkého okolí. Už ve 4. třídě vytvářejí dějepisné obrazy první historickou časovou představu. S 5. třídou začíná výuka dějepisu. Pohled dítěte se nyní obrací od jeho okolí do dálky, časově i prostorově. Na začátku ještě stojí mytologické obrazy raných poměrů lidstva, pak během čtyř let vede cesta od dávných orientálních kultur přes dobu klasického starověku a středověku stále více do skutečnosti naší současné materiální civilizace a politicko-sociálních poměrů.

Nyní v dítěti procítá schopnost a zájem spojovat se s obsáhlejšími dějinnými souvislostmi, přijímat dějinné „pojmy“.

Pohled dítěte zpočátku vědomě zaměřujeme na mimoevropské kultury. V centru pozornosti tu stojí staré orientální kultury Indie, Persie, Mezopotámie a Egypta. Učitel by si měl uvědomovat, že tyto vyspělé kultury jsou zvláště výraznými příklady kulturních forem, které se časově i zeměpisně objevovaly v obdobné podobě na různých místech. Následují řecké dějiny od dob Homéra až k setkání řecké kultury s kulturou orientální v době Alexandrových tažení.

Téma: Starověké kultury

Očekávané výstupy RVP	Školní výstupy	Učivo	Přesahy a vazby, průřezová témata
	<ul style="list-style-type: none"> - uvede příklady zdrojů informací minulosti - orientuje se na časové ose - rozliší souvislosti mezi přírodními podmínkami a vznikem prvních zemědělských civilizací - uvede příklady nejznámějších památek 	Historické prameny, historický čas a prostor Nejstarší starověké civilizace Indie, Persie, Mezopotámie, Egypt Společenské skupiny ve starověkých kulturách	OSV 1- Rozvoj schopností poznávání OSV7 – Mezilidské vztahy OSV8 - Komunikace Dějepis – historické prameny ENV3 Základní podmínky života

<p>- rozlišuje základní formy vlastnictví, používá peníze v běžných situacích.</p>		<p>Formy vlastnictví ve starověkých kulturách</p>	<p>MUL1 -Kulturní difference GLO1 – Evropa a vět nás zajímá GLO2 – Objevujeme Evropu a vět Český jazyk-vyprávění, mytologie starověkých kultur, zdokonalování čtenářské gramotnosti, psaní Eurytmie –eurytmické zpracování kulturních epoch Výtvarná výchova – tematická kresba a malba Hudební výchova – písně a melodie indické, perské, egyptské, tance</p>
--	--	---	--

Téma: Řecko

Očekávané výstupy RVP	Školní výstupy	Učivo	Přesahy a vazby, průřezová témata
<ul style="list-style-type: none"> - rozpozná ve svém okolí chování a jednání, která porušují základní lidská práva nebo demokratické principy. - vyjádří na základě vlastních zkušeností základní vztahy mezi lidmi, vyvodí a dodržuje pravidla pro soužití ve škole, mezi chlapci a dívkami, v rodině, v obci (městě). - rozlišuje základní rozdíly mezi jednotlivci, obhájí při konkrétních činnostech své názory, popřípadě připustí svůj omyl, dohodne se na společném postupu a řešení se spolužáky. 	<ul style="list-style-type: none"> - charakterizuje řecké dějiny od dob Homéra až k setkání řecké kultury s kulturou orientální v době Alexandrových tažení - charakterizuje protiklad Sparty a Athén 	<p>Antické Řecko, řecko-perské války, Perikles, Alexandr Veliký, Makedonská říše, řecká mytologie</p> <p>Právo a spravedlnost</p> <p>Mezilidské vztahy</p>	<p>DEM4 – Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování</p> <p>Výtvarná výchova -historické památky, malování</p> <p>Hudební výchova – řecké melodie a písně, hra na nástroje, řecké stupnice, tance</p> <p>Český jazyk – recitace v hexametu, vyprávění řecké mytologie, psaní, čtení</p> <p>Informační a komunikační technologie – příprava olympijských her a účast</p> <p>MED 7 – Práce v realizačním týmu)</p> <p>Tělesná výchova – řecký pětiboj</p> <p>Kreslení forem- starořecké formy</p> <p>Dramatická výchova – tematická dramatizace</p> <p>OSV 1 – Rozvoj schopnosti poznávání</p> <p>OSV2 – Sebepoznání,sebepojetí</p> <p>OSV6 -Poznávání lidí</p> <p>OSV7 -Mezilidské vztahy</p> <p>OSV8 – Kooperace a kompetice</p>

6.7. DĚJEPIS

6.7.1. Charakteristika předmětu

Vyučovací předmět dějepis směřuje k naplňování očekávaných výstupů vzdělávací oblasti Člověk a společnost (Dějepis – v plné míře, Výchova k občanství – zčásti; zbývající očekávané výstupy jsou přiřazeny k zeměpisu, matematice a přírodopisu) RVP ZV. V rámci tohoto předmětu jsou také realizována tato průřezová témata: Osobnostní a sociální výchova, Výchova demokratického občana, Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech, Multikulturní výchova a Mediální výchova.

Dějepis navazuje na některé tematické obsahy předmětu Člověk a svět prvního stupně a dále je rozvíjí. Žák tak prochází v různých souvislostech a formách celými dějinami lidstva od pravěku až do současnosti. Prostřednictvím vlastivědné výuky se seznámil s krajinou a dějinami oblasti, ve které žije. Probudily se v něm první představy o historickém vývoji.

Výuka dějepisu pohled dítěte časově i prostorově rozšiřuje. Výuka dějepisu má za úkol zprostředkovat žákovi obrazy a ideje o dějinných souvislostech vývoje lidstva. Žák si má v průběhu výuky uvědomit a prožít, že lidská existence spočívá v neustálém vývoji, že pojem „lidstvo“ v sobě pojímá pestrost a různorodost kulturních vývojových stupňů lidstva a rozmanitost národů účastnících se dějinných procesů. Největší důraz je kladen na kulturně-historický vývoj.

V 6. ročníku probíraná látka přechází z éry zakládání velkých kultur (5. třída) do dimenze lidských sporů a válek. Vůdčí historické osobnosti nyní vystupují silněji do popředí jako exponenti sociálních změn. Probírány jsou dějiny Římanů a středověk až do počátku 15. století. Podstatným rysem, který má oslovit u žáků procitající kauzální chápání, je dualita. Dominují biografická líčení, která mají kulturně-historickou a antropologickou hodnotu. Probírány jsou též počátky a charakter velkých světových náboženství. V 7. ročníku je kladen důraz na princip příčiny a následku a uchopování širších souvislostí, které umožňují rozvoj rozumové činnosti, z níž se rodí schopnost vypracovat si odůvodněný úsudek. V centru výuky stojí novověk, zvláště aspekty objevů a vynálezů, umění a nových forem obchodu a církevního života. Žáci by měli poznat, jak praktická činnost a technika utváří vědomí lidí. V 8. ročníku je důraz kladen na kulturní dějepis období novověku, souhru kauzality a záměrných lidských skutků, zvláště v období průmyslové revoluce. Dalším aspektem jsou sociální důsledky vynálezů, zřetelné zvláště v dějinách Anglie. Dějepis 9. ročníku oslovujeme rostoucí schopnost žáků chápat ideové souvislosti a jejich vlastní úsudek (ne pouhé vynášení soudů). V centru stojí vůdčí ideje a míra jejich uskutečnění, počínaje Velkou francouzskou revolucí do současnosti. Žáci by měli chápat současný vývoj v kulturně-vědecké, hospodářsko-technické a sociálně-spoločenské oblasti. Probouzíme u žáků prožitek, že se jich dějiny týkají, a odvahu k pozitivnímu sociálnímu konání.

Samostatným tématem (epochou) v 9. ročníku jsou dějiny umění. Pozorování velkých mistrovských děl má v mladém člověku probudit radost a nadšení pro krásu a velikost umění. Při tom jde nejprve především o to, aby se pozorovatel stal bdělým, aby zjemnil své vnímání a učinil je citlivějším - aby se učil vidět. Další důležitý aspekt pozorování spočívá v tom, že zaměříme pohled na

charakteristické rozdíly tří vybraných epoch: Co je krásné pro Egyptana? Jak prožívá krásu Řek? Jaký ideál krásy, jaký pojem krásy vyvinula renesance? Na příkladu vývoje umění může být čitelné něco z vývojové cesty lidstva. Jednotlivé stupně "Egypt - Řecko - renesance" mohou zviditelnit kroky vývoje lidského vědomí.

Kromě pochopení širších dějinných souvislostí přináší dějepis některá témata vzdělávacího oboru Výchova k občanství. Zde se výuka zaměřuje na vytváření zdravého a jistého úsudku, který je základem každého opravdového sociálního jednání a tím také předpokladem pro plnění úkolů, které vyplývají z života jedince jako občana. Vede žáka k prohloubenému poznání základních společenských vztahů a vazeb, k orientaci po historických kořenech aktuálních sociálních témat a problémů. Jde o témata, která jsou úzce propojena s dějepisnými tématy, v nichž žák prožívá a uvědomuje si různé vývojové aspekty občanského života, především vývoj a měnící se podobu státních forem, vztahu jedince a společnosti, jeho práv a povinností, jakož i otázek duchovního, státního a hospodářského života společnosti.

Sociální zkušenosti žáci získávají v konkrétních sociálních situacích a procesech, sociální dovednosti vyrůstají z praktického sociálního konání. Z tohoto důvodu stojí znalosti a dovednosti, které si žák osvojuje, v úzké souvislosti s hlavními principy a celkovou koncepcí celého ŠVP waldorfské školy a všech vzdělávacích oblastí a vyučovacích oborů a především s průřezovými tématy. Výuka dějepisu znalosti a dovednosti těchto průřezových témat doplňuje a upevňuje ve vztahu k životu jedince jako občana. Navíc zasahuje mnoho témat z oboru Výchova k občanství do praktického každodenního života školy.

Tematické okruhy Stát a právo a Mezinárodní vztahy, Globální svět z oboru Výchova k občanství mají přímou vazbu na společenskovědní části předmětu zeměpis a jsou do značné míry jejím obsahem, tematický okruh Stát a hospodářství je ve velké míře zpracován do předmětu matematika.

Pro rozvoj žáka v tomto oboru jsou rovněž klíčové občanský postoj a občanská angažovanost vyučujících, především jeho třídního učitele. Spolupráce učitelů v rámci školy, jež funguje na principech samosprávy a kolegiálního vedení, je nezanedbatelnou součástí Výchovy k občanství, která spočívá v organizaci života školy. Podobně významný je pro žáka také zážitek ze spolupráce mezi učiteli a rodiči. Tyto praktické sociální situace reálného sociálního života školy vedou ke skutečné výchově sociálních a občanských schopností. Proto často témata vzdělávacího oboru Výchova k občanství plynule přechází do dalších oblastí podobně jako průřezová témata a tvoří integrativní součást realizovaných vzdělávacích obsahů.

Žáci se učí vytvářet své vlastní zápisy probíraných témat a využívat různé formy takového zápisu (poznámky, myšlenkové mapy, časové osy apod.).

Dějiny umění

Mladý člověk ve věku 14-15 let prožívá hlubokou vnitřní proměnu. V období pohlavního dospívání odeznívají v mladém člověku síly fantazie, ze kterých tvořil jako malé dítě a jeho duše se stahuje do sebe. Ve svém nitru bolestivě zažívá osamostatňování od autority učitele a rodičů.

Mnozí mladí lidé se v době pubertálních krizí cítí být „vyhoštěni“ do světa disharmonie a nepravdivosti. Na své okolí často reagují revoltujícím vzdorem a ostrou kritikou. Pravým zdrojem posílení pro mladého člověka v tomto věku může být zážitek uměleckých děl.

V předmětu Dějiny umění jsou studenti vedeni k pozorování uměleckých děl. Hlavním cílem této epochy je naučit žáka procesu pozorování, prohloubit a zjemnit schopnost vnímání.

Pozorování, skutečné individuální setkání s uměleckým dílem probouzí v žácích aktivizaci vnitřních duševních sil.

Umělecky vedená výuka, která prolíná všemi předměty 1. i 2. stupně (1.-8. ročník) waldorfské školy poskytuje žákům tvořivá setkání s uměleckými díly velkých kulturních epoch i různých národů. Teprve ve věku 14-15 let mohou žáci podstatu uměleckých děl plně pochopit rozumem.

Skrze dochovaná umělecká díla (sochy a obrazy – nejprve v reprodukcích, později také reálná v galeriích) začínají žáci chápat smysl umění, z jakých potřeb lidského ducha vznikalo. To, co dnes žije v lidské duši se postupně událo ve vývoji lidstva a umělecká díla jsou reálným obrazem této skutečnosti.

Pozorování a prezentaci vlastního pozorování žáci doplňují vlastní tvorbou: kreslením, modelováním, grafickým zpracováním vybraných uměleckých děl. Dílo si tak přiblíží, vnímají jeho smyslově danou realitu a mohou se také dotknout jeho jedinečnosti.

Metodika vyučování by měla v mladém člověku probudit údiv, zájem nadšení, vcítění se do uměleckého díla.

Obsah je zacílen na konkrétní úseky dějin umění: starověký Egypt, umění antického Řecka a Říma, renesance.

Na těchto třech obdobích a jejich uměleckých odkazech si mohou studenti nejlépe uvědomit vývoj vědomí lidstva a tím i kořeny evropského myšlení a humanismu.

Most mezi antikou a renesancí je vytvořen krátkými vstupy: ukázkami raně křesťanského, byzantského, románského a gotického umění.

Výuka vyvrcholí v díle o životních osudech významných renesančních umělců např: Michelangelo, Leonardo da Vinci a Duerer a ve vzájemném srovnání těchto individualit.

(Dějiny umění jsou vyučovány v rámci předmětu Dějepis v 9. třídě)

Forma realizace

Výuka dějepisu je realizována v 6. – 9. ročníku. Výuka probíhá v epochách, popř. projektech (ve třídě či ve společných projektech 6. – 9. ročníku). Konkrétní zařazení témat výchovy k občanství a s nimi souvisejících průřezových témat a způsob jejich realizace v 6. – 9. ročníku je ponechána na volbě učitele.

6.7.2. Vzdělávací strategie a rozvíjení kompetencí

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence k učení

- žáky vedeme k sebehodnocení
- individuálním přístupem k žákům maximalizujeme jejich šanci prožít úspěch
- žákům umožňujeme ve vhodných případech realizovat vlastní nápady, podněcujeme jejich tvořivost
- učitel vytváří takové situace, v nichž má žák možnost zažít radost z učení pro samotné učení a pro jeho další přínos.
- nabízíme různé způsoby učení tak, aby si žák mohl vybrat, který mu nejvíce vyhovuje
- vedeme žáky ke kritickému čtení dobových dokumentů, práci s obrazovým materiálem a na jeho základě kladení otázek a vyvozování závěrů
- vedeme žáky k tomu, aby si uměli plánovat učení a třídit informace zadáváním střednědobých úkolů (projektů)

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence k řešení problémů

- žáky vedeme k aktivnímu podílu na všech fázích činnosti, na plánování, přípravě, realizaci i hodnocení
- umožňujeme žákům vytvářet hypotézy, pozorovat různé jevy, hledat pro ně vysvětlení
- umožňujeme propojení znalostí z více vyučovacích předmětů i využití praktických dovedností z různých oblastí lidské činnosti, a tudíž i více přístupů k vyřešení
- vedeme žáky k porovnávání možných řešení historických situací a předkládáme pozitivní příklady takových řešení
- na příkladech biografii historických osobností učíme žáky odvaze vyjádřit vlastní názor, podpořit jej argumenty, obhájit jej v diskuzi, ale také přijmout názor druhého
- na historických příkladech učíme ukazujeme učíme žáky konstruktivní přístup k řešení problémů

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence komunikativní

- vedeme žáky k tomu, aby uměli srozumitelně a kulturně komunikovat ve skupině, aktivně naslouchat, nalézat společná řešení, hledat kompromis
- učíme žáky obhajovat a argumentovat vhodnou formou svůj vlastní názor a zároveň poslouchat názor jiných.
- začleňujeme metody kooperativního učení a jejich prostřednictvím vedeme děti ke spolupráci při vyučování.
- vytváříme pro žáky příležitosti k formulování a obhajování vlastních myšlenky a názorů

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence sociální a personální

- ve výuce používáme skupinovou práci žáků, vzájemnou pomoc při učení
- sociální kompetence vyvozujeme na praktických cvičeních a úkolech
- usilujeme o to, aby žáci prokázali schopnost střídat role ve skupině

- žáky vedeme k respektování společně dohodnutých pravidel chování, na jejichž formulaci se sami podílejí.
- vedeme je zároveň k odmítavému postoji ke všemu, co narušuje dobré vztahy mezi žáky.
- učíme základům kooperace a týmové práce.
- učitel dbá důsledně na to, aby stanovoval PŘÍMĚŘENÉ POŽADAVKY, a tak rozvíjel u žáka pozitivní představu o něm (žáku) samém, tzv. "obraz o sobě"
- ve výuce využíváme prvky dramatizace a hraní rolí

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence občanské

- prostřednictvím historických osobností vedeme žáky k tomu, aby si byli vědomi své občanské úlohy a aktivně ji plnili
- vedeme žáky k respektování národnostních, náboženských či kulturních rozdílů pozitivními příklady z historie a porozuměním těmto rozdílům
- připravujeme žáky k tomu, aby se projevovali jako svobodné a zodpovědné osobnosti, uplatňovali svá práva a naplňovali své povinnosti
- porozuměním historii vedeme žáky k respektování a ochraně kulturního dědictví obce a státu

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence pracovní

- výuku doplňujeme o praktické exkurze.
- vedeme žáky k pravidelnému plnění zadaných úkolů
- vyžadujeme pečlivost při vypracovávání portfolia a zpracování referátů či jiných prezentací

6.7.3. Dějepis - vzdělávací obsah předmětu

6.a 7. ročník

téma: Řím, stěhování národů

Očekávané výstupy RVP	Školní výstupy	Učivo	Přesahy a vazby, průřezová témata
<ul style="list-style-type: none"> - rozpozná souvislost mezi přírodními podmínkami a vznikem prvních velkých zemědělských civilizací - porovná formy vlády a postavení společenských skupin v jednotlivých státech a vysvětlí podstatu antické demokracie - demonstruje na konkrétních příkladech přínos antické kultury a uvede osobnosti antiky důležité pro evropskou civilizaci, zrod křesťanství a souvislost s judaismem - uvede nejvýznamnější typy památek, které se staly součástí světového kulturního dědictví - charakterizuje život pravěkých sběračů a lovců, jejich materiální a duchovní kulturu - objasní význam zemědělství, dobytkařství a zpracování kovů pro lidskou společnost - uvede příklady archeologických kultur na našem území - orientuje se na časové ose a v historické mapě, řadí hlavní historické epochy v chronologickém sledu 	<ul style="list-style-type: none"> - popíše čím se zabývá archeolog a archeologie - uvede příklady hmotných pramenů - vysvětlí význam muzeí pro příští generace - shrne odkud pocházejí informace o historii - charakterizuje přechod od republiky k císařství - vysvětlí hlavní důvody rozpadu římské říše - porovná vyspělou antickou civilizaci se zemědělskou společností střední Evropy a barbarskými národy - uvede příklady práv a povinností římského občana v době republiky - vyhledá rozdíly mezi demokracií a samovládou - popíše příčiny, které urychlily zánik římské říše - rozlišuje a porovnává různé formy vlastnictví, uvede jejich příklady 	<p>Historické prameny, historický čas a prostor</p> <p>Založení Říma Římská republika (punské války, sociální reformy) a ústava Vybrané významné postavy římské republiky Římské císařství Římská kultura a římské právo Antické památky</p> <p>Vznik a šíření křesťanství Rozpad římské říše Pravěcí sběrači a lovci a jejich kultura Stěhování národů</p>	<p>OSV1 – Rozvoj schopností poznávání OSV6 – Poznávání lidí OSV7 – Mezilidské vztahy OSV11 – Hodnoty, postoje, praktická etika DEM2 – Občan, občanská společnost a stát DEM3 – Formy participace občanů v politickém životě DEM4 – Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování GLO1 – Evropa a svět nás zajímá GLO2 – Objevujeme Evropu a svět MUL1 – Kulturní diference MUL3 – Etnický původ MUL5 – Princip sociálního smíru a solidarity Výchova k občanství – počátky státního zřízení republiky, právního státu Český jazyk a literatura-práce s překlady autentických materiálů, citáty slavných dobových osobností, divadelní hry Výtvarná výchova – římské památky, antické sochy Cizí jazyky – základy latiny, latinské citáty</p>

téma: Vývoj Evropy a Čech ve středověku do husitských válek

Očekávané výstupy RVP	Školní výstupy	Učivo	Přesahy a vazby,
-----------------------	----------------	-------	------------------

			průřezová témata
<ul style="list-style-type: none"> - popíše podstatnou změnu evropské situace, která nastala v důsledku příchodu nových etnik, christianizace a vzniku států - porovná základní rysy západoevropské, byzantsko-slovanské a islámské kulturní oblasti - objasní situaci Velkomoravské říše a vnitřní vývoj českého státu a postavení těchto státních útvarů v evropských souvislostech - vymezí úlohu křesťanství a víry v životě středověkého člověka, konflikty mezi světskou a církevní mocí, vztah křesťanství ke kacířství a jiným věroukám - ilustruje postavení jednotlivých vrstev středověké společnosti, uvede příklady románské a gotické kultury - orientuje se na časové ose a v historické mapě, řadí hlavní historické epochy v chronologickém sledu 	<ul style="list-style-type: none"> - vysvětlí důsledky rozpadu římské říše - vyjmenuje nová evropská etnika - zdokonalí dovednost čtení z mapy při vysvětlování pohybu nového obyvatelstva - porovná odlišnosti způsobu organizace života nových obyvatel evropského rodu s uspořádáním v římské říši - charakterizuje úlohu církve v souvislosti s utvářením nových státních útvarů - posoudí vliv Vikingů na utváření raně středověkých státních útvarů - zhodnotí podíl církve na utváření Franků a říše - konkretizuje přínos karolinské kultury - shrne hlavní etapy vývoje Byzantské říše - objasní základní znaky byzantské kultury na konkrétních příkladech - popíše vliv byzantské kultury na okolní země - objasní pojmy spojené s islámskou vírou a arabskou kulturou - porovná shodné a odlišné rysy islámu a křesťanství - zhodnotí přínos arabské kultury pro kulturu evropskou - dá do souvislostí sjednocení slovanských kmenů s nutností obrany před kočovnými kmeny - vyhodnotí důležitost příchodu Cyrila a Metoděje pro další vývoj našeho národa - popíše kulturní přínos velké Moravy - reprodukuje nejznámější pověsti a 	<p>Evropa po stěhování národů</p> <ul style="list-style-type: none"> - Frankové, Karel Veliký a obnovení římské říše. - Kultura klášterů (Clunijská reforma). - Boj mezi papežem a císařem. - Křížové výpravy - rytířství a rytířské řády, setkání Východu a Západu (Friedrich II.). - Začátek kultury měst. <p>Přesun těžiště dějin ze Středomoří do severozápadní a střední Evropy</p> <p>Vznik a šíření islámu (Muhammad) Francká a arabská říše Sámová říše Velkomoravská říše v souvislosti se Svatou říší římskou a Byzantskou říší Cyril a Metoděj, šíření křesťanství Český stát, jeho vznik, vývoj a vztah k Svaté říši římské Společnost ve středověku, lenní systém, zemědělství, města, řemesla, hospodářství Role náboženství, křesťanství; kultura - románské a gotické umění Přemyslovci České země v době Karla IV.</p>	<p>OSV1 – Rozvoj schopností poznávání OSV6 – Poznávání lidí OSV7 – Mezilidské vztahy OSV11 – Hodnoty, postoje, praktická etika DEM2 – Občan, občanská společnost a stát GLO1 – Evropa a svět nás zajímá GLO2 – Objevujeme Evropu a svět GLO3 – Jsme Evropané MUL1 – Kulturní difference MUL3 – Etnický původ MUL4 – Multikulturalita MUL5 – Princip sociálního smíru a solidarity ENV3 – Lidské aktivity a problémy životního prostředí ENV4 – Vztah člověka k prostředí</p> <p>Výchova k občanství –počátky české státnosti počátky třídního dělení společnosti Český jazyk a literatura- počátky české literatury (kroniky, legendy) MED1 -Kritické čtení Výtvarná výchova- románský sloh, základní prvky architektury Hudební výchova- středověká hudební díla, chorály Dějiny umění Cizí jazyky - latina</p>

	<p>báje o prvních Přemyslovcích</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozliší legendy a historická fakta - objasní vnitřní vývoj českého státu v evropských souvislostech a dopady jeho christianizace - charakterizuje výjimečnost osoby Svatého Václava - posoudí vliv církve na každodenní život tehdejších lidí - popíše organizaci světské a církevní moci - zhodnotí důvody a důsledky křížových výprav do Svaté země - uvede znaky románského slohu a příklady stavebních památek (i regionálních) - popíše změny v zemědělské výrobě - popíše život ve středověkém městě (obchod, práva, řemesla) - zhodnotí přínos vlády Karla IV. - rozpozná znaky gotiky na příkladech významných gotických památek 		
--	---	--	--

téma: Objevy a dobývání, počátky nové doby

Očekávané výstupy RVP	Školní výstupy	Učivo	Přesahy a vazby, průřezová témata
<p>- popíše a demonstuje průběh zámořských objevů, jejich příčiny a důsledky</p> <p>- orientuje se na časové ose a v historické mapě, řadí hlavní historické epochy v chronologickém sledu</p>	<p>- uvede důvody zámořských plaveb</p> <p>- ukáže na mapě důležité zámořské výpravy</p> <p>shrne význam objevných plaveb a jejich důsledky</p> <p>- popíše příklady nových vynálezů, které</p>	<p>Zeměpisné objevy (příčiny, vývoj, hlavní osobnosti, sociální a hospodářské důsledky)</p> <p>Vývoj objevů z hlediska následků pro domorodé obyvatelstvo</p> <p>Vynález knihtisku (jako příklad obřezující podstatu</p>	<p>OSV1 – Rozvoj schopností poznávání</p> <p>OSV6 – Poznávání lidí</p> <p>OSV7 – Mezilidské vztahy</p> <p>OSV11 – Hodnoty, postoje,</p>

	<p>zásadně ovlivnily život společnosti</p> <ul style="list-style-type: none"> - popíše objevy v oblasti astronomie - posoudí události stoleté války a vyhledá souvislosti s naší historií 	<p>moderních vynálezů; sledujeme jeho následky až do současnosti - příklad kauzálního pohledu na dějiny); další vynálezy</p> <p>Zakladatelé moderní přírodovědy (Galilei, Kepler, Koperník, atd.)</p> <p>Stoletá válka</p> <p>Johanka z Arku a historické následky jejích činů.</p> <p>Vznik nových hospodářských forem (př.: Fuggerové, Medici).</p> <p>Nizozemská revoluce a boj za nezávislost.</p>	<p>praktická etika</p> <p>DEM2 – Občan, občanská společnost a stát</p> <p>GLO1 – Evropa a svět nás zajímá</p> <p>GLO2 – Objevujeme Evropu a svět</p> <p>MUL1 – Kulturní difference</p> <p>MUL3 – Etnický původ</p> <p>MUL4 – Multikulturalita</p> <p>MUL5 – Princip sociálního smíru a solidarity</p> <p>Výchova k občanství- podíl individua na politickém vývoji, osobní angažovanost jednotlivce, Český jazyk a literatura- líčení děje, životopisy</p> <p>Dramatická výchova – dramatizace dějinných témat</p> <p>MED 1- Kritické čtení</p> <p>Výtvarná výchova- tematická kresba, ilustrace sešitu</p> <p>Hudební výchova-dobová hudba, vícehlas</p> <p>Dějiny umění</p>
--	---	--	---

téma: Přechod od středověku k novověku, náboženství a kultura

Očekávané výstupy RVP	Školní výstupy	Učivo	Přesahy a vazby, průřezová témata
<ul style="list-style-type: none"> - vysvětlí znovuoobjevení antického ideálu člověka, nové myšlenky žádající reformu církve včetně reakce církve na tyto požadavky - vymezí význam husitské tradice pro český politický a kulturní život - objasní postavení českého státu v podmínkách Evropy rozdělené do řady mocenských a náboženských center a jeho postavení uvnitř habsburské monarchie - objasní příčiny a důsledky vzniku třicetileté války a posoudí její důsledky - rozpozná základní znaky jednotlivých kulturních stylů a uvede jejich představitele a příklady významných kulturních památek 	<ul style="list-style-type: none"> - zhodnotí vliv Jana Husa na počátky reformace - uvede příklady reformních hnutí (reformátoři a místa jejich působení) - objasní propojenost antiky s renesancí a humanismem a jejich projevy v kultuře, myšlení a životě lidí - popíše vliv panovníků a velitelů na výsledky husitských válek 	<p>Jan Hus – význam jeho osobnosti</p> <p>Martin Luther Husitství</p> <p>Hlavní osobnosti a rysy reformace, renesance a humanismu</p> <p>České země v 2. polovině 15. století a v 16. století</p> <p>Jednota bratrská</p> <p>J. A. Komenský, rudolfínská doba</p> <p>Reformace, protireformace</p> <p>Habsburkové na českém trůnu</p> <p>České stavovské povstání, třicetiletá válka</p> <p>Renesance a baroko</p>	<p>OSV1 – Rozvoj schopností poznávání</p> <p>OSV6 – Poznávání lidí</p> <p>OSV7 – Mezilidské vztahy</p> <p>OSV11 – Hodnoty, postoje, praktická etika</p> <p>DEM2 – Občan, občanská společnost a stát</p> <p>GLO1 – Evropa a svět nás zajímá</p> <p>GLO2 – Objevujeme Evropu a svět</p> <p>MUL1 – Kulturní difference</p>

<p>- orientuje se na časové ose a v historické mapě, řadí hlavní historické epochy v chronologickém sledu</p>	<ul style="list-style-type: none"> - popíše způsob boje (taktiku) husitů - zdůvodní výsledky husitských válek - popíše český stát v období poděbradském a jagellonském v evropských souvislostech - uvede důvody nástupu Habsburků na český trůn - objasní pojem absolutní monarchie - uvede významné osobnosti rudolfínské doby - vysvětlí úlohu českých stavů - popíše průběh a důsledky stavovského povstání - uvede zlomové události třicetileté války - zhodnotí osobnost J. A. Komenského a význam jeho díla 		<p>MUL3 – Etnický původ MUL4 – Multikulturalita MUL5 – Princip sociálního smíru a solidarity</p> <p>Výchova k občanství- osobní odvaha k prosazení názorů odlišných od většinových, počátky české státnosti Český jazyk a literatura- popisy historických událostí, líčení, životopisy osobností MED 1 -Kritické čtení Výtvarná výchova –perpektiva, architektura Hudební výchova – dobová hudba Dějiny umění</p>
---	--	--	--

8. a 9. ročník

téma: Průmyslová revoluce a změny ve společnosti

Očekávané výstupy RVP	Školní výstupy	Učivo	Přesahy a vazby, průřezová témata
<p>- vysvětlí podstatné ekonomické, sociální, politické a kulturní změny ve vybraných zemích a u nás, které charakterizují modernizaci společnosti</p> <p>- rozlišuje a porovnává různé formy vlastnictví, uvede jejich</p> <p>-</p> <p>- rozpoznává netolerantní, rasistické, xenofobní a extremistické projevy v chování lidí a zaujímá aktivní postoj proti všem projevům lidské nesnášenlivosti</p> <p>- orientuje se na časové ose a v historické mapě, řadí hlavní historické epochy v chronologickém sledu</p>	<p>- uvede vynálezy, které byly klíčové pro rozvoj moderního hospodářství</p> <p>- na příkladech charakterizuje následky industrializace pro sociální život a pro životní styl obyvatelstva</p> <ul style="list-style-type: none"> - porovná hospodářskou vyspělost států - uvede příklady nerovnoměrného vývoje států - zhodnotí různé způsoby řešení sociálních otázek - popíše vliv rozvoje průmyslu na změny ve společnosti - analyzuje dopad rozvoje průmyslu na životní prostředí 	<p>Hospodářství v době před průmyslovou revolucí Vznik a průběh průmyslové revoluce</p> <p>Rozvoj dopravy a různých odvětví průmyslu Sociální následky, vznik sociální otázky, pokusy o řešení sociální otázky Velká Británie jako vůdčí síla šíření průmyslové revoluce Královská společnost</p> <p>Vznik moderních technologií, vynálezy (elektřina, chemie, atomová energie), k tomu biografické skici (např. Edison, Liebig, Curie) Blahobyt mas ve vyspělých průmyslových zemích, chudoba mas v rozvojových zemích</p>	<p>OSV1 – Rozvoj schopností poznávání OSV6 – Poznávání lidí OSV8 - Komunikace</p> <p>DEM2 – Občan, občanská společnost a stát ENV3 – Lidské aktivity a problémy životního prostředí ENV4 – Vztah člověka k prostředí MED2 – Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality MED5 – fungování a vliv médií ve společnosti</p>

	<ul style="list-style-type: none"> - určí příčiny vzniku občanské války v USA - analyzuje její výsledky a vliv na další vývoj USA 	Vznik USA, počátky občanské společnosti, základní lidská práva	<p>Výchova k občanství-vznik kapitalismu, třídní boj, občanské uvědomění, sociální problematika</p> <p>Fyzika- mechanika, vynálezy</p> <p>ICT- počátky výpočetní techniky</p> <p>Cizí jazyky – angličtina</p> <p>(historické dokumenty, projevy státníků, realie USA apod.)</p> <p>Chemie, - vynálezy</p>
--	---	--	---

téma: České země, Evropa a svět v 19. století

Očekávané výstupy RVP	Školní výstupy	Učivo	Přesahy a vazby, průřezová témata
<ul style="list-style-type: none"> - objasní souvislost mezi událostmi francouzské revoluce a napoleonských válek na jedné straně a rozbitím starých společenských struktur v Evropě na straně druhé - na příkladech evropských dějin konkretizuje absolutismus, konstituční monarchie, parlamentarismus - objasní souvislost mezi událostmi francouzské revoluce a napoleonských válek na jedné straně a rozbitím společenských struktur v Evropě na straně druhé - porovná jednotlivé fáze utváření novodobého českého národa v souvislosti s národními hnutími vybraných evropských národů - charakterizuje emancipační úsilí významných sociálních skupin; uvede požadavky formulované ve vybraných evropských revolucích - na vybraných příkladech demonstuje základní politické proudy 	<ul style="list-style-type: none"> - rozpozná projevy barokní kultury - zhodnotí nové myšlenky doby a jejich hlavní představitele - uvede významné památky a osobnosti baroka a českého baroka - jmenuje barokní památky z okolí svého bydliště - vysvětlí rozdíl mezi pojmy absolutismus, konstituční monarchie a parlamentarismus - popíše situaci v českých zemích po třicetileté válce - porovná vývoj v českých zemích a vybraných evropských zemí - zhodnotí vliv osvětenství na politický vývoj v českých zemích, v Evropě a na americkém kontinentu - objasní pojem osvícenský absolutismus 	<p>Baroko – památky, znaky, osobnosti</p> <p>Osvícenství a jeho vliv na kulturu a politiku, Marie Terezie, Josef II.</p> <p>Velká francouzská revoluce</p> <p>Vznik moderního státu, absolutismus, parlamentarismus</p> <p>Napoleon, Metternich, Evropa po roce 1815</p> <p>Revoluce roku 1848 jako celoevropský jev</p> <p>Národní obrození, vlastenectví a nacionalismus</p> <p>Vývoj v Rakousku, národnostní problémy</p> <p>Dualismus</p> <p>Politické proudy (konzervativismus, liberalismus, demokratismus, socialismus), ústava, politické strany, občanská práva</p> <p>Kultura 19. století v českých zemích a v Evropě</p> <p>Imperialismus, kolonialismus, zvyšování napětí</p> <p>Rok 1848 v Evropě a v Čechách (Metternich)</p>	<p>OSV1 – Rozvoj schopností poznávání</p> <p>OSV6 – Poznávání lidí</p> <p>OSV8 – Komunikace</p> <p>OSV9 – Kooperace a kompetice</p> <p>OSV11 – Hodnoty, postoje, praktická etika</p> <p>DEM2 – Občan, občanská společnost a stát</p> <p>DEM3 – Formy participace občanů v politickém životě</p> <p>DEM4 – Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování</p> <p>MUL5 – Princip sociálního smíru a solidarity</p> <p>MED1 – Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení</p>

<ul style="list-style-type: none"> - rozlišuje projevy vlastenectví od projevů nacionalismu - vysvětlí rozdílné tempo modernizace a prohloubení nerovnoměrnosti vývoje jednotlivých částí Evropy a světa včetně důsledků, ke kterým tato nerovnoměrnost vedla; charakterizuje soupeření mezi velmocemi a vymezi význam kolonií - orientuje se na časové ose a v historické mapě, řadí hlavní historické epochy v chronologickém sledu 	<ul style="list-style-type: none"> - popíše vliv osvícenství na rozvoj vzdělanosti, vědy, techniky a umění - uvede příklad boje za nezávislost, který vedl ke vzniku občanské společnosti - popíše stručně průběh francouzské revoluce - zhodnotí význam a důsledky francouzské revoluce a napoleonských válek na evropský vývoj - určí příčiny neúspěchu snah o sjednocení Německa a Itálie v roce 1848 - 		<p>Výchova k občanství – vlastenectví, nacionalismus, národní obrození</p> <p>Český jazyk a literatura – národní obrození, osobnosti, životopisy</p> <p>MED1 -kritické čtení</p> <p>Výtvarná výchova-barokní památky, architektura, zátiší</p>
--	--	--	--

9. ročník

Historický vývoj 20. století

Očekávané výstupy RVP	Školní výstupy	Učivo	Přesahy a vazby, průřezová témata
<ul style="list-style-type: none"> - uvede konkrétní příklady důležitosti a potřeby dějepisných poznatků - uvede příklady zdrojů informací o minulosti; pojmenuje instituce, kde jsou tyto zdroje shromažďovány - charakterizuje soupeření mezi velmocemi a vymezi význam kolonií - rozpozná klady a nedostatky demokratických systémů - charakterizuje jednotlivé totalitní systémy, příčiny jejich nastolení v širších ekonomických a politických souvislostech a důsledky jejich existence pro svět; rozpozná destruktivní sílu totalitarismu a vypjatého nacionalismu - na příkladech vyloží antisemitismus, rasismus a jejich nepřijatelnost z hlediska lidských práv - rozlišuje projevy vlastenectví od projevů nacionalismu - objasní potřebu tolerance ve společnosti, respektuje kulturní zvláštnosti i odlišné názory, 	<ul style="list-style-type: none"> - objasní důležitost historického poznání - uvede dějepisné poznatky z místa svého bydliště, školy či jiného místa České republiky - zhodnotí význam sjednocení Německa a Itálie - popíše vztahy mezi velmocemi - vyhledá rozpory a lokální střety mezi velmocemi - uvede příklady sociálních dopadů kolonialismu - zhodnotí vývoj v Československu ve 20. a 30. letech - porovná vývoj v Československu s vývojem v Evropě - popíše vývoj kultury, vědy a umění - vyhledá příčiny nastolení totalitních systémů v politických a ekonomických souvislostech - rozpoznává znaky totalitní společnosti 	<p>Vznik Německa a Itálie</p> <p>Kolonialismus</p> <p>Imperialismus, vznik Trojspolku a Trojdohody</p> <p>1. světová válka, její důsledky pro politické uspořádání světa</p> <p>Politické změny v Rusku</p> <p>Vznik ČSR, T. G. Masaryk, vývoj a zánik ČSR – Mnichovská dohoda</p> <p>Evropský meziválečný vývoj, světová hospodářská krize a její důsledky</p> <p>Fašismus, nacismus – převzetí moci v Itálii a Německu</p> <p>Propaganda</p> <p>2. světová válka, její průběh a důsledky</p>	<p>OSV1 – Rozvoj schopností poznávání</p> <p>OSV6 – Poznávání lidí</p> <p>OSV8 – Komunikace</p> <p>OSV9 – Kooperace a kompetice</p> <p>OSV11 – Hodnoty, postoje, praktická etika</p> <p>DEM2 – Občan, občanská společnost a stát</p> <p>DEM3 – Formy participace občanů v politickém životě</p> <p>DEM4 – Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování</p> <p>GLO1 – Evropa a svět nás zajímá</p> <p>GLO2 – Objevujeme Evropu a svět</p> <p>GLO3 – Jsme Evropané</p> <p>MUL1 – Kulturní difference</p> <p>MUL2 – Lidské vztahy</p> <p>MUL3 – Etnický původ</p>

<p>zájmy, způsoby chování a myšlení lidí, zaujímá tolerantní postoje k menšinám</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozpoznává netolerantní, rasistické, xenofobní a extremistické projevy v chování lidí a zaujímá aktivní postoj proti všem projevům lidské nesnášenlivosti - zhodnotí postavení ČSR v evropských souvislostech a jeho vnitřní sociální, politické, hospodářské a kulturní prostředí - na příkladech demonstruje zneužití techniky ve světových válkách a jeho důsledky - orientuje se na časové ose a v historické mapě, řadí hlavní historické epochy v chronologickém sledu 	-		<p>MUL4 - Multikulturalita MUL5 – Princip sociálního smíru a solidarity MED1 – Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení MED2 – Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality MED5 – fungování a vliv médií ve společnosti</p> <p>Výchova k občanství- vznik ČSR, vlatenectví Český jazyk a literatura – dobové dokumenty, dopisy, propagandistická literatura MED 1 -Kritické čtení</p>
---	---	--	---

Očekávané výstupy RVP	Školní výstupy	Učivo	Přesahy a vazby, průřezová témata
<ul style="list-style-type: none"> - rozpozná klady a nedostatky demokratických systémů - charakterizuje jednotlivé totalitní systémy, příčiny jejich nastolení v širších ekonomických a politických souvislostech a důsledky jejich existence pro svět; rozpozná destruktivní sílu totalitarismu a vypjatého nacionalismu - na příkladech vyloží antisemitismus, rasismus a jejich nepřijatelnost z hlediska lidských práv - rozlišuje projevy vlastenectví od projevů nacionalismu - objasní potřebu tolerance ve společnosti, respektuje kulturní zvláštnosti i odlišné názory, zájmy, způsoby chování a myšlení lidí, zaujímá tolerantní postoje k menšinám - rozpoznává netolerantní, rasistické, xenofobní a extremistické projevy v chování lidí a zaujímá aktivní postoj proti všem projevům lidské nesnášenlivosti 	<ul style="list-style-type: none"> - jmenuje zlomové události let 1945-1948 v Československu - popíše na příkladech období totality u nás uvede příklady antisemitismu a rasismu v historii - porovná projevy rasismu v historii a v dnešním světě posoudí závislost ČSR na SSSR a vyhledá důsledky této závislosti - zdokumentuje na příkladech situaci v Československu v roce 1968 - sestaví přehled hlavních událostí a doloží důsledky těchto událostí - vysvětlí pojem studená válka - uvede příklady střetávání v oblasti kulturní a sportovní - posoudí důvody začlenění ČR do integračního procesu - uvede možnosti předcházení hrozbám terorismu pomocí mapy 	<p>Evropské demokratické systémy</p> <p>První republika</p> <p>Poválečný vývoj v Evropě a Československu, komunismus, 1948, politické procesy, rok 1968, normalizace</p> <p>Studená válka, problémy bipolárního světa</p> <p>Rozpad koloniálního systému</p> <p>Rozpad komunistických režimů</p> <p>Porušování lidských práv totalitními systémy (Čína, Tibet...)</p> <p>Globální problémy současnosti (globalizace, ekologie, terorismus, civilizační choroby a změna životního stylu...)</p>	

<ul style="list-style-type: none"> - na příkladech demonstruje zneužití techniky ve světových válkách a jeho důsledky - vysvětlí příčiny a důsledky vzniku bipolárního světa; uvede příklady střetávání obou bloků - vysvětlí a na příkladech doloží mocenské a politické důvody euroatlantické hospodářské a vojenské spolupráce - posoudí postavení rozvojových zemí - prokáže základní orientaci v problémech současného světa - uvede příklady mezinárodního terorismu a zaujme vlastní postoj ke způsobům jeho potírání - orientuje se na časové ose a v historické mapě, řadí hlavní historické epochy v chronologickém sledu 	<ul style="list-style-type: none"> uvede změny související s rozpadem koloniálního systému po světových válkách - vyhledá odlišnosti rozvojových zemí od ekonomicky vyspělých - prokáže na příkladech propojenost jejich problémů s okolním světem popíše globální problémy lidstva - vyhledá příčiny jejich vzniku - propojuje poznatky z jiných předmětů - navrhne možné způsoby řešení 		
--	---	--	--

téma: Dějiny umění

Očekávané výstupy RVP	Školní výstupy	Učivo	Přesahy a vazby, průřezová témata
<ul style="list-style-type: none"> - demonstruje na konkrétních příkladech přínos antické kultury a uvede osobnosti antiky důležité pro evropskou civilizaci, zrod křesťanství a souvislost s judaismem - rozpozná základní znaky jednotlivých kulturních stylů a uvede jejich představitele a příklady významných kulturních památek 	<ul style="list-style-type: none"> - seznámí se s uměleckým odkazem starého Egypta, Řecka, Říma, renesance - seznámí se se základy byzantského, románského, gotického a raně křesťanského období - rozliší typické znaky v umění výše zmíněných období -rozliší díla hlavních představitelů renesance - dokáže zasadit vybraná umělecká díla do kulturně historických a geografických souvislostí - uvědomí si, jak se mohou některé výdobytky lidského ducha a kultury ponížit do zapomnění a být znovu vyzdvíženy a zhodnoceny na vyšší úrovni (viz. renesance) -zná kánon lidské postavy -zná podstatu konstrukce zlatého řezu - nakreslí, vymodeluje a načrtne kopie vybraných děl výše zmíněných období - rozliší základní architektonické prvky výše zmíněných období 	<ul style="list-style-type: none"> -cvičení na rozvoj citu pro smyslové vnímání, cvičení intenzivního, bdělého, vědomého vidění a naslouchání pěstování estetického úsudku prostřednictvím setkání s uměním v čase a prostoru, cvičení jemnějšího a diferencovanějšího vnímání kvality -hledání charakteristických znaků a rozdílů v prožitku ideálu krásy v těchto epochách: starý Egypt –staré Řecko – renesance - charakteristická umělecká díla starého Egypta, starého Řecka a Říma, Renaissance -náhled na díla raně křesťanského, byzantského, románského a gotického umění jako přemostění mezi antikou a renesancí -pozorování uměleckých děl, sledování jejich charakteristických znaků -doprovodné materiály k jednotlivým úsekům dějin umění: dochované texty starého Egypta, Řecka - souvislosti vybraných období dějin umění s geografickou, kulturní a literární oblastí - souvislosti vybraných období dějin umění, jejich charakteristických děl a souvislostí s jejich vlivem na 	<p>OSV1-11 GLOR1-3 MUL1-5</p> <p>Zeměpis –pozorování geografických souvislostí tematických civilizací, geografické faktory a jejich vliv na způsob života, rozdílnost mentality i charakteru umění</p> <p>Hudební výchova – hra na nástroje</p> <p>Český jazyk – recitace Hymnu na Slunce (Egypt) a dalších dobových textů,, řecká dramata, životopisy renesančních umělců, literatura současných autorů inspirovaných Egyptem, řeckými a římskými dějinami</p> <p>Matematika, fyzika, geometrie – Platónská tělesa, osobnosti řecké matematiky (Pythagoras, Archimedes), kánon lidské</p>

	<ul style="list-style-type: none"> - prohloubí svou schopnost pozorování - získá cvik v pozorování uměleckých děl a dokáže je správně zařadit do určitého období - seznámí se se souvislostmi dějin umění a jejich vlivu na současnou kulturu - seznámí se s osudovými příběhy vybraných renesančních umělců - navštíví umělecké galerie - začne chápat smysl umění a z jakých potřeb lidského ducha umění vznikalo 	<p>současné umění i historické i společenské souvislosti a vlivy</p> <ul style="list-style-type: none"> - kresba, náčrty a modelování vybraných uměleckých děl jednotlivých období - seznámení se s životními příběhy významných umělců renesance (např. Michelangelo, Leonardo da Vinci, Dürer) - vzájemné porovnání těchto individualit, jejich osudů a děl - návštěva galerií v Čechách i zahraničí za účelem pozorování originálů 	<p>postavy (mat.výpočet), konstrukce zlatého řezu, stanovení proporce „krásna“</p> <p>Tělesná výchova – antický ideál Kalokaghatia, základy tělesné výchovy</p> <p>Fyzika – optika, mechanika – Leonardovy kodexy</p> <p>Biologie- - anatomie ve studijních kresbách renesančních malířů a sochařů</p> <p>Výchova k občanství – postavení žen v dobových kulturách, vznik demokracie v Řecku, inspirace egyptského umění pro účely vytváření kultů v sociálnětiských a nacistických režimech</p> <p>Výtvarná výchova</p> <p>Dějepis – kulturní epochy lidstva, renesance</p>
--	---	---	--

6. – 9. ročník – integrované téma: Výchova k občanství

Očekávané výstupy RVP	Školní výstupy	Učivo	Přesahy a vazby, průřezová témata
<p>Člověk ve společnosti</p> <ul style="list-style-type: none"> - zdůvodní nepřijatelnost vandalského chování a aktivně proti němu vystupuje - zhodnotí nabídku kulturních institucí a cíleně z ní vybírá akce, které ho zajímají - kriticky přistupuje k mediálním informacím, vyjádří svůj postoj k působení propagandy a reklamy na veřejné mínění a chování lidí - zhodnotí a na příkladech doloží význam vzájemné solidarity mezi lidmi, vyjádří své možnosti, jak může v případě potřeby pomáhat lidem v nouzi a v situacích ohrožení - uplatňuje vhodné způsoby chování a komunikace v různých životních situacích, případné neshody či 	<ul style="list-style-type: none"> - zhodnotí a na příkladech doloží význam vzájemné solidarity mezi lidmi, vyjádří své možnosti, jak může v případě potřeby pomáhat lidem v nouzi a v situacích ohrožení - uplatňuje vhodné způsoby chování a komunikace v různých životních situacích, případné neshody či konflikty s druhými lidmi řeší nenásilným způsobem - objasní potřebu tolerance ve společnosti, respektuje kulturní zvláštnosti i odlišné názory, zájmy, způsoby chování a myšlení lidí, zaujímá tolerantní postoje k menšinám 	<p>Naše škola - život ve škole, práva a povinnosti žáků, žákovská samospráva, hodnota vzdělání</p> <p>Kulturní život – rozmanitost kulturních projevů, kulturní hodnoty, kulturní tradice; kulturní instituce; masová kultura, prostředky masové komunikace, masmédia</p> <p>Lidská setkání – přirozené a sociální rozdíly mezi lidmi, rovnost a nerovnost, rovné postavení mužů a žen; lidská solidarita, pomoc lidem v nouzi, potřební lidé ve společnosti;</p> <p>Vztahy mezi lidmi (osobní a neosobní vztahy, mezilidská komunikace; konflikty v mezilidských vztazích, problémy lidské nesnášenlivosti);</p> <p>Život mezi lidmi a s lidmi (morálka a mravnost, svoboda a vzájemná závislost, pravidla chování; dělba práce a činnosti,</p>	<p>OSV1-11</p> <p>DEM 1- občanská společnost a škola</p> <p>GLO1-3</p> <p>MUL1- Kulturní difference</p> <p>MUL2- Lidské vztahy</p> <p>MUL3- Etnický původ</p> <p>MUL 4 -Multikulturalita</p> <p>Zeměpis – rozdílnosti</p>

<p>konflikty s druhými lidmi řeší nenásilným způsobem</p> <ul style="list-style-type: none"> - objasní potřebu tolerance ve společnosti, respektuje kulturní zvláštnosti i odlišné názory, zájmy, způsoby chování a myšlení lidí, zaujímá tolerantní postoje k menšinám (Výchova k občanství + D, Z) - rozpoznává netolerantní, rasistické, xenofobní a extremistické projevy v chování lidí a zaujímá aktivní postoj proti všem projevům lidské nesnášenlivosti (Výchova k občanství + D, Z) - posoudí a na příkladech doloží přínos spolupráce lidí při řešení konkrétních úkolů a dosahování některých cílů v rodině, ve škole, v obci 	<p>(Výchova k občanství + D, Z)</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozpoznává netolerantní, rasistické, xenofobní a extremistické projevy v chování lidí a zaujímá aktivní postoj proti všem projevům lidské nesnášenlivosti (Výchova k občanství + D, Z) - posoudí a na příkladech doloží přínos spolupráce lidí při řešení konkrétních úkolů a dosahování některých cílů v rodině, ve škole, v obci 	<p>výhody spolupráce lidí)</p>	<p>v povahách a zvycích různých zemí světa</p> <p>Dějepis- kulturní a historické rozdíly v dějinách států Evropy i světa Cizí jazyky – reálie anglicky a německy mluvících zemí</p>
<p>Člověk jako jedinec</p> <ul style="list-style-type: none"> - objasní, jak může realističtější poznání a hodnocení vlastní osobnosti a potenciálu pozitivně ovlivnit jeho rozhodování, vztahy s druhými lidmi i kvalitu života - posoudí vliv osobních vlastností na dosahování individuálních i společných cílů, objasní význam vůle při dosahování cílů a překonávání překážek - rozpoznává projevy záporných charakterových vlastností u sebe i u druhých lidí, kriticky hodnotí a vhodně koriguje své chování a jednání - popíše, jak lze usměrňovat a kultivovat charakterové a volní vlastnosti, rozvíjet osobní přednosti, překonávat osobní nedostatky a pěstovat zdravou sebedůvěru 	<ul style="list-style-type: none"> - objasní, jak může realističtější poznání a hodnocení vlastní osobnosti a potenciálu pozitivně ovlivnit jeho rozhodování, vztahy s druhými lidmi i kvalitu života - zhodnotí vliv osobních vlastností na dosahování individuálních i společných cílů, objasní význam vůle při dosahování cílů a překonávání překážek - rozpoznává projevy záporných charakterových vlastností u sebe i u druhých lidí, kriticky hodnotí a vhodně koriguje své chování a jednání - rozliší, jak lze usměrňovat a kultivovat charakterové a volní vlastnosti, rozvíjet osobní přednosti, překonávat osobní nedostatky a pěstovat zdravou sebedůvěru 	<p>V čem jsme stejní a čím se lišíme – projevy chování, rozdíly v prožívání, myšlení a jednání; osobní vlastnosti, dovednosti a schopnosti, charakter; vrozené předpoklady, osobní potenciál</p> <p>Vnitřní svět člověka – vnímání, prožívání, poznávání a posuzování skutečnosti, sebe i druhých lidí, systém osobních hodnot, sebehodnocení; stereotypy v posuzování druhých lidí</p> <p>Osobní rozvoj – životní cíle a plány, životní perspektiva, adaptace na životní změny, sebezměna; význam motivace, aktivity, vůle a osobní kázně při seberozvoji</p>	<p>OSV1 -11</p> <p>Všechny předměty 2. stupně</p>
<p>Stát a hospodářství</p> <ul style="list-style-type: none"> - objasní potřebu dodržování zásad ochrany duševního vlastnictví a jejich znalost uplatňuje ve svém jednání - rozlišuje a porovnává úlohu výroby, obchodu a služeb, uvede příklady jejich součinnosti (Výchova k občanství + M) - na příkladu chování kupujících a prodávajících vyloží podstatu fungování trhu (Výchova k občanství + M) 	<ul style="list-style-type: none"> - objasní potřebu dodržování zásad ochrany duševního vlastnictví a jejich znalost uplatňuje ve svém jednání - rozlišuje a porovnává úlohu výroby, obchodu a služeb, uvede příklady jejich součinnosti o - na příkladu chování kupujících a prodávajících vyloží podstatu fungování trhu 	<p>Výroba, obchod, služby – jejich funkce a návaznost; principy tržního hospodářství (nabídka, poptávka, trh; podstata fungování trhu; nejčastější právní formy podnikání)</p>	<p>OSV1-11</p> <p>GLO1-3</p> <p>Matematika – hospodářské počty</p> <p>Zeměpis, dějepis –obchod v jednotlivých zemí, historický vývoj obchodu</p>
<p>Stát a právo</p> <ul style="list-style-type: none"> - objasní výhody demokratického způsobu řízení státu pro každodenní život občanů (Výchova 	<ul style="list-style-type: none"> - objasní výhody demokratického způsobu řízení státu pro každodenní život občanů (Výchova k občanství + Z) - vyloží smysl voleb do zastupitelstev 	<p>Stát a jeho fungování – znaky státu, typy a formy státu; státní občanství ČR; Ústava ČR; složky státní moci, jejich orgány a instituce; státní správa a samospráva (orgány a instituce státní správy a samosprávy, jejich úkoly); principy demokracie</p>	<p>OSV1-11</p> <p>DEM 1-4</p> <p>GLO1-3</p>

<p>k občanství + Z)</p> <ul style="list-style-type: none"> - vyloží smysl voleb do zastupitelstev v demokratických státech a uvede příklady, jak mohou výsledky voleb ovlivňovat každodenní život obča - přiměřeně uplatňuje svá práva a respektuje práva a oprávněné zájmy druhých lidí, posoudí význam ochrany lidských práv a svobod - objasní význam právní úpravy důležitých vztahů – vlastnictví, pracovní poměr, manželství - provádí jednoduché právní úkony a chápe jejich důsledky, uvede příklady některých smluv upravujících občanskoprávní vztahy – osobní přeprava; koupě, oprava či pronájem věci - dodržuje právní ustanovení, která se na něj vztahují a uvědomuje si rizika jejich porušování - rozlišuje a porovnává úkoly orgánů právní ochrany občanů, uvede příklady jejich činnosti a spolupráce při postihování trestných činů - rozpozná protiprávní jednání, rozliší přestupek a trestný čin, uvede jejich příklady 	<p>v demokratických státech a uvede příklady, jak mohou výsledky voleb ovlivňovat každodenní život občanů</p> <ul style="list-style-type: none"> - přiměřeně uplatňuje svá práva a respektuje práva a oprávněné zájmy druhých lidí, posoudí význam ochrany lidských práv a svobod - objasní význam právní úpravy důležitých vztahů – vlastnictví, pracovní poměr, manželství - provádí jednoduché právní úkony a chápe jejich důsledky, uvede příklady některých smluv upravujících občanskoprávní vztahy – osobní přeprava; koupě, oprava či pronájem věci - dodržuje právní ustanovení, která se na něj vztahují a uvědomuje si rizika jejich porušování - rozlišuje a porovnává úkoly orgánů právní ochrany občanů, uvede příklady jejich činnosti a spolupráce při postihování trestných činů - rozpozná protiprávní jednání, rozliší přestupek a trestný čin, uvede jejich příklady 	<p>(znaky demokratického způsobu rozhodování a řízení státu; politický pluralismus, sociální dialog a jejich význam; význam a formy voleb do zastupitelstev); právní řád České republiky – význam a funkce právního řádu, orgány právní ochrany občanů, soustava soudů; právní norma, předpis, publikování právních předpisů</p> <p>Lidská práva – základní lidská práva, práva dítěte, jejich ochrana; úprava lidských práv a práv dětí v dokumentech; poškozování lidských práv, šikana, diskriminace; protiprávní jednání (druhy a postihy protiprávního jednání, trestní postižitelnost; porušování předpisů v silničním provozu, porušování práv k duševnímu vlastnictví)</p>	<p>Cizí jazyky – reálie anglicky a německy mluvících zemí</p> <p>Zeměpis –různorodost státních a právních útvarů v různých zemích světa</p> <p>Dějepis – vývoj a podmínky státotvorných útvarů v Českých zemích i zemích Evropy a světa, monarchie, republika, kapitalismus, socialismus</p> <p>Biologie –péče o fyzické a duševní zdraví</p> <p>-</p>
<p>globální svět</p> <ul style="list-style-type: none"> - objasní souvislosti globálních a lokálních problémů, uvede příklady možných projevů a způsobů řešení globálních problémů na lokální úrovni - v obci, regionu (Z, B + Výchova k občanství) 	<ul style="list-style-type: none"> - objasní souvislosti globálních a lokálních problémů, uvede příklady možných projevů a způsobů řešení globálních problémů na lokální úrovni - v obci, regionu 	<p>globalizace – projevy, klady a zápory; významné globální problémy, způsoby jejich řešení</p>	<p>Zeměpis – globalizace jako celosvětová otázka</p> <p>Dějepis –dějiny Evropy, Ameriky a Asie</p> <p>MUL1-5</p> <p>OSV 1-11</p>

6.8. BIOLOGIE

6.8.1. Charakteristika předmětu

Již v nižších ročnících zažívá žák souvislost člověka se všemi říši přírody a poznává podstatu vztahu člověka k přírodnímu světu. Žáci se učí prožívat vztah k přírodě s úctou a vážností.

Hlavním cílem biologie je uvádění žáků do stále užšího kontaktu se Zemí, prozkoumávání všech jejích říší, což znamená vzdělávat se v mnoha obměnách k zodpovědnosti a zralosti pro život na Zemi.

Především v období dospívání žáků je třeba jim podat pedagogickou pomoc pro dosažení správného vztahu k vlastnímu tělu. Z něho může vyrůst odpovědnost žáků k sobě samým, k druhým lidem, a také k vnějšímu světu. Tento vztah může posílit objevování zákonitostí ve stavbě vnitřních orgánů, ve stavbě skeletu, svalů, ve funkci smyslových orgánů.

S dospíváním a pohlavním zráním dostávají otázky po podstatě člověka, jeho poslání a určení nový, existenciální tón: “Kdo jsem? Odkud přicházím? Kam jdu?” Vyučování biologie by jim k zodpovězení těchto otázek mělo poskytnout oporu. Nemělo by však přicházet s hotovým obrazem člověka ani s omezeným pohledem na jeho původ, mělo by spíše poskytovat podněty k dalšímu tázání a ponechat prostor pro individuální světonázor.

Do vyučování pronikají aktuální témata dnešního světa, která neučí žáky jen schopnosti myslet v globálních souvislostech, ale přispívají velkou měrou k jejich osobnostnímu a sociálnímu růstu, působí směrem k jejich sebevědomému a aktivnímu zapojení do občanské společnosti, vedou je k toleranci k odlišným kulturám a stylům života, umožňují jim tvořivě nakládat s informacemi, ovládat informační a komunikační technologie bez toho, aby se jimi nechali ovládat a manipulovat. Tak mohou žáci nastoupit celoživotní cestu k uvědomění si svého lidství, nalezení vlastního místa ve společnosti a kochotě ji aktivně a zodpovědně spoluutvářet.

Důležitým cílem vyučování je rozvoj schopnosti žáků samostatně usuzovat.

Přírodovědné pojmy a postupy vyučování by měly svým charakterem odpovídat věku a vývojové fázi žáka. Vyučování by mělo směřovat k tomu, aby se žák sám naučil vyučovací látku zachytit, ve zkrácené formě sledované procesy popsat, dokumentovat a systematicky vymezit v sešitech.

V botanice porovnáváme čeledi rostlin, jejich typická stanoviště a časové vztahy jejich vývojových cyklů. Pozorujeme rostliny v průběhu roku, pokud možno přímo v přírodě, neboť většina čeledí dosahuje svého vegetačního vrcholu v rozdílném čase. Důležitá hlediska pro hledání souvislostí a vztahů nabízí rovněž epocha geologie, především horniny jako základ půdních podmínek pro život rostlin, také v této oblasti se snažíme o výuku přímo v přírodě, v terénu.

V souvislosti s obdobím vrcholící puberty žáků se vyučování přírodopisu obrací v 7. třídě k biologii člověka. Biologie přináší v tomto období motivy, jež mohou pomoci žákům zodpovědět mnoho otázek, jež tento věk přináší.

Ústředním motivem v tomto věku je tematika výživy a zdravého životního stylu. Jde o oblast, kde se člověk snad nejvíce spojuje s širokým okruhem světa. Nyní je možné navázat mnoho mezipředmětových vazeb, především k vyučování zeměpisu a dějepisu. V úzké návaznosti na vyučování těchto předmětů se zabýváme základními složkami potravy, charakterem potravin a jejich původem.

Žáci mohou prožít úzké spojení se světem, z něhož člověk získává svou potravu a který nejrůznějším způsobem ovlivňuje jeho zdraví a nemoc, také však působení člověka na přírodu při pěstování různých plodin (spotřeba vody, energie, chemických produktů) a jeho důsledky, resp. nutnost ohleduplnosti k přírodním zákonitostem, zodpovědný přístup (environmentální témata, trvale udržitelný rozvoj). Dále se zabýváme rostlinami v jejich konkrétních vztazích k léčivým a zaživacím procesům člověka. Stejně tak je důležité se zabývat rostlinami, které jsou pro jejich narkotické a halucinogenní účinky zneužívány jako návykové látky. Vedle trávicího systému je možné probrat systém vylučovací.

V tomto věku dochází k převratné tělesné, psychické a sociální proměně žáků.

Proto ústředním motivem vyučování zůstává biologie člověka. Tématem 8. ročníku je porovnání stavby těla (kosterního a pohybového aparátu) a smyslových orgánů člověka a živočichů, vývoj a systém živočišné říše.

Součástí učiva jsou otázky Výchovy ke zdraví (včetně ošetření poranění v oblasti pohybového aparátu), otázky vztahů mezi lidmi, dospíváním a dalšími aktuálními problémy žáků v tomto věku.

V 9. ročníku se dostáváme k rytmickým orgánovým soustavám (kardiovaskulární, pulmonální), základy stavby a funkcí nervového systému, stavbě lidské buňky, dědičnosti a rozmnožování, to vše ve srovnání s živočišnou říší.

V tomto věku jsou pro žáky aktuální všechny důležité problémy světa v globálních souvislostech, měli by být vedeni k pochopení propojení celého světa a vlivu každého jedince i celé společnosti na další vývoj naší Země.

V tomto ročníku jsou zařazena i témata z oblasti Výchovy ke zdraví, především pravidla poskytování první pomoci a prevenci vzniku chorob a úrazů.

6.8.2. Vzdělávací strategie a rozvíjení kompetencí

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence k učení

- žák se učí vyhledávat, třídit, zpracovávat a vyhodnocovat informace o podpoře a ochraně zdraví a podle svých individuálních schopností je uplatňovat v praktickém životě
- učitel předkládá žákům dostatek informačních zdrojů k problematice zdraví a vytváří pro žáky příležitosti k jejich zpracování a vyhodnocení
- učitel uplatňuje ve výuce aktivizující metody, které žákům přiblíží problematiku zdraví z různých pohledů a vybaví je sociálními dovednostmi pro zdravý a bezpečný život

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence k řešení problémů

- žák se učí vnímat projevy zdraví a nemoci, reagovat na akutní ohrožení, poskytnout 1. pomoc, rozeznat hrozící nebezpečí.
- žák získává schopnost rozlišovat ohrožení přírody, hledá možnosti vlastního zapojení do její ochrany.
- žák se učí obhájit vlastní rozhodnutí a nést za ně odpovědnost
- učitel předkládá žákům náměty k samostatnému uvažování a řešení problémů, problémové nebo krizové situace
- učitel vybízí žáky k porovnávání názorů, mediálních tvrzení a vlastních zkušeností se zdravím, k vyhodnocování a vyvozování závěrů v rovině chování, rozhodování a jednání v různých životních situacích
- žák se učí analyzovat dílčí problémy v oblasti péče o zdraví
- pomáháme žákům hledat řešení problémům souvisejícím s fyzickým a psychosociálním zdravím a vyvozovat z nich závěry pro svoje chování, jednání a rozhodování

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence komunikativní

- učitel vytváří pro žáky příležitosti k formulování a obhajování vlastních myšlenky a názorů na problematiku zdraví
- učitel uplatňuje ve výuce efektivní strategie k osvojení specifických dovedností komunikační obrany proti agresi a manipulaci
- žák se učí vyjádřit své myšlenky a názory logicky, výstižně, souvisle a kultivovaně
- žák se učí naslouchat názorům druhých a zapojovat se do diskuze
- žák se učí porozumění textu a obrazovému materiálu

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence sociální a personální

- žák se učí efektivní spolupráci ve skupině, podílí se na skupinovém úkolu, učí se zaujímat různé role ve skupině
- žák poznává efektivitu spolupráce s ostatními při řešení krizových situací
- žák se učí přebírat osobní zodpovědnost za své zdraví
- žák se učí odvaze k řešení nezvyklých situací při ohrožení zdraví

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence občanské

- žák se učí chápat základní ekologické souvislosti, respektuje požadavky na kvalitní životní prostředí, rozhoduje se v zájmu podpory a ochrany zdraví
- žák je veden k aktivnímu a zodpovědnému přístupu v oblasti zdraví
- žákům se učí rozpoznávat projevy lhostejnosti a jejímu překonávání v oblasti poskytování první pomoci a prevence poškození zdraví

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence pracovní

- žák se učí přistupovat k výsledkům pracovní činnosti z hlediska ochrany svého zdraví i zdraví druhých a ochrany životního prostředí

6.8.3. Biologie - vzdělávací obsah předmětu

6. a 7. třída

téma: Botanika

Očekávané výstupy RVP	Výstupy školy	Učivo	Přesahy a vazby, Průřezová témata
<ul style="list-style-type: none"> - porovná vnější a vnitřní stavbu jednotlivých orgánů a uvede praktické příklady jejich funkcí a vztahů v rostlině jako celku - vysvětlí princip základních rostlinných fyziologických procesů a jejich využití při pěstování rostlin - rozlišuje základní systematické skupiny rostlin a určuje jejich význačné zástupce pomocí klíčů a atlasů - odvodí na základě pozorování přírody závislost a přizpůsobení některých rostlin podmínkám prostředí - porovná základní vnější a vnitřní stavbu vybraných živočichů a vysvětlí funkci jednotlivých orgánů - rozlišuje a porovná jednotlivé skupiny živočichů, určuje vybrané živočichy, zařazuje je do hlavních taxonomických skupin - odvodí na základě pozorování základní projevy chování živočichů v přírodě, na příkladech objasní jejich způsob života a přizpůsobení danému prostředí <p>B19 - zhodnotí význam živočichů v přírodě i pro člověka uplatňuje zásady bezpečného chování ve styku se živočichy</p>	<ul style="list-style-type: none"> - vysvětlí význam rostlin v přírodě - popíše na základě pozorování stavbu vybraných čeledí a druhů rostlin (volně rostoucích a z nich vyšlechtěných kulturních rostlin) - na základě pozorování uspořádání rostlinného těla vysvětlí funkci jednotlivých orgánů - popíše na základě pozorování uspořádání rostlinného těla - vysvětlí funkce jednotlivých částí rostlinného těla (kořen, stonek, list, květ, plod) - objasní význam fotosyntézy pro život - vysvětlí podstatu pohlavního a nepohlavního rozmnožování rostlin - pochopí význam charakteristických znaků pro určování rostlin - vysvětlí rozdíl mezi semennými a výtrusnými rostlinami - vysvětlí rozdíl mezi krytosemennými a nahosemennými rostlinami, uvede příklady a pozná základní zástupce - vysvětlí význam lučních porostů - uvede příklady kulturních rostlin, jejich význam a využití - rozliší podle morfologických znaků základní čeledi rostlin - vysvětlí význam rostlin pro život a 	<ul style="list-style-type: none"> - jednoděložné a dvouděložné rostliny, jejich životní cykly - vybrané čeledi (přednostně lipnicovité, cibulovité a růžovité) - jednoletost a víceletost - stavba květu a jeho uzpůsobení k opylování - louka - stromy, les - nejdůležitější zástupci jehličnatých a listnatých stromů a jejich vztah k prostředí - vybraná přírodní společenstva a vegetační pásy Země - ekosystém, biosféra, populace - hmyz a jeho vztah ke světu rostlin <p>zaměření převážně na hmyz komunálně žijící a opylující, tj. včely, mravenci) - stavba těla, přizpůsobení prostředí, principy soužití ve společenství- základní krajinné typy a pro ně charakteristické horniny na konkrétních příkladech</p>	<p>OSV1 – Rozvoj schopností poznávání</p> <p>OSV9 – Kooperace a kompetice</p> <p>OSV10 – Řešení problémů a rozhodovací dovednosti</p> <p>OSV11 – Hodnoty, postoje, praktická etika</p> <p>DEM3 – Formy participace občanů v politickém životě</p> <p>DEM4 – Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování</p> <p>GLO1 – Evropa a svět nás zajímá</p> <p>GLO2 – Objevujeme Evropu a svět</p> <p>GLO3 – Jsme Evropané</p> <p>ENV1 – Ekosystémy</p> <p>ENV2 – Základní podmínky života</p> <p>ENV3 – Lidské aktivity a problémy životního prostředí</p> <p>ENV4 – Vztah člověka k prostředí</p> <p>Zeměpis- rostlinné říše v různých Evropských zemích</p>

	způsob ochrany rostlin - pozná vybrané zástupce hmyzu, popíše stavbu jejich těla, pozoruje a popíše principy jejich soužití a jejich význam v přírodě - rozliší proměnu dokonalou a nedokonalou		
--	---	--	--

téma: Mineralogie

Očekávané výstupy RVP	Výstupy školy	Učivo	Přesahy a vazby, Průřezová témata
<ul style="list-style-type: none"> - objasní vliv jednotlivých sfér Země na vznik a trvání života - rozpozná podle charakteristických vlastností vybrané nerosty a horniny s použitím určovacích pomůcek - uvede na základě pozorování význam vlivu podnebí a počasí na rozvoj a udržení života na Zemi - aplikuje praktické metody poznávání přírody - dodržuje základní pravidla bezpečnosti práce a chování při poznávání živé a neživé přírody 	<ul style="list-style-type: none"> - popíše jednotlivé sféry Země, jejich vlastnosti a vliv na život na Zemi - orientuje se na stupnici tvrdosti nerostů - zhodnotí význam důležitých nerostů (rudy) - rozpozná podle charakteristických vlastností vybrané nerosty - rozlišuje horniny podle charakteristických znaků na vyvřelé, přeměněné a usazené - uvede význam a použití důležitých hornin - rozlišuje důsledky vnitřních a vnějších geologických dějů - popíše druhy zvětrávání - vysvětlí příčiny a důsledky sopečné činnosti a zemětřesení - rozlišuje hlavní půdní typy a půdní druhy - zhodnotí význam půdotvorných činitelů pro vznik půdy a její vlastnosti 	<ul style="list-style-type: none"> - jednotlivé vrstvy Země (vnitřní a vnější) - Mineralogie - nerosty a horniny - fyzikální a chemické vlastnosti - třídění nerostů - Petrologie - horniny vyvřelé - horniny usazené - horniny přeměněné - Geologické děje vnější a vnitřní - Pedologie - práce s geologickou mapou - exkurze do geologicky zajímavých oblastí (např. Prokopské údolí) - návštěva mineralogických sbírek 	<p>Zeměpis</p> <p>Fyzika – fyzikální vlastnosti kovů</p> <p>Chemie – zpracování kovů a jejich využití</p> <p>OSV1 – Rozvoj schopností poznávání</p> <p>OSV9 – Kooperace a kompetice</p> <p>OSV10 – Řešení problémů a rozhodovací dovednosti</p> <p>OSV11 – Hodnoty, postoje, praktická etika</p> <p>DEM3 – Formy participace občanů v politickém životě</p> <p>DEM4 – Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování</p> <p>GLO1 – Evropa a svět nás zajímá</p> <p>GLO2 – Objevujeme Evropu a svět</p> <p>GLO3 – Jsme Evropané</p> <p>ENV1 – Ekosystémy</p> <p>ENV2 – Základní podmínky života</p> <p>ENV3 – Lidské aktivity a</p>

			problémy životního prostředí ENV4 – Vztah člověka k prostředí
--	--	--	--

téma: Orgánové soustavy

Očekávané výstupy RVP	Výstupy školy	Učivo	Přesahy a vazby, Průřezová témata
<ul style="list-style-type: none"> - určí polohu a objasní stavbu a funkci orgánů a orgánových soustav lidského těla, vysvětlí jejich vztahy - rozlišuje příčiny, případně příznaky běžných nemocí a uplatňuje zásady jejich prevence a léčby - aplikuje před lékařskou první pomocí při poranění a jiném poškození těla - dává do souvislostí složení stravy a způsob stravování s rozvojem civilizačních nemocí a v rámci svých možností uplatňuje zdravé stravovací návyky 	<ul style="list-style-type: none"> - určí polohu, objasní stavbu a funkci trávicí soustavy - porovná rozdíly ve stavbě trávicí soustavy člověka a vybraných zástupců živočichů - porovná rozdíly ve složení stravy člověka a vybraných zástupců živočichů - vysvětlí příčiny rozvoje civilizačních chorob - porovná složení stravy současného člověka a populací v historii - uvede zdroje a význam jednotlivých živin v lidské stravě - uvede základní skupiny potravin, jejich zdroj, původ, nároky na pěstování/chov, způsoby získávání - vysvětlí dopady způsobu života a stravování na přírodu z hlediska udržitelného rozvoje - vyjmenuje různé druhy pochutin - sestaví zdravý jídelníček - vyjmenuje různé druhy návykových látek 	<p>Proces trávení a trávicí systém, potraviny</p> <ul style="list-style-type: none"> - proces trávení a trávicí orgány - základní složky potravy - cukry, tuky, bílkoviny, vitamíny, stopové prvky - voda a tekutiny a jejich důležitost pro výživu člověka - základní potraviny a jejich původ - stravovací návyky a zdravý životní styl - prevence a léčba nemocí souvisejících s trávením a způsobem výživy <p>Návykové látky a jejich vliv na člověka</p> <ul style="list-style-type: none"> - podstata závislosti - co může být drogou? - původ a působení návykových látek na člověka 	<p>OSV1 – Rozvoj schopností poznávání OSV2 – Sebepoznání a sebepojetí OSV3 – Seberegulace a sebeorganizace OSV4 – Psychohygiena MUL1 – Kulturní difference MUL3 – Etnický původ ENV2 – Základní podmínky života ENV3 – Lidské aktivity a problémy životního prostředí ENV4 – Vztah člověka k prostředí GLO1 – Evropa a svět nás zajímá GLO2 – Objevujeme Evropu a svět</p> <p>Dějepis – staré kultury lidstva, migrace národů Chemie – organické látky Fyzika – vlastnosti látek Zeměpis – rozšíření živočichů a rostlin na Zemi, jejich migrace</p>

8. a 9. třída

téma: Biologie člověka a živočichů

Očekávané výstupy RVP	Výstupy školy	Učivo	Přesahy a vazby, Průřezová témata
<ul style="list-style-type: none"> – porovná základní vnější a vnitřní stavbu vybraných živočichů a vysvětlí funkci jednotlivých orgánů – rozlišuje a porovná jednotlivé skupiny živočichů, určuje vybrané živočichy, zařazuje je do hlavních taxonomických skupin – odvodí na základě pozorování základní projevy chování živočichů v přírodě, na příkladech objasní jejich způsob života a přizpůsobení danému prostředí – zhodnotí význam živočichů v přírodě i pro člověka uplatňuje zásady bezpečného chování ve styku se živočichy – určí polohu a objasní stavbu a funkci orgánů a orgánových soustav lidského těla, vysvětlí jejich vztahy – objasní vznik a vývin nového jedince od početí až do stáří – rozlišuje příčiny, případně příznaky běžných nemocí a uplatňuje zásady jejich prevence a léčby – aplikuje předlékařskou první pomoc při poranění a jiném poškození těla 	<ul style="list-style-type: none"> -porovná stavbu těla vybraných zástupců živočichů z hlediska typu kostry a její stavby - popíše specializace ve způsobu pohybu a života určené stavbou kostry u vybraných druhů živočichů - vysvětlí funkci opěrné soustavy - popíše morfologicky odlišné části lidské kostry, jejich vzájemné poměry - popíše stavbu jednotlivých částí lidské kostry (hlava, trup, končetiny a jejich části, např. páteř, obratle, pletenec apod.) a jejich vlastnosti - pojmenuje hlavní kosti lidské kostry - popíše základní stavbu, typy a pohyblivost hlavních kloubů lidského těla - vyjmenuje a ukáže hlavní svalové skupiny lidského těla - popíše vnitřní stavbu kosti a svalu kosterního - umí poskytnout první pomoc v případě poranění v oblasti opěrné a pohybové soustavy - popíše polohu, stavbu a funkci dýchací soustavy člověka - porovná způsob dýchání člověka a vybraných druhů živočichů - objasní princip přenosu dýchacích plynů - chápe vliv kouření na zdraví člověka - popíše polohu a stavbu srdce a krevního oběhu - rozliší funkci a stavbu tepen a žil, 	<p>Biologie živočichů</p> <ul style="list-style-type: none"> - stavba těla, stavba a funkce jednotlivých částí těla živočichů - vývoj, vývin a systém živočichů - projevy chování živočichů <p>Dýchací soustava</p> <ul style="list-style-type: none"> - poloha funkce dýchacích orgánů - přenos kyslíku do krve - prevence a léčba nemocí dýchací soustavy - tabák a nikotin - původ a působení kouření na zdraví člověka <p>Krevní oběh a srdce</p> <ul style="list-style-type: none"> - poloha funkce orgánů krevního oběhu - úloha krve jako samostatného orgánu - prevence a léčba nemocí srdce a krevního oběhu - alkohol - původ a jeho působení na člověka <p>Vylučovací soustava</p> <ul style="list-style-type: none"> - ledviny jako orgány vylučování a jejich funkce - další způsoby vylučování - prevence a léčba nemocí vylučovacích orgánů <p>Kůže jako orgán</p> <ul style="list-style-type: none"> - stavba a funkce kůže <p>Praktické zásady první pomoci</p> <ul style="list-style-type: none"> - předcházení úrazům, bezpečné a ohleduplné chování - první pomoc při různých poraněních <p>Biologie člověka:</p> <ul style="list-style-type: none"> - opěrná soustava lidského těla - páteř a její svalovina - kosti 	<p>OSV1 – Rozvoj schopností poznávání</p> <p>OSV2 – Sebezpoznání a sebezpojetí</p> <p>OSV3 – Seberegulace a sebeorganizace</p> <p>OSV4 – Psychohygiena</p> <p>Výtvarná výchova – kresba jednotlivých částí kostry, detailů lidské postavy, figurální kresba založená na znalosti anatomie</p> <p>Geometrie – zlatý řez</p> <p>Eurytmie- cvičení intervalů v hudbě v souvislosti se zákonitostmi vývoje kostí paže a ruky</p>

	<p>malého a velkého krevního oběhu</p> <ul style="list-style-type: none"> - vysvětlí funkci srdce a jeho činnost - popíše složení krve a vysvětlí funkci krevních tělísek - umí poskytnout první pomoc v případě zástavy dechu a srdeční činnosti - vysvětlí polohu, funkci a stavbu vylučovací soustavy a její souvislost s oběhovým systémem - popíše stavbu lidské kůže a její funkce - popíše polohu, stavbu a funkci oka a ucha - vyjmenuje další smysly a princip jejich činnosti 	<ul style="list-style-type: none"> - klouby a vazy - stavba lebky - stavba svalů, rozdělení, funkce a význam <p>Smysly</p> <ul style="list-style-type: none"> - stavba a funkce oka - stavba a funkce ucha - čich, chuť, hmat 	
--	--	--	--

téma: Výchova ke zdraví

Očekávané výstupy RVP	Výstupy školy	Učivo	Přesahy a vazby, Průřezová témata
<ul style="list-style-type: none"> - respektuje přijatá pravidla soužití mezi vrstevníky a partnery a pozitivní komunikací a kooperací přispívá k utváření dobrých mezilidských vztahů v širším společenství (v rodině, komunitě) - vysvětlí role členů komunity (rodiny, třídy, spolku) a uvede příklady pozitivního a negativního vlivu na kvalitu sociálního klimatu (vrstevnická komunita, rodinné prostředí) z hlediska prospěšnosti zdraví - vysvětlí na příkladech přímé souvislosti mezi tělesným, duševním, sociálním zdravím a vztah mezi uspokojováním základních lidských potřeb a hodnotou zdraví; dovede posoudit různé způsoby chování lidí z hlediska odpovědnosti za vlastní zdraví i zdraví druhých a vyvozuje z nich osobní odpovědnost ve prospěch aktivní podpory zdraví - usiluje v rámci svých možností a zkušeností o aktivní podporu zdraví - vyjádří vlastní názor k problematice zdraví a diskutuje o něm v kruhu vrstevníků, rodiny i v nejbližším okolí - uvede na příkladech z běžného života význam virů a 	<ul style="list-style-type: none"> - vysvětlí důležitost předcházení úrazů a nákazy - dodržuje dohodnutá pravidla chování - přebírá postupně odpovědnost za své zdraví - vysvětlí principy zdravého životního stylu - poskytne základní první pomoc dle svých možností - rozumí základním principům psychosomatiky 	<ul style="list-style-type: none"> - ochrana před přenosnými i nepřenosnými chorobami, chronickým onemocněním a úrazy - předčasná sexuální zkušenost; těhotenství a rodičovství mladistvých; poruchy pohlavní identity - ochrana zdraví při různých činnostech - reklamní vlivy - živelné pohromy, terorismus 	<p>MUL1-5 GLO1-3 OSV1-11</p>

<p>bakterií v přírodě i pro člověka</p> <ul style="list-style-type: none"> - uplatňuje osvojené preventivní způsoby rozhodování, chování a jednání v souvislosti s běžnými, přenosnými, civilizačními a jinými chorobami; svěří se se zdravotním problémem a v případě potřeby vyhledá odbornou pomoc - projevuje odpovědný vztah k sobě samému, k vlastnímu dospívání a pravidlům zdravého životního stylu; dobrovolně se podílí na programech podpory zdraví v rámci školy a obce - samostatně využívá osvojené kompenzační a relaxační techniky a sociální dovednosti k regeneraci organismu, překonávání únavy a předcházení stresovým situacím - optimálně reaguje na fyziologické změny v období dospívání a kultivovaně se chová k opačnému pohlaví - v souvislosti se zdravím, etikou, morálkou a životními cíli mladých lidí přijímá odpovědnost za bezpečné sexuální chování - dává do souvislostí zdravotní a psychosociální rizika, spojená se zneužíváním návykových látek, a životní perspektivu mladého člověka; uplatňuje osvojené sociální dovednosti a modely chování při kontaktu se sociálně patologickými jevy ve škole i mimo ni; v případě potřeby vyhledá odbornou pomoc sobě nebo druhým - vyhodnotí na základě svých znalostí a zkušeností možný manipulativní vliv vrstevníků, médií, sekt; uplatňuje osvojené dovednosti komunikační obrany proti 			
--	--	--	--

téma: Lidský organismus, dědičnost, evoluce

Očekávané výstupy RVP	Výstupy školy	Učivo	Přesahy a vazby, Průřezová témata
<ul style="list-style-type: none"> - určí polohu a objasní stavbu a funkci orgánů a orgánových soustav lidského těla, vysvětlí jejich vztahy - orientuje se v základních vývojových stupních fylogeneze člověka - objasní vznik a vývin nového jedince od početí až do stáří - rozlišuje příčiny, případně příznaky běžných nemocí a uplatňuje zásady jejich prevence a léčby - rozliší základní projevy a podmínky života, orientuje se v daném přehledu vývoje organismů 	<ul style="list-style-type: none"> - popíše stavbu a funkci pohlavní soustavy - vysvětlí způsob oplození - popíše jednotlivé etapy lidského života (pre- i postnatální) - chápe roli sexuality v lidském životě - chápe důležitost mateřství a rodičovské role - připravuje se na hodnotný a 	<p>Pohlavní orgány a rozmnožování člověka</p> <ul style="list-style-type: none"> - polarita pohlaví - zodpovědný sexuální život a prevence pohlavních nemocí - role sexuality v lidském životě (biologické, sociální a kulturní aspekty) - odpovědnost v sexualitě, prevence pohlavních nemocí, ochrana proti HIV / AIDS - předcházení úrazům, bezpečné a ohleduplné chování - první pomoc při různých poraněních 	<p>OSV1 – Rozvoj schopností poznávání</p> <p>OSV2 – Sebepoznání a sebepojetí</p> <p>OSV3 – Seberegulace a sebeorganizace</p> <p>OSV4 – Psychohygienu</p> <p>OSV6 – Poznávání lidí</p>

<ul style="list-style-type: none"> - popíše základní rozdíly mezi buňkou rostlin, živočichů a bakterií a objasní funkci základních organel - rozpozná, porovná a objasní funkci základních orgánů (orgánových soustav) rostlin i živočichů - třídí organismy a zařadí vybrané organismy do říší a nižších taxonomických jednotek - vysvětlí podstatu pohlavního a nepohlavního rozmnožování a jeho význam z hlediska dědičnosti - uvede příklady dědičnosti v praktickém životě a příklady vlivu prostředí na utváření organismů 	<p>zodpovědný partnerský vztah</p> <ul style="list-style-type: none"> - určí polohu, stavbu a činnost jednotlivých orgánů nervové soustavy - popíše reflexní oblouk - rozliší podmíněné a nepodmíněné reflexy - ovládá zásady první pomoci při poranění či poruše funkce nervové soustavy (vč. epileptického záchvatu) - popíše základní stavbu buňky a funkci jednotlivých organel - popíše význam buněčného jádra a princip dělení - chápe vzájemnou souvislost buněčné stavby, způsobu rozmnožování a dědičnosti - zná významné představitele jednotlivých medicínských a výzkumných oborů a jejich přínos pro medicínu či zdraví lidstva 	<ul style="list-style-type: none"> - přátelství, partnerské vztahy, manželství a rodičovství - vztahy a pravidla soužití v prostředí komunity - puberta, dospívání <p>Nervová soustava</p> <ul style="list-style-type: none"> - centrální a periferní nervová soustava - funkce nervové soustavy - duševní zdraví a životní styl <p>Rozmnožovací soustava</p> <ul style="list-style-type: none"> - princip oplodnění - vývoj a funkce rozmnožovacích orgánů - nitroděložní vývoj - postnatální vývoj - ontogenetický vývoj člověka - zodpovědný sexuální život a prevence pohlavních nemocí <p>Mikroskopická úroveň živé přírody</p> <ul style="list-style-type: none"> - buňka, její stavba - tkáně - orgány - dědičnost, geny, genetická informace - <p>Dědičnost a proměnlivost jako základní vlastnosti živé přírody</p> <ul style="list-style-type: none"> - organismus a dědičnost - pohlavní a nepohlavní rozmnožování <p>Systém a evoluce živé přírody</p>	<p>OSV7 – Mezilidské vztahy</p> <p>OSV8 – Komunikace</p> <p>OSV9 – Kooperace a kompetice</p> <p>OSV10 – Řešení problémů a rozhodovací dovednosti</p> <p>OSV11 – Hodnoty, postoje, praktická etika</p> <p>MUL1 – Kulturní difference</p> <p>MUL2 – Lidské vztahy</p> <p>MED1 – Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení</p> <p>MED2 – Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality</p> <p>MED5 – Fungování a vliv médií ve společnosti</p> <p>Dramatická výchova – spolupráce, porozumění, hraní rolí</p> <p>Český jazyk a literatura – biografie a beletristická tvorba (mezilidské vztahy v literatuře); práce s odborným textem</p> <p>Cizí jazyk – vyjadřování vztahů, pocitů, nálad</p> <p>Cizí jazyk – základní slovní zásoba z oblasti lidského těla a zdraví</p> <p>Informační a komunikační technologie – vyhledávání informací a kritické čtení</p> <p>Eurytmie – vyjádření osobních pocitů a postojů (sóla)</p> <p>Dějepis – významné</p>
---	--	--	---

			osobnosti vědeckého života v historických souvislostech Zeměpis – lidské rasy a jejich odlišnosti Fyzika Chemie
--	--	--	---

6.9. FYZIKA

6.9.1. Charakteristika předmětu

Fyzika otevírá žákům pohled na chování a vlastnosti těles, jejich vzájemné vztahy a působení, a vede také k porozumění technice, která je na těchto vztazích založena.

Vyučování fyziky nastupuje v době, kdy jsou žákovy myšlenkové síly do té míry zralé, že už dokážou dobře sledovat nebo i samy objevovat kauzální souvislosti přírodního dění. Fyzikální jevy a děje představují vítané cvičné pole pro vyzkoušení a rozvíjení těchto schopností a učivo fyziky poskytuje oporu zvolna se rozvíjejícímu úsudku žáků, jejich schopnosti přesně a racionálně uvažovat.

Postupujeme pokud možno od smyslového prožití fenoménu, včetně jeho případných experimentálních variací, přes přesný popis, podrobné zachycení a rekapitulaci předvedeného dění, až k postupnému vyvozování zákonitostí a příslušných podmínek.

Vhodné je tedy začínat výuku v oblastech, kde je možné co nejvíce zapojit smysly -akustika, optika, termika. S těmito tématy mají žáci množství přímých zkušeností. Začneme-li např. akustikou, můžeme navázat na širokou škálu zkušeností z oblasti hudební. Zákonitosti, s nimiž jsou již delší dobu přirozeně seznamováni ve vyučování hudební výchovy a eurytmie (interval, tvoření tónu, barva, výška tónu) jsou nyní zkoumány na úrovni experimentální, zobecňovány a matematicky uchopovány. Oblasti smyslově přímo nepřístupné (elektřina, magnetismus) přicházejí na řadu až posléze a i tady uplatňujeme přirozený fenomenologický přístup.

Zvláštní péči je třeba věnovat oblastem, kde se nelze vyhnout použití modelových představ a abstraktnějším teoretickým poznatkům (elektromagnetismus, atomistika). Přicházejí na řadu až ve vyšších ročnících, kdy už žák dovede rozlišovat model od reality. K posílení této schopnosti používáme pokud možno vždy více druhů modelů.

Je přirozené, že při fenomenologickém poznávání fyzikálních jevů a zákonitostí, přijde nejprve ke slovu vlastní, přirozená terminologie, a teprve pozvolna se uvádějí obvyklá odborná označení. Taktéž s matematickým popisem nespěcháme a zavádíme ho pozvolna, aby byl přehledně spojen s pozorováním a nestal se sám o sobě překážkou fyzikálního náhledu. Toto postupné teoretické pronikání jednotlivých fyzikálních oblastí je také důvodem k tomu, že základní výukové okruhy jsou řazeny opakovaně, aby ve vyšších ročnících mohli žáci dospět k prohloubenému a rozšířenému porozumění.

Učivo jednotlivých ročníků pokrývá vždy základní oblasti fyziky (akustiku, optiku, termiku, mechaniku, elektřinu, magnetismus), v každém ročníku je však některá z oblastí zdůrazněna s ohledem na vývojovou situaci žáků a vztahy k učivu dalších předmětů. V šestém ročníku je to akustika a optika, které jsou ideální pro „vyvození vědy z umění“. V sedmém ročníku se do centra pozornosti dostává mechanika s její „tvrdou“ kauzalitou, která odpovídá už rozvinutějším exaktním myšlenkovým schopnostem a mimo to navazuje na učivo dějepisu (vznik novověké vědy, technické vynálezy a vynálezci). V osmém ročníku se učitel prohloubeně věnuje elektřině a magnetismu a jejich využití v technice. Učitel cíleně rozvíjí vztahy i k dalším předmětům jako je biologie a výchova k péči o životní prostředí (vliv fyzikálních dějů a organismy, důsledky techniky pro životní prostředí, technika a technologie ve službách

péče o životní prostředí a trvale udržitelného rozvoje lidské kultury) či chemie (nejrůznější druhy a chemická podstata galvanických článků apod.).

Fyzikální pohled na svět nemá ve výuce nikdy stát izolovaně. Má pojednávat přesahující souvislosti k ostatním, a to zdaleka nejen přírodovědným, oborům a reálným skutečnostem života žáků. Má také poukazovat na svá vlastní omezení.

6.9.2. Vzdělávací strategie a rozvíjení kompetencí

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence k učení:

- žáky vedeme k sebehodnocení
- individuálním přístupem k žákům maximalizujeme jejich šanci prožít úspěch
- žákům umožňujeme ve vhodných případech realizovat vlastní nápady, podněcujeme jejich tvořivost
- učíme žáky různým metodám pozorování fyzikálních procesů a jevů
- učíme zpracovávat informace a využívat je k dalšímu učení

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence k řešení problémů

- při výuce motivujeme žáky v co největší míře problémovými úlohami z praktického života.
- žáky vedeme k aktivnímu podílu na všech fázích činnosti, na plánování, přípravě, realizaci i hodnocení
- rozvíjíme schopnost objevovat a formulovat problémy a hledat různé varianty řešení
- učíme základům vyvozování a předvídání přírodních zákonitostí
- učíme poznatky zobecňovat a aplikovat v různých oblastech života

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence komunikativní

- učíme žáky obhajovat vlastní názor a zároveň respektovat názor jiných
- začleňujeme metody kooperativního učení a jejich prostřednictvím vedeme děti ke spolupráci při vyučování
- vedeme žáky k přesnému vyjadřování a argumentaci
- učíme žáky stručně, a přehledně sdělovat postup a výsledky svých pozorování a experimentů

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence sociální a personální

- během vzdělávání používáme skupinovou práci žáků, vzájemnou pomoc při učení
- sociální kompetence vyvozujeme na praktických cvičeních a úkolech
- usilujeme o to, aby žáci prokázali schopnost střídát role ve skupině
- žáky vedeme k respektování společně dohodnutých pravidel chování
- vedeme žáky k osvojení dovednosti kooperace a společného hledání optimálních řešení problémů

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence občanské

- vedeme žáky k odpovědnosti za zachování životního prostředí

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence pracovní

- výuku doplňujeme o praktické exkurze
- učíme žáky v rámci experimentů důslednému rozvržení postupu práce a bezpečnosti práce

6.9.3. Fyzika - vzdělávací obsah předmětu

6. třída

Očekávané výstupy RVP	Výstupy školy	Učivo	Přesahy a vazby Průřezová témata
AKUSTIKA - rozpozná ve svém okolí zdroje zvuku a kvalitativně analyzuje příhodnost daného prostředí pro šíření zvuku	- vypořádává souvislost mezi velikostí nástroje a výškou tónu - rozlišuje tón a zvuk (hluk) - rozlišuje chvění tělesa a vnímaný zvuk, chápe jejich souvislost	- chvění jako fyzická stopa zvuku a tónu - rozdíl mezi tónem a ostatními zvuky - vztah znějících těles k výšce tónu, síle zvuku a barvě zvuku - tonální řada (aliquotní tóny), intervaly a jejich vyjádření poměrem malých celých čísel - utváření hrtanu, pozorování lidského hlasu - šíření zvuku v různých materiálech a prostředích - odraz a pohlcování zvuku, ozvěna - rezonanční jevy; různé hudební nástroje	OSV1, OSV2,OV3,OV4, OSV5, OSV8, OSV9,OSV10, OSV11 Hudební výchova - historie a výroba hudebních nástrojů, hudební intervaly, rozdílné ladění, rozdílné tonální systémy v různých kulturách Biologie – hlasivky, ucho Matematika – počítání s poměry a zlomky Český jazyk- výslovnost, jednotlivé skupiny hlásek (retozubné, krční atd.) Pracovní výchova. - výroba lyry nebo jednoduché píšťaly; příp. i modelování tvaru hrtanu Eurytmie- intervaly, tóny
OPTIKA - využívá zákona o přímočarém šíření světla ve stejnorodém optickém prostředí a zákona odrazu světla při řešení problémů a úloh	- podle zadané polohy překážky a dopadajícího světla určí polohu stínu - orientuje se v kruhu barev, dokáže nalézt harmonické barevné kombinace při vlastní tvorbě - zkonstruuje jednoduchý optický přístroj (dírková komora, periskop ap.)	- protiklad světla a tmy - přirozené zdroje světla (Slunce, Měsíc, hvězdy, oheň) - svíčka a další zdroje světla - odraz světla, zrcadlo - šíření světla a překážky pro jeho šíření, světlo a stín - průhledné, průsvitné a neprůhledné prostředí - zatmění Slunce a Měsíce - příp. i barvy – kruh barev, doplňkové barvy; barva jako pigment (nátěrová hmota) vs. barva světla	OSV1, OSV2,OV3,OV4, OSV5, OSV8, OSV9,OSV10, OSV11 GLO2 – Objevujeme Evropu a svět Výtvarná výchova - cvičení na kontrast, perspektiva, světlo a stín v malířství Biologie - fyzika lidského oka bude probírána v biologii člověka v 9. třídě Pracovní výchova - světlo a stín v modelování, výroba svíčky

TERMIKA - využívá poznatky o vzájemných přeměnách různých forem energie a jejich přenosu při řešení konkrétních problémů a úloh	<ul style="list-style-type: none"> - uvede různé možnosti vzniku tepla (tření, spalování) - seřadí vybrané materiály podle teploty tání (např. voda, živočišný tuk, cín, případně jiné kovy) - změří teplotu - navrhne materiály vhodné pro izolaci nebo vedení nebo dobrý tepelný kontakt - určí v jakých podmínkách může dojít k omrzlinám a jak se jich máme vyvarovat 	<ul style="list-style-type: none"> - původ tepla na zemi - protiklad tepla a chladu - tepelná roztažnost - přeměny skupenství - tepelná roztažnost - teplota, měření teploty - vedení tepla 	<p>OSV1, OSV2,OV3,OV4, OSV5, OSV8, OSV9,OSV10, OSV11</p> <p>GLO2 – objevujeme Evropu a svět</p> <p>ENV1, ENV2, ENV3, ENV4</p> <p>Člověk a zdraví -omrzliny, spáleniny</p> <p>Pracovní výchova - tepelné zpracování materiálů (hlína, kovářství)</p>
MAGNETISMUS - využívá prakticky poznatky o působení magnetického pole na magnet	<ul style="list-style-type: none"> - umí vyrobit jednoduchý kompas a určit podle něj polohu světových stran 	<ul style="list-style-type: none"> - vlastnosti magnetu - přitahování a odpuzování magnetů - zmagnetizování materiálů - siločáry, zviditelnění magnetického pole - kompas - průmyslově vyráběné magnety - magnetické pole Země 	<p>OSV1, OSV2,OV3,OV4, OSV5, OSV8, OSV9,OSV10, OSV11</p> <p>GLO1 – Evropa a vět nás zajímá</p> <p>GLO2- Objevujeme Evropu a vět</p> <p>Zeměpis - magnetické póly Země, orientace v mapě</p> <p>Dějepis - objevné plavby a navigace pomocí kompasu, odchylky</p>
ELEKTROSTATIKA - rozliší vodič a izolant a na základě analýzy jejich vlastností	<ul style="list-style-type: none"> - umí předvést jednoduché elektrostatické jevy 	<ul style="list-style-type: none"> - elektrostatická přitažlivost a odpuzování jako jevy vznikající třením - vodiče a izolanty - napětí (velikost jiskry) 	<p>Zeměpis - meteorologie (blesk)</p>

7.třída

Očekávané výstupy RVP	Výstupy školy	Učivo	Přesahy a vazby, Průřezová témata
AKUSTIKA – posoudí možnosti zmenšování vlivu nadměrného hluku na životní prostředí	-posoudí možnosti zmenšování nadměrného hluku na životní prostředí	- hlasitost zvuku a vliv nadměrného hluku na okolní prostředí a lidské zdraví	<p>OSV1, OSV2,OV3,OV4, OSV5, OSV8, OSV9,OSV10, OSV11</p> <p>ENV1, ENV2, ENV3</p> <p>Hudební výchova - historie a výroba hudebních nástrojů, hudební intervaly, rozdílné ladění, rozdílné tonální systémy v různých kulturách, intervaly, dur, mol</p> <p>Eurytmie – intervaly v pohybu</p>

<p>OPTIKA</p> <ul style="list-style-type: none"> - využívá zákona o přímočarém šíření světla ve stejnorodém optickém prostředí a zákona odrazu světla při řešení problémů a úloh - rozhodne ze znalosti rychlosti světla ve dvou různých prostředích, zda se světlo bude lámat ke kolmici či od kolmice, a využívá této skutečnosti při analýze průchodu světla čočkami 	<ul style="list-style-type: none"> - zkonstruuje jednoduchý optický přístroj - Keplerův teleskop - umí pracovat s mikroskopem - využívá zákona o přímočarém šíření světla ve stejnorodém optickém prostředí a zákona odrazu světla při řešení problémů a úloh - rozhodne ze znalosti rychlosti světla ve dvou různých prostředích, zda se světlo bude lámat ke kolmici či od kolmice, a využívá této skutečnosti při analýze průchodu světla čočkami 	<ul style="list-style-type: none"> - zákon odrazu, duté a vypuklé zrcadlo - pojem ohniska - průchod světla hranolem - zákon lomu; lom ke kolmici a od kolmice - spojná čočka, fotoaparát (v návaznosti na dírkovou komoru) - rozptylka - principy zvětšování, zmenšování prostřednictvím čoček - vady lidského zraku (krátkozrakost a dalekozrakost a možnost jejich korekce) - barevné jevy vznikající při lomu světla 	<p>OSV1, OSV2,OV3,OV4, OSV5, OSV8, OSV9,OSV10, OSV11</p> <p>Pracovní výchova – konstruování výrobků</p> <p>Biologie - smysly</p>
<p>MECHANIKA</p> <ul style="list-style-type: none"> - určí v konkrétní jednoduché situaci druhy sil působících na těleso, jejich velikosti, směry a výslednici - změří velikost působící síly - aplikuje poznatky o otáčivých účincích síly při řešení praktických problémů 	<ul style="list-style-type: none"> - prakticky využívá pravidla mechaniky - je schopen uvedeného jednoduché stroje popsat, navrhnout a v přiměřené míře i zkonstruovat 	<ul style="list-style-type: none"> - páka, rameno břemene a rameno síly v různých variacích - kladka a její použití - nakloněná rovina (+ klín, šroub) - vzájemné působení těles - síla, měření síly, tíhová síla, hmotnost, měření hmotnosti - tlaková síla, tlak, tření, drsnost povrchu styčných ploch - souvislost tlakové a třecí síly - skládání sil, rovnováha sil 	<p>OSV1, OSV2,OV3,OV4, OSV5, OSV8, OSV9,OSV10, OSV11</p> <p>Tělesná výchova - cvičení na rovnováhu, mechanika lidského těla</p> <p>Pracovní vyučování – konstruování, pohybové mechanické objekty</p> <p>Matematika -geometrie – sčítání a odčítání úseček</p>
<p>ELEKTŘINA</p> <ul style="list-style-type: none"> - sestaví správně podle schématu elektrický obvod a analyzuje správně schéma reálného obvodu 	<ul style="list-style-type: none"> - sestaví jednoduchý galvanický článek - sestaví jednoduchý elektrický obvod 	<ul style="list-style-type: none"> - jednoduchý elektrický obvod - sériové a paralelní zapojení - nebezpečí elektrického proudu, 1.pomoc 	<p>OSV1, OSV2,OV3,OV4, OSV5, OSV8, OSV9,OSV10, OSV11</p> <p>ENV 3 – Lidské aktivity a problémy životního prostředí</p> <p>ENV4 – Vztah člověka k prostředí</p> <p>Matematika – rovnice s neznámou</p> <p>Člověk a zdraví – úrazy elektrickým proudem, 1. pomoc</p>

8.TŘÍDA

Očekávané výstupy RVP	Výstupy školy	Učivo	Přesahy a vazby Průřezová témata
-----------------------	---------------	-------	-------------------------------------

KINEMATIKA - rozhodne, jaký druh pohybu těleso koná vzhledem k jinému tělesu - využívá s porozuměním při řešení problémů a úloh vztah mezi rychlostí, dráhou a časem u rovnoměrného pohybu těles	- rozhodne, jaký druh pohybu těleso koná vzhledem k jinému tělesu - využívá s porozuměním při řešení problémů a úloh vztah mezi rychlostí, dráhou a časem u rovnoměrného pohybu těles	- klid a pohyb tělesa, dráha a rychlost - rovnoměrný a nerovnoměrný pohyb - ad akustika: rychlost zvuku	OSV1, OSV2,OV3,OV4, OSV5, OSV8, OSV9,OSV10, OSV11 Matematika – slovní úlohy
MECHANIKA TEKUTIN - využívá s porozuměním vztah mezi hustotou, hmotností a objemem při řešení praktických problémů - využívá poznatky o zákonitostech tlaku v klidných tekutinách pro řešení konkrétních praktických problémů - předpoví z analýzy sil působících na těleso v klidné tekutině chování tělesa v ní	- využívá porozuměním vztah mezi hustotou, hmotností a objemem při řešení praktických problémů - využívá poznatky o zákonitostech tlaku v klidných tekutinách pro řešení konkrétních praktických problémů - předpoví z analýzy sil působících na těleso v klidné tekutině chování tělesa v ní	- hustota (pevných, tekutých i plynných těles) - Archimédův zákon (pro vodu i pro vzduch) - hydrostatický tlak - Pascalův zákon - spojité nádoby - pumpy - atmosférický tlak - vývěva a vakuum	OSV1, OSV2,OV3,OV4, OSV5, OSV8, OSV9,OSV10, OSV11 GLO1-3 Zeměpis – meteorologie Chemie -skupenství
ELEKTŘINA, ELEKTROMAGNETISMUS - rozliší stejnosměrný proud od střídavého a změř elektrický proud a napětí - využívá prakticky poznatky o působení magnetického pole na magnet a cívku s proudem a o vlivu změny magnetického pole v okolí cívky na vznik indukovaného napětí v ní - <u>pojí správně polovodičovou diodu</u>	- umí vyrobit jednoduchý elektromagnet - rozliší stejnosměrný proud od střídavého a změř elektrický proud a napětí - využívá prakticky poznatky o působení magnetického pole na magnet a cívku s proudem a o vlivu změny magnetického pole v okolí cívky na vznik indukovaného napětí v ní	- tepelné účinky el. proudu - vodivost různých materiálů - magnetické účinky elektrického proudu a jejich využití: - napětí, proud a jejich měrné jednotky - vznik stejnosměrného proudu, značení - střídavý proud - vznik střídavého proudu - střídavé napětí - bezpečnost při práci s elektrickými přístroji	OSV1, OSV2,OV3,OV4, OSV5, OSV8, OSV9,OSV10, OSV11 ENV3 –Lidské aktivity a problémy životního prostředí ENV4- Vztah člověka k prostředí GLO1-3 Informační a komunikační technologie- základní principy fungování počítačů Mediální výchova – komunikační technika Dějepis – historie vynálezů a techniky

9.TŘÍDA

Očekávané výstupy RVP	Výstupy školy	Učivo	Přesahy a vazby Průřezová témata
-----------------------	---------------	-------	-------------------------------------

<p>MECHANIKA</p> <ul style="list-style-type: none"> - změří velikost působící síly - určí v konkrétní jednoduché situaci druhy sil působících na těleso, jejich velikosti, směry a výslednici - využívá Newtonovy zákony pro objasňování či předvídání změn pohybu těles při působení stálé výsledné síly v jednoduchých situacích - aplikuje poznatky o otáčivých účincích síly při řešení praktických problémů 	<ul style="list-style-type: none"> - změří velikost působící síly - určí v konkrétní jednoduché situaci druhy sil působících na těleso, jejich velikosti, směry a výslednici - využívá Newtonovy zákony pro objasňování či předvídání změn pohybu těles při působení stálé výsledné síly v jednoduchých situacích - aplikuje poznatky o otáčivých účincích síly při řešení praktických problémů 	<ul style="list-style-type: none"> - moment síly (aplikace na jednoduchých strojích, výpočet) - Newtonovy zákony - tření - tlaková síla 	<p>OSV1, OSV2,OV3,OV4, OSV5, OSV8, OSV9,OSV10, OSV11</p> <p>GLO1-3</p>
<p>ENERGIE -určí v jednoduchých případech práci vykonanou silou a z ní určí změnu energie tělesa</p> <ul style="list-style-type: none"> - využívá s porozuměním vztah mezi výkonem, vykonanou prací a časem- využívá poznatky o vzájemných přeměnách různých forem energie a jejich přenosu při řešení konkrétních problémů a úloh- určí v jednoduchých případech teplo přijaté či odevzdané tělesem - zhodnotí výhody a nevýhody využívání různých energetických zdrojů z hlediska vlivu na životní prostředí 	<ul style="list-style-type: none"> - vypočítá cenu elektrické energie podle výkonu spotřebiče -určí v jednoduchých případech práci vykonanou silou a z ní určí změnu energie tělesa - využívá s porozuměním vztah mezi výkonem, vykonanou prací a časem- využívá poznatky o vzájemných přeměnách různých forem energie a jejich přenosu při řešení konkrétních problémů a úloh- určí v jednoduchých případech teplo přijaté či odevzdané tělesem -zhodnotí výhody a nevýhody využívání různých energetických zdrojů z hlediska vlivu na životní prostředí 	<ul style="list-style-type: none"> - pohybová a polohová energie – její přeměny a přenosy - změny skupenství - tepelné stroje – parní stroj, spalovací motory - tepelná výměna a práce, princip chladničky - vnitřní energie - výhřevnost různých látek - sálání, záření, vedení tepla - jaderná energie - ochrana před radioaktivním zářením - spotřeba energie a možnosti jejích úspor - primární zdroje energie - obnovitelné a neobnovitelné zdroje energie 	<p>OSV1, OSV2,OV3,OV4, OSV5, OSV8, OSV9,OSV10, OSV11</p> <p>ENV1, ENV2, ENV3</p> <p>GLO2 – Objevujeme Evropu a svět</p> <p>GLO3- Jsme Evropané</p> <p>MED 2 – Interpretace mediálních sdělení a reality</p> <p>MED4 – Vnímání autora mediálních sdělení</p> <p>MED 5 – Fungování a vliv médií ve společnosti</p> <p>Český jazyk – referáty o významných osobnostech a jejich přednes</p> <p>Dějepis - období vědecko-technické revoluce</p>
<p>LÁTKY A TĚLESA</p> <ul style="list-style-type: none"> - změří vhodně zvolenými měřidly některé důležité fyzikální veličiny charakterizující látky a tělesa - uvede konkrétní příklady jevů dokazujících, že se částice látek neustále pohybují a vzájemně na sebe působí - předpoví, jak se změní délka či objem tělesa při dané změně jeho teploty - využívá s porozuměním vztah mezi hustotou, hmotností a objemem při řešení praktických problémů 	<ul style="list-style-type: none"> - chápe rozdíl mezi (atomárními) modely a skutečností - chápe, že představovaný rozklad světa na atomy a subatomární částice je jen jeden z mnoha možných rozkladů, při němž se ztrácí mnohé jeho podstatné rysy skutečnosti 	<ul style="list-style-type: none"> - částicová stavba látek 	<p>OSV1, OSV2,OV3,OV4, OSV5, OSV8, OSV9,OSV10, OSV11</p> <p>Chemie – stavba hmoty, složení látek</p>

<p>ELEKTŘINA, ELEKTROMAGNETISMUS</p> <p>- využívá Ohmův zákon pro část obvodu při řešení praktických problémů</p>	<p>- umí vyrobit jednoduchý elektromotor</p>	<p>- využití stejnosměrného proudu (elektromotor, dynamo, zvonek)</p> <p>- transformátor</p> <p>- odpor, odvození Ohmova zákona</p>	<p>Matematika – úprava výrazů</p>
---	--	---	-----------------------------------

6.10. CHEMIE

6.10.1. Charakteristika vyučovacího předmětu

Předmět chemie, který je v rámci ŠVP začleněn od **7. ročníku**, poskytuje žákům možnost poznat svět látek, prozkoumat jejich vlastnosti a z nich tvořit pojmy, které člověka zahrnou do procesu bádání. Pro žáka se tím otevírá nový obzor nového, prohloubeného setkání se světem. Svět anorganické chemie nabízí k tomuto účelu prostřednictvím pokusů jedinečné možnosti. Na začátku první epochy stojí oheň a proces hoření, jež pak vede přes pálení vápna ke kyselinám, zásadám a kovům, přičemž tu vždy hraje roli technický i kulturně- historický aspekt.

Metodickým cílem je uvést žáky do sféry chemických procesů a pochodů kvalitativně a ukázat tak žákovi nový vztah k přírodě. To předpokládá, že své „výzkumy“ vždy začínáme nejprve s přírodními látkami (např. dřevo, papír, vlasy atd.). Začínáme pozorováním všedních, známých jevů, jakým je např. oheň. Žáci tak mohou prožívat člověka jako spolutvůrce přírodních procesů. Cílem výuky chemie je ukazovat vztahy a jevy v přírodě (postupujeme přitom z vnějšku dovnitř). Je třeba aktivně zapojit do procesu výuky prožitky žáků, jedině tak získají živý lidský vztah k danému tématu (měřicí přístroje a indikátory mohou přijít na řadu až v dalších ročnících).

Vyučování chemie v **8. ročníku** vyžaduje jiný způsob kladení otázek než v 7. třídě. Organické přírodní jevy a procesy jsou mnohem složitější a podstatně obtížněji pochopitelné. Na počátku stojí člověk opatřující si svou stravu, v němž se tyto procesy odehrávají. Procesuální stránka organických životních pochodů tvorby a změny látek vyžaduje myšlení, které respektuje organický, živý charakter, a tvoření pojmů, které odpovídá aspektu zodpovědnosti a zralosti. V epoše chemie se pokoušíme od obvyklého kauzálně-analytického přístupu látkové chemie dovést žáky k chemii orientované na procesy - a to tím, že zavádíme různé chemické modelové představy a diskutujeme o nich. Tímto způsobem mají žáci pozorovat souvislosti tak, jak to odpovídá jejich věku, a učit se je také chápat. Proto musíme vždy žáky podněcovat, aby kladli své vlastní, originální otázky (pomocí experimentů, na nichž se podílejí i žáci, máme možnost tuto schopnost ptát se, ještě více prohlubovat.)

V popředí stojí biochemie. Je třeba znázornit takovou chemii, která neotravuje životní prostředí, nýbrž může na ně i na člověka působit léčivě. Učitel musí propojovat svůj předmět s ostatními předměty. To je podmínkou, aby se předmět skutečně mohl stát součástí obsáhlého harmonického obrazu světa.

Žáci mají možnost zpracovat některé z témat chemie v ročníkových pracích, prohloubit tak nejen své znalosti, ale rozvíjet i hlubší zájem o danou tematiku.

Žáci mají získat přehled o celé oblasti chemie. Epochy matematiky, fyziky, chemie jsou si podobné svým přístupem. Fyzika a chemie mohou být pak chápány jako navzájem související jednoty. Žák může postupovat od experimentu k pozorování a dále k zákonitosti, ke vzorci a výpočtu, aniž by narazil na něco nepochopitelného, co by nebyl schopen prohlédnout. Rozvíjíme jasné

pozorování, tvoření logických závěrů, chápání kauzálních vztahů a analytické myšlení. Vstoupit do praktického života je úkol, který žák **9. třídy** dokáže zvládnout. Ve vyučování chemie se můžeme pokusit zprostředkovat celkový přehled tím, že se k individuálnímu charakteru prvků dopracujeme prostřednictvím spolupůsobení chemických látek. V této souvislosti je možné probrat periodickou soustavu, která se ovšem nezavádí jako předpokládaný uspořádávající princip, nýbrž jako podstatný objev, v němž se zračí určité zákonitosti. Díky obraznému a názornému myšlení můžeme mezi prvky nalézt ještě docela další zákonitosti, které jsou využitelné ve výuce.

Žáci se nyní již plně stali takřikajíc občany světa a musí se v této pro ně stále ještě nové oblasti učit orientovat pomocí jasných myšlenek. Je třeba vyhradit velký prostor významu důležitých technických procesů i způsobu jejich provádění s přátelským postojem k životnímu prostředí.

Nedílnou součástí předmětu chemie je enviromentální výchova.

Pro výuku chemie je důležité *pozorování* přírody jako systému, *chápání* potřeby udržování přírodní rovnováhy, *uvědomování* si užitečnosti přírodních poznatků a jejich aplikací v praktickém životě, *rozvíjení* dovednosti *pozorovat*, experimentovat, *vytvářet* a *ověřovat* hypotézy, *vyvozovat* z nich závěry a ty ústně i písemně *interpretovat*. Zvláště pak učit se *rozlišování* příčin chemických dějů, jejich souvislostí a vztahů mezi nimi, jejich *předvídání* a případně *ovlivňování*. Ve vzdělávacím předmětu chemie směřuje výuka specificky k:

- podchycení a rozvíjení zájmu o poznávání základních pojmů a zákonitostí na příkladech s využitím jednoduchých pokusů, řešení problémů a zdůvodňování jednání v praktických situacích.
- vytváření potřeb objevovat a vysvětlovat chemické jevy, zdůvodňovat vyvozené závěry a získané poznatky využívat k rozvíjení odpovědných postojů.
- získávání a upevňování dovedností pracovat podle pravidel bezpečnosti práce s chemikáliemi a dovednosti poskytovat první pomoc při úrazech způsobených chemickými látkami.

6.10.2. Vzdělávací strategie a rozvíjení kompetencí

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence k učení

- učíme žáky různým metodám pozorování přírodních procesů a jevů
- učíme zpracovávat informace a využívat je k dalšímu učení

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence k řešení problémů

- rozvíjíme schopnost objevovat a formulovat problémy a hledat různé varianty řešení
- učíme základům vyvozování závěrů z přírodních zákonitostí
- učíme poznatky zobecňovat a aplikovat v různých oblastech života

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence komunikativní

- vedeme žáky k přesnému vyjadřování a argumentaci
- učíme je stručně, a přehledně sdělovat postup a výsledky svých pozorování a experimentů

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence sociální a personální

- vedeme žáky k osvojení dovednosti kooperace a společného hledání optimálních řešení problémů

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence občanské

- vedeme žáky k poznání možnosti rozvoje i zneužití chemie a učíme je odpovědnosti za zachování životního prostředí

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence pracovní

- učíme je provádět soustavná pozorování a experimenty a získaná data zpracovávat a vyhodnocovat
- seznamuje žáky se zásadami bezpečnosti a ochrany zdraví při práci

6.10.3. Chemie - vzdělávací obsah předmětu

7. ročník

Očekávané výstupy RVP	Výstupy školy	Učivo	Přesahy a vazby Průřezová témata
Téma: Oheň - hoření látek			
- určí společné a rozdílné vlastnosti látek	- uvede příklady chemického děje a čím se chemie zabývá - rozliší fyzikální tělesa a látky - rozpozná u běžně známých dějů, zda dochází k přeměnám látek - charakterizuje kyslík jako nezbytnou složku pro hoření látek	- hoření různých látek - produkty hoření - tavení, zplynování, spalování - užitečnost x nebezpečí ohně, zápalná teplota - hašení, principy hašení	OSV1, OSV2, OSV3, OSV5, OSV8, OSV9, OSV10, OSV11 - cvičení smyslového vnímání, pozorování a soustředění
Téma: Bezpečnost při experimentální činnosti			
- pracuje bezpečně s vybranými dostupnými a běžně používanými nebezpečnými látkami a hodnotí jejich rizikovost; posoudí nebezpečnost vybraných dostupných látek, se kterými zatím pracovat nesmí - objasní neefektivnější jednání v modelových případech havárie s únikem nebezpečných látek - aplikuje znalosti o principech hašení požárů na řešení modelových situací z praxe	- zná zásady bezpečné práce v chemické pracovně, poskytne a přivolá první pomoc při úrazu - uvede příklady nebezpečných chemických látek a zásady bezpečné práce s nimi - vysvětlí princip hašení, zná telefonní číslo hasičů	- zásady bezpečné práce ve školní pracovně (laboratoři) i v běžném životě - nebezpečné látky a přípravky - varovné značky a jejich význam - mimořádné události, havárie chemických provozů, úniky nebezpečných látek	OSV1, OSV2, OSV3, OSV5, OSV8, OSV9, OSV10, OSV11 ENV2, ENV3 Biologie – zdravotvěda
Téma: Směsi látek – vzduch			
- rozlišuje směsi a chemické látky - uvede příklady oddělování složek v praxi	- rozliší různorodé a stejnorodé směsi - rozliší suspenzi, emulzi, pěnu, dým, mlhu a uvede jejich příklady v běžném životě - uvede příklady pevné, kapalné a plynné směsi - popíše, co je teplotní inverze a smog a uvede příklady zdrojů informací o čistotě ovzduší - zhodnotí vliv činnosti člověka na změny obsahu kyslíku a ozonu v plynném obalu Země	- proudění vzduchu v okolí ohně, vlastnosti plamene (pokusy se svíčkou), vztlak, podtlak - složení vzduchu - metody oddělování složek plyných směsí - čistota ovzduší a ekologie - ozonová vrstva	OSV1, OSV2, OSV3, OSV5, OSV8, OSV9, OSV10, OSV11 ENV2 – základní podmínky života: Ovzduší Zeměpis – složení atmosféry
Téma: Voda			
- rozliší různé druhy vody a uvede příklady	- rozezná a uvede názvy vody v plynném,	- voda destilovaná, pitná, užitková, odpadní,	OSV1, OSV2, OSV3, OSV5, OSV8, OSV9,

<p>jejich výskytu a použití</p> <ul style="list-style-type: none"> - uvede příklady znečišťování vody a vzduchu v pracovním prostředí a domácnosti, navrhne nejvhodnější preventivní opatření a způsoby likvidace znečištění - vysvětlí základní faktory ovlivňující rozpouštění pevných látek - navrhne postupy a prakticky provede oddělování složek směsí o známém složení 	<p>kapalném a pevném skupenství</p> <ul style="list-style-type: none"> - uvede základní vlastnosti vody a její využití v praxi - rozliší vodu destilovanou, pitnou, užitkovou, odpadní a uvede příklady jejich výskytu a použití - uvede princip výroby pitné vody ve vodárnách - vysvětlí koloběh vody v přírodě a zhodnotí jeho význam pro život na Zemi - zjistí a uvede příklady znečištění vody a vzduchu v přírodě i v domácnosti - vysvětlí rozdíl mezi měkkou a tvrdou vodou - použije v souvislostech správně pojmy: složka roztoku, rozpuštěná látka, rozpouštědlo, rozpustnost, koncentrace, zředěný, nasycený a nenasycený roztok 	<p>mořská</p> <ul style="list-style-type: none"> - čistota vody a ekologie (výroba pitné vody) - rozpouštění látek, rozpouštědla, roztoky - nasycený a nenasycený roztok - směsi, druhy směsí, stejnorodé a různorodé - metody oddělování složek směsí - krystaly a pěstování krystalů 	<p>OSV10, OSV11</p> <p>ENV2 – základní podmínky života: Voda</p> <p>Matematika – výpočty procent, slovní úlohy</p> <p>Zeměpis - oběh vody</p> <p>Biologie - mineralogie</p>
Téma: Vápenec, vápno			
<ul style="list-style-type: none"> - rozliší výchozí látky a produkty chemických reakcí, uvede příklady prakticky důležitých chemických reakcí, provede jejich klasifikaci a zhodnotí jejich využívání - aplikuje poznatky o faktorech ovlivňujících průběh chemických reakcí v praxi a při předcházení jejich nebezpečnému průběhu 	<ul style="list-style-type: none"> - sestaví jednoduchou filtrační aparaturu a provede filtraci - navrhne postup oddělení složek směsí v běžném životě - vysvětlí princip usazování a krystalizace - uvede příklady chemické výroby založené na oddělování složek směsí - popíše složení, vlastnosti a použití nejznámějších stavebních pojmů 	<ul style="list-style-type: none"> - přírodní vápenec, rozklad kyselinami - od ohniště k peci - pálení vápence (laboratorní, průmyslové) - vlastnosti produktů pálení vápence (oxid vápenatý) - vydechované plyny (oxid uhličitý) - hašení vápna (hydroxid vápenatý) - kyselost a zásaditost produktů pálení a hašení - technologický cyklus stavebních materiálů, pálení, hašení, tvrdnutí 	<p>OSV1, OV2, OSV3, OSV5, OSV8, OSV9, OSV10, OSV11</p> <p>Biologie –mineralogie</p>
Téma: Spalné plyny a popel			
<ul style="list-style-type: none"> - určí společné a rozdílné vlastnosti látek - rozliší výchozí látky a produkty chemických reakcí, uvede příklady prakticky důležitých chemických reakcí, provede jejich klasifikaci a zhodnotí jejich využívání - aplikuje poznatky o faktorech ovlivňujících průběh chemických reakcí v praxi a při předcházení jejich nebezpečnému průběhu - porovná vlastnosti a použití vybraných prakticky významných oxidů, kyselin, 	<ul style="list-style-type: none"> - rozliší výchozí látky a produkty chemické reakce a určí je správně v konkrétních případech - popíše vlastnosti a použití vybraných oxidů a posoudí vliv těchto látek na životní prostředí - vysvětlí vznik kyselých dešťů, zhodnotí jejich vliv na životní prostředí a uvede příklady opatření, kterými jim lze předcházet 	<ul style="list-style-type: none"> - síra, fosfor, spalování, vlastnosti - spalné plyny, účinek na plamen - kyselinotvornost plynů a zásadotvornost popele - kyselé, zásadité a neutrální látky v přírodě - přírodní indikátory kyselosti a zásaditosti 	<p>OSV1, OV2, OSV3, OSV5, OSV8, OSV9, OSV10, OSV11</p> <p>ENV1, ENV2, ENV3, ENV4</p>

hydroxidů a solí a posoudí vliv významných zástupců těchto látek na životní prostředí - vysvětlí vznik kyselých dešťů, uvede jejich vliv na životní prostředí a uvede opatření, kterými jim lze předcházet			
Téma: Silné kyseliny a zásady			
<ul style="list-style-type: none"> - objasní neefektivnější jednání v modelových příkladech havárie s únikem nebezpečných látek - porovná vlastnosti a použití vybraných prakticky významných oxidů, kyselin, hydroxidů a solí a posoudí vliv významných zástupců těchto látek na životní prostředí - orientuje se na stupnici pH, změří reakci roztoku univerzálním indikátorovým papírkem a uvede příklady uplatňování neutralizace v praxi 	<ul style="list-style-type: none"> - popíše vlastnosti a použití vybraných kyselin a hydroxidů - popíše a zdůvodní bezpečné ředění jejich koncentrovaných roztoků a první pomoc při zasažení lidského těla těmito látkami - rozliší zásadité a kyselé roztoky pomocí indikátorů pH a změří pH roztoku univerzálním indikátorovým papírkem - posoudí vliv vybraných kyselin a hydroxidů (v odpadech) na životní prostředí - provede neutralizaci velmi zředěných roztoků známých kyselin a hydroxidů - rozliší, které látky patří mezi soli - připraví jednoduchým způsobem sůl - uvede příklady uplatnění solí v praxi - popíše vlastnosti, použití a význam chloridu sodného 	<ul style="list-style-type: none"> - zásadotvorné a kyselinotvorné oxidy - kyseliny: sírová, chlorovodíková, dusičná, uhličitá, fosforečné - hydroxidy: sodný, draselný, vápenatý, amoniak - účinky kyselin a zásad, ředění, bezpečnost práce, první pomoc - neutralizace - stupnice pH, indikátory přírodní a umělé 	<p>OSV1, OV2, OSV3, OSV5, OSV8, OSV9, OSV10, OSV11</p> <p>ENV3 – Lidské aktivity a problémy životního prostředí: Odpady</p>
Téma: Kovy			
<ul style="list-style-type: none"> - rozlišuje chemické prvky a chemické sloučeniny a pojmy užívá ve správných souvislostech 	<ul style="list-style-type: none"> - rozliší kovy a nekovy a uvede příklady vlastností a praktického využití vybraných kovů, slitin a nekovů v historii a dnes 	<ul style="list-style-type: none"> - některé kovy (zlato, stříbro, rtuť, cín, měď, alkalické kovy...) - některé slitiny - analýza sloučenin kovů, zkouška v plameni - vlastnosti a využití kovů - chemické reakce kovů 	<p>OSV1, OV2, OSV3, OSV5, OSV8, OSV9, OSV10, OSV11</p> <p>ENV3, ENV4</p> <p>Fyzika - vodiče a nevodiče, mechanické vlastnosti kovů</p>

8. ročník

Očekávané výstupy RVP	Výstupy školy	Učivo	Přesahy a vazby, průřezová témata
Téma: Škroby			
<ul style="list-style-type: none"> - orientuje se ve výchozích látkách a produktech fotosyntézy a koncových produktů biochemického zpracování, především sacharidů - uvede příklady zdrojů sacharidů 	<ul style="list-style-type: none"> - rozliší sacharidy od bílkovin a tuků, uvede příklady zdrojů těchto látek pro člověka a posoudí různé potraviny z hlediska obecně uznávaných zásad zdravé výživy - vysvětlí pojem biotechnologie a uvede příklady 	<ul style="list-style-type: none"> - přírodní výskyt škrobu, vznik, získávání - mlynářství, zrna, mouka, chléb - vlastnosti škrobu a upotřebení - chemický důkaz škrobu 	OSV1-11 Biologie – proces trávení a trávicí systém
Téma: Cukry			
<ul style="list-style-type: none"> - určí podmínky postačující pro aktivní fotosyntézu - orientuje se ve výchozích látkách a produktech fotosyntézy a koncových produktů biochemického zpracování, především sacharidů - uvede příklady zdrojů sacharidů 	<ul style="list-style-type: none"> - orientuje se ve výchozích látkách a produktech dýchání a fotosyntézy - uvede podmínky pro průběh fotosyntézy a její význam pro život na Zemi 	<ul style="list-style-type: none"> - přírodní vznik cukrů - fotosyntéza, dýchání - výroba cukru, cukrovarnictví, med, ovocné cukry - vlastnosti cukrů, rozpouštění, teplotní vliv, redukční vlastnosti - sladké látky, zdravotní účinky 	OSV1-11 Český jazyk – referáty o významných osobnostech jejich přednes Biologie – proces trávení a trávicí systém
Téma: Bílkoviny			
<ul style="list-style-type: none"> - orientuje se ve výchozích látkách a produktech fotosyntézy a koncových produktů biochemického zpracování, především bílkovin - uvede příklady zdrojů bílkovin 	<ul style="list-style-type: none"> - rozliší bílkoviny od sacharidů a tuků, uvede příklady zdrojů těchto látek pro člověka a posoudí různé potraviny z hlediska obecně uznávaných zásad zdravé výživy 	<ul style="list-style-type: none"> - přírodní výskyt, vlastnosti, význam, - důkaz bílkovin, rozklad - chemické a fyzikální jevy, nebezpečí pro život (teplo, změna pH, těžké kovy...) 	OSV1-11 Biologie – proces trávení a trávicí systém
Téma: Tuky a oleje			
<ul style="list-style-type: none"> - orientuje se ve výchozích látkách a produktech fotosyntézy a koncových produktů biochemického zpracování, především tuků - uvede příklady zdrojů tuků 	<ul style="list-style-type: none"> - rozliší tuky od sacharidů a bílkovin, uvede příklady zdrojů těchto látek pro člověka a posoudí různé potraviny z hlediska obecně uznávaných zásad zdravé výživy - uvede výchozí látky a produkty esterifikace a rozliší esterifikaci mezi ostatními typy chemických reakcí - zachází bezpečně s běžnými mycími a čistícími prostředky 	<ul style="list-style-type: none"> - rozpustnost, hoření - význam tuků a využití - příprava mýdel - zmýdelnění tuku 	OSV1-11 Biologie – proces trávení a trávicí systém

	používanými v domácnosti		
Téma: Dřevo, uhlí, ropa, zemní plyn			
<ul style="list-style-type: none"> - rozliší nejjednodušší uhlovodíky, uvede jejich zdroje, vlastnosti a použití - zhodnotí užívání fosilních paliv a vyráběných paliv jako zdrojů energie a uvede příklady produktů průmyslového zpracování ropy 	<ul style="list-style-type: none"> - rozliší anorganické a organické sloučeniny - vyhledá a uvede příklady produktů průmyslového zpracování ropy a zemního plynu - vyhledá a uvede příklady havárií způsobených ropou a ropnými produkty a zemním plynem - rozliší a zapíše nejjednodušší vzorce organických sloučenin - uvede příklady fosilních a průmyslově vyráběných paliv, popíše jejich vlastnosti a zhodnotí jejich využívání - posoudí vliv spalování různých paliv na životní prostředí - rozliší obnovitelné a neobnovitelné zdroje energie - používá bezpečně spotřebiče na topné plyny v domácnosti a plynové kahany při školních experimentech 	<ul style="list-style-type: none"> - vznik a zpracování - použití pro energii a chemické výroby - spalovací procesy - výroba dřevěného uhlí - alternativní zdroje energie 	OSV1-11 ENV2 – základní podmínky života: Energie EV4 ENV3, Zeměpis – nerostné zdroje
Téma: Základní orientace v periodické soustavě prvků			
<ul style="list-style-type: none"> - orientuje se v periodické soustavě chemických prvků, rozpozná vybrané kovy a nekovy a usuzuje na jejich možné vlastnosti 	<ul style="list-style-type: none"> - používá značky a názvy vybraných chemických prvků - rozliší periody a skupiny v periodické soustavě chemických prvků a vyhledá známé prvky s podobnými vlastnostmi - používá pojmy: chemická látka, chemický prvek, chemická sloučenina a chemická vazby ve správných souvislostech 	<ul style="list-style-type: none"> - chemické značky - periodický systém, orientace v něm 	OSV1

9. ročník

Očekávané výstupy RVP	Výstupy školy	Učivo	Přesahy a vazby Průřezová témata
Téma: Výroba kovů			
<ul style="list-style-type: none"> - rozliší výchozí látky a produkty chemických reakcí, uvede příklady prakticky důležitých chemických reakcí, provede jejich klasifikaci a zhodnotí jejich využívání - aplikuje poznatky o faktorech ovlivňujících průběh chemických reakcí v praxi a při předcházení jejich nebezpečnému průběhu - zhodnotí využívání prvotních a druhotných surovin z hlediska trvale udržitelného rozvoje na Zemi 	<ul style="list-style-type: none"> - popíše princip výroby železa a oceli a zhodnotí jejich význam pro národní hospodářství - vysvětlí pojem koroze, uvede příklady činitelů ovlivňující její rychlost, uvede způsoby ochrany ocelových výrobků před korozi - předpoví a prověří vliv různých činitelů na průběh koroze jednoduchým pokusem 	<ul style="list-style-type: none"> - kování, kalení, tvrdost, pružnost - zušlechťování kovů (litina, ocel) - výroba železa ve vysoké peci - děje exotermní a endotermní - suroviny pro získávání kovů (Cu, Sn, Pb, Zn, Fe...) 	OSV1-11 ENV2, ENV3 ENV4 – Vztah člověka k prostředí: Náš životní styl (spotřeba věcí apod.) Zeměpis – rudy, kovy, nerostné zdroje Pracovní výchova - kovotepectví

- orientuje se v přípravě a využívání různých látek v praxi a jejich vlivech na životní prostředí a zdraví člověka			
Téma: Redoxní procesy			
<ul style="list-style-type: none"> - rozliší výchozí látky a produkty chemických reakcí, uvede příklady prakticky důležitých chemických reakcí, provede jejich klasifikaci a zhodnotí jejich využívání - aplikuje poznatky o faktorech ovlivňujících průběh chemických reakcí v praxi a při předcházení jejich nebezpečnému průběhu - zhodnotí využívání prvotních a druhotných surovin z hlediska trvale udržitelného rozvoje na Zemi - orientuje se v přípravě a využívání různých látek v praxi a jejich vlivech na životní prostředí a zdraví člověka 	<ul style="list-style-type: none"> - vysvětlí pojmy oxidace a redukce - určí, které ze známých reakcí patří mezi redoxní reakce - rozliší podstatu galvanických článků a elektrolýzy a uvede příklady jejich použití 	<ul style="list-style-type: none"> - elektrolýza - elektrochemické reakce kovů - galvanický článek, akumulátor - ionizace, vodivost roztoků solí - oxidace a redukce a jejich využití 	OSV1-11 Fyzika - účinky elektrického proudu
Téma: Kvašení			
- rozliší vybrané deriváty uhlovodíků, uvede jejich zdroje, vlastnosti a použití	<ul style="list-style-type: none"> - rozliší metanol, etanol, fenol a uvede vlastnosti a příklady využití těchto látek - popíše jednoduchou destilační aparaturu a vysvětlí princip destilace 	<ul style="list-style-type: none"> - alkoholy, využití, nebezpečí - další deriváty uhlovodíků, použití 	OSV1-11 MED1 – Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení: Rozdíl mezi informací a reklamním sdělením Člověk a zdraví – účinky alkoholu
Téma: Organické látky			
<ul style="list-style-type: none"> - rozliší nejjednodušší uhlovodíky, uvede jejich zdroje, vlastnosti a použití - uvede příklady zdrojů vitaminů 	<ul style="list-style-type: none"> - rozliší kyselinu mravenčí, octovou, etylester kyseliny mravenčí, formaldehyd a aceton a uvede vlastnosti a příklady využití těchto látek - rozliší pojmy „uhlovodíky a deriváty uhlovodíků“ - rozliší nejjednodušší uhlovodíky, uvede jejich vlastnosti a použití - rozliší vitamíny od sacharidů, bílkovin a tuků, uvede příklady zdrojů těchto látek pro člověka a posoudí různé potraviny z hlediska obecně uznávaných zásad zdravé výživy - uvede příklady otravných látek a 	<ul style="list-style-type: none"> - uhlikaté látky, uhlík - uhlovodíky, druhy uhlovodíků a jejich derivátů - získávání uhlovodíků a jejich derivátů - vitamíny - přírodní látky - léčiva - esterifikace 	OSV1-11 ENV1-4 Biologie – mineralogie Člověk a zdraví – vitamíny, léčiva a jejich účinky

	<p>způsobu boje proti nim</p> <ul style="list-style-type: none"> - uvede příklady nejrozšířenějších výbušných, hořlavých a toxických látek, způsob jejich označení a zásady bezpečné práce s nimi 		
Téma: Stavba hmoty			
<ul style="list-style-type: none"> - používá pojmy atom a molekula ve správných souvislostech - rozlišuje chemické prvky a chemické sloučeniny a pojmy užívá ve správných souvislostech - orientuje se v periodické soustavě chemických prvků, rozpozná vybrané kovy a nekovy a usuzuje na jejich možné vlastnosti 	<ul style="list-style-type: none"> - popíše složení atomu - rozliší chemickou značku prvku a chemický vzorec sloučeniny - vysvětlí, co udává protonové číslo - vyhledá v tabulkách názvy prvků ke známým (daným) protonovým číslům a zapíše správně ke značce prvku protonové číslo - rozliší periody a skupiny v periodické soustavě chemických prvků a vyhledá známé prvky s podobnými vlastnostmi - určí oxidační číslo atomů prvků v oxidech, sulfidech, halogenidech a hydroxidech a solích vybraných kyselin - napíše z názvů vzorce oxidů, sulfidů, halogenidů a hydroxidů a naopak 	<ul style="list-style-type: none"> - stavba atomu - chemické sloučeniny a jejich názvosloví - chemické vazby 	<p>OSV1-11 ENV2, ENV3, ENV4 GLO1 - Evropa a svět nás zajímá: Příběhy objevitelů a vynálezců Fyzika – jaderná fyzika, astronomie</p>
Téma: Chemické reakce			
<ul style="list-style-type: none"> - rozliší výchozí látky a produkty chemických reakcí, uvede příklady prakticky důležitých chemických reakcí, provede jejich klasifikaci a zhodnotí jejich využívání - přečte chemické rovnice a s užitím zákona zachování hmotnosti vypočítá hmotnost výchozí látky nebo produktu - aplikuje poznatky o faktorech ovlivňujících průběh chemických reakcí v praxi a při předcházení jejich nebezpečnému průběhu 	<ul style="list-style-type: none"> - zapíše jednoduchými chemickými rovnicemi vybrané chemické děje - přečte zápis chemické rovnice s užitím názvů vybraných chemických látek - rozliší, které ze známých reakcí jsou exotermické a které endotermické - provede jednoduché chemické reakce ve školní laboratoři (pracovně) - aplikuje poznatky o vlivu teploty, míchání a plošného obsahu povrchu látky na rychlost např. rozpouštění látky při vysvětlování známých situací z běžného života 	<ul style="list-style-type: none"> - zápis reakcí chemickou rovnicí - zákon o zachování hmotnosti - vlivy na rychlost reakce a její průběh (teplota, koncentrace, katalyzátor) - jednoduché reakce: neutralizace, tvrdnutí malty - složitější reakce: fotosyntéza, vnitřní dýchání, esterifikace, zmýdelňování, redoxní reakce 	<p>OSV1-11 Fyzika- termika Biologie – životní procesy</p>
Téma: Chemické výpočty			
<ul style="list-style-type: none"> - vypočítá složení roztoků, připraví prakticky roztok daného složení 	<ul style="list-style-type: none"> - vypočítá složení roztoku (hmotnostní zlomek rozpuštěné látky) a připraví roztok o požadovaném složení 	<ul style="list-style-type: none"> - výpočty složení látek - výpočty složení směsí, koncentrace 	<p>OSV1-11 Matematika - rovnice o dvou neznámých,</p>

	<ul style="list-style-type: none"> - uvede zákon zachování hmotnosti pro chemické reakce a využije ho při řešení chemických úloh - odhadne výsledky a vypočítá úlohy s užitím chemických rovnic 	<ul style="list-style-type: none"> - výpočty reakčního poměru - pojem molu 	procenta
Téma: Chemické látky v životě člověka			
<ul style="list-style-type: none"> - zhodnotí využívání prvotních a druhotných surovin z hlediska trvale udržitelného rozvoje na Zemi - orientuje se v přípravě a využívání různých látek v praxi a jejich vlivech na životní prostředí a zdraví člověka 	<ul style="list-style-type: none"> - rozliší plasty od dalších látek, uvede příklady jejich názvů, vlastností a použití - posoudí vliv používání plastů na životní prostředí - rozliší přírodní a syntetická vlákna a uvede výhody a nevýhody jejich používání - uvede příklady volně a nezákonně prodávaných drog a popíše příklady následků, kterými se vystavuje jejich konzument - uvede význam průmyslových hnojiv a posoudí jejich vliv na životní prostředí - uvede příklady prvotních a druhotných surovin pro chemické výroby a zhodnotí je z hlediska udržitelného rozvoje - zhodnotí ekonomický a ekologický význam recyklace odpadů - doloží na příkladech význam chemických výrob pro ekonomiku a pro člověka 	<ul style="list-style-type: none"> - plasty a syntetická vlákna - léčiva, jedy, návykové látky - průmyslová hnojiva - detergenty - chemický průmysl v ČR 	OSV1-11 ENV 1, ENV2, ENV3, ENV4 Analýza vlastních a cizích postojů Člověk a zdraví – drogy a jejich účinky

Poznámka: Názvosloví lze rozdělit do ročníků např. 7.tř: základní prvky, 8.tř: většina prvků + oxidy, sulfidy, halogenidy, kyseliny a zásady (návaznost na mineralogii), 9.tř: soli kyselin, strukturní vzorce organické chemie, aby toho nebylo moc najednou. Jednoduché rovnice je možno brát již v 8. třídě v návaznosti na matematické rovnice ze 7. třídy. Výroba kovů může být zařazena ještě v 8. ročníku.

6.11. ZEMĚPIS

6.11.1. Charakteristika předmětu

Zeměpis je předmětem s výrazně integrujícím charakterem. Svojí náplní umožňuje propojit geografická akta a dát je do vzájemných souvislostí s dalšími předměty, především přírodními vědami, dějepisem, ale i předměty uměleckými (výtvarnou a hudební výchovou). Integrační charakter ovšem neznamena, že vlastní náplň geografie jako vědecké disciplíny je zatlačena do pozadí. Ve skladbě samotného předmětu je mnoho témat a okruhů učiva fyzické, hospodářské a regionální geografie, demografie, mineralogie, ekologie a environmentální výchovy, meteorologie a astronomie. Prolínání jiných předmětů pouze odstraňuje izolovanost a popisnost geografie a dává ji vyniknout jako neocenitelnému prostředku pro zkoumání světa. V tomto smyslu jsou charakterizovány i jednotlivé cíle předmětu zeměpis.

Výchovné a výukové úsilí učitele směřuje k tomu, aby žáci

- objevili jednotu a krásu světa, získali láskyplnější vztah ke svému okolí, prostředí, lidem kolem sebe
- pochopili Zemi jako přírodní prostor s určitými životními rytmy, do nichž je člověk zahrnut, které ale zároveň i mění
- poznali postavení Země ve sluneční soustavě a celém vesmíru
- poznali jednotlivé sféry Země, jejich utváření působností geologických dějů (abiotické, biotické, lidské)
- nahlíželi na geografické jevy, objekty a procesy v jejich komplexnosti a zákonitosti
- získali základní znalosti o zeměpisu kontinentů v úzké souvislosti s přírodními podmínkami, osídlením a jeho historií, vývojem a současnou situací v různých sférách společnosti (kultura, hospodářství, politický a právní život ve významných státech)
- poznali ČR ve smyslu jejích přírodních, kulturních a hospodářských charakteristik, dokázali poznat odlišnosti jiných zemí a kultur Evropy i světa s jejich přínosem k barvitosti a komplexnosti lidské kultury jako celku
- poznali stavbu Země z geologického hlediska, složení zemské kůry (horniny, nerosty) vždy v návaznosti na konkrétní v
- uměli pracovat s různými druhy map a znali i historický vývoj mapování zemského povrchu
- poznali moderní prostředky používané v geografii (statistické materiály, grafy) a uměli se v nich orientovat

Úkolem zeměpisného vyučování je doprovázet a podporovat žáky v jejich fyzickém, duševním a duchovním vývoji. S vědomím jednotlivých vývojových fází dítěte je v nižších ročnících (4. a 5.) kladen důraz na prožitky a vytvoření představ správných

souvislostí mezi přírodou a životními poměry člověka. Teprve poté se přistupuje k tvorbě vědeckých pojmů a zeměpis dostává stále více podobu vědní disciplíny. V průběhu celé výuky se uplatňuje aktivní činnost žáků - kreslení a malování map, profilů, později grafické znázornění, práce s atlasem a statistickými údaji.

6.11.2. Vzdělávací strategie a rozvíjení kompetencí

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence k učení

- vedeme žáky k samostatnému a efektivnímu zacházení s pracovními materiály a k vyhledávání klíčových informací
- podněcujeme kreativitu a fantazii žáků ve vhodných případech při práci s mapou a dalšími pomůckami.

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence k řešení problémů

- vedeme žáky k samostatnému řešení problémů a schopnosti se své řešení obhájit
- při výuce motivujeme žáky v co největší míře problémovými úlohami z praktického života.
- vedeme žáky k aktivnímu podílu na všech fázích činnosti, na plánování, přípravě, realizaci i hodnocení.

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence komunikativní

- učíme žáky obhajovat a argumentovat vhodnou formou své názory
- podporujeme přátelské vztahy ve třídách a mezi třídami.
- začleňujeme metody kooperativního učení a jejich prostřednictvím vedeme děti ke spolupráci při vyučování.

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence sociální a personální

- během vzdělávání používáme skupinovou práci žáků, vzájemnou pomoc při učení a rozvíjíme schopnost vzájemného naslouchání.
- posilujeme sociální kompetence aplikací praktických cvičení a úkolů
- učíme žáky týmové práci.

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence občanské

- vedeme žáky k respektování individuálních rozdílů (národnostní, kulturní).
- ve škole i při pobytech v přírodě vyžadujeme respektování domluvených pravidel

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence pracovní

- vedeme žáky k objektivnímu sebehodnocení
- výuku doplňujeme o praktické exkurze
- vedeme žáky k ohleduplné a uvědomělé práci se zeměpisnými pomůckami

6.11.3. Zeměpis - vzdělávací obsah předmětu

6. třída

Očekávané výstupy RVP	Výstupy školy	Učivo	Přesahy a vazby Průřezová témata
<ul style="list-style-type: none"> - zhodnotí postavení Země ve vesmíru a srovnává podstatné vlastnosti Země s ostatními tělesy sluneční soustavy - prokáže na konkrétních příkladech tvar planety Země, zhodnotí důsledky pohybu Země na život lidí a organismů - rozlišuje a porovnává složky a prvky přírodní sféry, jejich vzájemnou souvislost a podmíněnost, rozeznává, pojmenuje a klasifikuje tvary zemského povrchu - porovná působení vnitřních a vnějších procesů v přírodní sféře a jejich vliv na přírodu a na lidskou společnost - přiměřeně hodnotí geografické objekty, jevy a procesy v krajině sféře, jejich určité pravidelnosti, zákonitosti a odlišnosti, jejich vzájemnou souvislost a podmíněnost, rozeznává hranice (bariéry) mezi podstatnými prostorovými složkami v krajině 	<ul style="list-style-type: none"> - orientuje se v postavení Země ve vesmíru a porovnává ji s nejbližšími planetami - dokáže charakterizovat její jedinečnost pro vznik života - orientuje se na mapě světa, dokáže porovnat velikost a tvar světadílů a oceánů, porozumí vzniku mořských proudů - pozoruje a popisuje povrch (tvář) Země - uvádí do souvislosti vliv krajiny na rozšíření rostlinných a živočišných druhů, na rozvoj lidského osídlení - porozumí souvislostem mezi pohyby Země a rozdělením času na Zemi - dokáže vymezit základní podnebné a vegetační pásy - pracuje s mapou světa a se základními zeměpisnými souřadnicemi 	<ul style="list-style-type: none"> - Slunce a vesmír - planeta Země - zemský povrch a jeho tvary - světadíly a oceány, mořské proudy - glóbus a mapa - časová pásma, datové hranice - klimatické poměry, teplotní pásy, geografické a vegetační pásy - krajinná sféra a její základní části, vliv krajiny na život lidí, přírodní složky - krajiny a jejich vzájemná souvislost, přírodní společenstva - přírodní a společenské prostředí - geografická poloha a rozloha světadílů a oceánů, klimatické poměry - suchozemské biomy - vodní biomy - ekologická problematika moří a oceánů - ochrana životního prostředí, ekologie, environmentální výchova 	<p>MUL1-5 GLO1, GLO2, GLO3 OSV 1, OSV11 ENV1-4 Fyzika - akustika Biologie – mineralogie, výšková stupňovitost evropské flory Hudební výchova – hudební skladatelé evropských zemí a jejich skladby Výtvarná výchova – kresba krystalů, kreslení různých typů krajin Evropy, typických znaků jednotlivých zemí, mapy Dějepis – historie evropských států Matematika - geometrie</p>
<ul style="list-style-type: none"> - rozlišuje zásadní přírodní a společenské atributy jako kritéria pro vymezení, ohraničení a lokalizaci regionů světa - lokalizuje na mapách světadíly, oceány a makroregiony světa podle zvolených kritérií, srovnává jejich postavení, rozvojová jádra a periferní zóny - porovnává a přiměřeně hodnotí polohu, rozlohu, přírodní, kulturní, společenské, politické a hospodářské poměry, zvláštnosti a podobnosti, potenciál a bariéry jednotlivých světadílů, oceánů, vybraných makroregionů světa a vybraných (modelových) států - organizuje a přiměřeně hodnotí geografické informace a zdroje dat z dostupných kartografických produktů a elaborátů, z grafů, diagramů, statistických a dalších informačních zdrojů 	<ul style="list-style-type: none"> - dokáže charakterizovat polohu a hranice Evropy - rozlišuje její povrch, vodstvo, rozdílné společenské poměry vzhledem k podnebí a typu krajiny a rozdílnému historickému vývoji osídlení - pomocí samostatných referátů se seznámí s rozdílnými společenskými a hospodářskými poměry ve vybraných státech - orientuje se na fyzické i politické mapě Evropy - seznamuje se s geografickými pojmy pomocí vlastního zeměpisného slovníčku 	<ul style="list-style-type: none"> - přírodní hranice mezi Evropou a Asií - Evropa – polarity kontinentu - členitost, charakteristika reliéfu, přírodní a klimatické poměry - vodstvo - přírodní a hospodářské poměry různých krajin - společenské poměry, zvyklosti, politické dělení oblastí, obyvatelstvo 	<p>GLO1-3 DEM2, DEM4 OSV 1, OSV11 ENV 1-4 MUL 1-5 Literatura- práce se slovníky</p>

- používá s porozuměním základní geografickou, topografickou a kartografickou terminologii			
<ul style="list-style-type: none"> - ovládá základy praktické topografie a orientace v terénu - aplikuje v terénu praktické postupy při pozorování, zobrazování a hodnocení krajiny - uplatňuje v praxi zásady bezpečného pohybu a pobytu ve volné přírodě 	<ul style="list-style-type: none"> - pracuje s mapou ve skupině i samostatně, zvládá zákl. topografické značky 	<ul style="list-style-type: none"> - pozorování v krajině - práce s mapou, orientace - exkurze 	ENV3, ENV 4

Pozn.: Je možné nejdříve probrat „starý svět“ (Evropa, Afrika, Asie) a potom „nový svět“ (Amerika, Austrálie).

7.třída

Očekávané výstupy RVP	Výstupy školy	Učivo	Přesahy a vazby, Průřezová témata
<ul style="list-style-type: none"> - rozlišuje zásadní přírodní a společenské atributy jako kritéria pro vymezení, ohraničení a lokalizaci regionů světa - lokalizuje na mapách světadíly, oceány a makroregiony světa podle zvolených kritérií, srovnává jejich postavení, rozvojová jádra a periferní zóny - Uvádí konkrétní příklady přírodních a kulturních krajinných složek a prvků, prostorové rozmístění hlavních ekosystémů (biomů) - porovnává a přiměřeně hodnotí polohu, rozlohu, přírodní, kulturní, společenské, politické a hospodářské poměry, zvláštnosti a podobnosti, potenciál a bariéry jednotlivých světadílů, oceánů, vybraných makroregionů světa a vybraných (modelových) států - zvažuje, jaké změny ve vybraných regionech světa nastaly, nastávají, mohou nastat a co je příčinou zásadních změn v nich - organizuje a přiměřeně hodnotí geografické informace a zdroje dat z dostupných informačních zdrojů - používá s porozuměním základní geografickou, topografickou a kartografickou terminologii - porovnává různé krajiny jako součást pevninské části krajinné sféry, rozlišuje na konkrétních příkladech specifické znaky a funkce krajiny 	<ul style="list-style-type: none"> -orientuje se na mapě Afriky -dokáže popsat její polohu a ohraničení -používá zeměpisné pojmy k popsání reliéfu světadílu, rozložení pohoří a nížin, vodstva -porozumí zákonitostem v rozložení jednotlivých podnebných pásů -chápe vliv historických vojenských výbojů na rozšíření různých náboženství na kontinentu a vzájemné ovlivňování odlišných kultur -umí používat zeměpisné souřadnice a vyhledat s jejich pomocí daná místa, ovládá i obrácený postup -aktivně pracuje s tematicky různě zaměřenými mapami -pomocí vlastních referátů se seznamuje s politickou a hospodářskou situací kontinentu -učí se tvořit objektivní závěry a hodnocení při pohledu na světové závažné problémy spojené se způsobem života obyvatel -rozlišuje typické představitele fauny a flory kontinentu, 	<ul style="list-style-type: none"> - přehled přírodních poměrů, geologie, reliéf, surovinové zdroje, přírodní zvláštnosti, -problematika životního prostředí - vodstvo, podnebí hlavní podnebné pásy - jednotlivé státy a rozdíly mezi nimi, důležitá -střediska a hlavní města (pamětné zvládnutí) - práce s atlasem a mapou, praktická topografie, - zeměpisné souřadnice, měřítko a obsah map - životopisy významných badatelů, cestovatelů topografie Afriky jako příklad -povrch, vodstvo - měřítko a obsahy map -rozdělení klimatických a vegetačních pásů na Zemi symetricky oběma směry od rovníku -typičtí a endemičtí zástupci fauny a flory -návštěva zoologické zahrady -kolébka lidské civilizace - charakteristika jednotlivých odlišných kmenů podle způsobu života a životního prostředí ve kterém žijí -vzájemného ovlivňování kultur díky objevným cestám dávných mořeplavců, výměně zboží,vojenským výbojům a šíření různých náboženství -fenomén otrokářství a změny na mapě světa s ním spojené -hospodářství, světové závažné zdravotní a sociální 	<p>ENV1-4 GLO1 -3 DEM2-4 MUL1-5 OSV1, OSV2, OSV 10, OSV11</p> <p>Dějepis-objevné plavby Přírodopis-fauna, flora, podn. pásy, mořské proudy</p> <p>Literatura-životopisy významných mořeplavců, čeští cestovatelé a cestopisy, poznávání odlišných lidských společností</p> <p>Hudební výchova- africké rytmy, tance</p> <p>Výtvarná výchova-kresba, malba a modelování afrických zvířat, africké masky, mapy, typické znaky krajiny</p>

		otázky -orientace na mapě Afriky pomocí zeměpisných souřadnic	
- objasní (kvalitativně) pomocí poznatků o gravitačních silách pohyb planet kolem Slunce a měsíců planet kolem planet- odliší hvězdu od planety na základě jejich vlastností	-začíná se orientovat v chápání vesmíru jako souvisejícího celku -dokáže umístit naši planetu vzhledem k ostatním vesmírným tělesům -chápe a dokáže popsat zákonitosti pohybu planet	- pozorování oblohy, souhvězdí, Měsíce od geocentrismu až k heliocentrismu - Měsíc a jeho fáze, vliv na zemské procesy - Slunce, sluneční čas - Sluneční soustava, planety, galaxie - oběžné dráhy hvězd, heliocentrické dráhy planet - vztah slunečního oběhu a klimatických změn - významní astronomové	Fyzika – akustika, optika ENV 1-4

8. třída

Očekávané výstupy RVP	Výstupy školy	Učivo	Přesahy a vazby Průřezová témata
-----------------------	---------------	-------	-------------------------------------

<ul style="list-style-type: none"> - posoudí na přiměřené úrovni prostorovou organizaci světové populace, její rozložení, strukturu, růst, pohyby a dynamiku růstu a pohybů, zhodnotí na vybraných příkladech mozaiku multikulturního světa - zvažuje, jaké změny ve vybraných regionech světa nastaly, nastávají, mohou nastat a co je příčinou zásadních změn v nich - posoudí, jak přírodní podmínky souvisí s funkcí lidského sídla, pojmenuje obecné základní geografické znaky sídel - zhodnotí přiměřeně strukturu, složky a funkce světového hospodářství, lokalizuje na mapách hlavní světové surovinové a energetické zdroje - porovnává předpoklady a hlavní faktory pro územní rozmístění hospodářských aktivit vlivů na životní prostředí - porovnává státy světa a zájmové integrace států světa na základě podobných a odlišných znaků - lokalizuje na mapách jednotlivých světadílů hlavní aktuální geopolitické změny a politické problémy v konkrétních světových regionech - uvádí na vybraných příkladech závažné důsledky a rizika přírodních a společenských projevů v chování lidí a zaujímá aktivní postoj proti všem projevům lidské nesnášenlivosti - rozlišuje nejčastější typy a formy států a na příkladech porovná jejich znaky <p>(výstupy výchova k občanství)</p> <ul style="list-style-type: none"> - objasní potřebu tolerance ve společnosti, respektuje kulturní zvláštnosti i odlišné názory, zájmy, způsoby chování a myšlení lidí, zaujímá tolerantní postoje k menšinám - rozpoznává netolerantní, rasistické, xenofobní a extremistické 	<ul style="list-style-type: none"> -orientuje se na mapě světa a aktivně s ní pracuje -porovnává polohu,rozlohu, tvar, topografii a vliv krajinných činitelů na utváření jednotlivých kontinentů -posuzuje způsoby poznání jednotlivých kontinentů Evropany -dokáže porovnat odlišnou kulturu, jazyky, náboženství Starého a Nového světa na základě poznání rozdílného historického vývoje -rozlišuje důsledky odlišného způsobu kolonizace obou Amerik -zhodnotí vliv krajiny na různé způsoby života lidí z historického i současného hlediska -dokáže používat mapu hospodářství jednotlivých oblastí a hledat v ní souvislosti -pracuje s politickou mapou kontinentů -osvojí si lokální i aktuální znalosti na vybraných příkladech pomocí referátů 	<ul style="list-style-type: none"> - krajinnotvorní činitelé a krajinnotvorné procesy, typy krajiny a jejich využití - hlavní průmyslové oblasti světa, zdroje nerostných surovin, rozdělení a rozmístění průmyslových odvětví -porovnání Starého a Nového světa (Asie a Amerik, příp. Austrálie): -porovnání polohy a topografie kontinentů - rozdílná kontinuita historického a kulturního vývoje národy, jazyky, významná světová náboženství lidské rasy a otázky s nimi spojené - historické i aktuální -časově i prakticky rozdílné objevení a poznání těchto kontinentů pro Evropany -odlišný způsob kolonizace obou Amerik, Austrálie -vliv krajiny na život člověka a historický rozvoj osídlení na daných místech -hlavní hospodářské (zemědělské a průmyslové) oblasti, odlišné způsoby hospodaření, lidská sídla -exploatace a přeměna krajiny v důsledku lidské činnosti (pozitivní a negativní vlivy) - příčiny a důsledky ničení neobnovitelných zdrojů - rozmístění, proces dobývání a využívání světových přírodních zdrojů - dopady těžby hornin a minerálů na zdraví lidí, zdraví jiných organismů a ekosystémů - výhody a nevýhody různých způsobů získávání energie - využívání dostupné půdy -aktuální změny na politické i hospodářské mapě těchto oblastí 	<p>GLO1-3 DEM2-4 MUL1-5 OSV1, OSV2,OSV3, OSV 9, OSV10, OSV 11 ENV1-4</p> <p>Anglický jazyk – základní realie Ameriky a Austrálie</p> <p>Dějepis – objevy po moři i po souši, historie asijských kultur, objevy</p> <p>Výchova k občanství – téma tolerance ve poučnosti, odlišné názory, zájmy, zvyklosti, typy a formy států, porovnání jejich znaků</p> <p>Český jazyk a literatura – referáty na téma jednotlivých evropských států a jejich přednes, životopisy významných dobyvatelů, dobrodruhů, státníků, asijská poesie</p> <p>Hudební výchova –poznání odlišné kultury na základě hudebních skladeb, indiánské rytmy v Americe, čínská hudba, indická</p> <p>Výtvarná výchova – kresba a malba map, typů bydli, kontinentů, modelování</p> <p>Přírodopis –rozlišování i jednotlivých ras</p>
--	--	--	---

(výstupy z Biologie) - uveďte příklady výskytu organismů v určitém prostředí a vztahy mezi nimi - rozlišuje a uveďte příklady systémů organismů – populace, společenstva, ekosystémy a objasní na základě příkladu základní princip existence živých a neživých složek ekosystému - vysvětlí podstatu jednoduchých potravních řetězců v různých ekosystémech a zhodnotí jejich význam - uveďte příklady kladných i záporných vlivů člověka na životní prostředí a příklady narušení rovnováhy ekosystému	- zabývá se ekologií a ochranou životního a přírodního prostředí - aktivně pracuje s tématy souvislostí vztahů mezi organismy a prostředím a rozšířením života na Zemi	- ekosystémy, - potravní řetězce a sítě - vzájemné vztahy mezi organismy - vztahy mezi organismy a prostředím - populace - společenstva - rozšíření organismů na Zemi	ENV1-4 Biologie –potravní řetězce
---	---	---	--------------------------------------

9.třída

Očekávané výstupy RVP	Výstupy školy	Učivo	Přesahy a vazby, Průřezová témata
- vymezí a lokalizuje místní oblast (region) podle bydliště nebo školy - hodnotí na přiměřené úrovni přírodní, hospodářské a kulturní poměry místního regionu, možnosti dalšího rozvoje, přiměřeně analyzuje vazby místního regionu k vyšším územním celkům - hodnotí a porovnává na přiměřené úrovni polohu, přírodní poměry, přírodní zdroje, lidský a hospodářský potenciál České republiky v evropském a světovém kontextu - lokalizuje na mapách jednotlivé kraje České republiky a hlavní jádrové a periferní oblasti z hlediska osídlení a hospodářských aktivit - uvádí příklady účasti a působnosti České republiky ve světových mezinárodních a nadnárodních institucích, organizacích a integracích států (výstupy Výchova k občanství) - objasní účel důležitých symbolů našeho státu a způsoby jejich používání - rozlišuje a porovnává úkoly jednotlivých složek státní moci ČR i jejich orgánů a institucí, uvede příklady institucí a orgánů, které se podílejí na správě obcí, krajů a státu - objasní výhody demokratického způsobu řízení státu pro každodenní život občanů - opíše vliv začlenění ČR do EU na každodenní život občanů, uvede příklady práv občanů ČR v rámci EU i možných způsobů	- lokalizuje a popisuje ČR na mapě Evropy z pohledu přírodních i politických poměrů - dokáže popsat příklady začlenění ČR do mezinárodní spolupráce - osvojí si práci s atlasem ČR a všemi tematickými mapami v něm - seznámí se demografickými údaji a orientuje se v nich - na přiměřené úrovni pracuje se statistickými údaji - pěstuje vědomí vlastní angažovanosti v každodenním životě - učí se orientovat v otázkách ochrany životního prostředí a trvale udržitelného rozvoje lidské společnosti - získává konkrétní informace vypracováním referátů	- ČR na mapě Evropy, sousední státy a mezinárodní vztahy - přírodní podmínky ČR - administrativní členění a jeho historie - státní symboly a jejich používání - společenské a správní struktury - obyvatelstvo a sídla, oblasti ČR a jejich specifika - hospodářství, průmyslová odvětví - společnost a kultura - hlavní město Praha a jiná důležitá centra - problematika ochrany přírody a životního prostředí	GLO1-3 OSV1, OSV2, OSV3, OSV 9, OV10, OSV11 DEM2-4 MUL1-5 ENV1-4 Výchova k občanství

<p>jejich uplatnění</p> <ul style="list-style-type: none"> - uvede některé významné mezinárodní organizace a společenství, k nimž má vztah ČR, posoudí jejich význam ve světovém dění a popíše výhody spolupráce mez <p>(konec výstupů Výchovy k občanství)</p>			
<ul style="list-style-type: none"> - posoudí na přiměřené úrovni prostorovou organizaci světové populace, její rozložení, strukturu, růst, pohyby a dynamiku růstu a pohybů, zhodnotí na vybraných příkladech mozaiku multikulturního světa - posoudí, jak přírodní podmínky souvisí s funkcí lidského sídla, pojmenuje obecné základní geografické znaky sídel - zhodnotí přiměřeně strukturu, složky a funkce světového hospodářství, lokalizuje na mapách hlavní světové surovinové a energetické zdroje - porovnává předpoklady a hlavní faktory pro územní rozmístění hospodářských aktivit - porovnává státy světa a zájmové integrace států světa na základě podobných a odlišných znaků - lokalizuje na mapách jednotlivých světadílů hlavní aktuální geopolitické změny a politické problémy v konkrétních světových regionech - uvádí na vybraných příkladech závažné důsledky a rizika přírodních a společenských vlivů na životní prostředí 	<p>-dokáže zpracovat, vyhledávat pojmy a tvořivě spojovat poznatky z různých druhů map světa</p> <p>-na přiměřené úrovni zpracovává a vyhodnocuje statistické informace a údaje</p>	<ul style="list-style-type: none"> - aktuální změny na mapě - světová populace - spolupráce zemí světa (světové hospodářství, světový trh a mezinárodní obchod) - globalizační společenské, politické a hospodářské procesy - doprava a spoje, služby, rekreace a cestovní ruch, sídelní systémy, urbanizace - společenská, politická a hospodářská seskupení států světa - globální problémy, způsoby a možnosti řešení, alternativy - dopady globálních změn na organismy a jejich prostředí - udržitelný růst a rozvoj - vliv osobního životního stylu k nápomoci nebo oddálení dosažení stavu „udržitelného rozvoje“ - osobní, společenské a globální akce za obnovení zdraví planety 	<p>GLO1-3</p> <p>ENV1-4</p> <p>DEM1-4</p> <p>OSV1,OSV10, OSV11</p>
<ul style="list-style-type: none"> - organizuje a přiměřeně hodnotí geografické informace a zdroje dat z dostupných kartografických produktů a elaborátů, z grafů, diagramů, statistických a dalších informačních zdrojů - vytváří a využívá osobní myšlenková (mentální) schémata a myšlenkové (mentální) mapy pro orientaci v konkrétních regionech, pro prostorové vnímání a hodnocení míst, objektů, jevů a procesů v nich, pro vytváření postojů k okolnímu světu <p>(výstupy Výchova k občanství)</p> <ul style="list-style-type: none"> - popíše vliv začlenění ČR do EU na každodenní život občanů, uvede příklady práv občanů ČR v rámci EU i možných způsobů jejich uplatňování - uvede některé významné mezinárodní organizace a společenství, k nimž má vztah ČR, posoudí jejich význam ve světovém dění a popíše výhody spolupráce mezi státy - uvede příklady některých projevů globalizace, porovná jejich klady i zápory -uvede některé globální problémy současnosti, vyjádří na ně svůj 	<p>-dokáže samostatně hodnotit kladné i záporné vlivy činnosti člověka v jednotlivých oblastech lidského konání</p>	<ul style="list-style-type: none"> - složky životního prostředí - krajina a životní prostředí z historického i dnešního pohledu člověka v něm a z hlediska jeho možností utvářet budoucnost - společensko -hospodářské vlivy na krajinu a životní prostředí - trvale udržitelný růst a rozvoj - ochrana přírody a životního prostředí - globální ekologické a environmentální problémy lidstva - osobní, společenské a globální akce za obnovení zdraví planety 	<p>GLO1-3</p> <p>ENV1, ENV2, ENV3, ENV4</p> <p>DEM1-4</p> <p>Výchova k občanství – správní a zákonný systém, státnost, státní symboly, podoba parlamentu</p>

<p>osobní názor a popíše jejich hlavní příčiny i možné důsledky pro život lidstva</p> <p>-objasní souvislost globálních a lokálních problémů, uvede příklady možných projevů a způsobů řešení globálních problémů na lokální úrovni – v obci, regionu</p> <p>-uvede příklady mezinárodního terorismu a zaujme vlastní postoj ke způsobům jeho potírání</p> <p>(konec výstupů Výchovy k občanství)</p>			
<p>- porovnává různé krajiny jako součást pevninské části krajinné sféry, rozlišuje na konkrétních příkladech specifické znaky a funkce krajin</p> <p>- uvádí konkrétní příklady přírodních a kulturních krajinných složek a prvků, prostorové rozmístění hlavních ekosystémů (biomů)</p> <p>- uvádí na vybraných příkladech závažné důsledky a rizika přírodních a společenských vlivů na životní prostředí</p> <p>- ovládá základy praktické topografie a orientace v terénu</p> <p>- aplikuje v terénu praktické postupy při pozorování, zobrazování a hodnocení krajiny</p> <p>- uplatňuje v praxi zásady bezpečného pohybu a pobytu ve volné přírodě</p>	<p>-aktivně se podílí na přípravě a realizaci exkurzí do jednotlivých institucí a provozů zajišťujících každodenní chod města, kde žije (správních i praktických)</p> <p>-účastní se vycházek a výletů do chráněných území a aktivně se podílí na tvorbě náplně těchto akcí</p>	<p>- pozorování v krajině, exkurze</p>	<p>Český jazyk – tematické referáty OSV1, OSV9, OSV10, OSV11 ENV4</p>
<p>(výstupy Biologie)</p> <p>- objasní vliv jednotlivých sfér Země na vznik a trvání života</p> <p>-rozpozná podle charakteristických vlastností vybrané nerosty a horniny s použitím určovacích pomůcek</p> <p>- rozlišuje důsledky vnitřních a vnějších geologických dějů, včetně geologického oběhu hornin i oběhu vody</p> <p>- porovná význam půdotvorných činitelů pro vznik půdy, rozlišuje hlavní půdní typy a půdní druhy v naší přírodě</p> <p>- rozlišuje jednotlivá geologická období podle charakteristických znaků</p> <p>- uvede na základě pozorování význam vlivu podnebí a počasí na rozvoj a udržení života na Zemi</p>	<p>-osvojí si základy obecné geologie, petrografie</p> <p>-získá přehled základů meteorologie</p>	<p>- podoba a rozdělení moří a pevnin na Zemi od kontinentálního driftu k tektonice desek</p> <p>- Wegenerova teorie tektoniky</p> <p>- zemětřesení</p> <p>- vulkanismus</p> <p>- různost forem exogenních a endogenních geologických procesů a sil</p> <p>- nauka o hominách, rytmické procesy při jejich tvorbě (vyvřelé horniny, usazeniny, metamorfované horniny; sedimentace a eroze)</p> <p>- geologické vrstvy jako svědkové minulých zemských věků, zemské dějiny</p> <p>- fáze vrásnění Evropy</p> <p>- morfologie a vznik mladých zvrásněných pohoří (geologie Alp jako příklad vzniku mladého pohoří)</p> <p>- sféry Země: od litosféry ke stratosféře</p>	<p>Fyzika</p> <p>Biologie – ekologie člověka, mineralogie</p> <p>Chemie –složení hornin GLO1-3</p> <p>ENV1-4</p>

6.12. HUDEBNÍ VÝCHOVA

6.12.1. Charakteristika předmětu

Vzdělávací předmět hudební výchova je nedílnou součástí vzdělávacího procesu na waldorfské škole. Umožňuje žákům uchopovat umělecké a kulturní stránky života formou odpovídající jejich věku. Napomáhá jejich osobnostnímu i sociálnímu vývoji prostřednictvím praktické realizace vlastních prožitků pomocí specifického jazyka hudby a jeho výrazových prostředků.

Společná hudební práce dané třídy by měla být zároveň součástí pokud možno každého vyučovacího předmětu realizovaného formou epoch. Tento vzdělávací předmět je zpracován pro jednotlivé ročníky a v jejich rámci (v souladu se strukturou vzdělávacího oboru Hudební výchova v RVP ZV) členěn na následující kapitoly:

- Vokální činnosti
- Instrumentální činnosti
- Pohybové činnosti
- Poslechové činnosti
- Hudební teorie

V průběhu vzdělávacího procesu je kladen důraz na tři základní oblasti, v jejichž rámci je tento vzdělávací předmět uskutečňován. Oblast vědomostní a poznatková zahrnuje hudební teorii, skladbu, dějiny hudby a hudební formy. Oblast pocitová obsahuje uchopování nálad jednotlivých tónin, harmonií a jejich realizaci prostřednictvím různých druhů nástrojů. Třetí oblast – pohybová umožňuje žákům proniknout do sféry hudby pomocí vlastního tělesného pohybu a prožít podstatu rytmu a taktu. Se všemi jmenovanými oblastmi se žáci setkávají jak v práci na společném i individuálním hlasovém projevu, tak v individuální i společné hře na nástroje, v rozhovorech o hudbě a jejích výrazových prostředcích a při poznávacích činnostech.

Základem pro učební osnovy vzdělávacího předmětu Hudební výchova, pro přístup k žákům při procesu vyučování a volbu vyučovacích metod a strategií jsou vývojové fáze osobnosti, jimiž žáci v průběhu základního vzdělávání procházejí. Z nich vyplývají pro tento vzdělávací předmět následující metodické pokyny:

V prvních třech ročnících je žák prostřednictvím nápodoby veden k uchopování hudby jako celku melodického, rytmického i harmonického. Pomocí přirozeného pohybu těla se společně se spolužáky učí písním, aniž by je uchopoval abstraktně či pomocí hudebních znaků. Základním prostředkem procesu učení má být činnost individuální a ve společenství třídy.

V následujících třech ročnících odpovídá způsob vedení vyučovacího procesu žakovým nově nabytým schopnostem uchopení „hudební gramatiky“ – taktu, rytmu, intervalů, tónin, nálad skrytých v harmonii, zápisu hudby. V procesu učení působí prožitek z praktické realizace hudby v souladu s intelektuálním uchopováním hudebních výrazových prostředků.

V průběhu posledních tří let základního vzdělávání jsou ve vzdělávacím procesu vytvářeny příležitosti k vývoji logického myšlení a utváření vlastního úsudku na základě hudební teorie a dějin hudby. Žáci jsou vedeni k uplatňování dosavadních návyků při hře na nástroj a zpěvu a jejich využití pro vědomý rozvoj vlastních schopností.

Tento předmět je vyučován ve všech ročnících.

Předmět hudební výchova je realizován výstupy ve vzdělávací oblasti Umění a kultura. Dále jsou do výuky tohoto předmětu zařazena témata z průřezových témat Osobnostní a sociální výchova, Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech, Multikulturní výchova, Mediální výchova.

Ve vyučování hudební výchovy je využívána hromadná, skupinová, popřípadě individuální forma výuky, tyto formy lze navzájem kombinovat. Součástí tohoto předmětu mohou být i návštěvy koncertů apod.

6.12.2. Vzdělávací strategie a rozvíjení kompetencí

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence k učení

- žák se učí vybírat vhodné způsoby, metody a strategie pro efektivní učení se zpěvu, hře na nástroj a pro získání rytmických schopností
- žák se učí vyhledávat informace, které se týkají dějin hudby a hudební teorie
- žák se seznamuje s obecně užívanými termíny, znaky a symboly v oblasti hudebních výrazových prostředků a učí se je sám aplikovat v hudební teorii i praxi
- žák se učí samostatně orientaci ve světě hudební teorie, historie i praxe

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence k řešení problémů

- žák se zamýšlí nad jednotlivými oblastmi hudební problematiky, zaujímá k nim aktivní postoj a tvoří si vlastní kritický názor
- žák se učí porovnávat hudební styly a žánry v dějinných souvislostech a tvořit si tak o nich úsudek
- žák se pokouší uplatnit své poznatky prostřednictvím hudební improvizace
- žák se při skupinovém zpěvu či společném hraní na nástroje učí řešit situační problémy a hledat vhodné řešení

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence komunikativní

- žák se učí vzájemnému naslouchání a k porozumění zvukům, melodiím atd.
- žák se učí poznávat a cvičit nonverbální komunikaci
- žák se učí vytvářet si a formulovat vlastní názor na problematiku jednotlivých oblastí hudby

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence sociální a personální

- žák využívá získané komunikativní dovednosti k vytváření vztahů potřebných ke kvalitní a smysluplné spolupráci při společné práci nad hudebním dílem

- prostřednictvím společného zpěvu a hraní na nástroje se žák učí sociálnímu jednání, pěstuje schopnost přizusobení se celku i uplatňování vlastních názorů i nápadů

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence občanské

- žák se učí chápat práva a povinnosti souvisejících s uměleckou tvorbou a kulturní sférou lidské společnosti
- žák si pěstuje schopnost vcítit se do tradic vlastního národa, ale i národů Evropy či světa, utvářet si smysl pro kulturu a tvořivost, respektovat kulturu jiných národů

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence pracovní

- žák získává pracovní návyky, které mu později umožní plnit povinnosti a závazky.

6.12.3. Hudební výchova - vzdělávací obsah předmětu

1. třída

Očekávané výstupy RVP	Výstupy školy	Učivo	Přesahy a vazby Průřezová témata
- zpívá na základě svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase.	- zpívá (za podpory společenství) podle svých dispozic intonačně čistě jednohlasé písně.	Vokální a pohybové činnosti (pentatonické), písně s latentní tóninou a volným rytmem, melodie písní cca v rozsahu d-a, může být postupně rozšiřován. Písně doprovázet jednoduchými, přirozenými pohyby, jednoduché tance. Procvičování jednoduchých rytmů nápodobou.	OSV5- Kreativita OSV 8 -Komunikace OSV 9 – Kooperace OSV11-Hodnoty, postoje, praktická etika Český jazyk, člověk a svět – zpěv dle ročních období , svátků, rytmická recitace Cizí jazyky – zpěv a rytmická recitace Matematika – vyjádření rytmu v násobkových řadách Eurýtmie – naslouchání pentatonickým melodiím Tvořivá dramatika – technika správného dýchání při zpěvu a hře na flétnu, intonace, artikulace Tvořivá dramatika – technika správného dýchání při zpěvu a hře na flétnu, intonace, artikulace Tělesná výchova – kruhové hry za doprovodu zpěvu
- rytmizuje a melodizuje jednoduché texty, improvizuje v rámci nejjednodušších hudebních forem.	- provádí jednoduché improvizace k vytvoření nálady, doprovází příběh.	Instrumentální činnosti Hra na flétnu (správné umístění prstů, seznámení se zněním všech tónů, cvičení pro správné dýchání a tvoření tónů, hra již známých jednoduchých písní navazující na vokální činnosti), Realizace a improvizace doprovodů k příběhům pomocí melodických a rytmických nástrojů (Orffův instrumentář).	
- využívá jednoduché hudební nástroje k doprovodné hře.	- využívá jednoduché hudební nástroje k doprovodné hře. - hraje podle svých dispozic na flétnu jednoduché písně a využívá k tomu dosud získané elementární schopnosti správného dýchání.	Poslechové činnosti Rozlišení výšky tónů. Procvičování schopnosti ztišit se a naslouchat.	
h04 - reaguje pohybem na znějící hudbu, pohybem vyjadřuje metrum, tempo, dynamiku, směr melodie.	- doprovází realizaci hudby vhodným pohybem.		

2. třída

Očekávané výstupy RVP	Výstupy školy	Učivo	Přesahy a vazby Průřezová témata
-----------------------	---------------	-------	-------------------------------------

- zpívá na základě svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase.	- zpívá (za podpory společenství) podle svých dispozic intonačně čistě v jednohlase.	Vokální a pohybové činnosti Rozšíření dosavadního jednohlasého písňového repertoáru. Rozšiřování hlasového rozsahu, dechová a intonační cvičení vycházející z obrazů (příběhů), z kvalit a nálad. Provázení písní přirozeným pohybem, tance k ročním obdobím, kolové hry (např. lidové). Procvičování složitějších rytmů bez vázanosti na takt. Instrumentální činnosti Hra na flétnu (upevňování návyků správného dýchání a tvoření tónu, prstová cvičení prostřednictvím vhodně volených písní). Realizace doprovodů k příběhům či hrám na melodické a rytmické nástroje improvizované rozhovory s užitím nástroje či hlasu k vyjádření nálady. Ozvěnové hry. Poslechové činnosti Vědomí výšky tónu a melodie. Procvičování schopnosti ztišit se a naslouchat.	OSV1 –Rozvoj schopností poznávání OSV5- Kreativita OSV 8 – Komunikace OSV 9 – Kooperace OSV11-Hodnoty, postoje, praktická etika Český jazyk, člověk a svět – zpěv dle ročních období , svátků, rytmická recitace Cizí jazyky – zpěv a rytmická recitace Matematika – vyjádření rytmu v násobkových řadách Eurytmie – naslouchání pentatonickým melodiím , rytmus, tónová výška, jednoduché tance Tvořivá dramatika – technika správného dýchání při zpěvu a hře na flétnu, intonace, artikulace Tvořivá dramatika – technika správného dýchání při zpěvu a hře na flétnu, intonace, artikulace Tělesná výchova – kruhové hry za doprovodu zpěvu
- rytmitizuje a melodizuje jednoduché texty, improvizuje v rámci nejjednodušších hudebních forem.	- realizuje formou nápodoby a improvizuje složitější rytmy bez vázanosti k taktu.		
- využívá jednoduché hudební nástroje k doprovodné hře.	- hraje podle svých dispozic na flétnu složitější písně a využívá k tomu dosavadních získaných dechových návyků.		
- reaguje pohybem na znějící hudbu, pohybem vyjadřuje metrum, tempo, dynamiku, směr melodie.	- vyjadřuje pohybem směr melodie. - rozlišuje výšku a hloubku tónů z hlediska prostorového.		

3. třída

Očekávané výstupy RVP	Výstupy školy	Učivo	Přesahy a vazby Průřezová témata
-----------------------	---------------	-------	-------------------------------------

- zpívá na základě svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase.	- zpívá na základě svých dispozic intonačně čistě v jednohlase písně s pevně danou tóninou, při zpěvu využívá dosavadní získané hlasové a technické dovednosti.	Vokální činnosti Zpěv písní v jednohlase s pevně danou tóninou. Počátek zavádění dvojhlasu v souladu s historickým vývojem. Péče o hlas (rozšiřování rozsahu, cvičení dechu, procvičování intonace a síly tónu). Témata písní se váží k ročníkovému tématu a tématům hlavního vyučování, jsou využívána témata i prvních dvou ročníků. Tematika hebrejských písní Instrumentální činnosti Hra na sopránovou zobcovou flétnu vhodně volenými písněmi a cvičeními, realizace písní v návaznosti na vokální činnosti, realizace prvního dvojhlasu (kánon) také v návaznosti na vokální činnosti. Hra na rytmické a jiné melodické nástroje (instrumentální práce ve skupinách, realizace improvizovaných doprovodů k písním a jednoduchým textům, rozvíjení dosavadních získaných dovedností). Pohybové činnosti Tance (rozšíření repertoáru prvních dvou ročníků), proplétání. Procvičování jednoduchých rytmů vázaných na takt a metrum. Prožívání výšky, síly, délky tónu pomocí pohybu. Vyjadřovat dynamiku výraznými změnami pohybu. Poslechové činnosti Poslechové hry (převádění výšky, síly a délky tónu a metra do vědomí). Rozvíjení schopnosti naslouchat např. pomocí poslechu skladeb nacvičených v individuální nástrojové výuce.	OSV1 –Rozvoj schopností poznávání OSV2 –Sebepoznání a sebepojetí OSV3-Seberegulace a sebeorganizace OSV5- Kreativita OSV 8 – Komunikace OSV 9 – Kooperace OSV11-Hodnoty, potoje, praktická etika Český jazyk– zpěv dle ročních období , svátků, rytmická recitace Cizí jazyky – zpěv a rytmická recitace Eurytmie – , rytmus, tónová výška, stupnice C- dur v eurytmických gestech, tance Tvořivá dramatika – technika správného dýchání při zpěvu a hře na flétnu, intonace, artikulace MUL 1- Kulturní difference MUL 4- Multikultura GLO1 – Evropa a svět nás zajímá Tvořivá dramatika – technika správného dýchání při zpěvu a hře na flétnu, intonace, artikulace Člověk a svět-tematické písně a tance
- rytmitizuje a melodizuje jednoduché texty, improvizuje v rámci nejjednodušších hudebních forem.	- zpívá ve skupině jeden z hlasů jednoduchého kánonu. - melodizuje jednoduché texty		
- využívá jednoduché hudební nástroje k doprovodné hře.	- hraje na flétnu jednoduché písně s pevně danou tóninou, využívá při tom získaných dechových a technických dovedností.		
- reaguje pohybem na znějící hudbu, pohybem vyjadřuje metrum, tempo, dynamiku, směr melodie.	- vyjadřuje pohybem výšku, sílu a délku tónu, metrum.		
- rozlišuje jednotlivé kvality tónů, rozpozná výrazné tempové a dynamické změny v proudu znějící hudby.	- se orientuje v řadě tónů první oktávy.		
- rozpozná v proudu znějící hudby některé hudební nástroje, odliší hudbu vokální, instrumentální a vokálně instrumentální.	- upozorní v proudu znějící hudby na výrazné dynamické změny, dokáže rozpoznat hudbu vokální od vokálně instrumentální.		

4. třída

Očekávané výstupy RVP	Výstupy školy	Učivo	Přesahy a vazby Průřezová témata
-----------------------	---------------	-------	-------------------------------------

- zpívá na základě svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase či dvojhlasě v durových i mollových tóninách a při zpěvu využívá získané pěvecké dovednosti.	Zpívá na základě svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase či dvojhlasě v durových i mollových tóninách a při zpěvu využívá získané pěvecké dovednosti.	Vokální činnosti Individuální a společná realizace lidových, vandrovnických, řemeslnických a umělých písní. Rytmická cvičení v kruhu i ve skupinách. Hudební zpracování tematiky severské Eddy Rozvíjení vícehlasu (složitější kánony, první vícehlas v tercích). Péče o hlas (rozšiřování rozsahu, cvičení dechu, procvičování intonace a síly tónu). Instrumentální činnosti Rozvíjení schopností ve hře na zobcovou flétnu (hra písní v různých tóninách, prstová cvičení na základě vhodně volených písní). Hra na flétnu podle notového zápisu (jednoduché a složitější kánony, písně v souladu s vokální činností). Realizace předeher, mezihry a dohry (na flétnu či jiné melodické nástroje, na rytmické a rytmicko-melodické nástroje). Společné muzicirování s využitím individuálních nástrojů jednotlivých dětí. Poslechové činnosti Prožívání a poslech jednoduchých forem písní (např. pomoci realizace doprovodu k nim pomocí různých typů nástrojů nebo realizace jednotlivých částí různými pěveckými skupinami), zvědomování dané formy. Uchopování intervalů prostřednictvím poslechu. Rozdíl mezi dechovými a smyčcovými nástroji a seznámení se s dalšími skupinami nástrojů. Hudebně-pohybové činnosti Procvičování složitějších rytmů vázaných na takt. Rozšíření repertoáru již známých tanců. Hudební teorie Úvod do psaní not. Úvod do výuky intervalů. Vědomé uchopení délek not a taktu v notovém zápisu, základní taktování. vyprávění epizod, krátkých příběhů ze života známých umělců.	OSV 1 -9 GLO 1- Evropa a svět nás zajímá GLO2 – Objevujeme Evropu a svět GLO3 – Jsme Evropané Český jazyk – zpěv dle ročních období, svátků, rytmická recitace Cizí jazyky – zpěv a rytmická recitace, intonace cizího jazyka Matematika – zlomky ve vztahu k taktu Eurytmie – , rytmus, tónová výška, melodie, stupnice C-dur v eurytmických gestech, tance Tvořivá dramatika – technika správného dýchání při zpěvu a hře na flétnu, intonace, artiklace Člověk a svět – tematické písně doprovázené hrou na nástroje
- rozpozná v proudu znějící hudby některé z užitých hudebních výrazových prostředků, upozorní na metroritmické, tempové, dynamické i zřetelné harmonické změny.	- upozorní v proudu znějící hudby na tempové a rytmické změny.		
- využívá na základě svých hudebních schopností a dovedností jednoduché popřípadě složitější hudební nástroje k doprovodné hře i k reprodukci jednoduchých motivů skladeb a písní.	- realizuje hrou na flétnu na základě svých dispozic ve skupině (popřípadě i samostatně) jednoduché i složitější kánony. - provádí v rámci svých individuálních dispozic jednoduché předeher, mezihry a dohry (na flétnu, na rytmické nebo jiné melodické nástroje).		
- realizuje podle svých individuálních schopností a dovedností (zpěvem, hrou, tancem, doprovodnou hrou) jednoduchou melodii či píseň zapsanou pomocí not.	- se orientuje se v zápisu jednoduché písně a podle svých individuálních schopností a dovedností ji realizuje.		
- rozpozná hudební formu jednoduché písně či skladby.	- rozliší jednotlivé části jednoduché hudební formy.		
- ztvárňuje hudbu pohybem s využitím tanečních kroků, na základě individuálních schopností a dovedností vytváří pohybové improvizace.	- ztvárňuje hudbu pohybem pomocí probraných tanečních kroků.		

5. třída

Očekávané výstupy RVP	Výstupy školy	Učivo	Přesahy a vazby Průřezová témata
- zpívá na základě svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase či dvojhlasě v durových i mollových tóninách a při zpěvu využívá získané pěvecké dovednosti.	- zpívá na základě svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase a dvojhlasě v durových i mollových tóninách a při zpěvu využívá dosavadní získané pěvecké návyky.	Vokální činnosti Zpěv písní a skladeb v dur a moll. Zpěv písní s návazností na ročníkové téma – starověké kultury, starověké Řecko. Péče o hlas (rozšiřování rozsahu, cvičení dechu, procvičování intonace a síly tónu).	OSV 1-11 GLO 1-3 MUL 1-4
- realizuje podle svých individuálních schopností a dovedností (zpěvem, hrou, tancem, doprovodnou hrou) jednoduchou melodii či píseň zapsanou pomocí not.	- orientuje se v zápisu jednoduché skladby nebo písně a podle svých dispozic jej realizuje hlasem.	Instrumentální činnosti Hra na flétnu (dvojhlasé a tříhlasé polyfonní skladby, jednoduché harmonické homofonní skladby). Nácvik hry z "partitury" (notového zápisu s více systémy). Realizace jednoduchých improvizací.	Český jazyk – zpěv dle ročních období, svátků, rytmická recitace Cizí jazyky – zpěv a rytmická recitace, intonace cizího jazyka Eurytmie – , rytmus, tónová výška, melodie, stupnice v eurytmických gestech, tance
- využívá na základě svých hudebních schopností a dovedností jednoduché popřípadě složitější hudební nástroje k doprovodné hře i k reprodukci jednoduchých motivů skladeb a písní.	- využívá na základě svých individuálních schopností a dovedností jednoduché popřípadě i složitější hudební nástroje (flétna, individuální nástroj) k doprovodné (popřípadě i sólové) hře i k reprodukci jednoduchých motivů skladeb.	Poslechové činnosti Prožívání, poslech a pozorování metroritmických prostředků v řeckých tancích. Zvědomování kvality tónů, dynamiky, metra, tempa a jiných výrazových prostředků na základě realizace a poslechu živě realizovaných skladeb. Poslech písní a jednoduchých skladeb a zvědomování jejich formy. Poslech intervalů.	Tvořivá dramatika – technika správného dýchání při zpěvu a hře na flétnu, intonace, artikulace Člověk a svět – tematické písně doprovázené hrou na nástroje
- vytváří v rámci svých individuálních dispozic jednoduché předehry, mezihry a dohry a provádí elementární hudební improvizace.	- provádí v rámci svých individuálních dispozic elementární hudební improvizace.	Hudebně-pohybové činnosti Pohybové improvizace k hudbě, naznačení nálady k příběhu s návazností na ročníkové téma. Řecké tance.	
- rozpozná hudební formu jednoduché písně či skladby.		Hudební teorie Pozorování a poznávání různých typů kánonů skrze realizaci a poslech. Durové stupnice a tóniny do dvou křížků a béček, intervaly. Obrazně pojatá výuka forem (např. malá a velká písňová forma, rondo atd.).	
- rozpozná v proudu znějící hudby některé z užitých hudebních výrazových prostředků, upozorní na metroritmické, tempové, dynamické i zřetelné harmonické změny.	- rozpozná v proudu znějící hudby některé z užitých hudebních výrazových prostředků, upozorní i na zřetelné harmonické změny.		
- ztvárňuje hudbu pohybem s využitím tanečních kroků, na základě individuálních schopností a dovedností vytváří pohybové improvizace.	- na základě svých individuálních schopností a dovedností vytváří pohybové improvizace a ztvárňuje hudbu pohybem s využitím tanečních kroků.		

6. třída

Očekávané výstupy RVP	Výstupy školy	Učivo	Přesahy a vazby
-----------------------	---------------	-------	-----------------

			Průřezová témata
- uplatňuje získané pěvecké dovednosti a návyky při zpěvu i při mluvním projevu v běžném životě; zpívá dle svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase i vícehlase, umí ocenit kvalitní vokální projev druhého.	- zpívá probrané evropské a národní lidové i umělé písně dle svých individuálních dispozic intonačně čistě a s náležitou výslovností.	Vokální činnosti Zpěv evropských i národních lidových a umělých písní (jedno- i vícehlas). Intonace zejména v mollových tóninách.	OSV 1-11 GLO 1-3 MUL 1-5 Český jazyk – životopisy skladatelů, práce s hlasem, artikulace Cizí jazyky- zpěv písní v cizím jazyce Fyzika - akustika Dějepis – historie písní, životopisy skladatelů Eurytmie – nálada dur , mol v pohybu, stupnice, dobové písně Výtvarná výchova – barevné vnímání dur, mol Tvořivá dramatika – technika správného dýchání při zpěvu a hře na flétnu, intonace, artikulace
- reprodukuje na základě svých individuálních hudebních schopností a dovedností různé motivy, témata i části skladeb, vytváří a volí jednoduché doprovody, provádí jednoduché hudební improvizace.	- na flétnu dle svých dispozic reprodukuje skladby období klasicismu a jiné skladby a písně, orientuje se v notovém zápisu těchto skladeb. - dle svých individuálních dispozic intonuje a hraje z listu durové a mollové melodie.	Instrumentální činnosti Hra melodií z období klasicismu na sopránovou (popř. tenorovou či altovou) flétnu, rytmické a jiné melodické nástroje (latinské písně, písně minnesengrů, žákovské písně) Hra evropských lidových písní v poloze vhodné pro flétny. Improvizace v durových, ale hlavně v mollových tóninách (flétny, metalofon, klavír, aj.).	
- rozpozná některé z tanců různých stylových období, zvolí vhodný typ hudebně pohybových prvků k poslouchané hudbě a na základě individuálních hudebních schopností a pohybové vyspělosti předvede jednoduchou pohybovou vazbu.	- je společně s ostatními schopen doprovodit vhodnými tanečními kroky hudbu určenou k tanci, rozpozná některé z tanců různých stylových období.	Poslechové činnosti Rozlišení dur a moll tóniny v jednotlivých hraných a zpívaných skladbách a písních.	
- zařadí na základě individuálních schopností a získaných vědomostí slyšenou hudbu do stylového období a porovnává ji z hlediska její slohové a stylové příslušnosti s dalšími skladbami.	- je schopen rozpoznat probrané hudební formy.	Cvičení schopnosti rozpoznat (popř. i vytvořit) vhodnou harmonizaci jednoduchých melodií.	
- orientuje se v proudu znějící hudby, vnímá užité hudebně výrazové prostředky a charakteristické sémantické prvky, chápe jejich význam v hudbě a na základě toho přistupuje k hudebnímu dílu jako k logicky utvářenému celku.	- je schopen pojmenovat základní intervaly. - zná základní fakta o životě a díle probraných klasicistních skladatelů. - chápe proces tvorby, přenosu a příjmu zvuků a tónů. - je schopen rozpoznat durovou a mollovou melodii.	Hudebně-pohybové činnosti Ke znějící hudbě (tanec, zpěvohra) reprodukovat a později i samostatně vymyslet vhodná pohybová schémata a taneční kroky. Hudební teorie Mollové tóniny a stupnice do dvou křížků a béček, akustika. Nauka o hudebních formách (např. sonátová forma, druhy forem v opeře). Dějiny hudby: někteří skladatelé období baroka a klasicismu.	

7. třída

Očekávané výstupy RVP	Výstupy školy	Učivo	Přesahy a vazby Průřezová témata
- se orientuje v proudu znějící hudby, vnímá užité hudebně výrazové prostředky a charakteristické sémantické prvky, chápe jejich význam v hudbě a na základě toho přistupuje k hudebnímu dílu jako k logicky utvářenému celku.	- zná životy a díla významných skladatelů období klasicismu. - přesně určuje intervaly.	Vokální činnosti Zpěv písní cizích zemí. Zpěv balad (pokud možno obsahujících dialog). Intonace v durových a mollových tóninách. Přesné zachycení dynamiky a rytmu písně.	OSV1-11 MUL 1-5 GLO 1-3 Zeměpis – písně různých

- využívá své individuální hudební schopnosti a dovednosti při hudebních aktivitách.	- na základě svých individuálních dispozic hraje na zobcové flétny jednoduché i vícehlasé písně a skladby.	Instrumentální činnosti. Hlasová hygiena pro mutující hlasy. Hra z listu a reprodukce vícehlasých skladeb, písní cizích zemí. Zhudebňování básnických děl. Poslechové činnosti Žáci sledují ukázky z děl klasiků a na elementární úrovni provádějí jejich formální a harmonický rozbor. Hudebně pohybové činnosti Pohybový doprovod znějící hudby pomocí tanečních kroků. Reakce na změny v proudu znějící hudby (tempové, dynamické, harmonické, melodické). Hudební teorie Interval a jejich přesné určení (čisté, velké, malé). Základní harmonické funkce jako spodní a vrchní kvinta. Nauka o hudebních formách (např. písňová forma, melodrama). Vztah dur – moll. Dějiny hudby: život a dílo významných skladatelů období renesance, popř. baroka.	národů světa a evropských zemí Český jazyk – životopisy skladatelů, práce hlasem, artikulace Cizí jazyky- zpěv písní v cizím jazyce Fyzika - akustika Dějepis – dějiny hudby, životopisy skladatelů, dobové písně Eurytmie – nálada dur , mol v pohybu, stupnice, eurytmické zpracování hudebních skladeb, rytmus, taktu, melodie, intervaly Tvořivá dramatika – technika správného dýchání, práce s hlasem
- uplatňuje získané pěvecké dovednosti a návyky při zpěvu i při mluvním projevu v běžném životě, zpívá dle svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase i vícehlase, umí ocenit kvalitní vokální projev druhého.	- dle svých individuálních dispozic samostatně intonuje a s přesným zachycením dynamiky a rytmu zpívá dané písně.		
- reprodukuje na základě svých individuálních hudebních schopností a dovedností různé motivy, témata i části skladeb, vytváří a volí jednoduché doprovody, provádí jednoduché hudební improvizace.	- na základě individuálních schopností vytváří jednoduché doprovody k písním a skladbám (flétny, zpěv, klavír).		
- zařadí na základě individuálních schopností a získaných vědomostí slyšenou hudbu do stylového období a porovnává ji z hlediska její slohové a stylové příslušnosti s dalšími skladbami.	- je schopen sledovat jednoduché skladby (k dispozici může mít notový zápis), popsat jejich náladu a na elementární úrovni je porovnat.		

8. třída

Očekávané výstupy RVP	Výstupy školy	Učivo	Přesahy a vazby, Průřezová témata
- orientuje se v proudu znějící hudby, vnímá užité hudebně výrazové prostředky a charakteristické sémantické prvky, chápe jejich význam v hudbě a na základě toho přistupuje k hudebnímu dílu jako k logicky utvářenému celku.	- má základní přehled o všech hudebních nástrojích a jejich postavení v orchestru. - zná základní fakta ze života a díla hudebních skladatelů období romantismu.	Vokální činnosti Péče o mutující hlasy (hlasová hygiena). Písně o smrti, balady. Písně s kritickým či satirickým obsahem. Písně s kontrastem dur-moll. Písně se silným rytmickým akcentem. Uvedené písně v jedno- i vícehlase. Instrumentální činnosti Hra z listu a reprodukce vícehlasých skladeb na flétny (sopranové, altové, tenorové či basové) a další nástroje. Rytmická improvizace na různé nástroje. Poslechové činnosti Poslech skladeb a písní období baroka, klasicismu a romantismu	OSV1-11 MUL 1-5 GLO 1-3 Český jazyk – životopisy skladatelů, práce s hlasem, artikulace Cizí jazyky- zpěv písní v cizím jazyce Fyzika - akustika Dějepis – dějiny hudby, životopisy skladatelů Eurytmie – nálada dur , mol v pohybu, stupnice, eurytmické zpracování
- uplatňuje získané pěvecké dovednosti a návyky při zpěvu i při mluvním projevu v běžném životě; zpívá dle svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase i vícehlase, umí ocenit kvalitní vokální projev druhého.	- dle svých individuálních dispozic zpívá s náležitou dynamikou, přesným rytmem a intonačně čistě písně doby romantismu, složitější kánony a jiné písně ve dvou- a vícehlasé úpravě s doprovodem a a capella.		
- reprodukuje na základě svých individuálních hudebních schopností a dovedností různé motivy, témata i části skladeb, vytváří a volí jednoduché doprovody, provádí jednoduché hudební improvizace.	- na základě svých dispozic hraje z listu či reprodukuje vícehlasé skladby na flétny a do své hry je schopen zařadit prvky improvizace.		

- zařadí na základě individuálních schopností a získaných vědomostí slyšenou hudbu do stylového období a porovnává ji z hlediska její slohové a stylové příslušnosti s dalšími skladbami.	- dokáže slovně charakterizovat slyšené hudební dílo a přibližně určit dobu a hudební formu, ve které je dílo napsáno.	a jejich rozbor Hudební teorie Rozlišení melodií na “pravé” a “nepravé”. Rytmičné a melodické diktáty. Nauka o hudebních nástrojích: přehled hudebních nástrojů a jejich poloh a postavení v orchestru. Dějiny hudby: biografie skladatelů baroka, klasicismu a romantismu a zejména jejich existenční zápasy.	hudebních skladeb, rytmus, takt, melodie Biologie – stavba a funkce lidského sluchového ústrojí Tvořivá dramatika – technika správného dýchání, práce s hlasem
- využívá své individuální hudební schopnosti a dovednosti při hudebních aktivitách.	- využívá své individuální hudební schopnosti a dovednosti při hudebních aktivitách. - vytvoří v některém textovém nebo prezentačním programu pozvánku na hudební představení.		

9. třída

Očekávané výstupy RVP	Výstupy školy	Učivo	Přesahy a vazby, Průřezová témata
- využívá své individuální hudební schopnosti a dovednosti při hudebních aktivitách.		Vokální činnosti Péče o hlas a jeho rozsah a jeho reflexe. Rozšíření repertoáru jednohlasých a sborových písní o nové lidové a umělé písně. Písně world-music, jazz... Hudba 19. a 20. století.	OSV1-11 MUL 1-5 GLO 1-3 Český jazyk – životopisy skladatelů, a jejich srovnání popis hudebních děl Cizí jazyky- zpěv písní v cizím jazyce Fyzika - akustika Dějepis – dějiny hudby,
- uplatňuje získané pěvecké dovednosti a návyky při zpěvu i při mluvním projevu v běžném životě; zpívá dle svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase i vícehlase, umí ocenit kvalitní vokální projev druhého. – realizuje podle svých individuálních schopností a dovedností písně a skladby různých stylů a žánrů	- zná svůj hlasový rozsah a snaží se ho s pomocí učitele dále rozšiřovat. - je dle svých sluchových dispozic schopen vokální projev svůj i svých spolu-ů reflektovat, popřípadě i korigovat pomocí transpozice melodií do svého hlasového rozsahu. - umí dle svých individuálních dispozic zazpívat probrané jedno- i vícehlasé lidové i umělé písně s doprovodem i a capella. - je veden k vlastnímu hudebnímu vyjádření	Instrumentální činnosti Tvorba instrumentálního doprovodu pro hudebně dramatické projevy. Vyjadřování hudebních (rytmické, dynamické, melodické, tempové) a nehmelních představ pomocí hry na nástroj.	

- reprodukuje na základě svých individuálních hudebních schopností a dovedností různé motivy, témata i části skladeb, vytváří a volí jednoduché doprovody, provádí jednoduché hudební improvizace.	- umí dle svých individuálních dispozic vytvořit jednoduchý instrumentální doprovod pro hudebně dramatické projevy (div. hra, pantomima, improvizace).	Hra na perkusivní nástroje a práce na tempu a dynamice. Poslechové činnosti Návštěva koncertu či operního představení (zejména díla klasická), jejich příprava i následný rozbor díla i uměleckého zážitku.	Životopisy skladatelů Eurytmie – , tóny stupnice, eurytmické zpracování hudebních skladeb, rytmus, takt , melodie, hudební teorie v praxi , pohybu
- zařadí na základě individuálních schopností a získaných vědomostí slyšenou hudbu do stylového období a porovnává ji z hlediska její slohové a stylové příslušnosti s dalšími skladbami.	- je schopen svými slovy popsat hudební dílo, zařadit ho do určitého slohového období a porovnat ho s jinými relevantními hudebními díly.	Popis, porovnání a slohové i stylové zařazení děl. Popis současné hudby a rozhovor o ní na základě vlastních zážitků.	
- orientuje se v proudu znějící hudby, vnímá užité hudebně výrazové prostředky a charakteristické sémantické prvky, chápe jejich význam v hudbě a na základě toho přistupuje k hudebnímu dílu jako k logicky utvářenému celku.	- chápe jednotlivé styly a žánry, jejich funkce vzhledem k životu jedince a společnosti. - zná hudební formy (zejména fugy, kánonu, suity). - má základní znalosti o vývoji a současném stavu populární hudby.	Hudební teorie Opakování hudební teorie z předchozích ročníků hudební formy: kánon, fuga, suite. Populární hudba a jazz (vývoj a současný stav). Biografie hudebních skladatelů (vedle sebe postavit např. Bacha a Händela, Mozarta a Beethovena). Hledání historických a jiných souvislostí hudby s ostatními uměními a v oblasti styku hudby se společností.	
- vyhledává souvislosti mezi hudbou a jinými druhy umění.	- umí nalézt historické i jiné souvislosti hudby s ostatními uměními a v oblasti styku hudby se společností.		

6.13. VÝTVARNÁ VÝCHOVA

6.13.1. Charakteristika předmětu

Předmět provází žáka po celou dobu školní docházky jako potřebné vyrovnávání ostatního vyučování kladoucího důraz především na rozum. Dítě prožívá uměleckou činnost samo sebe i okolní svět ve svém duševnu. Učitel si musí být vědom, že hodiny výtvarné výchovy napomáhají harmonizaci vývoje dítěte. V malbě je posilován především cit, v kresbě je podpořeno myšlení a modelováním vůle.

V nižších ročnících můžeme vnímat uměleckou činnost i jako prostředníka pro propojení rozumových představ přijatých v hlavním vyučování a citového prožitku. Dítě se tak s navozenými představami lépe a trvaleji spojuje. Ve vyšších ročnících, po té co se žák učil pozorně vnímat svět kolem sebe, je stále více podporován ve svébytnějším a kreativnějším projevu.

Témata a techniky vycházejí ze zvláštností věku (vývojová stádia dítěte), ale citlivě je třeba vycházet i ze složení třídy a její vyzrálosti. V 1. až 6. ročníku se používá v malování technika „mokré do mokrého“. V 7. ročníku se zavádí technika „vrstvení“ barevných ploch, která vyžaduje vědomější a technicky propracovanější zacházení s barvami. Kresba se cvičí pomocí voskového pastelu, volně či podle učitelovy předlohy na tabuli. Kresba je cvičena specifickým způsobem i v hodinách kreslení forem.

Modelování začíná prací s včelím voskem, dále s hlínou, ve vyšších ročnících se pak žáci krom modelovacích technik učí i technikám keramickým.

Od 2. stupně začíná docházet více k postupnému uvolňování od témat hlavního vyučování, i když je třeba i nadále je mít na zřeteli. Krizi výtvarného projevu, která přichází s rozvojem rozumové složky zhruba od 7. ročníku, je možné překlenout pomocí dynamického kreslení a kreslení forem. Puberta přináší i odklon od tekuté barevnosti malby k suché černobílé kresbě, odklon od fantazie a ideálu k realitě. V nejvyšších ročnících se žáci k barvě vracejí, tentokrát vědomě a se svobodnou kreativitou.

Ve výtvarné výchově děti dotvářejí průběžný život školy přípravou pozvánek, kulis, plakátů, masek, oznámení atd.

Základní odlišností metodiky waldorfského malování je prvotní prožitek smyslově-morální kvality barev (vycházející z Goethovy nauky o barvách). Dostatečný prožitek působení samotné barvy bez užití pevného tvaru (formy) umožní ve vyšších ročnících jistější a sebevědomější projev v samostatném uměleckém tvoření.

V nižších ročnících učitel slovně postup krokuje a doplňuje ukázkou. Barvy jsou voleny na základě společného hledání a rozhovoru. Starší žáci se „učí vidět“ a pozorovat pomocí modelů a předloh. Nejstarší žáci jsou podněcováni k svobodnému a uměleckému přepisu skutečnosti a zároveň k objevování sebe sama. Dostávají příležitost k experimentování, používají různé formáty, kombinují materiály.

Zejména v nižších ročnících spolupracuje učitel výtvarné výchovy úzce s učitelem epochového vyučování a dotváří umělecky obsah jeho hodin. Těžiště tematické kresby je často přímo v epoše. Ve vyšších ročnících je možná i spolupráce s ostatními uměleckými činnostmi (hudební výchova, dramatická výchova, tanec, eurytmie aj.) Řada dalších výtvarných technik je zařazena do předmětů ručních prací a řemesel.

K vytváření vlastního uměleckého názoru se žáci cvičí i v epoše Dějin umění (viz Dějepis) v 9. ročníku prostřednictvím vlastního pozorování a popisu klasických uměleckých děl.

Výstupy z oblasti umění a kultura, jehož je výtvarná výchova součástí, jsou integrovány na I. stupni v předmětu německý jazyk a matematika.

V německém jazyce se týkají především uměleckého zpracování probíraných tematických jevů, rozvojem výtvarně estetických dovedností souvisejících s probíranými tématy a hudebním pojetím jazyka jako takového.

V matematice se týkají především oblasti geometrie a umělecky estetického zpracování matematických jevů a operací.

6.13.2. Vzdělávací strategie a rozvíjení kompetencí

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence k učení

- vedeme žáky k poznání, že častým opakováním a cvičením motorických dovedností se zvyšuje jistota provedení
- obohacováním představ získaných v naukových předmětech o smyslový prožitek, který nabízí výtvarné působení, vedeme žáky k tomu, aby si uvědomili, že si prostřednictvím uměleckých technik se mohou zdokonalit a prohloubit v procesu učení
- spojením spolupráce ruky a oka vedeme žáky ke zlepšování prostorové orientace a odhadu

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence k řešení problémů

- rozvíjíme u žáků schopnost svobodně uměleckou cestou přistoupit k řešení zadaného tématu
- cíleným sledováním práce spolužáků vedeme žáky k tomu, aby si uvědomovali, že možnosti tematického řešení mohou být různé

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence komunikativní

- žáky vedeme k rozšíření slovní zásoby o odborné pojmy a jejich aktivnímu užívání
- učíme žáky rozvíjet schopnosti vyjádřit svůj prožitek a cíl svého snažení, zároveň i srozumitelně verbálně popsat viděné
- učíme žáky vnímat, jak umělecká práce může být možností mimoslovního dorozumění a má všeobecnou platnost

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence sociální a personální

- žáky vedeme k rozvíjení schopnosti spolupráce při společné přípravě a úklidu materiálu
- zážitkem úspěchu v umělecké tvorbě posilujeme sebevědomí žáků
- prostřednictvím výtvarného působení posilujeme u žáků etické cítění
- skupinovým tvořením vedeme žáky k rozvoji sociálních dovedností

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence občanské

- vedeme žáky ke kultivaci vlastního vkusu a jeho obhajobě
- vedeme žáky k uznávání cizího tvůrčího snažení a respektu k němu

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence pracovní

- učíme žáky vytváření pozitivního vztahu k uměleckým a manuálním činnostem
- učíme žáky schopnosti pracovat na základě slovního návodu a předvedené ukázky
- učíme žáky dodržovat zásady bezpečnosti při práci, používání pracovního oděvu
- učíme žáky rozvíjet schopnost přiměřené pracovní výdrže při samostatné tvůrčí práci
- učíme žáky rozvíjet schopnost posuzovat vlastní výsledek práce a porovnávat s prací ostatních

6.14.3. Výtvarná výchova - vzdělávací obsah předmětu

1. stupeň - 1. období

Očekávané výstupy RVP	Výstupy školy	Učivo	Přesahy a vazby, Průřezová témata
- rozpoznává a pojmenovává prvky vizuálně obrazného vyjádření (linie, tvary, objemy, barvy, objekty); porovnává je a třídí na základě odlišností vycházejících z jeho zkušeností, vjemů, zážitků a představ	- proniká do světa barev, má morální prožitek kvality základní barvy - sleduje vznik nové barvy, prožívá hry s barvou, vnímá její vnitřní pohyb, náladu a vztahy mezi barvami	Malování Bezpośredně témata spojená s vyprávěním pohádek, bajek, legend a příběhů. Radostná setkávání s „bylostí“ barvy Vyjádření základních elementů a kvalit barvou: země, vzduch, světlo a temnota, teplo a chlad, slabý, silný, dobrý, zlý, veselý, smutný, Barva ohraničená – rozplynulá, světlá – tmavá, studená – teplá, uvnitř – kolem, nahoře-dole, těžká-lehká, maličká-dominantní, všechny stejně veliké.	OSV1, OSV2, OSV4, OSV5, OSV6, OSV7, OSV8 ENV2- Základní podmínky života ENV4- Vztah člověka k prostředí
- v tvorbě projevuje své vlastní životní zkušenosti; uplatňuje při tom v plošném i prostorovém uspořádání linie, tvary, objemy, barvy, objekty a další prvky a jejich kombinace	- kresebně vyjadřuje zejména témata vyučování (vosk. pastel, barevná skvrna)		

- vyjadřuje rozdíly při vnímání události různými smysly a pro jejich vizuálně obrazné vyjádření volí vhodné prostředky	- má základní zkušenost s prostorovým utvářením modelováním	<p>Technika mokré do mokrého, akvarelové barvy</p> <p>Kresba</p> <p>Tematická kresba a formování linií má těžiště v hlavním vyučování.</p> <p>Cvičení na souhru ruky a oka.</p> <p>Kresba voskovým pastelem a křídou vychází z barevné skvrny bez pevné kontury.</p> <p>Kresba podle předlohy na tabuli.</p> <p>Modelování</p> <p>Modelování s hlinou a voskem.</p> <p>Zážitek účinku tlaku na měkkou hmotu, proměny formy.</p> <p>Prožitek prostoru dlaní zaplněných modelovací hmotou.</p>	
- interpretuje podle svých schopností různá vizuálně obrazná vyjádření; odlišné interpretace porovnává se svojí dosavadní zkušeností	- umí se správně slovně vyjádřit ke svému malovanému, kreslenému, modelovanému dílu		
- na základě vlastní zkušenosti nalézá a do komunikace zapojuje obsah vizuálně obrazných vyjádření, která samostatně vytvořil, vybral či upravil	<p>- se učí vidět a porovnávat</p> <p>- pojmenovává pomůcky a výtvarný materiál, umí je připravit a uklidit, má správný úchop štětce, voskového bloku a pastelu</p>		

		<p>1.ročník Malování Radostná setkávání a příběhy barev.Barvy hlavně jednají. Úvod do techniky mokré do mokrého Primární barvy: poznávání kvality 1 barvy, v kombinaci 2 barev,3barev, poznávání vlastností a vztahů mezi barevnými plochami Sekundární barvy mísením základních barev. Kresba Kresba voskovými pastely provází témata hlavního vyučování, barevné plochy, linie jako hranice mezi sousedními plochami Modelování Seznámení s technikou modelování se včelím voskem, později s hlinou. Zážitek „bytosti tvaru“ Základní tvar – koule,poznávání rozmanitých tvarů-špičatý,kulatý,hranatý, zploštělý,vytáhlý...</p>	<p>1.ročník Český jazyk , cizí jazyky – ilustrace sešitů, ilustrace k pohádkám, prožívání příběhů, básní a písní v elementu barvy, rozšiřování duševního vnímání, základy kompozice pro kladení podstatných a podružných elementů Matematika – užívání barevných podkladů pro zápis čísel a početních operací Člověk a svět – ilustrace činností, vytváření návyků práce s výtvarným materiálem, organizace hodiny, budování řádu Pracovní výchova – kombinace barev při pracovních činnostech,rozvíjení jené motoriky Kreslení forem Eurytmie – vyjádření barev v pohybu</p>
--	--	--	--

		<p>2. ročník</p> <p>Malování</p> <p>Cvičení a společná pozorování zaměřená na zkušenosti s barevnými kontrasty a souzvuky barev</p> <p>Příběhy barev, kde barvy spolu cítí, zážitek zvnitřňováním barvy, barvy jsou naplňovány pocity,</p> <p>Cvičení barevných záměn, zesvětlování, ztmavování, výdech a nádech barvy. Dítě se učí s barvami dýchat.</p> <p>Kresba</p> <p>Kresba voskovými pastely provází témata hlavního vyučování, barevné plochy, linie jako hranice mezi sousedními plochami.</p> <p>Vrstvení barevných tónů přes sebe, proškrabávání voskové vrstvy.</p> <p>Modelování</p> <p>Rozvíjení elementárních tvarů: koule-elipsoid vytahováním, tlakem, protitlakem</p> <p>Prohlubování zkušenosti s plastickými elementárními tvary, symetrický-asymetrický, vytváření jednoduchých kompozic z těchto tvarů, s důrazem na harmonické vztahy mezi nimi.</p>	<p>2. ročník</p> <p>Český jazyk, cizí jazyky – ilustrace sešitů, ilustrace k bajkám, legendám, odlišení kontrastu, prožívání příběhů, básní a písní v elementu barvy, budování vztahů barev, zažívání různých nálad, vlastností barev ve vztahu k vyprávěcí látce, rozšiřování fantazie prostřednictvím smyslů na základě užívání barev</p> <p>Matematika – barevné podklady jako rozlišení různých početních operací</p> <p>Pracovní výchova – kombinace barev při pracovních činnostech, rozvíjení jemné motoriky</p> <p>Kreslení forem</p> <p>Eurytmie – vyjádření barev v pohybu</p>
--	--	---	---

		<p>3.ročník Malování Primární barvy vznikají ze světla a temnoty. Zážitek tvůrčí síly barvy, emocionálního obsahu- hněv, smíření, trest, odpuštění, klid, odpočívání, Sekundární barvy – mísení primárních barev Stupňování barev oběma směry na barevném kruhu První tvorba konkrétních forem z barvy, tvary rostlin, zvířat, člověka..</p> <p>Kresba Kresba voskovými pastely provází témata hlavního vyučování, barevné plochy, linie jako hranice mezi sousedními plochami Vznik tvaru ztmavením tónu uvnitř barevné plochy</p> <p>Modelování Rozvíjení elementárních forem, přeměna ze symetrické formy na jednoduchou asymetrickou, Vytváření složitějších vztahových kompozic, jeden velký a několik malých spolu, jeden ležící a dva stojící spolu s důrazem na harmonii kompozice. K tématu stavby domu možno modelovat typy obydlí.</p>	<p>3.ročník Český jazyk – ilustrace sešitu, psaní, zážitek morálních hodnot v barvách ve vztahu k vyprávění příběhů Starého zákona Český jazyk, cizí jazyky – vypracování detailu z barvy v ilustracích sešitů a tematických obrázků Matematika – Míry a váhy – smyslové zapojení skrze zážitek barvy Člověk a svět – tematické ilustrace, Pracovní vyučování – výběr barevných kombinací pro práci na výrobcích, rozvoj jemné motoriky Eurytmie – práce s barevnými hedvábnými šátky pro vyjádření nálad</p>
--	--	--	--

1. stupeň – 2. období

Očekávané výstupy RVP	Výstupy školy	Učivo	Přesahy a vazby, Průřezová témata
- při vlastních tvůrčích činnostech pojmenovává prvky vizuálně obrazného vyjádření; porovnává je na základě vztahů (světlostní poměry, barevné kontrasty, proporční vztahy a jiné)	- postupně zvládá formovat barevnou skvrnu	<p>Malování Umělecké „doznívání“ přijatých obsahů hlavního vyučování (nauka o zvířatech a člověku, nauka o rostlinách, mineralogie, dějepis, zeměpis) Spojování čistě barevného projevu s formou, barevná stopa je</p>	OSV1-11 ENV1-4 MUL1-4 GLO1-3

- užívá a kombinuje prvky vizuálně obrazného vyjádření ve vztahu k celku: v plošném vyjádření linie a barevné plochy; v objemovém vyjádření modelování a sopečný postup; v prostorovém vyjádření uspořádání prvků ve vztahu k vlastnímu tělu i jako nezávislý model	- při mísení cíleně předpokládá vznik nové barvy, využívá barevného kontrastu k odlišení popředí a pozadí	<p>suší.</p> <p>Minerály, rostliny, zvířata v barevném okolí – živlu vzduchu, vody, země (který barva pomáhá procítit).</p> <p>Prožívání proměny v průběhu roku: náměty svátků a přírody.</p> <p>Zeměpisné mapy jako příležitost k uchopení škály hnědých a zelených barev.</p> <p>Mytologická témata</p> <p>Kresba</p> <p>Mytologická a vyprávěcí témata: volně i do sešitu pastelem (podle představy nebo na základě předlohy)</p> <p>Křížené a propletené formy, dynamická kresba k uchopení tvarů a pohybu zvířat a rostlin</p> <p>Modelování</p> <p>Opakování utváření základních tvarů.</p> <p>Jednoduchá zvířata. Hory a údolí. Architektura.</p> <p>Dějepisné náměty a mytologie (možno práce na společné scéně).</p>	
- při tvorbě vizuálně obrazných vyjádření se vědomě zaměřuje na projevení vlastních životních zkušeností i na tvorbu vyjádření, která mají komunikační účinky pro jeho nejbližší sociální vztahy	- uplatňuje své malířské a kreslířské dovednosti při ztvárnění témat hlavního vyučování		
	- je schopný stále větší trpělivosti a pečlivosti při kresbě forem		
- nalézá vhodné prostředky pro vizuálně obrazná vyjádření vzniklá na základě vztahu zrakového vnímání k vnímání dalšími smysly; uplatňuje je v plošné, objemové i prostorové tvorbě	- umí zvolit vhodnou barvu k vyjádření odpovídající nálady a vlastnosti		
- osobitost svého vnímání uplatňuje v přístupu k realitě, k tvorbě a interpretaci vizuálně obrazného vyjádření; pro vyjádření nových i neobvyklých pocitů a prožitků svobodně volí a kombinuje prostředky (včetně prostředků a postupů současného výtvarného umění)	- má základní modelářské zkušenosti práce s model. hlinou, papírovitou apod.		
	- samostatně připravuje, uklízí a pečuje o výtvarné pomůcky		
- porovnává různé interpretace vizuálně obrazného vyjádření a přistupuje k nim jako ke zdroji inspirace	- má základní modelářské zkušenosti práce s model. hlinou, papírovitou apod.		
- nalézá a do komunikace v sociálních vztazích zapojuje obsah vizuálně obrazných vyjádření, která samostatně vytvořil, vybral či upravil	- slovně vyjadřuje své pocity, učí se třídit, porovnávat a pozorovat a tuto interpretaci uplatnit ve svém výtvarném projevu		

		<p>4. ročník</p> <p>Malování</p> <p>Tvary zvířat vzniklé z barvy, Z barvy živlu životního prostředí zvířete</p> <p>Mytologické náměty.</p> <p>Přírodní nálady-východ slunce, měsíce, západ slunce, měsíce, déšť, blesky na obloze..</p> <p>Ve společných rozhovorech se učit prostřednictvím vlastností barev (dynamiky, síly) vyjadřovat a chápat přírodní tvary.</p> <p>Kresba</p> <p>Mytologická a vyprávěcí témata: volně i do sešitu pastelem (podle představy nebo na základě předlohy)</p> <p>Dynamická kresba</p> <p>Křížené a proplétané formy – v souvislosti s vyprávěcími tématy motivy keltských, karolinských a langobardských ornamentálních motivů.</p> <p>Modelování</p> <p>Jednoduchá tělesa jako koule, pyramida/jehlan, krychle „z hloubky dlaně“</p> <p>Zvířata přetvarováním z koule. Vejce jako počáteční životní tvar, postupný rozvoj tvaru do charakteristického „jednoduchého tvaru“ zvířete</p>	<p>4. ročník</p> <p>Český jazyk – obrazy z příběhů severské Eddy, jejich barevné uchopení, ilustrace sešitů, úprava sešitů, zohlednění vlastního úhlu pohledu přív olbě barev a kompozice</p> <p>Cizí jazyky – tematické ilustrace, výzdoba sešitů</p> <p>Kreslení forem – křížové a proplétané formy</p> <p>Člověk a svět – Nauka o člověku a zvířatech – ilustrace zvířat na základě ztvárnění živlů, přírodní nálady v barvách v návaznosti na duševní náladu</p> <p>Pracovní výchova – vyšívání křížkovým stehem, volba materiálu a barev při výrobě</p> <p>Hudební výchova, eurytmie – využívání barevných nálad (mol/dur)</p>
--	--	---	---

		<p>5. ročník</p> <p>Malování</p> <p>Nálady z říše rostlin. Rostlina-strom a jeho barevnost v souvislosti na ročním období</p> <p>Rozlišování barevných kvalit („růžově červená“, „zeleň břízy“ apod.)</p> <p>Počátky vědomějšího postupu při výběru barev-barevná perspektiva v krajinném motivu</p> <p>Vědomější vypracování jemných odstínů a ladění barev.</p> <p>V rozhovorech pozorovat rozdíl mezi „náhodným“ výsledkem a vědomým, hledajícím barevně diferencovaným cvičením.</p> <p>Rozšíření malířských technik –suchý pastel,šrafovací vrstvená pastelová malba,</p> <p>Kresba</p> <p>Mytologická a vyprávěcí témata: volně i do sešitu pastelem (podle představy nebo na základě předlohy)</p> <p>Formy z indické,egyptské,mezopotamské, řecké a etruské kultury.</p> <p>Modelování</p> <p>V souvislosti s naukou o rostlinách – z koule nebo z elipsoidu formy pupenů, plodů a rostlinných tvarů – jako procítění pohybu růstu.</p> <p>Lidské postavy tvořené z koule.Jednoduchá forma sedící ležící stojící postavy.</p> <p>Tvarování užitných předmětů (Řecko).Typy architektury.</p>	<p>5.ročník</p> <p>-vědomější práce s vlastním výběrem kompozice a barev, důraz na vnitřní prožitek</p> <p>Český jazyk, cizí jazyky – ilustrace sešitů, kultivace psacího písma</p> <p>Matematika-geometrie, volba barevných tónů</p> <p>Člověk a svět :</p> <p>Vlastivěda – kresba a malba tvarů řek, světových stran, tvarů pohoří, modelování pohoří</p> <p>Nauka o člověku a zvířatech – malování a modelování zvířat, odlišení barevných nálad podle charakteru zvířat</p> <p>Nauka o rostlinách – kresba a malba rostlin vycházející z prostředí živlů,znázomnění procesu růstu a zrání na základě ročních období (barevnost)</p> <p>Kulturní epochy lidstva:</p> <p>Indie – kresba mandal, posvátných zvířat, rostlin, staveb (architektura)</p> <p>Persie – ilustrace dochovaných mytických obrazů, zvířat, užívání kontrastu černé a bílé (téma světla a tmy)</p> <p>Egypt –kresba a malba pyramid, forem, tematika slunečních mystérií</p> <p>Staré Řecko-</p>
--	--	---	--

2. stupeň

Očekávané výstupy RVP	Výstupy školy	Učivo	Přesahy a vazby, Průřezová témata
<ul style="list-style-type: none"> - vybírá, vytváří a pojmenovává co nejširší škálu prvků vizuálně obrazných vyjádření a jejich vztahů; uplatňuje je pro vyjádření vlastních zkušeností, vjemů, představ a poznatků; variuje různé vlastnosti prvků a jejich vztahů pro získání osobitých výsledků - užívá vizuálně obrazná vyjádření k zaznamenání vizuálních zkušeností, zkušeností získaných ostatními smysly a k zaznamenání podnětů z představ a fantazie - užívá prostředky pro zachycení jevů a procesů v proměnách a vztazích; k tvorbě užívá některé metody uplatňované v současném výtvarném umění a digitálních médiích - počítačová grafika, fotografie, video, animace - vybírá, kombinuje a vytváří prostředky pro vlastní osobité vyjádření; porovnává a hodnotí jeho účinky s účinky již existujících i běžně užívaných vizuálně obrazných vyjádřeních - rozliší působení vizuálně obrazného vyjádření v rovině smyslového účinku, v rovině subjektivního účinku a v rovině sociálně utvářeného i symbolického obsahu - interpretuje umělecká vizuálně obrazná vyjádření současnosti i minulosti; vychází při tom ze svých znalostí historických souvislostí i z osobních zkušeností a prožitků - porovnává na konkrétních příkladech různé interpretace vizuálně obrazného vyjádření; vysvětluje své postoje k nim s vědomím osobní, společenské a kulturní podmíněnosti svých hodnotových soudů - ověřuje komunikační účinky vybraných, upravených či samostatně vytvořených vizuálně obrazných vyjádření v sociálních vztazích; nalézá vhodnou formu pro jejich prezentaci 	<ul style="list-style-type: none"> - má základní dovednosti v kresbě, malbě a modelování, je schopen použít urč. metody současného výt. vyjádření a je schopen realizovat svůj záměr - v souladu s potřebami dalších (např. přírodovědných) oborů se vyvíjí ve správném pozorování všedních objektů a přírodnin - nebojí se do základního zadání vstoupit svou kreativitou - dokáže porovnávat a hodnotit vzniklé výtvarné práce a objektivně vyjádřit své pocity, doprovodit svoji práci slovně - cíleně a vědomě používá malířské a kreslířské pomůcky - samostatně kreslí podle jednoduché předlohy a podle jednoduchých objektů - zajímá se o kulturní projevy a památky, dokáže svá pozorování vyjádřit, viděné hodnotit a porovnávat - podílí se na aktivitách, které výtvarně doplňují činnost školy 	<p>Postupné „osvobozování“ úkolů výtvarné výchovy od obsahu hlavního vyučování, i když je má učitel stále na zřeteli.</p> <p>Malování</p> <p>Technika vrstveného malování</p> <p>Úvod do perspektivy barev.</p> <p>Malba akrylovými barvami a temperami, šedými a hnědými tóny, indigem.</p> <p>Kresba</p> <p>Těžištěm je černobílá kresba: technika šrafování, zesilování, zeslabování, uchopení škály šedých, cvičení modelace šrafováním.</p> <p>Nauka o stínech.</p> <p>Úvod do perspektivy (přes perspektivu barev).</p> <p>Podoba hranatého a oblého tělesa.</p> <p>Technika dynamického kreslení. Rozvíjení zvířecích, figurálních motivů.</p> <p>Složitější formy vycházející z výtvarného umění a geometrie „volné ruky“</p> <p>Kresba podle modelu: jednoduchá zátiší, proměny v přírodě, podle předlohy průhledy ze tmy do světla (architektura), předlohy rytin, převedení barevné předlohy v černobílou kresbu zvětšeného detailu, cvičení kompozice.</p> <p>Techniky: kresba přírodním, umělým uhlím, tuží perem, dřívkem, lavírování.</p> <p>Grafické techniky, přípravné techniky na grafiku</p> <p>Práce s PC – spojování krátkých textů s kresbou, cvičení kompozice</p> <p>Modelování</p> <p>Utváření přesných geometrických forem, modelování jako součást hlavního vyučování (např. biologie)</p> <p>Užité umění</p> <p>Spojování výtvarného vyjádření s krátkým textem (oznámení, plakát, ilustrace k básni obal na knihu, CD apod.)</p> <p>Pomoc při instalaci výstav, účast na výtvarných iniciativách (soutěže). Besedy o umění. Návštěvy výstav.</p>	<p>OSV1-11</p> <p>ENV1-4</p> <p>MUL1-5</p> <p>GLO1-3</p> <p>MED2, MED 3, MED4, MED5, MED6, MED7</p>

		<p>6. ročník Malování Technika vrstveného malování v jednom a dvou tónech Vznik šedé a černé z primárních a sekundárních barev – témata z přírodopisu a mineralogie. Studie stínů možno převádět do barvy. Suchý pastel-rozvíjení barevné perspektivy.</p> <p>Kreslení Volná kresebná cvičení s uhlím k světle-tmavému vytvoření plochy, různé druhy šrafur. Prožitek vzniku prostorovosti geometrických těles pomocí světla a stínu, různých odstínů šedé a černé Koule, krychle, kvádr, válec, jehlan, kužel-jako prostorová tělesa v závislosti na různém dopadu světla. Dutý, plný tvar.</p> <p>Přípravné grafické techniky-papírořyt, tisk z vrstveného papírového reliéfu, z koláže.</p> <p>Modelování Témata z přírodopisu a zeměpisu – např. plastické formy pohoří, krystalů Pokračování plastických studií lidských postav – skupina, matka-dítě atd., detaily jen v náznaku. Architektura-modelování hradišť a hradů,</p>	<p>6. ročník Český jazyk – úprava a ilustrace sešitů, ilustrace balad, zachycení jejich nálady v černobílém kreslení Matematika – geometrie, perspektiva, kresba trojrozměrných těles ve dvojrozměrné dimenzi Fyzika – Goethův barevný kruh Biologie – mineralogie – růst hornin, vrstvená technika malování, vnímání světla a stínu Pracovní výchova – volba kontrastních barev materiálů pro kostýmy, návrhy dobových kostýmů Zeměpis- mapy států Evropy, kresba krajin, zvířat, kulturních zvyků Dějepis –ilustrace sešitů, kresba a malba dobových výjevů a portrétů, hlavní výtvarné prvky římské kultury (postava, tvář) modelování hradišť a hradů, kopie malířů středověku, architektura, vitráže</p>
--	--	---	--

		<p>7. ročník Malován Technika vrstvení barev-prohlubování, 3 a více barev Malba map, světadílů Akrylovými barvami figurální a krajinné motivy, barevná perspektiva</p> <p>Kreslení Černobílá kresba geometrických těles, kombinace těles vrhající stíny. Nauka o projekci a stínu, průniky těles Úvod do perspektivy. Perspektiva středová, do jednoho úběžníku „ptačí“, „žabí“ s více úběžníky se zřetelem na rozložení světla a stínu</p> <p>Grafika-bramborový a linový, tvorba iniciály, Rozvíjení objektové tvorby, kaširování papíru.</p> <p>Modelování Modely prostorových těles v souvislosti s naukou o projekci a stínu. Proměny geometrických těles. Plastické studie pohybu a gest lidských postav.</p>	<p>7. ročník Český jazyk – úprava sešitu Matematika – geometrie, perspektiva Fyzika – Goethův barevný kruh – hlubší rozbor Akustika: - barevné vyjádření dur/mol Chemie- živly – země, voda, vzduch, oheň, umělecké barevné ztvárnění živlů (procesy hoření atd) Zeměpis – ilustrace zámořských plaveb, kresba map, Afrika – Inspirace geometrickým stylem africké kultury, kreslení, malování a modelování velkých afrických zvířat</p> <p>Dějepis – dobová architektura, vynález knihtisku – technika linorytu Pracovní výchova – volba kontrastních materiálů barev výrobků Eurytmie – proměny geometrických forem v pohybu, vyjádření duševních nálad v pohybu</p>
--	--	---	---

		<p>8. ročník</p> <p>Malování</p> <p>Technika vrstvení barev - prohloubení</p> <p>Studie přírody prováděné v různých technikách</p> <p>Převádění černobílé kompozice na barevnou fantazii a naopak, vědomé cvičení kompozice</p> <p>Kreslení</p> <p>Pokračování v konstrukcích perspektivy a její aplikace Studie reálných objektů, kreslení zátiší studie budov, ulice, vnitřních prostorů Kopie černobílých předloh – studií, rytin</p> <p>Počátek nauky o proporcích, zlatý řez jako tajemství kompozice. Kánony lidské hlavy, figury, konstrukce podle kánonu</p> <p>Grafika, prohloubení-dvoubarevný linoryt. Prostorová tvorba s různými materiály.</p> <p>Modelování</p> <p>Plastické studie elementů, temperamentů, pohybu a gest lidských postav. Reliéf-cvičení na konvexní a konkávní tvary.</p>	<p>8. a 9. ročník</p> <p>Umělecké zpracování ročníkové práce v 8. ročníku</p> <p>Český jazyk – ilustrace</p> <p>Životopisů, zpracování životopisů významných malířů a sochařů</p> <p>Dějepis – tematická kresba a malba, kresba vynálezů, studijní kreslení, technické kreslení</p> <p>Zeměpis – kreslení map</p>
--	--	--	---

		<p>9. ročník</p> <p>Malování</p> <p>Technické zdokonalení poznaných technik, experiment. Malba indigem, šedými a hnědými barvami.</p> <p>Kreslení</p> <p>Cvičení schopnosti vnímat umělecké a přírodní formy, smyslová činnost ve spojení s volní činností.</p> <p>Samostatnost při volbě techniky</p> <p>Studijní kresba předmětů denní potřeby, strojů, současných designů, předzvětšeného detailu přírodnin i užitných předmětů</p> <p>Cvičení na dosažení rovnováhy na ploše, různé druhy tvoření plochy.</p> <p>Příbuzné organické a kubické formy.</p> <p>Světelné účinky v krajinných náladách. Kresebné vyjádření živlů-ohně, vody, vzdušných proudů,</p> <p>Kreslení v plenéru, použití skic k volné kompozici.</p> <p>Grafické techniky-suchá jehla</p> <p>Užitá tvorba –tvorba plakátu, pozvánky, tisk z šablony</p> <p>Dějiny umění – umělecké zpracování učiva dějepisu:</p> <p>Rozvoj citu pro smyslové vnímání, cvičení intenzivního, bdělého, vědomého vidění</p> <p>Tvoření estetického úsudku prostřednictvím setkání s uměním v čase a prostoru, cvičení jemnějšího a diferencovanějšího vnímání kvality</p> <p>Učit se poznání a porozumění pro umělecko- a kulturně-dějinné vývojové kroky a jejich souvislost s vývojem vědomí lidstva</p> <p>Hledání charakteristických znaků a rozdílů v prožitku ideálu krásy</p> <p>Vhodné doplnění exkurzí-návštěvy galerií</p>	<p>velké Asie, Ameriky, umělecké uchopení původní indiánské kultury, kontrast se současnou technickou společností, krajinné detaily, studie oblask</p> <p>Biologie – kresba a modelování kostry, detailů kostí a postavy</p> <p>Fyzika, chemie – studijní kreslení, technické kreslení</p> <p>Dramatická výchova – vytváření návrhů kostýmů a kulís, vytváření vlastních kostýmů a kulís</p> <p>Dějiny umění</p>
--	--	--	--

6.14. TĚLESNÁ VÝCHOVA

6.14.1. Charakteristika předmětu

Vzdělávací obor Tělesná výchova jako součást komplexnějšího vzdělávání žáků v problematice zdraví směřuje na jedné straně k poznání vlastních pohybových možností a zájmů, na druhé straně k poznávání účinků konkrétních pohybových činností na tělesnou zdatnost, duševní a sociální pohodu. Pohybové vzdělávání postupuje od spontánní pohybové činnosti žáků k činnosti řízené a výběrové, jejímž smyslem je schopnost samostatně ohodnotit úroveň své zdatnosti a řadit do denního režimu pohybové činnosti pro uspokojování vlastních pohybových potřeb i zájmů, pro optimální rozvoj zdatnosti a výkonnosti, pro regeneraci sil a kompenzaci různého zatížení, pro podporu zdraví a ochranu života. Předpokladem pro osvojování pohybových dovedností je v základním vzdělávání žákův prožitek z pohybu a z komunikace při pohybu, dobře zvládnutá dovednost pak zpětně kvalitu jeho prožitku umocňuje.

Charakteristické pro pohybové vzdělávání je rozpoznávání a rozvíjení pohybového nadání, které předpokládá diferenciaci činností i hodnocení výkonů žáků. Neméně důležité je odhalování zdravotních oslabení žáků a jejich korekce v běžných i specifických formách pohybového učení – v povinné tělesné výchově, případně ve zdravotní tělesné výchově. Proto se nedílnou součástí tělesné výchovy stávají korektivní a speciální vyrovnávací cvičení, která jsou podle potřeby preventivně využívána v hodinách tělesné výchovy pro všechny žáky nebo jsou zadávána žákům se zdravotním oslabením místo činností, které jsou kontraindikací jejich oslabení.

Při společné činnosti, hlavně při hrách, se žáci učí brát ohled na druhé respektovat jejich zvláštnosti, zažívat zodpovědnost za celek.

V gymnastice je to prožitek pohybu a orientace v prostoru, v lehké atletice především stupňování přirozených pohybů při běhu, skoku a hodu. Individuální nasazení má rostoucí význam při cvičení na nářadí, kdy si žáci osvojují speciální pohyby.

Pohybové vzdělávání postupuje od spontánní pohybové činnosti žáků k činnosti řízené a výběrové, jejímž smyslem je schopnost samostatně ohodnotit úroveň své zdatnosti a řadit do denního režimu pohybové činnosti pro uspokojování vlastních pohybových potřeb i zájmů, pro optimální rozvoj zdatnosti a výkonnosti, pro regeneraci sil a kompenzaci různého zatížení, pro podporu zdraví a ochranu života. Předpokladem pro osvojování pohybových dovedností je v základním vzdělávání žákův prožitek z pohybu a z komunikace při pohybu, dobře zvládnutá dovednost pak zpětně kvalitu jeho prožitku umocňuje.

Tento předmět čerpá očekávané výstupy ze vzdělávací oblasti Člověk a zdraví: Tělesná výchova a jeden výstup ze vzdělávacího oboru Výchova ke zdraví.

Předmět probíhá v tělocvičně, ale může být realizován i na hřišti, v přírodě, v bazénu, na horách – lyžování, na sportovním stadionu.

Tělesná výchova je zahrnuta do předmětu Člověk a zdraví a spolu s eurytmií splňuje požadované hodinové dotace dané RVP.

6.14.2. Vzdělávací strategie a rozvíjení kompetencí

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence k učení

Žák:

- usiluje o samostatnost a o zlepšení své fyzické zdatnosti
- zvládá osvojené pohybové činnosti dle individuálních předpokladů a dokáže je dále rozvíjet
- se před tělesnou námahou vždy rozcvičí a připraví se náležitě vždy vzhledem ke konkrétní pohybové činnosti
- si osvojuje posuzování provedení pohybu, označení chyb a jejich možné příčiny

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence k řešení problémů

- se aktivně podílí na všech fázích činnosti, na plánování, přípravě, realizaci i hodnocení
- se dohodne se spoluhráči na spolupráci během hry a dokáže dodržovat zvolenou taktiku i pravidla
- rozšiřuje a uplatňuje práva a povinnosti vyplývající z role hráče, rozhodčího, diváka a organizátora

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence komunikativní

- se prostřednictvím tělovýchovných aktivit učí vhodné komunikaci se spolužáky, s učiteli a ostatními dospělými
- se prostřednictvím tělovýchovných aktivit učí obhajovat a argumentovat vhodnou formou svůj vlastní názor a zároveň poslouchat názor jiných.

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence sociální a personální

- se učí jednat v duchu fair play
- zná a dodržuje stanovená pravidla jednotlivých disciplín
- rozpozná zjevné přestupky proti pravidlům a adekvátně na ně reaguje
- respektuje odlišnost druhých

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence občanské

- si uvědomuje nutnost ustanovení pravidel chování

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence pracovní

- se učí rozvrhnout si vhodně činnost do jednotlivých fází
- se učí si efektivně rozvrhnout své síly pro danou činnost
- se učí pravidlům bezpečnosti práce při zacházení s tělocvičnými pomůckami a nářadím

6.14.3. Tělesná výchova - vzdělávací obsah předmětu

1. – 3. třída

Očekávané výstupy RVP	Výstupy školy	Učivo	Přesahy a vazby Průřezová témata
- spojuje pravidelnou každodenní pohybovou činnost se zdravím a využívá nabízené příležitosti.	- zažívá souvislost vnitřního prožitku s vnějším pohybem – zažívá souvislost mezi tělesným cvičením a obrazy z vyprávění.	Chůze, běh, přirozený pohyb v přírodě: skoky, přeskoky, zdolávání nerovností. Příprava organismu – příprava před pohybovou činností, uklidnění po zátěži, napínací a protahovací cvičení. Rozvoj různých forem rychlosti, vytrvalosti, síly, pohyblivosti, koordinace pohybu prostřednictvím cvičení ve formě hry.	Český jazyk– vyprávěcí látka, pohybové hry na základě literárních předloh, divadlo Matematika – násobkové řady
- zvládá v souladu s individuálními předpoklady jednoduché pohybové činnosti jednotlivce nebo činnosti prováděné ve skupině; usiluje o jejich zlepšení.	-zažívá propojení obrazů s rytmicky mluveným slovem, pohybové vyjádření krátkých příběhů	Pohybové hry: kolové hry, hry na honěnou, hry se zpěvy a rolemi. Rytmické a kondiční formy cvičení pro děti: vyjádření rytmu, slova a melodie pohybem, jednoduché tance. Průpravné úpoly – přetahy. Základy gymnastiky – průpravná cvičení, cvičení s náčiním: švihadla, míčky a jiné drobné náčiní – skákání přes lano, švihadlo, chytání a házení míčů. Akrobacie – průpravná cvičení ke kotoulům, atd. Turistika a pobyt v přírodě – přesun do terénu a chování v dopravních prostředcích při přesunu, chůze v terénu, táboření, ochrana přírody Bruslení (podle podmínek) základní techniky pohybu bruslích, hry na sněhu a na ledě.	Eurytmie – pohybové uchopení příběhů, správné držení těla Hudební výchova – hry se zpěvy, tance Člověk a svět – orientace v okolí ENV 4 – Vztah člověka k prostředí OSV 1 – Rozvoj schopností poznávání OSV5 – Kreativita OSV 8 – Komunikace OSV 9 – Kooperace a kompetice
- spolupracuje při jednoduchých týmových pohybových činnostech a soutěžích. - reaguje na základní pokyny a povely k osvojované činnosti a její organizaci.	- spolupracuje při společných pohybových aktivitách. - rozumí pokynům učitele a respektuje je	Pohybové hry a činnosti.	
- ve známých prostorech školy žák uplatňuje hlavní zásady hygieny a bezpečnosti při pohybových činnostech.	-dodržuje pravidla hygieny a bezpečného chování v běžném i nestandardním prostředí	Hygiena při TV – hygiena pohybových činností a cvičebního prostředí, vhodné oblečení a obutí pro pohybové aktivity. Bezpečnost při pohybových činnostech – organizace a bezpečnost cvičebního prostoru, bezpečnost v šatnách a umývárkách, bezpečná příprava a ukládání nářadí, náčiní a pomůcek, první pomoc v podmínkách TV.	

<ul style="list-style-type: none"> - uplatňuje správné způsoby držení těla v různých polohách a pracovních činnostech; zaujímá správné základní cvičební polohy. - zvládá jednoduchá speciální cvičení související s vlastním oslabením. 	-dbá na správné držení těla	<p>Cvičení.</p> <p>Korektivní a speciální vyrovnávací cvičení jako prevence zařazovat do přípravy před pohybovou činností nebo do uklidnění po zátěži.</p>	
--	-----------------------------	--	--

4. – 5. třída

Očekávané výstupy RVP	Výstupy školy	Učivo	Přesahy a vazby Průřezová témata
- podílí se na realizaci pravidelného pohybového režimu; uplatňuje kondičně zaměřené činnosti; projevuje přiměřenou samostatnost a vůli po zlepšení úrovně své zdatnosti.	- využívá získaných pohybových dovedností i mimo rámec TV a snaží si vylepšovat nevědomě svou kondici.	Přechod od jednoduchých pohybových a přípravných her k hrám s jednoduchými pravidly ve skupině.	Osobnostní rozvoj – moje tělo, vytváření vztahu k vlastnímu tělu
- zařazuje do pohybového režimu korektivní cvičení, především v souvislosti s jednostrannou zátěží nebo vlastním svalovým oslabením.	- zařazuje pravidelně a preventivně speciální vyrovnávací cvičení související se zdravotním oslabením.	Přípravná a relaxační cvičení.	Český jazyk,- aliterace Člověk a svět -řecké olympijské hry, historie sportu Eurytmie – pohyb v prostoru, orientace v prostoru, vytváření skupinových i individuálních prostorových forem, kibitz Hudební výchova – rytmy, tance OSV 1 -11 ENV 4 – Vztah člověka k prostředí (sportovní pobyty v přírodě, zimní sporty)
- zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti; vytváří varianty osvojených pohybových her.	-podílí se na variantách nových her - je schopen na základě získaných dovedností vytvářet vlastní pohybové činnosti	<p>Pohybové hry: honičky s náčiním a s překážkami, běžecké hry, krátké štafety propojené s fantazií.</p> <p>Základy gymnastiky: průpravná cvičení na nářadí jako hra a postupný přechod k jednotlivým cvikům, kombinace různých druhů nářadí, rovnovážná cvičení, Akrobacie: kotouly a jejich modifikace, průpravná cvičení pro zvládnutí stoje na rukou s dopomocí.</p> <p>Rytmické a kondiční formy cvičení: Bothmerova gymnastika od kruhových her k vlastnímu cvičení, 4.tř. ¾ rytmus, 5.tř. 4/4 rytmus – rytmičká obměna mezi lehkými a těžkými skoky, tance v daných rytmech.</p> <p>Hody: míčkem, břemenem</p> <p>Cvičení se švihadlem, míčem a drobným náčiním – rytmičky, s obměnami v lehkých kombinacích.</p> <p>Průpravné úpoly: přetahy a přetlaky.</p> <p>Základy atletiky: rychlý běh, starty, motivovaný vytrvalý běh, skoky do dálky nebo do výšky, hod míčkem.</p> <p>Základy sportovních her: házení a chytání míče, manipulace s pálkou a jiným herním náčiním.</p> <p>Jednoduché formy míčových her a přechod k hrám s jednoduchými pravidly: vybíjená, přehazovaná, házená, florbal,.</p>	Osobnostní rozvoj -moje tělo člověk a zdraví, člověk a příroda

		<p>pálkovaná,...</p> <p>Turistika a pobyt v přírodě – přesun do terénu a chování v dopravních prostředcích při přesunu, chůze v terénu, táboření, ochrana přírody</p> <p>Lyžování, bruslení (podle podmínek školy) – hry na sněhu a na ledě, základní techniky pohybu na lyžích a bruslích</p> <p>další pohybové činnosti (podle podmínek školy a zájmu žáků)</p>	
<p>TV-5-1-11 adaptuje se na vodní prostředí, dodržuje hygienu plavání, zvládá v souladu s individuálními předpoklady základní plavecké dovednosti</p> <p>TV - 5-1-12 zvládá v souladu s individuálními předpoklady vybranou plaveckou techniku, prvky sebezáchrany a bezpečnosti</p>		<p>Plavání – plavecké dovednosti, jeden plavecký způsob (plavecká technika), prvky sebezáchrany a dopomoci tonoucímu</p> <p>Pobyt v bazénu a adaptace na vodní prostředí, základní plavecké dovednosti, jeden plavecký způsob (plavecká technika), prvky sebezáchrany a bezpečnosti</p>	
<ul style="list-style-type: none"> - uplatňuje pravidla hygieny a bezpečného chování v běžném sportovním prostředí; adekvátně reaguje v situaci úrazu spolu-a. - jednoduše zhodnotí kvalitu pohybové činnosti spolu-a a reaguje na pokyny k vlastnímu provedení pohybové činnosti. - jedná v duchu fair play: dodržuje pravidla her a soutěží, pozná a označí zjevné přestupky proti pravidlům a adekvátně na ně reaguje; respektuje při pohybových činnostech opačné pohlaví. - užívá při pohybové činnosti základní osvojované tělocvičné názvosloví. - zorganizuje nenáročnou pohybovou činnost a soutěže na úrovni třídy - změří základní pohybové výkony a porovná je s předchozími výsledky. 	<ul style="list-style-type: none"> - pozoruje pohybové činnosti a provádí vlastní činnosti na základě pokynů učitele. - postupně si osvojuje tělocvičné názvosloví. - organizuje nenáročnou pohybovou činnost a soutěže na úrovni třídy. - hodnotí úroveň pohybových výkonů po skončení cvičení. - osvojuje si pravidla hygieny a bezpečnosti chování 	<p>Sportovní hry.</p> <p>Pohybová cvičení.</p> <p>Rozcvička.</p>	
<ul style="list-style-type: none"> - se orientuje v informačních zdrojích o pohybových aktivitách a sportovních akcích ve škole i v místě bydliště; samostatně získá potřebné informace. 	<ul style="list-style-type: none"> - zajímá se o sportovní dění v místě bydliště 	<p>Informační část hodin.</p>	
<ul style="list-style-type: none"> - zařazuje pravidelně do svého pohybového režimu speciální vyrovnávací cvičení související s vlastním oslabením v optimálním počtu opakování. - upozorní samostatně na činnosti (prostředí), které jsou v rozporu s jeho oslabením. - zvládá základní techniku speciálních cvičení; koriguje techniku cvičení podle obrazu v zrcadle, podle pokynů učitele. 	<ul style="list-style-type: none"> - osvojuje si pravidelně zařazovanou preventivní speciální vyrovnávací cvičení související s jeho oslabením. 	<p>Relaxační cvičení.</p> <p>Speciální techniky</p>	

6. – 9. třída

Očekávané výstupy RVP	Výstupy školy	Učivo	Přesahy a vazby Průřezová témata
<p>- aktivně vstupuje do organizace svého pohybového režimu, některé pohybové činnosti zařazuje pravidelně a s konkrétním účelem.- usiluje o zlepšení své tělesné zdatnosti; z nabídky zvolí vhodný rozvojový program.</p> <p>– samostatně se připraví před pohybovou činností a ukončí ji ve shodě s hlavní činností – zatěžovanými svaly.</p> <p>- odmítá drogy a jiné škodliviny jako neslučitelné se sportovní etikou a zdravím; upraví pohybovou aktivitu vzhledem k údajům o znečištění ovzduší.</p>	<p>- učí se vědomě a samostatně připravit na sportovní činnosti i mimo vyučování</p> <p>- získává zodpovědný přístup ke svému zdraví</p>	<p>Sportovní a pohybové hry.</p> <p>Rekreační a výkonnostní sport, sport dívek a chlapců.</p> <p>Průpravná, kompenzační, vyrovnávací, relaxační a jiná zdravotně zaměřená cvičení.</p>	<p>OSV 1-11</p> <p>ENV3 – Lidské aktivity a problémy životního prostředí</p> <p>Dějepis středověké rytířské hry, tanec, šerm – (6. ročník), historie sportu</p> <p>Lyžařské kurzy</p> <p>Biologie – kosti, šlachy, svaly, kostra (8. Ročník)</p>
<p>- uplatňuje vhodné a bezpečné chování i v méně známém prostředí sportovišť, přírody, silničního provozu; předvídá možná nebezpečí úrazu a přizpůsobí jim svou činnost.</p>	<p>-ovládá pravidla bezpečného chování v různých prostředích</p> <p>- respektuje pravidla platná při různých činnostech</p>	<p>První pomoc při TV a sportu v různém prostředí a klimatických podmínkách, improvizované ošetření poranění a odsun raněného.</p>	<p>ENV 4 – Vztah člověka k prostředí</p> <p>Člověk a zdraví – první pomoc</p>
<p>- zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti a tvořivě je aplikuje ve hře, soutěži, při rekreačních činnostech.</p>		<p>Pohybové hry – s různým zaměřením; s náčiním i bez náčiní, netradiční a průpravné pohybové hry a aktivity.</p> <p>Gymnastika - akrobacie, přeskoky: koza, švédská bedna, cvičení s náčiním a na nářadí: hrazda, kruhy, kladina, trampolína, šplh na tyči a na laně.</p> <p>Rytmická cvičení - základy rytmičky gymnastiky, cvičení s náčiním; kondiční formy cvičení pro daný věk žáků; tance (zvláště pro děvčata).</p> <p>Úpoly – přetahy, přetlaky, odpory a pády, základy sebeobrany, základy bojových umění podle možností školy.</p> <p>Atletika – technika běhu, běžecká abeceda, běh na dráze a v terénu, základy překážkového běhu, skok do dálky a do výšky, hod míčkem a granátem, vrh koulí.</p> <p>Sportovní hry: míčové hry, vybíjená, přehazovaná, košíková, odbíjená, házená, kopaná, pálkovaná, florbal, (alespoň dvě hlavní hry podle výběru školy) – herní činnosti jednotlivce, herní kombinace, herní systémy, utkání podle pravidel žákovské kategorie</p> <p>Turistika a pobyt v přírodě – příprava turistické akce, přesun do</p>	<p>OSV 1-11</p> <p>Jednání fair-play při tělesné výchově a sportu</p> <p>Osobnostní rozvoj – stanovování osobních cílů a kroků k jejich dosažení, vůle</p> <p>Eurytmie – rytmy, hůlková cvičení, vytváření prostorových forem</p>

		<p>terénu a uplatňování pravidel bezpečnosti silničního provozu v roli chodce a cyklisty, chůze se zátěží i v mírně náročném terénu, táboření, ochrana přírody, základy orientačního běhu, dokumentace z turistické akce.</p> <p>Plavání (podle podmínek školy – zdokonalovací plavecká výuka) – další plavecké dovednosti, další plavecký způsob (plavecká technika), dovednosti záchranného a branného plavání, prvky zdravotního plavání a plaveckých sportů, rozvoj plavecké vytrvalosti.</p> <p>Lyžování, snowboarding, bruslení (podle podmínek školy) – běžecké lyžování, lyžařská turistika, sjezdové lyžování nebo jízda na snowboardu, bezpečnost pohybu v zimní horské krajině, jízda na vleku; (další zimní sporty podle podmínek školy).</p>	
<p>- posoudí provedení osvojované pohybové činnosti, označí zjevné nedostatky a jejich možné příčiny.- užívá osvojované názvosloví na úrovni cvičence, rozhodčího, diváka, čtenáře novin a časopisů, uživatele internetu.</p> <p>- naplňuje ve školních podmínkách základní olympijské myšlenky – čestné soupeření, pomoc handicapovaným, respekt k opačnému pohlaví, ochranu přírody při sportu.</p> <p>- se dohodne na spolupráci i jednoduché taktice vedoucí k úspěchu družstva a dodržuje ji.</p> <p>- rozlišuje a uplatňuje práva a povinnosti vyplývající z role hráče, rozhodčího, diváka, organizátora.- sleduje určené prvky pohybové činnosti a výkony, eviduje je a vyhodnotí.</p> <p>- zorganizuje samostatně i v týmu jednoduché turnaje, závody, turistické akce na úrovni školy; spolurozhoduje osvojované hry a soutěže.</p>	<p>- je schopen sebehodnocení při pohybových aktivitách</p> <p>- zvládá terminologii sportovní činnosti na různých úrovních</p> <p>- jedná v duchu fair-play</p> <p>- dodržuje pravidla jednotlivých disciplín a her</p> <p>- respektuje odlišnost druhých</p>	<p>Sportovní a pohybové hry.</p> <p>Rozcvičky</p> <p>Atletika</p>	<p>OSV1-11</p> <p>Sportovní hry, utkání a turnaje</p> <p>Matematika – sestavování tabulek, měření času</p> <p>Zeměpis – orientace v mapách</p> <p>Fyzika – požívání buzoly a kompasu</p> <p>Český jazyk – sloh (sportovní dokumentace, reportáž)</p>
- zpracuje naměřená data a informace o pohybových aktivitách a podílí se na jejich prezentaci.	-umí vyhodnotit a prezentovat výsledky sportovních činností	Publikace výsledků na nástěnkách, případně ve školním časopise a jinde.	

<ul style="list-style-type: none"> - uplatňuje odpovídající vytrvalost a cílevědomost při korekci zdravotních oslabení. - zařazuje pravidelně a samostatně do svého pohybového režimu speciální vyrovnávací cvičení související s vlastním oslabením, usiluje o jejich optimální provedení. – aktivně se vyhýbá činnostem, které jsou kontraindikací zdravotního oslabení. 	<ul style="list-style-type: none"> - zařazuje pravidelně a samostatně do svého pohybového režimu speciální vyrovnávací cvičení a usiluje o jejich optimální provedení. - zná svůj zdravotní stav a přizpůsobuje mu pohybovou činnost 	Speciální preventivní cvičení. Přípravná a relaxační cvičení. Informační část hodiny.	OSV1-11 Eurytmie – hůlková cvičení na správné držení těla
<ul style="list-style-type: none"> - vyjádří vlastní názor k problematice zdraví a diskutuje o něm v kruhu vrstevníků, rodiny i v nejbližším okolí. 	<ul style="list-style-type: none"> -vyjádří vlastní názor k problematice zdraví a diskutuje o něm se spolužáky a učitelem. 	Informační část hodiny.	

6.15. TVOŘIVÁ DRAMATIKA – Dramatická výchova

6.15.1. Charakteristika předmětu

Tvořivá dramatika rozvíjí a kultivuje v dítěti schopnosti sebevyjádření, komunikace a také empatii a schopnost aktivního postoje při řešení různých životních situací.

Skutečnost je uchopována nejen myšlenkově racionálně ale je zkoumána a prožívána skrze aktivní jednání a vlastní prociťovanou účast v ní.

Děti se učí vžívat do charakteru, pocitu i fyzických gest a uchopovat tak nejen sebe sama ale rozvíjet pochopení pro odlišné typy prožívání druhých lidí. V mladších ročnících se toto děje skrze hraní jednoduchých pohádek a bajek, kde je zdůrazněn jeden výrazný charakter, později je již dítě vedeno k tomu, aby dokázalo uchopit plnost i nejednoznačnost charakteru postavy,

Základní součástí výuky je vlastní práce s hlasem a slovem, kdy je pracováno s pomocí různých artikulačních a řečových cvičení na základních somatických dovednostech (práce s dechem, hlasem, artikulací, správným držením těla atd.)

Během práce na vlastní dramatizaci příběhu je pak dítě vedeno k rozvíjení psychofyzického jednání - naslouchání, porozumění, sdělení. Učí se, jak využít prostředků komunikace při dramatické tvorbě s tím, že tyto dovednosti uplatní především v životních situacích.

Současně je vedeno silným sociálním procesem ve kterém je vystaveno situacím, které vedou k uvědomění své role ve skupině , reflexi svých očekávání a možností a proměně vlastních ambicí ze sobeckých zájmů k radosti z mého podílu na společné práci .

Výsledkem společné práce je obvykle jevištní tvar- divadelní představení určené k veřejné prezentaci. Toto není cílem výuky, ale prostředkem k tvůrčímu procesu, při kterém se žák pokouší chápat lépe sebe sama, okolní svět a učí se měnit navyké způsoby myšlení a cítění. Kolektivní tvorba umožňuje rozvíjet sociální dovednosti a aktivně hledat cesty k naplnění společného cíle. Díky konkrétním potřebám jednotlivých představení je možno široce uplatňovat a rozvíjet dovednosti získané v jiných uměleckých oblastech a získávat tím vědomí o potřebnosti a uplatnění těchto dovedností ve vlastním praktickém životě (např. malování a stavba kulis, šití kostýmů, hudební doprovod, pohybové prvky) Jsou tedy využívány nejen prostředky základní dramatiky (mluva a pohyb) ale i prostředky literární, výtvarné, hudební, pohybové. Příprava divadelní hry vyžaduje tedy spolupráci nejen s učiteli epochového vyučování, ale i s učiteli ostatních uměleckých předmětů, pracovního vyučování a dílen.

Při realizaci hry jsou rozvíjeny také ekonomické vědomí, organizační schopnosti a uvědomění si všech praktických otázek spojených s realizací divadelního představení (výroba a výlep plakátů, rezervace divadla, doprava kulis, cena vstupného apod.)

Při volbě témat pro práci s dětmi je vždy potřeba zohledňovat situaci ve skupině, napomáhat budování její integrity a snažit se předcházet sociálně patologickým jevům či přispívat k jejich nápravě.

Předmět Tvořivá dramatika je možno vyučovat jako samostatný vyučovací předmět, nebo je možno jej integrovat do jiného vyučování, především českého jazyku a cizího jazyku.

6.15.2. Vzdělávací strategie a rozvíjení kompetencí

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence k učení

- učíme žáky tvořivě pracovat s pojmy z různých vzdělávacích oblastí
- ukazujeme žákům, že vlastní zkušenost z tvorby jim umožní prožitky z tohoto oboru lidské činnosti intenzivněji prožívat.

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence k řešení problémů

- vedeme žáky k samostatnému jednání v běžných životních situacích
- rozvíjíme u žáků citlivost k rozpoznání problémové situace a schopnost hledat možných způsobů řešení
- vedeme žáky k přijetí odpovědnosti za svá rozhodnutí a jednání

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence komunikativní

- přímo kultivujeme a rozvíjíme ústní a gestický projev, umění vést dialog (sdělovat a naslouchat, přiměřeně reagovat)
- prostřednictvím práce a vhodných projektů umožňujeme žákům, aby si uvědomili důležitost a význam řeči a naučili se jí využívat
- pravidelným veřejným vystupováním před spolužáky a rodiči (měsíční slavnosti, akademie) vedeme žáky k získávání sebedůvěry při vystupování na veřejnosti
- navozujeme různé modelové komunikační situace (komunikace se spolužákem, učitelem, ostatními dospělými), a tím vytváříme příležitosti pro to, aby žáci volili vzhledem k situaci vhodné verbální i neverbální prostředky
- poskytujeme žákům možnosti pro pěstování vlastních názorů a postojů a jejich prezentace před druhými
- poskytujeme žákům dostatečný prostor k jejich vlastnímu uměleckému projevu
- učíme žáky kvalitní spolupráci ve společenství, vzájemnému poznávání, vnímání a toleranci

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence sociální a personální

- vedeme žáky k pochopení sebe sama, k účtě a uplatnění ve smyslu celospolečenském
- na konkrétních příkladech učíme žáky možnosti přebírání zkušeností druhých lidí pro vlastní zdokonalování
- budujeme v žácích sebedůvěru na základě respektování názorů druhých

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence občanské

- simulováním a řešením situací běžného života rozvíjíme respekt k etickým pravidlům a pravidlům lidského soužití
- u žáků rozvíjíme pozitivní postoj k uměleckým dílům, smysl pro kulturu a aktivní tvořivost

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence pracovní

- vedeme žáka, aby vytvářel pozitivní vztah k uměleckým činnostem
- vedeme žáka k rozvíjení schopností pracovat na základě slovního návodu a předvedené ukázky
- vedeme žáka k rozvíjení schopností přiměřené pracovní výdrže při samostatné tvůrčí práci
- vedeme žáka k používání vhodných pomůcek při dramatické výchově i v běžném životě
- vedeme žáka k vytrvalosti a soustavnosti při tvůrčí činnosti
- vedeme žáka k uplatňování tvořivosti a vlastních nápadů

6.15.3.Tvořivá dramatika – Dramatická výchova - vzdělávací obsah předmětu

1. stupeň – 1. období

Očekávané výstupy RVP	Výstupy školy	Učivo	Přesahy a vazby Průřezová témata
<ul style="list-style-type: none"> - zvládá základy správného tvoření dechu, hlasu, artikulace a správného držení těla; dokáže hlasem a pohybem vyjadřovat základní emoce a rozpoznávat je v chování druhých - rozlišuje herní a reálnou situaci; přijímá pravidla hry; vstupuje do jednoduchých rolí a přirozeně v nich jedná - zkoumá témata a konflikty na základě vlastního jednání - spolupracuje ve skupině na tvorbě jevištní situace; prezentuje ji před spolužáky; sleduje prezentace ostatních - reflektuje s pomocí učitele svůj zážitek z dramatického díla (divadelního, filmového, televizního, rozhlasového) 	<ul style="list-style-type: none"> - dokáže zřetelně mluvit před druhými lidmi, - umí vyjadřovat pohybem základní emoce, -dokáže vyjádřit pohybem a zvukem různé charaktery ve vztahu ke zvířecí říši, -je schopen vnímání a spolupráce v rámci dramatického útvaru, -dokáže vstupovat do jednotlivých jednoduchých rolí -dokáže vystupovat na veřejnosti, 	<p>Cvičení, hry, strategie a techniky zaměřené na rozvoj psychosomatických dovedností</p> <p>Uvolnění a soustředění, mluvní, pohybové a rytmické dovednosti, objevování sebe a okolního světa, rozvoj fantazie a představivosti</p> <p>Hry s pravidly</p> <p>Jednoduché techniky strukturovaného dramatu (živé obrazy, narativní pantomima,...)</p> <p>Hra s předmětem (práce s reálnou rekvizitou)</p> <p>Vytvoření jevištního tvaru (jednoduchá dramatizace vycházející zpravidla z vyprávěcí a vyučovací látky příslušného ročníku, zatím s upřednostněním skupinového projevu, ukázka práce před rodiči a spolužáky, postavy charakterizované pomocí gestických, kostýmních nebo jiných jednoduchých znaků)</p> <p>Prezentace osobních básní</p>	<p>OSV1-11</p> <p>GLO 1-3</p> <p>MUL 1-5</p> <p>Český jazyk - dramatické zpracování pohádek, bajek a legend, péče o řečový projev, artikulace, správná výslovnost</p> <p>Cizí jazyky- dramatizace příběhů v cizím jazyce, recitace, hry</p> <p>Hudební výchova – doprovodný zpěv, hra na hudební nástroje</p> <p>Eurytmie – eurytmické zpracování doprovodných prvků děje</p> <p>Pracovní výchova, výtvarná výchova – tvorba jednoduchých kostýmů a kulís</p>

		Krátké jevištní vystoupení Prezentace umělecky zpracovaného epochového vyučování Vystoupení na závěrečné školní akademii	
--	--	--	--

1. stupeň – 2. období

Očekávané výstupy RVP	Výstupy školy	Učivo	Přesahy a vazby Průřezová témata
<ul style="list-style-type: none"> - propojuje somatické dovednosti a kombinuje je za účelem vyjádření vnitřních stavů a emocí vlastních i určité postavy - pracuje s pravidly hry a jejich variacemi; dokáže vstoupit do role a v herní situaci přirozeně a přesvědčivě jednat - rozpoznává témata a konflikty v situacích a příbězích; nahlíží na ně z pozic různých postav; zabývá se důsledky jednání postav - pracuje ve skupině na vytvoření menšího inscenačního tvaru a využívá přitom různých výrazových prostředků - prezentuje inscenační tvar před spolužáky a na základě sebereflexe a reflexe spolužáků a učitele na něm dále pracuje, sleduje a hodnotí prezentace svých spolužáků - reflektuje svůj zážitek z dramatického díla; rozlišuje na základě vlastních zkušeností základní divadelní druh 	<ul style="list-style-type: none"> -dokáže zřetelně a s jistotou mluvit před druhými lidmi, Umí vyjadřovat a pohybem a gesty znázornit základní emoce, je schopen vnímání a tvořivé spolupráce v rámci dramatického útvaru, -dokáže vstupovat do jednotlivých jednoduchých rolí, -orientuje je v prostoru -přináší vlastní nápady pro dramatické zpracování příběhů a vystoupení -dokáže vystupovat na veřejnosti 	Cvičení, hry, strategie a techniky zaměřené na rozvoj psychosomatických dovedností Uvolnění a soustředění, mluvní, pohybové a rytmické dovednosti, objevování sebe a okolního světa, rozvoj fantazie a představivosti Hry s pravidly a jejich variacemi Skupinové etudy a improvizace (jednoduché zadání, schopnost reagovat na změnu okolností) Náročnější techniky strukturovaného dramatu (živé obrazy, narativní pantomima,...) Hra s předmětem a loutkou (práce s reálnou a zástupnou rekvizitou, různé druhy loutek) Vytvoření jevištního tvaru (dramatizace vycházející zpravidla z vyprávěcí a vyučovací látky příslušného ročníku, jednoduché typové postavy, aktivní podílení na přípravě inscenace, výběru výrazových prostředků a řešení jednotlivých dramatických situací) Prezentace osobních básní Krátké jevištní vystoupení	OSV1-11 GLO 1-3 MUL 1-5 ENV 1-4 Český jazyk - dramatické zpracování vyprávěcí látky, péče o řečový projev, artikulace, správná výslovnost, intonace řeči Cizí jazyky- dramatizace příběhů v cizím jazyce, recitace Hudební výchova – doprovodný zpěv, hra na hudební nástroje, intonace Eurytmie – eurytmické zpracování doprovodných prvků děje Pracovní výchova, výtvarná výchova – tvorba jednoduchých kostýmů a kulís Člověk a vět – dramatické zpracování tematiky starých kulturních epoch lidstva, egyptské mýty, řecké drama

		Prezentace umělecky zpracovaného epochového vyučování Vystoupení na závěrečné školní akademii	
--	--	--	--

2. stupeň

Očekávané výstupy RVP	Výstupy školy	Učivo	Přesahy a vazby Průřezová témata
<ul style="list-style-type: none"> - uplatňuje kultivovaný mluvený a pohybový projev, dodržuje základy hlasové hygieny a správného držení těla - propojuje somatické dovednosti při verbálním a neverbálním vyjádření, na příkladech doloží souvislosti mezi prožitkem a jednáním u sebe i druhých - rozvíjí, variuje a opakuje herní situace (samostatně, s partnerem, ve skupině), přijímá herní pravidla a tvořivě je rozvíjí - prozkoumává témata z více úhlů pohledu a pojmenovává hlavní téma a konflikt; uvědomuje si analogie mezi fiktivní situací a realitou přistupuje k dramatické a inscenační tvorbě jako ke společnému tvůrčímu procesu, ve kterém přijímá a plní své úkoly, přijímá zodpovědnost za společnou tvorbu a prezentaci jejího výsledku - rozpozná ve vlastní dramatické práci i v dramatickém díle základní prvky dramatu; pozná základní divadelní druhy a dramatické žánry a jejich hlavní znaky; kriticky hodnotí dramatická díla i současnou mediální tvorbu 	<ul style="list-style-type: none"> - dokáže zřetelně a s jistotou mluvit před druhými lidmi, má jistotu v držení těla a gestice -je schopen verbálního i neverbálního vyjádření charakteru divadelní postavy , -je schopen vnímání a tvořivé spolupráce v rámci dramatického útvaru, -dokáže vstupovat do jednotlivých rolí a zkoumat pozadí jejich jednání, jak z hlediska role samotné tak i ve vztahu k celku -orientuje se v prostoru -přináší vlastní nápady pro dramatické zpracování příběhů a vystoupení -je schopen výrazně se podílet na realizaci divadelního představení jak z hlediska hereckého tak i scénografického a organizačního 	<p>Prohlubování osobnostních, sociálních a komunikačních dovedností</p> <p>Reflexe sebe i okolního světa, chápání vazeb mezi vnitřním prožíváním a vnějším chováním prostřednictvím dramatické hry a hraní rolí, prozkoumávání a ujasňování si osobního postoje ke zvoleným tématům zaměřeným především na mezilidské vztahy, postoje, hodnoty i celospolečenské problémy, schopnost přijímat kritiku a adekvátně na ni reagovat</p> <p>Techniky strukturovaného dramatu (používání rozmanitých technik a pochopení jejich smyslu při procesu tvorby)</p> <p>Etudy a improvizace (s jasným zadáním, změnou okolností, vývojem)</p> <p>Hra s předmětem a loutkou (práce s reálnou, zástupnou i imaginární rekvizitou, hra s loutkou v situaci)</p> <p>Vytvoření jevištního tvaru (typové postavy s postupně se prohlubující charakterizací, aktivní podílení na vytvoření tvaru - dramaturgie, scénografie, režie. Dramatické umění jako specifický způsob poznávání skutečnosti (aktivní účast na společné tvorbě, jejím dokončení a prezenci. Využívání základních prostředků dramatické a divadelní práce k uměleckému sdělení a komunikaci s diváky)</p> <p>Seznámení s historickým vývojem světového i českého dramatického umění, jeho tvůrci a díly</p> <p>ke zvoleným tématům zaměřeným především na mezilidské vztahy, postoje, hodnoty i celospolečenské problémy</p> <p>Prezentace básnických textů v rámci hlavního vyučování a hodin cizích jazyků</p> <p>Prezentace jednotlivých uměleckých tvarů</p> <p>Divadelní představení pro veřejnost</p>	<p>OSV1-11 MUL 1-5 GLO 1-3 DEM2 MED 1-7</p> <p>Český jazyk – práce na řečovém projevu, artikulace, intonace, dynamika, dramatizace různých literárních žánrů</p> <p>Cizí jazyky – dramatizace tematických divadelních her, scének</p> <p>Člověk a zdraví – technika správného dýchání a postoje</p> <p>Zeměpis – dramatizace s tematikou zámořských objevů, cestopisů atd.</p> <p>Dějepis – dramatizace historických témat</p> <p>Hudební výchova – doprovodný zpěv a hra na nástroje</p> <p>Výtvarná výchova , Pracovní výchova – výběr, návrh a tvorba kostýmů a kulís</p> <p>Eurytmie – eurytmicky zpracované dramatické scénky, doprovodné děje hudební i za doprovodu mluveného projevu</p>

6.16. EURYTMIE

6.16.1. Charakteristika předmětu

Eurytmie je umělecká pohybová výchova, která je součástí tělesné výchovy ve všech ročnících. Eurytmie má za úkol předvést viditelně v pohybu těla to, co se v prostoru odehrává ve chvíli, kdy zní hudba nebo mluvený (umělecky ztvárněný) text.

Eurytmie pracuje s jednotlivými prvky řeči (hlásky, slovní druhy, rytmus, rým atd.) i hudby (tóny, intervaly, tónová výška, rytmus, takt apod.). Zároveň se vytvářejí pohybové prostorové formy, odpovídajícím způsobem vyjadřující báseň či skladbu. Hudební i řečový doprovod je vždy živý, nikoli reprodukováný.

Náplň hodin eurytmie je vždy co nejtěsněji spjata s děním v ostatním vyučování. V návaznosti na látku, která je dětem předkládána v rámci tzv. hlavního vyučování, pracují děti i v eurytmii. Učitel volí skladby i verše vzhledem k věku a stupni duševního vývoje žáků, důležitým hlediskem je i roční období, které právě probíhá, i celková nálada třídy. Konkrétní individuální potřeby žáků i celého třídního kolektivu jsou vždy učiteli nejlepším vodítkem, jak umožnit žákům látku uchopit.

Zdravotní aspekt eurytmie nabývá na významu stejnou měrou, jakou se mění životní styl mládeže směrem k pasivitě (TV, počítačové hry apod.). Eurytmie si především klade za cíl zprostředkovat žákům zážitek zdravého životního rytmu. Vždy nám půjde o hledání harmonie, o vyrovnaní protikladů. Pohyb je vždy střídán zklidněním, zvuk tichem. Mnohá cvičení, kterých využívá pedagogická eurytmie, mají povahu cvičení duševní hygieny. Také se pracuje s cviky na zlepšení nesprávného držení těla, na celkové zklidnění nebo naopak povzbuzení. Další cvičení zlepšují koncentraci, orientaci v prostoru i v různých situacích, šikovnost, postřeh apod. Jde o pohyb oduševnělý, umělecky utvářený. Uvádí duševní stránku v soulad se stránkou tělesnou. Doplňuje tělesnou výchovu, jejímž prvořadým úkolem je napomoci žákům uchopit vlastní tělesnost a utužovat fyzickou zdatnost.

Další aspekt, je aspekt umělecký. Eurytmie je uměním, v němž se celé lidské tělo stává nástrojem. Žáci tak mají možnost zažít slovesnou i hudební uměleckou formu v celém svém těle. Žáci se postupně učí naslouchat, ale i aktivně uchopovat slovesná a hudební díla. Prohlubuje se jejich vztah k hudbě, ale i k řeči (zpočátku mateřské, později se používají i cizojazyčné básně). Nejdříve se formou hry učí používat základní prvky hudební (takt, rytmus, melodie - tóny, intervaly atd.) a slovesné (hlásky, rytmus, rým, gramatické prvky atd.). Na druhém stupni je pak tato dovednost plně vědomě uchopena a významnou měrou roste schopnost vlastního uměleckého výrazu.

Neméně důležitý je aspekt sociální. Eurytmie v žácích vychovává úctu a porozumění pro sebe sama, probouzí cit pro spolupráci v celku a nechává v dětech vyrůstat zážitek samostatné živé bytosti jako plnohodnotné součásti většího celku. Tímto způsobem je možné v dorůstajících bytostech probouzet zdravé sebevědomí, z něhož pramení vřelý vztah k sobě i k svému okolí. Eurytmie přináší pohyb, který je výrazem duševních a duchovních procesů. Žák je zde veden k tomu, aby prožíval pohyby svého těla jako výraz a zrcadlení své vnitřní osobnosti. V eurytmii se pracuje na vytváření sociálních vztahů.

Východiska a hlavní motivy vyučování

Obsah vyučování jev 1. třídě postaven na pohádkových motivech a využívá přirozené dětské vlastnosti - nápodoby. Základním zdrojem vyučovací látky jsou pohádky ve verších, např. Princ Bajaja, O králi Žabákovi, O dvanácti měsíčkách,... Pracuje se i s dětskými verši různých autorů. Všechny formy v prostoru jsou rozvíjeny pomocí obrazů vycházejících ze zvukových a obsahových kvalit textu. V hudbě se pracuje především s pentatonickými písněmi a skladbami. Užívají se i lidové písně a jednoduché klasické skladbičky pro děti. Hudba je též na základě vlastností jednotlivých hudebních nástrojů začleňována jako podbarvení nálad v textu. V návaznosti na hlavní vyučování jsou ve 2. třídě rozvíjeny krátké veršované příběhy o zvířatech, bajky a legendy ze života svatých. Vlastnosti představitelů živočišné říše (chytrost, lenost, lstivost...) jsou převáděny do pohybu a jsou prožívány ve svých rozdílnostech. Příběhy o Sv. Františkovi, Václavu přinášejí proměnu zvířecích vlastností a zjevují touhu po ideálu. Nadále se využívá schopnosti nápodoby a obrazného uchopování geometrických forem. V oblasti forem se ale začíná již pracovat s rozvíjející se samostatnou prostorovou představivostí dětí. Třída přestává být jednolitým celkem, stále více se pracuje ve dvou skupinách, které konají v jednu chvíli různé úkoly, což je dalším krokem v rozvoji sociálního vědomí. Prohlubuje se i schopnost naslouchat a samostatně uchopovat podněty.

Ve třetí třídě se opouští metoda napodobování, dítě je pomalu vedeno k samostatnosti. Složitější formy v prostoru nejsou již vázány na kruh. Při tvoření forem a pohybů vycházíme z duševního vývoje dítěte (v 9. roce života se prožívá více odděleno od svého okolí). Poprvé používáme vzájemné křížení forem (např. u lemniskáty). Koncem školního roku se děti v přípravě na první hudební tvoření setkávají s malou a velkou tercií. Průběh roku provází téma Stvoření světa. V této souvislosti přichází první vědomě uchopená gesta hlásek. V návaznosti na hlavní vyučování jsou též pohybově ztvárňována jednotlivá řemesla, práce na poli a stavba domu.

Po překročení prahu ke střednímu dětství ve 4. třídě je třeba u dítěte rozvíjet a pěstovat nové duševní síly fantazie a schopnosti představ i morality. Jednotné prožívání řeči je nyní, paralelně s výukou mateřštiny (mluvnice), výrazněji členěno díky eurytmickým gramatickým prvkům. Tak dítě chápe gramatickou sféru jazyka nejen rozumovými silami, nýbrž též svým citovým a volným životem. Ke středu orientované rozestavení v kruhu nyní stále opouštíme, abychom mohli prostorové formy provádět frontálně, směrem dopředu. Novou záležitostí je zrcadlení jednotlivých forem v prostoru. Složitější cvičení obratnosti, koncentrace a cvičení s intervaly (dur - moll - tercie) provází pokračující vývoj dětí k samostatnosti. Hlavní tematickou náplní se stává severská mytologie (Edda, Kalevala...) určujícím rytmem je aliterace (náslovný rým).

Jako nový element v 5. třídě objevují žáci geometrii vlastní postavy: pentagram. Tuto formu také provádějí v prostoru v nejrůznějších variantách ("za nosem", frontálně). Ve spojení s výukou dějepisu jsou zpracovány texty ze starých kultur (Indie, Persie, Egypt, Řecko). Základní geometrické obrazce, které již pevně děti uchopily (trojúhelník, čtverec), jsou různě posouvány a proměňovány v prostoru. Poprvé mohou být eurytmicky provedeny také básně z výuky cizích jazyků. V tónové eurytmii vypracováváme dvojhlasé melodie se stejným nápěvem; osvěživě a podnětně působí cvičení koncentrace a obratnosti (např. rychlá orientace v prostoru pomocí rozličných prvků forem). Z intervalů přichází oktáva.

Souběžně s výukou geometrie procvičujeme v 6.třídě složitější geometrické proměny forem a posuny forem v prostoru (trojúhelník, čtverec...). Tato cvičení naprosto zásadně podporují rostoucí schopnost orientace i abstrakce a dávají dítěti jistotu. V tomto věku začíná dosud ještě samozřejmá pohybová jednota pozvolna opouštět rovnovážný stav; pro koordinaci můžeme uplatnit rytmická a symetrická cvičení. V hláskové eurytmii začíná první vztah k dramatické sféře, a tím může být obohaceno a prohloubeno duševní prožívání. Všechna cvičení musí postupovat samozřejmě překonávání dosavadních možností pohybu a přitom dbáme na exaktnost projevu.

V souvislosti s výukou mateřštiny jsou v učební látce 7.třídy nyní jasnější jazykové odstíny (např. věty podmiňovací, střídavé cvičení lidských duševních nálad, jako smutek, radost, vážnost a především i veselost), které mohou žáci prožívat v eurytmickém pohybu a gestech. Komplikovanější geometrické proměny forem vnášejí řád, dávají pevnost a strukturu zvenčí. Touha věci uchopit a uspořádat podle principů je přirozenou motivací pro práci v tomto věku. Cvičení hlásková i hudební vyžadují od žáků větší soustředěnosti a spolupráci. Nejrozumnější formy dostávají povahu cvičení koncentrace a ve svém účinku se více dotýkají postavy, která má tendenci upadnutí do nečinnosti.

Důležitým úkolem je formou hry děti naučit naslouchat, rozlišovat mezi pohybem a klidem, vštípit jim základní disciplínu.

Všechny duševní a prostorové výrazové možnosti v 8.třídě jsou shrnuty ve větších dramatických básních (např. baladách, humoreskách). Základní zákonitosti eurytmického pohybu jsou natolik probrány, aby na nich mohlo být novou formou dále stavěno v 9. až 12. ročníku. Balady a humoresky s jejich silnými duševními kontrasty a polaritami odpovídají vnitřní situaci dítěte. V tónové eurytmii můžeme pracovat na větších skupinových formách, čímž se podněcuje a pěstuje sociální vzájemnost. Pro tento věk je vhodné střídání *dur* a *moll* plné napětí.

V 9. třídě dochází k výrazné změně metody. Co bylo dosud stále více pronikáno vědomím, je nyní nově uchopeno a utvářeno z hlediska poznání. Texty či hudební díla převádíme do zákonitých forem nebo je volně choreograficky zpracováváme. Usilujeme o dvojí: jednak prohloubit pohybové vzdělání žáků, kteří mají ovládnout pohybový výraz; jednak má mladý člověk eurytmii provádět a prožívat jako "expresionistické" umění. Obě hlediska jsou spolu úzce spjata.

Pedagogická cvičení nyní silněji přecházejí od koncentrace k dynamickým pohybům. Pohyb v prostoru se musí změnit z forem přísně geometrických ve formy umělecky volně utvářené. Výrazně ustupuje přejímání toho, co dělá učitel - ten dává prostor vnitřnímu zaujetí a tvořivé schopnosti žáků. Žáci se mají učit bděle a svébytně zacházet s jednotlivými prvky. Přísné geometrické formy se mění ve formy umělecké a volně sestavené. Učitel ustupuje do pozadí a dává žákovi prostor k jeho vlastnímu svobodnému, uměleckému pohybovému vyjádření.

V přemětu eurytmie jsou na I.stupni integrovány výstupy předmětu český jazyk literatura, jedná se zde především o prožtkovou práci s poezií a prózou, ovládání základních gramatických jevů a struktur a nonverbálního uměleckého zpracování mluveného slova.

Eurytmie je zahrnuta do předmětu Člověk a zdraví a spolu s Tělesnou výchovou splňuje požadované hodinové dotace dané RVP.

6.16.2. Vzdělávací strategie a rozvíjení kompetencí

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence k učení

- žáky vedeme cíleně k sebehodnocení i pozitivně kritickému hodnocení projevu ostatních
- individuálním přístupem k žákům maximalizujeme v tvůrčí činnosti jejich šanci prožít úspěch
- v rámci uměleckého procesu vedeme žáky k samostatnému pozorování a experimentování
- vedeme žáky k využívání osvojených poznatků z jiných předmětů v aplikaci přímé umělecko-eurytmické činnosti
- specifickými cvičeními napomáháme rozvíjet u žáků jejich vůli, cit i myšlenkové procesy, tak posilujeme jejich všeobecnou schopnost dalšího učení v současnosti i budoucnosti
- umožňujeme žákům ve vhodných případech realizovat vlastní nápady, podněcujeme jejich tvořivost
- vedeme žáky k samostatnému uchopení a realizaci uměleckého zpracování daného tématu

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence k řešení problémů

- vedeme žáky k tomu, aby sami poznali smysl a cíl učení, aby měli pozitivní vztah k učení, posoudili, aby kriticky zhodnotili výsledky svého učení a diskutovali o nich
- prostřednictvím pozorování uměleckého zpracování daného tématu ostatních, vedeme žáky k poznání, že řešení a pojetí mohou být různá
- podněcujeme žáky k tomu, aby svobodně uměleckou cestou přistupovali k řešení zadaného tématu a tím rozvíjeli schopnost kreativity.
- v rámci skupinové umělecké práce vedeme žáky k tvůrčímu hledání společného řešení

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence komunikativní

- vedeme žáky ke vhodné komunikaci se spolužáky
- učíme žáky obhajovat a argumentovat vhodnou formou svůj vlastní názor a zároveň poslouchat názor jiných
- eurytmickým zpracováním poezie a hudby vedeme žáky k nonverbálnímu vyjádření obsahu
- necháváme žáky dojít k poznání, že umělecká práce může být možností mimoslovního dorozumění a má všeobecnou platnost
- rozšiřujeme slovní zásobu žáků o odborné pojmy
- pozitivně kritickým pozorováním cvičení a uměleckého zpracování dané tematiky u ostatních spolužáků, vedeme žáky k přesné a věcné formulaci vlastního pozorování dle předem stanovených kritérií

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence sociální a personální

- eurytmická skupinová cvičení vedou žáky k přirozenému hledání sociálních vazeb a podporují pozitivní sociální proces
- žáky vedeme ve cvičení k vzájemné podpoře

- žáky vedeme k respektování společně dohodnutých pravidel chování
- vedeme žáky k práci ve skupinách
- necháváme žáky prožít úspěchy v umělecké tvorbě a tak posilujeme jejich sebevědomí

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence občanské

- učíme žáky kultivaci vlastního vkusu a stylu jako smyslu pro harmonii a jeho obhajobě
- učíme žáky uznávání cizího tvůrčího snažení a respektu k němu

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence pracovní

- vedeme žáky k tomu, aby vytvářeli pozitivní vztah k uměleckým a pohybovým činnostem
- vedeme žáky k rozvíjení schopností pracovat na základě slovního návodu a předvedené ukázky
- vedeme žáky k rozvíjení schopností přiměřené pracovní výdrže při samostatné tvůrčí práci
- vedeme žáky k rozvíjení schopností posuzovat vlastní výsledek práce
- vedeme žáky k bezpečnému používání pomůcek ve vyučování
- vedeme žáky k vytrvalosti a soustavnosti při plnění zadaných úkolů,
- vedeme žáky k uplatňování tvořivosti a vlastních nápadů při pracovní činnosti na základě dříve poznanych a procvičených zákonitostí a dovedností.

6.16.3. Eurytmie - vzdělávací obsah předmětu

1. ročník

Očekávané výstupy RVP	Výstupy školy	Učivo	Přesahy a vazby, Průřezová témata
<p>(vždy výstupy předmětu Tělesná výchova)</p> <ul style="list-style-type: none"> - zvládá v souladu s individuálními předpoklady jednoduché pohybové činnosti jednotlivce nebo činnosti prováděné ve skupině; usiluje o jejich zlepšení - zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti 	<ul style="list-style-type: none"> - uvolněně rozvíjí síly přirozené nápodoby - rozlišuje základní formy v prostoru (kruh, oblé a přímé linie) - dokáže uchopit rozličné polarity pohybu - vnímavě naslouchá melodii - prožívá v pohybu poezii 	<p>Hlásková eurytmie</p> <ul style="list-style-type: none"> - pěstování kruhu jako základ pro uchopení celku - rozlišení rovných a oblých linií, (spirála) - jednoduché formy napodobování hlásek (vždy zahrnutý do pohádkových her formou obrazů) - rytmické střídání polarit pro zklidnění, rovnováhu a uchopení prostoru (chůze-běh , potichu – nahlas, nahoře-dole) - rytmická cvičení rukou, nohou, jednoduchá cvičení zručnosti a prstová cvičení, na kterých se vyvíjí jemná motorika dětí <p>Tónová eurytmie</p> <ul style="list-style-type: none"> - krátké pentatonické melodie, na nichž děti mohou uchopit základní kvality melodie a rytmu (v pohybu jde o střídání kroků velkých a malých, pomalých a rychlých apod.) - kvinta jako základní interval - krátké tanečky (<p>OSV1-11</p> <p>Hudební výchova – pentatonické melodie, tónová výška</p> <p>Kreslení forem</p> <p>Český jazyk- obsahy vyprávění</p> <p>Matematika – základní rytmy</p>

2. ročník

Očekávané výstupy RVP	Výstupy školy	Učivo	Přesahy a vazby Průřezová témata
-----------------------	---------------	-------	----------------------------------

<ul style="list-style-type: none"> - zvládá v souladu s individuálními předpoklady jednoduché pohybové činnosti jednotlivce nebo činnosti prováděné ve skupině; usiluje o jejich zlepšení - zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti 	<ul style="list-style-type: none"> - tvořivě rozvíjí fantazii a schopnost pozorování - rozlišuje v prostoru dva pravidelné kruhy a vnímá vztahy mezi nimi - zvládá jednoduché varianty kroků a skoků - rozvíjí jednoduché pohybové formy ve dvojicích - zvládá jednoduchá koordinací cvičení - vnímavě naslouchá melodii - zvládá cval stranou (tzv. kibiz) - naslouchá tónové výšce a melodii - prožívá poezii v pohybu 	<p>Hlásková eurytmie</p> <ul style="list-style-type: none"> - pohyb z jednoho kruhu přechází do dvou pravidelných kruhů, vznikají složitější formy přímých a oblých linií - cvičení "Já a Ty" rozvíjí vztahy ve dvojicích a v celku - rozličné podoby kráčení a poskoků („na příkladu různých zvířátek, správné držení těla - cvičení na koordinaci pohybů končetin - budování úcty k používaným pomůckám (koule, šátky, tyč, eurytmická hůlka) - pohybové eurytmické zpracování poetických útvarů - forma přímky, oblouku, spirály - základy eurytmické pojetí samohlásek <p>Tónová eurytmie</p> <ul style="list-style-type: none"> - krátké pentatonické melodie - interval kvinty - krátké tanečky ve dvou kruzích nebo ve dvojicích - cval stranou 	<p>OSV1-11</p> <p>Hudební výchova – zpěv pentatonika, tónová výška, melodie</p> <p>Český jazyk – vyprávění bajek a legend, úvod do psaní, recitace</p> <p>Matematika – rytmy</p> <p>Kreslení forem</p>
--	---	--	--

3. ročník

Očekávané výstupy RVP	Výstupy školy	Učivo	Přesahy a vazby Průřezová témata
<ul style="list-style-type: none"> - zvládá v souladu s individuálními předpoklady jednoduché pohybové činnosti jednotlivce nebo činnosti prováděné ve skupině; usiluje o jejich zlepšení - zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti 	<ul style="list-style-type: none"> - samostatněji se orientuje v prostoru - zvládá rytmická a koordinací cvičení - prožívá poezii v pohybu - dokáže vyjádřit gesta pro samohlásky - rozlišuje gesta pro některé souhlásky - rozvíjí schopnost cvičení s koulí popř. jinými pomůckami - vnímavě naslouchá a reaguje na 	<p>Hlásková eurytmie</p> <ul style="list-style-type: none"> - rytmické pohyby s verši a hudbou - rozlišování otázky a odpovědi v hudbě a v poezii (zavíjející se spirála otázky a rozvíjející se spirála odpovědi) - první samostatné poznávání gest hlásek - cvičení samohlásek - pokračování v cvičeních obratnosti a koncentrace - forma trojúhelníku, čtverce a lemniskáty 	<p>OSV1-11</p> <p>Hudební výchova – zpěv, tónová výška, melodie, základy taktu, rytmika</p> <p>Kreslení forem</p> <p>Český jazyk – tematika vyprávěcí látky, samohlásky a souhlásky, recitace</p>

	melodii	<ul style="list-style-type: none"> - pohybově eurytmické zpracování poetických útvarů - pedagogická cvičení Tónová eurytmie <ul style="list-style-type: none"> - krátké melodie, písně a lidové skladby - kvinta, mollová a durová tercie - seznámení se stupnicí C-dur - rytmus, takt, melodie - seznámení 	
--	---------	--	--

4. ročník

Očekávané výstupy RVP	Výstupy školy	Učivo	Přesahy a vazby Průřezová témata
<ul style="list-style-type: none"> - zvládá v souladu s individuálními předpoklady jednoduché pohybové činnosti jednotlivce nebo činnosti prováděné ve skupině; usiluje o jejich zlepšení - zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti 	<ul style="list-style-type: none"> - tvořivě rozvíjí fantazii při orientaci v prostoru- rozlišuje gesta jednotlivých hlásek - dokáže rozlišit hudební rytmy - rozvíjí koordinační cvičení s měděnou tyčí, koulí aj. - rozvíjí zrcadlové formy v pohybu s verši a hudbou 	Hlásková eurytmie <ul style="list-style-type: none"> - forma verše (abab,abba..) - procvičování aliterace - zrcadlové formy - úvod do cvičení s měděnými tyčemi pro rozvíjení zručnosti a rychlosti - forma čtverce v rozličných variantách, lemniskáta s křížením - forma trojúhelníku, čtverce a lemniskáty v prostoru ve frontální pozici - pedagogická cvičení Tónová eurytmie <ul style="list-style-type: none"> - hudební rytmy - dlouhé a krátké tóny - základní intervaly –prima, tercie, kvinta - v hudebním doprovodu tónina moll a dur - procvičování celého taktu - procvičování stupnice C-dur 	OSV1-11 GLO1 – Evropa a svět nás zajímá GLO2 – Objevujeme Evropu a svět GLO3 – Jsme Evropané Hudební výchova – zpěv, takt, rytmika, Český jazyk – témata vyprávěcí látky – severská mytologie, aliterace, recitace Kreslení forem

5. ročník

Očekávané výstupy RVP	Výstupy školy	Učivo	Přesahy a vazby Průřezová témata
<ul style="list-style-type: none"> - zvládá v souladu s individuálními předpoklady jednoduché pohybové činnosti jednotlivce nebo činnosti prováděné ve skupině; usiluje o jejich zlepšení - zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti 	<ul style="list-style-type: none"> - tvořivě rozvíjí pohyb ve složitějších formách v prostoru - rozlišuje gramatické prvky v textu a reaguje na ně pohybem - rozlišuje hlásky v textech z cizích jazyků - zvládá cvičení koncentrace a obratnosti - rozvíjí uchopování taktu, rytmu a melodie - na hudbu reaguje odpovídajícím způsobem 	<p>Hlásková eurytmie</p> <ul style="list-style-type: none"> -- rozvíjení složitějších geometrických forem (geometrické obrazce, hvězdy, spirála, osmička ...), harmonická osmička - prostorové rozvíjení jazykových prvků (verbálního projevu): podstatné jméno (konkrétní, abstraktní), sloveso (aktivní, pasivní) - odpovídající pohyby ke všem hláskám jsou spojovány ve slova - cvičení na koncentraci a rychlou orientaci v prostoru - složitější cvičení s měděnou tyčí - složitější rytmické pohyby s verši a hudbou (např. daktyl, hexametr) - energický tanec a tanec míru - umělecké ztvárnění charakteristických kvalit kulturních epoch - zpracování krátkých cizojazyčných básní - pedagogická cvičení <p>Tónová eurytmie</p> <ul style="list-style-type: none"> - dvojhlasé melodie, kánon - intervaly (prima, tercie, kvinta, oktáva) - takt, melodie, rytmus - krátké klasické hudební skladby 	<p>OSV1-11</p> <p>GLO1 – Evropa a svět nás zajímá</p> <p>GLO2 – Objevujeme Evropu a svět</p> <p>GLO3 – Jsme Evropané</p> <p>MUL1 – Kulturní difference</p> <p>Hudební výchova – zpěv, rytmus, takt, melodie, základy hudební teorie</p> <p>Člověk a svět - kulturní epochy lidstva, orientace v prostoru</p> <p>Anglický a německý jazyk- recitace, poezie</p> <p>Český jazyk – základy gramatiky, recitace, obsahy vyprávěcí látky – mytologie řecká, egyptská a perská</p> <p>Matematika – základy geometrie, zlomky ve vztahu k taktu</p>

6. ročník

Očekávané výstupy RVP	Výstupy školy	Učivo	Přesahy a vazby Průřezová témata
<ul style="list-style-type: none"> - aktivně vstupuje do organizace svého pohybového režimu, některé pohybové činnosti zařazuje pravidelně a s konkrétním účelem - uplatňuje vhodné a bezpečné chování i v méně známém prostředí sportovišť, přírody, silničního provozu; předvídá možná nebezpečí úrazu a přizpůsobí jim svou činnost - zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti a tvořivě je aplikuje - sleduje určené prvky pohybové činnosti a výkony, eviduje je a vyhodnotí 	<ul style="list-style-type: none"> - zvládá proměny forem v prostoru - zvládá koordinační cvičení horních a dolních končetin - rozvíjí naslouchání dvojhlasým skladbám - rozvíjí cvičení obratnosti s měděnou tyčí - zvládá nakreslit procvičované prostorové formy - zvládá sociální formy s koulí 	<p>Hlásková eurytmie</p> <ul style="list-style-type: none"> - geometrické proměny forem (prostorové přesunování geometrických tvarů pomáhá rozvíjet orientaci a abstraktní vnímání) - cvičení s měděnou tyčí, házení ve dvojicích nebo větším počtu žáků - koordinační cvičení na spolupráci horních a dolních končetin - kreslení eurytmických forem - pohyby hlásek jsou vedeny k dramatičnosti, což prohlubuje duševní oblast dítěte (Goethe, Erben) -pedagogická cvičení -rytmus a protirytmus (např. anapest x daktyl) -úvod do trojdílného kráčení <p>Tónová eurytmie</p> <ul style="list-style-type: none"> - jednotlivé tóny a jejich gesta -variace kruhových forem- - horní a dolní hlas v rozdílných formách - intervaly ve vztahu k lidskému tělu, seznámení s tématem - rytmy v hudebním zpracování - rytmus, takt a melodie v nejrůznějších kombinacích 	<p>OSV1-11</p> <p>GLO1 – Evropa a svět nás zajímá</p> <p>GLO2 – Objevujeme Evropu a svět</p> <p>GLO3 – Jsme Evropané</p> <p>MUL1 – Kulturní difference</p> <p>Hudební výchova – rytmus, takt a melodie, zpěv dvojhlasů a kánonů, hra na hudební nástroj, hudební teorie,</p> <p>Matematika – geometrie</p> <p>Český jazyk – recitace, poezie, balady, dramatická výchova</p> <p>Dějepis</p>

7. ročník

Očekávané výstupy RVP	Výstupy školy	Učivo	Přesahy a vazby Průřezová témata
<ul style="list-style-type: none"> - aktivně vstupuje do organizace svého pohybového režimu, některé pohybové činnosti zařazuje pravidelně a s konkrétním účelem - uplatňuje vhodné a bezpečné chování i v méně známém prostředí sportovišť, přírody, silničního provozu; předvídá možná nebezpečí úrazu a přizpůsobí jim svou činnost - zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti a tvořivě je aplikuje- sleduje určené prvky pohybové činnosti a výkony, eviduje je a vyhodnotí 	<ul style="list-style-type: none"> - zvládá proměny forem v prostoru - zvládá koordinační cvičení horních a dolních končetin - rozlišuje prostorové uspořádání jednotlivých tónů - rozvíjí naslouchání dvojhlasým skladbám - rozvíjí cvičení obratnosti s měděnou tyčí - zvládá nakreslit procvičované prostorové formy - zvládá spolupráci ve skupinách; aktivně se podílí na tvorbě forem 	<p>Hlásková eurytmie</p> <ul style="list-style-type: none"> - výrazové formy charakterizující duševní nálady (přání, smutek, klid, úžas ...) v hudbě i v jazyce (kratší balady, humoresky), gesta pro výraz sympatie a antipatie - složitější procesy (posuny) různých obrazců - cvičení s měděnou tyčí pro korekci nesprávného držení těla - rozličná cvičení koncentrace a obratnosti - rytmická a symetrická cvičení - trojdílný krok jako výraz harmonické chůze - jednoduchá sociální cvičení v prostoru - pedagogická cvičení - rytmus a protirytmus, složitější variace - řady hlásek <p>Tónová eurytmie</p> <ul style="list-style-type: none"> - jednotlivé tóny a jejich prostorové uspořádání - složitější skladby ve variacích (Beethoven, Schubert, Telemann...) - horní a dolní hlas v rozdílných formách - - rytmus, takt, melodie - stupnice - intervaly 	<p>OSV1-11</p> <p>Hudební výchova – hudební teorie, hra na nástroj, intervaly, vícehlasé zpěvy</p> <p>Tělesná výchova – cvičení pro správné držení těla, týmový sport a jeho pravidla</p> <p>Matematika – geometrie, geometrické zpracování obrazců</p> <p>Český jazyk – recitace, sloh</p>

8. ročník

Očekávané výstupy RVP	Výstupy školy	Učivo	Přesahy a vazby Průřezová témata
<ul style="list-style-type: none"> - aktivně vstupuje do organizace svého pohybového režimu, některé pohybové činnosti zařazuje pravidelně a s konkrétním účelem - uplatňuje vhodné a bezpečné chování i v méně známém prostředí sportovišť, přírody, silničního provozu; předvídá možná nebezpečí úrazu a přizpůsobí jim svou činnost - zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti a tvořivě je aplikuje - sleduje určené prvky pohybové činnosti a výkony, eviduje je a vyhodnotí 	<ul style="list-style-type: none"> - dále rozvíjí složitější proměny forem v prostoru - zvládá trojdílný způsob kráčení - zvládá pohyby k jednotlivým intervalům - dále rozvíjí cvičení obratnosti s měděnou tyčí 	<p>Hlásková eurytmie</p> <ul style="list-style-type: none"> - prohlubování až doposud vyučovaných pohybů a prostorových forem, nové složitější prutorové formy - cvičení na rychlé změny pohybu i pozronosti - básně, které mají silné duševní nálady, kontrasty a dramatické prvky - napětí a uvolnění, pohyb a klid atd. - balady a humoresky - složitější rytmická cvičení a cvičení s měděnými tyčemi - cvičení harmonizující vůli - í řady hlásek - pedagogická cvičení, složitější skupinové variace v prostoru <p>Tónová eurytmie</p> <ul style="list-style-type: none"> - skupinové formy vycházející z intervalů - cvičení složitějších rytmů ve skupině (anapest, daktylus, koriambus atd.) - melodie, v nichž se často střídá dur a moll - mollové a durové stupnice <p>- intervaly ve vztahu k lidskému tělu – seznámení s tématem</p>	<p>OSV1-11</p> <p>Hudební výchova- zpěv, hra na nástroj, stupnice, životopisy skladatelů</p> <p>Tělesná výchova – cvičení pro správné držení těla, týmové sporty a dodržování jejich pravidel</p> <p>Český jazyk – recitace, poezie, sloh, životopisy básníků</p> <p>Matematika – geometrické zpracování nejrůznějších obrazců</p> <p>Biologie – seznámení se se stavbou kostry</p>

9. ročník

Očekávané výstupy RVP	Výstupy školy	Učivo	Přesahy a vazby Průřezová témata
<ul style="list-style-type: none"> - aktivně vstupuje do organizace svého pohybového režimu, některé pohybové činnosti zařazuje pravidelně a s konkrétním účelem - uplatňuje vhodné a bezpečné chování i v méně známém prostředí sportovišť, přírody, silničního provozu; předvídá možná nebezpečí úrazu a přizpůsobí jim svou činnost - zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti a tvořivě je aplikuje- sleduje určené prvky pohybové činnosti a výkony, eviduje je a vyhodnotí 	<ul style="list-style-type: none"> - rozvíjí umělecký náhled na pohyb v prostoru - tvořivě rozvíjí a v pohybu - - zapojuje rozličné složky své osobnosti - vnímavě zachází s vlastní postavou - zvládá cvičení na rozvoj koncentrace, vůle a rychlosti - rozvíjí pohyb ve složitějších skupinových formách - zvládá samostatně vytvořit jednoduchou formu k básni či hudební skladbě 	<p>Hlásková eurytmie</p> <ul style="list-style-type: none"> - choreografie, práce s prostorem - intenzivní práce na poezii, rozlišování básní a hledání jim odpovídajícího pohybového charakteru - vnímání a vědomé zacházení se stavbou a geometrií vlastní postavy - cvičení s měděnými tyčemi a koulemi, cvičení na rozvíjení koncentrace, vůle, rychlosti -pedagogická cvičení, složité prostorové formy -rytmy v nejrůznějších variacích <p>Tónová eurytmie</p> <ul style="list-style-type: none"> - harmonická stavba hudby a její pohybové vyjádření - dramatičnost v hudbě - pohybové rozlišení melodie a akordu -složitější skupinové formy a jejich choreografie -volné, širší rytmy, jasný - temný, forte - piano atd. -vícehlasy -takt, rytmus, tónová výška ve složitějších variacích a formách 	<p>OSV1-11</p> <p>Hudební výchova- životopisy skladatelů, hra na nástroj, hudební teorie, zpěv vícehlasů</p> <p>Tělesná výchova- cvičení na správné držení těla, týmové sporty s dodržováním pravidel, atletika, gymnastika</p> <p>Český jazyk – životopisy básníků</p> <p>Matematika – zpracování geometrických obrazců</p>

6.17. KRESLENÍ FOREM

6.17.1. Charakteristika předmětu

Podstatou pro waldorfskou školu specifického vzdělávacího oboru Kreslení forem je umění linie (čáry), jež vede k prožívání pohybových kvalit, tedy duševního pohybu na podkladě bezpředmětné formy – a rovněž naopak: k prožívání formy jako stopy pohybu. Cílem tohoto předmětu je harmonizovat smyslové pohybové vnímání v souvislostech celé lidské bytosti.

Pohyb zachycený ve formě – nikoliv však v ní ustrnulý – prožívají děti v raném školním věku nejprve také na základě vlastního tělesného pohybu (kreslí formy rukama ve vzduchu, nohama na podlaze, „chodí“ formu), později se prožívání formy stále více přenáší do jejich nitra. Ve vztahu formy k prostoru či k ploše se žáci učí objevovat zákonitosti vlastní vnitřní rovnováhy i rovnováhy světa kolem. V tomto aspektu je kreslení forem blízce spřízněno s eurytmií.

Na rozdíl od běžného předmětného kreslení se tedy tento předmět zabývá kvalitativním uchopením bezpředmětných forem jako tvůrčích principů.

Skutečnost, že kreslení forem je z hlediska provádění spřízněno s oblastí výtvarné výchovy, neomezuje jeho širokou působnost v dalších oblastech. Význam utváření linie se nejzřetelněji projevuje v psaní (podpůrná cvičení tzv. dynamického kreslení) a v geometrii, která je podporována cvičeními tzv. geometrie kreslené volnou rukou. V pracovním vyučování – v modelování, dřevořezbě, kovářství či kovotepectví – podporuje schopnost vtiskovat formu různým materiálům. V dramatické výchově a pohybové výchově podporuje rozvoj výrazu v tělesném pohybu – tedy schopnost gesta.

Pohybová podstata, umělecky tvůrčí ztvárnění a kvalitativní přístup – těmito svými základními rysy poskytuje kreslení forem celostní pedagogice účinný nástroj schopný prakticky oslovit a vzájemně harmonizovat volní, citovou i myšlenkovou úroveň vyvíjejícího se člověka.

Hlavní motivy a nástin obsahu vyučování

V 1. a 2. ročníku splňuje kreslení forem především úlohu průpravy a doprovodných cvičení při výuce psaní v rámci vzdělávacího oboru Český jazyk a literatura.

Od 3. do 5. ročníku je kreslení forem obecnějším základem pro geometrické úlohy v rámci vzdělávací oblasti Matematika a její aplikace.

Od 6. do 8. ročníku náleží do rámce vzdělávacího oboru Výtvarná výchova.

V 9. ročníku, kdy se proces kreslení stává přípravnou fází pro prostorovou práci s jinými materiály, lze jeho obsah smysluplně spojit se vzdělávací oblastí Člověk a svět práce.

1. stupeň - 1. období

Kreslení nebo utváření linií do obrazu jsou předchůdci vyučování psaní. Písmenka prožívají malí školáci nejdříve živě v obraznosti své formy. Tak zůstává dítě co možná nejdéle oddáno tvořivým silám svého organismu, nežli je vedeno k něčemu abstraktnějšímu. A čím bohatší byl umělecký život, jenž obklopoval malé dítě, tím radostněji a bděleji tíhne později k uchopení intelektuálních pojmů, jejichž znalost naše civilizace od něho požaduje.

1. ročník

chopíme linii jako stopu pohybu. Linie se objevuje ve dvou polárních možnostech: jako přímka a jako oblouk. Při kreslení má dítě prožít charakteristický rozdíl těchto dvou manifestačních forem: jednoznačný směr přímky vyžaduje a podporuje soustředění, myšlenkou řízenou vůli. Dynamická, k cíli nezaměřená „křivka“ ponechává individuální prostor – pocit určuje vůli. Během 1. ročníku se třídní učitel vrací k těmto základním formám v stále nových obměnách.

Dítě je tak stále více vedeno od prožívání forem k jejich utváření: ve cvičeních vertikálního zrcadlení formy (vlevo – vpravo) je dítě schopno samostatně dotvářet celek obrazem vzoru – vlevo od vertikály je vzor, vpravo dítě dotváří zrcadlový obraz.

2. ročník

Při kreslení forem má být pěstováno vnitřní nazírání tak, aby se na něm mohlo vyvíjet myšlení, aniž by sklouzlo do intelektualizace. Tuto schopnost vnitřního pohybu můžeme cvičit obdobně jako v 1. ročníku – ve cvičeních horizontálního zrcadlení formy (nahore – dole): dítěti předložíme pouze horní polovinu horizontální formy a ono samo musí hledat odpovídající doplnění dole. Dítě přitom musí „vnitřně ožít“ a předložený tvar vnímat jako něco „nehotového“. Cílem tedy je, aby dítě ve své představě (a přirozeně i na papíře) doplnilo a dokončilo, co je nedokončené, nehotové.

3. ročník

V návaznosti na osově symetrie budeme cvičit volné „asymetrické symetrie“. U těchto cvičení se už nejedná o symetrii, která spočívá na vztazích „vpravo – vlevo“ nebo „nahore – dole“, ale o formy, které se rozvíjejí ze svého středu na tři strany (ven) a k nimž má dítě najít dotvářející formy, které vedou dovnitř. Cílem je, aby byla opět nastolena rovnováha a harmonie ve vztahu uvnitř a vně. To podporuje větší samostatnost a pohyblivost představ, které se začínají rozvíjet teprve s devátým rokem.

Rozvíjíme cit pro okolí formy: forma nežije sama o sobě, ale utváří také své okolí. Zde se výrazně uplatňují dostatečné zkušenosti dětí s barvami, které získaly při akvarelovém malování.

Tím se v dítěti rozvíjí cit pro styl: jde přece o to, aby rozvíjelo svou schopnost nalezlo odpovídající formu. Tato cvičení jsou zároveň vhodná pro vytváření vnitřních prostorových představ, které pomáhají kvalitativně připravit na geometrii.

1. stupeň -2. období

4. ročník

Po 10. roce jde také o to, aby se pozornost žáků obrátila na formy v jejich okolí. Co doposud kreslili volným způsobem – bez předmětného spojení, to nacházejí nyní jako formy kolem sebe.

V procesu proměny forem dále rozvíjíme prostorovou představivost dítěte. Křížením a protínáním linií silně oslovujeme vědomí dítěte. Tím u něj také podporujeme schopnost koncentrace.

V tomto školním roce nabízí východiska pro kreslení forem látka k vyprávění (severská mytologie): v jednodušších proplétaných pásech a uzlových motivech (rytiny písma, na brožích a náramcích; zdobení helem, zbraní, lodí; keltské a langobardské proplétané motivy). S těmito motivy přichází nové téma – „vpředu a vzadu“.

V této souvislosti můžeme vázat také lodní uzly a potom je i nakreslit. Není na škodu, když dále vytváříme formy vycházející z kruhu, ale stejně dobře lze vycházet z trojúhelníku, čtverce, pětiúhelníku a šestiúhelníku.

5. ročník

V 5. ročníku převádíme kreslení forem do základů geometrie. Opět můžeme začít s elementárními polaritami kruhu a přímky. Žáci pracují bez kružítky a pravítka, tedy „volnou rukou“. Jednotlivá cvičení akcentují pohyblivou proměnlivost geometrických forem. Přestože se v této „geometrii volné ruky“ jedná o nejelementárnější zážitky, je velmi plodné nechat žáky procítit něco právě z této dimenze, která přesahuje prospěšnou a praktickou stránku běžné geometrie. Bude to o to snadnější, když se podaří, aby kromě působících zákonitostí geometrie děti procítili také krásu jejích tvarů a přísně určenou souhru jejích vzájemných vztahů.

Je možné pokračovat v kreslení forem, souvisejících s látkou k vyprávění (Mezopotámie, Indie, Egypt, Řecko).

V předmětu kreslení forem jsou na I. stupni (v rámci 1. a 2. ročníku) integrovány výstupy předmětu český jazyk literatura, jedná se zde především o přípravu, základy a procvičování správné techniky psaní.

6. ročník - 8. ročník

S dosažením 12. roku života, začínajícím pubertálním růstovým skokem, růstem svalů a šlach, získává dítě jiný poměr ke gravitačním silám. Tím vzniká pro kreslení forem nové téma: utváření plochy pomocí světla a stínu. Proplétané motivy už ve čtvrtém ročníku vyžadovaly v kresbě prostorové vnímání; to nyní rozvíjíme tím, že linie se stává hranicí světla a stínu. Ocítáme se tedy v dialogu polarit světla a temnoty, uvolnění a zhuštění, výšky a hloubky, lehkosti a tíhy. Díky tomu vystupují geometrické aspekty forem opět v nových souvislostech, v nových významech.

Stále složitější formy (např. z langobardského umění) by neměly být (ani učitelem) pouze reprodukovány – na individuální utváření formy je kladen důraz především. V tomto období se nesmí z formy ztrácet pohyb a dynamika – forma se nesmí stávat ornamentem; přesto si může zachovat zákonitý řád.

Získané zkušenosti lze využít i při textilním zpracování jednodušších motivů v souvislosti s pracovním vyučováním (Člověk a svět práce).

9. ročník

Dosažené schopnosti individuálního utváření formy lze nyní využít pro pestrou práci s nejrůznějšími materiály. Drátěné prostorové formy mohou být vhodně kombinovány s textilními prvky. Dále se nabízí košíkářské techniky (pedig), práce s hlinou či se sádkou. V epoše kovotepectví a kovářství žáci zhotovují svou individuální absolventskou práci.

Tím však kreslení forem nekončí: I na středoškolském stupni waldorfské školy napomáhá dalšímu vědomému rozvoji tvořivých sil studentů.

6.17.2. Vzdělávací strategie a rozvíjení kompetencí

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence k učení

Učitel:

- vede žáky, aby propojovali spolupráci ruky a oka a se zlepšovali prostorovou orientaci a odhad,
- vede žáky k samostatnému pozorování a experimentování,
- vede žáky k využívání osvojených poznatků a dovedností z jiných předmětů (např. matematiky, dějepisu atd.) při praktických činnostech,
- vede žáky autentickému a objektivnímu poznávání okolního světa, k potřebné sebedůvěře, k pozitivnímu postoji a hodnotám ve vztahu k práci, technice a životnímu prostředí,
- cvičeními, která podporují motorické dovednosti a jejich opakováním, rozvíjí vůli žáků,
- individuálním přístupem k žákům maximalizuje jejich šanci prožít úspěch,
- umožňuje žákům ve vhodných případech realizovat vlastní nápady, podněcuje jejich tvořivost.

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence k řešení problémů

Učitel:

- vede žáky k poznání, že práce spolužáků a tedy řešení úkolů mohou být různé,
- nechává žáky svobodně uměleckou cestou přistoupit k řešení zadaného tématu a tím rozvíjí tuto schopnost kreativity.

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence komunikativní

Učitel:

- vede žáky k zážitku pracovních aktivit jako příležitosti seberealizace,
- vyvíjí u žáků schopnosti vyjádřit svůj prožitek a cíl svého snažení, zároveň je učí srozumitelně popsat výsledek své práce,
- nechává žáky dojít k poznání, jak umělecká práce může být možností mimoslovního dorozumění a má všeobecnou platnost,
- začleňuje metody kooperativního učení a jejich prostřednictvím vede žáky ke spolupráci při vyučování,
- rozšiřuje slovní zásobu žáků o odborné pojmy.

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence sociální a personální

Učitel:

- vede žáky k práci ve skupinách, využívá vzájemnou pomoc při učení,

- nechává žáky prožít úspěchy v umělecké tvorbě a tak posiluje sebevědomí žáků méně schopných v jiných předmětech,
- vyvozuje sociální kompetenci na praktických cvičeních a úkolech.

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence občanské

Učitel:

- učí žáka kultivaci vlastního vkusu a stylu jako smyslu pro harmonii a jeho obhajobě,
- učí žáka uznávání cizího tvůrčího snažení a respekt k němu,
- ve výuce klade důraz na prožitek činnosti.

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence pracovní

Učitel:

- vede žáka, aby vytvářel pozitivní vztah k uměleckým a manuálním činnostem,
- vede žáka k rozvíjení schopností pracovat na základě slovního návodu a předvedené ukázky,
- vede žáka k rozvíjení schopností přiměřené pracovní výdrže při samostatné tvůrčí práci,
- vede žáka k rozvíjení schopností posuzovat vlastní výsledek práce a porovnávat s prací ostatních,
- vede žáka k používání vhodných pracovních nástrojů, nářadí a pomůcek při práci i v běžném životě,
- vede žáka k vytrvalosti a soustavnosti při plnění zadaných úkolů,
- vede žáka k uplatňování tvořivosti a vlastních nápadů při pracovní činnosti.

6.17.3. Kreslení forem - vzdělávací obsah předmětu

1.stupeň

Očekávané výstupy RVP	Výstupy školy	Učivo	Přesahy a vazby, Průřezová témata
Od elementárních forem k základu písma (výstupy - Český jazyk) - zvládá základní hygienické návyky spojené se psaním - píše správné tvary písmen a číslic, správně spojuje písmena i slabiky; kontroluje vlastní písemný projev	<ul style="list-style-type: none"> - prožívá a vnímá pohybové kvality elementárních bezpředmětných forem - vytvoří osově symetrický obraz k danému vzoru (vertikálně i horizontálně) - promění formu oblou v hranatou a naopak - doplní chybějící část horizontálně nebo vertikálně symetrické formy 	1. ROČNÍK - příčka (svislá, vodorovná, šikmá) a oblouk v mnohonásobných obměnách s důrazem na rytmus formy - jednoduché oblé a hranaté formy - v sobě uzavřené formy: trojúhelník, kruh, ovál (elipsa), osmička (lemniskáta) - spirála: zavíjení a rozvíjení - jednodušší hvězdy - vertikální symetrie (zrcadlení vlevo-vpravo) - kreslení jako předcvičení k psaní (dynamické kreslení) 2. ROČNÍK - rytmická cvičení s elementárními formami - rozvíjení dynamického kreslení - snadné proměny forem (oblé v hranaté a naopak) - horizontální symetrie (zrcadlení nahoře - dole) - symetrie osová, čtyřstranná symetrie - jednoduché copy (splétané pásy) - lemniskáty a jejich variace	OSV1- Rozvoj schopností poznávání OSV2- Sebepoznání a sebepojetí OSV5- Kreativita OSV8 - Komunikace Český jazyk – nácvik tiskacího písma Matematika- psaní číslic, geometrické tvary Výtvarná výchova – barevné vyjádření a zpracování forem Eurytmie - formy v pohybu, příčka, oblouk, kruh, čtverec, trojúhelník Pracovní výchova - pletení Tělesná výchova – kruhové hry
Geometrie volné ruky (Výstupy - Matematika - geometrie v rovině a prostoru) - rozezná, pojmenuje, vymodeluje a popíše základní rovinné útvary a jednoduchá tělesa; nachází v realitě jejich reprezentaci - porovnává velikost útvarů, měří a odhaduje délku úsečky - rozezná a modeluje jednoduché souměrné útvary v rovině	<ul style="list-style-type: none"> - vnímá vztah „uvnitř a vně“ jako pohybovou kvalitu; okolí formy utváří jako její organickou součást - dotváří středově orientované formy do harmonického celku - vnímá prostor „vpředu“ a „vzadu“ a dokáže jej ve formě znázornit - tvořivě proměňuje výrazový charakter formy (proměňuje složitější formu oblou v hranatou, dokáže oblou formu či její část překreslit do formy hranaté, pětiúhelníkové, šestiúhelníkové) - volnou rukou přesně kreslí elementární geometrické obrazce a dokáže je pojmenovat 	3. ROČNÍK - uvnitř a vně: cvičení asymetrické symetrie - okolí a střed formy 4. ROČNÍK - vpředu a vzadu: cvičení křížení a protínání forem - jednoduché uzly - k daným formám hledat doplnění do celku, nedokonalé zdokonalit, završit - proměňovat: oblé v hranaté, hranaté v oblé, čtyřnásobné v pětínásobné apod. (geometrické aspekty forem) - formy z keltské a langobardské kultury 5. ROČNÍK - geometrie volné ruky: cvičení elementárních geometrických obrazců - spirály, spirálové pásy, spirálová pečeť	OSV1 Rozvoj schopností poznávání OSV2 – Sebepoznání a sebepojetí OSV3 Seberegulace a sebeorganizace OSV5 - Kreativita OSV 6 – Poznávání lidí OSV8-11 MUL1-3 Český jazyk – zdokonalování techniky psaní písma Matematika -

		- formy stahovat a uvolňovat - formy z řecké a etruské kultury	geometrie Člověk a svět- formy staroseverské kultury a starých kulturních epoch lidstva, starořecké formy a reliéfy Výtvarná výchova . barevné zpracování forem Eurytmie prostorové formy v pohybu, princip zrcadlení a proplétání Pracovní výchova – pletení, háčkování, tkání
--	--	---	---

2.stupeň

Očekávané výstupy RVP	Výstupy školy	Učivo	Přesahy a vazby, Průřezová témata
Umění formy (výstupy - Výtvarná výchova) - užívá vizuálně obrazná vyjádření k zaznamenání vizuálních zkušeností, zkušeností získaných ostatními smysly a k zaznamenání podnětů z představ a fantazie - užívá prostředky pro zachycení jevů a procesů v proměnách a vztazích; - vybírá, kombinuje a vytváří prostředky pro vlastní osobité vyjádření; ... - ověřuje komunikační účinky vybraných, upravených či samostatně vytvořených vizuálně obrazných vyjádření v sociálních vztazích; ...	- zachovává geometrický řád formy jako pohyblivý princip - dokáže proměnit geometrické aspekty forem utvářením plochy světla a stínu - samostatně proměňuje a utváří individuální výraz formy	6. ROČNÍK - obtížnější proměny lemniskáty - formy z langobardského a irského umění 7. ROČNÍK - utváření plochy světla a stínu - obtížnější uzlové motivy - vyšší řady splétaných copů (pásů) - langobardské a keltské kříže - linie s geometrickým zaměřením 8. ROČNÍK - prohloubení rytmu (rytmizování rytmu) - hledání výrazu linie - formy provedené textilními prostředky (vyšívání, vázání, splétání)	OSV1- 11 GLO1-3 MUL1-4 Matematika –geometrie Zeměpis, dějepis – kulturní dědictví evropských zemí, Asie, Ameriky, Afriky a Austrálie Eurytmie- prostorové formy v pohybu a jejich proměny, skupinové i individuální zpracování Pracovní vyučování – výraz formy a její zakotvení ve výrobku Hudební výchova – prožívání rytmu
Umění formy v prostoru a ve hmotě (výstupy - Člověk a svět práce) - provádí jednoduché práce s technickými materiály a dodržuje technologickou kázeň	- individuálně utvářené formy je schopen přenést do různých materiálů i v prostorových modelech	9. ROČNÍK - složité uzly jako pásy a pečeti - prohloubení užití barvy	OSV1- 11 GLO1-3 MUL1-4 Matematika –geometrie

<ul style="list-style-type: none"> - řeší jednoduché technické úkoly s vhodným výběrem materiálů, pracovních nástrojů a nářadí - organizuje a plánuje svoji pracovní činnost - užívá technickou dokumentaci, připraví si vlastní jednoduchý náčrt výrobku 		<ul style="list-style-type: none"> - prostorové uzly, prostorové modely (drátěné) - provedení forem v dalších materiálech: vypalovaná keramika (kachle), rytí v sádře (splétané pásy), kovotepectví, kovářství apod 	<p>Zeměpis, dějepis – kulturní dědictví evropských zemí, Asie, Ameriky, Afriky a Austrálie</p> <p>Eurytmie- prostorové formy v pohybu a jejich proměny, skupinové i individuální zpracování</p> <p>Pracovní vyučování – výraz formy a její zakotvení ve výrobku</p>
--	--	---	---

6.18. ČLOVĚK A SVĚT PRÁCE – Pracovní vyučování

6.18.1.Charakteristika vzdělávací oblasti

Vzdělávací obsah této oblasti je realizován v průběhu celého základního vzdělání a je určen všem žákům (tedy chlapcům i dívkám bez rozdílu).

Oblast Člověk a svět práce postihuje široké spektrum pracovních činností a technologií, vede žáky k získání dovedností v různých oborech lidské činnosti a přispívá k vytváření životní a profesní orientace žáků. Pracovní výchova je úzce propojena s uměleckou výchovou a probuzené tvůrčí schopnosti se v pracovních činnostech mnohostranně uplatňují. Vytváření smysluplných a estetických výrobků a prací posiluje vůli a cit, rozvíjí představivost, smysl pro celek i detail, má rozhodující vliv na pracovní inteligenci. Žáci se učí pracovat s různými materiály a osvojují si základní pracovní dovednosti a návyky. Učí se plánovat, organizovat a hodnotit pracovní činnost samostatně i v týmu. Ve všech tematických okruzích jsou soustavně vedeni k dodržování zásad bezpečnosti a hygieny při práci.

Koncepce vzdělávací oblasti Člověk a svět práce vychází z konkrétních životních situací, v nichž žáci přicházejí do přímého kontaktu s lidskou činností a technikou v jejich rozmanitých podobách a širších souvislostech. Praktická činnost je ve zvýšené míře zastoupena i ve výuce jiných předmětů a umožňuje žákům získat nejen zručnost, ale díky vlastnímu úsilí i představu o ceně lidské práce a úctu k produktům pracovní činnosti. Žáci se seznamují s pracovními činnostmi tak, jak vznikaly v průběhu vývoje společnosti, získávají úctu k úsilí a umu předcházejících generací. Mají pocit sounáležitosti s předcházejícími i budoucími generacemi a učí se porozumět procesům probíhajícím ve světě, v přírodě a společnosti. Stejně jako v ostatních předmětech jsou dané pracovní činnosti cíleným pedagogickým záměrem, který důsledně sleduje zdravý vývoj žáka a napomáhá jeho dalšímu osobnostnímu rozvoji.

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru Člověk a svět práce je na prvním stupni rozdělen na čtyři tematické okruhy Práce s drobným materiálem, Konstrukční činnosti, Pěstitelské práce a Příprava pokrmů.

Na druhém stupni jsou realizovány tematické okruhy Práce s technickými materiály, Pěstitelské práce, Příprava pokrmů, Svět práce.

Hlavní motivy a nástin obsahu vyučování

1. období (1.-3- ročník)

V 1. období je úkolem učitele převést dítě od hry k práci. Při pracovních činnostech je rozvíjena vědomá činnost a zručnost obou rukou. Děti pracují s ovčím rounem, vlnou, včelím voskem, papírem a dalšími přírodními materiály. Žáci se učí plést nejprve hladce, později obrace. Pravidelným pletením žáci necvičí pouze šikovnost svých prstů, ale především kultivují jemnou motoriku, která pak slouží při nácvičení psaní i k všeobecnému rozvoji schopnosti myšlení. Žáci v pletení postupují od jednodušších ke složitějším výrobkům, ve 2. ročníku pletou jednoduché postavičky a maňásky, v dalším ročníku si žáci osvojují základní techniky háčkování, háčkují či pletou např. čepice či další výrobky složitějšího rázu. Žáci se učí základům vyšívání a šití.

Ve specifických projektech se zabývají žáci v průběhu roku pěstitelskými pracemi.

2. období (4.-5. ročník)

Ve 2. období je rozvoj jemné motoriky dále zjemňován a rozvíjen kultivací techniky vyšívání, žáci se učí specificky křížkové vyšívce, která v rámci rukodělných činností podporuje v žácích proces individualizace. V této fázi vývoje žák začíná vědomě uchopovat smysl funkce výrobku a dokáže mu dát patřičný tvar na základě vlastní představy..

V 5. ročníku je žák veden k dalšímu prohlubování a zdokonalování zručnosti jemné motoriky, je zavedena technika pletení dokola s pěti jehlicemi, žáci pletou ponožky či rukavice, zdokonalují se v technikách ručního šití, vytváří složitější výrobky denní potřeby (tašky, jednoduché kostýmy pro potřeby dramatické výchovy atp. Žáci se nově seznamují s řemeslnými činnostmi, konkrétně s dřevořezbou, kde se učí základům práce s řezbářským nožem, učí se opracovávat dřevo zvenčí, tvarovat konvexní formy. Ve specifických projektech se zabývají žáci v průběhu roku pěstitelskými pracemi.

2. stupeň

Na 2. stupni se žáci v rámci rukodělných činností učí stále samostatnějšímu plánování, návrhu, časovému rozvržení, uskutečnění i zhodnocení vlastní práce.

Do **6. třídy** zařazujeme šití panenek nebo zvířat z látky (filcu). Žáci dostávají možnost uplatnit svou představivost a pokusit se ji uskutečnit v konkrétním výrobku. Žák si navrhne vlastní střih a má za úkol z něj vyrobit zvolený výrobek- zvíře či postavičku, je veden ke korekci nepřesností, případně novému začátku tak, aby měl v závěru výrobek odpovídající podobu. Tento proces je značně náročný a je pro žáky této věkové skupiny náležitou výzvou k uplatnění a srovnání představy a skutečnosti. V řemeslných činnostech se vytvářejí konvexní i konkávní formy, rovné i oblé. Pracuje se zevně v tangenciálním řezu, probíhající k letokruhům ve směru tangenty. Žáci se seznamují s prací s dlátem. V projektech se žáci věnují pěstitelství.

V **7. třídě** se dále žáci zdokonalují v technikách šití, konkrétně jsou vedeni k výrobě obuvi. V řemeslných činnostech si žáci nyní mají možnost využít znalostí z fyziky- mechaniky k výrobě pohyblivých hraček. Důraz je kladen na pečlivost při opracovávání, podporu svobodné výtvarné tvořivosti a vlastní fantazie s ohledem na zachování funkčnosti výrobku. Žáci se učí pracovat s dalšími nástroji jako je např. pila atp. V projektech se žáci věnují pěstitelství.

V **8. a 9. třídě** je dále rozvíjena schopnost porozumění pro příčinu a následek a tím potřeba porozumět mechanice strojů, jejich stavbě a funkci. Žáci se učí technice šití na stroji, správnému vzetí míry, tvoření střihů oblečení, stehování i vlastnímu šití, včetně obsluhy a technického zabezpečení šicího stroje. Kromě praktické činnosti se žáci rovněž seznamují s mechanismem šicího stroje. V oblasti dřevořezby a základů truhlářství žák prohlubuje a zdokonaluje své dovednosti v práci se dřevem na konkrétních výrobcích denní potřeb či uměleckém ztvárnění abstraktních či konkrétních tvarů. Při práci je kladen důraz na přesnost a samostatnost. Pravidelně se též žáci věnují pěstitelství.

V 9. třídě je zařazen do výuky projekt „Rukodělný týden“, ve kterém se žáci seznamují v praxi s dalšími řemesly -kovotepectvím, pletení košíků atp.

Na II. stupni jsou do oblasti člověk a svět práce integrovány výstupy oblasti člověk a příroda.

6.18.2. Vzdělávací strategie a rozvíjení kompetencí

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence k učení

Žáci jsou vedeni k:

- samostatnému a efektivnímu zacházení s pracovními materiály a k hledání vlastních učebních strategií
- využívání osvojených poznatků a dovedností z jiných předmětů (např. matematiky, fyziky, kreslení forem, atd.) při praktických činnostech
- samostatnému pozorování a experimentování
- autentickému a objektivnímu poznávání okolního světa, k potřebné sebedůvěře, k pozitivnímu postoji a hodnotám ve vztahu k práci, technice a životnímu prostředí
- poznání, že technika jako významná součást lidské kultury, je vždy úzce spojená s pracovní činností člověka

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence k řešení problémů

Žáci jsou vedeni k:

- samostatnému řešení problémů na základě získaných zkušeností a poznatků
- ověřování správnosti řešení problémů a aplikování těchto postupů v praktických situacích
- plánování své práce a překonávání překážek

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence komunikativní

Žáci jsou vedeni k:

- hodnocení vlastní práce i práce svých vrstevníků
- vyjadřování a formulování svých myšlenek, postojů a pocitů
- práci s technickou dokumentací (orientaci v pracovních postupech)
- ke spolupráci s druhými
- k schopnosti popisu pracovního procesu i jeho zhodnocení
- využívání odborných pojmů z okruhu prováděných prací
- pracují formou skupinové práce se zaměřením na způsoby komunikace ve skupině.

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence sociální a personální

Žáci

- pracují formou skupinové práce,
- je jim přitom poskytován prostor pro reflexi a sebereflexi projevů chování a jednání
- při pracovních činnostech si tříbí schopnost ovládat vlastní chování
- jsou vedeni k vzájemné pomoci, ohleduplnosti, úctě a upevňování dobrých mezilidských vztahů.
- prostřednictvím smysluplné práce získávají pocit sebejistoty, sebeúcty a pozitivní představu o sobě i o světě
- dostávají možnost zážitku pracovních aktivit jako příležitosti k seberealizaci

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence občanské

Žáci jsou vedeni k:

- vzájemnému soužití na základě rovných práv a povinností
- rozvíjení dovedností pohotově reagovat v nenadálých krizových situacích (poskytnutí účinné pomoci)
- ochraně zdraví i zdraví svých spolupracovníků
- přijímání nových rolí v pracovních skupinách a podílení se na kvalitě společné práce
- orientaci v různých oborech lidské činnosti, formách duševní a fyzické práce

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence pracovní

Žáci jsou vedeni k:

- pozitivnímu vztahu k práci a odpovědnosti za kvalitu svých i společných výsledků práce
- osvojení základních pracovních dovedností a návyků z různých pracovních oblastí
- organizování a plánování své práce
- používání vhodných pracovních nástrojů, náradí a pomůcek při práci i v běžném životě
- osvojení potřebných poznatků a dovedností významných pro jeho uplatnění, volbu vlastního profesního zaměření a pro další životní a profesní orientaci
- bezpečnému chování na pracovišti

- dodržování pravidel a respektování daných pracovních podmínek
- zhodnocení výsledků své pracovní činnosti z hlediska kvality, funkčnosti i z hlediska tradičních kulturních a estetických hodnot
- vytrvalosti a soustavnosti při plnění zadaných úkolů
- uplatňování tvořivosti a vlastních nápadů při pracovní činnosti

6.18.3. Člověk a svět práce - Pracovní vyučování - vzdělávací obsah předmětu

1. stupeň

Očekávané výstupy RVP	Výstupy školy	Učivo	Přesahy a vazby Průřezová témata
PRÁCE S DROBNÝM MATERIÁLEM -vytváří jednoduchými postupy různé předměty z tradičních i netradičních materiálů -pracuje podle slovního návodu a předlohy -vytváří přiměřenými pracovními operacemi a postupy na základě své představivosti různé výrobky z daného materiálu -využívá při tvořivých činnostech s různým materiálem prvky lidových tradic -volí vhodné pracovní pomůcky, nástroje a náčiní vzhledem k použitému materiálu -udržuje pořádek na pracovním místě a dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při úrazu (výstupy z českého jazyka) - porozumí mluveným pokynům přiměřené složitosti - respektuje základní komunikační pravidla v rozhovoru	- ovládá stříhání, skládání a vytrhávání papíru a práci s přírodninami - osvojí si základy pletení - osvojí si základy háčkování -osvojí si základy tkaní - osvojí si základy vyšívání -propedeutika základů krejčovství - získá dovednost modelovat a tvarovat - rozlišuje ovčí rouno a přízi -prakticky zažije a vyzkouší nějaké řemeslo (např. zpracování vlny od stříhání až po předení)	-jednoduché i složitější výrobky z papíru a přírodnin (ovčí rouno, příze, vosk apod.) -pletení hladce, obrace,okrajová oka, přidávání a ubírání ok, pletení s 5 jehlicemi -jednoduché i složitější pletené návrhy a výrobky (maňásci, čepice, ponožky nebo rukavice) -základní techniky háčkování, krátké sloupky, řetízky -jednoduché háčkované výrobky podle vlastního návrhu -základní techniky tkaní, např. na rámu, s karetkami, na hřebenevém stavu -jednoduchý tkaný výrobek -volný a křížkový steh, navlečení nitě do jehly, technika správného zapoštění - techniky ručního šití, přední, zadní, smykový steh, práce s křídou, špendlení, stehování a -jednoduché i složitější výrobky z včelího vosku a hlíny -seznámení se s tradičními řemesly, tradičními zemědělskými a stavebními postupy -praktické vyzkoušení některých řemesel	OSV 1-11 ENV2 – Základní podmínky života ENV4-Vztah člověka a prostředí Český jazyk – jemná motorika, psaní Člověk a svět –prvouka, řemesla, polní práce Kreslení forem-propřítané formy, křížky Výtvarná výchova –výběr barev výrobků, estetická stránka výrobků, modelování Matematika – počítání, míry a váhy
KONSTRUKČNÍ ČINNOSTI -zvládá elementární dovednosti a činnosti při práci se stavebnicemi -provádí při práci se stavebnicemi jednoduchou montáž a demontáž -pracuje podle slovního návodu, předlohy, jednoduchého náčrtu -dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při úrazu	-postaví model domku z přírodních materiálů - seznámí se s postupem stavby (základy, stěny, krov) PRÁCE SE DŘEVEM: -umí vyřezat jednoduchý předmět z kůry a dřeva - umí pracovat s nožem - umí dát výrobku povrchovou úpravu -seznámí se se základním nářadím	-stavba modelu obydlí podle vlastního návrhu -praktické vyzkoušení stavebních postupů PRÁCE SE DŘEVEM -práce s jednoduchými nástroji a nářadím -práce s nožem -základní druhy řezů a opracování materiálu -prožitky různých kvalit dřeva -jednoduché postupy opracování dřeva -jednoduché výrobky ze dřeva a kůry	OSV 1-11 GLO1-3 MUL1-3 ENV1-4 Člověk a svět – souvislost staveb s konkrétním prostředím, seznámení se s různými typy dřeva, stromů Český jazyk – sloh, pracovní postup Matematika – míry a váhy, geometrie

			<p>Výtvarná výchova – tvorba plánu domku, výtvarné zpracování domku</p> <p>Tělesná výchova – Bothmerova gymnastika</p> <p>Eurytmie – prostorové vnímání, prostorová představivost</p>
<p>PĚSTITELSKÉ PRÁCE</p> <ul style="list-style-type: none"> -provádí pozorování přírody, -zaznamená a zhodnotí výsledky pozorování - pečuje o nenáročné rostliny -provádí jednoduché pěstitelské činnosti, samostatně vede pěstitelské pokusy a pozorování -ošetřuje a pěstuje podle daných zásad pokojové i jiné rostliny -volí podle druhu pěstitelských činností správné pomůcky, nástroje a náčiní -dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při úrazu 	<ul style="list-style-type: none"> -rozpozná důležitost množství závlivky u pokojových květin -zažije přípravu pole, setí obilí, sklizeň, mláčení, mletí mouky a pečení chleba -rozlišuje čtyři druhy obilí -seznámí se s užíváním různých druhů zemědělského náčiní -dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce na poli 	<ul style="list-style-type: none"> - zalévání a pěstování pokojových květin - pozorování v procesu získávání potravin ze zemědělských plodin – na příkladu obdělávání vlastního pole, sklizeň a pečení chleba - zpracování obilí (sklizeň, mláčení, zbavování plev, mletí) - seznámení se se základními zemědělskými plodinami a jejich vegetačním cyklem 	<p>OSV 1-11</p> <p>ENV1, ENV2, ENV3, ENV4</p> <p>Člověk a svět- polní práce</p> <p>Český jazyk – postup práce, vyprávění zážitků, sloh</p> <p>Matematika – měření a vážení</p> <p>Výtvarná výchova – vývoj rostliny ze semene</p> <p>Pracovní výchova – zpracování slámy</p>
<p>PŘÍPRAVA POKRMŮ</p> <ul style="list-style-type: none"> -připraví tabuli pro jednoduché stolování -chová se vhodně při stolování -orientuje se v základním vybavení kuchyně -připraví samostatně jednoduchý pokrm -dodržuje pravidla správného stolování a společenského chování -udržuje pořádek a čistotu pracovních ploch, dodržuje základy hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc i při úrazu v kuchyni 	<ul style="list-style-type: none"> - umí připravit jídelní stůl - umí zachovat kulturu stolování -připraví jednoduchý pokrm - dokáže poskytnout první pomoc při menších úrazech 	<ul style="list-style-type: none"> -seznámení se s základy stolování -příprava jednoduchých pokrmů (pokud technické a hygienické podmínky školy dovolí) 	<p>Projekty – měsíční a roční slavnosti</p> <p>Člověk a svět – pečení chleba, dožínková slavnost</p>

2. stupeň

Očekávané výstupy RVP	Výstupy školy	Učivo	Přesahy a vazby, Průřezová témata
<p>PRÁCE S TECHNICKÝMI MATERIÁLY: ŘEZBÁŘSTVÍ A KOVOTEPECTVÍ</p> <p>-provádí jednoduché práce s technickými materiály a dodržuje technologickou kázeň</p> <p>-řeší jednoduché technické úkoly s vhodným výběrem materiálů, pracovních nástrojů a nářadí</p> <p>-organizuje a plánuje svoji pracovní činnost- užívá technickou dokumentaci, připraví si vlastní jednoduchý náčrt výrobku</p> <p>-dodržuje obecné zásady bezpečnosti a hygieny při práci i zásady bezpečnosti a ochrany při práci s nástroji a nářadím; poskytne první pomoc při úrazu</p>	<p>-dokáže pracovat podle náčrtu(plánku)</p> <p>-ovládá bezpečnost práce v dílně</p> <p>- umí upínat materiál</p> <p>-dokáže řezat, rašplovat, vyřezávat, brousit</p> <p>-umí zacházet s kovotepeckými nástroji</p> <p>-vyrobí si jednoduchý výrobek z kovu(hřebík,háček, skobu)</p> <p>-v praxi se seznámí se základy kovářství</p>	<p>-organizace práce</p> <p>-práce podle pracovního nákresu</p> <p>-práce u dílenského stolu-možnosti upnutí výrobku, bezpečnost, hygiena a pořádek na pracovišti</p> <p>-vlastnosti dřeva, a kovu jako pracovního materiálu</p> <p>-druhy dřev a kovů</p> <p>-práce s pomůckami, nářadím a nástroji pro ruční opracování dřeva a kovu</p> <p>-seznámení se s historií vzniku pracovních nástrojů</p> <p>-jednoduché pracovní postupy a operace-sekání, řezání, vyřezávání, měření, broušení, jednoduché spojování dřeva, hoblování</p> <p>-tvorba uměleckých a praktických výrobků ze dřeva</p> <p>-práce s kovotepeckými nástroji</p> <p>-jednoduchý výrobek z kovu (za studena)</p> <p>-praktické seznámení s tradičními řemesly využívajícími dřevo, kov,</p> <p>-jednoduché pracovní postupy s kovem (měď,železo...)</p>	<p>OSV1-11</p> <p>ENV1-4</p> <p>Fyzika – vlastnosti materiálů</p> <p>Biologie – druhy dřev a kovů</p> <p>Dějepis – historie řemesel</p> <p>Pěstitelství – zahradnické nářadí</p> <p>Matematika – geometrické náčrty, představivost, měření</p> <p>Výtvarná výchova – náčrty plánků výrobků, jejich estetické zpracování, příp. barevnost, kompozice</p> <p>Český jazyk – popis postupu</p> <p>Chemie -metalurgie</p>

	<p>6.třída</p> <ul style="list-style-type: none"> - seznámí se se základy techniky řezání ruční pilou - umí opracovat materiál rovným dlátem - zvládá udělat povrchovou úpravu výrobku 	<p>6. třída</p> <ul style="list-style-type: none"> - používání rovného dláta, pily, rašple, smirkového papíru - rovný a oblý řez -povrchová úprava výrobku 	
	<p>7. třída</p> <ul style="list-style-type: none"> - umí pracovat s dlátem - seznamuje se s měřením a přesným řezáním - zažije vytváření vypouklých a prohloubených tvarů na základě užití vlastní síly -seznámí se se základy mechanických principů - vytváří základní nákres 	<p>7. třída</p> <ul style="list-style-type: none"> -používá rovné dláto, řezbářská dláta a základní truhlářské nářadí - povrchová úprava výrobku - konvexní a konkávní tvary -základy mechanických principů" -základní principy pohyblivých a mechanických předmětů a hraček 	
	<p>8. třída</p> <ul style="list-style-type: none"> - umí vytvářet základní spoje -umí přesně a rovně řezat -dokáže pomocí nářadí vytvořit charakter výrobku - umí vytvořit nákres 	<p>8. třída</p> <ul style="list-style-type: none"> -používání základního truhlářského a řezbářského nářadí <p>Truhlářské výrobky:</p> <ul style="list-style-type: none"> - měření a rovné řezání - spojování jednotlivých dílů - opracování materiálu - finální povrchové úpravy <p>Řezbářské výrobky</p> <ul style="list-style-type: none"> -používání základního řezbářského nářadí -důraz na detail -opracovávání materiálu na základě individuálně zvoleného charakteru 	

	<p>9. třída</p> <p>Truhlářství.</p> <ul style="list-style-type: none"> -umí přesně měřit a řezat -dokáže zvolit správný spoj pro konkrétní výrobek - dokáže správně navrhnout funkčnost - umí vytvořit nákres <p>Řezbářství:</p> <ul style="list-style-type: none"> -umí vtisknout materiálu odpovídající charakter 	<p>9. třída</p> <p>Truhlářské výrobky:</p> <ul style="list-style-type: none"> -používá základní truhlářské nářadí, - seznámí se s fungováním elektrického nářadí -povrchová úprava odpovídající charakteru výrobku (lakování, moření, barvení, natírání, broušení, opalování) - výroba užitkových předmětů -použití materiálu k výrobě individuálně zvolených předmětů - složitější spoje <p>Řezbářské výrobky:</p> <ul style="list-style-type: none"> -používá řezbářské nářadí - použití materiálu k výrobě individuálně zvolených předmětů - cílené ztvárnění charakteru předmětu 	
	<p>Kovotepectví</p> <ul style="list-style-type: none"> -seznámí se se základy kovotepectví a opracování kovů - zhotoví výrobek 	<p>Kovotepectví:</p> <ul style="list-style-type: none"> -zpracování mědi - seznámení se s praktickým použitím kovu v životě, historie zpracování kovu -tepání misky pro použití v běžném životě -tepání šperků (a jiných užitkových a uměleckých předmětů), volná práce dle vlastního návrhu - návrh a promyšlení postupu výroby -příprava nástrojů pro tepání -seznámení se s různými druhy kovů -pěstování úcty k nástrojům 	

<p>PRÁCE S TECHNICKÝMI MATERIÁLY: ŠITÍ</p>	<p>6.třída</p> <ul style="list-style-type: none"> -osvojí si základy zhotovení přesného střihu -vytvoří figuru zvířete -dokáže vyrobit jednoduché doplňky oděvu 	<p>6.třída</p> <ul style="list-style-type: none"> -zhotovení návrhu, příprava střihu, výběr vhodné látky, přenesení střihu, stehování (přední, zadní, obrubovací steh) -formování a vycpávka vhodným materiálem -konečná úprava výrobku (výšivka, doplňky) -práce s kůží, provázky, dráty a jiným galanterním materiálem 	<p>6. třída</p> <p>OSV1-11 ENV1-4</p> <p>Dějepis – středověk, dobové kostýmy Člověk a svět – nauka o člověku a zvířatech (4. , 5. třída)</p> <p>Výtvarná výchova – výtvarný návrh střihů Matematika – práce s metrem, prostorová představivost Eurytmie – prostorová představivost</p>
	<p>7.třída</p> <ul style="list-style-type: none"> -osvojí si dovednosti s krejčovským metrem -orientuje se v historii obuvnictví a s používáním různých typů obuvi -dokáže vyrobit jednoduchou domácí obuv -navštíví obuvnickou dílnu -umí zpracovat ovčí rouno suchou jehlou 	<p>7.třída</p> <ul style="list-style-type: none"> -proměřování lidského těla a hledání souvislostí v poměrech jednotlivých vzdáleností -historie vzniku bot a jejich užití dle místa, potřeb a význam v různých historických obdobích -zdravotní rizika -zpracování návrhu, výběr materiálu, výroba střihu, vypracování a umělecké ztvárnění výrobku -filcování pomocí jehly-výroba obrázku či plastického předmětu (klíčenka, přívěsek, figurky) 	<p>7.třída</p> <p>OSV1-11 ENV1-4</p> <p>Dějepis – historie řemesel v Čechách, historie obuvnictví Výtvarná výchova – návrh střihů, barevné zpracování výrobku Matematika, Biologie – měření a poměry vzdáleností ve vztahu k lidskému tělu</p>

	<p>8.třída</p> <ul style="list-style-type: none"> -získá přehled o množství druhů tkanin -rozlišuje různost údržby výrobků zvláště při praní -má přehled o mačkání a doporučeních uvedených na výrobcích a chápe jejich význam a použití -osvojí si principy napařování a žehlení -osvojí si dle vlastních schopností základy šití na šlapacím stroji -získá základní dovednosti krejčovské -zhotoví si jednoduchý výrobek 	<p>8.třída</p> <ul style="list-style-type: none"> -výroba vlastního vzorníku látek -význam a použití informací na textilních výrobcích -použití žehličky, žehlicího prkna a technika napařování -historie a vynález šicího stroje -správný technologický postup šití na šicím stroji -jednoduché součásti šicího stroje -správný technologický postup šití na šicím stroji -nákres střihu, výběr materiálu, střih, stehování, kličkování -různé typy švů-vzorník stehů a švů -zhotovení jednoduchého výrobku (taška, vesta, zástěra) -výroba části kostýmu na divadelní představení (případně doplňků, též kulis) 	<p>8.třída</p> <p>OSV1-11 ENV1-4</p> <p>Český jazyk – popis pracovního postupu Zeměpis – bavlníkové plantáže v Asii Chemie, Člověk a svět – druhy vláken</p> <p>Fyzika – technologie Dějepis – historie vynálezů, šicího stroje Eurytmie – zručnost a pohyblivost práce rukou Výtvarná výchova – kresby návrhů, výběr barev Dramatická výchova – výroba kostýmů a kulis pro divadelní představení</p>
	<p>9.třída</p> <ul style="list-style-type: none"> -svoji si základy práce s košíkářským proutím -seznámí se se základy kartonáže a osvojí si základní vazačskou techniku 	<p>9.třída</p> <ul style="list-style-type: none"> -seznámení se se základními materiály a nástroji -pletení košíků různými způsoby-umělecké ztvárnění forem, barev -výběr materiálu -výroba desek, zpracování, různou výtvarnou technikou -přesné měření -práce s knihařským plátnem, lepidlem -ruční šití vazby -dokonalá finalizace výrobku 	<p>9.třída</p> <p>OSV1-11 ENV1-4</p> <p>Dějepis – vývoj knihtisku, historie tkaní a splétání Zeměpis – původ produktů výroby, Amerika, Indie (lýko, hedvábí, bavlna atd) Matematika – přesnost v měření Český jazyk – záznam pracovního postupu</p>

<p>PĚSTITELSTVÍ</p> <ul style="list-style-type: none"> - volí vhodné pracovní postupy při pěstování vybraných rostlin -pěstuje a využívá květiny pro výzdobu <p>používá vhodné pracovní pomůcky a provádí jejich údržbu</p> <p>dodržuje technologickou kázeň, zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při úrazu</p>	<p>6.a7. třída</p> <ul style="list-style-type: none"> -rozumí problematice kompostování a hnojení půdy -umí si založit záhon -dokáže pěstovat jednoleté rostliny -sklidí úrodu a dokáže ji právně uložit 	<p>6. a 7.třída</p> <ul style="list-style-type: none"> -prosévání půdy příprava záhonů,pletí,okopávání, kompostování, setí, sázení, pěstování rostlin a jejich sklizeň -sekání trávy, vázání květů, bylin -podmínky a zásady pěstování, pěstování vybraných druhů rostlin -půda a její zpracování -pěstování náročnějších kultur,výroba kompostu, kompostování -znalosti o půdě potřebné k její péči -zakládání záhonů -sklizeň a čištění zeleniny,sklizeň bylin 	<p>6. a 7.třída</p> <p>OSV1-11</p> <p>ENV1-4</p> <p>Dějepis – dějiny hospodaření</p> <p>Ruční práce – údržba nářadí</p> <p>Biologie – poznávání rostlin</p> <p>Matematika – kupecké počty zahradního hospodaření</p>
	<p>8. a 9. třída</p> <ul style="list-style-type: none"> -umí opravit jednoduché zemědělské nářadí -dokáže sestavit osevní plán -vnímá zahradu jako celek - dokáže vytvořit prvky komplexní zahrady -dokáže vypěstovat osivo a sazenice -dokáže pracovat a uchovávat sklizené produkty - účastní se zemědělské praxe -seznámí se s pravidly chodu zemědělského zařízení -rozlišuje druhy rostlin -rozumí principům ekologického zemědělství a principům trvale udržitelného hospodaření - seznámí se s dopadem vlivu techniky na životní prostředí 	<p>8.a 9. třída</p> <ul style="list-style-type: none"> -sekání kosou, sušení sena -drobné opravy nástrojů a zemědělského vybavení -zušlechťování produktů, příprava osevního plánu -výživa rostlin,ochrana rostlin a půdy osivo,sadba,výpěstky -utváření krajiny -design zahrady, sestavení plánu zahrady, technické informace -zakládání cest -stavba schodů, plotů -zemědělská praxe -rostliny a zdraví člověka, léčivé účinky rostlin,jedovaté rostliny a jejich zneužívání, alergie -ochrana přírody, oblasti se zvláštní květenou, nutnost ručního kosení(chráněné krajinné oblasti) -úloha techniky v životě člověka, zneužití techniky,technika a životní prostředí 	<p>8. a 9.třída</p> <p>OSV 1-11</p> <p>ENV1-4</p> <p>Ruční práce – opravy a údržba nářadí</p> <p>Chemie – konzervování, získávání látek z rostlin,procesy kvašení, rostlinná barviva</p> <p>Biologie – nauka o rostlinách, vliv rostlin na zdraví člověka, výživa</p> <p>Výtvarná výchova – zahradní architektura</p> <p>Matematika – geometrie – zákonitosti růstu</p>

<p>PŘÍPRAVA POKRMŮ</p> <ul style="list-style-type: none"> -používá základní kuchyňský inventář a bezpečně obsluhuje základní spotřebiče -připraví jednoduché pokrmy v souladu se zásadami zdravé výživy -dodržuje základní principy stolování, společenského chování a obsluhy stolu ve společnosti -dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce: poskytne první pomoc při úrazech v kuchyni 	<ul style="list-style-type: none"> -umí sestavit jídelníček -dokáže rozlišit kvalitu potravin - ve skupině připraví jednoduchý pokrm -dodrží hygienické a bezpečnostní zásady při přípravě pokrmu -seznámí se s různými typy slavnostní tabulí a pokud to okolnosti dovolí i v praxi 	<p>(pokud hygienické a technické podmínky školy dovolí)</p> <ul style="list-style-type: none"> -příprava pokrmů a nápojů podle receptu -návrh jídelníčku -tvorba vlastního receptu -seznámení se se zásadami zdravé výživy, zásady hygieny, stolování, první pomoci - úklid po stolování 	<p>OSV 1-11 MED4, 5 GLO1-3 ENV 1-4 Čeký jazyk – pracovní postup Matematika - vážení Zeměpis – země, jejich kultury a různé typy jídel Biologie – výživa člověka Chemie – cukry, tuky , bílkoviny, složení potravin, škodlivé složky potravin</p>
<p>SVĚT PRÁCE - 8. a 9. ročník</p> <ul style="list-style-type: none"> -orientuje se v pracovních činnostech vybraných profesí -posoudí své možnosti při rozhodování o volbě vhodného povolání a profesní přípravy -využije profesní informace a poradenské služby pro výběr vhodného vzdělávání -prokáže v modelových situacích schopnost prezentace své osoby při vstupu na trh práce 	<ul style="list-style-type: none"> - seznámí se s vybranými profesemi, dle možností školy a okolí -účastní se besed o volbě povolání - seznámí se s různými typy středních škol a učilišť 	<ul style="list-style-type: none"> -trh práce -podnikání -možnosti vzdělávání -volba profesní orientace -zaměstnání -ročníková práce 	<p>OSV1, OSV2, OSV3, OSV6 DEM2, ENV1, MED7</p>

	<p>MODELOVÁNÍ 8. třída</p> <p>Žák získá přehled o množství druhů keramických hmot.</p> <p>Osvojí si principy modelování z kulatého kusu hlíny- zvíře, lidská postava. Základní geometrická tělesa. Modelování a tvorba nízkého reliéfu na kachel. Zpracování techniky hádků do jednoduchých i složitých keltských tvarů. Užitéková keramika- výroba hrnečku, mističky, číše, atd.</p> <p>Úvod do hrnčířské práce na keramickém kruhu- výroba malé mističky.</p> <p>Barvení a glazování výrobků po výpalu v keramické peci.</p>	<p>Technologický postup zpracování keramické hlíny po přežahu a glazování výrobku, až po ostrý výpal. Historický přehled práce s keramikou.</p> <p>Práce na hrnčířském kruhu.</p> <p>Práce s modelářskými pomůckami, sochání lidské hlavy, ruky- malá studie, temperamenty, elementy.</p> <p>Modelování bez náradí a pouze z jednoho kusu hlíny- konvexní a konkávní tvary.</p> <p>Pěstování úcty a kultivace přístupu ke keramické hmotě.</p>	<p>ENV1-4</p> <p>Dějepis –historie hrnčířství v Čechách,</p> <p>Matematika, Biologie – měření a poměry vzdáleností ve vztahu k lidskému tělu</p> <p>OSV1-11</p> <p>ENV1-4</p> <p>Český jazyk – popis pracovního postupu</p> <p>Eurytmie - pohyblivost práce rukou</p> <p>Výtvarná výchova – kresby návrhů, práce s barvou</p> <hr/>
--	--	--	---

6.19. Školní vzdělávací program waldorfské školní družiny a školního klubu

Školní vzdělávací program waldorfské školní družiny (ŠD) a klubu odpovídá Rámcovému vzdělávacímu programu pro základní školy, navazuje na Školní vzdělávací program (ŠVP) „Waldorfská škola“. Respektuje vzdělávací oblast „Člověk a jeho svět“ a její tematické okruhy.

1. Charakteristika zařízení

ŠD a klub je součástí ZŠW, Praha 5 – Jinonice, Butovická 228/9. ŠD je určena žákům 1.- 5. ročníku této školy. Klub je určen žákům 6. - 9. třídy. Kapacita školní družiny je 120 žáků. Žáci jsou rozděleni do tří, případně pěti oddělení, dle počtu přihlášených žáků. Kapacita klubu je 120 žáků.

2. Konkrétní cíle vzdělávání

a) Osobnostní rozvoj dítěte v souladu se zásadami waldorfské pedagogiky a v návaznosti na ŠVP b) Výchova ke svobodě – učit děti uplatňovat svá práva, naplňovat své povinnosti a respektovat práva druhých. Učit toleranci a pochopení odlišných kulturních, národnostních a náboženských hodnot a rovnoprávným vztahům mezi lidmi. c) Výchova ke spolupráci ve skupině – projevovat pozitivní city v chování, jednání a prožívání životních situací, rozvíjet vnímavost a citlivé vztahy k lidem, prostředí i přírodě. d) Výchova k sebeúctě – chránit své fyzické, duševní a sociální zdraví, být za ně zodpovědný a vážit si ho. e) Vybavení žáků klíčovými kompetencemi

3. Klíčové kompetence

a) Kompetence k učení Učíme uplatňovat získané dovednosti v praktických situacích a nalézat nová řešení. b) Kompetence k řešení problémů Vedeme děti k poznání, že každý problém lze a je nutné řešit. Učíme používat různé varianty řešení problémů v pracovních i vztahově sociálních situacích. Učíme děti rozlišovat správná a chybná řešení. Vedeme k houževnatosti v případě obtíží, k přijímání zodpovědnosti za výsledek.

b) Kompetence komunikativní Poskytujeme správný řečový vzor, učíme správně formulovat myšlenky, otázky, požadavky. Učíme děti naslouchat i druhým. Vedeme je k samostatnosti. c) Kompetence sociální a personální Učíme spolupracovat ve skupině, poslouchat a brát v úvahu mínění druhých, projevovat solidaritu. Hodnotit sociální chování související se zdravím, spotřebou a prostředím - vážit si hmotných a duchovních hodnot, přírody, práce druhých. d) Kompetence občanské Učíme zodpovědnému chování, dodržování společenských norem a

respektování dohodnutých pravidel. Vedeme děti k aktivnímu zapojení do veřejně prospěšných aktivit. e) Kompetence pracovní Vedeme děti k základním pracovním návykům – dokončení započaté práce, udržování pracovního místa v pořádku po dobu činnosti, úklid po pracovní činnosti. g) Kompetence k trávení volného času Učíme děti účelně a smysluplně trávit volný čas, vybírat si zájmové činnosti podle svých dispozic, umět odmítnout nevhodné nabídky pro trávení volného času.

4. Délka a časový plán vzdělávání

Vzdělávací cyklus je rozdělen na 1. a 2. třídu, 3. a 4. třídu, 5. třída je samostatně. Po uplynutí pěti let bude provedeno vlastní hodnocení vzdělávání, doplnění, případně vypuštění některých činností. Hlavním kritériem bude sledování toho, zda určitá činnost má pozitivní vliv na rozvoj žáků. Do družiny dochází i skupina dětí z 5. třídy. Změnám, které jejich věk provází, je vhodné přizpůsobit také jednotlivé aktivity. Hra je pro dítě nepostradatelnou částí volného času. Formou hry můžeme rozvíjet jak vnitřní hodnoty dítěte (hry rozvíjející rytmus, fantazii, slovní zásobu,...), tak pracovat na vztazích, které mohou být v tomto věku ve skupině narušené (hry rozvíjející spolupráci mezi chlapci a dívkami, hry na rozvoj důvěry, hry pro zlepšení vztahů ve skupině, hry zážitkové...). Při hře je také velmi důležitá reflexe jak dítěte, tak vychovatele, která oběma stranám pomáhá nacházet potřebný kompromis.

Změnu koncepce bude nutné zpracovat i v případě, že se v budoucnu změní organizační, personální nebo materiální podmínky.

Evaluační proces pedagogů: - co se daří, co ne - co se mi líbí, co ne - co očekávám od druhých - co jsem udělala, nebo chci udělat, aby se situace zlepšila - jak se budu dál vzdělávat

5. Formy vzdělávání

a) Pravidelná výchovná, vzdělávací a zájmová činnost Pravidelný každodenní režim školní družiny dle celoročního plánu. b) Příležitostná výchovná, vzdělávací, zájmovou a tematická rekreační činnost Mimořádný program, který tematicky vychází z celoročního plánu školní družiny, ale vymyká se obvyklému režimu ve školní družině: Slavnosti, jarmarky, návštěvy zajímavých hostů, výlety, výstavy, školy v přírodě a jiné podobné akce. c) Individuální činnost Umožnit dítěti rozvoj podporováním jeho individuální iniciativy a tvořivých aktivit v rámci kolektivu. d) Spontánní činnost Odpočinkové a spontánní činnosti jsou součástí každodenního režimu školní družiny. Jsou zařazeny tak, aby dětem byla umožněna relaxace jako protiváha organizovaným činnostem ve škole i ve školní družině.

6. Materiální podmínky

Školní družina má k dispozici tzv. domeček, který se nachází v areálu školy. Zde je umístěno 1. a 3. oddělení, probíhá tady ranní družina a po 15:30 sem přicházejí i žáci z dalších oddělení umístěných v pavilonu B. V případě potřeby má družina možnost využívat i kmenové učebny 1. a 5. třídy, které jsou přiměřeně vybaveny hračkami a materiálem vhodným pro rukodělné činnosti. Další prostory využívané družinou se nacházejí v pavilonu B. V domečku jsou dvě místnosti (herna a pracovna), šatna a sociální zařízení. V herně mohou děti ke klidným hrám využívat vestavěné dřevěné patro. V pavilonu B využívá družina tři místnosti určené pro hry, pracovní, výtvarné a sportovní činnosti žáků 3. a 4. oddělení. Dále je zde k dispozici sociální zařízení s chodbou, využívanou zároveň jako šatna. Družina je vybavena odpovídajícím nábytkem, pomůckami, stolními hrami, knihami, sportovním náčiním. Materiály pro výtvarné a pracovní činnosti jsou průběžně doplňovány. Důležitou roli při výchově dětí přikládáme prostředí, které je obklopuje. Zvýšený důraz klademe na výběr materiálu a barev. Užíváme hračky a pomůcky převážně z přírodních materiálů (dřevo, včelí vosk, ovčí rouno, bavlna, hedvábí..), protože dětem poskytují pravdivou zkušenost o své kvalitě a vlastnostech a poskytují dostatečný prostor pro rozvoj fantazie a tvořivosti. Při pobytu venku považujeme za důležitý volný pohyb dětí, který přirozeně rozvíjí jejich pohybové dovednosti. Ke hrám využíváme školní zahradu s dvorkem, a také zahradu a hřiště u horního pavilonu. Velký prostor pro vycházky nabízí blízké Prokopské údolí.

7. Personální podmínky

Počet vychovatelů ŠD je přizpůsoben počtu oddělení. Vychovatelé mají odpovídající pedagogické vzdělání, případně si ho doplňují. Jejich další odbornost je prohlubována

studiem seminářů a kurzů waldorfské pedagogiky, účastí na přednáškách a studiem odborné literatury. Velký důraz je kladen na dobré vztahy a vzájemnou spolupráci mezi vychovatelkami a zároveň na spolupráci s třídními učitelkami a rodiči. Počet vychovatelů v klubu odpovídá potřebám a aktuální situaci v klubu.

8. Bezpečnost

Na začátku školního roku poučí každá vychovatelka žáky ve svém oddělení o bezpečném chování v budovách školy, venkovním areálu školy i na vycházkách. Žáci jsou povinni se zdržovat v prostorách určených vychovatelkou, řádem školní družiny a aktuální situací. Opustit je mohou pouze s předchozím souhlasem vychovatelky. Nesmí se bezdůvodně zdržovat v jiných prostorách školy. Pokud dojde ke zranění žáka, popřípadě má-li žák zdravotní či psychické problémy, oznámí tuto skutečnost vychovatelce. Všechny úrazy a poranění je nutné ošetřit, zapsat, oznámit rodičům. Jedna lékárnička je uložena v kanceláři, další pak v domečku, v pavilonu B a v klubu.

Prevence úrazů V budovách školy Chodby, šatna, toalety – neběhat, nestrkat (uklouznutí na dlažbě) Schodiště - přidržovat se madla, jít za sebou, neběhat, neskákat! Třídy - nevyklánět se z oken - práce s ostrým materiálem (nůž, nůžky, řezák, jehlice, apod.) nosit ostrím dolů, neodbíhat s nástroji od stolu Domeček - pouze klidné hry (malý prostor) - práce s ohněm jen v malých skupinkách pod dohledem vychovatelky Jidelna- vstupovat v přezůvkách (ne v ponožkách!) Pobyt venku Dvoreček – uklouznutí na mokré kamínkovém povrchu Zahrada – lezení na stromy pouze pod dohledem a se svolením vychovatelky Hřiště - viz. provozní řád hřiště Vycházka - jedna učitelka max. 25 dětí. Učitelka musí vyhodnotit, zda za dané situace děti na vycházce zvládne. Děti se musí vždy zastavit na určitém místě – podle pokynů učitelky. Volíme formu hry, např.: zastavte u žlutého domu, u cedule autoškola atd. Sánkování, bobování – děti do sebe nenarážejí a nevstupují si do dráhy. Zájmové kroužky ve škole – vedoucí kroužku si děti vyzvedne z družiny osobně a po skončení kroužku je přivede zpět a předá vychovatelce. Mezi pavilonem B a Domečkem chodí žáci vždy v doprovodu dospělé osoby – vychovatelky, vedoucího kroužku, pracovníka školy, popř. jiné k tomu určené osoby.

9. Podmínky pro činnost žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků mimořádně nadaných

Žákům se speciálními vzdělávacími potřebami bude podle stupně a charakteru jejich znevýhodnění při jejich začleňování do volnočasových aktivit věnována průběžná zvláštní pozornost. V případě potřeby se vychovatelka domluví na způsobu výchovného působení s třídní učitelkou, popřípadě s výchovným poradcem a rodiči. Pro rozvoj talentovaných jedinců bude družina nabízet další doplňkové aktivity v oblastech jejich zájmů.

10. Obsah vzdělávání

Vzdělávací a výchovná oblast: „Člověk a jeho svět“ – tematické okruhy:

a) Místo kde žijeme b) Lidé kolem nás c) Lidé a čas d) Rozmanitost přírody e) Člověk a jeho zdraví

Všechny tematické okruhy budou kontinuálně provázány. Při jejich naplňování budou respektovány požadavky waldorfské pedagogiky kladené na výchovu:

- Výchovný přístup podle věkové charakteristiky žáka 6 – 9 let: Dítě ještě není zralé pro přijímání abstraktních představ. Učí se především napodobováním, pomocí vyprávění a myšlenkových obrazů, rozvíjením fantazie. Svět poznává prostřednictvím umění. Devátý rok: Odehrávají se velké změny v citovém postoji dítěte. Poprvé prožívá samo sebe ve vztahu k vnějšmu světu. Má pocit, že svět stojí proti němu, prožívá silně jeho špatné stránky, stává se kritickým, autorita, kterou doposud následovalo, je vystavena pochybnosti. Vyšší autoritou mohou být hrdinové z

mytologie, historické osobnosti apod. Dítě by nyní mělo získat ne dosud vědecký, spíše umělecky prožitý vztah k přírodě, obraz o postavení člověka v jejím celku.

- Časový rytmus dne, týdne, roku V denním a týdenním rozvrhu má každá činnost své pevné, neměnné místo, pravidelný rytmus poskytuje dítěti jistotu. Organizaci ŠD přizpůsobujeme ročnímu období, respektujeme rytmus přírody a vycházíme z přímé zkušenosti při pobytu v přírodě.
- Výchova pomocí názorných a praktických činností, výchova uměním Zprostředkováváme poznání prostřednictvím přímého prožitku a pomocí uměleckých a řemeslných činností.
- Úzká vzájemná spolupráce pedagogů a spolupráce s rodiči

Všichni pedagogové, podílející se na výchově, cítí stejnou míru zodpovědnosti za vývoj dítěte. Cílem jejich působení je výchova ve smyslu celostní pedagogiky, vzájemná kolegiální spolupráce a co nejužší kontakt s rodinou. ŠD podporuje kontakt s rodiči, který je nezbytný pro udržení jednotné výchovné linie a zdravý vývoj osobnosti dítěte. Motivuje rodiče ke spolupráci se ŠD. Poznáváme nejbližší okolí, město, region jeho kulturu, přírodu, tradice, historii a své vlastní místo v tomto společenství. Hledáme vztah naší regionální kultury k tradicím ostatních vlastí českých i k jiným evropským a světovým národům. Učíme vzájemné toleranci a spolupráci. Vedeme děti k samostatnosti. Budujeme důvěru a smysl pro pravdu. Dodržujeme denní rytmus, vedeme děti k dodržování pravidelného rytmu a pravidel soužití. Vážíme si života, učíme šetrnému vztahu k přírodě, ekologickému chování. Pozorujeme přírodu v proměnách během roku, ctíme její rytmus. Učíme se nacházet vztah k sobě v nejširším smyslu. Pěstujeme základní pracovní a hygienické návyky.

Školní klub

Školní klub Školní klub se nachází v pavilonu Mezi Rolemi. Je určen pro žák 6. – 9. třídy a pokrývá dobu volných hodin a po výuce. Jsou zde plně vybavené místnosti určené k rukodělným nebo výtvarným činnostem, odpočinku a sportu, aktivity jsou přizpůsobeny koloběhu roku. (V předvánočním období si například žáci mohou vyrobit dárky či přáníčka, na jaře vyzkoušet lukostřelbu.) Klub je určen převážně k trávení volných hodin. Žáci si zde mohou odpočinout, zahrát si na klavír či oblíbený ping-pong, přečíst si některou z knížek z knihovny nebo se připravit na vyučování. V případě zájmu jsou vychovatelé vždy ochotni dětem dovysvětlit probírané učivo, případně poradit s jiným problémem, se kterým se na ně děti a dospívající obrátí. Podstatnou ideou školního klubu je bezpečné prostředí a důvěra. Fixní součástí klubu je také pravidelná příprava na přijímací zkoušky z českého jazyka, případně z matematiky určená žákům 9. třídy.

PŘÍLOHA Č.I - ZMĚNOVÝ LIST

V samostatné příloze.

Dodatek ŠVP k 1.9.2023

Vymezení dodatku.....	1
Učební plán.....	2
Vzdělávací oblast Informatika.....	4
Popis realizace očekávaných výstupů ve výuce.....	5

VYMEZENÍ DODATKU

Tímto dodatkem se upravuje ŠVP školy v návaznosti na změnu RVP vydanou MŠMT v lednu 2021. Změny se týkají především vzdělávací oblasti Informatika (dříve Informační a komunikační technologie). Tímto dodatkem se upravuje ŠVP s platností pro všechny ročníky 1. stupně od 1. 9. 2023. Kompletní změna ŠVP vyplývající ze změny RVP (1. a 2. stupeň) bude realizována vydáním nové verze ŠVP s účinností k 1.9.2024.

V souladu se změnou názvu vzdělávacího oboru se mění název předmětu v ŠVP na Informatika (dříve Informační a komunikační technologie).

Nově definované výstupy oboru Informatika jsou realizovány ve druhém období 1. stupně, konkrétně v předmětech Člověk a jeho svět ve 3. - 5. ročníku a v předmětu Informatika v 5. ročníku. Tento předmět je v tomto ročníku ještě posílen z disponibilní dotace. Dotace předmětů jsou včetně změn popsány v kapitole 5. Učební plán - 5.1 Týdenní hodinové dotace pro 1. stupeň.

Popis realizace jednotlivých očekávaných výstupů je rozdělen podle RVP do čtyřech tématických celků a týká se kapitol 6.5. Informatika a 6.6. Člověk a svět ŠVP.

UČEBNÍ PLÁN

5.1. Týdenní hodinové dotace pro 1. stupeň

(vysvětlivky k této tabulce jsou na konci této kapitoly)

Vzdělávací oblasti a obory	Předměty	Čj	Aj ¹⁶	Nj ¹⁶	M	I	ČaS	Hv	Vv	Tv	Eu	Fo	Pv - Dí	celkem RVP
Jazyk a jazyková komunikace	Český jazyk a lit.	26,8	1 ¹	1 ²			1 ³				1 ⁴	2,2 ⁵		33
	Cizí jazyk		9											9
Matematika a její aplikace					20									20
Informatika						1	1 ²¹							2
Člověk a jeho svět			1 ⁸	1 ⁹			9							11
Umění a kultura		1 ¹⁹	0 ¹⁷	1 ¹¹	1 ¹²			3	5			1 ¹⁸		12
Člověk a zdraví										5	5			10
Člověk a svět práce													5	5
Disponibilní dotace			2	7	0,4	0,2	1					0,4	5	16
Dotace v předmětu celkem		27,8	13	10	21,4	1,2	12	3	5	5	6	3,6	10	118

z toho v ročníku	Čj	Aj	Nj	M	I	ČaS	Hv	Vv	Tv	Eu	Fo	Pv - Dí	Celkem
1	4,8	2	2	4,8			0	1	1	1	2,4	2	20
2	6	2	2	4,8			0	1	1	1	1,2	2	22
3	6,8	3	2	3,6		3,6	1	1	1	1		2	25
4	6,8	3	2	3,6		3,6	1	1	1	1		2	25
5	3,4	3	2	3,6	1,2	4,8	1	1	1	2		2	26
	27,8	13	10	21,4	1,2	12	3	5	5	6	3,6	10	118

1	Čj	Aj	Nj	M	I	ČaS	Hv	Vv	Tv	Eu	Fo	Pv - Dí	Celkem
epocha (hodin)	4,8			4,8							2,4		12
cvičení		2	2				0	1	1	1		2	9

2	Čj	Aj	Nj	M	I	ČaS	Hv	Vv	Tv	Eu	Fo	Pv - Dí	Celkem
epocha (hodin)	6			4,8							1,2		12
cvičení		2	2				0	1	1	1		2	9

3	Čj	Aj	Nj	M	I	ČaS	Hv	Vv	Tv	Eu	Fo	Pv - Dí	Celkem
epocha (hodin)	4,8			3,6		3,6							12
cvičení	2	3	2				1	1	1	1		2	13

4	Čj	Aj	Nj	M	I	ČaS	Hv	Vv	Tv	Eu	Fo	Pv - Dí	Celkem
epocha (hodin)	4,8			3,6		3,6							12
cvičení	2	3	2				1	1	1	1		2	13

5	Čj	Aj	Nj	M	I	ČaS	Hv	Vv	Tv	Eu	Fo	Pv - Dí	Celkem
epocha (hodin)	2,4			3,6	1,2	4,8							12
cvičení	1	3	2	1			1	1	1	2		2	13

Poznámky:

¹ Do předmětu aj integrovány výstupy čj

² Do předmětu nj integrovány výstupy čj

³ Do předmětu čs integrovány výstupy čj

⁴ Do předmětu eu integrovány výstupy čj

⁵ Do předmětu fo integrovány výstupy čj

⁸ Do předmětu aj integrovány výstupy z oblasti člověk a jeho svět

⁹ Do předmětu nj integrovány výstupy z oblasti člověk a jeho svět

¹¹ Do předmětu nj integrovány výstupy z oblasti umění a kultura

¹² Do předmětu m integrovány výstupy z oblasti umění a kultura

¹⁷ Do předmětu Aj integrovány výstupy z oblasti umění a kultura - zrušeno

¹⁸ Do předmětu Fo integrovány výstupy z oblasti umění a kultura

¹⁹ Do předmětu Čj integrovány výstupy z oblasti umění a kultura

²¹ Do předmětu ČaS integrovány výstupy z oblasti informatika

VZDĚLÁVACÍ OBLAST INFORMATIKA

Vzdělávací oblast Informatika se zaměřuje především na rozvoj informatického myšlení a na porozumění základním principům digitálních technologií. Je založena na aktivních činnostech, při kterých žáci využívají informatické postupy a pojmy. Poskytuje prostředky a metody ke zkoumání řešitelnosti problémů i hledání a nalézání jejich optimálních řešení, ke zpracování dat a jejich interpretaci a na základě řešení praktických úkolů i poznatky a zkušenost, kdy je lepší práci přenechat stroji, respektive počítači. Pochopení, jak digitální technologie fungují, přispívá jednak k porozumění zákonitostem digitálního světa, jednak k jejich efektivnímu, bezpečnému a etickému užívání.

Na prvním stupni základního vzdělávání si žáci prostřednictvím her, experimentů, diskusí a dalších aktivit vytvářejí první představy o způsobech, jakými se dají data a informace zaznamenávat, a objevují informatické aspekty světa kolem nich. Postupně si žáci rozvíjejí schopnost popsat problém, analyzovat ho a hledat jeho řešení. Ve vhodném programovacím prostředí si ověřují algoritmické postupy. Informatika také společně s ostatními obory pokládá základy uživatelských dovedností. Poznáváním, jak se s digitálními technologiemi pracuje, si žáci vytvářejí základ pro pochopení informatických konceptů. Součástí je i bezpečné zacházení s technologiemi a osvojování dovedností a návyků, které vedou k prevenci rizikového chování.

POPIS REALIZACE OČEKÁVANÝCH VÝSTUPŮ VE VÝUCE

DATA, INFORMACE A MODELOVÁNÍ

Očekávané výstupy RVP	ŠVP - Předměty a učivo	Přesahy a vazby Průřezová témata
<ul style="list-style-type: none"> - uvede příklady dat, která ho obklopují a která mu mohou pomoci lépe se rozhodnout; vyslovuje odpovědi na základě dat - popíše konkrétní situaci, určí, co k ní již ví, a znázorní ji - vyčte informace z daného modelu <p>Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření: žák</p> <ul style="list-style-type: none"> - uvede příklady dat, která ho obklopují a která mu mohou pomoci lépe se rozhodnout; vyslovuje odpovědi na otázky, které se týkají jeho osoby na základě dat - popíše konkrétní situaci, která vychází z jeho opakované zkušenosti, určí, co k ní již ví 	<p>3. ročník ČaS</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ze zrna chléb - osevní plán - rozvrhnutí - množství osiva, velikost pole - Míry a váhy - vyměřování třídy, plánků třídy <p>4. ročník ČaS</p> <ul style="list-style-type: none"> - mapy - okolí školy: značky (symboly) - papírový jízdní řád - vyhledání cesty, tvorba itineráře pro cestu - Rodokmen - např. v návaznosti na Yggdrasil (diagram) - Mapa - cesta do školy, okolí školy - Tajná písma a symboly - runy, tvorba vlastního písma <p>5. ročník Informatika</p> <ul style="list-style-type: none"> - Morseova abeceda, vlajková abeceda aj. - vytvoření podmínka cyklů, které vstupují do procesu – např. počasí, seřazení kartiček s piktogramy v chronologickém sledu) (příprava na vývojové diagramy a programování)- komunikace s využitím technických prostředků: telegraf (Morseova abeceda), telefon, gramofon apod. - média v éře informací: noviny, rozhlas, televize, počítač - zvláštní druhy komunikace: znaková řeč (hluchoněmí lidé) člověk a jeho nástroje komunikace (gesto, řeč, písmo) - rostoucí podíl informací v komunikaci (od starověkého Egypta) <p>ČaS</p> <ul style="list-style-type: none"> - porovnávání pěšky/autem/na kole - kam se dostanu po ČR a za jak dlouho <p>Další</p> <ul style="list-style-type: none"> - tvoření pravidel třídy, sestavení a vyhodnocení pravidel 	<p>OSV1-9 GLO1-3 MUL2- Lidské vztahy MUL4-Multikulturalita ENV3- Lidské aktivity a problémy životního prostředí, ENV4 –Vztah člověka k prostředí MED1- Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení MED2- Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality</p> <p>Český jazyk- práce s vybranými novinovými články, otázky mezilidské komunikace, působení řeči na člověka Eurytmie – tvořivá práce s hláskami Dramatická výchova – práce s řečí Člověk a svět – kulturní epochy lidstva, starověké Řecko Dějepis – úvod do historie komunikačních prostředků</p>

ALGORITMIZACE A PROGRAMOVÁNÍ

Očekávané výstupy RVP	ŠVP - Předměty a učivo	Přesahy a vazby Průřezová témata
<ul style="list-style-type: none"> - sestavuje a testuje symbolické zápisy postupů - popíše jednoduchý problém, navrhne a popíše jednotlivé kroky jeho řešení - v blokově orientovaném programovacím jazyce sestaví program; rozpozná opakující se vzory, používá opakování a připravené podprogramy - ověří správnost jím navrženého postupu či programu, najde a opraví v něm případnou chybu <p>Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření: žák</p> <ul style="list-style-type: none"> - sestavuje symbolické zápisy postupů - popíše jednoduchý problém související s okruhem jeho zájmů a potřeb, navrhne a popíše podle předlohy jednotlivé kroky jeho řešení - rozpozná opakující se vzory, používá opakování známých postupů 	<p>3. ročník ČaS - popis domu, popis stavby domu</p> <p>4. ročník ČaS - krokování mapy (projdu cestu), projde se cesta, zapíše se, udělá se mapa a podle zápisu se projde (projekt „Cesta od školy“) - pečení chleba - ukončení epochy Ze zrna chléb (piktogramy k jednotlivým činnostem) - další popisy pracovního postupu - pasivní následování i aktivní vytváření</p> <p>5. ročník Informatika - třídící postupy - roztřídovací hry podle různých kritérií - sestavení vývojového diagramu - algoritmus slovní úlohy - plánování cesty (Olympiáda, školní výlet) - šifrování a dešifrování - sestavení postupu a vývojového diagramu - vymýšlení algoritmu pro jednoduchou hru (ad hoc prog. jazyk) a postupy vedoucí k cíli (např. "turistická výprava")</p>	<p>OSV1-9 GLO1-3 MUL2- Lidské vztahy MUL4-Multikulturalita ENV3- Lidské aktivity a problémy životního prostředí, ENV4 –Vztah člověka k prostředí MED1- Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení MED2- Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality</p> <p>Český jazyk- práce s vybranými novinovými články, otázky mezilidské komunikace, působení řeči na člověka Eurytmie – tvořivá práce s hláskami Dramatická výchova – práce s řečí Člověk a svět – kulturní epochy lidstva, starověké Řecko Dějepis – úvod do historie komunikačních prostředků</p>

INFORMAČNÍ SYSTÉMY

Očekávané výstupy RVP	ŠVP - Předměty a učivo	Přesahy a vazby Průřezová témata
<p>- v systémech, které ho obklopují, rozezná jednotlivé prvky a vztahy mezi nimi</p> <p>- pro vymezený problém zaznamenává do existující tabulky nebo seznamu číselná i nečíselná data</p> <p>Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření: žák</p> <p>- v systémech, které ho obklopují, rozezná jednotlivé prvky</p> <p>- pro vymezený problém, který opakovaně řešil, zaznamenává do existující tabulky nebo seznamu číselná i nečíselná data</p>	<p>3. ročník ČaS</p> <p>- kalendář (rozlišení kategorií dělení času, jejich vztahy a způsob použití, orientace v pojmech; např. tvorba nástěnného kalendáře pro rodiče), míry váhy, hodiny - ciferník - určování času</p> <p>4. ročník ČaS</p> <p>- použití mapy (předtím tvořená)</p> <p>- dopravní výchova a pravidla (použité symboly, tvary dopravních značek, pravidla)</p> <p>- rodokmen - příbuzenské vztahy, pokrevní linie, generace</p> <p>- sledování fází měsíce a zaznamenávání</p> <p>5. ročník Informatika</p> <p>- třídící postupy</p> <p>- roztřídovací hry podle různých kritérií - sestavení vývojového diagramu</p> <p>- algoritmus slovní úlohy</p> <p>- plánování cesty (Olympiáda, školní výlet)</p> <p>- šifrování a dešifrování - sestavení postupu a vývojového diagramu</p> <p>- Morseova abeceda - záznam zprávy</p> <p>- sledování počasí a zaznamenávání</p> <p>Řecká olympiáda 5.tříd</p> <p>- sociální aspekty organizační přípravy: plánování a zodpovědnost; spolupráce; komunikace</p> <p>- přípravná fáze: základní a podrobné informace</p> <p>- výběr informací ke zveřejnění: oznámení, propagace, publicita</p> <p>- zajištění účasti: doprava, ubytování, osobní potřeby</p> <p>- finanční zajištění : peníze, doklady a účetnictví</p> <p>- dokumentace, poster: fotografie, kresby, vyprávění</p>	<p>OSV1-9</p> <p>GLO1-3</p> <p>MUL2-Lidské vztahy</p> <p>MUL4- Multikulturalita</p> <p>ENV3-Lidské aktivity a problémy životního prostředí</p> <p>ENV4 –vztah člověka k prostředí</p> <p>MED1- Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení</p> <p>MED2- Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality</p> <p>MED7-Práce v realizačním týmu</p> <p>Český jazyk- písemná příprava plánu projektu</p> <p>Člověk a svět – dějiny a kultura starého Řecka</p> <p>Výtvarná výchova – výtvarné zpracování doplňků projektu</p> <p>Matematika – finanční rozvaha a základní finanční vyúčtování projektu</p> <p>Pracovní výchova – příprava kostýmů</p>

DIGITÁLNÍ TECHNOLOGIE

Očekávané výstupy RVP	ŠVP - Předměty a učivo	Přesahy a vazby Průřezová témata
<p>- najde a spustí aplikaci, pracuje s daty různého typu</p> <p>- propojí digitální zařízení, uvede možná rizika, která s takovým propojením souvisejí</p> <p>- dodržuje bezpečnostní a jiná pravidla pro práci s digitálními technologiemi</p> <p>Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření: žák</p> <p>- najde a spustí známou aplikaci, pracuje s daty různého typu</p> <p>- popíše bezpečnostní a jiná pravidla stanovená pro práci s digitálními technologiemi</p>	<p>3. a 4. ročník</p> <p>- Školní informační systém - přístupy do školy, obědy</p> <p>5. ročník</p> <p>Informatika</p> <p>-bezdrátové propojení dig. teploměru s venkovním čidlem; ukázka sběru dat (max., min. hodnoty)</p> <p>- měření venkovní a vnitřní teploty, rychlost větru a srážek pomocí aplikace</p> <p>- sestavení a propojení měřicího, zobrazovacího záznamového zařízení</p>	<p>OSV1-9</p> <p>GLO1-3</p> <p>MUL2- Lidské vztahy</p> <p>MUL4-Multikulturalita</p> <p>ENV3- Lidské aktivity a problémy životního prostředí, ENV4 –Vztah člověka k prostředí</p> <p>MED1- Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení</p> <p>MED2- Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality</p> <p>Český jazyk- práce s vybranými novinovými články, otázky mezilidské komunikace, působení řeči na člověka</p> <p>Eurytmie – tvořivá práce s hláskami</p> <p>Dramatická výchova – práce s řečí</p> <p>Člověk a svět – kulturní epochy lidstva, starověké Řecko</p> <p>Dějepis – úvod do historie komunikačních prostředků</p> <p>.</p>

Platnost dodatku k 1.9.2023.